รวมกฎหมายปกครอง

เล่ม ๒

กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง

หมวด อักษร บ - อ

ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

รวมกฎหมายปกครอง

เล่ม ๒

กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง

หมวด อักษร บ – อ

ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

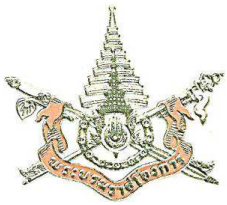

งานราชการทุกอย่าง ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ ง่ายหรือยาก ย่อมมีความสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินด้วยกันทั้งสิ้น อีกทั้งงานทุกด้านทุกสาขาย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นปัจจัยเกื้อกูลส่งเสริมกันและกันอยู่. ข้าราชการทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ จึงต้องไม่ถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องพิจารณาให้เห็นความสำคัญของกันและกัน แล้วร่วมงานประสานสัมพันธ์กัน ด้วยความเป็นมิตร ด้วยความเข้าใจเห็นใจกัน และด้วยความเมตตาปรองดองกัน. งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมเสมอกัน และยังประโยชน์ที่พึงประสงค์คือความเจริญมั่นคง ให้เกิดแก่บุคคล แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้แท้จริง.

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

คำนำ

กรมการปกครองเป็นส่วนราชการที่มีกฎหมายอยู่ในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติและที่เป็นกฎหมายลำดับรอง ทำให้ข้าราชการกรมการปกครองมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติอย่างกว้างขวางตามที่กฎหมายเหล่านั้นได้บัญญัติไว้ โดยเฉพาะภารกิจสำคัญในการ “บำบัดทุกข์บำรุงสุข” ให้กับประชาชน จนอาจกล่าวได้ว่าภารกิจของข้าราชการกรมการปกครองนั้นเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย และนอกเหนือจากกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองโดยตรงแล้ว ยังมีกฎหมายอีกเป็นจำนวนมากที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการอื่นๆ แต่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของข้าราชการกรมการปกครอง อาทิ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ฯลฯ เอาไว้

ในการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของข้าราชการกรมการปกครองซึ่งในทางกฎหมายถือว่าเป็นการกระทำทางปกครองนั้น จะต้องยึดถือหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในทางกฎหมายปกครอง เพราะเป็นหลักการที่กำหนดให้องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องผูกพันตนต่อกฎเกณฑ์ที่ฝ่ายนิติบัญญัติและกฎเกณฑ์ที่ตนเองตราขึ้น ซึ่งจากการที่มีกฎหมายจำนวนมากบัญญัติอำนาจหน้าที่ของข้าราชการกรมการปกครองเอาไว้ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ข้าราชการกรมการปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคประสบปัญหาอย่างมากในการค้นหากฎหมายที่สมบูรณ์ และถูกต้อง เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่

ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของข้าราชการกรมการปกครองเป็นไปอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ จึงได้จัดทำหนังสือ “รวมกฎหมายปกครอง” ขึ้น โดยเป็นการรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของข้าราชการฝ่ายปกครองทั้งหมดเอาไว้ในที่เดียวกัน ซึ่งหนังสือ “รวมกฎหมายปกครอง” ฉบับนี้ มีจำนวน ๕ เล่มต่อ ๑ ชุด ประกอบด้วยหมวดกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองโดยตรง ๒ เล่ม หมวดกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการอื่นแต่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับกรมการปกครอง ๑ เล่ม หมวดประมวลกฎหมายและประกาศคณะปฏิวัติ ๑ เล่ม และหมวดกฎหมายกลางที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ๑ เล่ม

กรมการปกครองหวังว่าหนังสือ”รวมกฎหมายปกครอง” ชุดนี้จะสามารถอำนวยประโยชน์ให้กับข้าราชการกรมการปกครองในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ประชาชน และประเทศชาติโดยรวม

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)
อธิบดีกรมการปกครอง
๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

หน้า

บทที่

๑ กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง..... ๑

๖. หมวด บ. ๒

- พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนพ.ศ. ๒๕๒๖..... ๒

- กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖..... ๘
- กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖..... ๑๐
- กฎกระทรวงการขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕..... ๑๖
- กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕..... ๑๘
- กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖..... ๑๙
- กฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘..... ๒๑
- กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖..... ๒๒
- กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖..... ๒๔
- ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานตรวจออกบัตร..... ๒๕
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๕๑๑/๒๕๕๒เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ การแต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่..... ๒๖
- ประกาศกรมการปกครองเรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐานรายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน..... ๒๗

๗. หมวด ป. ๒๙

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)..... ๒๙

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)..... ๒๙

- ประมวลกฎหมายอาญา (อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)..... ๒๙

- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๕ (อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)..... ๒๙

หน้า

- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)..... ๒๙
- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)..... ๒๙
- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)..... ๒๙
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด
พ.ศ. ๒๕๓๔..... ๓๐
- พระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช ๒๔๘๓..... ๓๕
- กฎกระทรวงกลาโหม กระทรวงเศรษฐการ และกระทรวงมหาดไทย
ออกตามความในพระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง
พุทธศักราช ๒๔๘๓.....

๘. หมวด พ. ๔๑
- พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปราม
การกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. ๒๔๙๖..... ๔๑
๙. หมวด ย. ๔๓
- พระราชบัญญัติยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทให้แก่ทหารผ่านศึก
นอกประจำการและครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการ
ปฏิบัติหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕..... ๔๓
- พระราชบัญญัติยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทให้แก่ผู้ได้รับ
พระราชทานเหรียญกล้าหาญ พ.ศ. ๒๕๒๖..... ๔๕
- พระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่
กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๔๖
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และ
เจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๔๙

๑๐. หมวด ร. ๕๙
- พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๕๙
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๗๔
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๗๘
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ. ๒๕๑๗) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๘๖
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๕ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๙๐

หน้า
- พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๙๑
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๑๐๐
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๑๐๑
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๑๐๓
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๑๐๕
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๑๐๖
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๑๐๗
- ประกาศคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ เรื่อง การกำหนดที่เก็บ
ทรัพย์จำนำ..... ๑๐๙
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงาน
ผู้ออกใบอนุญาต และเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ
ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕..... ๑๑๐
- พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗..... ๑๑๑
- กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์ และวิธีการชำระ
ค่าธรรมเนียมสำหรับการประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. ๒๕๕๑..... ๑๒๘
- กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ
โรงแรม พ.ศ. ๒๕๕๑..... ๑๓๐
- ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์
ในการพิจารณาโทษทางปกครอง..... ๑๓๕
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสั่งพักใช้
ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม..... ๑๔๑
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ
ในการพิจารณาการแจ้งเลิกกิจการธุรกิจโรงแรม..... ๑๔๔
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ
เปลี่ยนแปลงประเภทของโรงแรม เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพัก หรือ
เปลี่ยนชื่อโรงแรม..... ๑๔๗
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับโอน
ใบอนุญาต และการอนุญาต ในกรณีผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม
ถึงแก่ความตาย..... ๑๔๙
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอโอน
และการอนุญาตให้รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม..... ๑๕๑

หน้า

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการพิจารณาการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้ประกอบธุรกิจโรงแรม..... ๑๕๓
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบ ธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗..... ๑๕๖
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม เรื่อง กำหนดแบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิด ตามมาตรา ๖๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์..... ๑๕๗
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบัตรทะเบียนผู้พัก และทะเบียนผู้พักตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗..... ๑๕๘
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗..... ๑๕๙
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗..... ๑๖๑
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๙๑/๒๕๕๐ เรื่อง การปรับปรุงคำสั่ง กระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕..... ๑๖๒
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๘/๒๕๔๘ เรื่อง การปรับปรุงคำสั่ง กระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕..... ๑๖๓
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๘ เรื่อง การปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘..... ๑๖๔
- ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอชำระ ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗..... ๑๖๙

- พระราชบัญญัติระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ พ.ศ. ๒๕๑๙..... ๑๗๑

๑๑. หมวด ล. ๑๗๓

- พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗..... ๑๗๓

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการแก้ไขปัญหาผลิตผล ทางการเกษตรของเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๕..... ๒๐๕

หน้า

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทน ตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ พ.ศ. ๒๕๔๖..... ๒๐๙
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทน ตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒..... ๒๑๔
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทน ตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒..... ๒๑๖
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔..... ๒๑๘
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑..... ๒๑๙
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓..... ๒๒๕
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑..... ๒๒๙
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการคัดเลือกกำนัน พ.ศ. ๒๕๕๑... ๒๓๙
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑..... ๒๔๗
- ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๐..... ๒๖๙
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง รายชื่อกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง..... ๒๗๑

๑๒. หมวด ว. **๒๗๔**

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและ พะม่า ตอนแม่น้ำสาย พุทธศักราช ๒๔๘๓..... ๒๗๔

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและ พะม่า ตอนแม่น้ำรวก พุทธศักราช ๒๔๘๓..... ๒๗๕

หน้า

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากการเปลี่ยน เส้นเขตต์แดนระหว่างสยาม และ พะม่า ตอนแม่น้ำปากจั่น พุทธศักราช ๒๔๗๙..... ๒๗๖
- พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยาม และเบลเยี่ยม พุทธศักราช ๒๔๗๙..... ๒๗๗
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยาม กับแซนซีบาร์และเกาะซอลอมอนในอารักขาของอังกฤษ พุทธศักราช ๒๔๘๐..... ๒๗๘
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปร่วมชันสูตรพลิกศพ ตามมาตรา ๑๔๘ (๓) (๔) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐..... ๒๗๙
- พระราชกฤษฎีกาขยายระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๕..... ๒๘๑
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ. ๒๕๔๓..... ๒๘๓
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๓๓..... ๒๙๓
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี พ.ศ. ๒๕๔๓..... ๓๐๓
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๑..... ๓๑๔
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓.. ๓๒๒
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พ.ศ. ๒๕๔๓..... ๓๓๑
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๒๗..... ๓๔๐
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย พ.ศ. ๒๕๒๒..... ๓๔๙
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียม ในทะเลพ.ศ. ๒๕๓๐..... ๓๕๗
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔... ๓๖๓
- พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐..... ๓๖๕
- กฎกระทรวงกำหนดคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงานสอบสวนต้องส่งสิ่งของที่อ้างว่าเป็นยาเสพติดและได้ยึดไว้ไปตรวจพิสูจน์ พ.ศ. ๒๕๕๕..... ๓๗๑

หน้า

- กฎกระทรวงว่าด้วยการครอบครองและให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕..... ๓๗๒
- กฎกระทรวงว่าด้วยการปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕..... ๓๗๗
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง กำหนดปริมาณยาเสพติดที่พนักงานสอบสวนหรือผู้ชำนาญการพิเศษต้องเหลือไว้..... ๓๘๑
- ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ การพิจารณา และมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๑..... ๓๘๒

- พระราชบัญญัติวินัยกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๓๘๔

๑๓. หมวด ส. **๓๙๑**

- พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบพุทธศักราช ๒๔๘๕..... ๓๙๑

- พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๓๙๔

- พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๑๑..... ๔๐๕
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙..... ๔๐๖
- กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๘..... ๔๑๑
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๔๑๓
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๔๑๕
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๔๑๗
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๔๑๘
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๔๑๙
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แบบคำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ บัตรประวัติและการแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ..... ๔๒๒

หน้า

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ..... ๒๒๓
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง หลักเกณฑ์ วิธีการรับแจ้งและการรับแจ้งเหตุในสถานบริการ..... ๔๒๕
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๗/๒๕๕๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙..... ๔๒๖

- พระราชบัญญัติสถานสินเชื่อท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๑๘..... ๔๓๓

- พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘..... ๔๓๙

- กฎกระทรวงกำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด พ.ศ. ๒๕๕๓..... ๔๕๐
- กฎกระทรวงกำหนดแบบ วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทยการแปลงสัญชาติเป็นไทย และการกลับคืนสัญชาติไทยสำหรับคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย พ.ศ. ๒๕๔๕..... ๔๕๒
- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘..... ๔๕๔
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น..... ๔๕๗
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕..... ๔๕๘

- พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒..... ๔๕๙

- กฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒..... ๔๖๕

- พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗..... ๔๖๖

- พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘..... ๔๖๙

- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘..... ๔๗๖
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘..... ๔๘๐
- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖..... ๔๘๑
- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓..... ๔๘๖

หน้า

๑๔. หมวด ห. ๔๘๗

- พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔) ๔๘๗

- พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ (อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔) ๔๘๗

- พระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พุทธศักราช ๒๔๘๙ ..... ๔๘๘

- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๔๙๐

๑๔. หมวด อ. ๕๘๗

- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๔๙๓

- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๕๑๖

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๕๒๕

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๕๒๖

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๕๒๘

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๕๓๐

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๕๓๑

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ..... ๕๓๓

หน้า

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐..... ๕๓๕
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐..... ๕๓๙
- กฎกระทรวงการมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ และการมอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓..... ๕๔๑
- ประกาศกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การควบคุมและการกำกับ ดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง พ.ศ. ๒๕๔๗..... ๕๔๗
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้ายวัตถุระเบิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐..... ๕๔๙
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียน เจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐..... ๕๕๐
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐..... ๕๕๑
- คำสั่งที่ ๖๗๔/๒๔๙๐ เรื่อง ระเบียบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐..... ๕๕๒
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๗๘/๒๕๕๕ เรื่อง จำกัดการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวทั่วราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว..... ๕๕๙
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๐๐/๒๕๕๔ เรื่อง ให้ส่งมอบอาวุธปืนยาวที่มีอานุภาพร้ายแรงแก่นายทะเบียนท้องที่เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว..... ๕๖๐
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๙๔/๒๕๕๔ เรื่อง ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๐๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔.. ๕๖๑

หน้า

- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒ เรื่อง การออกใบอนุญาต ร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนและกำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า..... ๕๖๒
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๒๑/๒๕๕๒ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง กระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒.... ๕๖๕
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๖๗/๒๕๔๔ เรื่อง การกำหนดเงื่อนไข ลงในใบอนุญาตว่าด้วยการเก็บรักษาดอกไม้เพลิง..... ๕๖๖
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๖๐/๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดชนิด ประเภทอาวุธปืนสั้นที่ใช้ในการกีฬา..... ๕๖๗
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๘/๒๕๓๕ เรื่อง จำกัดการออก ใบอนุญาตให้บุคคลสั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนบางชนิด..... ๕๖๘
- คำสั่งที่ ๔๓๖/๒๔๙๘ เรื่อง อนุญาตให้นายทะเบียนท้องที่กำหนด เงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิด..... ๕๖๙
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๗๐/๒๕๑๓ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งที่ ๖๗๔/๒๔๙๐ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๘๔๕/๒๕๐๐..... ๕๗๑
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืน ของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๖..... ๕๗๒
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลา การพิจารณาการขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๔๖..... ๕๗๖

บทที่ ๑ (ต่อ)

กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง

๖. หมวด บ.

พระราชบัญญัติ
บัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๒๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖
เป็นปีที่ ๓๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“บัตร” หมายความว่า บัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้ถือบัตร” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตร

“ทะเบียนบ้าน” หมายความว่า ทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“เจ้าพนักงานออกบัตร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานตรวจบัตร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕[๒] ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงจะขอมีบัตรก็ได้

มาตรา ๖[๓] ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

(๒) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

มาตรา ๖ ทวิ[๔] บัตรให้ใช้ได้นับแต่วันออกบัตรและมีอายุแปดปีนับแต่วันเกิดของผู้ถือบัตรที่ถึงกำหนดภายหลังจากวันออกบัตร

บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ให้ใช้บัตรนั้นต่อไปได้ตลอดชีวิต

มาตร ๖ ตรี[๕] ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ผู้ถือบัตรจะขอมีบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ

มาตรา ๖ จัตวา[๖] ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่บัตรหายหรือถูกทำลาย

(๒) วันที่บัตรชำรุดในสาระสำคัญ

(๓) วันที่แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน

ผู้ถือบัตรผู้ใดย้ายที่อยู่จะขอเปลี่ยนบัตรก็ได้

มาตรา ๖ เบญจ[๗] ในกรณีที่มีเหตุสมควร รัฐมนตรีจะขยายกำหนดเวลาตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี หรือมาตรา ๖ จัตวา สำหรับท้องที่ใดหรือบุคคลใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ ฉ[๘] การขอมีบัตรตามมาตรา ๖ และการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคล ซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

มาตรา ๗[๙] ขนาด สี และลักษณะของบัตร ตลอดจนรายการในบัตร และรายละเอียดของรายการในบัตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ในบัตรอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน รูปถ่ายและเลขประจำตัวของผู้ถือบัตร และจะมีรายการศาสนา หรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาซึ่งผู้ถือบัตรนับถืออยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร และวันออกบัตร

มาตรา ๗/๑[๑๐] บัตรนอกจากจะมีรายการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ แล้ว จะมีหน่วยความจำเพื่อบันทึกข้อมูลอื่นของผู้ถือบัตรด้วยก็ได้ แต่ข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำดังกล่าวต้องไม่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งมิใช่เป็นผู้จัดทำหรือรวบรวมข้อมูลนั้นได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตร หรือเป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลนั้นเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตร โดยได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตรหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

มาตรา ๘[๑๑] การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตรและการออกใบรับและการออกใบแทนใบรับ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกบัตรให้ผู้ยื่นคำขอได้ในวันเดียวกันให้ออกใบรับแก่ผู้ยื่นคำขอ

ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้นให้ใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับหรือใบแทนใบรับ และการใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับให้ใช้ร่วมกับบัตรเดิม เว้นแต่เป็นกรณีการขอมีบัตรครั้งแรกหรือบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด

มาตรา ๙ ผู้ถือบัตรผู้ใดเสียสัญชาติไทยเมื่อใด ไม่ว่าด้วยเหตุใดผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้บัตรนั้นทันที และต้องส่งมอบบัตรนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เสียสัญชาติไทย

มาตรา ๑๐[๑๒] ภายใต้บังคับมาตรา ๗/๑ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับบัตร และจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑[๑๓] เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปีได้ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๑๒[๑๔] ผู้ใดเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำตามมาตรา ๗/๑ อันมิใช่ข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตรตามมาตรา ๗ โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยตามมาตรา ๑๐ หรือตามคำสั่งศาล หรือเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๓[๑๕] ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทยผู้ใด

(๑) ไม่ส่งมอบบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งตนหมดสิทธิใช้ตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๑๔[๑๖] ผู้ใด

(๑) ยื่นคำขอมีบัตรโดยมิได้มีสัญชาติไทย ด้วยการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) แจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ หรือการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา อันมิใช่เป็นกรณีตาม (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (๔) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ด้วย ให้ลงโทษตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี แต่กระทงเดียว

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดนำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นไปใช้แสดงว่าตนเป็นเจ้าของบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๕ ทวิ[๑๗] ผู้ใดเอาไปเสียหรือยึดไว้ซึ่งบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดยินยอมให้ผู้อื่นนำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของตนไปใช้ในทางทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗[๑๘] ผู้ถือบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป ผู้ใดไม่สามารถแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๑๘ บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ บรรดาบัตรและใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้ถือว่าเป็นบัตรหรือใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับบัตรที่หมดอายุแล้วให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนถึงวันครบรอบวันเกิดของผู้ถือบัตร และให้ผู้ถือบัตรขอมีบัตรตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันครบรอบวันเกิด และให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๐ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงใช้ได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเป็นบุคคลซึ่งต้องขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การกำหนดตามวรรคหนึ่งรัฐมนตรีจะกำหนดโดยคำนึงถึงอายุของผู้ขอจากมากไปหาน้อย และท้องที่ที่จะให้บุคคลมายื่นคำขอด้วยก็ได้

มาตรา ๒๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ป. ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม[๑๙]

(๑) การออกบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
(๒) การออกใบแทนใบรับ	ฉบับละ	๑๐	บาท
(๓) การขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร	ฉบับละ	๑๐	บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และมีบทบัญญัติ ต่างๆ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒[๒๐]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรและทางราชการ โดยกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรภายในกำหนดหกสิบวันในทุกกรณี เพื่อให้ประชาชนมีบัตรเร็วขึ้นและเกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในความผิดที่เกี่ยวกับบัตรให้สูงขึ้น เพราะในสภาวการณ์ปัจจุบันความผิดที่เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมรายการของอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติต่างๆ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔[๒๑]

มาตรา ๑๔ บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ บรรดาบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น

บัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับตามวรรคหนึ่งซึ่งยังไม่หมดอายุ ผู้ถือบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับประสงค์จะมีบัตรใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ต้องมีบัตรหรือได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีจะประกาศขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปอีกก็ได้

มาตรา ๑๗ ในวาระเริ่มแรกแต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลเหล่านั้นที่จะขอมีบัตร

มาตรา ๑๘ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการสาธารณะของรัฐ จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการการออกบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐจะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ผ่านทางบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวและสภาวการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๖๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๐ เมษายน ๒๕๒๖

[๒] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๓] มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๔] มาตรา ๖ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๕] มาตรา ๖ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๖] มาตรา ๖ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗] มาตรา ๖ เบญจ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๘] มาตรา ๖ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๙] มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๐] มาตรา ๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๑] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๒] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๓] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๔] มาตรา ๑๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๕] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๖] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๗] มาตรา ๑๕ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๘] มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๙] อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๒๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๑ ก/หน้า ๑/๒ มีนาคม ๒๕๔๒

[๒๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนที่ ๓๔ ก/หน้า ๖๔/๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ ๒๕๒๖

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่อธิบดีกรมการปกครองกำหนด ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต

(๒) สำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๓) สำนักงานเทศบาล

(๔) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(๕) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(๖) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(๗) หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง

(๘) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

นอกจากสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการได้ในทุกอำเภอและทุกจังหวัดครอบคลุมพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรแล้ว การกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดท้องที่จังหวัดที่สามารถดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์จึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป ประกอบกับโดยที่เป็นการสมควรเพิ่มสถานที่ในการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน คำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนทั้งในและนอกราชอาณาจักรเพื่ออำนวยความสะดวกความสะดวกแก่ประชาชนซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๗๙ ก/หน้า ๔/๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๒๖[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“คำขอ” หมายความว่า คำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ตามแบบ บ.ป. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้

“ใบรับ” หมายความว่า ใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ตามแบบ บ.ป. ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ และให้มีสีเหลือง

“ใบแทนใบรับ” หมายความว่า ใบแทนใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ตามแบบ บ.ป. ๒ ก ท้ายกฎกระทรวงนี้ และให้มีสีชมพู

ข้อ ๓[๒] บัตรมี ๓ ชนิด คือ

(๑) บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๒) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๓) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์

บัตรตามวรรคหนึ่งให้มีสีขาว ลายพื้นสีฟ้า ผลิตด้วยวัสดุและเคลือบด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงตามที่เจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด ในกรณีที่เจ้าพนักงานออกบัตรเห็นสมควรจะกำหนดให้มีจุดซ่อนเร้นซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบหรือป้องกันการปลอมแปลงบัตรไว้ด้วยก็ได้ สำหรับขนาดและลักษณะของบัตรแต่ละชนิด ให้เป็นไปตามแบบบัตรท้ายกฎกระทรวงนี้[๓]

ข้อ ๔ การออกบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์จะดำเนินการในท้องที่จังหวัดใด ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

เมื่อได้มีประกาศของกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่เจ้าพนักงานออกบัตรได้ออกให้แล้วในท้องที่จังหวัดนั้น คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ

ข้อ ๕[๔] ในบัตรให้มีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ดังต่อไปนี้

(๑) คำว่า “บัตรประจำตัวประชาชน”

(๒) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร

(๓) เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

(๔) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถือบัตร

(๕) วันเดือนปีเกิดของผู้ถือบัตร

(๖) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้ถือบัตรในขณะยื่นคำขอ

(๗) วันออกบัตร

(๘) วันบัตรหมดอายุ

(๙) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร

(๑๐) รายการศาสนาหรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร โดยจะมีหรือไม่ก็ได้

สำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ ให้มีรายการเลขหมายคำขอมีบัตร รหัสกำกับบัตร และรหัสแท่งตรวจสอบบัตร (bar code) ด้วย

รูปถ่ายของผู้ถือบัตรตาม (๒) ของวรรคหนึ่ง ต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวก หรือแว่นตาสีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมหน้าหรือผ้าโพกศีรษะเว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่ต้องเปิดให้เห็นใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง โดยรูปถ่ายจะปรากฏเลขหมายคำขอตามข้อ ๗ วรรคสอง และเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรที่มีหน่วยวัดเป็นเซนติเมตร เว้นแต่ผู้ถือบัตรซึ่งมีส่วนสูงต่ำกว่าหนึ่งร้อยเซนติเมตร หรือมีส่วนสูง สูงกว่าหนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตร จะไม่มีเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรก็ได้ ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอด้วย

ข้อ ๖[๕] การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่กรมการปกครองกำหนด ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ซึ่งกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่จังหวัดสำหรับการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ผู้ขอยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา หรือสำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แห่งใดแห่งหนึ่งในท้องที่จังหวัดตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยก็ได้

(๒) สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านนอกท้องที่ซึ่งกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่จังหวัดสำหรับการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ผู้ขอยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล หรือสำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แห่งท้องที่ซึ่งผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

นอกจากสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) กรณีมีความจำเป็น หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ผู้ยื่นคำขอจะยื่นคำขอ ณ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองก็ได้

ข้อ ๗[๖] เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการตามข้อ ๖ อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขหมายคำขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

เลขหมายคำขอให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลัก และเลขตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตรให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขรอบการทำบัตรจำนวนสองหลัก และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ ๐๐๐๐๐๑ ถึง ๙๙๙๙๙๙ เรียงไปตามลำดับ เมื่อครบแล้วให้ขึ้นเลขรอบการทำบัตรลำดับถัดไป และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ ๐๐๐๐๐๑ ต่อเนื่องกันไปการพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียวให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่ให้ได้รับยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่มีนิ้วมือ หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

(๒) การขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตาม (๑) ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล แต่ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเองเพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน และในกรณีเช่นว่านี้หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้น่าเชื่อถือแล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ หากอนุญาตให้ทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกรหัสผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการอนุญาต หากไม่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้ แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

ในกรณีที่เป็นบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่แล้ว ให้พิมพ์ลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ขอ เพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วชี้ขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียวให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคลตามที่กรมการปกครองกำหนดให้ผู้ขอทราบ

ข้อ ๘ ในการออกบัตรสำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๗ แล้ว ให้พิมพ์รายการลงในบัตร เคลือบบัตรด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงและมอบบัตรให้แก่ผู้ขอ

การออกบัตรตามวรรคหนึ่งในกรณีบัตรเดิมหมดอายุหรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญ หรือในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกบัตรเดิมคืนจากผู้ขอด้วย

ข้อ ๙ ในการออกบัตรสำหรับบัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๗ แล้ว ให้ออกใบรับแก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้แทนบัตรไปพลางก่อนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับ และให้ส่งคำขอพร้อมด้วยฟิล์มรูปถ่ายของผู้ขอไปออกบัตรที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน กรมการปกครอง หรือที่ซึ่งเจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด

ข้อ ๑๐ การออกใบรับ ให้มอบบัตรเดิมคืนให้แก่ผู้ขอเพื่อใช้ร่วมกับใบรับนั้นเว้นแต่ในกรณีที่เป็นการขอมีบัตรครั้งแรกและการขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมหายหรือถูกทำลายทั้งหมด

กรณีใบรับหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ออกใบรับนั้นออกใบแทนใบรับให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้แทนบัตรไปพลางก่อนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับฉบับที่หาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ การออกบัตรตามข้อ ๙ ในกรณีที่เป็นการขอมีบัตรเป็นครั้งแรกหรือในกรณีที่บัตรหายหรือถูกทำลาย ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับคืน

สำหรับการออกบัตรในกรณีที่บัตรหมดอายุหรือชำรุดในสาระสำคัญ และในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับ พร้อมด้วยบัตรเดิมคืน

ข้อ ๑๒ คำขอทุกฉบับที่ได้ออกบัตรแล้ว ให้เจ้าพนักงานออกบัตรจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบคอมพิวเตอร์ และเมื่อดำเนินการแล้ว ให้ส่งคำขอดังกล่าวคืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ ๑๓ ในกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้าน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อออกบัตรให้ใหม่

ข้อ ๑๔ บัตร ใบรับ และใบแทนใบรับที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุ หรือมีบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับใหม่ตามกฎกระทรวงนี้ แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒
ชำนิ ศักดิเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้มีผลกระทบต่อกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่กำหนดขนาด สี และลักษณะของบัตรตลอดจนรายการในบัตรและรายละเอียดของรายการในบัตร หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีบัตรการขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตร การออกใบรับและการออกใบแทนใบรับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๘]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นสถานที่ยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ในการขอมีบัตรการขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน กรณีมีความจำเป็น หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๙]

ข้อ ๓ บัตรที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ หรือได้มีการขอมีบัตรใหม่หรือมีการขอเปลี่ยนบัตรตามกฎกระทรวงฉบับนี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีนโยบายที่จะให้ประชาชนมีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ที่จะใช้แสดงรายละเอียดที่เกี่ยวกับบุคคลนั้นเพียงใบเดียว และเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำบัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งควรแก้ไขปรับปรุงองค์ประกอบของเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้สอดคล้องกับการกำหนดให้มีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และการปรับปรุงองค์ประกอบเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๑๐]

ข้อ ๔ บัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ หรือได้มีการขอมีบัตรใหม่หรือมีการขอเปลี่ยนบัตรตามกฎกระทรวงนี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือในการขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน และการเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในบัตร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการพัฒนาระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ รวมทั้งป้องกันการทุจริตในการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับปรุงแบบ สี ลักษณะรายการ และรายละเอียดของบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ และปรับปรุงแบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๑๑]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดขนาด สี และลักษณะของบัตร และรายการในบัตรและรายละเอียดของรายการในบัตร รวมทั้งแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้เจ้าพนักงานออกบัตรสามารถกำหนดมาตรการตรวจสอบและป้องกันการปลอมแปลงบัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๒๖ ก/หน้า ๖/๑๒ เมษายน ๒๕๔๒

[๒] ข้อ ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

[๓] ข้อ ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

[๔] ข้อ ๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

[๕] ข้อ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

[๖] ข้อ ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

[๗] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

[๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๓๑ ก/หน้า ๑/๑๘ เมษายน ๒๕๔๖

[๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๕๓ ก/หน้า ๑/๑๐ กันยายน ๒๕๔๗

[๑๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๗/๓ กันยายน ๒๕๕๐

[๑๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนที่ ๑๐ ก/หน้า ๕๘/๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

กฎกระทรวง
การขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๕๕[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“คำขอ” หมายความว่า คำขอเพื่อตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเพื่อถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว

“ข้อมูลเกี่ยวกับบัตร” หมายความว่า

(๑) รายการและภาพผู้ถือบัตรที่ปรากฏอยู่บนบัตร

(๒) ข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบ บ.ป.๑

(๓) คู่ฉบับใบรับหรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ

(๔) ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความรวมถึง คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร

ข้อ ๒ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันเวลาราชการ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักบริการที่ ๑ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่วังไชยา ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และสำนักบริการที่ ๒ สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่อาคารกรมการปกครอง คลอง ๙ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

(๒) ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

(๓) สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

(๔) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และสำนักงานเขตทุกแห่ง

(๕) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(๖) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(๗) สถานที่อื่นที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๓ การยื่นคำขอตามข้อ ๒ ให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงแสดงบัตรของตน หรือในกรณีที่ไม่มีบัตรให้ผู้นั้นแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งต้องมีรูปถ่ายและสามารถแสดงตนได้ รวมทั้งแสดงหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

ในกรณีผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเป็นผู้ยื่นคำขอ นอกจากต้องแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับมอบอำนาจแสดงบัตรของตนและเอกสารการมอบอำนาจประกอบด้วย

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหลักฐานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ จะสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงจนชัดแจ้งว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงก็ได้

หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ให้แจ้งคำสั่งและเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยให้แจ้งให้ทราบถึงสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ข้อ ๔ คำขอตามกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามแบบที่กรมการปกครองกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้การขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนตลอดจนการขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๔๔ ก/หน้า ๓/๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๕๕[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๒ ให้กำหนดค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

(๑) การออกบัตรในกรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย บัตรชำรุด หรือแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่ตามมาตรา ๖ จัตวา ฉบับละ ๒๐ บาท

(๒) การออกใบแทนใบรับ ฉบับละ ๑๐ บาท

(๓) การขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ฉบับละ ๑๐ บาท

ข้อ ๓ ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศให้เขตท้องที่ใดเป็นเขตประสบภัยพิบัติ ให้ผู้ซึ่งต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่นั้น และมายื่นคำขอภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๖ จัตวา หรือภายในกำหนดเวลาที่รัฐมนตรีขยายตามมาตรา ๖ เบญจ ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒ (๑)

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการออกบัตรประจำตัวประชาชน การออกใบแทนใบรับ และการขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๔๔ ก/หน้า ๑/๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔)
ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรตามวรรคหนึ่งให้มีสีขาว ลายพื้นสีฟ้า ผลิตด้วยวัสดุและเคลือบด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงตามที่เจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด ในกรณีที่เจ้าพนักงานออกบัตรเห็นสมควรจะกำหนดให้มีจุดซ่อนเร้นซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบหรือป้องกันการปลอมแปลงบัตรไว้ด้วยก็ได้ สำหรับขนาดและลักษณะของบัตรแต่ละชนิด ให้เป็นไปตามแบบบัตรท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕ ในบัตรให้มีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ดังต่อไปนี้

(๑) คำว่า “บัตรประจำตัวประชาชน”

(๒) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร

(๓) เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

(๔) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถือบัตร

(๕) วันเดือนปีเกิดของผู้ถือบัตร

(๖) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้ถือบัตรในขณะยื่นคำขอ

(๗) วันออกบัตร

(๘) วันบัตรหมดอายุ

(๙) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร

(๑๐) รายการศาสนาหรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร โดยจะมีหรือไม่ก็ได้

สำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ ให้มีรายการเลขหมายคำขอมีบัตร รหัสกำกับบัตร และรหัสแท่งตรวจสอบบัตร (bar code) ด้วย

รูปถ่ายของผู้ถือบัตรตาม (๒) ของวรรคหนึ่ง ต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวก หรือแว่นตาสีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมหน้าหรือผ้าโพกศีรษะเว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่ต้องเปิดให้เห็นใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง โดยรูปถ่ายจะปรากฏเลขหมายคำขอตามข้อ ๗ วรรคสอง และเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรที่มีหน่วยวัด

เป็นเซนติเมตร เว้นแต่ผู้ถือบัตรซึ่งมีส่วนสูงต่ำกว่าหนึ่งร้อยเซนติเมตร หรือมีส่วนสูง สูงกว่าหนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตร จะไม่มีเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรก็ได้ ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอด้วย”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกแบบบัตรประจำ ตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ ๔ บรรดาบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ซึ่งออกให้แก่ผู้ถือบัตรในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ที่มีขนาดและลักษณะของบัตรตามแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรดังกล่าวจะหมดอายุหรือมีการออกบัตรใหม่

บัตรตามวรรคหนึ่งแม้จะไม่มี micro text ป้องกันการปลอมแปลง ซึ่งเมื่อใช้แว่นขยายจะเห็นเป็นตัวอักษร “THAILAND” ต่อเนื่องกันเป็นเส้นสีแดง หรือรหัสการผลิตก็ให้ถือว่าเป็นบัตรที่ใช้ได้ตามวรรคหนึ่ง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔
ถาวร เสนเนียม
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดขนาด สี และลักษณะของบัตร และรายการในบัตรและรายละเอียดของรายการในบัตร รวมทั้งแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้เจ้าพนักงานออกบัตรสามารถกำหนดมาตรการตรวจสอบและป้องกันการปลอมแปลงบัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนที่ ๑๐ ก/หน้า ๕๘/๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

กฎกระทรวง
กำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๒ บุคคลดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน

(๑) สมเด็จพระบรมราชินี

(๒) พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป

(๓) ภิกษุ สามเณร นักพรตและนักบวช

(๔) ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) ผู้อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๖) บุคคลซึ่งกำลังศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ และไม่สามารถยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
พลอากาศเอก คงศักดิ์ วันทนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๒๓ ก/หน้า ๕/๖ มีนาคม ๒๕๔๙

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗)
ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓ บัตรมี ๓ ชนิด คือ

(๑) บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๒) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๓) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์

บัตรตามวรรคหนึ่งให้มีสีขาว ลายพื้นสีฟ้า ผลิตด้วยวัสดุและเคลือบด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงตามที่เจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด สำหรับขนาดและลักษณะของบัตรแต่ละชนิดให้เป็นไปตามแบบบัตรท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการตามข้อ ๖ อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้กำหนดเลขหมายคำขอ ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วมือและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

เลขหมายคำขอให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลัก และเลขรหัสที่กำหนดขึ้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก

การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายในคำขอ ในกรณีที่ผู้ขอไม่มีนิ้วหัวแม่มือข้างหนึ่งให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือเฉพาะข้างที่เหลืออยู่ ถ้าไม่มีนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วใดนิ้วหนึ่งแทน หากไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่เลยให้พิมพ์ลายฝ่ามือข้างใดข้างหนึ่งแทน และถ้าไม่มีฝ่ามือทั้งสองข้าง ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ ทั้งนี้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอด้วย”

ข้อ ๓ บัตรที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ หรือได้มีการขอมีบัตรใหม่หรือมีการขอเปลี่ยนบัตรตามกฎกระทรวงฉบับนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗
โภคิน พลกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีนโยบายที่จะให้ประชาชนมีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ที่จะใช้แสดงรายละเอียดที่เกี่ยวกับบุคคลนั้นเพียงใบเดียว และเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำบัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งควรแก้ไขปรับปรุงองค์ประกอบของเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้สอดคล้องกับการกำหนดให้มีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และการปรับปรุงองค์ประกอบเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๕๓ ก/หน้า ๑/๑๐ กันยายน ๒๕๔๗

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๖ การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่กรมการปกครองกำหนด ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ซึ่งกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่จังหวัดสำหรับการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ผู้ขอยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา หรือสำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แห่งใดแห่งหนึ่งในท้องที่จังหวัดตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยก็ได้

(๒) สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านนอกท้องที่ซึ่งกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่จังหวัดสำหรับการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ผู้ขอยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล หรือสำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แห่งท้องที่ซึ่งผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

นอกจากสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) กรณีมีความจำเป็น หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ผู้ยื่นคำขอจะยื่นคำขอ ณ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองก็ได้"

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖
วันมูหะมัดนอร์ มะทา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นสถานที่ยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ในการขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน กรณีมีความจำเป็น หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๓๑ ก/หน้า ๑/๑๘ เมษายน ๒๕๔๖

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานตรวจออกบัตร[๑]

โดยที่พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนมีความคล่องตัวและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงให้แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานตรวจบัตร ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๘

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานตรวจบัตร ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๙ และให้ถือปฏิบัติตามประกาศฉบับใหม่ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หัวหน้าเขต หรือผู้รักษาราชการแทน ปลัดอำเภอ หรือเจ้าพนักงานการปกครอง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เฉพาะในอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขต นั้นๆ

ข้อ ๒ ให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ เจ้าพนักงานปกครอง และข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจขึ้นไปเป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร

ข้อ ๓ ให้พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน หรือเจ้าหน้าที่ศุลกากร ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามด่านตรวจที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖
พลเอก สิทธิ จิรโรจน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๓๕/๒๐ มกราคม ๒๕๒๖

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๕๑๑/๒๕๕๒
เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒
การแต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๖. ให้ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการส่วน หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าศูนย์ภาค หัวหน้างาน เจ้าพนักงานปกครองตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป และนิติกรตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปในสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒
มานิต วัฒนเสน
ปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๕ ง/หน้า ๕๑/๑๓ มกราคม ๒๕๕๓

ประกาศกรมการปกครอง
เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน[๑]

เพื่อให้เป็นไปตามความในข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง การขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕ กรมการปกครองจึงกำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐานรายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ปรากฏตามท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
สุกิจ เจริญรัตนกุล
อธิบดีกรมการปกครอง

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนพิเศษ ๘๕ ง/หน้า ๑๔/๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

คำขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า .....อายุ.....ปี

เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□-□□-□ ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

มีความประสงค์ขอ O ตรวจหลักฐาน

O ถ่ายเอกสาร คัดและรับรอง สำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

O บัตรของตนเอง

O บัตรของบุคคลอื่น ชื่อ .....

เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□-□□-□

มีความเกี่ยวพันเป็น.....

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารแสดงความเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงตามที่ทางราชการกำหนดมาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่) เรียน พนักงานเจ้าหน้าที่ มีผู้ยื่นคำขอ O ตรวจหลักฐาน O ถ่ายเอกสาร คัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนตามเลขที่คำขออนุญาตให้ทำบัตร □□□□-□□-□□□□□□ โดยได้ตรวจสอบหลักฐานแล้ว ปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติ ดังนี้ O เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เห็นควรอนุมัติ O ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เห็นควรไม่อนุมัติและแจ้งผู้ยื่นคำขอทราบ O อื่น ๆ .... (ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ (.....) วันที่.....เดือน.....พ.ศ.	คำสั่ง O อนุมัติ □ เก็บค่าธรรมเนียมการขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ฉบับละ ๑๐ บาท □ ไม่เก็บค่าธรรมเนียม O ไม่อนุมัติ (เหตุผล) .... (ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ (.....) วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

๗. หมวด ป.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

ประมวลกฎหมายอาญา
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๕
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

พระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด
พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔
เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” หมายความว่า นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ควบคุมเรือ ผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองเรือ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งดังกล่าวและนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“กระทำการอันเป็นโจรสลัด” หมายความว่า

(ก) ยึด หรือเข้าควบคุมเรือลำใด โดยใช้กำลังหรือโดยขู่เข็ญว่าจะกระทำอันตรายต่อเรือหรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อบุคคลในเรือนั้น

(ข) ทำลายเรือ ทำให้เกิดความเสียหายแก่เรือ หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่เรือ

(ค) หน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือ

(ง) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวงหรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไม่ว่าจะเป็นของประเทศใดโดยบุคคลในเรือเอกชนหรืออากาศยานเอกชนลำหนึ่งต่อเรือบุคคล หรือทรัพย์สินในเรืออีกลำหนึ่ง และได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำนั้น

“เรือเอกชนหรืออากาศยานเอกชน” หมายความรวมถึง เรือรบ เรือของรัฐบาลหรืออากาศยานของรัฐบาล ที่ถูกยึดหรือเข้าควบคุมโดยบุคคลประจำเรือหรืออากาศยานนั้นซึ่งก่อการกำเริบหรือถูกยึดหรือเข้าควบคุมโดยบุคคลอื่นด้วย

“สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น” หมายความว่า แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานรวบรวมพยานหลักฐานหรือดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้กระทำไปเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือทราบรายละเอียดแห่งความผิดหรือพิสูจน์ความผิด หรือเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่งมอบให้แก่พนักงานสอบสวนต่อไป

มาตรา ๕ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด รวมทั้งมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด และให้ถือว่าการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นที่ทำไว้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตรวจสอบเรือหรืออากาศยานที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด โดยให้มีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเรือหรืออากาศยานในบังคับบัญชาไปยังเรือที่ต้องสงสัยนั้นเพื่อตรวจสอบเอกสารที่แสดงสิทธิในการชักธง หากยังมีความสงสัยอยู่ ก็ให้ดำเนินการตรวจค้นบนเรือนั้นต่อไปได้เท่าที่จำเป็น

(๒) สอบถามและตรวจพิสูจน์สัญชาติและทะเบียนของอากาศยานที่ต้องสงสัยรวมทั้งการปฏิบัติตามแผนการบินและรายละเอียดเกี่ยวกับอากาศยานนั้น

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสั่งหรือบังคับให้เรือหรืออากาศยานที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด หยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง หรือลงยังสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่ง และในกรณีจำเป็นอาจใช้อาวุธบังคับได้

การตรวจสอบสิทธิในการชักธงของเรือ การสอบถามและตรวจพิสูจน์สัญชาติและทะเบียนของอากาศยาน การสั่งหรือบังคับให้เรือหรืออากาศยานหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง หรือลงยังสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่ง ให้กระทำโดยใช้อาณัติสัญญาณตามที่ผู้บัญชาการทหารเรือประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือสั่งหรือบังคับให้เรือหรืออากาศยานหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง หรือลงยังสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่งตามมาตรา ๖ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจปฏิบัติต่อเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือหรืออากาศยานนั้น ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจค้นเรือหรืออากาศยาน

(๒) สืบสวนสอบสวนเบื้องต้นผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือหรืออากาศยาน

(๓) ถ้าการตรวจค้นเรือหรืออากาศยาน หรือการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจจับกุมและควบคุมผู้ต้องสงสัย ตลอดจนควบคุมเรือหรืออากาศยานและสิ่งของที่จะใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิด

ห้ามมิให้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานหรือบุคคลในเรือหรืออากาศยานไว้เกินความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

มาตรา ๘ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นหรือการสอบสวน เจ้าหน้าที่ทหารเรือหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมเรือหรืออากาศยานที่ถูกควบคุมผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไม่ว่าจะเป็นของประเทศใด หรือทะเลหลวงไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งได้ โดยผู้ใดจะอ้างเหตุดังกล่าวมาร้องขอให้ปล่อยเรือหรืออากาศยานที่ถูกควบคุมนั้นไม่ได้

มาตรา ๙ ถ้าการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นไม่ปรากฏว่าผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือหรืออากาศยานได้กระทำการอันเป็นโจรสลัดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือปล่อยเรือหรืออากาศยานและผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานตลอดจนบุคคลในเรือหรืออากาศยานนั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ควบคุมหรือยึดเรือหรืออากาศยานหรือสิ่งของอื่นโดยมีเหตุอันสมควร ค่าภาระหรือค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการเก็บรักษาเรือหรืออากาศยานหรือสิ่งของดังกล่าวไว้ ถ้าเป็นค่าภาระหรือค่าใช้จ่ายที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องจัดให้มีหรือใช้จ่ายอยู่แล้วตามปกติ ให้ผู้ควบคุม ผู้ครอบครองหรือเจ้าของเรือหรืออากาศยานเป็นผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นตามมาตรา ๗ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือจัดส่งผู้ต้องหาพร้อมด้วยเรือหรืออากาศยานและสิ่งของที่ยึดไว้และบันทึกทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในคดีที่ทำไว้ไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้บัญชาการทหารเรือและอธิบดีกรมตำรวจร่วมกันกำหนด โดยไม่ชักช้าเว้นแต่ในกรณีที่เป็นเรือหรืออากาศยานหรือสิ่งของอื่นที่พนักงานสอบสวนไม่อาจเก็บรักษาไว้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือยึดไว้แทนพนักงานสอบสวน

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่ต้องรับผิดเป็นส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะได้กระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหาย หรือโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือจัดส่งผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป มิให้นับระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาซึ่งได้กระทำมาก่อนนั้นเป็นเวลาควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่เกินสามสิบวัน หากมีความจำเป็นต้องใช้เวลาเกินกว่าสามสิบวัน ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือติดต่อขอรับอนุมัติจากผู้บัญชาการทหารเรือ เพื่อขยายเวลาออกไปอีกได้เท่าที่จำเป็นแก่การเดินทาง

ในกรณีที่นำตัวผู้ต้องหามาถึงที่ทำการของเจ้าหน้าที่ทหารเรือแห่งใดแห่งหนึ่งหรือมีการจัดส่งผู้ต้องหาให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือซึ่งประจำการอยู่บนฝั่งแล้ว เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้อีกไม่เกินสิบสองวันนับแต่วันที่มาถึงที่ทำการหรือที่ประจำการซึ่งอยู่บนฝั่ง แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ต้องหาส่งให้พนักงานสอบสวนรวมเข้าในระยะเวลาสิบสองวันดังกล่าว

มาตรา ๑๔ ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชำระที่ศาลอาญา แต่ถ้าการสอบสวนได้กระทำในท้องที่ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้นได้ด้วย

ถ้าเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารให้ชำระที่ศาลทหารกรุงเทพ แต่ถ้าการสอบสวนได้กระทำในท้องที่ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารใด ให้ชำระที่ศาลทหารนั้นได้ด้วย

มาตรา ๑๕ ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัด โดยยึดหรือเข้าควบคุมเรือโดยใช้กำลังหรือโดยขู่เข็ญว่าจะกระทำอันตรายต่อเรือ หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อบุคคลในเรือนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัด โดยทำลายเรือ ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๑๗ ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัด โดยทำให้เกิดความเสียหายแก่เรือจนเรือนั้นอยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงเจ็ดหมื่นบาท

มาตรา ๑๘ ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัด โดยทำให้เกิดความเสียหายแก่เรือ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่เรือ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙ ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัด โดยหน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกายต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๐ ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัด โดยชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๐ ได้กระทำโดยข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของตน โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๒ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๐ ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้อาวุธ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด หรือกระทำทรมาน ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๓ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๐ ได้กระทำจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๔ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๐ ได้กระทำจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา ๒๕ ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัดโดยใช้เรือรบ เรือของรัฐบาลหรืออากาศยานของรัฐบาลซึ่งตนได้เข้ายึดหรือเข้าควบคุม หรือโดยกระทำต่อเรือของรัฐบาล ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๒๖ ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

มาตรา ๒๗ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับแก่การสอบสวนคดีโดยอนุโลม

ในกรณีจำเป็น ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือนำผู้ต้องหาไปส่งตามมาตรา ๑๐ มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุด

มาตรา ๒๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลตำรวจเอก เภา สารสิน
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกองทัพเรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดหรือการปล้นทรัพย์ทางทะเลทั้งในน่านน้ำอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวง แต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการตรวจค้นและจับกุมผู้กระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำความผิด ตลอดจนการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าว ประกอบกับตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและทางปฏิบัติของนานาประเทศ ยอมให้ทุกรัฐขยายเขตอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดออกไปในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวงได้ ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด และสอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศและทางปฏิบัติของนานาประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๑๔๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๘๙/๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๔

พระราชบัญญัติ
ปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง
พุทธศักราช ๒๔๘๓

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
อาทิตย์ทิพอาภา
พล.อ. พิชเยนทร โยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๓
เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรมีกฎหมายไว้สำหรับปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจะได้มีน้ำมันเชื้อเพลิงใช้ตามความจำเป็นโดยทั่วกัน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช ๒๔๘๓”

มาตรา ๒[๑] ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใด จะให้มีการปันส่วนจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้นคณะหนึ่ง เป็นคณะกรรมการกลาง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน* เป็นประธาน ผู้แทนกรมเชื้อเพลิงเป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกองทัพบก ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนกองทัพอากาศ องค์การละ ๑ นาย เป็นกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสามนาย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน* จะได้ตั้งขึ้นและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕ คณะกรรมการกลางมีอำนาจหน้าที่ประกาศชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงที่จะให้มีการปันส่วน ทำการสอบสวนเพื่อทราบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด กำหนดเกณฑ์ปกติและอัตราปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง ควบคุมการซื้อการขายรวมตลอดทั้งวางระเบียบการอนุญาตให้ซื้อและให้ขาย ให้เป็นไปตามความประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบการนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้คณะกรมการจังหวัดภายในเขตจังหวัด คณะกรมการอำเภอภายในเขตอำเภอเป็นคณะกรรมการปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ช่วยคณะกรรมการกลางดำเนินการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ นับแต่วันที่ได้ประกาศชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงที่จะให้มีการปันส่วน การซื้อและการขายน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดนั้นจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งตามกฎและระเบียบการซึ่งออกเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

การซื้อ ให้หมายความรวมถึงการได้มาด้วยประการใด ๆ เว้นแต่การนำเข้ามาจากต่างประเทศ

การขาย ให้หมายความรวมถึงการจำหน่ายไปด้วยประการใดๆ

มาตรา ๘ เพื่อให้การปันส่วนเป็นไปตามความจำเป็น ให้แบ่งประเภทผู้บริโภคออกเป็นหน่วยเพื่อการกำหนดอัตราปันส่วน ดังต่อไปนี้

ก. หน่วยส่วนกลาง

๑. ราชการทหารและองค์การในความควบคุมของราชการทหาร

๒. ราชการพลเรือนและองค์การในความควบคุมของราชการพลเรือน

ข. หน่วยส่วนภูมิภาค

๑. องค์การปกครองส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๒. สาธารณูปโภคของเอกชน

๓. อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมของเอกชน

๔. องค์การศึกษา พยาบาล นายแพทย์ สัตวแพทย์ ผู้จำหน่ายอาหาร และทำการผลิตอาหาร

๕. ประชาชน

ในกรณีที่มีปัญหาว่า ผู้บริโภครายใดพึงเข้าอยู่ในหน่วยใด ให้คณะกรรมการกลางเป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๙ ในการขออนุญาตซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้สำหรับหน่วยส่วนกลาง ให้กระทรวงเจ้าสังกัดแจ้งรายละเอียดเกี่ยวแก่การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงตามปกติไปยังคณะกรรมการกลางเพื่อพิจารณาอนุญาต

มาตรา ๑๐ ในการขออนุญาตซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้สำหรับหน่วยส่วนภูมิภาค ให้ผู้บริโภคซึ่งต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเกินกว่าปริมาณที่คณะกรรมการกลางยกเว้นจากการปันส่วนตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอโดยใช้แบบพิมพ์ของคณะกรรมการกลางต่อคณะกรมการอำเภอแห่งท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีถิ่นที่อยู่ ในกรณีที่จังหวัด เทศบาลนคร หรือเทศบาลเมืองขออนุญาตให้ยื่นต่อคณะกรมการจังหวัด

มาตรา ๑๑ เมื่อคณะกรมการอำเภอหรือคณะกรมการจังหวัด แล้วแต่กรณี ได้รับความจำนงจะขอใช้น้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้บริโภคในท้องที่อำเภอ หรือในจังหวัดดังกล่าวมาในมาตราก่อนนี้แล้ว ถ้าคณะกรมการอำเภอหรือคณะกรมการจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรให้ออกใบอนุญาตตามระเบียบของคณะกรรมการกลางแสดงว่าผู้ขอมีสิทธิซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ใช้ได้ในเกณฑ์ปกติสำหรับระยะเวลาหนึ่งซึ่งกำหนดไว้เป็นปริมาณเท่าใด

ในกรณีที่ปรากฏขึ้นภายหลังว่า ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งกำหนดไว้ในใบอนุญาตใด มีเหตุสมควรจะเพิ่มหรือลด ให้คณะกรมการอำเภอหรือคณะกรมการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจที่จะอนุญาตเพิ่มหรือลดปริมาณให้ใหม่ในใบอนุญาต

มาตรา ๑๒ ผู้ใดเห็นว่าปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่คณะกรมการอำเภออนุญาตให้ซื้อไม่พอแก่การใช้อันจำเป็นของตน หรือผู้ใดไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้นั้นจะอุทธรณ์ไปยังคณะกรมการจังหวัดก็ได้ ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยนั้น จะอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการกลางอีกก็ได้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกลางให้เป็นที่สุด

ส่วนผู้บริโภคที่ให้ยื่นคำขอรับอนุญาตต่อคณะกรมการจังหวัดนั้น ถ้าจะอุทธรณ์ให้ยื่นต่อคณะกรรมการกลาง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกลางให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๓ ในการซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงทุกคราวไป ผู้ซื้อจักต้องแสดงใบอนุญาตให้ซื้อและจะซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงได้ตามปริมาณในเกณฑ์ปกติและตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่จะเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงบางชนิดและภายในปริมาณ และเงื่อนไขอันคณะกรรมการกลางยกเว้นว่าผู้ซื้อไม่ต้องมีใบอนุญาต

มาตรา ๑๔ เมื่อคณะกรรมการกลางกำหนดอัตราปันส่วนให้ใช้แก่น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใดในระยะเวลาใด นับแต่วันที่คณะกรมการอำเภอประกาศอัตราปันส่วนนั้น ณ ที่ว่าการอำเภอ สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดนั้นภายในระยะเวลานั้น ผู้ได้รับอนุญาตซื้อจะพึงซื้อได้เพียงไม่เกินปริมาณของอัตราปันส่วนสำหรับหน่วยของตน

อัตราปันส่วนของแต่ละหน่วยผู้บริโภคนั้น ให้กำหนดเป็นส่วนร้อยของเกณฑ์ปกติ

มาตรา ๑๕ ใบอนุญาตให้ซื้อเป็นใบอนุญาตเฉพาะตัว ใช้ได้เฉพาะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต จะโอนให้ผู้หนึ่งผู้ใดมิได้

มาตรา ๑๖ ในการขายน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้มีการปันส่วน ผู้ขายจักต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกลาง หรือผู้ที่คณะกรรมการกลางมอบหมาย เว้นแต่จะเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงบางชนิดและภายในปริมาณและเงื่อนไขอันคณะกรรมการกลางยกเว้นว่าผู้ขายไม่ต้องมีใบอนุญาต

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่กรมเชื้อเพลิง

มาตรา ๑๗ ในการซื้อเพื่อขาย ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขาย ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงได้เฉพาะจากสถานที่ที่ปรากฏในใบอนุญาต

สำหรับผู้ที่ขายน้ำมันเชื้อเพลิงบางชนิด ซึ่งขายภายในปริมาณและเงื่อนไขอันคณะกรรมการกลางยกเว้นว่าการขายไม่ต้องมีใบอนุญาต ให้ปฏิบัติอย่างการซื้อเพื่อใช้ และให้จัดเข้าอยู่ในหน่วยประชาชน

มาตรา ๑๘ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขายน้ำมันเชื้อเพลิง ถ้าจะใช้น้ำมันเชื้อเพลิงนั้นเพื่อกิจการใดๆ ซึ่งมิใช่เพื่อขาย ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวกับผู้บริโภค

มาตรา ๑๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน* มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขายน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อตรวจว่าได้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ตามกฎกระทรวงหรือระเบียบการซึ่งออกเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และต่อหน้าเจ้าของสถานที่หรือผู้แทน เจ้าของสถานที่หรือผู้แทนต้องให้ความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือระเบียบการซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเป็นผู้บริโภคให้คณะกรมการอำเภอหรือคณะกรมการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจยึดใบอนุญาตไว้ชั่วคราวแล้วพิจารณาว่าจะพึงถอนใบอนุญาตหรือไม่ ถ้าเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดใบอนุญาตไว้ชั่วคราว แล้วรายงานไปยังคณะกรรมการกลางเพื่อพิจารณาว่าจะพึงถอนการอนุญาตหรือไม่

การยึดใบอนุญาตชั่วคราวนั้น ให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน

มาตรา ๒๑ ผู้ใดซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงโดยไม่มีใบอนุญาตเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๓ หรือซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเกินกว่าปริมาณที่ตนมีสิทธิจะซื้อได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๒๒ ผู้ใดขายน้ำมันเชื้อเพลิงโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดได้รับอนุญาตให้ขายน้ำมันเชื้อเพลิงทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๗ หรือ ๑๘ หรือขายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งไม่มีสิทธิซื้อหรือมีสิทธิซื้อ แต่ขายให้เกินกว่าปริมาณที่ผู้บริโภคนั้นมีสิทธิจะซื้อได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๔ ผู้ใดไม่ให้ความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการที่เข้าไปตรวจในสถานที่ของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขายน้ำมันเชื้อเพลิงตามมาตรา ๑๙ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๒๕ การมอบอำนาจหรือตั้งตัวแทนหรือการยื่นคำขอใด ๆ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือภาษีอากรซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน* และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราชั้นสูงตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. คำร้องขอซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้	ฉบับละ	.๐๕	บาท
๒. คำร้องขอซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อขาย	ฉบับละ	.๑๐	บาท
๓. ใบอนุญาตซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้หรือใบแทน	ฉบับละ	.๒๐	บาท
๔. ใบอนุญาตให้ขายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือใบแทน	ฉบับละ	๑.๐๐	บาท

***พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕**[๒]

มาตรา ๗๕ ในพระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช ๒๔๘๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗/-/หน้า ๔๘๖/๔ ตุลาคม ๒๔๘๓

[๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

กฎกระทรวงกลาโหม กระทรวงเศรษฐการ และกระทรวงมหาดไทย
ออกตามความในพระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง
พุทธศักราช ๒๔๘๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖* แห่งพระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช ๒๔๘๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กระทรวงเศรษฐการ และกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้เรียกเก็บดั่งนี้ คือ

๑. คำร้องขอซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้	ฉะบับละ ๕ สตางค์
๒. คำร้องขอซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อขาย	ฉะบับละ ๑๐ สตางค์
๓. ใบอนุญาตซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้หรือใบแทน	ฉะบับละ ๒๐ สตางค์
๔. ใบอนุญาตให้ขายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือใบแทน	ฉะบับละ ๑ บาท

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๔
พิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
บริภัณฑ์ยุทธกิจ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
เชวงศักดิ์สงคราม
ลงนามแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

*มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราชั้นสูงตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้พระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๔๘๓ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๓๖ หน้า ๔๘๗

[รก.๒๔๘๔/-/๔๙๓/๗ เมษายน ๒๔๘๔]

๘. หมวด พ.

พระราชบัญญัติ
เพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกัน
และปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ
พ.ศ. ๒๔๙๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๖
เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. ๒๔๙๖”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “ยานพาหนะ” หมายความว่า เรือซึ่งใช้เดินทางออกไปสู่หรือเข้ามาจากทะเล หรือระหว่างราชอาณาจักรกับดินแดนต่างประเทศ และหมายความรวมถึงอากาศยานที่ขึ้นลงบนพื้นน้ำด้วย

มาตรา ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในยานพาหนะ ให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรในกองตำรวจน้ำ กรมตำรวจ ทำการค้นได้ทุกเวลาโดยไม่ต้องมีหมาย

มาตรา ๕ ในเมื่อมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในยานพาหนะใด ให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรในกองตำรวจน้ำ กรมตำรวจ มีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับยานพาหนะขึ้นไป หรือนำเรือ แพ หรือพาหนะชนิดใด ๆ เข้าเทียบยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ในการสั่งห้ามเช่นว่านี้ จะต้องแจ้งให้ผู้ควบคุมยานพาหนะนั้นทราบด้วย

การสั่งห้ามดังกล่าวในวรรคก่อน จะกระทำโดยวิธีใดให้เป็นไปตามระเบียบซึ่งอธิบดีกรมตำรวจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในระเบียบเช่นว่านี้จะกำหนดให้ผู้ควบคุมยานพาหนะแสดงเครื่องหมายอย่างใด เพื่อให้ทราบว่าได้มีการห้ามดังกล่าวแล้ว ตลอดจนกำหนดวิธีการขออนุญาตและเงื่อนไขในการอนุญาตไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๖ ในการสั่งให้ผู้ควบคุมยานพาหนะหยุดยานพาหนะ หรือนำยานพาหนะไปยังที่ใด เพราะมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ามีการใช้ยานพาหนะนั้นในการกระทำความผิด หรือมีความผิดเกิดขึ้นในยานพาหนะนั้น นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรในกองตำรวจน้ำ กรมตำรวจ อาจใช้สัญญาณอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตามที่อธิบดีกรมตำรวจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และผู้ควบคุมยานพาหนะจะต้องให้ความสะดวกตามสมควรแก่ตำรวจในการที่จะขึ้นไปบนยานพาหนะนั้น

มาตรา ๗ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งตามมาตรา ๕ วรรคแรก หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามสัญญาณหรือไม่ให้ความสะดวกตามความในมาตรา ๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยกรมตำรวจได้จัดตั้งกองตำรวจน้ำขึ้นอีกหน่วยหนึ่ง ให้มีอำนาจหน้าที่ปราบปรามและป้องกันการกระทำผิดทางอาญาในน่านน้ำไทย เฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดอันเกี่ยวกับกฎหมายศุลกากร การเดินเรือ, การประมง และการเข้าเมือง ฉะนั้น จึงต้องมีบทบัญญัติในกฎหมายเพิ่มอำนาจบางอย่างไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้การปราบปรามการกระทำผิดอาญาในน่านน้ำไทยในเรือ หรือเรือบินทะเล หรือในบริเวณท่าเรือสำหรับเรือซึ่งออกไปสู่หรือเข้ามาจากทะเล ได้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพสมความมุ่งหมายของทางการ

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐/ตอนที่ ๖๓/หน้า ๑๒๒๘/๖ ตุลาคม ๒๔๙๖

๙. หมวด ย.

พระราชบัญญัติ
ยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภท
ให้แก่ทหารผ่านศึกนอกประจำการและครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิต
จากการปฏิบัติหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทให้แก่ทหารผ่านศึกนอกประจำการและครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทให้แก่ทหารผ่านศึกนอกประจำการและครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ทหารผ่านศึก” หมายความว่า

(๑) ทหารหรือบุคคลซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในราชการทหารหรือบุคคลซึ่งทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด และได้กระทำหน้าที่นั้นในการสงคราม หรือในการรบไม่ว่าภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร หรือในการปราบปรามการจลาจล

(๒) ทหารหรือบุคคลซึ่งทำการป้องกันหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร ไม่ว่าภายในหรือภายนอกราชอาณาจักรตามที่กระทรวงกลาโหมหรือสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

“ทหารผ่านศึกนอกประจำการ” หมายความว่า ทหารผ่านศึกซึ่งมิได้กำลังรับราชการ และให้หมายความรวมถึงทหารผ่านศึกซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการวิสามัญ หรือลูกจ้าง

“ครอบครัวทหารผ่านศึก” หมายความว่า บิดา มารดา สามี ภริยา และบุตรของทหารผ่านศึก

มาตรา ๔ ทหารผ่านศึกนอกประจำการซึ่งจะมีสิทธิได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ได้แก่ทหารผ่านศึกนอกประจำการซึ่งพิการและมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดีด้วยความกล้าหาญ เหรียญกล้าหาญ หรือเหรียญดุษฎีมาลาเข็มกล้าหาญ

(๓) ปฏิบัติหน้าที่ในการสงคราม การรบ หรือการป้องกันหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร ไม่ว่าภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร หรือในการปราบปรามการจลาจล ตามที่กระทรวงกลาโหมหรือสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด จนถึงพิการทุพพลภาพ หรือพิการจนเป็นอุปสรรคสำคัญในการประกอบอาชีพ

มาตรา ๕ ทหารผ่านศึกนอกประจำการตามมาตรา ๔ และครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีสิทธิได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามกฎหมายที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

การยกเว้นค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่ง ให้ยกเว้นเฉพาะค่าธรรมเนียมเท่านั้นไม่รวมถึงการที่ต้องปฏิบัติการอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ

มาตรา ๖ ทหารผ่านศึกนอกประจำการซึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๕ ให้มีสิทธิดังกล่าวตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ และให้หมดสิทธินั้นในกรณีที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการ

มาตรา ๗ ครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๕ ให้มีสิทธิดังกล่าวตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ แต่ในกรณีที่ผู้มีสิทธิดังกล่าวเป็นสามีหรือภริยาของทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ให้หมดสิทธินั้น ถ้าผู้นั้นทำการสมรสใหม่

มาตรา ๘ ในการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๕ ให้ผู้ขอแสดงบัตรประจำตัวทหารผ่านศึก หรือบัตรประจำตัวครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ที่องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกออกให้ แล้วแต่กรณี ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ

บัตรประจำตัวตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙ ผู้ใดขอยกเว้นค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอื่นซึ่งรักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ตามที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ทหารผ่านศึกนอกประจำการซึ่งเคยปฏิบัติหน้าที่ในการสงคราม การรบ การปราบปรามการจลาจล หรือการป้องกันหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร ไม่ว่าภายในหรือภายนอกราชอาณาจักรนับได้ว่าเป็นบุคคลซึ่งทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติเป็นอย่างมาก สมควรให้ทหารผ่านศึกนอกประจำการซึ่งพิการและครอบครัวทหารผ่านศึกซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทเช่นเดียวกับผู้ได้รับพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๔๒/หน้า ๗๗/๘ เมษายน ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติ
ยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทให้แก่ผู้ได้รับ
พระราชทานเหรียญกล้าหาญ
พ.ศ. ๒๕๒๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๖
เป็นปีที่ ๓๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญ พ.ศ. ๒๕๒๖”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญตามกฎหมายว่าด้วยเหรียญกล้าหาญ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามกฎหมายที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

การยกเว้นค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับยกเว้นเฉพาะค่าธรรมเนียมเท่านั้น ไม่รวมถึงการที่ต้องปฏิบัติการอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ

มาตรา ๔ ในการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๓ ให้ผู้ขอแสดงบัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญที่กระทรวงกลาโหมออกให้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ

มาตรา ๕ ผู้ใดขอยกเว้นค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่มีสิทธิได้รับยกเว้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอื่นซึ่งรักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ตามที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ป. ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรให้ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภทเช่นเดียวกับผู้ได้รับพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๕๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๖/๗ เมษายน ๒๕๒๖

พระราชบัญญัติ
ยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา
และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน
พ.ศ. ๒๔๙๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๗
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ยศผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน มีตามลำดับดังนี้

นายกองใหญ่
นายกองเอก
นายกองโท
นายกองตรี
นายหมวดเอก
นายหมวดโท
นายหมวดตรี
นายหมู่ใหญ่
นายหมู่เอก
นายหมู่โท
นายหมู่ตรี

มาตรา ๔ ผู้ที่จะได้รับยศตั้งแต่ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไปนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้น

มาตรา ๕ ผู้ที่จะได้รับยศดังกล่าวในมาตรา ๔ จะต้องเป็นผู้มีวิทยฐานะตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ เว้นแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นพิเศษ

มาตรา ๖ การแต่งตั้งผู้ใดให้ว่าที่ยศชั้นใดชั่วคราวตั้งแต่ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจแต่งตั้งผู้นั้นให้ว่าที่ยศชั้นนั้นชั่วคราวได้

มาตรา ๗ ผู้ที่จะได้รับยศตั้งแต่ชั้นนายหมู่ใหญ่ลงมานั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้บังคับบัญชาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมายเป็นผู้แต่งตั้งได้

มาตรา ๘ ผู้ที่จะได้รับยศดังกล่าวในมาตรา ๗ จะต้องเป็นผู้ที่มีวิทยฐานะตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ เว้นแต่ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งเป็นพิเศษ

มาตรา ๙ การถอด หรือการออกจากยศตั้งแต่ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป จะกระทำได้โดยประกาศพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๐ การให้ออกจากว่าที่ยศดังกล่าวในมาตรา ๖ หรือการถอด หรือการออกจากยศดังกล่าวในมาตรา ๗ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งสั่งได้

มาตรา ๑๑ ให้มีเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน ซึ่งหมายความถึงเครื่องแบบแต่งกายที่ได้กำหนดให้แต่ง รวมทั้งเครื่องหมายตำแหน่งสังกัด ยศ หรือเครื่องหมายอื่นๆ ตลอดจนสิ่งประกอบเครื่องแบบอย่างอื่นด้วย

มาตรา ๑๒ ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบตามมาตรา ๑๑ จะสมควรอย่างไร และจะต้องแต่งเมื่อใด ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ผู้ใดแต่งเครื่องแบบ หรือประดับเครื่องหมายที่กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๒ โดยไม่มีสิทธิแต่งหรือประดับ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ วางระเบียบ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้จัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนขึ้นตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ และได้ทำการฝึกอบรมผู้บังคับหน่วยและรับสมัครสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในท้องที่จังหวัดชายแดนแล้ว จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มียศและเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนขึ้นไว้ เพื่อสะดวกแก่การปกครองบังคับบัญชาให้เป็นไปตามระเบียบวินัยโดยเรียบร้อยต่อไป

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑/ตอนที่ ๘๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๗

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา
และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน กับการแต่งเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ส่วนที่ ๑
เครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนชาย[๒]

หมวด ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๓ เครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนชายมี ๕ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติเสื้อคอพับ ประกอบด้วย
- (ก) หมวกทรงหม้อตาลหรือหมวกหนีบสีกากี
- (ข) เสื้อคอพับสีกากีแขนยาวหรือแขนสั้น
- (ค) กางเกงขายาวแบบปกติสีกากี
- (ง) เข็มขัดด้ายถักสีกากี
- (จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือสีน้ำตาล

(๒) เครื่องแบบปกติเสื้อคอแบะปล่อยเอว ประกอบด้วย
- (ก) หมวกทรงหม้อตาลหรือหมวกหนีบสีกากี
- (ข) เสื้อคอแบะปล่อยเอวสีกากี
- (ค) กางเกงขายาวแบบปกติสีกากี
- (ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือสีน้ำตาล

(๓) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินเข้ม หมวกแก๊ปทรงอ่อนหรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพราง

(ค) กางเกงขายาวแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพราง

(ง) เข็มขัดด้ายถักสีกากีแกมเขียว

(จ) รองเท้าครึ่งน่องหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำหรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบฝึกนี้ เมื่อใช้เสื้อสีใดให้ใช้กางเกงสีเดียวกัน และให้สวมหมวกเหล็กเมื่อแต่งประกอบเครื่องสนาม

(๔) เครื่องแบบครึ่งยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวแบบปกติสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบเต็มยศ มีส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศตาม (๔) เว้นแต่กางเกงให้ใช้กางเกงขายาวแบบปกติสีดำและให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

หมวด ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๔ หมวกมี ๖ แบบ คือ

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีกากี มีเครื่องประกอบดังนี้

(ก) กะบังทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สำหรับชั้นนายกองตรีและนายกองโทที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๑ แถวบนพื้นสักหลาดสีดำ สำหรับชั้นนายกองเอกและนายกองใหญ่ ที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๒ แถว บนพื้นสักหลาดสีดำ

(ข) สายรัดคางสีดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร สำหรับชั้นนายหมวดตรีขึ้นไปทำด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทอง

(ค) ดุมโลหะสีทองดุนเป็นรูปพระนเรศวรทรงช้าง ขนาดเล็กตรึงปลายสายรัดคางติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม

(ง) ตราหน้าหมวก เป็นรูปอุณาโลม ประดับด้วยช่อชัยพฤกษ์ มีพระมหามงกุฎครอบอุณาโลม ภายใต้อุณาโลมมีข้อความว่า “ไทยต้องเป็นไทย” สำหรับชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป ปักด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทอง เฉพาะอุณาโลมและข้อความให้ปักด้วยไหมสีแดงบนพื้นสักหลาดสีน้ำเงินเข้ม สำหรับชั้นนายหมู่ใหญ่ลงมา ตราหน้าหมวกทำด้วยโลหะสีทอง

(จ) ผ้าพันหมวก ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีน้ำเงินเข้ม กว้าง ๔ เซนติเมตร และขลิบด้วยผ้าสักหลาดสีเหลืองทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร เป็นขอบทั้งด้านบนและด้านล่าง สำหรับชั้นนายกองตรีขึ้นไปไม่มีขลิบ และที่กึ่งกลางมีแถบสีเหลืองทอง กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

(๒) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว มีเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกตาม (๑) เว้นแต่สายรัดคาง ให้ใช้สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

(๓) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว ตราหน้าหมวก มีลักษณะเช่นเดียวกับตราหน้าหมวกตาม (๑) (ง) แต่ย่อส่วนและปักด้วยไหมสีน้ำเงินเข้ม ติดตรงกึ่งกลางด้านนอกของหมวก สำหรับชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป เฉพาะอุณาโลมและข้อความว่า “ไทยต้องเป็นไทย” ให้ปักด้วยไหมสีแดง

(๔) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินเข้ม ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกมีตราหน้าหมวก สำหรับชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้นหรือวัตถุเทียมดิ้นทองหรือปักด้วยไหมสีน้ำเงินเข้ม เฉพาะอุณาโลมและข้อความว่า “ไทยต้องเป็นไทย” ให้ปักด้วยไหมสีแดง สำหรับตราหน้าหมวกที่ปักด้วยดิ้นทองให้ปักบนแผ่นผ้าสีน้ำเงินเข้ม และตราหน้าหมวกที่ปักด้วยไหมสีน้ำเงินเข้ม ให้ปักบนแผ่นผ้าสีกากีแกมเขียวขนาดกว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ยาว ๘ เซนติเมตร สำหรับชั้นนายหมู่ใหญ่ลงมาตราหน้าหมวกปักด้วยไหมสีน้ำเงินเข้ม หรือทำด้วยโลหะสีทองขนาดกว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ยาว ๘ เซนติเมตร

(๕) หมวกหนีบสีกากี ตอนหน้าและตอนหลังลาดมนมีสาบโดยรอบป้ายเฉียงจากทางด้านหน้าลงไปทางด้านซ้าย และด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้า ๔ เซนติเมตร มีตราหน้าหมวกทำด้วยโลหะขนาดเล็ก ริมบนของสาบหมวกมีขลิบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ตามชั้นยศดังนี้

ชั้นนายหมู่	ขลิบทำด้วยแถบน้ำเงิน
ชั้นนายหมวด	ขลิบทำด้วยแถบน้ำเงินยกดิ้นทอง
ชั้นนายกองตรีและนายกองโท	ขลิบทำด้วยแถบไหมทอง
ชั้นนายกองเอกและนายกองใหญ่	ขลิบทำด้วยแถบไหมทอง ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๓ เซนติเมตร

(๖) หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว มีสายรัดคางสีเดียวกับหมวก กว้าง ๑ เซนติเมตร

ข้อ ๕ เสื้อมี ๔ แบบ คือ

(๑) เสื้อนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกเสื้อมีดุมขนาดใหญ่ ๕ ดุม มีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะ กระเป๋าบนมีปกรูปมนชายกลางแหลม ไม่ขัดดุม กระเป๋าล่างไม่มีปก ดุมทั้งสิ้นทำด้วยโลหะสีทองดุนเป็นรูปพระนเรศวรทรงช้าง

(๒) เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้นเพียงศอก ที่อกเสื้อมีกระเป๋าข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางดิ่ง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีปกรูปมนชายกลางแหลม หรือเป็นกระเป๋าเสื้อชนิดไม่มีแถบกลางกระเป๋าและใบปกกระเป๋า เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมกระเป๋าและมุมปกกระเป๋าเป็นรูปตัดมนพองาม ที่ปากกระเป๋าทั้งสองข้างติดดุมข้างละ ๑ ดุม สำหรับขัดใบปกกระเป๋าเสื้อ ตัวเสื้อผ่าอกตลอดมีสาบ กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ที่คอและแนวอกเสื้อมีดุม ๕ ดุม มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนทำด้วยวัสดุสีเดียวกับเสื้อ

เมื่อสวมเสื้อต้องสอดชายเสื้อให้อยู่ในกางเกง ในเวลาที่มิได้บังคับแถวหรือประจำแถว เมื่อใช้เสื้อชนิดแขนยาวจะผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีด้วยก็ได้ และให้สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒

(๓) เสื้อคอแบะปล่อยเอวสีกากี แบบคอตื้น แขนสั้น ที่แนวอกเสื้อมีดุมที่อก ๔ ดุม มีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าบนเป็นกระเป๋าปะ มีปกมนชายกลางแหลมมีแถบกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางกระเป๋าทางดิ่ง กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่าม มีปกรูปตัดชายมน ปกกระเป๋าทั้งสี่ข้างขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ที่เอวด้านหลังคาดด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อ ขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตร ชายเสื้อที่ตะเข็บ

กลางหลังเปิดไว้ถึงผ้าคาดเอว มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนทำด้วยวัสดุสีเดียวกับเสื้อ

(๔) เสื้อคอเปิดแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพรางมี ๒ ชนิด คือ

(ก) เสื้อคอเปิดแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพรางชนิด ๔ กระเป๋า ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงตะโพก ปกเสื้อแบะ มุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอด ไม่มีสาบ มีดุม ๕ ดุม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองตรงด้านในชิดลำตัวติดแผ่นรัดข้อมือขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ห่างจากปลายแขนเสื้อพองาม ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปด้านหลัง ขัดดุม ๑ ดุม ติดกับแขนเสื้อในแนวเดียวกัน มีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับรัดปลายแขนเสื้อ ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าบนเป็นกระเป๋าปะไม่มีแถบ มีปกรูปสี่เหลี่ยม มุมปกเสมอกัน ขัดดุมตรงกลางปก ๑ ดุม มุมกระเป๋าตัดมนพองาม กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่ามยืดชาย ตัวกระเป๋าพับจีบตรงกลาง มุมกระเป๋าตัดมนพองาม มีปกรูปสี่เหลี่ยม มุมปกเยื้องเฉียงต่ำไปทางข้างตัวเล็กน้อย ขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่าง ตัวเสื้อด้านหลังในแนวเอวติดแผ่นรัดเอว ขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ๒ แผ่น ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปทางด้านหน้า ขัดดุม ๑ ดุม ติดกับตัวเสื้อ และในระดับเดียวกันมีดุมที่ตะเข็บข้างอีกข้างละ ๑ ดุม สำหรับรัดเอว ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุสีเดียวกับเสื้อ

เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดชายเสื้อไว้ในกางเกงก็ได้ หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือศอกก็ได้

เสื้อคอเปิดแบบฝึกชนิดนี้ใช้เฉพาะชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป

(ข) เสื้อคอเปิดแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพรางชนิด ๒ กระเป๋า ปกเสื้อแบะ มุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอด ไม่มีสาบ ที่คอและแนวอกเสื้อมีดุม ๖ ดุม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเป๋าที่อกเสื้อข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะไม่มีแถบ มีปกรูปสี่เหลี่ยม ขัดดุมตรงกลางปกข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าด้านล่างและมุมปกกระเป๋าเป็นรูปตัดมนพองาม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุสีเดียวกับเสื้อ

เมื่อสวมเสื้อนี้ต้องสอดชายเสื้อให้อยู่ในกางเกง

ข้อ ๖ กางเกงมี ๒ แบบ คือ

(๑) กางเกงขายาวแบบปกติสีกากีหรือสีขาวหรือสีดำ ไม่พับปลายขา ปลายขายาวปิดตาตุ่ม ที่ขอบเอวมีห่วงสำหรับสอดเข็มขัด กว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ๗ ห่วง ทำด้วยผ้าสีเดียวกับกางเกง ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า และจะมีกระเป๋าหลังเป็นกระเป๋าเจาะก็ได้

(๒) กางเกงขายาวแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพราง มี ๒ ชนิด คือ

(ก) กางเกงขายาวแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพรางชนิดกระเป๋าเจาะ มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวแบบปกติตาม (๑) เว้นแต่กระเป๋าที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเป็นกระเป๋าเจาะปากกระเป๋าเฉียงไม่มีปก ในแนวตะเข็บกางเกงทั้งสองมีกระเป๋าปะยืดชาย ชายล่างของกระเป๋าอยู่เหนือแนวเข่า ตัวกระเป๋าเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตรงกลางพับจีบ ๒ จีบ ชายหน้าและชายล่างเย็บติดกับขากางเกง ชายหลังจีบพับเพื่อให้ขยายได้ มีปกรูปสี่เหลี่ยม ชายปกด้านบนและด้านหน้าเย็บติดกับขากางเกง ขัดดุมที่กึ่งกลางปกและมุมปกที่เปิดแห่งละ ๑ ดุม ด้านหลังมีกระเป๋าหลัง ๒ ข้าง เป็นกระเป๋าเจาะมีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่าง

กางเกงชนิดนี้ต้องสวมประกอบกับรองเท้าครึ่งน่อง หรือรองเท้าหุ้มข้อ หรือรองเท้าเดินป่า ให้สอดปลายขากางเกงไว้ภายในรองเท้า และให้ใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพรางชนิด ๔ กระเป๋า

(ข) กางเกงขายาวแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพรางชนิดกระเป๋าปะ มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวแบบปกติตาม (๑) เว้นแต่กระเป๋าที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเป็นกระเป๋าปะ ปากกระเป๋าเฉียงไม่มีปก ด้านหลังมีกระเป๋า ๒ ข้าง เป็นกระเป๋าปะ ชายล่างของกระเป๋าเป็นรูปเหลี่ยม มีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๑ ดุม

กางเกงชนิดนี้ต้องสวมประกอบกับรองเท้าครึ่งน่อง หรือรองเท้าหุ้มข้อ หรือรองเท้าเดินป่า ให้สอดปลายขากางเกงไว้ในรองเท้า และให้ใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพรางชนิด ๒ กระเป๋า

ข้อ ๗ เข็มขัด ทำด้วยด้ายถักสีกากีหรือสีกากีแกมเขียว กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยงมีรูปเครื่องหมายกองอาสารักษาดินแดนดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัดเหนือข้อความว่า “รักษาดินแดนยิ่งชีพ” ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

ข้อ ๘ รองเท้ามี ๔ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือสีน้ำตาล ชนิดผูกเชือก

(๒) รองเท้าหุ้มข้อส้นชนิดผูกเชือก หรือยืดข้าง

(๓) รองเท้าครึ่งน่องหนังสีดำ

(๔) รองเท้าเดินป่า

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น ไม่มีริ้วและลวดลาย เวลาสวมรองเท้าต้องสวมถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

ส่วนที่ ๒
เครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนหญิง[๓]

หมวด ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๙ เครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนหญิงมี ๕ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติเสื้อคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกหรือหมวกหนีบสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากีหรือสีขาว แขนยาวหรือแขนสั้น

(ค) กางเกงขายาวแบบปกติหรือกระโปรงสีกากี

(ง) เข็มขัดด้ายถักสีกากี

(จ) ถุงเท้าสั้นพับข้อสีเดียวกับรองเท้า

(ฉ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือสีน้ำตาล

(๒) เครื่องแบบปกติเสื้อคอแบะปล่อยเอว ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกหรือหมวกหนีบสีกากี

(ข) เสื้อคอแบะปล่อยเอวสีกากี แขนยาวหรือแขนสั้น

(ค) กางเกงขายาวแบบปกติหรือกระโปรงสีกากี

(ง) ถุงเท้าสั้นพับข้อสีเดียวกับรองเท้า

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือสีน้ำตาล

(๓) เครื่องแบบฝึก มีส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึกของชายตามข้อ ๓ (๓)

(๔) เครื่องแบบครึ่งยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลทรงอ่อนหรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

(ข) เสื้อนอกคอแบะสีขาว

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) ถุงเท้ายาวสีขาว

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบเต็มยศ มีส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศตาม (๔) เว้นแต่ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

หมวด ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๑๐ หมวกมี ๖ แบบ คือ

(๑) หมวกทรงหม้อตาลทรงอ่อนสีกากี มีลักษณะเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีกากีของชายตามข้อ ๔ (๑) แต่เป็นทรงอ่อน

(๒) หมวกทรงหม้อตาลทรงอ่อนสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาวของชายตามข้อ ๔ (๒) แต่เป็นทรงอ่อน

(๓) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีหรือสีขาว มีปีกโดยรอบพอสมควร ด้านข้างทั้งสองพับขึ้นเล็กน้อย กึ่งกลางด้านหน้าหมวกมีตราหน้าหมวกตามข้อ ๔ (๑) (ง) ขนาดพองาม สำหรับชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป มีสายรัดคางเป็นแถบไหมสีทอง ที่ปลายทั้ง ๒ ข้าง มีดุมขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้นหรือวัตถุเทียมดิ้นทอง มีผ้าพันหมวกสีน้ำเงินเข้ม กว้าง ๓ เซนติเมตร ขลิบด้วยผ้าสักหลาดสีเหลืองทอง กว้าง ๐.๔ เซนติเมตร สำหรับชั้นนายกองตรีขึ้นไป ผ้าพันหมวกกว้าง ๓.๘ เซนติเมตร มีแถบสักหลาดสีเหลืองทอง ขนาด ๐.๔ เซนติเมตร ๒ แถบ พาดกลาง ส่วนชั้นนายหมู่ใหญ่ลงมาใช้สายรัดคางสีดำติดดุมขนาดเล็กเช่นเดียวกับชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป ตราหน้าหมวกทำด้วยโลหะสีทอง

(๔) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินเข้ม มีลักษณะเช่นเดียวกับหมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินเข้มของชายตามข้อ ๔ (๔)

(๕) หมวกหนีบสีกากี มีลักษณะเช่นเดียวกับหมวกหนีบสีกากีของชายตามข้อ ๔ (๕)

(๖) หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว มีลักษณะเช่นเดียวกับหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวของชายตามข้อ ๔ (๖)

ข้อ ๑๑ เสื้อมี ๔ แบบ คือ

(๑) เสื้อนอกคอแบะสีขาวแบบคอป้าน มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกเสื้อมีดุมขนาดใหญ่ ๓ ดุม มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า ปากกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีปกกระเป๋าดุมทั้งสิ้นทำด้วยโลหะสีทอง ดุนเป็นรูปพระนเรศวรทรงช้าง เมื่อใช้เสื้อแบบนี้ต้องใช้เสื้อชั้นในคอพับสีขาวแขนยาวและผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

(๒) เสื้อคอพับสีกากีหรือสีขาว มีลักษณะและวิธีใช้เช่นเดียวกับเสื้อคอพับของชายตามข้อ ๕ (๒)

(๓) เสื้อคอแบะปล่อยเอวสีกากี ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบ แขนยาวจรดข้อมือหรือแขนสั้นเหนือศอกเล็กน้อย ตลบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นคิ้วติดดุม ๓ ดุม มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า มีอินทรธนูอ่อน ขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนทำด้วยวัสดุสีเดียวกับเสื้อ

(๔) เสื้อคอเปิดแบบฝึกสีกากีแกมเขียวหรือสีพราง มีชนิด ลักษณะและวิธีใช้เช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดแบบฝึกของชายตามข้อ ๕ (๔)

ข้อ ๑๒ กระโปรงและกางเกง มีดังนี้

(๑) กระโปรงสีกากีหรือสีขาวยาวประมาณครึ่งน่อง มีจีบพับทบตรงกลางด้านหลังชายกระโปรงไม่บาน

(๒) กางเกงขายาวแบบปกติสีกากี มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวแบบปกติของชายตามข้อ ๖ (๑)

ข้อ ๑๓ เข็มขัดมี ๒ แบบ คือ

(๑) แบบที่ ๑ มีลักษณะเช่นเดียวกับของชายตามข้อ ๗ ใช้คาดทับขอบกระโปรงหรือกางเกง

(๒) แบบที่ ๒ เป็นเข็มขัดผ้าสีกากี กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมหุ้มผ้า ใช้คาดทับเสื้อคอแบะปล่อยเอว

ข้อ ๑๔ ถุงเท้าสั้นพับข้อสีเดียวกับรองเท้า หรือถุงเท้ายาวสีขาว

ข้อ ๑๕ รองเท้ามี ๔ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือสีน้ำตาล

(๒) รองเท้าหุ้มข้อชนิดผูกเชือก หรือยืดข้าง

(๓) รองเท้าครึ่งน่องหนังสีดำ

(๔) รองเท้าเดินป่า

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น ไม่มีริ้วและลวดลาย

ส่วนที่ ๓
อินทรธนู เครื่องหมายยศ และเครื่องหมายสังกัด

ข้อ ๑๖[๔] อินทรธนูมี ๒ แบบ คือ

(๑) อินทรธนูอ่อน ทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับเสื้อ เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๔ เซนติเมตร เย็บติดกับเสื้อ ด้านคอ กว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุม

(๒) อินทรธนูแข็ง ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินเข้ม เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้าปลายรวบยาวตามความยาวของบ่า สำหรับชาย กว้าง ๕ เซนติเมตร สำหรับหญิง กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ที่ตอนปลายติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็กดุนเป็นรูปพระนเรศวรทรงช้าง

สำหรับชั้นนายกองตรีและนายกองโทมีดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทอง ขนาด ๐.๕ เซนติเมตร ปักเป็นขอบ สำหรับชั้นนายกองเอกและนายกองใหญ่ มีดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองปักเป็นลายถักเต็มแผงอินทรธนูและมีสาบสีน้ำเงินเข้ม

ข้อ ๑๗[๕] เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) ชั้นนายหมู่ ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินเข้มเป็นขีด กว้าง ๑ เซนติเมตร สำหรับชายยาว ๘ เซนติเมตร สำหรับหญิงยาว ๖ เซนติเมตร เหนือขีดมีรูปอุณาโลมประดับด้วยช่อชัยพฤกษ์มีพระมหามงกุฎครอบอุณาโลม ภายใต้อุณาโลมมีข้อความว่า “ไทยต้องเป็นไทย” ปักด้วยไหมสีเดียวกับขีดขนาดพองามตรึงบนแผ่นผ้าสีเดียวกับเสื้อ แผ่นผ้านี้เย็บติดตรงกลางแขนเสื้อด้านนอก เหนือศอกขวากึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก มีจำนวนขีดตามชั้นยศ คือ

นายหมู่ตรี ๑ ขีด
นายหมู่โท ๒ ขีด
นายหมู่เอก ๓ ขีด
นายหมู่ใหญ่ ๔ ขีด

ในกรณีที่มีขีดมากกว่า ๑ ขีด ให้ติดซ้อนกันขึ้นไปตามส่วนยาวของแขนเสื้อท่อนบน เว้นระยะระหว่างขีด ๐.๕ เซนติเมตร

(๒) ชั้นนายหมวด ทำด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมทองเป็นแถบกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ตรึงขวางบนอินทรธนูทั้งสองข้าง เริ่มต้นห่างจากต้นอินทรธนูด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร มีดาวรูปดอกพิกุล ๑ ดาว ติดเหนือแถบบนสุดห่างจากแถบ ๑ เซนติเมตร มีจำนวนแถบตามชั้นยศ คือ

นายหมวดตรี ๑ แถบ
นายหมวดโท ๒ แถบ
นายหมวดเอก ๓ แถบ

ในกรณีที่มีแถบมากกว่า ๑ แถบ ให้ติดเรียงกันขึ้นไปทางด้านคอ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

(๔) ชั้นนายกอง ทำด้วยโลหะสีทองเป็นช่อชัยพฤกษ์โอบง้าวไขว้ ดาวรูปดอกพิกุลและพระมหามงกุฎมีรัศมี ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้พระมหามงกุฎครอบดาวดวงบนให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอและช่อชัยพฤกษ์อยู่ใต้ดาว ห่างจากอินทรธนูด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร มีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

นายกองตรี ๒ ดาว เรียงตามยาวของอินทรธนู
นายกองโท ๓ ดาว เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าให้ด้านฐานอยู่ด้านไหล่
นายกองเอก ๔ ดาว เรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนให้มุมแหลมวางตามยาวของอินทรธนู
นายกองใหญ่ ๕ ดาว เรียงเป็นรูปวงกลม

ให้มีเครื่องหมายยศตาม (๒) และ (๓) ขนาดย่อส่วน ทำด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมทอง หรือโลหะสีทอง ประดับบนอินทรธนูอ่อนสำหรับเครื่องแบบปกติเสื้อคอพับและเครื่องแบบปกติเสื้อคอแบะปล่อยเอว”

ข้อ ๑๘ เครื่องหมายยศสำหรับเครื่องแบบฝึก

(๑) ชั้นนายหมู่ใหญ่ลงมาใช้เครื่องหมายยศตามข้อ ๑๗ (๑)

(๒) ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไปใช้เครื่องหมายยศตามข้อ ๑๗ (๒) และ (๓) แล้วแต่กรณี มีขนาดย่อส่วน ปักด้วยไหมสีน้ำเงินเข้มติดที่ปกคอเสื้อข้างขวา

ข้อ ๑๙ เครื่องหมายสังกัด ให้มีดังนี้

(๑) เครื่องหมายสังกัดกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน กองบังคับการภาคและกองบังคับการจังหวัด ทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปง้าวไขว้อยู่ใต้พระมหามงกุฎมีรัศมีครอบอุณาโลมล้อมด้วยลายช่อชัยพฤกษ์ ติดที่ปกคอเสื้อทั้งสองข้าง

(๒) เครื่องหมายสังกัดกองร้อย ทำด้วยโลหะสีทองเป็นตัวอักษรย่อชื่อจังหวัดและเลขที่กองร้อยติดที่ปกคอเสื้อข้างซ้าย และอักษร “อส.” ติดที่ปกคอเสื้อข้างขวา

เฉพาะเครื่องแบบฝึก เครื่องหมายสังกัด ให้ปักด้วยไหมสีน้ำเงิน

ข้อ ๒๐ เครื่องหมายสังกัดสำหรับผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนที่พ้นจากตำแหน่ง ให้ใช้อักษร “นก” ติดที่ปกคอเสื้อข้างขวาและเครื่องหมายตามข้อ ๑๙ (๑) ติดที่ปกคอเสื้อข้างซ้าย

ข้อ ๒๑ เครื่องหมายสังกัดสำหรับผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งยศเป็นกรณีพิเศษหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งยศเป็นกรณีพิเศษให้ใช้เครื่องหมายสังกัดตามข้อ ๑๙ (๑)

ข้อ ๒๒ ชั้นนายกอง ให้ใช้เครื่องหมายตามข้อ (๑๙) (๑) เว้นแต่มีรูปพระนเรศวรทรงช้างดุนนูนในโล่ห์อยู่กึ่งกลางช่อชัยพฤกษ์

ส่วนที่ ๔
การแต่งเครื่องแบบ

ข้อ ๒๓ ในเวลาแต่งเครื่องแบบ ห้ามมิให้ใช้สิ่งอื่นใดติดหรือทับเครื่องแบบนอกจากเครื่องหมายที่ทางราชการอนุญาต

เพื่อประโยชน์ในการฝึกและการปฏิบัติราชการสนาม หรือเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ การจะใช้เครื่องประกอบเครื่องแบบให้เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

ข้อ ๒๔ ผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแดน จะสั่งให้ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนแต่งเครื่องแบบประเภทใด ใช้ หรืองดใช้เครื่องแบบหรือส่วนประกอบของเครื่องแบบชนิดใดในกรณีใด หรือในโอกาสใดตามความเหมาะสมแก่พฤติการณ์ก็ได้

ส่วนที่ ๕
เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๒๕ ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศหรือเมื่อมีหมายกำหนดการ

ในโอกาสอื่น ให้ใช้แพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นๆ ทำเป็นแผ่นกว้างไม่เกิน ๑.๕ เซนติเมตร ติดที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋าบน

ข้อ ๒๖ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำหรือเขียนรูปตัวอย่างเครื่องแบบตามกฎกระทรวงนี้ขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖
พลเอก สิทธิ จิรโรจน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เครื่องหมายยศ และเครื่องแบบของผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนได้ประกาศใช้มานานแล้ว ไม่เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗[๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขปรับปรุงให้สะดวกและเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานและเป็นการประหยัดยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๑๓๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๕ สิงหาคม ๒๕๒๖

[๒] ส่วนที่ ๑ เครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนชาย ข้อ ๓ ถึง ข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๓] ส่วนที่ ๒ เครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนหญิง ข้อ ๙ ถึง ข้อ ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๔] ข้อ ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๕] ข้อ ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๕/ตอนที่ ๒๒/หน้า ๕/๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

๑๐. หมวด ร.

พระราชบัญญัติ
รับราชการทหาร
พ.ศ. ๒๔๙๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๗
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๙

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) วิธีนับอายุ ถ้าเกิดพุทธศักราชใดให้ถือว่ามีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น ส่วนการนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นพุทธศักราชแล้ว ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒)[๒] “ทหารกองเกิน” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๘ แล้ว

(๓) “ทหารกองประจำการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการ และได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด

(๔) “ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑” หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนด หรือทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นกองหนุนตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) “ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒” หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองเกินตามมาตรา ๓๙ หรือปลดจากกองประจำการตามมาตรา ๔๐

(๖) “พ้นราชการทหารประเภทที่ ๑” หมายความว่า ทหารซึ่งถูกปลดโดยที่ได้รับราชการในชั้นต่าง ๆ จนครบกำหนดหรือโดยที่พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) “พ้นราชการทหารประเภทที่ ๒” หมายความว่า ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ที่มีอายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์แล้ว หรือทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ซึ่งพิการ ทุพพลภาพ หรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือนายทหารสัญญาบัตรที่ถูกปลดโดยถูกถอดหรือออกจากยศ

(๘) “ทหารประจำการ” หมายความว่า ทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งไม่ใช่ทหารกองประจำการ

(๙)[๓] “อำเภอ” หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

(๑๐)[๔] “ที่ว่าการอำเภอ” หมายความรวมถึงที่ว่าการกิ่งอำเภอด้วย

(๑๑)[๕] “นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

มาตรา ๕[๖] บุคคลซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกิน ให้ลงบัญชีที่อำเภอดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลซึ่งบิดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(๒) บุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดามิได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(๓) บุคคลนอกจากที่กล่าวใน (๑) และ (๒) หรือบุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีทหารกองเกินตาม (๑) หรือ (๒) ได้ ไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา ถ้าบุคคลนั้นไม่ปรากฏภูมิลำเนาก็ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่พบตัวบุคคลนั้น

เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน

ภูมิลำเนาทหารให้มีได้เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๖ การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการตลอดถึงการยกเว้นและการปลดตำรวจซึ่งอยู่ในกองประจำการ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ การยกเว้น และการปลดทหาร

การเรียกคนเข้ากองประจำการเป็นตำรวจ ให้กระทรวงมหาดไทยทำได้โดยตกลงกับกระทรวงกลาโหม

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗ ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน

มาตรา ๘ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ให้กระทำด้วยวิธีเรียกมาตรวจเลือกหรือจะรับเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

ถ้ามีความจำเป็น การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการจะไม่กระทำในบางท้องที่ก็ได้

มาตรา ๙[๗] ทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนดสองปี ส่วนผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ แต่สำหรับผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษนั้น จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ

วันเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ให้นับแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการ ในกรณีที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้ว แต่ยังขึ้นทะเบียนกองประจำการให้ไม่ได้ในวันที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น จะขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลังจากวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ และให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการตั้งแต่วันที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่ออยู่ในกองประจำการจนครบกำหนดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ดังนี้

กองหนุนชั้นที่ ๑ เจ็ดปี
กองหนุนชั้นที่ ๒ สิบปี
กองหนุนชั้นที่ ๓ หกปี

ตามลำดับชั้นไปจนปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑

บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยมิต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ หรือต่อหน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี ส่วนที่จะให้อยู่ในกองหนุนชั้นใดและเป็นเวลาเท่าใดนั้น ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามวรรคสอง

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน หากหนังสือสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับหนังสือสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๐ นักเรียนทหารเมื่อมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ถ้าต้องออกจากนักเรียนในขณะที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด ให้ส่งตัวไปรับราชการในกรมกองทหารจนกว่าจะครบกำหนด

มาตรา ๑๑ การรับราชการทหารประจำการ การแบ่งประเภท และการปลดทหารประจำการ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม

ทหารประจำการนั้น ถ้ายังมิได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียนกอง ประจำการและรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กระทรวงกลาโหมจะสั่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น

มาตรา ๑๒[๘] บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดประสงค์จะไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกันหรือต่างอำเภอเป็นการชั่วคราวเกินสามสิบวัน ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนและออกใบรับให้แล้วแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารทราบ

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่นั้น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวน เมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอย้ายได้มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประจำหรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานและไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบ เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องจึงให้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นและออกใบรับให้ แล้วให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของตนทราบ

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่ในท้องที่

มาตรา ๑๒ ทวิ[๙] บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล ให้ผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ให้นายอำเภอออกใบรับให้และแก้ใบสำคัญและบัญชีให้ถูกต้อง ในกรณีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดเป็นผู้ออก ให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดจัดการแก้

หมวด ๒
การยกเว้น

มาตรา ๑๓ บุคคลดังต่อไปนี้ ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ คือ

(๑) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์

(๒) คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้

(๓) บุคคลซึ่งไม่มีคุณวุฒิที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔[๑๐] บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(๒) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(๓) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๔) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(๕) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(๖) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

(๗) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

(๘) บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

(๙) บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียวตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

การไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ และการออกใบสำคัญตาม (๒) และ (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕[๑๑] บุคคลซึ่งพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ (๑) มาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๒๗ (๒) หรือมาตรา ๒๙ (๓) ให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากฐานะเช่นนั้น และให้นายอำเภอออกใบรับให้ ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งแจ้งต่อไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น

หมวด ๓
การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

มาตรา ๑๖[๑๒] บรรดาชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีในพุทธศักราชใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ให้นายอำเภอสอบสวน เมื่อเห็นว่าถูกต้อง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทน ให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ของพุทธศักราชถัดไป

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ในเดือนกันยายนทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินไปลงบัญชีทหารกองเกินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

มาตรา ๑๘[๑๓] บุคคลซึ่งยังมิได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกัน เพราะเหตุใด ๆ ก็ดี ถ้าอายุยังไม่ถึงสี่สิบหกปีบริบูรณ์ ให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับมาตรา ๑๖ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่สามารถจะปฏิบัติได้ แต่จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ถ้านายอำเภอจะเรียกตัวลงบัญชีทหารกองเกิน ก็ย่อมทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว

เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ถ้ามีอายุครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๓๙ เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ทันที

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ เมื่อจำเป็น นายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ได้ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

ผู้ใดไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๒๐ บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) และ (๓) ให้ยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน

มาตรา ๒๑[๑๔] มาตรา ๒๑ บุคคลดังต่อไปนี้ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอ ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ คือ

(๑) สามเณรเปรียญ

(๒) ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน

แต่ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔
การเรียกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา ๒๒ บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้น คือ ผู้ที่เป็นทหารกองเกิน

มาตรา ๒๓ การที่จะเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการเมื่อใด อายุใดบ้าง และกี่ครั้งนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔[๑๕] การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ให้นายอำเภอออกหมายเรียกทหารกองเกินซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาตรวจเลือก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕[๑๖] ทหารกองเกินเมื่อมีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายในพุทธศักราชนั้น

ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะการยกเว้นตามมาตรา ๑๔ (๓) หรือการผ่อนผันตามมาตรา ๒๗ (๒) และมาตรา ๒๙ (๓) ในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกหรือเพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกินตามแต่กรณี ที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และพอจะเชื่อถือได้ไปรับหมายเรียกแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืน

มาตรา ๒๖ ในเดือนตุลาคมทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

มาตรา ๒๗[๑๗] ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามกำหนดหมายนั้นโดยนำใบสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชน และประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดงด้วย ถ้าไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก เว้นแต่

(๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปกรณ์ในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

(๔) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

(๕) เกิดเหตุสุดวิสัย

(๖) ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

(๗) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

กรณีตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

หมวด ๕
การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา ๒๘[๑๘] ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการกองพล เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๒๘ ทวิ[๑๙] ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด เพื่อทำการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารประจำการ โดยให้ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคน สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมิได้ประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตรวจเลือกนั้น และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม หนึ่งคนหรือหลายคนเป็นกรรมการ ถ้าไม่อาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะดังกล่าวเป็นกรรมการได้ ก็ให้แต่งตั้งผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม แทน

หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๘ ตรี[๒๐] ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นสูงขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ เจ้าหน้าที่สัสดีซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสัสดีจังหวัดหนึ่งคน และข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่าอีกหนึ่งคน เป็นกรรมการ

กรรมการชั้นสูงต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกับกรรมการตรวจเลือก

คณะกรรมการชั้นสูงมีอำนาจพิจารณาตัดสินกรณีที่มีคำร้องตามมาตรา ๓๑ หรือกรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างกรรมการตรวจเลือกซึ่งทำคำชี้แจงเสนอขึ้นมา

คำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูงให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๘ จัตวา[๒๑] ให้นายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือกมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดสถานที่ทำการตรวจเลือก

(๒) จัดเจ้าหน้าที่และเอกสารเกี่ยวกับการตรวจเลือกเพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือกตรวจสอบได้ในวันตรวจเลือก

(๓) จัดคนซึ่งมาตรวจเลือกให้รวมอยู่เป็นตำบลเพื่อฟังเรียกชื่อ

(๔) สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุผลต่าง ๆ แล้วมอบเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณา

(๕) ตรวจทานและบันทึกบัญชีเรียกของอำเภอตามผลการตรวจเลือก

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๙ เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออกแล้ว ถ้ามีจำนวนทหารกองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันแก่ประเภทบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพหรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน

(๒) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตายหรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

(๓) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อ้างสิทธิตาม (๑) หรือ (๒) แห่งมาตรานี้ ต้องร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง และผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกตามมาตรา ๓๐ อีกครั้งหนึ่ง นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือก เพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินได้ทันที การขอผ่อนผันตาม (๓) ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้งสามประเภทได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ ๓ ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก

มาตรา ๓๐ ถ้าผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกเห็นว่า ตนควรจะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน ต้องนำหลักฐานมาแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนจับสลาก หรือก่อนกำหนดให้เข้ากองประจำการในกรณีที่ไม่มีการจับสลาก มิฉะนั้นให้ถือว่าหมดสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน

มาตรา ๓๑ ในการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการนั้น ถ้าผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการเห็นว่าคณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกหรือไม่ยุติธรรม ก็ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ แต่ให้ส่งผู้นั้นเข้ากองประจำการก่อนจนกว่าจะได้รับคำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๓๒[๒๒] ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น และนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้ เมื่อได้รับหมายเรียกแล้ว แต่ไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้ เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ผู้นั้นต้องรีบชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ เมื่อนายอำเภอท้องที่นั้นสอบสวนได้ความจริงก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ แต่ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอท้องที่นั้นได้ ก็ให้นายอำเภอรีบจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือกยังอำเภอท้องที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร

ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ออกหมายเรียก

มาตรา ๓๓[๒๓] ทหารกองเกินที่หลีกเลี่ยงขัดขืนตามมาตรา ๒๗ ถ้าไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ก็ให้ส่งผู้นั้นเข้ารับราชการทหารกองประจำการในปีนั้นหรือปีถัดไปโดยไม่ให้จับสลาก

มาตรา ๓๔ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัดเพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้นั้น เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน

มาตรา ๓๕ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้รีบขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยไม่ชักช้า

ทหารกองประจำการต้องรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะกำหนดให้

มาตรา ๓๖[๒๔] ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม และในการระดมพล

กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมตามที่เห็นสมควร ส่วนการระดมพลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การเรียกเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้จัดเตรียมและอำนวยการ และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเรียกและส่งทหารเข้ารับราชการตามความประสงค์ของกระทรวงกลาโหม

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ทหารกองเกินและทหารกองหนุนที่ถูกเรียกเข้ารับราชการตามมาตรา ๓๖ และทหารประจำการ ต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการ

หมวด ๖
การปลด

มาตรา ๓๘ การปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้น ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นว่ามีเหตุจำเป็นจะเลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้สั่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๓๙[๒๕] ทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามลำดับ คือ

อายุสามสิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ ๒
อายุสี่สิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ ๓
อายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์ เป็น พ้นราชการทหารประเภทที่ ๒

มาตรา ๔๐ ทหารกองประจำการ ถ้าต้องจำขังหรือจำคุกครั้งเดียว หรือหลายครั้งเมื่อมีกำหนดวันที่จะต้องทัณฑ์หรือต้องโทษรวมได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก็ดี หรือทหารกองประจำการผู้ใดซึ่งกระทรวงกลาโหมเห็นว่าจะกระทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหารด้วยประการใด ๆ ก็ดี จะปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ก็ได้

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกใบสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดนี้ไว้เป็นหลักฐาน

ใบสำคัญนี้ หากชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อรับใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๔๑ ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ซึ่งยังไม่ครบกำหนดปลดพ้นราชการทหาร ถ้าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้ปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ หรือที่ ๒ แล้วแต่กรณี

ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรถูกถอดหรือออกจากยศ ก็ให้ปลดเป็นพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒

ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญให้แก่ทหารตามประเภทที่ถูกปลดไว้เป็นหลักฐาน

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๒[๒๖] หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้แก่บุคคลใด ถ้าชำรุดหรือสูญหายแล้ว บุคคลนั้นไม่แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่ตามความในมาตรา ๙ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๔๐ ภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่สามารถแจ้งได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๔๓[๒๗] ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒ ทวิ หรือมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บุคคลใดได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔[๒๘] บุคคลใดไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา ๑๙ หรือไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๒๑ หรือไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกินหรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตน แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕[๒๙] บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

มาตรา ๔๖[๓๐] ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม หรือในการระดมพลตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสี่ปี

มาตรา ๔๗[๓๑] ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ บุคคลใดทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปจนถึงแปดปี

ผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกายเพื่อความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงสี่ปี

มาตรา ๔๙ บุคคลใดใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อโดยเจตนาหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้จนเป็นผลสำเร็จ หรือยุยงเสี้ยมสอนจนเกิดความผิดตามมาตรานี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

หมวด ๘
บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๐ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

ก. การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้

ข. หมายเรียกคนเข้ารับราชการในกองประจำการ ซึ่งได้ออกไว้ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้ เว้นแต่บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ต้องปฏิบัติตามหมายเรียกนั้น

ค. ผู้ที่ยังอยู่ในกองประจำการตามพระราชบัญญัติเดิมต้องรับราชการทหารต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดปลด

ง. ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ หรือชั้นที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติเดิมต้องอยู่ในกองหนุนชั้นนั้น ๆ ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

จ. ผู้ที่ถูกปลดพ้นราชการทหารตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นอันพ้นตลอดไป

ฉ. ผู้ที่เป็นทหารกองเกินอยู่ตามพระราชบัญญัติเดิมให้เป็นทหารกองเกินตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๙
การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงร่วมกันเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การจัดกองทัพประจำการตามแผนกการทหารปัจจุบัน ทำให้วิธีการเรียกบุคคลเข้ารับราชการทหารในกองประจำการต้องเปลี่ยนแปลงตามไปเป็นอันมาก จึงจำต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเสียใหม่ เพื่อให้เป็นการเหมาะสม

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘[๓๒]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสถานการณ์ในขณะนี้มีความจำเป็นที่จะต้องให้ชายที่มีสัญชาติไทยได้เข้ารับราชการทหารเพื่อป้องกันประเทศชาติ โดยเปลี่ยนแปลงประเภทบุคคลที่ควรยกเว้นให้น้อยลง จึงจำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นดังกล่าวแล้ว

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗[๓๓]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกระทรวงกลาโหมได้รวมโรงเรียนเตรียมทหารทั้ง ๓ กองทัพเข้าเป็นโรงเรียนเดียวกัน เรียกว่า โรงเรียนเตรียมทหาร และได้มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้ยุบเลิกภาค เป็นเหตุให้ผู้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกเปลี่ยนแปลงไปกับเห็นควรยกเว้นการเรียกเข้ากองประจำการในยามปกติแก่นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ และนักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคมด้วย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕[๓๔]

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕[๓๕]

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖[๓๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารบางมาตรายังไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑/ตอนที่ ๑๓/หน้า ๑๙๕/๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

[๒] มาตรา ๔ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๓] มาตรา ๔ (๙) เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๔] มาตรา ๔ (๑๐) เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๕] มาตรา ๔ (๑๑) เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๖] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๗] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๘] มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๙] มาตรา ๑๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๑๐] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๑๑] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๑๒] มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๑๓] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๑๔] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๑๕] มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๑๖] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

[๑๗] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๑๘] มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๑๙] มาตรา ๒๘ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

[๒๐] มาตรา ๒๘ ตรี เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๒๑] มาตรา ๒๘ จัตวา เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๒๒] มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๒๓] มาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๒๔] มาตรา ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๒๕] มาตรา ๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗

[๒๖] มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗

[๒๗] มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๒๘] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๒๙] มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖

[๓๐] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๓๑] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๓๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒/ตอนที่ ๖๖/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๖ สิงหาคม ๒๔๙๘

[๓๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๑/ตอนที่ ๗/หน้า ๔๘/๒๑ มกราคม ๒๕๐๗

[๓๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๑๕๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๘ ตุลาคม ๒๕๑๕

[๓๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๑๙๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

[๓๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐/ตอนที่ ๗๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๖

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
พ.ศ. ๒๔๙๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการตรวจเลือกมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตรวจเลือกโดยแยกหน้าที่กันกระทำดังต่อไปนี้

(๑) ประธานกรรมการตรวจเลือก มีหน้าที่อำนวยการและควบคุมการตรวจเลือกให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกไม่อาจตกลงกันโดยเสียงข้างมากได้ กับให้มีหน้าที่ตรวจสอบการปล่อยทหารกองเกิน พร้อมกับมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามแบบ สด. ๔๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้ทหารกองเกินรับไปเป็นหลักฐาน

(๒) กรรมการนายทหารสัญญาบัตร มีหน้าที่

(ก) เรียกชื่อทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกมาตรวจเลือก จัดดูแลทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วให้รวมอยู่เป็นจำพวก ป้องกันมิให้ทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วปะปนกับทหารกองเกินซึ่งยังไม่ได้ตรวจเลือก และรับทหารกองเกินซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เข้ากองประจำการเพื่อนำขึ้นทะเบียนหรือนำตัวส่งนายอำเภอเพื่อออกหมายนัด

(ข) วัดขนาด เก็บยอดเป็นจำพวก ตรวจสอบจำนวนสลาก ควบคุมการทำสลากและอ่านสลากในระหว่างการจับสลาก

(๓) กรรมการสัสดีจังหวัด มีหน้าที่บันทึกผลการตรวจเลือกในบัญชีเรียกรับเรื่องราวร้องขอในเหตุต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว เตรียมทำสลากบันทึกผลการจับสลาก และรวบรวมสลากที่จับแล้วไว้เป็นหลักฐานตรวจสอบขึ้นทะเบียนและทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ

(๔) กรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรมมีหน้าที่ตรวจร่างกายผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกและออกใบสำคัญให้แก่คนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔ รวมทั้งควบคุมการจับสลาก

ข้อ ๓[๒] ในการตรวจร่างกาย ให้คณะกรรมการแบ่งคนที่ได้ตรวจเลือกออกเป็น ๔ จำพวก

จำพวกที่ ๑ ได้แก่คนซึ่งมีร่างกายสมบูรณ์ดีไม่มีอวัยวะพิการหรือผิดส่วนแต่อย่างใด

จำพวกที่ ๒ ได้แก่คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือนคนจำพวกที่ ๑ แต่ไม่ถึงทุพพลภาพ คือ

(๑) ตาหรือหนังตาผิดปกติจนปรากฏชัดอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ตาเหล่ (Squint)

(ข) ลูกตาสั่น (Nystagmus)

(ค) แก้วตาขุ่น (Cataract)

(ง) กระจกตาขุ่น (Opacity of Cornea)

(จ) หนังตาตก (Ptosis)

(ฉ) หนังตาม้วนเข้า (Entropion)

(ช) หนังตาม้วนออก (Ectropion)

(ซ) ช่องหนังตา (Palpebral Fissure) ทั้งสองข้างกว้างไม่เท่ากันจนดูน่าเกลียด

(๒) หูผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ใบหูผิดรูปหรือผิดขนาดปรากฏชัดเจนจนดูน่าเกลียด เช่น ลีบ หรือเล็ก หรือใหญ่ หรือบี้

(ข) ช่องหูมีหนองเรื้อรังและทั้งแก้วหูทะลุ

(๓) จมูกผิดรูปจนดูน่าเกลียดเช่นบี้ หรือแหว่ง

(๔) ปากผิดรูปจนดูน่าเกลียด เช่น แหว่ง หรือผิดรูปจนพูดไม่ชัด

(๕) ช่องปากผิดรูป หรือผิดปกติจนพูดไม่ชัด

(๖) หน้าผิดปกติจนดูน่าเกลียดอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) อัมพาต (Facial Paralysis)

(ข) เนื้อกระตุก (Tics)

(ค) แผลเป็นหรือปานที่หน้า มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑/๔ ของหน้าขึ้นไปหรือยาวมาก

(ง) เนื้องอก (Benign Tumour)

(๗) คอพอก (Simple Goitre)

(๘) ซอกคอหรือซอกรักแร้ติดกัน

(๙) อวัยวะเคลื่อนไหวผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ข้อติด (Ankylosis) หรือหลวมหลุดง่ายหรือเคลื่อนไหวไม่สะดวก จนทำงานไม่ถนัด

(ข) นิ้วมือหรือนิ้วเท้ามีจำนวนหรือขนาดของนิ้วผิดปกติจนดูน่าเกลียด หรือนิ้วบิดเกจนดูน่าเกลียดหรือจนทำงานไม่ถนัด หรือช่องนิ้วติดกัน หรือนิ้วมือด้วนถึงโคนเล็บ

(ค) มือหรือแขนลีบหรือบิดเก

(ง) เท้าหรือขาลีบหรือบิดเก

(๑๐) กระดูกชิ้นใหญ่ผิดรูปจนทำให้อวัยวะนั้นทำงานไม่สะดวกหรือจนดูน่าเกลียด

(๑๑) ไส้เลื่อนลงถุง

จำพวกที่ ๓ ได้แก่คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการทหารในขณะนั้นได้ เพราะป่วยซึ่งจะบำบัดให้หายภายในกำหนด ๓๐ วันไม่ได้

จำพวกที่ ๔ ได้แก่คนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคที่ไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๔๑

การวินิจฉัยลักษณะพิการและโรคต่างๆ นั้น ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ตรวจยังมีความสงสัย ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกจัดเข้าไว้ในคนจำพวกที่ ๑ ก่อน

ใบสำคัญที่จะออกให้แก่คนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔ ให้เป็นไปตามแบบ สด. ๔ และแบบ สด. ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกลงชื่อแล้วมอบให้กรรมการสัสดีจังหวัดไว้เป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการตามระเบียบต่อไป

บุคคลซึ่งกรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าเข้าอยู่ในคนจำพวกที่ ๒ จำพวกที่ ๓ หรือจำพวกที่ ๔ ถ้ากรรมการซึ่งมิใช่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมมีความเห็นแย้งรวมกันสองคน ให้ส่งตัวบุคคลนั้นเข้าตรวจเลือกร่วมกับคนในจำพวกเดียวกันตามความเห็นแย้งของกรรมการซึ่งมิใช่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ถ้าบุคคลนั้นต้องเข้ากองประจำการก็ให้กรรมการซึ่งมีความเห็นแย้งกันนั้นต่างฝ่ายต่างทำคำชี้แจงยื่นต่อกรรมการชั้นสูงภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการตรวจเลือกในจังหวัดนั้น

ข้อ ๔ บุคคลซึ่งจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้นต้องมีขนาดรอบตัวตั้งแต่เจ็ดสิบหกเซนติเมตรขึ้นไปในเวลาหายใจออกและสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรสี่สิบหกเซนติเมตรขึ้นไป

วิธีวัดขนาดนั้น ให้กระทำดังนี้ คือ ให้ยืนตั้งตัวตรงส้นเท้าชิดกัน ขนาดสูงให้วัดตั้งแต่ส้นเท้าจนสุดศีรษะ ขนาดรอบตัวให้คล้องแถบเมตรรอบตัวให้ริมล่างของแถบได้ระดับราวนมโดยรอบ วัดเมื่อหายใจออกเต็มที่หนึ่งครั้งและหายใจเข้าเต็มที่หนึ่งครั้ง

ข้อ ๕ วิธีคัดเลือกนั้นให้เลือกคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบเซนติเมตรขึ้นไปก่อน ถ้ามีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการก็ให้จับสลาก

ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบเซนติเมตรขึ้นไปมีไม่พอกับจำนวนที่ต้องการ ให้เลือกขนาดสูงถัดรองลงมาตามลำดับจนพอกับความต้องการ ถ้าเลือกถึงขนาดใดเกินจำนวนต้องการ ให้จับสลากเฉพาะขนาดนั้น

ถ้าคนจำพวกที่ ๑ มีไม่พอกับจำนวนที่ต้องการ ให้เลือกจากคนจำพวกที่ ๒ ถ้ายังไม่พออีกก็ให้เลือกจากคนที่จะได้รับการผ่อนผันโดยวิธีเดียวกับที่กล่าวในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

คนจำพวกที่ ๓ ให้เรียกมาตรวจเลือกในคราวถัดไป เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกได้ตรวจเลือกแล้วยังคงเป็นคนจำพวกที่ ๓ อยู่ รวม ๓ ครั้ง ให้งดเรียก

ข้อ ๖ การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการนั้น ถ้ามีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการก็ให้จับสลาก ผู้ใดจับได้สลากเป็นแผนกทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ หรือตำรวจให้ส่งเข้ากองประจำการแผนกนั้น สลากนั้นให้มีเท่าจำนวนทหารกองเกินที่จะต้องจับสลากแบ่งเป็นเครื่องหมายสีแดงอย่างหนึ่ง สีดำอย่างหนึ่ง สีแดงให้มีเท่าจำนวนที่ต้องการรับเข้ากองประจำการ นอกนั้นเป็นสีดำ ถ้าในแห่งเดียวกันนั้นจะต้องส่งทหารกองเกินเข้ากองประจำการหลายแผนก ให้เขียนนามแผนกนั้นๆ ในสลากเครื่องหมายสีแดง ตามจำนวนที่ต้องการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงฉบับนี้

กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๓]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่หลักเกณฑ์ความไม่สมบูรณ์ในร่างกายของคนจำพวกที่ ๒ ของคนที่ได้ตรวจเลือก ๔ จำพวกในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ได้กำหนดไว้เป็นเวลานานแล้ว ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ดังกล่าวเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐/ตอนที่ ๓๐ /ฉบับพิเศษ หน้า ๙/๒๙ มีนาคม ๒๕๑๖

[๒] ข้อ ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒/ตอนที่ ๒๓๗ ก/ฉบับพิเศษ หน้า ๘/๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๑๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
พ.ศ. ๒๔๙๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมคือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร

(๒) นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน

(๓) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาและไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๒)

(๔) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ

(๕) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๖) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(๗) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

(๘) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

(๙) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศและได้รับการผ่อนผันตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๗ (๒)

(๑๐) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น และซึ่งไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๕)

(๑๑) พนักงานวิทยุของกระทรวง ทบวง กรม หรือ องค์การของรัฐบาล

(๑๒) ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ลูกจ้าง หรือคนงาน ในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้เฉพาะผู้ซึ่งทำงานโดยใช้วิชาหรือฝีมือ

(๑๓)[๒] ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมือง ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับเงินเดือนประจำและเป็นข้าราชการหรือพนักงานตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(๑๔) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่งหรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๑๕) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

(๑๖) ปลัดอำเภอ

(๑๗) ตำรวจประจำการ

(๑๘) กำนัน

(๑๙) ผู้ใหญ่บ้าน

(๒๐) สารวัตรกำนัน

(๒๑) แพทย์ประจำตำบลซึ่งมิใช่ทหารกองหนุน

(๒๒) นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี

(๒๓) ผู้ซึ่งทำงานประจำในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในราชการ เทศบาล องค์การของรัฐบาล หรือในกิจการเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การขนส่ง การธนาคาร หากขาดไปจะทำให้กิจการเสียหายและจะหาผู้อื่นแทนไม่ได้ตามที่กระทรวงกลาโหมกับกระทรวง ทบวง กรม เจ้าหน้าที่จะได้ตกลงกัน

(๒๔) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๙ (๓)

(๒๕) บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ

ข้อ ๓ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งถูกเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม แต่ได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจสอบการฝึกวิชาทหารหรือการทดลองความพรั่งพร้อม คือ

(๑) บุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา ซึ่งไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพหรือชรา จนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก

(๒) บุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตาย ไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดาหรือมารดาตาย ทั้งนี้ เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

ข้อ ๔ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่นชั่วคราว ถ้าได้ทราบประกาศเรียกพลหรือได้รับหมายเรียกพลเพื่อตรวจสอบของอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ณ อำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราว และไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามที่ถูกเรียกได้ ให้ไปชี้แจงด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวนั้นก่อนถึงกำหนดวันเรียกพล เมื่อนายอำเภอสอบสวนเห็นเป็นการสมควรก็อนุญาตให้ผู้นั้นได้รับการผ่อนผันได้ แล้วแจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๕ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไปทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในท้องที่อำเภออื่นชั่วคราว ถ้าได้ทราบประกาศเรียกพลหรือได้รับหมายเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมของอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ณ อำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวและไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหรือไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมตามที่ถูกเรียกได้เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ให้ผู้นั้นไปชี้แจงด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวนั้นทันที เมื่อนายอำเภอสอบสวนได้ความจริงก็ให้ส่งผู้นั้นไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหรือเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมยังท้องที่อำเภอที่เรียกนั้น ถ้าจะส่งไปไม่ทันหรือไม่สามารถจะส่งไปยังท้องที่อำเภอที่เรียกได้ก็ให้ส่งผู้นั้นไปเข้ารับการเรียกพล

เพื่อฝึกวิชาทหารหรือเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมในท้องที่อำเภอที่มีการเรียกพลตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๖[๓] ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม ตามข้อ ๒ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้บุคคลตาม (๑) และ (๒) ของข้อ ๒ แจ้งต่อเจ้าอาวาสวัดซึ่งบุคคลนั้นมีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ และให้เจ้าอาวาสที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๒) ให้บุคคลตาม (๓) ของข้อ ๒ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่ง ท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิสำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๓) ให้บุคคลตาม (๔) ของข้อ ๒ แจ้งต่อเลขาธิการรัฐสภา และให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๔) ให้บุคคลตาม (๙) ของข้อ ๒ แจ้งหลักฐานไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิสำเนาทหารของบุคคลนั้น และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า

(๕) ให้บุคคลตาม (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๒๔) ของข้อ ๒ แจ้งต่อสถานศึกษาที่บุคคลนั้นศึกษาอยู่ และให้สถานศึกษาที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๖) ให้บุคคลตาม (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๒๒) และ (๒๓) ของข้อ ๒ แจ้งต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา หรือเทศบาลซึ่งบุคคลนั้นสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา หรือเทศบาลที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๗) ให้บุคคลตาม (๑๐) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ของข้อ ๒ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นประจำหรือสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้า บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งมีฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้มีผลนับแต่วันที่เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาลหรือนายอำเภอส่งบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดหรืออำเภอนั้นตั้งอยู่ หรือไปยังกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) (๒๑) (๒๒) (๒๓) และ (๒๔) ให้เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาลหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ แล้วดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน (๑) (๓) (๕) (๖) และ (๗) โดยไม่ชักช้า ส่วนในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๓) และ (๙) ให้บุคคลนั้นแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีราชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยเร็ว

การพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้มีผลทันทีนับแต่วันที่บุคคลนั้นพ้นจากฐานะดังกล่าว

ข้อ ๗ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจสอบ การฝึกวิชาทหาร หรือการทดลองความพรั่งพร้อม ตาม (๑) และ (๒) ของข้อ ๓ ให้ร้องต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนถึงกำหนดวันเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง ให้นายอำเภอจัดการสอบสวนหลักฐานแล้วส่งให้คณะเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บังคับการจังหวัดทหารบกแต่งตั้งขึ้นพิจารณา ถ้าเห็นสมควรก็ผ่อนผันให้

ข้อ ๘ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพล คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนซึ่งเป็นนักธรรม ตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(๒) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาและไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๒)

(๓) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๔) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๕) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(๖) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศและได้รับการผ่อนผันตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๗ (๒)

(๗) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นและซึ่งไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๕)

(๘) พนักงานวิทยุของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐบาล

(๙) ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้เฉพาะผู้ซึ่งทำงานโดยใช้วิชาหรือฝีมือ

(๑๐)[๔] ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมือง ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับเงินเดือนประจำและเป็นข้าราชการหรือพนักงานตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(๑๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่งหรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๑๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

(๑๓) ปลัดอำเภอ

(๑๔) ตำรวจประจำการ

(๑๕) กำนัน

(๑๖) ผู้ใหญ่บ้าน

(๑๗) สารวัตรกำนัน

(๑๘) แพทย์ประจำตำบลซึ่งมิใช่ทหารกองหนุน

(๑๙) นายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรี

(๒๐) ผู้ซึ่งทำงานประจำในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การของรัฐบาล หรือในกิจการเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การขนส่ง การธนาคาร หากขาดไปจะทำให้กิจการเสียหายและจะหาผู้อื่นแทนไม่ได้ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงกลาโหมกับกระทรวง ทบวง กรม เจ้าหน้าที่จะได้ตกลงกัน

(๒๑) บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ

ข้อ ๙[๕] ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพล ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้บุคคลตาม (๑) ของข้อ ๘ แจ้งต่อเจ้าอาวาสวัดซึ่งบุคคลนั้นมีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ และให้เจ้าอาวาสที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๒) ให้บุคคลตาม (๒) ของข้อ ๘ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาอยู่และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๓) ให้บุคคลตาม (๓) ของข้อ ๘ แจ้งต่อเลขาธิการรัฐสภา และให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๔) ให้บุคคลตาม (๔) และ (๕) ของข้อ ๘ แจ้งต่อสถานศึกษาที่บุคคลนั้นศึกษาอยู่ และให้สถานศึกษาที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๕) ให้บุคคลตาม (๖) ของข้อ ๘ แจ้งหลักฐานไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตาม สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า

(๖) ให้บุคคลตาม (๗) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) และ (๑๘) ของข้อ ๘ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอ รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา หรือเทศบาลซึ่งบุคคลนั้นสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา หรือเทศบาลที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๗) ให้บุคคลตาม (๗) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) และ (๑๘) ของข้อ ๘ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นประจำหรือสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

การผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพลของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งมีฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ให้มีผลนับแต่วันที่เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือ นายอำเภอส่งบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดหรืออำเภอนั้นตั้งอยู่ หรือไปยังกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ (๑) (๓) (๔) (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) และ (๒๐) ให้เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ แล้วดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน (๑) (๓) (๔) (๖) และ (๗) โดยไม่ชักช้า ส่วนในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ (๒) และ (๖) ให้บุคคลนั้นแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยเร็ว

การพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ให้มีผลทันทีนับแต่วันที่บุคคลนั้นพ้นจากฐานะดังกล่าว

ข้อ ๑๐[๒] ในกรณีจำเป็นเพื่อการป้องกันประเทศโดยตรงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะสั่งเพิกถอนการผ่อนผันตามข้อ ๒ หรือข้อ ๘ แก่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนบางคนหรือบางประเภทในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม หรือในการระดมพลคราวใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖
จอมพล ถ. กิตติขจร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้บัญญัติเรื่องการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับการเรียกพลและการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลหรือการระดมพลขึ้นใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงฉบับนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๙]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรเปลี่ยนแปลงการผ่อนผันให้ทหารกองเกินและทหารกองหนุนซึ่งเป็นข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลไม่ต้องถูกเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหารหรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม และในการระดมพลเสียใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๒ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๑๐]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อมและในการระดมพลเพื่อให้ทางราชการสามารถตรวจสอบจำนวนและรายชื่อของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันดังกล่าวได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งสมควรแก้ไขอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในการเพิกถอนการผ่อนผันให้สอดคล้องกับการแก้ไขปรับปรุงวิธีปฏิบัติดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐/ตอนที่ ๓๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๗/๒๙ มีนาคม ๒๕๑๖

[๒] ข้อ ๒ (๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๓] ข้อ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๒ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๔] ข้อ ๘ (๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๕] ข้อ ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๒ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๖] ข้อ ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๒ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๗] บัญชีรายชื่อทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดลองความพรั่งพร้อม หรือการระดมพลของ (ระบุชื่อวัด สำนักสอนศาสนา ส่วนราชการ สถานศึกษาฯ) .....ตามหนังสือ ที่ ..... ลงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... รวม (ตัวอักษร) ..... คน (แบบ สด. ๔๕) เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๒ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๘] บัญชีรายชื่อทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งพ้นจากการเป็นบุคคลซึ่งได้รับการผ่อนผันการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดลองความพรั่งพร้อม หรือการระดมพลของ (ระบุชื่อวัด สำนักสอนศาสนา ส่วนราชการ สถานศึกษาฯ)..... ตามหนังสือ ที่ ..... ลงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... รวม (ตัวอักษร) .....คน (แบบ สด. ๔๖) เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๒ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔/ตอนที่ ๘๗ ก/หน้า ๖๖๓/๒๐ กันยายน ๒๕๒๐

[๑๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๑๘๓/หน้า ๙๑๖/๑๗ ตุลาคม ๒๕๓๔

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ. ๒๕๑๗)
ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
พ.ศ. ๒๔๙๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒[๒] ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ แต่ยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ได้แก่ครูในมหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย โรงเรียนทหาร โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนการชลประทานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โรงเรียนฝึกอาชีพและโรงเรียนประชาสงเคราะห์ของกระทรวงมหาดไทย โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา กรมศิลปากร กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพซึ่งใช้หลักสูตรที่มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าสองปี สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ และสถานศึกษาเคมีปฏิบัติของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

ข้อ ๓ ครูซึ่งจะได้รับการยกเว้นตามข้อ ๒ ต้อง

(๑) เป็นครูประจำทำการสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ยกเว้นครูได้คนเดียวหรือเป็นครูสอนประจำเฉพาะวิชาซึ่งทำการสอนนักเรียน นิสิตหรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ก็ยกเว้นครูได้คนเดียวเช่นเดียวกัน

(๒) มีเวลาสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่าสิบแปดชั่วโมงสำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาลงมา หรือไม่น้อยกว่าสิบห้าชั่วโมงสำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา

ข้อ ๔ วิธีการยกเว้นครู

(๑) ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูซึ่งจะได้รับการยกเว้นไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งครูผู้นั้นทำการสอนอยู่ในท้องที่ก่อนเดือนเมษายนของปีที่ถูกเรียกไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เว้นแต่กรณีการย้ายไปประจำทำการสอนในสถานศึกษาอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในใบสำคัญยกเว้นครู ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูที่ย้ายมาประจำทำการสอนซึ่งจะได้รับการยกเว้นน้อยกว่าหกสิบวันได้ แต่ต้องก่อนการตรวจเลือกในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้น

(๒) ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้แก่ครูซึ่งทำการสอนอยู่ในท้องที่ แล้วแจ้งให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ ถ้าครูผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่นต้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ แล้วให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับแจ้งแจ้งให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้ให้แจ้งต่อกันภายในกำหนดสามสิบวัน

สำหรับครูซึ่งทำการสอนอยู่ในหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้ แล้วดำเนินการนัยเดียวกับที่กล่าวในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕ ใบสำคัญยกเว้นครู ให้เป็นไปตามแบบ สด. ๓๗ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗
พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
กมล วรรณประภา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องบางแห่ง ประกอบกับสมควรกำหนดวิธีการยกเว้นและแบบใบสำคัญยกเว้นครูขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงฉบับนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๓]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรให้ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติเช่นเดียวกับครูโรงเรียนอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงฉบับนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๔]

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘ สมควรให้ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามีสิทธิได้รับยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร กองประจำการในยามปกติเช่นเดียวกับครูของวิทยาลัยอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๕]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรให้ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ในความควบคุมของกรมการศึกษานอกโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ เช่นเดียวกับครูโรงเรียนอื่น และมาตรา ๑๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้บัญญัติให้การยกเว้นดังกล่าวต้องกำหนดโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๖]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ในความควบคุมของกระทรวงอุตสาหกรรมในสถานศึกษาเคมีปฏิบัติของกระทรวงอุตสาหกรรม เคยได้รับการยกเว้นไม่เรียกมารับการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ.๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อมาสถานศึกษาเคมีปฏิบัติของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้โอนไปเป็นสถานศึกษาเคมีปฏิบัติของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน สมควรให้ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ในความควบคุมของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ในสถานศึกษาเคมีปฏิบัติของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ได้รับการยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติเช่นเดียวกับครูในสถานศึกษาเดิมดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๘ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗[๗]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ในโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเทศบาลและโรงเรียนประชาบาลของกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนสุขาภิบาลนาเกลือ จังหวัดชลบุรี และโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม เคยได้รับการยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ

ต่อมาได้มีการโอนโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครขึ้นใหม่กับได้ยุบเลิกสุขาภิบาลนาเกลือ จังหวัดชลบุรี และจัดตั้งเป็นเมืองพัทยาขึ้น ทำให้ฐานะของโรงเรียนเทศบาลและโรงเรียนประชาบาลของกรุงเทพมหานครและของสุขาภิบาลนาเกลือ จังหวัดชลบุรี เปลี่ยนไปเป็นโรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา แต่ครูของโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยายังไม่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว

ดังนั้นสมควรให้ครูซึ่งประจำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ในโรงเรียนดังกล่าวได้รับการยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติเช่นเดียวกับครูในโรงเรียนเดิมที่ได้เคยได้รับการยกเว้นมาแล้ว นอกจากนี้ได้มีการยุบเลิกโรงเรียนเตรียมทหารซึ่งอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหมแล้ว จึงต้องยกเลิกการยกเว้นดังกล่าวให้ครูซึ่งประจำการทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ในโรงเรียนเตรียมทหารด้วย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑/ตอนที่ ๑๐๓/หน้า ๒๘๒/๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๗

[๒] ข้อ ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๘ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑/ตอนที่ ๒๒๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๕/๒๙ ธันวาคม ๒๕๑๗

[๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔/ตอนที่ ๙๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๕๙/๑๙ ตุลาคม ๒๕๒๐

[๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๘/ตอนที่ ๒๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๔/๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

[๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙/ตอนที่ ๗๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๓/๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๕

[๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๑๗๑/หน้า ๘๓/๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๖

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๗๕ (พ.ศ. ๒๕๕๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๒) ของวรรคสาม ในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

“(๑๒) ภาวะเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด (Gender Identity Disorder)”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕
พลอากาศเอก สุกำพล สุวรรณทัต
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่หลักเกณฑ์การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารประจำการที่กำหนดให้แบ่งคนที่ได้ตรวจเลือกออกเป็น ๔ จำพวก ยังมิได้กำหนดรวมถึงลักษณะของบุคคลที่มีภาวะเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ดังกล่าวโดยกำหนดให้ผู้มีภาวะเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิดเป็นคนจำพวกที่ ๒ เพื่อให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[ราชกิจจานุเบกษา/เล่ม ๑๒๙ /ตอนที่ ๓๓ ก /หน้า ๒๘/๑๑ เมษายน ๒๕๕๕]

พระราชบัญญัติ
โรงรับจำนำ
พ.ศ. ๒๕๐๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕
เป็นปีที่ ๑๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช ๒๔๘๐ และพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงรับจำนำ”[๒] หมายความว่า สถานที่รับจำนำซึ่งประกอบการรับจำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติธุระแต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งแสนบาท และหมายความรวมตลอดถึงการรับหรือซื้อสิ่งของโดยจ่ายเงินให้สำหรับสิ่งของนั้นเป็นปกติธุระ แต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งแสนบาท โดยมีข้อตกลงหรือเข้าใจกันโดยตรงหรือโดยปริยายว่าจะได้ไถ่คืนในภายหลังด้วย

“ผู้รับจำนำ” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

“ทรัพย์จำนำ” หมายความว่า สิ่งของที่รับจำนำ

“เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมอัยการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์เป็นกรรมการ และหัวหน้ากองทะเบียนกรมตำรวจ เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดท้องที่ที่จะอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำ

(๒) กำหนดจำนวนโรงรับจำนำในท้องที่ที่เห็นสมควร

(๓) พิจารณาคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือคำขอย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำ

(๔) ดำเนินการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดตาม (๑) และ (๒) ให้ประกาศ ณ ศาลากลางจังหวัดท้องที่

มาตรา ๗ การประชุมคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าในการประชุมคราวใด ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งโรงรับจำนำ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

การขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำและการอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในท้องที่ใดมีการกำหนดจำนวนโรงรับจำนำ การขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ ให้กระทำโดยการว่าประมูลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคสามไม่ใช้บังคับแก่การขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำของเทศบาลหรือของทางราชการ

มาตรา ๙ ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

(๗) ไม่มีพฤติการณ์อันจะก่อกวนทำลายการเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ

ในกรณีผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๐ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำได้พิจารณาเห็นสมควรให้ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำผู้ใดตั้งโรงรับจำนำจะโดยการว่าประมูลหรือไม่ก็ตาม ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต ออกใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำให้แก่ผู้นั้น

ในกรณีคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำไม่อนุญาตให้ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำตั้งโรงรับจำนำ ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตภายในสามสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งการไม่อนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๑ ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำให้ใช้ได้ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๑๒ ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีป้ายคำว่า “โรงรับจำนำ” ตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนด แสดงไว้ในที่เปิดเผยหน้าโรงรับจำนำ

ในกรณีเทศบาลหรือทางราชการตั้งโรงรับจำนำ เทศบาลหรือทางราชการอาจใช้คำอื่นแทนคำว่า “โรงรับจำนำ” ก็ได้ แต่ต้องเป็นคำที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้ใช้ได้

มาตรา ๑๓ ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีที่เก็บทรัพย์จำนำอันมีค่าไว้โดยปลอดภัยในโรงรับจำนำตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำกำหนด

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้รับจำนำย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ ในกรณีผู้รับจำนำเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้จัดการผู้รับจำนำต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๑๖ ผู้รับจำนำต้องจัดให้มีป้ายอัตราดอกเบี้ยเป็นภาษาไทยตามลักษณะที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตกำหนด แสดงไว้ในที่เปิดเผยภายในโรงรับจำนำ

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้รับจำนำเรียกหรือรับดอกเบี้ยเกินอัตรา ดังต่อไปนี้

(๑) เงินต้นไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๒ ต่อเดือน

(๒) เงินต้นส่วนที่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๑.๒๕ ต่อเดือน

การคิดดอกเบี้ยสำหรับกรณีที่ไม่ครบเดือน ถ้าไม่เกินสิบห้าวัน ให้คิดเป็นครึ่งเดือน ถ้าเกินสิบห้าวัน ให้คิดเป็นหนึ่งเดือน เศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง

ในกรณีผู้รับจำนำได้รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเนื่องจากการรับจำนำนอกจากดอกเบี้ย ให้ถือว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นดอกเบี้ยด้วย

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้รับจำนำกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) รับจำนำหรือให้ไถ่ทรัพย์จำนำในระหว่างเวลาตั้งแต่ ๑๘ นาฬิกา ถึง ๘ นาฬิกา

(๒) รับจำนำสิ่งของจากภิกษุสามเณรหรือเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปี

(๓) รับจำนำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการหรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑

(๔) นำทรัพย์จำนำออกนอกโรงรับจำนำ เว้นแต่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต หรือเพื่อให้พ้นภยันตรายอันร้ายแรงที่ผู้รับจำนำจะป้องกันด้วยวิธีอื่นไม่ได้

(๕) ประกอบธุรกิจซึ่งไม่เกี่ยวกับการรับจำนำหรือการขายทรัพย์จำนำที่หลุดเป็นสิทธิแล้วในบริเวณโรงรับจำนำ

มาตรา ๑๘ ทวิ[๓] ในการรับจำนำ ให้ผู้รับจำนำจดแจ้งรายการเกี่ยวกับบัตรประชาชนของผู้จำนำไว้ให้ชัดแจ้งในต้นขั้วของตั๋วรับจำนำด้วย

ในกรณีที่ผู้จำนำไม่ต้องมีบัตรประชาชนตามกฎหมาย ให้จดแจ้งรายการเกี่ยวกับเอกสารแสดงชื่อที่อยู่ของผู้จำนำแทนบัตรประชาชน

มาตรา ๑๙ ในกรณีมีเหตุควรสงสัยว่าสิ่งของที่มีผู้นำมาจำนำเป็นสิ่งของที่มีผู้ได้มาโดยการกระทำความผิด ให้ผู้รับจำนำแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ทันที

มาตรา ๒๐ เมื่อมีการรับจำนำ ให้ผู้รับจำนำออกตั๋วรับจำนำให้แก่ผู้จำนำ และติดเลขหมายที่ทรัพย์จำนำให้ตรงกับเลขหมายตั๋วรับจำนำ

ตั๋วรับจำนำให้ทำตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

การออกตั๋วรับจำนำให้ทำตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๑ เมื่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกประกาศตำหนิรูปพรรณของหาย ได้แจ้งเรื่องของหายต่อผู้รับจำนำ ผู้รับจำนำมีหน้าที่ตรวจทรัพย์จำนำหรือสิ่งของที่จะรับจำนำ ถ้าปรากฏว่ามีตำหนิรูปพรรณตรงหรือคล้ายกับตำหนิรูปพรรณของหาย ให้ผู้รับจำนำส่งมอบต่อเจ้าพนักงานผู้ซึ่งแจ้งเรื่องของหายนั้นโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีการรับจำนำไว้แล้วให้ส่งสำเนาตั๋วรับจำนำไปด้วย

มาตรา ๒๒[๔] ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ ผู้รับจำนำต้องให้ไถ่ทรัพย์จำนำเมื่อมีผู้จำนำนำตั๋วรับจำนำมาขอไถ่ ให้ผู้รับจำนำจดแจ้งรายการตามมาตรา ๑๘ ทวิ และเมื่อให้ไถ่แล้ว ให้นำตั๋วรับจำนำติดไว้ที่ต้นขั้วตั๋วรับจำนำและบันทึกวันเดือนปีที่ไถ่ไว้ในต้นขั้วตั๋วรับจำนำนั้น และจัดให้ผู้ไถ่ทรัพย์คืนลงลายมือชื่อในต้นขั้วตั๋วรับจำนำด้วย

มาตรา ๒๓ ผู้รับจำนำต้องไม่ยอมให้ไถ่ทรัพย์จำนำเมื่อมีกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับจำนำได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่า ทรัพย์จำนำหรือตั๋วรับจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด หรือ

(๒) ผู้รับจำนำมีเหตุควรสงสัยว่าทรัพย์จำนำหรือตั๋วรับจำนำเป็นของได้มาโดยการกระทำความผิด

เมื่อผู้รับจำนำไม่ยอมให้ไถ่ทรัพย์จำนำ ผู้รับจำนำต้องแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ทันที และต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๔[๕] ผู้รับจำนำต้องคืนทรัพย์จำนำให้แก่เจ้าของโดยจะเรียกให้เจ้าของชำระหนี้ที่เกิดจากการรับจำนำทรัพย์นั้นมิได้ ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ได้รับจำนำสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการ

(๒) ได้รับจำนำทรัพย์หรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑

(๓) ได้รับจำนำทรัพย์ไว้โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าทรัพย์จำนำนั้นได้มาโดยการกระทำความผิด

(๔) ได้รับจำนำทรัพย์ไว้โดยมิได้จดแจ้งรายการตามมาตรา ๑๘ ทวิ

ความในวรรคหนึ่งไม่ตัดสิทธิของผู้รับจำนำที่จะเรียกชำระหนี้ที่เกิดจากการรับจำนำเอาจากผู้จำนำ

มาตรา ๒๕[๖] ให้ผู้รับจำนำทำบัญชีทรัพย์จำนำที่ผู้จำนำขาดส่งดอกเบี้ยเป็นเวลากว่าสี่เดือน ยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต และปิดประกาศบัญชีนั้นไว้ ณ ที่เปิดเผย ที่โรงรับจำนำนั้นตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้รับจำนำได้ปฏิบัติการถูกต้องครบถ้วนตามความในวรรคก่อนแล้ว ให้บรรดาทรัพย์จำนำที่ปรากฏตามบัญชีที่ผู้รับจำนำทำขึ้นและประกาศไว้ ซึ่งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมิได้สั่งอายัดไว้ หรือผู้จำนำมิได้ขอไถ่ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันประกาศ หลุดเป็นสิทธิแก่ผู้รับจำนำ

มาตรา ๒๖ เมื่อทรัพย์จำนำหลุดเป็นสิทธิแล้ว ให้ผู้รับจำนำบันทึกวันเดือนปีที่หลุดเป็นสิทธิไว้ในต้นขั้วตั๋วรับจำนำ และถ้าผู้รับจำนำได้จำหน่ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์จำนำที่หลุดเป็นสิทธิแล้ว ก็ให้บันทึกวันเดือนปีที่ได้จำหน่ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์จำนำนั้นไว้ในต้นขั้วตั๋วรับจำนำด้วย

มาตรา ๒๗ ให้ผู้รับจำนำทำบัญชีงบเดือนยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ภายในระยะเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนปฏิทิน

มาตรา ๒๘ เจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจเข้าไปในโรงรับจำนำเพื่อตรวจทรัพย์จำนำและเอกสารที่เกี่ยวกับการรับจำนำ และผู้รับจำนำต้องให้ความสะดวกตามสมควร

เจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำมีกำหนดไม่เกินสามเดือน หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำเมื่อปรากฏว่า

(๑) ผู้รับจำนำหรือกรรมการ ผู้จัดการหรือพนักงานของผู้รับจำนำฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(๒) ผู้รับจำนำหรือกรรมการหรือผู้จัดการของผู้รับจำนำซึ่งเป็นนิติบุคคลขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙

ในกรณีสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำเมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควร จะมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเข้าควบคุมโรงรับจำนำที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๓๐ ผู้รับจำนำมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำได้สั่งตามมาตรา ๒๙ ต่อรัฐมนตรีได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๑ ผู้รับจำนำจะรับจำนำในระหว่างเวลาพักใช้ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ หรือภายหลังเวลาที่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำไม่ได้ แต่ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับจำนำตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๓๒ ผู้รับจำนำผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการรับจำนำก็ให้กระทำได้ แต่จะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทราบก่อนเลิกกิจการโรงรับจำนำไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ผู้ซึ่งเลิกกิจการรับจำนำจะรับจำนำภายหลังที่เลิกกิจการรับจำนำแล้วไม่ได้ แต่ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับจำนำตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๓๓ ผู้รับจำนำผู้ใดต้องเลิกกิจการรับจำนำเพราะใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำสิ้นอายุและไม่ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำใหม่ ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต่อผู้จำนำและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นยังเป็นผู้รับจำนำตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับการรับจำนำที่ได้กระทำไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๓๔ ในกรณีตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควรจะมีคำสั่งให้ควบคุมโรงรับจำนำนั้นๆ ก็ได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีผู้รับจำนำตาย ทายาทของผู้รับจำนำที่ตายอาจยื่นคำขอเข้าเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตาย ถ้าคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นว่าทายาทผู้นั้นเป็นผู้สมควรและมีคุณสมบัติตามมาตรา ๙ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำจะออกหนังสืออนุญาตให้ทายาทผู้นั้นเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตายก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าทายาทผู้นั้นเป็นผู้รับจำนำตามใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำที่ได้ออกให้แก่ผู้ตายนั้น

มาตรา ๓๖ ในกรณีไม่มีผู้ขอเป็นผู้รับจำนำแทนผู้รับจำนำที่ตายจนล่วงเลยกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับจำนำตาย หรือมีผู้ขอเป็นผู้รับจำนำแทน แต่ไม่ได้รับอนุญาต หรือมีทายาทอื่นคัดค้านและไม่อาจตกลงกันได้ ให้เลิกกิจการโรงรับจำนำ และให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเข้าควบคุมโรงรับจำนำ

มาตรา ๓๗ เมื่อได้มีคำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้ควบคุมโรงรับจำนำใด ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับจำนำแห่งโรงรับจำนำนั้นทราบและเข้าควบคุมโรงรับจำนำนั้นทันที การควบคุมจะกระทำโดยเข้าดำเนินกิจการโรงรับจำนำนั้นเสียเองแทนผู้รับจำนำ หรือจะเข้าตรวจตราดูแลให้ผู้รับจำนำดำเนินกิจการโรงรับจำนำให้ถูกต้องเรียบร้อยก็ได้

การควบคุมโรงรับจำนำจะกระทำโดยกำหนดระยะเวลาควบคุมหรือไม่ก็ได้ และเมื่อได้เข้าควบคุมแล้ว จะเลิกการควบคุมเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำจะเห็นสมควร

เมื่อได้มีคำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำให้เลิกควบคุมโรงรับจำนำ ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับจำนำทราบและเลิกการควบคุมตามคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำและเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งให้ผู้รับจำนำหรือกรรมการ ผู้จัดการ และพนักงานของผู้รับจำนำซึ่งเป็นนิติบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือแสดงสมุดบัญชีเอกสาร และสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับกิจการโรงรับจำนำ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๐ ผู้รับจำนำผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๑ ผู้รับจำนำผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ หรือฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า การกระทำใดของผู้รับจำนำเป็นความผิด ถ้ากรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานของผู้รับจำนำเป็นผู้กระทำหรือร่วมกระทำด้วย ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้สำหรับผู้รับจำนำ

มาตรา ๔๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต เจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ส. ธนะรัชต์
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐	บาท
(๒) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๕๐	บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ได้ออกใช้เป็นเวลานานมาแล้ว การกำหนดจำนวนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย การอนุญาต คุณสมบัติของผู้รับอนุญาต และบทกำหนดโทษยังไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยในขณะนี้ จึงสมควรปรับปรุงแก้ไขให้เป็นการเหมาะสม

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗[๗]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีบทบัญญัติที่ไม่รัดกุม ทำให้โรงรับจำนำมีช่องทางหาประโยชน์โดยไม่ชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบกพร่องของบทบัญญัติที่ไม่บังคับให้โรงรับจำนำลงรายการหลักฐานเกี่ยวกับตัวผู้มาจำนำประกอบกับบทบัญญัติที่คุ้มครองโรงรับจำนำให้มีสิทธิเรียกค่าไถ่คืนทรัพย์จำนำจากเจ้าของทรัพย์ที่แท้จริงได้ในเมื่อต่อมาปรากฏว่าเป็นทรัพย์ที่ผู้จำนำได้มาโดยการกระทำความผิด

กรณีปรากฏบ่อยครั้งว่า โรงรับจำนำได้ร่วมมือกับผู้จำนำที่ได้ทรัพย์มาโดยทุจริตโดยรับจำนำทรัพย์นั้นไว้โดยไม่ลงรายการหลักฐานเกี่ยวกับตัวผู้มาจำนำให้ตรงตามความเป็นจริงและให้มีรายละเอียดพอสมควร และนอกจากนั้นในบางครั้งก็ปรากฏว่าโรงรับจำนำลงจำนวนเงินรับจำนำในตั๋วรับจำนำไว้สูงเกินกว่าความจริงด้วยเจตนาที่จะแสวงหาผลกำไรโดยไม่สุจริต เช่น ได้รับดอกเบี้ยจากจำนวนเงินต้นที่สูงกว่าความจริง หรือเพื่อให้ทรัพย์ที่จำนำนั้นหลุดเป็นสิทธิของตน นอกจากนั้นเมื่อมีเจ้าของที่แท้จริงมาขอไถ่ทรัพย์จำนำคืน โรงรับจำนำก็จะเรียกร้องค่าไถ่ทรัพย์นั้นได้ตามราคาที่ปรากฏในตั๋วรับจำนำ โดยที่เจ้าของที่แท้จริงไม่มีหนทางที่จะติดตามเรียกร้องเอาจากผู้ที่ได้ทรัพย์จำนำนั้นมาโดยทุจริตได้

ต่างประเทศเป็นจำนวนมากได้ออกใบอนุญาตการดำเนินกิจการโรงรับจำนำให้แต่เฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่เนื่องจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของเรายังไม่พร้อมที่จะดำเนินการเช่นนี้ จึงสมควรแก้ไขพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้รัดกุมยิ่งขึ้นไปพลางก่อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖[๘]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยภาวะในทางเศรษฐกิจและการเงินในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมาก ทำให้การครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนต้องตกอยู่ในภาวะแร้นแค้นและขาดแคลนโดยทั่วๆ ไป โรงรับจำนำเป็นสถาบันการเงินที่ได้ช่วยอนุเคราะห์แก่ความเป็นอยู่ของประชาชนผู้เดือดร้อนต่อการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาการครองชีพและความจำเป็นนานาประการอันอาจเกิดมีขึ้นได้ในหลายๆ กรณี ทำให้ผู้จำนำพลั้งเผลอหลงลืมหรือติดขัดเพราะความจำเป็น เป็นเหตุให้ขาดส่งดอกเบี้ยได้โดยง่าย และอาจล่วงเลยพ้นกำหนดตามที่ได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติและสิ่งของต้องหลุดเป็นสิทธิแก่โรงจำนำ ทำให้ต้องสูญเสียสิ่งของเป็นการเพิ่มความเดือดร้อนแก่ผู้มีฐานะลำบากยากจนยิ่งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวควรได้ให้โอกาสและเวลาแก่เจ้าของทรัพย์ให้มากขึ้นกว่าเดิม และทั้งเพื่อให้โรงรับจำนำได้มีส่วนช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวด้วยความเป็นอยู่ของประชาชนร่วมกับรัฐบาลให้บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของการตั้งโรงรับจำนำ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔[๙]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทนิยามของคำว่า “โรงรับจำนำ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้กำหนดวงเงินให้โรงรับจำนำรับจำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติธุระแต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทและรับหรือซื้อสิ่งของโดยจ่ายเงินให้สำหรับสิ่งของนั้นเป็นปกติธุระแต่ละรายมีจำนวนเงินไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทโดยมีข้อตกลงหรือเข้าใจกันโดยตรงหรือโดยปริยายว่าจะได้ไถ่คืนในภายหลังด้วย ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพของประชาชนในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีความจำเป็นหรือได้รับความเดือดร้อนทางการเงินให้ได้รับเงินจากการจำนำหรือขายสิ่งของดังกล่าวเพิ่มขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามของคำว่า “โรงรับจำนำ” ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ เสียใหม่ โดยเพิ่มจำนวนเงินให้โรงรับจำนำรับจำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นไม่เกินหนึ่งแสนบาทและรับหรือซื้อสิ่งของโดยจ่ายเงินให้สำหรับสิ่งของนั้นเป็นไม่เกินหนึ่งแสนบาท จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๙/ตอนที่ ๑๑๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๔/๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๕

[๒] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “โรงรับจำนำ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔

[๓] มาตรา ๑๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗

[๔] มาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗

[๕] มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗

[๖] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖

[๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑/ตอนที่ ๒๐๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๑/๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

[๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๔๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๔ มีนาคม ๒๕๒๖

[๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๒๔๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๓/๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๔

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ
พ.ศ. ๒๕๐๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕(พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒ ตั๋วรับจำนำให้เย็บเป็นเล่ม เล่มหนึ่งมีร้อยชุด โดยให้มีหมายเลขลำดับเล่มที่และเลขที่และก่อนนำออกใช้ทุกเล่มต้องมีลายมือชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตบนปกในของทุกเล่ม

สำหรับตั๋วรับจำนำที่พิมพ์บนกระดาษต่อเนื่องเพื่อใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ต้องเย็บเป็นเล่ม แต่ต้องมีหมายเลขประจำชุด และก่อนนำออกใช้ต้องมีลายมือชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตบนตั๋วรับจำนำชุดที่หนึ่งและทุกชุดที่หนึ่งร้อย เมื่อนำออกใช้แล้วต้องเก็บรวบรวมต้นขั้วของตั๋วรับจำนำที่มีหมายเลขที่และเลขที่เรียงกันโดยเย็บเป็นเล่ม เล่มหนึ่งชุดมีร้อยชุด"

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันมีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานทางด้านการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ มากขึ้น ตลอดจนจะได้นำมาใช้ในการกรอกรายการในตั๋วรับจำนำด้วย อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้แบบตั๋วรับจำนำสามารถพิมพ์บนกระดาษต่อเนื่องสำหรับใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของธุรกิจในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก. ๒๕๓๖/๖๘/๖/๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๖]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ
พ.ศ. ๒๕๐๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้าของข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕

"สถานที่ตั้งโรงรับจำนำที่ขออนุญาต ต้องมีระยะตามทางเดินถึงกันที่ใกล้ที่สุดห่างจากโรงรับจำนำที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งอยู่ก่อนแล้วไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เมตร

ในกรณีที่มีผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำหลายราย และไม่มีโรงรับจำนำที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งอยู่ก่อนแล้วในระยะตามทางเดินถึงกันที่ใกล้ที่สุดน้อยกว่า ๕๐๐ เมตร ถ้าสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งเหล่านั้นมีระยะตามทางเดินถึงกันที่ใกล้ที่สุดห่างกันน้อยกว่า ๕๐๐ เมตร เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำพิจารณาเห็นสมควรอนุญาตแล้ว ให้ใช้วิธีจับสลากเพื่อให้เหลือผู้รับอนุญาตแต่เพียงรายเดียว ผู้ที่จับสลากได้จะเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำในสถานที่ขออนุญาตตั้งนั้น

ความในวรรคสามและวรรคสี่ไม่ใช้บังคับแก่สถานที่ตั้งโรงรับจำนำที่ได้รับอนุญาตก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และไม่ใช้บังคับ แก่สถานที่ตั้งโรงรับจำนำของเทศบาลหรือของทางราชการ"

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๑๑ เงินประกันตามข้อ ๑ ให้คืนแก่ผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำแต่ถ้าผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำภายในกำหนดสามเดือนนับแต่วันที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้แจ้งให้ทราบ หรือไม่มายื่นคำขอว่าประมูลในกรณีที่มีการว่าประมูลตามกำหนดเวลาที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้แจ้งให้ทราบให้ริบเสีย"

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๑๒ เงินประกันตามข้อ ๕ ให้คืนแก่ผู้ยื่นคำขอว่าประมูล แต่ถ้าผู้ยื่นคำขอว่าประมูลไม่มาว่าประมูลตามกำหนดเวลาที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้แจ้งให้ทราบ หรือเมื่อว่าประมูลได้แล้วไม่ชำระเงินค่าว่าประมูลครบถ้วนภายในกำหนดสามเดือนนับแต่วันที่ว่าประมูลได้ ให้ริบเสีย"

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๑ ตั๋วรับจำนำให้มีต้นขั้วและปลายขั้ว มีรายการตรงกัน โดยให้ต้นขั้วและปลายขั้วซ้อนกัน ฉบับแรกใช้เป็นต้นขั้ว ส่วนฉบับหลังใช้เป็นปลายขั้ว ตามแบบ จ. ๔ ท้ายกฎกระทรวงนี้"

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒ ตั๋วรับจำนำให้เย็บเป็นเล่ม เล่มหนึ่งมีร้อยชุดโดยให้มีหมายเลขลำดับเล่มและฉบับ และก่อนนำออกใช้ทุกเล่มต้องมีลายมือชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตบนปกในของทุกเล่ม"

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความใน (๑) (๒) และ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"(๑) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำของเอกชน

(ก) ในกรุงเทพมหานคร	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท
(ข) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท

(๒) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำของเทศบาล หรือของทางราชการ

(ก) ในกรุงเทพมหานคร	ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
(ข) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร	ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
(๓) ในแทนใบอนุญาต	ฉบับละ ๕๐ บาท"

ข้อ ๗ ตั๋วรับจำนำแบบ จ. ๔ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๖ ให้ใช้ต่อไปได้อีกสามเดือน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐
สมัคร สุนทรเวช
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ยังมิได้กำหนดระยะห่างของสถานที่ตั้งโรงรับจำนำไว้ และระยะเวลาการริบเงินประกันในกรณีที่ผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำไม่ชำระค่าธรรมเนียมหรือไม่มายื่นคำขอว่าประมูลตามที่กำหนดไว้เดิมยังไม่เหมาะสม นอกจากนั้นแบบตั๋วรับจำนำตามที่กำหนดไว้เดิมยังไม่เหมาะสม นอกจากนั้นแบบตั๋วรับจำนำตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ยังไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ทวิ ของพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗ และอัตราค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ยังไม่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงดังกล่าวนี้เสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก. ๒๕๒๐/๒๔/๓๙พ/๒๕ มีนาคม ๒๕๒๐]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๐๗)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ
พ.ศ. ๒๕๐๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๓ เมื่อออกตั๋วรับจำนำ ผู้รับจำนำต้องกรอกรายการทรัพย์จำนำในต้นขั้วและปลายขั้วตั๋วรับจำนำ ระบุประเภท ลักษณะ รูปพรรณ ขนาด น้ำหนัก และหรือจำนวนของทรัพย์จำนำโดยละเอียด และให้ผู้จำนำลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายหัวแม่มือขวาไว้ในต้นขั้วและปลายขั้วตั๋วรับจำนำด้วย ถ้าใช้หัวแม่มือขวาไม่ได้ให้ใช้นิ้วมืออื่นแทนได้ แต่ต้องหมายเหตุว่าเป็นลายนิ้วมือใดของมือข้างใด

การพิมพ์ลายนิ้วมือ ให้พิมพ์ให้เห็นได้โดยชัดเจนและอาจตรวจสอบได้"

ข้อ ๒ ผู้รับจำนำซึ่งมีความประสงค์จะย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำ ให้ยื่นคำขอตามแบบ จ.๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยแผนผังสถานที่ที่จะย้ายไปตั้งใหม่ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำแล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตบันทึกสถานที่ตั้งโรงรับจำนำใหม่ไว้ในใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

ข้อ ๓ บัญชีทรัพย์จำนำที่ผู้จำนำขาดส่งดอกเบี้ยเป็นเวลากว่าสี่เดือน ให้ทำตามแบบ จ. ๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ทำสามฉบับ เก็บไว้ที่โรงรับจำนำหนึ่งฉบับ ปิดประกาศ ณ ที่เปิดเผยที่โรงรับจำนำในวันเดียวกับที่ยื่นบัญชีหนึ่งฉบับ และยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตหนึ่งฉบับ

การปิดบัญชีไว้ที่โรงรับจำนำตามวรรคสอง ให้ปิดไว้มีกำหนดสิบห้าวัน

ข้อ ๔ บัญชีงบเดือนตามมาตรา ๒๗ ให้ทำตามแบบ จ.๗ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๕ บัตรประจำตัวเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ ให้ทำตามแบบ จ.๘ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๐๗
พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงกำหนดแบบคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำสำหรับผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำอยู่แล้ว คำขอย้ายสถานที่ตั้งโรงรับจำนำวิธีการและเงื่อนไขของตั๋วรับจำนำ แบบบัญชีทรัพย์จำนำที่ผู้จำนำขาดส่งดอกเบี้ย แบบบัญชีงบเดือนการรับจำนำ และแบบบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ

[รก. ๒๕๐๗/๒๙/๑๙๙/๓๑ มีนาคม ๒๕๐๗]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ
พ.ศ. ๒๕๐๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้กำหนดค่าธรรมเนียม ดังนี้

(๑) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ	
ก. จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี	ฉบับละ ๑๒,๐๐๐ บาท
ถ้าผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำรายใด ได้เสียเงินกว่าประมูลตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปแล้ว ให้ลดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเหลือ	ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
ข. จังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและ จังหวัดธนบุรี	ฉบับละ ๖,๐๐๐ บาท
ถ้าผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำรายใดได้เสียเงิน ว่าประมูลตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปแล้ว ให้ลดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเหลือ	ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำของเทศบาลหรือ ทางราชการ	
ก. จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี	ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
ข. จังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและ จังหวัดธนบุรี	ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ ๕๐ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๖
พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงจำต้องออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

[รก. ๒๕๐๖/๑/๑๓/๑ มกราคม ๒๕๐๖]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ
พ.ศ. ๒๕๐๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตั๋วรับจำนำ ให้มีต้นขั้วและปลายขั้ว มีรายการอย่างเดียวกัน ตามแบบ จ. ๔ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒ ตั๋วรับจำนำให้เย็บเป็นเล่ม ๆ ละหนึ่งร้อยฉบับ และก่อนนำออกใช้ทุกเล่มต้องมีลายมือชื่อและตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

ข้อ ๓ เมื่อออกตั๋วรับจำนำ ผู้รับจำนำต้องกรอกรายการในต้นขั้วและปลายขั้วตั๋วรับจำนำมีข้อความตรงกันทุกรายการและให้ผู้จำนำลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วแม่มือขวาไว้ในต้นขั้วและปลายขั้วตั๋วรับจำนำด้วย ถ้าใช้นิ้วแม่มือขวาไม่ได้ให้ใช้นิ้วมืออื่นแทนได้แต่ต้องหมายเหตุว่าเป็นลายนิ้วมือใด

การพิมพ์ลายนิ้วมือ ให้พิมพ์ให้เห็นได้โดยชัดเจนและอาจตรวจสอบได้

ข้อ ๔ เมื่อได้มีการปฏิบัติการตามข้อ ๓ ครบบริบูรณ์แล้ว ให้ผู้รับจำนำฉีกปลายขั้วตั๋วรับจำนำมอบให้แก่ผู้จำนำ

ข้อ ๕ ตั๋วรับจำนำแบบ จ. ๗ ท้ายกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ให้ใช้ได้ต่อไปอีกหกเดือนนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๖
พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[ดูข้อมูลจากภาพกฎหมาย]

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงจำต้องออกกฎกระทรวงกำหนดแบบตั๋วรับจำนำ และกำหนดวิธีการและเงื่อนไขการออกตั๋วรับจำนำ

[รก. ๒๕๐๖/๑/๙/๑ มกราคม ๒๕๐๖]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ
พ.ศ. ๒๕๐๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดมีความประสงค์จะขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำในท้องที่ที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำ ให้ยื่นคำขอตามแบบ จ. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตประกาศให้มายื่นคำขออนุญาตซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ในกรณีที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควรจะให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำวางเงินประกันต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามสมควรก็ได้

ข้อ ๒ เมื่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้รับคำขอตามข้อ ๑ ให้สอบสวนคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตและเสนอความเห็นไปยังคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ

ข้อ ๓ ในท้องที่ใด คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเป็นว่ามีผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำเกินความจำเป็นของของท้องที่ และถ้าไม่มีทางที่จะตกลงกันได้ ก็ให้คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำกำหนดจำนวนโรงรับจำนำในท้องที่นั้น เพื่อให้มีการว่าประมูลในระหว่างบุคคลที่ได้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำตามข้อ ๑ เว้นแต่บุคคลที่ขาดคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

ข้อ ๔ ในท้องที่ใด คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควรกำหนดจำนวนโรงรับจำนำเพื่อให้มีการว่าประมูล ตามความจำเป็นของท้องที่ไว้ก่อนมีผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำก็ให้ทำได้

ข้อ ๕ ผู้ขอว่าประมูลตั้งโรงรับจำนำตามข้อ ๓ และข้อ ๔ ให้ยื่นคำขอตามแบบ จ. ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานออกใบอนุญาตประกาศให้มายื่นคำขอว่าประมูล พร้อมด้วยวางเงินประกันตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นสมควร

ในกรณีผู้ว่าประมูลรายใดยังมิได้ถูกสอบสวนคุณสมบัติให้นำความในข้อ ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๖ การว่าประมูลตั้งโรงรับจำนำ ให้กำหนดระยะเวลาในคราวหนึ่ง ๕ ปี

ข้อ ๗ การว่าประมูลตั้งโรงรับจำนำในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีให้กระทำต่อหน้าคณะกรรมการพิจารณาการว่าประมูลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ซึ่งคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำแต่งตั้ง

ข้อ ๘ การว่าประมูลตั้งโรงรับจำนำ คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำจะให้กระทำโดยวิธีลับหรือเปิดเผยก็ได้

ข้อ ๙ ในท้องที่ใดที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำได้กำหนดจำนวนโรงรับจำนำไว้มากกว่าหนึ่งโรง ให้ว่าประมูลคราวละหนึ่งโรง

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ว่าประมูลในจำนวนเงินสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำที่ว่าประมูลนั้น

ข้อ ๑๑ เงินประกันตามข้อ ๑ ให้คืนแก่ผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ แต่ถ้าผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำภายในกำหนดสองเดือนนับแต่วันที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตแจ้งให้ทราบ หรือไม่มายื่นคำขอว่าประมูลในกรณีที่มีการว่าประมูลตามกำหนดเวลาที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้แจ้งให้ทราบ ให้ริบเสีย

ข้อ ๑๒ เงินประกันตามข้อ ๕ ให้คืนแก่ผู้ยื่นคำขอว่าประมูล แต่ถ้าผู้ยื่นคำขอว่าประมูลไม่มาว่าประมูลตามกำหนดเวลาที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้แจ้งให้ทราบ หรือเมื่อประมูลได้แล้วไม่ชำระเงินว่าประมูลครบถ้วนภายในกำหนดสองเดือนนับแต่วันที่ว่าประมูลได้ ให้ริบเสีย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๖
พลเอก ป. จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงจำต้องออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ การอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำ และการว่าประมูลตั้งโรงรับจำนำ

[รก. ๒๕๐๖/๑/๑/๑ มกราคม ๒๕๐๖]

ประกาศคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ
เรื่อง การกำหนดที่เก็บทรัพย์จำนำ[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และโดยมติคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ ครั้งที่ ๔/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ กำหนดที่เก็บทรัพย์จำนำไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ อาคารตั้งโรงรับจำนำ ต้องเป็นอาคารถาวรมั่นคง ก่อสร้างตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๒ พื้นที่เก็บของเบ็ดเตล็ดไม่น้อยกว่า ๑๒๘ ตารางเมตร ห้องนิรภัยมีขนาดไม่ต่ำกว่า ๑๖ ตารางเมตร โดยมีด้านใดด้านหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๔ เมตร

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑
พงศ์โพยม วาศภูติ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ประธานกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๘๕ ง/หน้า ๒๘/๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต และเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ
ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกระทรวงมหาดไทยไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต และเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕

ข้อ ๒ ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

(๑) อธิบดีกรมการปกครอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

ข้อ ๓ ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำ

(๑) อธิบดีกรมการปกครอง และข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมการปกครองตั้งแต่ระดับ ๔ ขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ปลัดอำเภอแห่งท้องที่ในเขตจังหวัดอื่น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป[๑]

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘
โภคิน พลกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] รก.๒๕๔๘/พ๖ง/๔/๒๑ มกราคม ๒๕๔๘

พระราชบัญญัติ
โรงแรม
พ.ศ. ๒๕๔๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
เป็นปีที่ ๕๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘

(๒) พระราชบัญญัติโรงแรม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๓) พระราชบัญญัติโรงแรม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๙๕

(๔) พระราชบัญญัติโรงแรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

บรรดากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงแรม” หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ ไม่รวมถึง

(๑) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดยมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน

(๒) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น

(๓) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้พัก” หมายความว่า คนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดที่ใช้บริการที่พักชั่วคราวของโรงแรม

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแต่งตั้งจาก

(๑) ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือ

(๒) ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป หรือ

(๓) ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นหรือออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม นายกสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ นายกสมาคมโรงแรมไทย ผู้แทนสมาคมโรงแรมไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านโรงแรมหรือด้านการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการกระจายผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านโรงแรมไปตามประเภทของโรงแรมที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ เป็นกรรมการ

ให้ผู้แทนกรมการปกครองเป็นเลขานุการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในประเภทเดียวกันเป็นกรรมการแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๓

(๒) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกประกาศกำหนดเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเป็นเขตงดออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔

(๓) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เสนอแผนและมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลธุรกิจโรงแรม

(๕) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในกรณีที่คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด คณะกรรมการต้องแต่งตั้งผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นอนุกรรมการในเรื่องดังกล่าวด้วย เว้นแต่กรณีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๐ (๓) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีส่วนได้เสียหรือประโยชน์เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

ให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๒
การประกอบธุรกิจโรงแรม

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงแรม และส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงแข็งแรง สุขลักษณะหรือความปลอดภัยของโรงแรม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของโรงแรม และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรม ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวให้รวมถึงการห้ามประกอบกิจการอื่นใดในโรงแรมด้วย

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก และมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภทให้แตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะของท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่หรือความจำเป็นในการควบคุมดูแลโรงแรมในแต่ละประเภทหรือความเหมาะสมกับลักษณะของโรงแรมแต่ละประเภท

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่จำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือสภาพแวดล้อม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศกำหนดเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเป็นเขตงดออกใบอนุญาตได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมที่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนวันประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับและจะประกอบธุรกิจโรงแรมที่ได้รับอนุญาตต่อไปเมื่อประกาศดังกล่าวใช้บังคับแล้ว

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(๗) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(๘) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตโดยเหตุอื่นที่มิใช่เหตุตาม (๖) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง และต้องไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตาม (๘)

มาตรา ๑๗ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ผู้ขอรับใบอนุญาตอาจยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมต่อนายทะเบียนในคราวเดียวกัน

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ หากคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในห้าวันทำการนับแต่วันยื่นคำขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

ในกรณีที่นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งถูกต้องและสมบูรณ์ ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งส่งคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยไม่ชักช้า

หากหน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอรับใบอนุญาตไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งต่อผู้ขอรับใบอนุญาตถึงความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไข และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งให้นายทะเบียนทราบโดยไม่ชักช้า

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสี่ หากผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

ให้ถือว่าคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมที่ผู้ขอรับใบอนุญาตยื่นต่อนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งเป็นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำความในมาตรานี้ไปใช้บังคับกับกรณีที่ต้องมีการยื่นเอกสารอื่นที่มิใช่คำขอหรือเพื่อประกอบคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมต่อนายทะเบียนนั้น หากมีกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือต้องชำระค่าธรรมเนียมใดๆ ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๘ นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตได้ เมื่อเห็นว่าสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภทเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓

ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกใบอนุญาต หรือไม่ออกใบอนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับผลการพิจารณาจากหน่วยงานตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๑๙ ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้กับโรงแรมที่ระบุชื่อไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น และให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๒๐ ชื่อโรงแรมต้องเป็นอักษรไทยที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะมีอักษรต่างประเทศกำกับไว้ท้ายหรือใต้ชื่ออักษรไทยด้วยก็ได้ และจะต้อง

(๑) ไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย หรือพระนามของพระราชินี หรือองค์พระรัชทายาท

(๒) ไม่ซ้ำหรือพ้องกับชื่อโรงแรมอื่นที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมนั้น

(๓) ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

มาตรา ๒๑ การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าโรงแรมมีลักษณะถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนต่ออายุใบอนุญาตให้ หากมีกรณีที่ไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อแก้ไขแล้วให้ต่ออายุใบอนุญาตได้ ถ้าหากไม่แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดให้มีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

ผู้ที่ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตไม่ทันกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไป และได้มายื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุให้ถือว่าได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในระยะเวลาที่กำหนดและการประกอบธุรกิจโรงแรมในระหว่างนั้นให้ถือเสมือนว่าเป็นการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาต แต่เมื่อได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้นั้นจะต้องเสียค่าปรับเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบของค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาต หากพ้นกำหนดหกสิบวันต้องดำเนินการเสมือนขออนุญาตใหม่

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการดังต่อไปนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

(๑) เปลี่ยนแปลงประเภทของโรงแรม

(๒) เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพักในโรงแรมอันมีผลกระทบถึงโครงสร้างของโรงแรม

(๓) เปลี่ยนชื่อโรงแรม

การขอและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตจากนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบการสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

มาตรา ๒๔ การโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

การขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๕ ในกรณีผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมถึงแก่ความตาย และทายาทมีความประสงค์จะดำเนินธุรกิจโรงแรมต่อไป ให้ผู้จัดการมรดกหรือทายาทซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ หรือในกรณีที่มีทายาทหลายคนให้ทายาทด้วยกันนั้นตกลงตั้งทายาทคนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับโอนใบอนุญาตภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมตาย ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ

ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนอนุญาตแก่ผู้ยื่นคำขอ

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งเข้าประกอบธุรกิจโรงแรมโดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเสมือนผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ทั้งนี้ จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

การขอรับโอนและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ให้ใบอนุญาตสิ้นอายุนับแต่วันที่มีการเลิกห้างหุ้นส่วน หรือนิติบุคคลนั้นสิ้นสภาพ

มาตรา ๒๗ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการในระหว่างอายุใบอนุญาตหรือเมื่อใบอนุญาตหมดอายุ จะต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะควรอนุญาตให้เลิกได้เมื่อใด ภายใต้เงื่อนไขและวิธีการอย่างใด ทั้งนี้ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่โรงแรมได้รับความเสียหายเนื่องจากเหตุอัคคีภัยหรือภยันตรายร้ายแรงอื่นๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เหตุนั้นสิ้นสุดลง

หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเสียหายของโรงแรมดังกล่าวมีสภาพขัดต่อหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการแก้ไขสภาพเช่นว่านั้นให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และในกรณีที่เห็นว่าจำเป็นอาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหยุดดำเนินกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่านายทะเบียนจะเห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมได้ดำเนินการแก้ไขสภาพเช่นว่านั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ แล้ว

ในกรณีที่โรงแรมได้รับความเสียหายจนมีสภาพที่ไม่อาจแก้ไขได้ ให้ถือว่าใบอนุญาตสำหรับโรงแรมดังกล่าวสิ้นอายุนับแต่วันที่ได้รับความเสียหาย

มาตรา ๒๙ ให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับกรณีใบอนุญาตสิ้นอายุตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ วรรคสาม และกรณีมีคำสั่งให้หยุดดำเนินกิจการตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง โดยอนุโลม

หมวด ๓
การบริหารจัดการโรงแรม

มาตรา ๓๐ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมจัดให้มีผู้จัดการคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการโรงแรม

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการในโรงแรมหนึ่งๆ จะเป็นบุคคลคนเดียวกันก็ได้

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการ เว้นแต่จะเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

ถ้าผู้แจ้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้งตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ได้รับแจ้งและให้ผู้แจ้งเริ่มต้นเป็นผู้จัดการได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจพบในภายหลังว่า ผู้แจ้งได้แจ้งข้อมูลหรือยื่นเอกสารไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้แจ้งมาดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้จัดการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการมอบหมายเป็นผู้จัดการแทนได้ไม่เกินเก้าสิบวัน ในกรณีเช่นว่านี้ให้บุคคลดังกล่าวแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายในสามวันนับแต่วันที่เข้าดำเนินการแทน

ในกรณีที่ผู้จัดการพ้นจากหน้าที่ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งเป็นผู้จัดการแทนและให้ผู้จัดการที่ได้รับแต่งตั้งนั้นแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๓๑ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้นั้นได้เคยแจ้งการเป็นผู้จัดการไว้แล้ว ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแจ้งการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการให้นายทะเบียนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งผู้จัดการได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้จัดการเดิมพ้นจากหน้าที่ ให้นำความในวรรคหนึ่ง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการแทนตามวรรคหนึ่งให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้จัดการ

มาตรา ๓๓ ผู้จัดการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือมีประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง

(๓) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(๗) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือเคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการโดยเหตุอื่นซึ่งมิใช่เหตุตาม (๖) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๓๔ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายชื่อโรงแรมตามมาตรา ๒๐ ติดไว้หน้าโรงแรม

(๒) จัดให้มีการแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม

(๓) จัดให้มีเลขที่ประจำห้องพักติดไว้ที่หน้าห้องพักทุกห้อง

(๔) จัดให้มีเอกสารแสดงอัตราค่าที่พักไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม

(๕) จัดให้มีแผนผังแสดงทางหนีไฟไว้ในแต่ละชั้นของโรงแรมและห้องพักทุกห้องและป้ายทางออกฉุกเฉินไว้ในแต่ละชั้นของโรงแรม

(๖) จัดให้มีเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดตามที่มาตรา ๖๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ไว้ในโรงแรมและห้องพักทุกห้อง

(๗) ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของโรงแรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๘) ดูแลรักษาสภาพของโรงแรมให้มีความมั่นคงแข็งแรง และระบบการป้องกันอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๙) ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๑๐) ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้พักในกรณีเกิดอัคคีภัย อุทกภัย หรือเกิดอันตรายใดๆ ขึ้นในโรงแรม

การดำเนินการใดที่ผู้จัดการต้องได้รับอนุมัติจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หากผู้จัดการมีหนังสือขออนุมัติแล้วผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเพิกเฉยหรือไม่ดำเนินการ ผู้จัดการไม่ต้องรับผิด

มาตรา ๓๕ ผู้จัดการต้องจัดให้มีการบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องลงในบัตรทะเบียนผู้พักในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก หากผู้พักมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และเข้าพักตามลำพัง ให้ผู้จัดการหรือผู้แทนลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และนำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้พักให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก

ถ้ารายการซึ่งจะต้องบันทึกลงในทะเบียนผู้พักตามวรรคหนึ่งซ้ำกับรายการวันก่อน ให้บันทึกรายการดังกล่าวว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้เข้าพักลงในบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักต้องบันทึกทุกรายการให้ครบถ้วน ห้ามมิให้ปล่อยช่องว่างไว้โดยไม่มีเหตุผลสมควร

ผู้จัดการต้องเก็บรักษาบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักไว้เป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่งปี และต้องให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้

บัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พัก ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖ ผู้จัดการต้องส่งสำเนาทะเบียนผู้พักในแต่ละวันไปให้นายทะเบียนทุกสัปดาห์ แล้วให้นายทะเบียนทำใบรับมอบให้ไว้เป็นสำคัญ หากโรงแรมใดอยู่ห่างไกลหรือไม่สามารถส่งได้ตามกำหนดดังกล่าว ให้นายทะเบียนพิจารณากำหนดระยะเวลาส่งสำเนาดังกล่าวแล้วแจ้งให้ผู้จัดการทราบ

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ทะเบียนผู้พักที่เก็บรักษาไว้ในโรงแรมสูญหายหรือถูกทำลาย ผู้จัดการต้องดำเนินการขอคัดลอกสำเนาทะเบียนผู้พักนั้นจากนายทะเบียนมาเก็บรักษาไว้แทน

มาตรา ๓๘ ผู้จัดการมีหน้าที่

(๑) ดูแลไม่ให้บุคคลใดหลบซ่อนหรือมั่วสุมในเขตโรงแรมในลักษณะอันควรเชื่อว่าจะก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง หรือจะมีการกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม

(๒) แจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ทราบโดยทันที ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจมีหรือได้มีการหลบซ่อนหรือมั่วสุมหรือการกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรมตาม (๑)

มาตรา ๓๙ ผู้จัดการอาจปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรสงสัยได้ว่าบุคคลนั้นจะเข้าไปหลบซ่อน มั่วสุม หรือกระทำการใด อันเป็นความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม หรือก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้พักอื่นในโรงแรม

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นไม่สามารถจ่ายค่าห้องพักได้

(๓) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

(๔) มีเหตุอันสมควรประการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีตาม (๓) ถ้าผู้จัดการรับบุคคลนั้นเข้าพักจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อทราบด้วย

หมวด ๔
การควบคุมและการอุทธรณ์

มาตรา ๔๐ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำนั้นหรือดำเนินการแก้ไขได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการไม่ระงับการกระทำหรือดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน ซึ่งจะต้องไม่เกินสี่ครั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) ในกรณีเป็นผู้จัดการ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งภายในเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาต จะประกอบธุรกิจโรงแรมในระหว่างที่ถูกพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้

ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมจัดหาโรงแรมที่มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้แก่ผู้พักหรือกำหนดวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๑ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการผู้ใดมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๓๓ แล้วแต่กรณี ยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๗)

(๒) เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (๑) หรือเคยได้รับคำเตือนตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (๒) มาแล้ว และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามหรือวรรคสี่อีก

(๓) ใช้หรือยินยอมให้ใช้โรงแรมเป็นสถานที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ แล้วแต่กรณี และผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการต้องเลิกประกอบธุรกิจโรงแรมหรือจัดการโรงแรม ทั้งนี้ ในกรณีตาม (๒) นายทะเบียนไม่ต้องมีหนังสือเตือนให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๐ วรรคสองอีก

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการเป็นบุคคลคนเดียวกันและมีพฤติการณ์ตาม (๒) หรือ (๓) ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนทั้งใบอนุญาตและใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลและผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลมีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมทราบ และแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ให้นายทะเบียนดำเนินการสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ให้นำความในมาตรา ๔๐ วรรคสี่ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับการเพิกถอนใบอนุญาต โดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการ แล้วแต่กรณี ณ โรงแรมที่บุคคลดังกล่าวประกอบธุรกิจหรือจัดการ และให้ถือว่าผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

มาตรา ๔๓ ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งนายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการซึ่งนายทะเบียนไม่ออกใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาต ซึ่งนายทะเบียนไม่อนุญาตตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งนายทะเบียนไม่อนุญาตให้เลิกกิจการหรือให้เลิกกิจการภายใต้เงื่อนไขและวิธีการอย่างใดตามมาตรา ๒๗ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๐ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๔๑ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือรับทราบคำสั่งของนายทะเบียน

ให้คณะกรรมการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์และนายทะเบียน คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน ในระหว่างที่มีการอุทธรณ์ดังกล่าว ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้จัดการ หรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ แล้วแต่กรณีดำเนินกิจการต่อไปได้ เว้นแต่การอุทธรณ์ตามคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการเพราะมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๓๓ (๕) หรือ (๖) หรือมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๔๑ (๓) ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของนายทะเบียน และให้นำความในมาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๓๒ แล้วแต่กรณี รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ยังประกอบธุรกิจ ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือน และถ้ายังไม่ยินยอมเสียค่าธรรมเนียมโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มครบจำนวน และให้นำความในมาตรา ๔๐ วรรคสี่ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากนายทะเบียนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในโรงแรมในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบใบอนุญาต ทะเบียนผู้พัก บัตรทะเบียนผู้พัก สภาพและลักษณะของโรงแรม หรือตรวจสอบห้องพักที่ว่างหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงแรมที่เปิดใช้ร่วมกันหรือเข้าไปในโรงแรมในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบจำนวนและประวัติของพนักงานโรงแรม ทั้งนี้ เพื่อควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของโรงแรมมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของโรงแรมนั้นก็ได้ ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่การตรวจสอบใกล้จะเสร็จสิ้นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหากเนิ่นช้าในการตรวจสอบจะมีการปกปิดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารหรือหลักฐานไปจากเดิม

มาตรา ๔๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวและหนังสือมอบหมายจากนายทะเบียนแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการกระทำการหรืองดเว้นไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ของกรรมการผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจโรงแรมของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย

ส่วนที่ ๒
โทษปรับทางปกครอง

มาตรา ๔๙ ให้นายทะเบียนมีอำนาจลงโทษปรับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในการลงโทษปรับทางปกครอง ให้นายทะเบียนคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควร นายทะเบียนอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษทางปกครองให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในการนี้ ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดชำระค่าปรับได้

มาตรา ๕๐ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๑ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ (๓) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๒ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๕๓ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองแสนบาทและปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๔ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาทและปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๖ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ (๑๐) มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสี่ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๕๗ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๘ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้มอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมโดยไม่มีเหตุตามมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ส่วนที่ ๓
โทษอาญา

มาตรา ๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดแจ้งรายการเท็จลงในบัตรทะเบียนผู้พักหรือทะเบียนผู้พัก หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๒ ใบอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาต

มาตรา ๖๓ ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๓ ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว ให้นายทะเบียนรับคำขอดังกล่าวเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ในกรณีที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๓ กำหนดให้โรงแรมต้องมีสถานที่จอดรถเพียงพอสอดคล้องกับจำนวนห้องพัก หรือกำหนดมิให้โรงแรมตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ใดก็ตาม ในกรณีนี้มิให้นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้บังคับกับโรงแรมตามวรรคหนึ่ง

ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ต้องเลิกประกอบธุรกิจโรงแรมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต ในกรณีดังกล่าว นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตจัดหาโรงแรมที่มีมาตรฐานใกล้เคียงให้แก่ผู้พักหรือกำหนดวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคสาม ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๓

มาตรา ๖๔ ผู้ใดควบคุมและจัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ หรือจัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้อยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะเป็นผู้จัดการต่อไป ให้แจ้งต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้แจ้งแล้ว ให้เป็นผู้จัดการต่อไปได้จนกว่าจะถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ ในกรณีนี้มิให้นำมาตรา ๓๓ (๒) มาใช้บังคับ

มาตรา ๖๕ คำขออนุญาตเปิดดำเนินกิจการโรงแรมที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของนายทะเบียน และการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือยี่ห้อ ให้ย้ายสถานที่ หรือให้เพิ่มหรือลดจำนวนห้องสำหรับพักที่ได้ให้ไว้ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตและการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

ในกรณีที่การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรมตามวรรคหนึ่งมีข้อแตกต่างไปจากการขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตนั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติตามให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้คำขอรับใบอนุญาตนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๖๖ บรรดากฎกระทรวง คำสั่งหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง คำสั่งหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. ใบอนุญาต ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
๒. ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ ๒๐๐ บาท
๓. การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้นๆ แต่ละฉบับ
๔. ค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรม ปีละ ๘๐ บาทต่อห้อง
โดยให้คิดค่าธรรมเนียมตามจำนวนห้องพักของโรงแรม

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึง ขนาด ลักษณะหรือประเภทของโรงแรมก็ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและการประกอบธุรกิจโรงแรมได้พัฒนาและขยายตัวมากขึ้น ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและยกมาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมและกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพของการประกอบธุรกิจโรงแรมแต่ละประเภท จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๗๐ ก/หน้า ๑๒/๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์ และวิธีการชำระค่าธรรมเนียม
สำหรับการประกอบธุรกิจโรงแรม
พ.ศ. ๒๕๕๑[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตโรงแรมประเภทที่ ๑	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตโรงแรมประเภทที่ ๒	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตโรงแรมประเภทที่ ๓	ฉบับละ	๓๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตโรงแรมประเภทที่ ๔	ฉบับละ	๔๐,๐๐๐ บาท
(๕) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
(๖) การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตโรงแรมแต่ละประเภท		
(๗) ค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรม	ปีละ	๘๐ บาทต่อห้องพัก

ข้อ ๒ ค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรม ให้คิดคำนวณตามจำนวนห้องพักของโรงแรม

เพื่อประโยชน์ในการคิดค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรมกรณีที่มีการเพิ่มหรือลดจำนวนห้องพักระหว่างปี ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแจ้งจำนวนห้องพักที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อนายทะเบียนในท้องที่ที่โรงแรมนั้นตั้งอยู่

กรณีที่มีการเพิ่มจำนวนห้องพักระหว่างปี ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมชำระค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรมสำหรับจำนวนห้องพักที่เพิ่มขึ้นในวันที่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ

กรณีที่มีการลดจำนวนห้องพักระหว่างปี ให้นำจำนวนห้องพักที่ลดลงมาประกอบการคิดค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรมเมื่อครบกำหนดรอบปีการชำระค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรมในปีถัดไป

ข้อ ๓ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมชำระค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรมในปีแรกพร้อมกับการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และต้องชำระค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไปทุกปีภายในวันที่ครบกำหนดรอบปีการชำระค่าธรรมเนียมในปีแรก

ข้อ ๔ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวงนี้ต่อนายทะเบียนในท้องที่ที่โรงแรมนั้นตั้งอยู่

คำขอชำระค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมการปกครองประกาศกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติ โดยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงขนาด ลักษณะหรือประเภทของโรงแรมก็ได้ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๗๖ ก/หน้า ๑/๖ มิถุนายน ๒๕๕๑

กฎกระทรวง
กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม
พ.ศ. ๒๕๕๑[๑]

อาศัยอำนาจตามความใน (๓) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑
สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมและประเภทของโรงแรม

ข้อ ๑ ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (๓) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา ๔

ข้อ ๒ โรงแรมแบ่งเป็น ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) โรงแรมประเภท ๑ หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก

(๒) โรงแรมประเภท ๒ หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

(๓) โรงแรมประเภท ๓ หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการหรือห้องประชุมสัมมนา

(๔) โรงแรมประเภท ๔ หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการและห้องประชุมสัมมนา

หมวด ๒
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับโรงแรมทุกประเภท

ข้อ ๓ สถานที่ตั้งของโรงแรมต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พักและมีการคมนาคมสะดวกและปลอดภัย

(๒) เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจร

(๓) ในกรณีที่ใช้พื้นที่ประกอบธุรกิจโรงแรมในอาคารเดียวกันกับการประกอบกิจการอื่น ต้องแบ่งสถานที่ให้ชัดเจน และการประกอบกิจการอื่นต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจโรงแรม

(๔) ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถาน อันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใดอันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสม กระทบต่อความมั่นคงและการดำรงอยู่ของสถานที่ดังกล่าว หรือจะทำให้ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อ ๔ โรงแรมต้องจัดให้มีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พักอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ลงทะเบียนผู้พัก

(๒) โทรศัพท์หรือระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงแรมโดยจะจัดให้มีเฉพาะภายนอกห้องพักก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่ผู้พัก

(๓) การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง

(๔) ระบบรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง

ข้อ ๕ โรงแรมต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมในส่วนที่ให้บริการสาธารณะโดยจัดแยกส่วนสำหรับชายและหญิง และต้องรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ ๖ ห้องพักต้องไม่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้าย หรือมุ่งหมายให้เหมือนหรือคล้ายกับศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา

ข้อ ๗ ห้องพักต้องมีเลขที่ประจำห้องพักกำกับไว้ทุกห้องเป็นตัวเลขอารบิกโดยให้แสดงไว้บริเวณด้านหน้าห้องพักที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และในกรณีที่โรงแรมใดมีหลายอาคารเลขที่ประจำห้องพักแต่ละอาคารต้องไม่ซ้ำกัน

ประตูห้องพักให้มีช่อง หรือวิธีการอื่นที่สามารถมองจากภายในสู่ภายนอกห้องพักได้ และมีกลอนหรืออุปกรณ์อื่นที่สามารถล็อกจากภายในห้องพักทุกห้อง

ข้อ ๘ สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพักต้องไม่มีลักษณะมิดชิดและต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา

ข้อ ๙ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารใช้บังคับ ต้องมีหลักฐานแสดงว่าได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารเป็นโรงแรมหรือมีใบรับรองการตรวจสภาพอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ข้อ ๑๐ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารใช้บังคับ ต้องมีใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารว่ามีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยโดยผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และผ่านการตรวจพิจารณาจากนายทะเบียนว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗

ข้อ ๑๑ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ ๑๐ ต้องมีการรักษาความสะอาด มีการจัดแสงสว่างอย่างเพียงพอ และมีระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบระบายอากาศที่ถูกสุขลักษณะ

ข้อ ๑๒ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ ๑๐ ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) อาคารที่มีลักษณะเป็นห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านเดี่ยวหรือบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกินสองชั้น ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือตามชนิดและขนาดที่เหมาะสมกับสภาพของอาคารและวัสดุภายใน จำนวนคูหาละ ๑ เครื่อง

(๒) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (๑) ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือในแต่ละชั้น จำนวน ๑ เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร ทุกระยะไม่เกิน ๔๕ เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ ๑ เครื่อง

(๓) การติดตั้งเครื่องดับเพลิง ต้องติดตั้งให้ส่วนบนสุดของตัวเครื่องสูงจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน ๑.๕๐ เมตร และต้องติดตั้งไว้ในที่ที่สามารถมองเห็นและอ่านคำแนะนำการใช้ได้โดยสะดวก

(๔) เครื่องดับเพลิงต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลาและสามารถนำมาใช้งานได้โดยสะดวก

ข้อ ๑๓ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ ๑๐ ต้องติดตั้งระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) อาคารที่มีลักษณะเป็นห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านเดี่ยวหรือบ้านแฝดที่มีความสูงไม่เกินสองชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ในอาคารอย่างน้อย ๑ เครื่อง ทุกคูหา

(๒) อาคารตาม (๑) ที่มีความสูงเกินสองชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ภายในอาคารอย่างน้อย ๑ เครื่อง ทุกชั้นและทุกคูหา

(๓) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (๑) และ (๒) ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในอาคารหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้น

ข้อ ๑๔ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ ๑๐ ต้องมีช่องทางเดินภายในอาคารกว้างไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร

ข้อ ๑๕ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ ๑๐ ต้องมีทางหนีไฟหรือบันไดหนีไฟตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ข้อ ๑๖ อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ ๑๐ ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในอาคารหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ภายในอาคารต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉิน เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่ตามปกติและสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน

ระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองตามวรรคหนึ่ง ต้องสามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้าได้เพียงพอสำหรับเครื่องหมายแสดงทางออกฉุกเฉิน ทางเดิน ห้องโถง บันได บันไดหนีไฟ และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองชั่วโมง

ข้อ ๑๗ บ่อเกรอะและบ่อซึมของส้วมของอาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ ๑๐ ต้องอยู่ห่างจากแม่น้ำ คู คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร เว้นแต่กรณีที่ส้วมมีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและมีขนาดที่เหมาะสม

หมวด ๓
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับโรงแรมแต่ละประเภท

ข้อ ๑๘ โรงแรมประเภท ๑ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) มีห้องพักไม่เกิน ๕๐ ห้อง

(๒) ห้องพักทุกห้องต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า ๘ ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม และระเบียงห้องพัก

(๓) มีห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะอย่างเพียงพอสำหรับผู้พัก

ข้อ ๑๙ โรงแรมประเภท ๒ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ห้องพักทุกห้องต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า ๘ ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม และระเบียงห้องพัก

(๒) มีห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะอย่างเพียงพอสำหรับผู้พัก

ข้อ ๒๐ โรงแรมประเภท ๓ และประเภท ๔ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ห้องพักทุกห้องต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า ๑๔ ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม และระเบียงห้องพัก

(๒) มีห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะในห้องพักทุกห้อง

(๓) กรณีมีห้องพักไม่เกิน ๘๐ ห้อง ห้ามมีสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ความใน (๓) มิให้นำมาใช้บังคับแก่โรงแรมที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการและโรงแรมที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือโรงแรมที่ตั้งอยู่ในท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการซึ่งมีสถานบริการตามมาตรา ๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๑ ความในข้อ ๓ (๔) ข้อ ๕ เว้นแต่การรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๘ (๒) และข้อ ๑๙ (๑) มิให้นำมาใช้บังคับแก่โรงแรมประเภท ๑ และประเภท ๒ ที่ประกอบธุรกิจโรงแรมโดยได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนหรือในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หรือโรงแรมประเภท ๑ และประเภท ๒ ที่ประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนหรือในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ แต่ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๒ ความในข้อ ๓ (๔) และข้อ ๒๐ (๓) มิให้นำมาใช้บังคับแก่โรงแรมประเภท ๓ และประเภท ๔ ที่ประกอบธุรกิจโรงแรมโดยได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนหรือในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หรือโรงแรมประเภท ๓ และประเภท ๔ ที่ประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนหรือในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ แต่ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ได้รับความนิยมมากขึ้น ในแต่ละท้องถิ่นมีการประกอบธุรกิจให้บริการสถานที่พักขนาดเล็กเป็นรายได้เสริมอันเป็นกิจการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น รวมทั้งเผยแพร่และอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการประกอบกิจการดังกล่าว สมควรกำหนดให้สถานที่พักขนาดเล็กซึ่งมีห้องพักไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักไม่เกินยี่สิบคนซึ่งให้บริการเพื่อหารายได้เสริมไม่เป็นโรงแรมตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ และโดยที่มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของโรงแรม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมเพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรมส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงแรมและส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงแข็งแรง สุขลักษณะและความปลอดภัยของโรงแรม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๗๐ ก/หน้า ๗/๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษทางปกครอง[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษทางปกครองไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“การพิจารณาโทษทางปกครอง” หมายความว่า การดำเนินการที่เกี่ยวกับการพิจารณาโทษปรับทางปกครอง

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

“ค่าปรับ” หมายความว่า เงินค่าปรับทางปกครองที่นายทะเบียนสั่งให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมชำระให้แก่นายทะเบียน

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๒ ในการพิจารณาและมีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง การอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว หากประกาศนี้หรือกฎหมายว่าด้วยโรงแรมมิได้กำหนดไว้ ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓ การแจ้งข้อกล่าวหา กำหนดวันนัด คำสั่งลงโทษทางปกครอง ผลการพิจารณาอุทธรณ์ หรือการแจ้งอย่างอื่นตามประกาศนี้ให้ทำเป็นหนังสือ

ข้อ ๔ การเสนอเรื่องในการกำหนดโทษทางปกครองต่อนายทะเบียนโรงแรม สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครองเป็นผู้เสนอเรื่อง สำหรับจังหวัดอื่นให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่เป็นผู้เสนอเรื่อง โดยให้ดำเนินการรวบรวมตรวจสอบเอกสารหลักฐานสรุปเรื่องแล้วทำความเห็นเสนอนายทะเบียนโรงแรมเพื่อพิจารณาสั่งการ

หมวด ๒
การพิจารณาโทษทางปกครอง

ข้อ ๕ เมื่อปรากฏเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมที่บัญญัติให้มีโทษปรับทางปกครอง ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ข้อ ๖ ให้นายทะเบียนพิจารณาพยานหลักฐานที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงโดยมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เว้นแต่นายทะเบียนเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็นฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา

(๓) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๔) ออกไปตรวจสถานที่หรือมอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดออกไปตรวจสถานที่

ข้อ ๗ การพิจารณาโทษทางปกครองจะต้องมีบันทึกการสอบสวนและพยานหลักฐานเสนอเป็นหลักฐาน ประกอบด้วย

(๑) บันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา และพยานสำคัญ

(๒) รายงานพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) สำเนาบันทึกการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ถ้ามี)

(๔) หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด (ถ้ามี)

แบบบันทึกการสอบสวนให้เป็นไปตาม แบบ คป. ๑ - ๓ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๘ ก่อนมีคำสั่งลงโทษปรับให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งผู้ที่จะถูกลงโทษมีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงหลักฐานของตนถึงเหตุที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครอง

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่นายทะเบียนจะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้นายทะเบียนให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

หมวด ๓
การกำหนดโทษทางปกครอง

ข้อ ๙ ในการกำหนดโทษทางปกครอง นายทะเบียนต้องคำนึงถึงปัจจัย ดังต่อไปนี้

(๑) พฤติการณ์แห่งความผิดโดยทั่วไปให้พิจารณาจาก

ก. ความผิดเกิดขึ้นโดยความจงใจหรือเกิดจากความประมาทเลินเล่อ

ข. พฤติการณ์แห่งความผิดเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ คำสั่งอันเป็นสาระสำคัญ

ค. ประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดหรือบุคคลอื่นได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำนั้น

(๒) ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำนั้นให้พิจารณาจาก

ก. ระดับความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความเสียหายที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

ข. ระดับของความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้มาใช้บริการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ค. การเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหาย หรือการดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดนั้นอีก

(๓) ประวัติการกระทำความผิด

ก. ความถี่ของการกระทำความผิด

ข. ประวัติการถูกลงโทษทางปกครองของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้แทน นิติบุคคลหรือลูกจ้างของนิติบุคคลนั้น

(๔) ประเภท ขนาด ราคาห้องพักของโรงแรมนั้น

ข้อ ๑๐ ผู้ใดต้องถูกลงโทษปรับ ให้นายทะเบียนพิจารณากำหนดโทษตามแนวทางดังนี้ เว้นแต่มีเหตุอันควรกำหนดโทษเป็นอย่างอื่นที่ต่างจากแนวทางนี้

(๑) กรณีเป็นการกระทำผิดครั้งแรก สำหรับฐานความผิดที่ไม่ได้กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ ให้นายทะเบียนกำหนดค่าปรับได้ไม่เกินสองในห้าของอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

(๒) กรณีเป็นการกระทำผิดครั้งแรก สำหรับฐานความผิดที่กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ ให้นายทะเบียนกำหนดค่าปรับได้ไม่เกินกว่าสองในห้าของอัตราโทษสูงสุดที่กำหนดไว้สำหรับฐานความผิดนั้น เว้นแต่อัตราโทษขั้นต่ำของฐานความผิดจะสูงกว่าสองในห้าของอัตราโทษสูงสุด ในกรณีเช่นนี้ให้กำหนดเงินค่าปรับเท่ากับอัตราขั้นต่ำสำหรับความผิดนั้น

(๓) การกระทำความผิดครั้งที่สองและครั้งต่อ ๆ ไป ในฐานความผิดเดียวกัน ให้นายทะเบียนลงโทษปรับเพิ่มขึ้นจากโทษที่เคยได้รับมาแล้วครั้งละไม่เกินหนึ่งในห้าของอัตราโทษที่กำหนดในฐานความผิด แต่ทั้งนี้ การกำหนดเงินค่าปรับต้องไม่เกินอัตราโทษสูงสุดของโทษปรับที่กำหนดสำหรับฐานความผิดนั้น ถ้าการกำหนดเงินค่าปรับคำนวณได้เกินกว่าอัตราโทษสูงสุดของฐานความผิดให้นายทะเบียนลงโทษปรับในอัตราสูงสุดของฐานความผิด

ข้อ ๑๑ กรณีเป็นการกระทำผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้นายทะเบียนกำหนดค่าปรับในฐานความผิดที่มีอัตราโทษปรับสูงสุด

หมวด ๔
คำสั่งลงโทษทางปกครอง

ข้อ ๑๒ คำสั่งลงโทษทางปกครองให้ทำเป็นหนังสือระบุ วัน เดือน ปี ที่ออกคำสั่งลงโทษทางปกครอง ลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้มีอำนาจออกคำสั่ง

ข้อ ๑๓ คำสั่งลงโทษทางปกครองต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง

(๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับกับกรณี ดังต่อไปนี้

ก. เหตุผลนั้นเป็นที่รู้กันอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุอีก

ข. เป็นกรณีต้องรักษาไว้เป็นความลับ

ค. เป็นกรณีเร่งด่วน แต่ต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควร หากผู้ถูกลงโทษร้องขอ

ข้อ ๑๔ เมื่อออกคำสั่งแล้วให้นายทะเบียนแจ้งคำสั่งและสิทธิในการอุทธรณ์แก่ผู้ถูกลงโทษด้วย

ข้อ ๑๕ คำสั่งลงโทษทางปกครองให้มีผลใช้ยันต่อผู้ถูกลงโทษตั้งแต่ขณะที่ผู้ถูกลงโทษได้รับแจ้งเป็นต้นไป

ข้อ ๑๖ เมื่อผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองได้รับแจ้งคำสั่งปรับแล้วให้ผู้ถูกลงโทษปรับชำระค่าปรับให้แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับชำระเงินออกใบเสร็จรับเงินค่าปรับแต่ละครั้งให้แก่ผู้ถูกลงโทษปรับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๗ ให้ผู้ถูกลงโทษปรับชำระค่าปรับให้เสร็จสิ้นในคราวเดียว

หมวด ๕
การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางปกครอง

ข้อ ๑๘ ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งปรับโดยให้ทำเป็นหนังสือระบุข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง หรือข้อกฎหมายอ้างอิงยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งปรับและให้เจ้าหน้าที่ออกใบรับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๙ สิทธิในการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

หมวด ๖
การขอให้พิจารณาคำสั่งลงโทษทางปกครองใหม่

ข้อ ๒๐ เมื่อผู้ถูกลงโทษปรับมีคำขอให้พิจารณาใหม่ นายทะเบียนอาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งปรับที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้ว แต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

(๓) คำสั่งปรับทางปกครองในเรื่องนั้นกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีอำนาจ

(๔) ถ้าคำสั่งปรับทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด และต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกสั่งปรับ

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อผู้ถูกลงโทษปรับไม่อาจทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช่ความผิดของผู้นั้น

ให้ผู้ถูกลงโทษปรับยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่

ข้อ ๒๑ เมื่อได้รับคำขอให้พิจารณาใหม่แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ออกใบรับคำขอให้พิจารณาใหม่แก่ผู้ทำคำขอ และให้นายทะเบียนพิจารณาคำขอพร้อมมีคำสั่ง โดยให้นำหลักเกณฑ์ตามหมวด ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗
การใช้มาตรการบังคับโทษปรับทางปกครอง

ข้อ ๒๒ เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาชำระค่าปรับตามคำสั่งปรับแล้ว ถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่นำค่าปรับมาชำระให้ถูกต้องครบถ้วนภายในเวลากำหนดให้นายทะเบียนดำเนินการบังคับทางปกครองโดยนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๘
บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๓ การพิจารณาโทษทางปกครองที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามประกาศนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ปฏิบัติตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๑๔๙ ง/หน้า ๔๖/๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๔๐ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองเสนอความเห็นในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

(๑) รองอธิบดีกรมการปกครองที่อธิบดีกรมการปกครองมอบหมาย — เป็นประธานกรรมการ
(๒) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด — เป็นกรรมการ
(๓) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ — เป็นกรรมการ
(๔) ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง — เป็นกรรมการ
(๕) ผู้แทนกรุงเทพมหานคร — เป็นกรรมการ
(๖) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ — เป็นกรรมการ
(๗) ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย ๓ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง — เป็นกรรมการและเลขานุการ
(๘) หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานและระเบียบกฎหมาย ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย ๓ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง — เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองและเสนอความเห็นในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตต่อนายทะเบียน

ข้อ ๒ ให้มีคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองเสนอความเห็นในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ในจังหวัดอื่นประกอบด้วย

(๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย — เป็นประธานกรรมการ
(๒) ปลัดจังหวัด — เป็นกรรมการ
(๓) อัยการจังหวัด — เป็นกรรมการ
(๔) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด — เป็นกรรมการ
(๕) นายอำเภอท้องที่ที่โรงแรมนั้นตั้งอยู่ — เป็นกรรมการ

(๖) นายกเทศมนตรี หรือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ นายกเมืองพัทยา ที่โรงแรมนั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี — เป็นกรรมการ

(๗) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่โรงแรมนั้นตั้งอยู่ — เป็นกรรมการ

(๘) จ่าจังหวัด — เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๙) ผู้ช่วยจ่าจังหวัด — เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรอง และเสนอความเห็นในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตต่อนายทะเบียน

ข้อ ๓ การสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมให้พิจารณาจากความผิดที่ได้กระทำภายในกำหนดอายุใบอนุญาต และจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดระยะเวลาในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หรือผู้จัดการไม่ระงับการกระทำหรือดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งนายทะเบียนได้มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน แต่ไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๑) ให้ถือหลักเกณฑ์ดังนี้

ครั้งที่ ๑ มีกำหนด ๑๐ วัน
ครั้งที่ ๒ มีกำหนด ๑๕ วัน
ครั้งที่ ๓ มีกำหนด ๑๕ วัน
ครั้งที่ ๔ มีกำหนด ๑๕ วัน

(๒) ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หรือผู้จัดการไม่ระงับการกระทำหรือดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งนายทะเบียนได้มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน แต่ไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน กรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๒) ให้ถือหลักเกณฑ์ดังนี้

ครั้งที่ ๑ มีกำหนด ๕ วัน
ครั้งที่ ๒ มีกำหนด ๑๐ วัน
ครั้งที่ ๓ มีกำหนด ๑๕ วัน
ครั้งที่ ๔ มีกำหนด ๑๕ วัน

ข้อ ๔ การเสนอเรื่องเพื่อพิจารณาสั่งพักใช้ใบอนุญาตโรงแรมจะต้องมีบันทึกการสอบสวนและพยานหลักฐานแน่ชัดเสนอเป็นหลักฐาน ซึ่งต้องประกอบด้วย

(๑) สำเนาคำให้การของผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา และพยานสำคัญ

(๒) รายงานพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นอย่างไร

(๓) ผู้ถูกกล่าวหามีประวัติต้องโทษหรือไม่ ข้อหาใด

(๔) สำเนาบันทึกการจับกุม (ถ้ามี)

(๕) กรณีเป็นคดีที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ และผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ และยินยอมให้เปรียบเทียบปรับแล้ว ให้สำเนาบันทึกการเปรียบเทียบปรับไว้เป็นหลักฐาน

(๖) กรณีคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวง และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพให้สำเนาคำพิพากษาไว้เป็นหลักฐานแทน

(๗) หลักฐานเกี่ยวกับโทษปรับทางปกครอง (ถ้ามี)

ข้อ ๕ การออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้นายทะเบียนแจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมทราบเพื่อให้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่ง และเมื่อออกคำสั่งแล้ว ให้แจ้งคำสั่งและแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ขออนุญาตทราบด้วย

ข้อ ๖ การแจ้งคำสั่งและการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้พักใช้ใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ และนายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ แล้วแต่กรณี ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ส่งคำสั่งให้แก่โรงแรมที่ถูกพักใช้ใบอนุญาต โดยทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ณ โรงแรมที่บุคคลดังกล่าวประกอบธุรกิจ และให้ถือว่าผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

(๒) ให้โรงแรมหยุดดำเนินกิจการภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

(๓) ให้สำเนาคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตปิดไว้หน้าโรงแรมโดยเปิดเผย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๒๔ ง/หน้า ๔๓/๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาการแจ้งเลิกกิจการธุรกิจโรงแรม[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมใดประสงค์จะขอเลิกการประกอบธุรกิจโรงแรมระหว่างอายุใบอนุญาตหรือเมื่อใบอนุญาตหมดอายุให้ยื่นคำขอ/แจ้งความประสงค์ทั่วไป ตามแบบ ร.ร.๑/๓ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเลิกกิจการ พร้อมใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

ข้อ ๒ การยื่นคำขอเลิกการประกอบธุรกิจโรงแรมให้ยื่น ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

(๒) ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ หรือ ที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

ข้อ ๓ การอนุญาตให้เลิกการประกอบธุรกิจโรงแรมให้นายทะเบียนประทับตรายกเลิกไว้ด้านหน้าใบอนุญาต พร้อมลงลายมือชื่อกำกับและประทับตราประจำตำแหน่ง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๒๔ ง/หน้า ๔๒/๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามแบบ ร.ร.๑/๑ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่เสียก่อนวันที่ใบอนุญาตจะหมดอายุพร้อมสำเนาใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

ในกรณีที่มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเอกสารที่ยื่นไว้เดิม นายทะเบียนอาจขอเอกสารหลักฐานหรือข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเพื่อประกอบการพิจารณาได้

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วน หรือความสมบูรณ์ของคำขอ หากปรากฏเอกสารหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอทราบภายในห้าวันทำการนับแต่วันยื่นคำขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอ

ข้อ ๒ การยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้ยื่น ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

(๒) ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอหรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

ข้อ ๓ เมื่อนายทะเบียนได้รับเรื่องการขอต่ออายุใบอนุญาตจากสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครองหรือที่ทำ การปกครองอำเภอหรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอนายทะเบียนอาจแจ้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ไปดำเนินการตรวจโรงแรมตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมให้เสร็จสิ้นภายในยี่สิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องการขอต่ออายุใบอนุญาตจากสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่แล้วแต่กรณี และให้คณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนเพื่อพิจารณาต่อไป

ข้อ ๔ คณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ พิจารณากลั่นกรองตรวจหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมแล้ว หากเห็นว่าจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ให้นำเสนอนายทะเบียนเพื่อให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้ง ผู้ประกอบกิจการธุรกิจโรงแรมปรับปรุงแก้ไข โดยมีกำหนดเวลาให้ตามสมควร หากผู้ประกอบกิจการธุรกิจโรงแรมไม่ปรับปรุงแก้ไขตามกำหนดเวลา ให้นายทะเบียนพิจารณาสั่งไม่อนุญาต

ข้อ ๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้นายทะเบียนพิจารณาไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม

(๑) ผู้ขอรับใบอนุญาตขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นผู้ต้องห้ามประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

(๓) อาคารสถานที่ไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) เหตุสำคัญอย่างอื่น ๆ ที่ปรากฏชัดทำให้ไม่สมควรประกอบธุรกิจโรงแรม

ข้อ ๖ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมพร้อมความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้วให้นายทะเบียนพิจารณาอนุญาต หรือไม่อนุญาตตามคำขอ ในกรณีอนุญาตให้แจ้งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมทราบเพื่อมารับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมโดยเร็ว กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาเห็นว่ามีเหตุสมควรไม่อนุญาต ให้นายทะเบียนแจ้งเหตุดังกล่าว ให้ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทราบเพื่อให้ผู้ขอโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งก่อนออกคำสั่ง เมื่อออกคำสั่งแล้วให้แจ้งคำสั่งและแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ขอทราบด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๒๔ ง/หน้า ๓๙/๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเปลี่ยนแปลงประเภทของโรงแรม
เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพัก หรือเปลี่ยนชื่อโรงแรม[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมประสงค์ ขออนุญาตเปลี่ยนแปลงประเภท เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพัก หรือเปลี่ยนชื่อของโรงแรม ให้ยื่นคำขอ/แจ้งความประสงค์ทั่วไป ตามแบบ ร.ร. ๑/๓ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อนายทะเบียน ณ ท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วนหรือความสมบูรณ์ของคำขอ หากปรากฏเอกสารหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอทราบภายในห้าวันทำการนับแต่วันยื่นคำขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอ

กรณีผู้ขอยืนยันความถูกต้อง หรือความครบถ้วน หรือความสมบูรณ์ของเอกสารแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไป

ข้อ ๒ การยื่นคำขอ/แจ้งความประสงค์ทั่วไป ให้ยื่น ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

(๒) ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

ข้อ ๓ การยื่นขออนุญาตเกี่ยวกับการดำเนินกิจการโรงแรมดังกล่าวในข้อ ๑ ให้เจ้าของผู้ประกอบการหรือผู้จัดการโรงแรมหรือผู้ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายเป็นผู้ยื่นคำขอได้

ข้อ ๔ กรณีขออนุญาตเปลี่ยนแปลงประเภท เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพัก หรือเปลี่ยนชื่อโรงแรม ให้นายทะเบียนพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต พร้อมด้วยเหตุผลในคำขออนุญาต และกรณีอนุญาตให้สลักหลังไว้ในใบอนุญาตด้วย

ข้อ ๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนพิจารณาไม่อนุญาต

(๑) อาคารหรือสถานที่ตั้งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) ที่ดินและอาคารที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงแรมผู้ขอไม่เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ หรือไม่มีสิทธิครอบครอง หรือไม่มีสิทธิใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารดังกล่าว เช่น สิทธิในการเช่า การยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินและอาคารเพื่อประกอบธุรกิจโรงแรม เป็นต้น

(๓) อาคารที่อยู่ภายใต้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ก่อสร้าง ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๔) เหตุสำคัญอย่างอื่น ๆ ที่ปรากฏชัดทำให้ไม่สมควรประกอบธุรกิจโรงแรม

ข้อ ๖ กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาเห็นว่ามีเหตุที่ไม่สมควรอนุญาต ให้นายทะเบียนแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ขอทราบ เพื่อให้ผู้ขอโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งก่อนออกคำสั่ง และเมื่อออกคำสั่งแล้วให้แจ้งคำสั่งและแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ขอทราบด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๒๔ ง/หน้า ๓๗/๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับโอนใบอนุญาต และการอนุญาต
ในกรณีผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมถึงแก่ความตาย[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้จัดการมรดกหรือทายาทผู้ใดประสงค์จะดำเนินธุรกิจโรงแรมต่อจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมที่ถึงแก่ความตายให้ยื่นคำขอ/แจ้งความประสงค์ทั่วไป ตามแบบ ร.ร.๑/๓ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอน ใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่พร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

(๒) หลักฐานแสดงความเป็นทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้ตาย

(๓) การรับมรดกแทนที่กันเฉพาะเหตุสาบสูญ จะต้องมีคำสั่งศาลมาแสดงด้วย

(๔) เอกสารหลักฐานที่ยื่นไว้ในการขออนุญาตมีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง (ถ้ามี)

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วนหรือความสมบูรณ์ของคำขอ หากปรากฏเอกสารหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอทราบภายในห้าวันทำการนับแต่วันยื่นคำขอพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอ

กรณีผู้ขอยืนยันความถูกต้อง หรือความครบถ้วน หรือความสมบูรณ์ของเอกสารแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไป

ข้อ ๒ การยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตและการอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้ยื่น ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

(๒) ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

ข้อ ๓ การขอรับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมของผู้เยาว์ บุคคลวิกลจริต หรือบุคคลผู้ไม่สามารถจะจัดการงานของตนเองได้ ต้องยื่นหลักฐานว่าได้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความสามารถของบุคคลก่อนแล้ว

ข้อ ๔ การสละมรดกจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความมายื่นต่อนายทะเบียน

ข้อ ๕ ให้สำนักการสอบสวนและนิติการ ที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอตรวจสอบหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ ดังนี้

(๑) หลักฐานแสดงความเป็นทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้ตาย

(๒) การรับมรดกแทนที่กันเฉพาะเหตุสาบสูญ จะต้องมีคำสั่งศาลมาแสดงด้วย

ข้อ ๖ ในกรณีดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนพิจารณาไม่อนุญาตให้รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

(๑) ผู้จัดการมรดก หรือทายาทขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นคนต่างด้าวขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

(๓) กรณียื่นคำขอต่อนายทะเบียนเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมถึงแก่ความตาย

(๔) เหตุสำคัญอย่างอื่น ๆ ที่ปรากฏชัดทำให้ไม่สมควรประกอบธุรกิจโรงแรม

ข้อ ๗ เมื่อสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอได้รับเรื่องการขอรับมรดกจะประกอบธุรกิจโรงแรมให้ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมแล้วให้นำเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณาต่อไป

เมื่อนายทะเบียนได้รับเรื่องการขอรับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมจากสำนักการสอบสวนและนิติการ หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี นายทะเบียนอาจแจ้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ไปดำเนินการตรวจโรงแรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมให้เสร็จสิ้นภายในยี่สิบวันนับแต่วันได้รับคำขอจากสำนักการสอบสวนและนิติการ หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ แล้วแต่กรณี และให้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนโรงแรมเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาอนุญาตให้ออกใบอนุญาตฉบับใหม่ให้ผู้ขออนุญาต กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาเห็นว่ามีเหตุสมควรไม่อนุญาตให้นายทะเบียนแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ขอทราบเพื่อให้ผู้ขอโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งก่อนออกคำสั่งและเมื่อออกคำสั่งแล้วให้แจ้งคำสั่งและแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ขอทราบด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๒๔ ง/หน้า ๓๔/๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอโอน
และการอนุญาตให้รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมผู้ใดประสงค์จะขอโอนใบอนุญาตให้ยื่นคำขอโอน/รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามแบบ ร.ร.๑/๒ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอ หรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมของผู้โอน

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้โอนและผู้รับโอน

(๓) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม หรือหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้อาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตประกอบกิจการพาณิชย์ในกรณีที่อาคารหรือสถานที่นั้นเป็นของผู้อื่นของผู้รับโอน

(๔) สำเนาหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงแรม

(๕) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงานและผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบันของผู้โอนและผู้รับโอน

(๖) หนังสือแต่งตั้งผู้แทนนิติบุคคลซึ่งต้องเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจ ลงนามผูกพันนิติบุคคล

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วนหรือความสมบูรณ์ของคำขอ หากปรากฏเอกสารหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอทราบภายในห้าวันทำการนับแต่วันยื่นคำขอพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอ

กรณีผู้ขอยืนยันความถูกต้อง หรือความครบถ้วน หรือความสมบูรณ์ของเอกสารแล้วให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไป

ข้อ ๒ การยื่นคำขอโอน/รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้ยื่น ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

(๒) ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

ข้อ ๓ เมื่อนายทะเบียนได้รับเรื่องการขอโอน/รับโอน ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม จากสำนักการสอบสวนและนิติการ หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี นายทะเบียนอาจแจ้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ไปดำเนินการตรวจโรงแรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ให้เสร็จสิ้นภายในยี่สิบวัน นับแต่วันได้รับคำขอจากสำนักการสอบสวนและนิติการ หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ แล้วแต่กรณี และให้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๔ ในกรณีดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนพิจารณาไม่อนุญาตให้โอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

(๑) ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตเป็นบุคคลต้องห้ามประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

(๓) เหตุสำคัญอย่างอื่น ๆ ที่ปรากฏชัดทำให้ไม่สมควรประกอบธุรกิจโรงแรม

ข้อ ๕ กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาอนุญาต ให้ออกใบอนุญาตฉบับใหม่ให้แก่ผู้รับโอน กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาเห็นว่ามีเหตุสมควรไม่อนุญาตให้นายทะเบียนแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ขอทราบ เพื่อให้ผู้ขอโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งก่อนออกคำสั่ง และเมื่อออกคำสั่งแล้ว ให้แจ้งคำสั่งและแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ขอทราบด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๒๔ ง/หน้า ๓๒/๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาการขอใบอนุญาต
และการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรมให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ร.ร. ๑ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

(๒) แบบแปลนแผนผังพร้อมรายการประกอบแบบแปลน

(๓) แผนที่แสดงบริเวณและสถานที่ตั้งของโรงแรมและสถานที่ใกล้เคียง

(๔) หลักฐานแสดงว่าอาคารที่ใช้ในการประกอบธุรกิจโรงแรมได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารโดยผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร ในกรณีที่อยู่นอกเขตควบคุมอาคาร

(๕) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้อาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตประกอบกิจการพาณิชย์ ในกรณีที่อาคารหรือสถานที่นั้นเป็นของผู้อื่น

(๖) หนังสือรับรองการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรณีต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ)

(๗) สำเนาหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งโรงแรม

(๘) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล วัตถุประสงค์ ชื่อผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคล พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลดังกล่าว

(๙) หนังสือแต่งตั้งผู้แทนนิติบุคคลซึ่งต้องเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วน หรือความสมบูรณ์ของคำขอ หากปรากฏเอกสารหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในห้าวันนับแต่วันยื่นคำขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตยืนยันความถูกต้อง หรือความครบถ้วน หรือความสมบูรณ์ของเอกสารแล้วให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไป

การยื่นเอกสารตาม (๔) และ (๖) นั้น ผู้ขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมอาจยื่นคำขอตามแบบที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนดต่อนายทะเบียนพร้อมกับการยื่นคำขอก็ได้ กรณีเช่นนี้ให้นายทะเบียนส่งแบบคำขอดังกล่าวพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการ และให้นายทะเบียนรอการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับผลการพิจารณาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและให้ถือว่าคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม เป็นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น โดยให้นำความในวรรคนี้มาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าวด้วย

ข้อ ๒ การยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้ยื่น ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

ข้อ ๓ เมื่อนายทะเบียนได้รับเรื่องการขออนุญาตจากสำนักการสอบสวนและนิติการ หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี นายทะเบียนอาจแจ้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ไปดำเนินการตรวจโรงแรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ให้เสร็จสิ้นภายในยี่สิบวันนับแต่วันได้รับคำขอจากสำนักการสอบสวนและนิติการ หรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอท้องที่ แล้วแต่กรณี และให้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนโรงแรมเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๔ ในกรณีดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนพิจารณาไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม

(๑) กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖

(๒) กรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นคนต่างด้าวขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

(๓) อาคารหรือสถานที่ตั้งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม

(๔) ที่ดินและอาคารที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงแรมผู้ขออนุญาตไม่เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ หรือไม่มีสิทธิครอบครองหรือไม่มีสิทธิใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารดังกล่าว เช่น สิทธิในการเช่า การยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินและอาคารเพื่อประกอบธุรกิจโรงแรม เป็นต้น

(๕) อาคารที่อยู่ภายใต้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ก่อสร้างไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๖) เหตุสำคัญอย่างอื่น ๆ ที่ปรากฏชัดทำให้ไม่สมควรประกอบธุรกิจโรงแรม

ข้อ ๕ กรณีที่นายทะเบียนพิจารณาเห็นว่ามีเหตุที่ไม่สมควรอนุญาต ให้นายทะเบียนแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ขออนุญาตทราบเพื่อให้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่งและเมื่อออกคำสั่งแล้วให้แจ้งคำสั่งและแจ้งสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ขออนุญาตทราบด้วย

ข้อ ๖ ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้ใช้แบบ ร.ร. ๒ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๗ การออกใบแทนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญให้ยื่นคำขอตามแบบ ร.ร. ๑/๓ ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่

ใบแทนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้ใช้แบบ ร.ร. ๒ ตามที่กำหนดไว้ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยให้ระบุข้อความว่า “ใบแทน” กำหนดไว้ที่ด้านหน้าเหนือตราครุฑของแบบดังกล่าวด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนพิเศษ ๑๖๔ ง/หน้า ๔๗/๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗[๑]

โดยที่สมควรกำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์อื่น และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม และคำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป ให้ใช้คำขอตามแบบที่กำหนดไว้ ดังนี้

(๑) คำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้ใช้แบบ ร.ร.๑

(๒) คำขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้ใช้แบบ ร.ร.๑/๑

(๓) คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้ใช้แบบ ร.ร.๑/๒

(๔) คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป ให้ใช้แบบ ร.ร.๑/๓

ข้อ ๒ ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้ใช้แบบ ร.ร.๒ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ ใบแทนใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้ใช้แบบ ร.ร.๒ โดยมีคำว่า “ใบแทน” กำกับไว้ที่ด้านหน้า

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐
อารีย์ วงศ์อารยะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนพิเศษ ๑๕๐ ง/หน้า ๘/๘ ตุลาคม ๒๕๕๐

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม
เรื่อง กำหนดแบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิด
ตามมาตรา ๖๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๖) และมาตรา ๓๔ (๖) แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม เรื่อง กำหนดแบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิด ตามมาตรา ๖๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

ข้อ ๒[๑] ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ แบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิด ตามมาตรา ๖๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ใช้วัสดุหรือกระดาษแข็งสีขาว โดยมีข้อความตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ข้อความในแบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดแนบท้ายประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้พิมพ์ด้วยตัวอักษรสีดำหรือสีเข้ม ขนาดตัวอักษร คำว่า “ประกาศ” ให้มีขนาดความสูงไม่น้อยกว่า ๐.๖ เซนติเมตร ส่วนข้อความอื่นให้มีขนาดตัวอักษรความสูงไม่น้อยกว่า ๐.๓ เซนติเมตร

ให้โรงแรมระบุจำนวนเงินที่ประสงค์จะแสดงความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินของผู้เข้าพักตามข้อ ๑.๒ ในแบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดแนบท้ายประกาศนี้ ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่าห้าพันบาท

ข้อ ๔ ข้อความในแบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดแนบท้ายประกาศนี้ โรงแรมจะจัดให้มีการแปลเป็นภาษาต่างประเทศกำกับไว้ด้วยก็ได้

หากจัดให้มีการแปลเป็นภาษาต่างประเทศต้องจัดพิมพ์ไว้ใต้หรือท้ายข้อความภาษาไทย โดยมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสมและมองเห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๕ การแสดงแบบเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดตามแบบแนบท้ายประกาศนี้ ให้จัดแสดงไว้ในที่เปิดเผยและสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนในบริเวณสถานที่สำหรับลงทะเบียนผู้เข้าพักทุกแห่งและในห้องพักทุกห้อง

การจัดแสดงเอกสารข้อจำกัดความรับผิดตามวรรคหนึ่ง ในสถานที่อื่นเพิ่มเติมจากสถานที่ที่กำหนดให้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละโรงแรม โดยคำนึงถึงการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าพักได้รับทราบอย่างทั่วถึงในสิทธิอันพึงได้รับตามกฎหมาย หากทรัพย์สินที่นำพามาได้รับความเสียหายหรือสูญหายอันเกิดขึ้นในโรงแรม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙
สุจริต ปัจฉิมนันท์
ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ประธานกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๕๒ ง/หน้า ๑๕๕/๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักตามพระราชบัญญัติโรงแรม
พ.ศ. ๒๕๔๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บัตรทะเบียนผู้พัก ให้ใช้กระดาษแข็งสีขาว ขนาดกว้าง ๑๑ เซนติเมตร ยาว ๑๖ เซนติเมตร และมีรายการตามแบบ ร.ร. ๓ ท้ายประกาศนี้ ข้อความในรายการนั้นจะพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศกำกับไว้ใต้ตัวอักษรภาษาไทยด้วยก็ได้

ข้อ ๒ ทะเบียนผู้พักให้ใช้ตามแบบ ร.ร. ๔ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ การบันทึกรายการลงในทะเบียนผู้พัก หากบันทึกรายการเป็นภาษาต่างประเทศ ก็ให้ผู้จัดการจัดให้มีการบันทึกรายการเป็นภาษาไทยกำกับไว้ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
พลอากาศเอก คงศักดิ์ วันทนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] รก.๒๕๔๘/พ๘๕ง/๘/๑๔ กันยายน ๒๕๔๘

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงแรม
พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ทำด้วยกระดาษแข็งสีขาว โดยมีขนาดและลักษณะเป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๒ ให้นายทะเบียนเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ข้อ ๓ รูปถ่ายที่ติดบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ใช้รูปถ่ายที่ถ่ายไม่เกินหกเดือนก่อนวันยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นรูปถ่ายครึ่งตัว ขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๓ เซนติเมตร หน้าตรงและแต่งเครื่องแบบปกติ หรือเครื่องแบบที่ตนสังกัด ไม่สวมหมวก และไม่สวมแว่นตาดำ

ข้อ ๔ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้มีอายุตามที่กำหนดไว้ในบัตรแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันออกบัตร

ในกรณีบุคคลผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่พ้นจากตำแหน่งหรือสังกัดที่ระบุในคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ถือว่าพ้นจากการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้บุคคลนั้นส่งคืนบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่แก่นายทะเบียนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่พ้นจากการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป[๑]

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
พลอากาศเอก คงศักดิ์ วันทนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] รก.๒๕๔๘/พ๘๕ง/๗/๑๔ กันยายน ๒๕๔๘

แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่แนบท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

(ด้านหน้า)

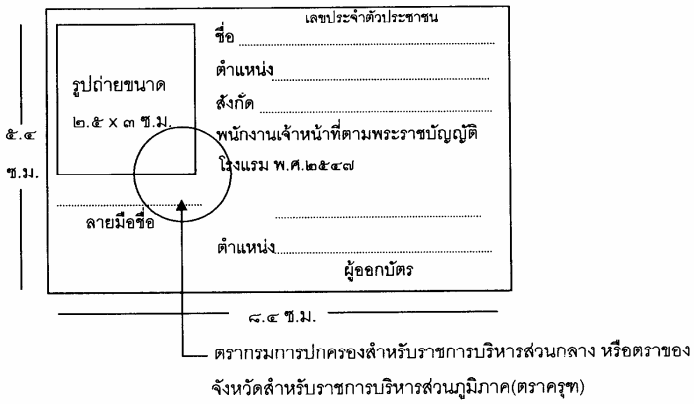

ตรากรมการปกครองสำหรับราชการบริหารส่วนกลาง หรือตราของจังหวัดสำหรับราชการบริหารส่วนภูมิภาค(ตราครุฑ)

(ด้านหลัง)

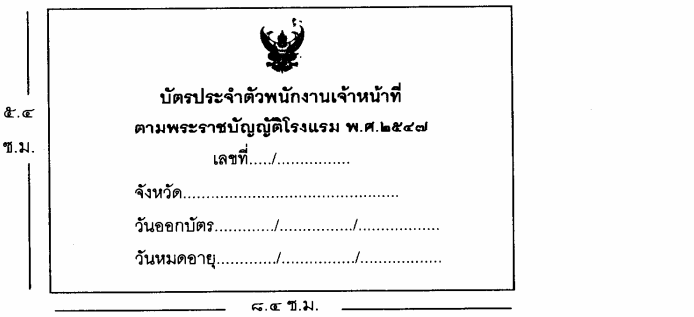

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้เป็นนายทะเบียน

๑. อธิบดีกรมการปกครอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป[๑]

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
พลอากาศเอก คงศักดิ์ วันทนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] รก.๒๕๔๘/พ๘๕ง/๖/๑๔ กันยายน ๒๕๔๘

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๔๙๑/๒๕๕๐
เรื่อง การปรับปรุงคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕[๑]

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๘/๒๕๔๘ เรื่อง การปรับปรุงคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ โดยยกเลิกความใน ๒ (๑) แห่งคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ เนื่องจากกรมการปกครองได้มีคำสั่ง ที่ ๙๐๕/๒๕๕๐ เรื่อง การแบ่งสายงานความรับผิดชอบของรองอธิบดีกรมการปกครอง ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นผลให้มีการเปลี่ยนแปลงสายงานความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดกรมการปกครอง

ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง และเสนอความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ต่อนายทะเบียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทยจึงขอแก้ไขความใน ๒ (๑) แห่งคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๘/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จาก“๑. รองอธิบดีกรมการปกครอง ฝ่ายความมั่นคง เป็นประธานกรรมการ” เป็น “๑. รองอธิบดีกรมการปกครอง กลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนการบริหารงานแบบบูรณาการ เป็นประธานกรรมการ” นอกจากนั้นให้เป็นไปตามเดิม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๕๕ ง/หน้า ๔๐/๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๖๘/๒๕๔๘
เรื่อง การปรับปรุงคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕[๑]

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ อนุมัติให้โอนภารกิจตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ในส่วนที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบมาให้กระทรวงมหาดไทย ตามมติของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๘ (ฝ่ายกฎหมาย) และกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๘ เปลี่ยนแปลงนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ในเขตกรุงเทพมหานครจากผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เป็นอธิบดีกรมการปกครอง

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี และประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงยกเลิกความใน ๒ (๑) แห่งคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“๒ (๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมการปกครอง เป็นนายทะเบียนโรงแรมผู้มีอำนาจอนุญาต โดยมีคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง และเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนประกอบด้วย

๑. รองอธิบดีกรมการปกครอง ฝ่ายความมั่นคง	เป็นประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	เป็นกรรมการ
๓. ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	เป็นกรรมการ
๔. ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นกรรมการ
๕. ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา	เป็นกรรมการ
๖. ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง	เป็นกรรมการ
๗. ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล	เป็นกรรมการ
๘. ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	เป็นกรรมการ
๙. ผู้อำนวยการส่วนการสอบสวนคดีอาญา สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๑๐. หัวหน้ากลุ่มกิจการโรงแรมและสถานบริการ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘
โภคิน พลกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๕๕ ง/หน้า ๓๘/๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๔๖๓/๒๕๔๕
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘[๑]

เนื่องจากได้มีการปรับปรุงภารกิจ บทบาท โครงสร้างของกระทรวงมหาดไทย โดยตัดโอนภารกิจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ จากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย มาให้กรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๘๗/๒๕๒๘ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๒๘ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๓๕/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๑ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๓๗/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๖ เรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๘๓๘/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ แล้วจึงวางหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตตั้งโรงแรมตลอดจนการสั่งปิดโรงแรมทั่วราชอาณาจักรดังต่อไปนี้

๑. หลักเกณฑ์การขออนุญาต

(๑) อาคารที่ใช้เป็นห้องพัก ต้องเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หรืออาคารอื่นที่มีลักษณะมั่นคง แข็งแรง ส่วนจำนวนชั้น และห้องพักต้องเหมาะสมกับสภาพแห่งท้องถิ่น ทั้งนี้ ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับเป็นที่พักผู้เดินทางหรือนักท่องเที่ยวโดยแท้ และไม่มีลักษณะหรือพฤติการณ์อันส่อไปในทางเป็นแหล่งมั่วสุมหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี

(๒) สถานที่ตั้งต้องไม่อยู่ใกล้สถานที่ราชการ โรงเรียน สถานศึกษา วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานรักษาพยาบาลผู้ป่วยหรือโรงพยาบาล ในรัศมี ๑๐๐ เมตร และต้องตั้งอยู่ในสถานที่มีความเหมาะสม สะดวกแก่การตรวจตราควบคุมของทางราชการ

(๓) เส้นทางเข้า ออก จะต้องไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการจราจร

(๔) สถานที่จอดรถ โรงแรมต้องมีสถานที่จอดรถ กลับรถ เพียงพอสมดุลกับจำนวนห้องพัก โดยสถานที่จอดรถต้องอยู่แยกส่วนออกต่างหากจากบริเวณห้องพักไม่ให้ปะปนกัน และไม่มีทางสำหรับให้รถแล่นผ่านบริเวณห้องพักแต่ละชั้น

หลังจากที่ผู้ขออนุญาตตั้งโรงแรมได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร เพื่อใช้เป็นโรงแรมแล้ว ต้องมีการตรวจสอบว่าผู้ขออนุญาตได้สร้างอาคารตามแบบแปลนที่ขออนุญาตหรือไม่ และเมื่อทางโรงแรมเปิดดำเนินกิจการแล้วต้องมีการตรวจตราควบคุมไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขต่อเติมอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

๒. การพิจารณาอนุญาต

การพิจารณาอนุญาตสร้างหรือตั้งโรงแรม การเปิดดำเนินกิจการโรงแรม การเปลี่ยนชื่อหรือยี่ห้อ การย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องสำหรับพักแห่งโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เป็นนายทะเบียนโรงแรมผู้มีอำนาจอนุญาต โดยมีคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง และเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนประกอบด้วย

๑. หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ
๒. รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เป็นกรรมการ
๓. รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นกรรมการ
๔. ผู้แทนจเรตำรวจ ซึ่งไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยจเรตำรวจ เป็นกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง เป็นกรรมการ
๖. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ
๗. ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นกรรมการ
๘. ผู้แทนกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ
๙. ผู้บังคับการกองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ
๑๐. ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ที่เป็นที่ตั้งโรงแรม เป็นกรรมการ
๑๑. ผู้กำกับการ ๒ กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ
๑๒. สารวัตรงาน ๒ (ควบคุมโรงแรม) กองกำกับการ ๒ กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนโรงแรมผู้มีอำนาจอนุญาต โดยมีคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ของจังหวัด ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง การพิจารณาอนุญาตสร้างโรงแรมหรือตั้งโรงแรมการเปิดดำเนินกิจการโรงแรม การเปลี่ยนชื่อ หรือย้ายสถานที่ การเพิ่มจำนวนห้องสำหรับพักแห่งโรงแรม และในการสั่งปิดโรงแรม เพื่อเสนอความเห็นต่อนายทะเบียน ประกอบด้วย

๑. รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
๒. อัยการจังหวัด เป็นกรรมการ
๓. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการ
๔. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการ
๕. ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการ
๖. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นกรรมการ
๗. นายกเทศมนตรีหรือประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่ ที่เป็นที่ตั้งโรงแรม หรือปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี เป็นกรรมการ
๘. นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ ที่เป็นที่ตั้งโรงแรม เป็นกรรมการ

๙. ปลัดจังหวัด	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๑๐. จ่าจังหวัด	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. ป้องกันจังหวัด	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. ผู้ช่วยจ่าจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมอาคารโรงแรม

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมอาคารโรงแรมอันเป็นการเพิ่มจำนวนห้องพักของโรงแรม ซึ่งมีพฤติการณ์ส่อให้เห็นถึงวัตถุประสงค์อันขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ให้ถือนโยบายในทางไม่อนุญาต

๔. การตรวจตราควบคุมโรงแรม

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร สังกัดงาน ๒ (ควบคุมโรงแรม) กองกำกับการ ๒ กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และนายตำรวจท้องที่ตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปมีหน้าที่ตรวจตราสอดส่องให้โรงแรมปฏิบัติตามกฎหมาย

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ปลัดอำเภอ และนายตำรวจท้องที่ตั้งแต่สารวัตรขึ้นไป มีหน้าที่ตรวจตราสอดส่องให้โรงแรมปฏิบัติตามกฎหมาย

โรงแรมใดเป็นแหล่งมั่วสุมมิจฉาชีพ นักเลงอันธพาล ค้าประเวณี แหล่งค้าหญิง แหล่งค้าหรือเสพยาเสพติดให้โทษ การพนัน หรือจัดให้มีการแสดงลามกอนาจาร หรือดำเนินการหรือมีพฤติการณ์ใดๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ให้เสนอปิดโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยไม่ต้องรอฟังผลคดี

๕. หลักเกณฑ์การพิจารณาปิดโรงแรม หรือยึดใบอนุญาต

การพิจารณาปิดโรงแรมตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้ถือหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) หากมีหลักฐานแน่ชัดว่าทางโรงแรมมีส่วนรู้เห็น หรือผู้ดูแลหรือลูกจ้าง เป็นผู้จัดให้มีการค้าประเวณี หรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๔ นอกเหนือไปจากการดำเนินการตามกฎหมายแล้วให้เสนอปิดดังนี้

ครั้งที่ ๑ ปิดมีกำหนดสิบห้าวัน

ครั้งที่ ๒ ปิดมีกำหนดสามสิบวัน

ครั้งต่อๆ ไป ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

หากปรากฏว่า การกระทำผิดตามข้อ ๔ เป็นการละเลยของทางโรงแรมให้พิจารณาเสนอปิดดังนี้

ครั้งที่ ๑ ปิดมีกำหนดเจ็ดวัน

ครั้งที่ ๒ ปิดมีกำหนดสิบห้าวัน

ครั้งต่อๆ ไป ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) การเสนอเรื่องเพื่อพิจารณาสั่งปิดโรงแรม จะต้องมีบันทึกการสอบสวนและพยานหลักฐานให้แน่ชัดเสนอเป็นหลักฐาน ซึ่งประกอบด้วย

๑. สำเนาบันทึกการจับกุม

๒. สำเนาคำให้การของผู้กล่าวหา และพยานสำคัญ

๓. รายงานพฤติการณ์ของผู้ต้องหาว่ามีอย่างไร และขณะจับกุมผู้ต้องหาอยู่ในลักษณะหรือสภาพอย่างใด

๔. ผู้ต้องหามีประวัติต้องโทษหรือไม่ ข้อหาอะไร

๕. หากคดีอยู่ในอำนาจที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับได้ และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและยินยอมให้เปรียบเทียบปรับแล้ว ก็ไม่ต้องสำเนาคำให้การผู้กล่าวหาและพยาน แต่ให้สำเนาบันทึกเปรียบเทียบปรับไว้แทน

๖. หากคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวง และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพก็ให้รีบนำตัวฟ้องศาลแล้วรายงานผลคดีมาพร้อมกัน โดยไม่ต้องสำเนาคำให้การผู้กล่าวหาและพยาน แต่ให้สำเนาบันทึกฟ้องด้วยวาจาไว้แทน

ส่วนการยึดใบอนุญาตให้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘

๖. การปฏิบัติต่อโรงแรมที่ถูกปิด หรือยึดใบอนุญาต

(๑) เมื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งปิดโรงแรม ให้ส่งคำสั่งให้สถานีตำรวจท้องที่ทันที และให้สถานีตำรวจท้องที่ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้โรงแรมปิด หรือหยุดดำเนินกิจการภายในวันรุ่งขึ้นนับแต่วันได้รับคำสั่ง และ

๒. ให้สำเนาคำสั่งปิดไว้หน้าโรงแรมโดยเปิดเผย

(๒) ให้มีคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองเสนอความเห็นในการสั่งปิดโรงแรมในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

๑. ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	เป็นประธานกรรมการ
๒. หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	เป็นกรรมการ
๔. ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	เป็นกรรมการ
๕. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	เป็นกรรมการ
๖. ผู้บังคับการกองคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นกรรมการ
๗. ผู้บังคับการกองวิชาการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นกรรมการ
๘. เลขานุการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๙. นายเวรผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรอง และเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพิจารณาสั่งการ โดยให้สำนักงานเลขานุการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นเจ้าของเรื่อง

(๓) ให้มีคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองเสนอความเห็นในการสั่งปิดโรงแรมในจังหวัดอื่น ประกอบด้วย คณะกรรมการตามที่ระบุไว้ใน ๒ (๒) ทำหน้าที่ร่วมกันพิจารณากลั่นกรองและเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการ โดยให้ที่ทำการปกครองจังหวัดฝ่ายปกครองเป็นเจ้าของเรื่อง

๗. การอุทธรณ์

(๑) กรณีนายทะเบียนปฏิเสธไม่ยอมออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตในกรณีอื่นๆ หรือนายทะเบียนปิดโรงแรม หรือยึดใบอนุญาต เจ้าของหรือเจ้าสำนักมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

(๒) ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ประกอบด้วย

๑. รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงมหาดไทย	เป็นประธานกรรมการ
๒. ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ประจำเขตจังหวัด ที่เป็นที่ตั้งโรงแรม	เป็นรองประธานกรรมการ
๓. ที่ปรึกษาด้านกฎหมายกระทรวงมหาดไทย	เป็นกรรมการ
๔. ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ประจำเขตจังหวัด ที่เป็นที่ตั้งโรงแรม	เป็นกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	เป็นกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	เป็นกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๙. ผู้อำนวยการส่วนการสอบสวนและรักษาความสงบ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐. หัวหน้ากลุ่มรักษาความสงบเรียบร้อย สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

ก. พิจารณากลั่นกรอง ตรวจสอบ และเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งปิดโรงแรม ยึดใบอนุญาต ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้มีการเปลี่ยนชื่อหรือยี่ห้อ การย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องสำหรับพักแห่งโรงแรม

ข. พิจารณาเสนอความเห็นอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๘. บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้ ให้ใช้คำสั่งนี้แทน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕
วันมูหะมัดนอร์ มะทา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๕๕ ง/หน้า ๓๑/๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑

ประกาศกรมการปกครอง
เรื่อง กำหนดแบบคำขอชำระค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗[๑]

โดยที่สมควรกำหนดแบบคำขอชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการประกอบธุรกิจโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมหลักเกณฑ์และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์ และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. ๒๕๕๑ อธิบดีกรมการปกครองจึงประกาศกำหนดแบบคำขอชำระค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
วิชัย ศรีขวัญ
อธิบดีกรมการปกครอง

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๑๒๖ ง/หน้า ๒๑/๑ สิงหาคม ๒๕๕๑

แบบคำขอชำระค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

เรียน นายทะเบียนโรงแรม.....

๑. ข้าพเจ้า.....

หมายเลขประจำตัวประชาชนเลขที่.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗ ใบอนุญาตเลขที่...../ .....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยใช้ชื่อภาษาไทยว่า.....

ภาษาต่างประเทศ(ถ้ามี).....

เป็นโรงแรมประเภท.....จำนวนห้องพัก.....ห้อง สถานที่ตั้ง.....

เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

๒. ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอชำระค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗ ดังนี้

☐ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตโรงแรม ประเภทที่..... เป็นเงิน..... บาท

☐ ค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตโรงแรม ประเภทที่..... เป็นเงิน .....บาท

☐ ค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรม ประจำปี..... จำนวนห้องพัก.....ห้อง เป็นเงิน.....บาท

☐ ค่าธรรมเนียมใบแทนใบอนุญาต เป็นเงิน.....บาท

๓. พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสาร หลักฐาน มาเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

(๑) สำเนาใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม เลขที่...../.....

(๒) อื่น ๆ (ระบุ).....

ขอรับรองว่าเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม

(.....)

หมายเหตุ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ที่ต้องการ

พระราชบัญญัติ
ระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศ
ใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙
พ.ศ. ๒๕๑๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๙
เป็นปีที่ ๓๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึก ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ พ.ศ. ๒๕๑๙”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “ข้าราชการ” ให้หมายความถึงข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔ การนับเวลาราชการที่ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ มิให้นับเป็นทวีคูณตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ธานินทร์ กรัยวิเชียร
นายกรัฐมนตร

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรระงับการนับเวลาราชการทวีคูณในระหว่างเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึก ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓/ตอนที่ ๑๕๖/ฉบับพิเศษ หน้า ๔๖/๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๙

๙. หมวด ล.

พระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เมื่อในรัชกาลแห่งสมเด็จพระบรมชนกนารถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ขึ้น เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๔๐ และได้ใช้พระราชบัญญัตินั้นเป็นแบบแผนวิธีปกครองทั่วพระราชอาณาจักร อันอยู่ภายนอกจังหวัดกรุงเทพฯ มาจนบัดนี้ พระราชบัญญัติอื่น ๆ อันเนื่องด้วยวิธีปกครองราษฎร ซึ่งตั้งขึ้นภายหลังต่อมา ได้ยึดพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่นี้เป็นหลักอีกเป็นอันมาก เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ นับว่าเป็นพระราชบัญญัติสำคัญในการปกครองพระราชอาณาจักรอย่าง ๑

ตั้งแต่ได้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ในพระพุทธศักราช ๒๔๔๐ มา วิธีปกครองพระราชอาณาจักรได้จัดการเปลี่ยนแปลงดำเนินมาโดยลำดับหลายอย่าง ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถึงเวลาอันสมควรที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ให้ตรงกับวิธีการปกครองที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ ของเดิมแห่งใดที่ยังใช้ได้ให้คงไว้ แห่งใดที่เก่าเกินกว่าวิธีปกครองทุกวันนี้ ก็แก้ไขให้ตรงกับเวลารวบรวมตราเป็นพระราชบัญญัติไว้ สืบไปดังนี้

หมวดที่ ๑
ว่าด้วยนามและการใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศแล้วให้ใช้ทั่วทุกมณฑล เว้นแต่ในจังหวัดกรุงเทพฯ ชั้นใน และเมื่อใช้พระราชบัญญัตินี้แล้วให้ยกเลิกพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่รัตนโกสินทรศก ๑๑๖ เสีย ใช้พระราชบัญญัตินี้แทนสืบไป

มาตรา ๓ บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายแต่ก่อน บทใดข้อความขัดกับพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกกฎหมายบทนั้นตั้งแต่วันที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ไป

การยกเลิกตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จะกระทำมิได้[๒]

มาตรา ๔ อำนาจหน้าที่สมุหเทศาภิบาล ซึ่งกล่าวต่อไปในพระราชบัญญัตินี้ ส่วนในมณฑลกรุงเทพฯ ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของเสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือข้าราชการผู้ใหญ่ในกระทรวงนครบาล ซึ่งเสนาบดีกระทรวงนครบาล จะได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้มีอำนาจหน้าที่เฉพาะการนั้นๆ อีกประการ ๑ ความที่กล่าวต่อไปในพระราชบัญญัตินี้ แห่งใดมีใจความว่า สมุหเทศาภิบาลจะทำได้ด้วยอนุมัติของเสนาบดี ใจความอันนี้ไม่ต้องใช้ ในส่วนมณฑลกรุงเทพฯ เพราะหน้าที่สมุหเทศาภิบาลและเสนาบดีในส่วนมณฑลกรุงเทพฯ รวมอยู่ในตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงนครบาล

มาตรา ๕ ให้เสนาบดีผู้บัญชาการปกครองท้องที่มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับ สำหรับจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าและกฎนั้นได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต และประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ก็ให้ถือว่าเป็นเหมือนส่วน ๑ ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ในการที่จะกำหนดเขตหมู่บ้านและตำบลทั้งปวงในหัวเมืองใด ให้ผู้ว่าราชการเมืองนั้นเมื่อได้อนุมัติของสมุหเทศาภิบาลแล้ว มีอำนาจหน้าที่จะกำหนดได้ และการที่จะกำหนดเขตอำเภอนั้น ก็ให้สมุหเทศาภิบาลมีอำนาจที่จะกำหนดได้ เมื่อได้รับอนุมัติของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยแล้วฉะนั้น ส่วนมณฑลกรุงเทพฯ เสนาบดีกระทรวงนครบาลกำหนดได้เด็ดขาด

หมวดที่ ๒
ว่าด้วยวิธีอธิบายศัพท์ที่ใช้ในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๗ ศัพท์ว่า บ้าน และเจ้าบ้าน ซึ่งกล่าวในพระราชบัญญัตินี้ ให้พึงเข้าใจดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ศัพท์ว่า บ้านนั้น หมายความว่า เรือนหลังเดียวก็ตาม หลายหลังก็ตาม ซึ่งอยู่ในเขตที่มีเจ้าของเป็นอิสระส่วน ๑ นับในพระราชบัญญัตินี้ว่า บ้าน ๑ ห้องแถวและแพ หรือเรือชำซึ่งจอดประจำอยู่ที่ใด ถ้ามีเจ้าของหรือผู้เช่าครอบครองเป็นอิสระต่างหากห้อง ๑ หลัง ๑ ลำ ๑ หรือหมู่ ๑ ในเจ้าของหรือผู้เช่าคน ๑ นั้น ก็นับว่าบ้าน ๑ เหมือนกัน

ข้อ ๒ ศัพท์ว่า เจ้าบ้านนั้น หมายความว่าผู้อยู่ปกครองบ้าน ซึ่งได้ว่ามาแล้วในข้อก่อนจะครอบครองด้วยเป็นเจ้าของก็ตาม ด้วยเป็นผู้เช่าก็ตาม ด้วยเป็นผู้อาศัยโดยชอบด้วยกฎหมายก็ตาม นับตามพระราชบัญญัตินี้ว่าเป็นเจ้าบ้าน

ข้อ ๓ วัด โรงพยาบาล โรงทหาร โรงเรียน เรือนจำ ที่ทำการไปรษณีย์ สถานีรถไฟ สถานที่ต่างๆ ของรัฐบาล อยู่ในความปกครองของหัวหน้าในที่นั้น ไม่นับว่าเป็นบ้านตามพระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๓
ว่าด้วยลักษณะปกครองหมู่บ้าน

ตอน ๑
การตั้งหมู่บ้าน

มาตรา ๘ บ้านหลายบ้านอยู่ในท้องที่อันหนึ่ง ซึ่งควรอยู่ในความปกครองอันเดียวกันได้ ให้จัดเป็นหมู่บ้าน ๑ ลักษณะที่กำหนดหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือความสะดวกแก่การปกครองเป็นประมาณ คือ

ข้อ ๑ ถ้าเป็นที่มีคนอยู่รวมกันมาก ถึงจำนวนบ้านน้อย ให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญ ประมาณราว ๒๐๐ คน เป็นหมู่บ้าน ๑

ข้อ ๒ ถ้าเป็นที่ผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน ถึงจำนวนคนจะน้อย ถ้าและจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า ๕ บ้านแล้ว จะจัดเป็นหมู่บ้าน ๑ ก็ได้

ตอน ๒
การแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
การออกจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน[๓]

มาตรา ๙[๔] ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง และมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหมู่บ้านละสองคน เว้นแต่หมู่บ้านใดมีความจำเป็นต้องมีมากกว่าสองคน ให้ขออนุมัติกระทรวงมหาดไทย

ในหมู่บ้านใด ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรให้มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบก็ให้มีได้ตามจำนวนที่กระทรวงมหาดไทยจะเห็นสมควร

ผู้ใหญ่บ้านจะได้รับเงินเดือน แต่มิใช่จากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน ส่วนผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง จะได้รับเงินตอบแทนตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๐[๕] ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองบรรดาราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน

มาตรา ๑๑[๖] ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือก

(๒) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวันเลือก

มาตรา ๑๒[๗] ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันรับเลือก

(๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกและเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน

(๔) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(๕) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๗) ไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ

(๘) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม

(๙) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ

(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

(๑๒) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๖) หรือ (๗) และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันถูกให้ออก

(๑๓) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๑๔) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษายกเว้นหรือผ่อนผันได้

(๑๕)[๘] ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างเสียสิทธิในกรณีที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓[๙] การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสามคน และราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของราษฎรในหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินเจ็ดคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

การแต่งตั้งกรรมการ วิธีการเลือกประธานคณะกรรมการ และวิธีการตรวจสอบตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อราษฎรส่วนใหญ่เลือกผู้ใดเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว ให้นายอำเภอออกคำสั่งเพื่อแต่งตั้งและให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ในกรณีที่ผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้ใช้วิธีจับสลาก ทั้งนี้ เมื่อนายอำเภอได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านแล้ว ให้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามวรรคสี่ได้รับเลือกมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวน และถ้าผลการสอบสวนได้ความตามที่มีผู้คัดค้าน ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งโดยเร็ว ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง

การพ้นจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านตามวรรคห้า ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้ใหญ่บ้านได้กระทำลงไปในขณะที่ดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๔[๑๐] ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุครบหกสิบปี

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาอุปสมบทหรือบรรพชาตามประเพณี มิให้ถือว่ามีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๕)

(๓) ตาย

(๔) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๕) หมู่บ้านที่ปกครองถูกยุบ

(๖) เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมดเข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้รับรายงานการสอบสวนของนายอำเภอว่าบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง

(๘) ไปเสียจากหมู่บ้านที่ตนปกครองติดต่อกันเกินสามเดือน เว้นแต่เมื่อมีเหตุอันสมควรและได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

(๙) ขาดการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่นายอำเภอเรียกประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันควร

(๑๐) ถูกปลดออกหรือไล่ออกจากตำแหน่ง เนื่องจากกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑๑) ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุกห้าปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งตาม (๘) ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบโดยเร็วด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตาม (๑๑) ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย

มาตรา ๑๕[๑๑] ผู้ใหญ่บ้านและกำนันท้องที่ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกราษฎรซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ

มาตรา ๑๖[๑๒] ผู้มีสิทธิจะได้รับคัดเลือกเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๗[๑๓] เมื่อผู้ใดได้รับคัดเลือกเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้กำนันรายงานไปยังนายอำเภอเพื่อออกหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน และให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบตั้งแต่วันที่นายอำเภอออกหนังสือสำคัญ

มาตรา ๑๗ ทวิ[๑๔] ในหมู่บ้านใดมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบอีกตำแหน่งหนึ่งก็ได้ ส่วนเงินค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๘[๑๕] ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี

นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ หรือเพราะเหตุเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๒) ถึง (๗)

ถ้าตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบว่างลง ให้มีการคัดเลือกผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบแทน และให้นำความในมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ซึ่งได้รับคัดเลือกตามวรรคสามอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่งด้วย

มาตรา ๑๙[๑๖] เมื่อปรากฏเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้เลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่

(๑) กรณีที่หมู่บ้านใดมีจำนวนราษฎรเพิ่มขึ้นไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม เมื่อกำนันและผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นปรึกษากันเห็นว่า จำนวนราษฎรนั้นเกินกว่าความสามารถของผู้ใหญ่บ้านคนเดียวจะดูแลปกครองให้เรียบร้อยได้ ให้กำนันรายงานต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร ให้ตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่และเลือกผู้ใหญ่บ้านเพิ่มเติมขึ้นใหม่ได้

(๒) กรณีที่ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านใดว่างลง ให้เลือกผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง

ในกรณีมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านภายในกำหนดตาม (๒) ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนผู้ใหญ่บ้าน หรือจะแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการผู้ใหญ่บ้านจนกว่าจะมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้

มาตรา ๒๐ เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุประการใดๆ เป็นหน้าที่ของกำนันนายตำบลนั้น จะต้องเรียกหมายตั้งและสำมะโนครัวทะเบียนบัญชีที่ได้ทำขึ้นไว้ในหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านนั้นคืนมารักษาไว้ เมื่อผู้ใดรับตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านแทน ก็ให้มอบสำมะโนครัวและทะเบียนบัญชีทั้งปวงให้ แต่หมายตั้งนั้นกำนันต้องรีบส่งให้กรมการอำเภอ อนึ่งการที่จะเรียกคืนหมายตั้งและสำมะโนครัวทะเบียนบัญชีที่ได้กล่าวมาในข้อนี้ ถ้าขัดข้องประการใด กำนันต้องรีบแจ้งความต่อกรมการอำเภอ

มาตรา ๒๑[๑๗] ถ้าผู้ใหญ่บ้านคนใดจะทำการในหน้าที่ไม่ได้ในครั้งหนึ่งคราวหนึ่งให้มอบหน้าที่ให้แก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนจนกว่าผู้ใหญ่บ้านนั้นจะทำการในหน้าที่ได้ และรายงานให้กำนันทราบ ถ้าการมอบหน้าที่นั้นเกินกว่าสิบห้าวัน ให้กำนันรายงานให้นายอำเภอทราบด้วย

ตอน ๓
การตั้งหมู่บ้านชั่วคราว

มาตรา ๒๒ ถ้าในท้องที่อำเภอใดมีราษฎรไปตั้งชุมนุมทำการหาเลี้ยงชีพแต่ในบางฤดูถ้าและจำนวนราษฎรซึ่งไปตั้งทำการอยู่มากพอสมควรจะจัดเป็นหมู่บ้านได้ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่เพื่อความสะดวกแก่การปกครอง ก็ให้นายอำเภอประชุมราษฎรในหมู่นั้นเลือกว่าที่ผู้ใหญ่บ้านคน ๑ หรือหลายคนตามควรแก่กำหนดที่ว่าไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่นี้

มาตรา ๒๓[๑๘] ผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๒๒ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๔)

มาตรา ๒๔ ผู้ใหญ่บ้านเช่นนี้ ให้เรียกว่า ว่าที่ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเหตุที่เป็นตำแหน่งชั่วครั้งชั่วคราวหนึ่ง แต่มีอำนาจและหน้าที่เท่าผู้ใหญ่บ้านทุกประการ ถ้าราษฎรเลือกผู้หนึ่งผู้ใดอันสมควรจะว่าที่ผู้ใหญ่บ้านได้ ก็ให้รายงานขอหมายตั้งต่อผู้ว่าราชการเมือง

มาตรา ๒๕ หมายตั้งว่าที่ผู้ใหญ่บ้านนี้ ให้ผู้ว่าราชการเมืองทำหมายพิเศษตั้ง เพื่อให้ปรากฏว่าผู้นั้นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่เดือนนั้นเพียงเดือนนั้นเป็นที่สุด ตามกำหนดฤดูกาลที่ราษฎรจะตั้งชุมนุมกันอยู่ในที่นั้น เมื่อราษฎรอพยพแยกย้ายกันไปแล้ว ก็ให้เป็นอันสิ้นตำแหน่งและหน้าที่ เมื่อถึงฤดูใหม่ก็ให้เลือกตั้งใหม่อีกทุกคราวไป

มาตรา ๒๖ หมู่บ้านที่จัดขึ้นชั่วคราวนี้ ให้รวมอยู่ในกำนันนายตำบลซึ่งได้ว่ากล่าวท้องที่นั้นแต่เดิม เว้นไว้แต่ถ้าท้องที่เป็นท้องที่ป่าเปลี่ยวห่างไกลจากกำนัน เมื่อมีจำนวนคนที่ไปตั้งอยู่มาก ผู้ว่าราชการเมืองเห็นจำเป็นจะต้องมีกำนันขึ้นต่างหาก ก็ให้เลือกและตั้งว่าที่กำนันได้โดยทำนองตั้งว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

ตอน ๔
หน้าที่และอำนาจของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน[๑๙]

มาตรา ๒๗[๒๐] ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) อำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน

(๒) สร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่

(๓) ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ

(๕) ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำ

(๗) อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในการนี้ สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร

(๘) แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดปัดป้องภยันตรายสาธารณะอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย

(๙) จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๑๐) ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย

(๑๑) ปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย

มาตรา ๒๘ ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวด้วยความอาญาดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย เกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

ข้อ ๒ เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านที่ใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านนั้นให้ทราบ

ข้อ ๓ เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้ที่กระทำผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดี หรือสิ่งของที่สงสัยว่าได้มาโดยกระทำผิดกฎหมาย หรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับสิ่งของนั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ ๔ เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่า เป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับตัวผู้นั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ ๕ ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการ ให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบส่งต่อกำนัน หรือกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ ๖ เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย

มาตรา ๒๘ ทวิ[๒๑] ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติกิจการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่บ้านให้กระทำ

(๒) เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านในกิจการที่ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

(๒) ถ้ารู้เห็นหรือทราบว่าเหตุการณ์อันใดเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ให้นำความแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้าน

ถ้าเหตุการณ์ตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียง ให้นำความแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้านท้องที่นั้นและรายงานให้ผู้ใหญ่บ้านของตนทราบ

(๓) ถ้ามีคนจรเข้ามาในหมู่บ้านและสงสัยว่าไม่ได้มาโดยสุจริต ให้นำตัวส่งผู้ใหญ่บ้าน

(๔) เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ต้องระงับเหตุปราบปราม ติดตามจับผู้ร้ายโดยเต็มกำลัง

(๕) เมื่อตรวจพบหรือตามจับได้สิ่งของใดที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด ให้รีบนำส่งผู้ใหญ่บ้าน

(๖) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ใดได้กระทำความผิดและกำลังจะหลบหนีให้ควบคุมตัวส่งผู้ใหญ่บ้าน

(๗) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งสั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๒๘ ตรี[๒๒] ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากผู้ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสิบคน

คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมาย หรือที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอ

ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารจัดการกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน

ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรใดจะมีสิทธิเป็นกรรมการหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

วิธีการเลือกและการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการปฏิบัติหน้าที่ การประชุม และการวินิจฉัยชี้ขาด ของคณะกรรมการหมู่บ้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้กระทรวงมหาดไทยจ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๘ จัตวา[๒๓] ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ให้ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบใช้อาวุธปืนของทางราชการได้

การเก็บรักษาและการใช้อาวุธปืนให้เป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย

หมวดที่ ๔
ว่าด้วยลักษณะปกครองตำบล

ตอน ๑
การตั้งตำบล

มาตรา ๒๙ หลายหมู่บ้านรวมกันราว ๒๐ หมู่บ้าน ให้จัดเป็นตำบล ๑ และเมื่อสมุหเทศาภิบาลเห็นชอบด้วยแล้ว ให้ผู้ว่าราชการเมืองกำหนดหมายเขตตำบลนั้นให้ทราบได้ โดยชัดว่าเพียงใดทุกด้าน ถ้าที่หมายเขตไม่มีลำห้วย,หนอง,คลอง,บึง,บาง หรือสิ่งใดเป็นสำคัญ ก็ให้จัดให้มีหลักปักหมายเขตไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๒๙ ทวิ[๒๔] ในตำบลหนึ่งให้มีกำนันคนหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตตำบลนั้น กำนันจะได้รับเงินเดือนแต่มิใช่จากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน

ในตำบลหนึ่งให้มีคณะกรรมการตำบลคณะหนึ่ง มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อกำนัน เกี่ยวกับกิจการที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน

คณะกรรมการตำบลประกอบด้วยกำนันท้องที่ ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลและแพทย์ประจำตำบล เป็นกรรมการตำบลโดยตำแหน่ง และครูประชาบาลในตำบลหนึ่งคน กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนายอำเภอเป็นผู้คัดเลือกแล้วรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐานและให้ถือว่าผู้นั้นเป็นกรรมการตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดออกหนังสือสำคัญ

กรรมการตำบลผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี

นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตำบลผู้ทรงคุณวุฒิต้องออกจากตำแหน่งเพราะพ้นจากตำแหน่งครูประชาบาลหรือกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

ถ้าตำแหน่งกรรมการตำบลผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ให้มีการคัดเลือกขึ้นแทนให้เต็มตำแหน่งที่ว่างและให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

การคัดเลือกกรรมการตำบลผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กระทำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่าง ถ้าตำแหน่งนั้นว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตามวาระไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่คัดเลือกขึ้นแทนก็ได้

มาตรา ๒๙ ตรี[๒๕] ในการประชุมคณะกรรมการตำบลต้องมีกรรมการตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวน จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้กำนันเป็นประธาน การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ตอน ๒
การตั้งกำนันและกำนันออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๓๐[๒๖] ให้นายอำเภอเป็นประธานประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เพื่อปรึกษาหารือคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งในตำบลนั้นขึ้นเป็นกำนัน เมื่อผู้ใหญ่บ้านที่มาประชุมเห็นชอบคัดเลือกผู้ใดแล้วให้นายอำเภอคัดเลือกผู้นั้นเป็นกำนัน

ในกรณีที่มีผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันมากกว่าหนึ่งคน ให้นายอำเภอจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนน เมื่อผู้ใหญ่บ้านคนใดได้รับคะแนนสูงสุดให้นายอำเภอคัดเลือกผู้นั้นเป็นกำนัน ในกรณีที่ได้รับคะแนนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

การลงคะแนนต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้กระทำโดยวิธีลับตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อคัดเลือกผู้ใดเป็นกำนันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้นายอำเภอรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน

การประชุมผู้ใหญ่บ้านตามวรรคหนึ่งต้องมีผู้ใหญ่บ้านมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดที่มีอยู่ในตำบลนั้น จึงเป็นองค์ประชุม

ให้นำบทบัญญัติในวรรคห้าและวรรคหกของมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการเลือกกำนันด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑[๒๗] กำนันต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อต้องออกจากผู้ใหญ่บ้าน

(๒) ได้รับอนุญาตให้ลาออก

(๓) ยุบตำบลที่ปกครอง

(๔) เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดสั่งให้ออกจากตำแหน่งเพราะพิจารณาเห็นว่าบกพร่องในทางความประพฤติ หรือความสามารถไม่พอแก่ตำแหน่ง

(๕) ต้องถูกปลดหรือไล่ออกจากตำแหน่ง

การออกจากตำแหน่งกำนันนั้นให้ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านด้วย เว้นแต่การออกตาม (๒) (๓) และ (๔) ไม่ต้องออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

มาตรา ๓๒[๒๘] ในกรณีที่ตำแหน่งกำนันว่างลง ให้คัดเลือกกำนันขึ้นใหม่ภายในกำหนดเวลาสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบการว่างนั้น

หากมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการคัดเลือกกำนันภายในกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น และในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกกำนัน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ เป็นผู้รักษาการกำนันจนกว่าจะมีการคัดเลือกกำนันก็ได้

มาตรา ๓๓ ถ้ากำนันทำการในหน้าที่ไม่ได้ ในชั่วคราวเวลาใด เช่นไปทางไกล เป็นต้น ให้มอบอำนาจและหน้าที่ไว้แก่ผู้ใหญ่บ้านคนใดคนหนึ่ง ซึ่งอยู่ในตำบลเดียวกันให้ทำการแทน และให้ผู้แทนนี้มีอำนาจเต็มที่ในตำแหน่งกำนัน แต่การที่กำนันจะมอบหมายหน้าที่ให้แก่ผู้ใหญ่บ้านทำการแทนเช่นนี้ ให้บอกผู้ใหญ่บ้านทั้งหลายในตำบลเดียวกันและบอกกรมการอำเภอให้ทราบไว้ด้วย

ตอน ๓
หน้าที่และอำนาจของกำนัน

มาตรา ๓๔ บรรดาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล คือ การที่จะว่ากล่าวราษฎรในตำบลนั้น ให้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายก็ดี หรือการที่จะป้องกันภยันตรายและรักษาความสุขสำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้นขึ้นร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอ และจะรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือที่จะจัดการตามพระราชกำหนด กฎหมาย เช่นการตรวจและนำเก็บภาษีอากรในตำบลนั้นก็ดี การทั้งนี้อยู่ในหน้าที่ของกำนัน ผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้น และแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่

มาตรา ๓๔ ทวิ[๒๙] นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนัน ให้กำนันมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย

มาตรา ๓๕ กำนันมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวด้วยความอาญา ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ เมื่อทราบข่าวว่า มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลของตน ต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

ข้อ ๒ เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลที่ใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

ข้อ ๓ เมื่อปรากฏว่า ผู้ใดกำลังจะกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกรมการอำเภอ

ข้อ ๔ ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้น เป็นหน้าที่ของกำนันที่จะจับผู้นั้นแล้วรีบส่งต่อกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ ๕ เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด กำนันต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย

ข้อ ๖ ถ้ามีผู้มาขออายัติตัวคนหรือสิ่งของก็ดีหรือผู้ต้องโจรกรรม จะทำกฎหมายตราสินหรือมีผู้จะขอชันสูตรบาดแผลก็ดี ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนฟังข้อความแล้วรีบนำตัวขอและผู้ต้องอายัติ และทรัพย์สิ่งของบรรดาที่จะพาไปด้วยนั้นไปยังกรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของอย่างใดจะพาไปไม่ได้ ก็ให้กำนันชันสูตรให้รู้เห็น แล้วนำความไปแจ้งต่อกรมการอำเภอในขณะนั้น

มาตรา ๓๖ ถ้ากำนันรู้เห็นเหตุทุกข์ร้อนของราษฎร หรือการแปลกประหลาดเกิดขึ้นในตำบลต้องรีบรายงานต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

มาตรา ๓๗ ถ้าเกิดจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใดๆ ในตำบลของตน หรือในตำบลที่ใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้ก็ดี หรือมีผู้ร้ายแต่ที่อื่นมามั่วสุมในตำบลนั้นก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าลูกบ้านในตำบลนั้น บางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจรผู้ร้ายก็ดี เป็นหน้าที่ของกำนันจะต้องเรียกผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้ายหรือติดตามเอาของกลางคืน หรือดับไฟ หรือช่วยอย่างอื่นตามควรแก่การโดยเต็มกำลัง

มาตรา ๓๘ ให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้าย ให้ได้มีที่พักตามควร

มาตรา ๓๙ ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการคนนำทาง หรือขาดแคลนพาหนะเสบียงอาหารลงในระหว่างทาง และจะร้องขอต่อกำนันให้ช่วยสงเคราะห์ กำนันต้องช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ ถ้าหากว่าการที่จะช่วยเหลือนั้นจะต้องออกราคาค่าจ้างเพียงใด ให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น

มาตรา ๔๐[๓๐] กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบลนั้น

มาตรา ๔๑ กำนันต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัว และทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในตำบลนั้น และคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน

มาตรา ๔๒ กำนันต้องทำบัญชีสิ่งของ ซึ่งต้องภาษีอากรในแขวงนั้นยื่นต่อกรมการอำเภอ และนำราษฎรไปเสียภาษีอากรตามพระราชบัญญัติภาษีอากร

มาตรา ๔๓ กำนันกระทำการตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหารือให้ช่วยก็ได้

มาตรา ๔๔ ในตำบล ๑ ให้มีสารวัตรสำหรับเป็นผู้ช่วยและรับใช้สอยของกำนัน ๒ คน ผู้ที่จะเป็นสารวัตรนี้แล้วแต่กำนันจะขอร้องให้ผู้ใดเป็น แต่ต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ว่าราชการเมืองด้วยจึงเป็นได้ และกำนันมีอำนาจเปลี่ยนสารวัตรได้

ตอน ๔
แพทย์ประจำตำบล การตั้งและหน้าที่

มาตรา ๔๕ ในตำบล ๑ ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านประชุมพร้อมกันเลือกผู้ที่มีความรู้ในวิชาแพทย์เป็นแพทย์ประจำตำบลคน ๑ สำหรับจัดการป้องกันความไข้เจ็บของราษฎรในตำบลนั้น

มาตรา ๔๖[๓๑] การแต่งตั้งแพทย์ประจำตำบล ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และต้องแต่งตั้งจากผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในตำบลนั้น เว้นแต่ผู้ที่เป็นแพทย์ประจำตำบลที่ใกล้เคียงกันอยู่แล้ว และยอมกระทำการรวมเป็นสองตำบล ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นสมควรก็แต่งตั้งได้

มาตรา ๔๗ เหตุที่แพทย์ประจำตำบลจะต้องออกจากตำแหน่งนั้น เหมือนกับเหตุที่กำนันจะต้องออกจากตำแหน่งทุกประการ

มาตรา ๔๘ แพทย์ประจำตำบล มีหน้าที่ดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ ที่จะช่วยกำนันผู้ใหญ่บ้านคิดอ่านและจัดการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบลดังกล่าวไว้ในมาตรา ๓๖ และ ๕๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้

ข้อ ๒ ที่จะคอยสังเกตตรวจตราความไข้เจ็บที่เกิดขึ้นแก่ราษฎรในตำบลนั้น และตำบลที่ใกล้เคียง ถ้าเกิดโรคภัยร้ายแรงเช่นอหิวาตกโรคก็ดี กาฬโรคก็ดี ไข้ทรพิษก็ดี ต้องคิดป้องกัน ด้วยแนะนำกำนันผู้ใหญ่บ้านให้สั่งราษฎรให้จัดการป้องกันโรคเช่นทำความสะอาดเป็นต้น และแพทย์ประจำตำบลต้องเที่ยวตรวจตราชี้แจงแก่ราษฎรด้วย

ข้อ ๓ การป้องกันโรคภัยในตำบลนั้น เช่น ปลูกทรพิศม์ ป้องกันไข้ทรพิษก็ดี ที่จะมียาแก้โรคไว้สำหรับตำบลก็ดี ดูแลอย่าให้ในตำบลนั้นมีสิ่งโสโครกอันเป็นเชื้อโรคก็ดี การเหล่านี้อยู่ในหน้าที่แพทย์ประจำตำบลฯ จะต้องคิดอ่านกับแพทย์ประจำเมือง และกำนันผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นให้สำเร็จตลอดไป

ข้อ ๔ ถ้าโรคภัยร้ายกาจ เช่น อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้ทรพิษ โรคระบาดปศุสัตว์ เกิดขึ้นในตำบลนั้น แพทย์ประจำตำบลต้องรีบรายงานยังกรมการอำเภอ ให้ทราบโดยทันที และต่อไปเนืองๆ จนกว่าจะสงบโรค

มาตรา ๔๙ แพทย์ประจำตำบลมีสังกัดขึ้นอยู่ในแพทย์ประจำเมือง แพทย์ประจำเมืองมีหน้าที่จะต้องตรวจตราแนะนำการงานในหน้าที่แพทย์ประจำตำบลในเมืองนั้นทั่วไป

ตอน ๕
การประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการตำบล กรรมการหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และวินัยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน[๓๒]

มาตรา ๕๐ เมื่อกำนันเห็นว่ามีการอันใดเนื่องในการรักษาความปกติเรียบร้อยในตำบลสมควรจะปรึกษาหารือกันในระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านทั้งปวง และแพทย์ประจำตำบล กำนันก็มีอำนาจที่จะเรียกมาประชุมปรึกษาหารือกัน และให้เอาเสียงที่เห็นพร้อมกันโดยมากเป็นที่ชี้ขาดตกลงในการที่ปรึกษาหารือกันนั้น

มาตรา ๕๑[๓๓] ให้กำนันเรียกผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลมาประชุมเพื่อปรึกษาหารือการที่จะรักษาหน้าที่ในตำบลให้เรียบร้อย ไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง

ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านตามครั้งคราวที่เห็นสมควรหรือเมื่อกรรมการมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งร้องขอให้มีการประชุม แต่เมื่อรวมปีหนึ่งจะต้องมีการประชุมไม่น้อยกว่าหกครั้ง

ให้กำนันเรียกประชุมคณะกรรมการตำบลไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๕๒ ถ้ามีเหตุสงสัยว่าผู้ใดในตำบลนั้น แสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่ผู้อื่นก็ดี หรือเป็นคนจรจัดไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพ และไม่สามารถจะชี้แจงความบริสุทธิ์ของตนได้ก็ดี ให้กำนันเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านสืบสวน ถ้ามีหลักฐานควรเชื่อว่าเป็นความจริง ก็ให้เอาตัวผู้นั้นส่งกรมการอำเภอไปฟ้องร้องเอาโทษตามมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๓ เมื่อมีผู้ใหญ่บ้านนำคนจรแปลกหน้านอกสำมะโนครัวตำบลมาส่งกำนันตามความในมาตรา ๒๗ ข้อ ๖ ให้กำนันปรึกษาหารือกับผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเห็นสมควรจะขับไล่คนผู้นั้นออกไปเสียจากท้องที่ตำบลนั้นก็ได้

มาตรา ๕๔ ถ้าลูกบ้านผู้ใดไปตั้งทับกระท่อมหรือเรือนโรงอยู่ในที่เปลี่ยวในตำบลนั้น ซึ่งน่ากลัวจะเป็นอันตรายด้วยโจรผู้ร้ายหรือน่าสงสัยว่าจะเป็นสำนักโจรผู้ร้าย การอย่างนี้ให้กำนันกับผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นประชุมปรึกษากันดู เมื่อเห็นเป็นการสมควรแล้วจะบังคับให้ลูกบ้านคนนั้นย้ายเข้ามาอยู่เสียในหมู่บ้านราษฎรก็ได้ และให้นำความแจ้งต่อกรมการอำเภอด้วย

มาตรา ๕๕ ถ้าราษฎรคนใดทิ้งให้บ้านเรือนชำรุดรุงรัง หรือปล่อยให้โสโครกโสมมอาจจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ผู้อยู่ในที่นั้นหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกัน หรือผู้ที่ไปมา หรือให้เกิดอัคคีภัยหรือโรคภัย ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลปรึกษากัน ถ้าเห็นควรจะบังคับให้ผู้ที่อยู่ในที่นั้นแก้ไขเสียให้ดีก็บังคับได้ ถ้าผู้นั้นไม่ทำตามบังคับ ก็ให้กำนันนำความร้องเรียนต่อกรมการอำเภอ

มาตรา ๕๖ ในเวลาใดจะมีอันตรายแก่การทำมาหากินของลูกบ้านในตำบลนั้น เช่น มีเหตุโรคภัยไข้เจ็บติดต่อเกิดขึ้น หรือน้ำมากหรือน้ำน้อยเกินไปเป็นต้น ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลปรึกษาหารือกันในการที่จะป้องกันแก้ไขเยียวยาภยันตรายด้วยอาการที่แนะนำลูกบ้านให้ทำอย่างใดหรือลงแรงช่วยกันได้ประการใด กำนันมีอำนาจที่จะบังคับการนั้นได้ ถ้าเห็นเป็นการเหลือกำลังให้ร้องเรียนต่อกรมการอำเภอ และผู้ว่าราชการเมืองขอกำลังรัฐบาลช่วย

มาตรา ๕๗ ในการที่จะสำรวจสำมะโนครัวและทะเบียนบัญชีต่างๆ เพื่อประโยชน์ในราชการ เช่นการที่จะสำรวจสำมะโนครัวและทำบัญชีไร่นา และสิ่งของต้องพิกัดภาษีอากรในตำบลนั้น กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงประชุมตรวจทำบัญชีให้ถูกต้อง และให้ลงชื่อพร้อมกันเป็นพยานในบัญชีที่จะยื่นต่อเจ้าพนักงานก็ได้

มาตรา ๕๘ ในการที่จะทำรายงานประจำหรือรายงานจรอย่างใดๆ ยื่นต่อกรมการอำเภอ กำนันจะเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลในตำบลนั้นพร้อมกันตรวจสอบก่อน และจะให้ลงชื่อเป็นพยานในรายงานนั้นก็ได้

มาตรา ๕๙ ในเวลาที่ผู้ว่าราชการเมือง หรือกรมการอำเภอ มีหมายให้ประกาศข้อราชการอันใดแก่ราษฎร กำนันจะเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นพร้อมกันชี้แจงให้เป็นที่เข้าใจข้อราชการอันนั้นแล้วให้รับข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรอีกชั้นหนึ่งก็ได้

มาตรา ๖๐ ในเวลาใดมีการนักขัตฤกษ์ หรือประชุมชนเป็นการใหญ่ในตำบลนั้น กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลพร้อมกันมาช่วยพิทักษ์รักษาความเรียบร้อยในที่อันนั้น ถ้าและเห็นเป็นการจำเป็นแล้ว จะขอแรงราษฎรมาช่วยด้วยก็ได้

มาตรา ๖๑ เวลาข้าราชการผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชาโดยตรงมาตรวจราชการในท้องที่ กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ในตำบลประชุมพร้อมกันเพื่อแจ้งข้อราชการ หรือฟังราชการก็ได้

มาตรา ๖๑ ทวิ[๓๔] กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดต้องได้รับโทษ

วินัยและโทษผิดวินัยให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

อำนาจการลงโทษ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลให้เป็นไปดังนี้

(๑) กำนันมีอำนาจลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ใหญ่บ้าน

(๒) นายอำเภอมีอำนาจลงโทษกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลดังนี้

(ก) ลดอันดับเงินเดือนไม่เกินหนึ่งอันดับ

(ข) ตัดเงินเดือน โดยเทียบในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าแผนกกับผู้กระทำผิดชั้นเสมียนพนักงาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

(ค) ลงโทษภาคทัณฑ์

เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านคนใดถูกฟ้องในคดีอาญา เว้นแต่คดีความผิดในลักษณะฐานลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือมีกรณีที่ต้องหาว่าทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถูกสอบสวนเพื่อไล่ออกหรือปลดออก ถ้านายอำเภอเห็นว่าจะคงให้อยู่ในตำแหน่งจะเป็นการเสียหายแก่ราชการจะสั่งให้พักหน้าที่ก็ได้ แล้วรายงานให้ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบการสั่งให้กลับเข้ารับหน้าที่ตลอดถึงการวินิจฉัยว่าจะควรจ่ายเงินเดือนระหว่างพักให้เพียงใดหรือไม่ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้พิจารณาสั่ง อนุโลมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

(๓) ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจลงโทษ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลในทุกสถาน ในกรณีการลดอันดับและตัดเงินเดือน ให้เทียบข้าหลวงประจำจังหวัดในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้ากอง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลเป็นชั้นเสมียนพนักงานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

โดยเฉพาะโทษปลด หรือไล่ออก ถ้ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลผู้ถูกลงโทษเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็มีสิทธิ์ร้องทุกข์ต่อกระทรวงมหาดไทย

การร้องทุกข์ให้ทำคำร้องลงลายมือชื่อยื่นต่อนายอำเภอภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันได้ทราบคำสั่งการลงโทษเพื่อนายอำเภอจักได้เสนอต่อไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดและกระทรวงมหาดไทยตามลำดับภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องทุกข์ พร้อมด้วยคำชี้แจง ถ้าจะพึงมี ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้ยกคำร้องทุกข์หรือเพิกถอนคำสั่งการลงโทษหรือลดโทษ

มาตรา ๖๑ ตรี[๓๕] ให้นำความในมาตรา ๖๑ ทวิ เฉพาะที่เกี่ยวกับผู้ใหญ่บ้านมาใช้บังคับแก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบโดยอนุโลม

หมวดที่ ๕
ว่าด้วยลักษณะปกครองอำเภอ

ตอน ๑
การตั้งอำเภอและกิ่งอำเภอ

มาตรา ๖๒ ท้องที่หลายตำบลอันสมควรอยู่ในความปกครองอันเดียวกันได้ ให้จัดเป็นอำเภอ ๑

มาตรา ๖๓ ลักษณะการตั้งอำเภอ ให้สมุหเทศาภิบาลจัดการดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ให้กำหนดเขตท้องที่อำเภอ มีเครื่องหมายและจรดเขตอำเภออื่นทุกด้าน อย่าให้มีที่ว่างเปล่าอยู่นอกเขตอำเภอ

ข้อ ๒ ให้กำหนดจำนวนตำบลที่รวมเข้าเป็นอำเภอและให้กำหนดเขตตำบลให้ตรงกับเขตอำเภอ ถ้ามีที่ว่างเปล่า เช่น ทุ่งหรือป่าเป็นต้นอยู่ใกล้เคียงท้องที่อำเภอใด หรือจะตรวจตราปกครองได้สะดวกจากอำเภอใด ก็ให้สมุหเทศาภิบาลกำหนดที่ว่างนั้นเป็นที่ฝากในอำเภอนั้น

ข้อ ๓ ให้กำหนดที่ตั้งที่ว่าการอำเภอให้อยู่ในที่ซึ่งจะทำการปกครองราษฎรในอำเภอนั้นได้สะดวก

ข้อ ๔ ให้สมุหเทศาภิบาลบอกข้อกำหนดเหล่านี้เข้ามายังเสนาบดีในเวลาที่จะจัดตั้งอำเภอใหม่ เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงประกาศตั้งอำเภอได้

มาตรา ๖๔ อำเภอใดท้องที่กว้างขวางกรมการอำเภอจะไปตรวจตราให้ตลอดท้องที่ได้โดยยาก แต่หากในท้องที่นั้นผู้คนไม่มากมายพอแก่จะตั้งขึ้นเป็นอำเภอ ๑ ต่างหากก็ดี หรือในท้องที่อำเภอใดมีที่ประชุมชนมากอยู่ห่างไกลจากที่ว่าการอำเภอ กรมการอำเภอจะไปตรวจการไม่ได้ดังสมควร แต่จะตั้งที่ประชุมแห่งนั้นขึ้นเป็นอำเภอต่างหาก ท้องที่จะเล็กไปก็ดี ถ้าความขัดข้องในการปกครองมีขึ้นอย่างใดดังว่ามานี้ จะแบ่งท้องที่นั้นออกเป็นกิ่งอำเภอเพื่อให้สะดวกแก่การปกครองก็ได้ ให้พึงเข้าใจว่าการที่ตั้งกิ่งอำเภอนั้น ให้ตั้งต่อเมื่อมีความจำเป็นในการปกครอง อำเภอ ๑ จะมีกิ่งอำเภอเดียวหรือหลายกิ่งอำเภอก็ได้

มาตรา ๖๕ การจัดตั้งกิ่งอำเภอใด ก็เสมอตั้งที่ว่าการอำเภอนั้นเองขึ้นอีกแห่ง ๑ เพื่อความสะดวกแก่การปกครอง การที่จะกำหนดจะต้องกำหนดแต่ว่าตำบลใดๆ บ้าง ที่จะต้องอยู่ในปกครองของกิ่งอำเภอ เมื่อสมุหเทศาภิบาลได้รับอนุญาตของเสนาบดีแล้ว ก็จัดตั้งกิ่งอำเภอได้

ตอน ๒
การจัดตั้งกรมการอำเภอ

มาตรา ๖๖ อำเภอ ๑ ให้มีพนักงานปกครองคณะ ๑ เรียกรวมกันว่า กรมการอำเภอๆ แยกเป็นรายตำแหน่ง ดังนี้ คือ

(๑) นายอำเภอ หรือถ้าเป็นตำแหน่งพิเศษ เรียกว่าผู้ว่าราชการอำเภอ เป็นหัวหน้าการปกครองทั่วไปในอำเภอ และขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการเมือง มีอำเภอละคน ๑

(๒) ปลัดอำเภอเป็นผู้ช่วยและผู้แทนนายอำเภออยู่ในบังคับนายอำเภอ อำเภอ ๑ มีจำนวนปลัดอำเภอมากน้อยตามสมควรแก่ราชการ

(๓) สมุห์บัญชีอำเภอ คือ ข้าราชการมีสังกัดในกรมสรรพากรมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยนายอำเภอในการเก็บภาษีอากรและผลประโยชน์แผ่นดินอยู่ในบังคับนายอำเภอ

มาตรา ๖๗ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ สมุห์บัญชีซึ่งรวมเรียกกันว่ากรมการอำเภอนี้ แม้มีตำแหน่งต่างกันย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบรวมกันในการที่จะให้การปกครองอำเภอนั้นเรียบร้อย และเมื่อตำแหน่งใดการมากเหลือมือ หรือว่าว่างพนักงานกรมการอำเภอ แม้อยู่ในตำแหน่งอื่น ต้องช่วยและต้องทำแทนกัน จะถือว่าเป็นพนักงานต่างกันนั้นไม่ได้

มาตรา ๖๘ นายอำเภอมีอำนาจในส่วนธุรการฝ่ายพลเรือนเหนือข้าราชการทุกแผนกที่ประจำรักษาราชการในอำเภอนั้น อำนาจที่ว่านี้ไม่มีแก่อำเภอที่ตั้งที่ว่าการเมือง หรือที่ว่าการมณฑล

มาตรา ๖๙[๓๖] ในอำเภอหนึ่ง นอกจากมีกรมการอำเภอให้มีตำแหน่งเสมียนพนักงานอยู่ในบังคับบัญชากรมการอำเภออีกมากน้อยตามสมควรแก่ราชการ กับมีปลัดอำเภอประจำตำบลซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลในตำบลนั้น

ปลัดอำเภอประจำตำบลมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกรมการอำเภอซึ่งมีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ แต่รับผิดชอบในกิจการเฉพาะตำบลที่ตนมีหน้าที่ประจำอยู่

มาตรา ๗๐ พนักงานปกครองกิ่งอำเภอ จะมีกรมการอำเภอรองแต่นายอำเภอตำแหน่งใดอยู่ประจำการ และจะมีเสมียนพนักงานอยู่ประจำทำการที่กิ่งอำเภอเท่าใด ทั้งนี้แล้วแต่จะสมควรแก่ราชการ แต่ผู้ที่เป็นใหญ่อยู่ประจำทำการที่กิ่งอำเภอต้องอยู่ในบังคับนายอำเภอ และทำการในหน้าที่ในเวลาที่นายอำเภอมิได้มาอยู่ที่กิ่งอำเภอเหมือนเป็นผู้แทนนายอำเภอฉะนั้น

มาตรา ๗๑ อำเภอใดมีกิ่งอำเภอ การอย่างใดจะแยกเป็นส่วนไปสำหรับกิ่งอำเภอ และการอย่างใดควรรวมทำแต่ในที่ว่าการอำเภอแห่งเดียว ทั้งนี้ผู้ว่าราชการเมืองมีอำนาจที่จะกำหนดได้โดยอนุมัติของสมุหเทศาภิบาล

มาตรา ๗๒ การเลือกตั้งย้ายถอนนายอำเภอ ให้สมุหเทศาภิบาลมีอำนาจที่จะกระทำได้โดยอนุมัติของเสนาบดี

มาตรา ๗๓ การเลือกตั้งย้ายถอนปลัดอำเภอสมุหบัญชีอำเภอ ให้ผู้ว่าราชการเมืองมีอำนาจที่จะทำได้ โดยอนุมัติของสมุหเทศาภิบาล สมุหเทศาภิบาลต้องบอกเข้ามายังเสนาบดีให้ทราบจงด้วยทุกคราว

มาตรา ๗๔ การเลือกตั้งย้ายถอนเสมียนพนักงานในอำเภอ ให้ผู้ว่าราชการเมืองมีอำนาจที่จะทำได้ ต้องบอกให้สมุหเทศาภิบาลทราบด้วยจงทุกคราว

มาตรา ๗๕ เวลาตำแหน่งปลัดอำเภอ หรือสมุหบัญชีอำเภอว่าง ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะจัดผู้หนึ่งผู้ใดในขณะกรมการอำเภอ หรือเสมียนพนักงานคนหนึ่งคนใดเข้าทำการในตำแหน่งนั้นๆ ได้ชั่วคราว แต่ต้องรีบบอกไปยังผู้ว่าราชการเมือง และให้ผู้นั้นทำการในตำแหน่งนั้นไปกว่าจะได้รับคำสั่งจากพนักงานผู้ใหญ่ให้เป็นประการใด

เวลาตำแหน่งเสมียนพนักงานในอำเภอว่าง ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะจัดคนเข้าทำการในตำแหน่งนั้นๆ ได้ชั่วคราว แต่ต้องบอกขออนุมัติของผู้ว่าราชการเมืองภายในเดือน ๑ แล้วแต่ผู้ว่าราชการเมืองจะตั้งผู้นั้นหรือผู้อื่นให้เป็นแทนในตำแหน่งที่ว่าง

มาตรา ๗๖ บรรดาข้าราชการซึ่งมีสังกัดทำราชการอยู่ในที่ว่าการอำเภอ นายอำเภอมีอำนาจที่จะให้ลาได้คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน

มาตรา ๗๗ ถ้าและผู้ใดมีเหตุอันนายอำเภอเห็นว่าจะให้ทำราชการอยู่ในตำแหน่งจะเสียราชการ นายอำเภอจะให้ผู้นั้นพักราชการเสียชั่วคราวก็ได้ แต่ในการที่สั่งให้พักราชการนี้ ต้องบอกให้ผู้ว่าราชการเมืองทราบภายใน ๑๕ วัน คำตัดสินเป็นเด็ดขาดในเรื่องนั้นให้เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจที่จะตั้งตำแหน่งที่เกิดเหตุนั้น

มาตรา ๗๘ ให้มีดวงตราประจำตำแหน่งนายอำเภอ และดวงตราสำหรับนายกิ่งอำเภอสำหรับประทับกำกับลายมือที่ลงชื่อในหนังสือสำคัญต่างๆ บรรดาหนังสือที่ทำในนามและหน้าที่กรมการอำเภอห้ามมิให้ใช้ตราอื่นประทับ และตราประจำตำแหน่งนี้ในเวลาผู้ใดทำการแทนหรือรั้งตำแหน่งนั้นก็ให้ใช้ได้

มาตรา ๗๙ ในเวลาตำแหน่งนายอำเภอว่างก็ดี หรือนายอำเภอจะทำการในหน้าที่ไม่ได้ชั่วคราวก็ดี ถ้าและสมุหเทศาภิบาลหรือผู้ว่าราชการเมืองมิได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่นแล้ว ให้กรมการอำเภอซึ่งมียศสูงกว่าผู้อื่นเป็นผู้แทน

มาตรา ๘๐ ผู้แทนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งที่แทนนั้นทุกอย่าง เว้นไว้แต่อำนาจอันเป็นส่วนบุคคล หรือที่มีข้อห้ามไว้ โดยเฉพาะมิให้ผู้แทนทำได้

มาตรา ๘๑ หน้าที่กรมการอำเภอที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือในที่อื่นก็ดี ถ้ามิได้ระบุว่าเป็นหน้าที่เฉพาะนายอำเภอ หรือเฉพาะตำแหน่งใดในกรมการอำเภอไซร้ ให้พึงเข้าใจว่าเป็นหน้าที่และรับผิดชอบรวมกัน นายอำเภอเป็นหัวหน้าจะทำการนั้นเอง หรือจะมอบหมายให้กรมการอำเภอคนใดทำโดยอนุมัติของนายอำเภอก็ได้ แต่นายอำเภอจะหลีกความรับผิดชอบในการทั้งปวง เพราะเหตุที่อ้างว่าได้ให้ผู้อื่นทำแทนนั้นไม่ได้

มาตรา ๘๒ ในการที่จะฟังบังคับบัญชาราชการทั่วไป กรมการอำเภออยู่ในบังคับบัญชาผู้ว่าราชการเมืองโดยตรง จะลบล้างคำสั่งผู้ว่าราชการเมืองได้ แต่ผู้สำเร็จราชการมณฑลหรือเสนาบดีเจ้ากระทรวงในกรุงเทพฯ ผู้บัญชาการนั้นๆ แต่การโดยปกติซึ่งย่อมมีข้าราชการเป็นเจ้าแผนกจากเมืองหรือมณฑลไปตรวจการเฉพาะแผนกในที่ว่าการอำเภอ ถ้าและผู้ตรวจนั้นกระทำการตามคำสั่งและรับอำนาจไปจากผู้ว่าราชการเมืองหรือผู้สำเร็จราชการมณฑลหรือเจ้ากระทรวง กรมการอำเภอต้องเชื่อฟังเหมือนคำสั่งผู้ว่าราชการเมืองผู้สำเร็จราชการมณฑลและเจ้ากระทรวงที่ใช้มานั้น ถ้าหากว่าผู้ตรวจการนั้นมาโดยลำพังหน้าที่ของตน จะสั่งให้จัดการในแผนกนั้นๆ ประการใดกรมการอำเภอควรทำตาม ต่อเมื่อคำสั่งไม่ขัดกับคำสั่งผู้ว่าราชการเมืองและนายอำเภอเห็นชอบด้วย ถ้ามีเจ้าพนักงานมาสั่งการประการใดๆ กรมการอำเภอต้องรายงานให้ผู้ว่าราชการเมืองทราบด้วยจงทุกคราว

ตอน ๓
หน้าที่และอำนาจของกรมการอำเภอ

ก. การปกครองท้องที่

มาตรา ๘๓ กรมการอำเภอต้องตรวจตราและจัดการปกครองตำบลและหมู่บ้านให้เป็นไปได้จริงดังพระราชบัญญัตินี้

นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการอำเภอ ให้กรมการอำเภอมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วย[๓๗]

มาตรา ๘๔ กรมการอำเภอต้องเอาใจใส่สมาคมให้คุ้นเคยกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล เป็นที่ปรึกษาหารือ และเป็นผู้รับช่วยแก้ไขความขัดข้องให้แก่เขา

มาตรา ๘๕ ให้กรมการอำเภอเรียกประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านแพทย์ประจำตำบลพร้อมกัน หรือเรียกประชุมแต่เฉพาะตำแหน่งมีประชุมกำนัน เป็นต้น ในเวลามีการจะต้องปรึกษาหรือต้องถามต้องสั่งตามสมควร

มาตรา ๘๖ กรมการอำเภอรับผิดชอบที่จะรักษาสถานที่ว่าการอำเภอสรรพหนังสือและบัญชีตลอดจนบริเวณที่ว่าการอำเภอให้เรียบร้อย

มาตรา ๘๗ กรมการอำเภอต้องให้ราษฎรที่มีกิจธุระหาได้ทุกเมื่อ ถ้าราษฎรมาร้องทุกข์อย่างใดซึ่งกรมการอำเภอควรช่วยได้ ต้องช่วยตามสมควร

มาตรา ๘๘ กรมการอำเภอต้องหมั่นตรวจท้องที่ในเขตอำเภอของตน และท้องที่อำเภออื่นที่ติดต่อกันให้รู้ความเป็นไปในท้องที่นั้นๆ

มาตรา ๘๙ บรรดาหนังสือสำคัญที่ต้องทำตามกฎหมาย ถ้ากฎหมายและข้อบังคับมิได้ระบุไว้ว่าเป็นหน้าที่ของพนักงานอื่นทำแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะทำสำหรับการในอำเภอนั้น

มาตรา ๙๐ กรมการอำเภอเป็นพนักงานทำหนังสือเดินทางสำหรับราษฎรในท้องที่อำเภอนั้นจะไปมาค้าขายในที่อื่น

มาตรา ๙๑ หน้าที่ของกรมการอำเภอในการทำทะเบียนบัญชีนั้น คือบัญชีสำมะโนครัวและทะเบียนทุกๆ อย่าง บรรดาที่ต้องการใช้ในราชการ

มาตรา ๙๒ รายงานราชการที่กรมการอำเภอจะต้องทำนั้นจำแนกเป็นกิจต่างๆ ดังนี้คือ

ข้อ ๑ กรมการอำเภอเป็นหูเป็นตาของรัฐบาลต้องเอาใจใส่ตรวจตราสืบสวนความทุกข์สุขของราษฎร และเหตุการณ์ที่เกิดมีในท้องที่ของตน การอันใดที่รัฐบาลควรรู้เพื่อความสุขของราษฎรและประโยชน์ของราชการ กรมการอำเภอต้องถือเป็นหน้าที่ๆ จะรายงานให้รัฐบาลทราบความตามที่เป็นจริง

ข้อ ๒ โดยปกติให้กรมการอำเภอรายงาน ต่อผู้ว่าราชการเมืองของตน แต่ถ้ามีคำสั่งโดยเฉพาะว่าให้รายงานการอย่างใดต่อผู้ใดก็ดีหรือว่าเหตุการณ์อันใดเกิดขึ้น กรมการอำเภอเห็นว่าจะรายงานต่อผู้ว่าราชการเมืองของตนก่อนจะไม่ทันประโยชน์ของราชการจะรายงานไปยังที่แห่งนั้นๆ ซึ่งเห็นว่าจะเป็นประโยชน์อย่างดีแก่ราชการก็ได้แต่ต้องบอกให้ผู้ว่าราชการเมืองของตนทราบจงทุกคราว

ข้อ ๓ รายงานประจำบอกเหตุการณ์ และข้อราชการบรรดามีในอำเภอ ควรยื่นต่อผู้ว่าราชการเมืองไม่น้อยกว่าเดือนละครั้ง ๑ รายงานการจรนั้นแล้วแต่กำหนดในข้อบังคับ หรือเหตุการณ์อันควรรายงาน ส่วนรายงานด่วนบอกเหตุสำคัญ ซึ่งเป็นปัจจุบันทันด่วนเกิดขึ้นนั้น ต้องรีบรายงานทันที และส่งโดยโทรเลข หรือโทรศัพท์อย่างเร็วที่สุดที่จะส่งได้

ข. การป้องกันภยันตรายของราษฎร และรักษาความสงบในท้องที่

มาตรา ๙๓ เวลามีการประชุมมากในที่ใด เช่น ในเวลามีการนักขัตฤกษ์เป็นต้น กรมการอำเภอกับกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนั้นต้องจัดการรักษาความเรียบร้อยในที่ประชุมชน

มาตรา ๙๔ กรมการอำเภอต้องคอยตรวจตราตักเตือนกำนันผู้ใหญ่บ้านให้มีเครื่องหมายสัญญาเรียกลูกบ้านช่วยกันดับไฟ หรือระงับเหตุภยันตรายอย่างอื่น หรือจับโจรผู้ร้ายทุกหมู่บ้าน

มาตรา ๙๕ เมื่อกรมการอำเภอได้ปรึกษากำนันผู้ใหญ่บ้านในท้องที่นั้นแล้ว เห็นว่าหมู่บ้านใดอยู่ในที่ซึ่งสมควรจะจัดการล้อมรั้วป้องกันโจรได้ ให้กรมการอำเภอนำเสนอต่อผู้ว่าราชการเมือง เมื่อผู้ว่าราชการเมืองเห็นชอบด้วยแล้ว ก็ให้กรมการอำเภอชี้แจงและสั่งผู้ใหญ่บ้าน และราษฎรในหมู่บ้านนั้นทำรั้วล้อมรอบหมู่บ้าน มีประตูเป็นทางเข้าออกกี่แห่งแล้วแต่ชาวบ้านนั้นจะเห็นสมควร เวลากลางคืนให้ผู้ใหญ่บ้านจัดราษฎรผลัดเปลี่ยนกันรักษาประตูป้องกันโจรผู้ร้ายให้ทั้งหมู่บ้าน

มาตรา ๙๖ หมู่บ้านใดตั้งอยู่ใกล้ป่าพงอันเป็นเชื้อไฟ เมื่อถึงฤดูพงแห้งให้กรมการอำเภอสั่งราษฎรในหมู่บ้านนั้น ให้ช่วยกันถางพงให้เตียนออกไปห่างบ้านเรือน ป้องกันอย่าให้เป็นอัคคีภัยแก่หมู่บ้านนั้น

มาตรา ๙๗ เมื่อกำนันตำบลรายงานมาว่าเจ้าของหรือผู้ที่อยู่ในเหย้าเรือนแห่งใดที่ร้างหรือทรุดโทรม ไม่กระทำการตามคำสั่งให้จัดการซ่อมแซมรักษาเรือนนั้น ให้ดีตามความที่กล่าวไว้ในมาตรา ๕๕ ให้กรมการอำเภอไต่สวนและบังคับตามควรแก่การ ถ้าไม่ทำตามบังคับให้กรมการอำเภอมีอำนาจรื้อเรือนนั้นได้ และเรียกเอาค่ารื้อแก่เจ้าของ

มาตรา ๙๘ ราษฎรผู้ใดไปปลูกเรือนในที่เปลี่ยว อันน่ากลัวอันตรายด้วยโจรผู้ร้ายก็ดี หรือน่ากลัวจะเป็นที่ซ่อนของโจรผู้ร้ายก็ดี เมื่อกรมการอำเภอได้ปรึกษากับกำนันในท้องที่นั้นเห็นด้วยกันแล้ว ก็ให้บังคับให้ผู้นั้นย้ายเข้ามาอยู่เสียในหมู่บ้าน

มาตรา ๙๙ ในเวลาอัตคัดอาหาร ให้กรมการอำเภอประกาศตักเตือนราษฎรให้เก็บรักษาเข้าไว้ให้พอบริโภค

มาตรา ๑๐๐ ถ้าแห่งใดข้าวไม่พอแก่ราษฎรในเวลาอัตคัด ให้กรมการอำเภอรีบรายงานและกะประมาณจำนวนข้าวที่ขาด อันราษฎรจะไม่พึงขวนขวายหาเองได้ แจ้งต่อผู้ว่าราชการเมือง ถ้าและรัฐบาลจัดส่งข้าวหลวงมาแก่อัตคัดไซร้ เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะจัดการจำหน่ายข้าวตามวิธีที่สมควร คือ

(๑) ผู้ใดมีทุนพอซื้อ ให้ผู้นั้นซื้อได้เท่าราคาทุน

(๒) ผู้ใดทำนาไว้ยังไม่ได้ผล ให้ผู้นั้นยืมโดยสัญญาส่งเงินเมื่อขายข้าวใหม่ได้เท่าราคาทุนที่รับข้าวไปในเวลานั้น หรือใช้ด้วยข้าวใหม่เมื่อทำได้ คิดตามราคาข้าวใหม่นั้นเท่าทุนที่รัฐบาลให้ยืมไป

(๓) ผู้ใดทำการเพาะปลูก หรือหาสินค้าป่าอันอาจจะหาสินค้ามาแลกข้าวได้ ก็ยอมรับสินค้าจากผู้นั้น แลกข้าวโดยคิดราคาตามสมควรและพอใจทั้ง ๒ ฝ่าย

(๔) ผู้ใดอาจจะทำการได้แต่ด้วยแรง ก็หางานอันประกอบด้วยสาธารณประโยชน์ เช่น ขุดสระน้ำ ทำถนนหรือซ่อมแซมสถานที่ทำราชการเป็นต้น ให้ผู้นั้นรับจ้างทำคิดข้าวให้ตามราคาทุนเป็นค่าจ้าง โดยอัตราสูงกว่าที่เขาจ้างกันทำการในที่นั้น ๑ ใน ๔ ส่วน คือ ถ้าอัตราค่าจ้างเขาจ้างกันโดยปกติวันละบาท ๑ ให้ให้ข้าวเท่าราคาวันละ ๑ บาท ๒๕ สตางค์ เป็นต้น

(๕) ห้ามมิให้ๆ ข้าวแก่ผู้ที่ยังสามารถกระทำการแลกได้ด้วยประการใดๆ แต่ผู้ซึ่งไม่สามารถกระทำการแลกได้จริงๆ เช่น คนเจ็บไข้ ชรา ทุพลภาพ หรือทารกนั้น ควรให้ได้รับข้าวของหลวงพอสมควรแต่ที่จะเลี้ยงชีวิตในเวลาอัตคัตนั้น

ข. การที่เกี่ยวด้วยความแพ่งและความอาญา

มาตรา ๑๐๑ หน้าที่และอำนาจของกรรมการอำเภอในการที่เกี่ยวด้วยความอาญานั้น มีดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาอำนาจซึ่งกฎหมายกำหนดไว้สำหรับผู้ใหญ่บ้านและกำนันนั้น ให้กรรมการอำเภอใช้ได้ทุกอย่าง

ข้อ ๒ ความอาญาเกิดขึ้นในท้องที่อำเภอใด หรือตัวจำเลยมาอาศัยอยู่ในท้องที่อำเภอใด ให้กรมการอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งให้จับผู้ต้องหามาไต่สวนคดีเรื่องนั้นในชั้นต้น

ข้อ ๓ ในการไต่สวนในชั้นต้นก็ดี หรือจัดการตามหมายอย่างใดๆ หรือตามคำสั่งของศาล หรือคำสั่งในทางราชการอย่างใดๆ ก็ดี ให้กรมการอำเภอมีอำนาจที่จะออกหมายเรียกตัวคนมาสาบานให้การเป็นพยานหมายค้นบ้านเรือน หรือหมายยึดสิ่งของได้

ข้อ ๔ ในการค้นบ้านเรือน หรือยึดสิ่งของนั้น ถ้านายอำเภอไปค้น หรือยึดเองไม่ต้องมีหมาย ถ้าจะแต่งให้ผู้อื่นไปค้นหรือยึด ก็ให้นายอำเภอมีหมายสั่งเจ้าพนักงานผู้ถือหมายมีอำนาจที่จะค้นและยึดได้ตามหมาย

ข้อ ๕ ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ซึ่งได้ตัวมาต่อหน้ากรมการอำเภอนั้น โดยปกตินายอำเภอควรยอมให้มีประกัน แต่ถ้านายอำเภอเห็นว่ามีเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่จะกล่าวในมาตรานี้ ก็ให้เอาตัวไว้ คือ

(ก) เป็นคดีฉกรรจ์ที่ต้องด้วยโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไปอย่าง ๑ หรือ

(ข) ถ้าผู้ต้องหาหลบหนีจะจับได้ โดยยากอย่าง ๑ หรือ

(ค) เห็นได้ว่าถ้าปล่อยผู้นั้นไปจะทำให้เกิดเหตุอันตรายอย่าง ๑ หรือ

(ง) ถ้าปล่อยไปจะขัดข้องหรือลำบากแก่การไต่สวนคดีในชั้นต้นอย่าง ๑

ข้อ ๖ การไต่สวนคดีในชั้นต้นนั้น ต้องลงลายมือภายใน ๔๘ ชั่วโมง ตั้งแต่เวลาที่จับผู้ต้องหา นายอำเภอต้องรีบจัดการโดยเร็วที่จะทำได้ แล้วส่งตัวผู้ต้องหายังเมือง ให้ส่งต่อไปยังศาลซึ่งมีหน้าที่พิจารณาคดีนั้น โดยวิธีที่กล่าวต่อไปนี้

ถ้าเป็นตำบลที่มีศาลซึ่งมีอำนาจ และที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ด้วยกัน ให้ส่งตัวผู้ต้องหาต่อศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง ตั้งแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้ตกมาอยู่ในความควบคุมของกรมการอำเภอ

ถ้าเป็นที่อื่นๆ ให้ส่งตัวผู้ต้องหายังศาลโดยเร็วที่จะทำได้ และห้ามมิให้กักขังตัวไว้ที่ที่ว่าการอำเภอเกินกว่า ๔๘ ชั่วโมง โดยไม่มีเหตุจำเป็น

ถ้าเมื่อส่งผู้ต้องหาไปยังศาล นายอำเภอทำการไต่สวนคดีในชั้นต้นยังไม่สำเร็จ ก็ให้เจ้าพนักงานเมืองร้องขอต่อศาลขอผัดให้มีเวลาไต่สวนต่อไปตามสมควร

ข้อ ๗ ในการไต่สวนความอาญา ถ้านายอำเภอเห็นว่าไม่มีหลักฐานข้างฝ่ายโจทก์ ให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ถ้าผู้ต้องหาต้องด้วยหมายสั่งจับของศาลอยู่แล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานเมืองร้องขอต่อศาลให้สั่งปล่อยตัวผู้ต้องหา

มาตรา ๑๐๒ กรมการอำเภอต้องจัดพนักงานออกตรวจตระเวนรักษาความเรียบร้อย และคอยสืบจับโจรผู้ร้ายในท้องที่ของตน

มาตรา ๑๐๓ เมื่อมีเหตุผู้คนถูกกระทำร้ายตายลงในท้องที่อำเภอใดก็ดี ฟกช้ำหรือมีบาดแผลเจ็บป่วยสาหัสก็ดี ผู้ที่ถูกกระทำร้ายฟกช้ำ หรือมีบาดแผลมาขอให้ชันสูตรก็ดี เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะตรวจชันสูตรพลิกศพตามพระราชบัญญัติ และจดคำให้การพร้อมด้วยพยาน และทำหนังสือชันสูตรไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๑๐๔ เมื่อเกิดเหตุเสียทรัพย์แก่ผู้หนึ่งผู้ใด เช่นถูกโจรภัยเป็นต้น เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะทำคำตราสินตามคำขอร้องของเจ้าทรัพย์ หรือเพื่อหลักฐานในราชการ

มาตรา ๑๐๕ ความผิดอย่างใดๆ อันต้องตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่น กำหนดเป็นลหุโทษก็ดี ความผิดล่วงละเมิดพระราชบัญญัติภาษีอากร อันเบี้ยปรับกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติไม่เกิน ๒๐๐ บาทก็ดี เมื่อกรมการอำเภอไต่สวนเห็นว่าจำเลยมีพิรุธ ให้กรมการอำเภอมีอำนาจที่จะเปรียบเทียบให้ตกลงกันได้ ถ้าไม่ตกลงกันได้ก็ดี หรือกรมการอำเภอเห็นว่าโทษของจำเลยเกินกว่าปรับ ๒๐๐ บาท หรือเป็นโทษทั้งปรับทั้งจำ หรือโทษจำอย่างเดียวก็ดี ก็ให้ส่งคดีเรื่องนั้นไปยังเมือง

มาตรา ๑๐๖ ถ้ามีผู้ร้องขออายัดตัวคน หรือสิ่งของโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะรับอายัด และทำหนังสือหลักฐานในการอายัดนั้น

มาตรา ๑๐๗ เงินกลาง หรือของกลาง ในคดีที่จะต้องรักษาไว้ในอำเภอนั้น หรือจะต้องนำส่งไปยังเมือง เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะจัดการรักษาและนำส่ง

มาตรา ๑๐๘[๓๘] (ยกเลิก)

ค. การป้องกันโรคร้าย

มาตรา ๑๐๙ กรมการอำเภอต้องคอยระวัง อย่าให้โรคร้ายแพร่หลายไปในชุมชน ต้องคอยดูและป้องกัน หรือเมื่อโรคเกิดขึ้นก็ต้องจัดการรักษาอย่าให้ติดลุกลามมากไป

มาตรา ๑๑๐ เพราะเหตุที่โสโครกเป็นแดนเกิดของโรคร้าย คือ อหิวาตกโรค และกาฬโรค เป็นต้น กรมการอำเภอต้องคอยตรวจตราว่ากล่าวคนในท้องที่อย่าให้ทอดทิ้งหรือปล่อยให้เกิดความโสโครกอันจะเป็นเหตุให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บแก่ประชาชน

มาตรา ๑๑๑ กรมการอำเภอต้องเอาเป็นธุระตรวจตราอุดหนุนให้แพทย์ประจำตำบลดูแลการรักษาพยาบาล คือ กาารปลูกทรพิศม์ และจำหน่ายยาหลวงเป็นต้น และให้ราษฎรได้รับความป้องกันและรักษาโรคตามสมควรแก่การที่จะเป็นได้

มาตรา ๑๑๒ ในเวลาเกิดโรคร้ายติดต่อขึ้นในอำเภอนั้น หรือในท้องที่อำเภออื่น ซึ่งอาจจะลุกลามมาถึงอำเภอนั้น ให้กรมการอำเภอประกาศตักเตือนแก่ราษฎรให้จัดการป้องกันและรักษาโรค ถ้าหากว่าจะควรจัดการป้องกันได้อย่างใด หรือว่าควรจะรีบร้องเรียนต่อผู้ใหญ่ขอกำลังอุดหนุนประการใด ก็ให้กรมการอำเภอจัดการตามสมควร

มาตรา ๑๑๓ ถ้าเกิดโรคร้ายที่ติดต่อขึ้นในอำเภอใด ให้กรมการอำเภอนั้นรีบบอกข่าวโดยทางอย่างเร็วที่สุดที่จะบอกได้ให้ผู้ใหญ่เหนือตนทราบ แล้วให้รายงานเหตุความไข้นั้นต่อไปเนื่องๆ จนกว่าโรคจะสงบ

ฅ. บำรุงการทำนาค้าขายป่าไม้และทางไปมาต่อกัน

มาตรา ๑๑๔ กรมการอำเภอต้องตรวจให้รู้ทำเลที่ทำมาหาเลี้ยงชีพของราษฎรในอำเภอนั้น คือ ที่นา ที่สวน ที่จับสัตว์น้ำเป็นต้น และต้องสอบสวนให้รู้ว่าที่เหล่านั้นอาศัยสายน้ำทางใด ควรทำบัญชีมีทะเบียนไว้ในที่ว่าการอำเภอ

มาตรา ๑๑๕ การบำรุงผลประโยชน์ในการหาเลี้ยงชีพของราษฎรก็ดี การป้องกันภยันตรายมิให้เกิดแก่การหาเลี้ยงชีพของราษฎรก็ดี อันต้องการความพร้อมเพรียงช่วยกันในหมู่ราษฎร ยกตัวอย่างดังบางคราวจะต้องทำทำนบปิดน้ำ บางคราวต้องระบายน้ำสำหรับการเพาะปลูก การเหล่านี้เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องเอาใจใส่คอยตรวจตราและปรึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ถ้ามีการสมควรจะต้องทำเพื่อให้เจริญผลประโยชน์แก่ราษฎรก็ดี หรือเพื่อป้องกันความเสียหายแก่ผลประโยชน์นั้นก็ดี ให้กรมการอำเภอเรียกราษฎรช่วยกันทำการนั้นๆ ให้สำเร็จทันฤดูกาล

มาตรา ๑๑๖ การรักษาผลประโยชน์ในการหาเลี้ยงชีพของราษฎร เช่นการปิดน้ำ และระบายน้ำเช่นกล่าวมาในมาตราก่อนเป็นต้น ตลอดจนอย่างอื่นๆ ถ้าหากเกิดเกี่ยงแย่งกันในประโยชน์ที่จะพึงได้ ยกตัวอย่างดังเช่นชาวนาต้องการให้ปิดน้ำ ชาวเรือต้องการให้เปิดน้ำให้เรือเดินเป็นต้น ให้กรมการอำเภอเรียกกำนันประชุมปรึกษาหาวิธีที่จะรักษาประโยชน์ทั้ง ๒ ฝ่าย หรือถ้าจะให้ได้ประโยชน์ไม่ได้ทั้ง ๒ ฝ่าย ก็ให้รักษาประโยชน์ใหญ่โดยยอมทิ้งประโยชน์น้อยด้วยความจำเป็น

เมื่อเห็นด้วยกันโดยมากประการใด ก็ให้กรรมการอำเภอจัดการตามนั้น

มาตรา ๑๑๗ ห้วย คลอง และลำน้ำต่างๆ ย่อมเป็นของที่รัฐบาลปกปักรักษา เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องตรวจตราอย่าให้เสีย และอย่าให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ ถ้าจะต้องซ่อมแซมแต่งให้กรมการอำเภอเรียกราษฎรช่วยกันทำอย่างกันปิดน้ำ ฉะนั้น

มาตรา ๑๑๘ กรมการอำเภอมีหน้าที่จะต้องตรวจตราและจัดการรักษาทางบก ทางน้ำ อันเป็นทางที่ราษฎรไปมาค้าขาย ให้ไปมาโดยสะดวกตามที่จะเป็นได้ทุกฤดูการอันนี้ ถ้าจะต้องทำการซ่อมแซม หรือแก้ไขความขัดข้อง ให้กรมการอำเภอเรียกราษฎรช่วยกันทำอย่างว่ามาแล้ว

มาตรา ๑๑๙ กรมการอำเภอต้องตรวจตรารักษาป่าไม้ ซึ่งรัฐบาลหวงห้ามตามข้อบังคับการป่าไม้

มาตรา ๑๒๐ ที่ว่างซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้ราษฎรทำการเพาะปลูกนั้น เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะต้องตรวจตราจัดการ ป้องกัน การเกี่ยงแย่ง ในระหว่างราษฎรที่ไปตั้งทำการเพาะปลูกก่อนได้รับโฉนด

มาตรา ๑๒๑ ที่น้ำอันเป็นที่รักษาพันธ์สัตว์น้ำ เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะตรวจตรารักษาป้องกันมิให้พืชพันธ์สัตว์น้ำสูญไป

มาตรา ๑๒๒[๓๙] นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ

นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติด้วยก็ได้

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสามให้จ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๒๓ ที่วัด หรือกุศลสถานอย่างอื่น ซึ่งเป็นของกลางสำหรับมหาชน ก็ให้อยู่ในหน้าที่กรมการอำเภอจะต้องคอยตรวจตราอุดหนุนผู้ปกปักรักษาอย่าให้ผู้ใดรุกล้ำเบียดเบียนที่อันนั้น

ฆ. บำรุงการศึกษา

มาตรา ๑๒๔ กรมการอำเภอต้องปรึกษาด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้อุปการะการศึกษาในท้องที่ มีพระภิกษุสงฆ์เป็นต้น ช่วยกันแนะนำและจัดให้มีสถานที่เล่าเรียนให้พอแก่เด็กในอำเภอนั้น

มาตรา ๑๒๕ กรมการอำเภอต้องตรวจตราปรึกษาด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้อุปการะการศึกษาในท้องที่ จัดบำรุงการสั่งสอนอย่าให้เสื่อมทราม

มาตรา ๑๒๖ กรมการอำเภอต้องคอยชี้แจงตักเตือนแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บิดามารดาและผู้ปกครองเด็กให้ส่งบุตรหลานไปเล่าเรียน

ง. การเก็บภาษีอากร

มาตรา ๑๒๗ บรรดาภาษีอากร ซึ่งมิได้มีกฎหมายหรือข้อบังคับให้พนักงานอื่นเก็บแล้ว เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะจัดการเก็บในอำเภอนั้น

มาตรา ๑๒๘ ในการเก็บภาษีอากร กรมการอำเภอต้องคอยตรวจตราเวลาเกิดอุบัติเหตุหรือเป็นเวลาราษฎรอัตคัดขัดสนเมื่อถึงกำหนดที่จะเก็บภาษีอากรนั้นๆ ให้รู้และรายงานพร้อมทั้งความเห็นที่ควรจะจัดการผ่อนผันอย่างใด ให้ผู้ว่าราชการเมืองทราบ

มาตรา ๑๒๙ เงินหลวงที่เก็บภาษีอากรได้ก็ดี หรือที่ได้จากประเภทอื่นก็ดี ซึ่งจะต้องนำส่งพระคลัง เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะรักษาและนำส่งถึงพระคลัง

จ. หน้าที่ เบ็ดเสร็จ

มาตรา ๑๓๐ ในหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะจัดการทั้งปวงในอำเภอให้เรียบร้อยนั้น ถ้าหากว่ากรมการอำเภอเห็นวิธีการงานอย่างใดยังบกพร่อง ให้รายงานชี้แจงความเห็นต่อผู้ว่าราชการเมือง ขออนุญาตแก้ไขตามที่คิดเห็นว่าเป็นอย่างดี

มาตรา ๑๓๑ กรมการอำเภอมีหน้าที่จะต้องช่วยราชการของอำเภออื่นที่ใกล้เคียง แม้ต่างเมืองกัน และในการที่ช่วยนี้ไม่จำจะต้องรอจนอำเภอนั้นขอให้ช่วย ถ้ารู้เหตุการณ์ซึ่งเห็นว่าตนควรจะช่วยเหลือจึงจะเป็นประโยชน์แก่ราชการ ต้องช่วยเหลือทีเดียว

มาตรา ๑๓๒ หน้าที่ของกรมการอำเภอนอกจากที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่นี้ ยังต้องทำตามความซึ่งกำหนดไว้ในพระราชกำหนดกฎหมายอย่างอื่นๆ อันกำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอ แม้พระราชกำหนดกฎหมายใดมิได้ระบุไว้ในพระราชกำหนดกฎหมายนั้นๆ ว่าเป็นหน้าที่ของผู้ใดก็ให้พึงเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอที่จะรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้นๆ

ประกาศมา ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นวันที่ ๑๓๓๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖[๔๐]

มาตรา ๑๘ กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุไม่เกินหกสิบปีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ให้คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป แต่ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่าผู้ใดไม่สามารถที่จะบริหารราชการได้ ตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัตินี้ก็ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๙[๔๑]

มาตรา ๕ กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐[๔๒]

มาตรา ๑๘ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของตำแหน่งเดิม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่าหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายภายในเขตหมู่บ้าน เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ใหญ่บ้าน แต่ในปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านยังมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในด้านอื่นๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่มีตามกฎหมายอย่างกว้างขวางและผู้ใหญ่บ้านก็มีแต่เพียงผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเท่านั้นที่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านในกิจการต่างๆ ตามที่ผู้ใหญ่บ้านจะมอบหมายให้ ผู้ใหญ่บ้านยังไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายโดยตรง จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในด้านรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร จึงเห็นสมควรกำหนดให้มี “ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ” ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้าย และเพื่อให้เห็นความแตกต่างกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปัจจุบัน จึงได้เปลี่ยนชื่อผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปัจจุบันเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองโดยให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านร่วมกันพิจารณาคัดเลือกได้ไม่เกิน ๕ คน นอกจากนี้ กรรมการหมู่บ้านและกรรมการตำบลตามกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ยังไม่เป็นการเหมาะสมและไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานซึ่งเพิ่มเติมขึ้นอย่างรวดเร็วของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรจะได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไข

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕[๔๓]

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบก็ดี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองก็ดี ต่างเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในระดับหมู่บ้านด้วยกัน โดยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบได้รับเงินตอบแทน แต่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหาได้รับไม่ ซึ่งเป็นการไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่เพื่อให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้รับเงินตอบแทนตามสมควรด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕[๔๔]

ข้อ ๕ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป เว้นแต่ผู้ที่มีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์

โดยที่คณะปฏิวัติเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและการพ้นจากตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้านรวมทั้งสมควรให้ราษฎรในท้องที่เป็นผู้เลือกกำนันเอง ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบันยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๖[๔๕]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ กำหนดคุณสมบัติผู้ใหญ่บ้านให้มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้นหรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ปรากฏว่าบางหมู่บ้านซึ่งเป็นท้องที่กันดารชายแดนหรือเป็นท้องถิ่นที่มีชาวเขาอยู่อาศัย ราษฎรยังไม่อาจเลือกผู้ใหญ่บ้านที่มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ เป็นอุปสรรคแก่การเร่งรัดพัฒนา สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษาเว้นหรือลดหย่อนพื้นความรู้ของผู้ใหญ่บ้านในบางท้องที่ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๕[๔๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

๑. เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีเป็นผู้ใหญ่บ้านได้ เพราะตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านปัจจุบันไม่ต้องรับผิดชอบด้านการปราบปรามอาชญากรรม ทั้งอาจจะแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้ชายได้อยู่แล้ว

๒. เพื่อให้ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเท่านั้น เป็นผู้ใหญ่บ้านได้

๓. เพื่อกำหนดมิให้ข้าราชการการเมือง เป็นผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๗[๔๗]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้กำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการเปรียบเทียบความแพ่ง ค่าธรรมเนียมหมายเรียกและคำร้องรวมกัน และค่าธรรมเนียมทำใบยอมไว้ในอัตราที่ยังไม่เหมาะสมกับค่าของเงินตราและภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนทุนทรัพย์และอัตราค่าธรรมเนียมเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๒[๔๘]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ว่าต้องไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ทำให้ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งถ้าอุปสมบทหรือบรรพชา เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิอุปสมบทหรือบรรพชาได้ เช่นเดียวกับข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ สมควรกำหนดให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิลาอุปสมบท หรือบรรพชาได้เป็นเวลาติดต่อกันไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันและต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕[๔๙]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๗ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปจนกว่าจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไว้ว่าต้องมีอายุตั้งแต่ยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งนานที่สุดถึงสามสิบห้าปี ประกอบกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรกำหนดระยะเวลาการอยู่ในตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านเป็นวาระ คราวละห้าปี และกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเพิ่มขึ้นอีก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒[๕๐]

มาตรา ๙ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๗) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ กรณีการกำหนดลักษณะต้องห้ามมิให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาใช้บังคับกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งหรือครบวาระ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลให้ทำหน้าที่แทนราษฎรควรมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐๕ บัญญัติให้ผู้มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว สมควรแก้ไขอายุของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญด้วย และโดยที่การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีสิทธิจะได้รับคัดเลือกเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ว่าที่ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนการออกจากตำแหน่งของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิยังบัญญัติไว้ไม่สอดคล้องกัน รวมทั้งยังไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่งเมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งไว้ด้วย เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับตำแหน่งใหม่สามารถคัดเลือกตัวบุคคลมาร่วมปฏิบัติงานในท้องที่ในฐานะผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้ตามความต้องการแก่การบริหารและการปกครองท้องที่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑[๕๑]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๔ ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ บรรดาความแพ่งซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการของนายอำเภอก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้นายอำเภอมีอำนาจดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จตามมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๗ ก่อนถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ หรือจะดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่บัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะก็ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ แต่โดยที่กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ยังมิได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสม ทำให้การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับอำนาจหน้าที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๒[๕๒]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและแก้ไขปัญหากรณีต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยประนีประนอมและจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งในท้องที่ และยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ

เพื่อให้คงมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในทุกตำบล หมู่บ้านต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑/-/หน้า ๒๒๙/๑๗ กรกฎาคม ๒๔๕๗

[๒] มาตรา ๓ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

[๓] ชื่อตอน ๒ ของหมวดที่ ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖

[๔] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

[๕] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖

[๖] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.๒๕๕๑

[๗] มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๔๒

[๘] มาตรา ๑๒(๑๕) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๙] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๐] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๑] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๑๒] มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๓] มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๑๔] มาตรา ๑๗ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

[๑๕] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๖] มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๗] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๑๘] มาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๙] ชื่อตอน ๔ ของหมวดที่ ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๒๐] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๑] มาตรา ๒๘ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๒๒] มาตรา ๒๘ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒๓] มาตรา ๒๘ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๒๔] มาตรา ๒๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๒๕] มาตรา ๒๙ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๒๖] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.๒๕๕๑

[๒๗] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖

[๒๘] มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.๒๕๕๑

[๒๙] มาตรา ๓๔ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖

[๓๐] มาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓๑] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖

[๓๒] ชื่อตอน ๕ ของหมวดที่ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

[๓๓] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖
[๓๔] มาตรา ๖๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖
[๓๕] มาตรา ๖๑ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐
[๓๖] มาตรา ๖๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖
[๓๗] มาตรา ๘๓ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖
[๓๘] มาตรา ๑๐๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๙] มาตรา ๑๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๔๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐/ตอนที่ ๑๔/หน้า ๕๐๔/๙ มีนาคม ๒๔๘๖
[๔๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓/ตอนที่ ๘๓/หน้า ๘๑๖/๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๙
[๔๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔/ตอนที่ ๑๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๔/๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐
[๔๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๕๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๔/๖ เมษายน ๒๕๑๕
[๔๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๑๙๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๓๐๒/๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕
[๔๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐/ตอนที่ ๑๐๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๓ สิงหาคม ๒๕๑๖
[๔๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙/ตอนที่ ๑๒๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๗/๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๕
[๔๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๑๑๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๗
[๔๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖/ตอนที่ ๑๑๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๒
[๔๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๔๒/หน้า ๙๐/๘ เมษายน ๒๕๓๕
[๕๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๗๐ ก/หน้า ๑/๔ สิงหาคม ๒๕๔๒
[๕๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๒๗ ก/หน้า ๙๖/๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
[๕๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๑๐๐ ก/หน้า ๑/๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกร
พ.ศ. ๒๕๓๕

ด้วยผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกรหลายชนิด เช่น ข้าว กาแฟ อ้อย ปาล์ม หอมแดง หอมหัวใหญ่ ขิง พริกไทย ถั่วเขียว สุกร เป็นต้น ยังมีความไม่แน่นอน ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ทำให้มีผลกระทบต่อราคาของผลิตผล ทำให้เกษตรกรที่มีฐานะยากจนได้รับความเดือดร้อนอยู่เนืองๆ

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกร ในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๕"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"ผลิตผลทางการเกษตร" หมายถึง ผลิตผลของเกษตรกรที่เกิดจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์ และเพาะปลูกพืชผักอื่นๆ

"เกษตรกร" หมายถึง ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน ชาวประมง หรือผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรอื่น

"อำเภอ" หมายความถึง กิ่งอำเภอด้วย

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการแก้ไขปัญหาผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกรระดับอำเภอชุดหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า "กผอ." ประกอบด้วย

(๑) นายอำเภอท้องที่ เป็น ประธานกรรมการ
(๒) เกษตรอำเภอ เป็น รองประธานกรรมการ
(๓) เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ เป็น กรรมการ
(๔) ป่าไม้อำเภอ เป็น กรรมการ
(๕) ปศุสัตว์อำเภอ เป็น กรรมการ
(๖) สหกรณ์อำเภอ เป็น กรรมการ
(๗) ประมงอำเภอ เป็น กรรมการ
(๘) พัฒนาการอำเภอ เป็น กรรมการ
(๙) ปลัดอำเภอประจำตำบล เป็น กรรมการ
(๑๐) สมาชิกสภาจังหวัดในเขตอำเภอ หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่นายอำเภอเห็นสมควร เป็น กรรมการ

(๑๑) ประธานกลุ่มเกษตรกรหรือผู้แทนเกษตรกร ซึ่งมีประสบการณ์แต่ละสาขา จำนวนตามที่นายอำเภอเห็นสมควร เป็น กรรมการ

(๑๒) ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา เป็น กรรมการและเลขานุการ

(๑๓) ปลัดอำเภอที่นายอำเภอเห็นสมควร เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๑๔) ผู้ช่วยเกษตรอำเภอ เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ช่วยเหลือสนับสนุนหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการสำรวจ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลิตผลการเกษตรของเกษตรกรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน

(๒) ให้ความร่วมมือในการประชุมปรึกษาหารือ พิจารณาหามาตรการในการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร

(๓) กรณีที่เกษตรกรรวมตัวกันชุมนุมเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากทางราชการ ให้ติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด และรายงานนายอำเภอทราบโดยทันทีและต่อเนื่องทุกระยะ

(๔) ร่วมมือประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานภาคเอกชน เกษตรกรตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร

(๕) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนทราบเกี่ยวกับการดำเนินการช่วยเหลือของทางราชการ

(๖) มีหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการหรือนายอำเภอมอบหมายในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการแก้ไขปัญหาผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกรระดับจังหวัดชุดหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า "กผจ." ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็น ประธานกรรมการ

(๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายหนึ่งคน เป็น รองประธานกรรมการ

(๓) ประธานสภาจังหวัด เป็น กรรมการ

(๔) ปลัดจังหวัด เป็น กรรมการ

(๕) เกษตรจังหวัด ป็น กรรมการ

(๖) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เป็น กรรมการ

(๗) ป่าไม้จังหวัด เป็น กรรมการ

(๘) ปศุสัตว์จังหวัด เป็น กรรมการ

(๙) สหกรณ์จังหวัด เป็น กรรมการ

(๑๐) ประมงจังหวัด เป็น กรรมการ

(๑๑) พัฒนาการจังหวัด เป็น กรรมการ

(๑๒) พาณิชย์จังหวัด เป็น กรรมการ

(๑๓) อุตสาหกรรมจังหวัด เป็น กรรมการ

(๑๔) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็น กรรมการ

(๑๕) ประธานกลุ่มเกษตรกรหรือผู้แทน เป็น กรรมการ
เกษตรกร ซึ่งมีประสบการณ์แต่ละสาขา
จำนวนตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร

(๑๖) จ่าจังหวัด เป็น กรรมการและเลขานุการ

(๑๗) ผู้ช่วยเกษตรจังหวัดหรือผู้ที่เกษตร เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
มอบหมาย

(๑๘) ผู้ช่วยพาณิชย์จังหวัดหรือผู้ที่พาณิชย์ เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
จังหวัดมอบหมาย

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ช่วยเหลือสนับสนุนให้มีการสำรวจ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตการตลาด ราคา แหล่งตลาด ผู้ประกอบการค้า ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ทันท่วงที

(๒) ให้ความร่วมมือในการประชุมปรึกษาหารือ พิจารณาหามาตรการในการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนที่เกษตรกรประสบอยู่

(๓) ให้ความร่วมมือช่วยเหลือจังหวัดและอำเภอ ในการประสานงานขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือจากหน่วยเหนือ หรือส่วนราชการ หน่วยงาน หรือภาคเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร

(๔) ช่วยกำกับ ดูแล แก้ไขปัญหา ในกรณีที่มีการรวมตัวกันชุมนุมเรียกร้องของเกษตรกร

(๕) ประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกรเข้าใจในการดำเนินการช่วยเหลือของทางราชการ

(๖) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ทางราชการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายในการแก้ไขปัญหา และบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร

ข้อ ๗ ให้อำเภอท้องที่มอบหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินการสำรวจผลิตผลทางการเกษตรที่มีปัญหาในด้านการผลิตและการตลาดอยู่เป็นประจำ ให้ทราบจำนวนเกษตรกร ปริมาณผลิตผลโดยแยกเป็นเกษตรกรรายย่อย รายใหญ่ ปริมาณผลิตผลที่เหลือจากบริโภคไว้สำหรับจำหน่ายและรายละเอียดอื่นๆ ที่เห็นสมควรสำรวจไว้ ให้เป็นปัจจุบัน

ข้อ ๘ ให้อำเภอและจังหวัดติดตามความเคลื่อนไหวและตรวจสอบผลิตผลทางการเกษตรที่คาดว่าจะมีปัญหาทั้งทางด้านปริมาณและราคา อย่างใกล้ชิด เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ให้อำเภอและจังหวัดไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทันที แล้วรายงานให้กระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทราบทั้งรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

ในกรณีที่เกินขีดความสามารถของอำเภอและจังหวัด ให้จังหวัดรายงานขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือจากกระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้เข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ทั้งรายงานให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อการประสานงานในการขอรับการสนับสนุนด้วย

ข้อ ๙ ให้อำเภอและจังหวัด ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งและจำนวนตลาดของผลิตผลที่มีปัญหา ทั้งตลาดในท้องถิ่นและต่างท้องที่ ตลอดจนตลาดในต่างประเทศด้วย เพื่อระบายผลิตผลที่มีปัญหาออกสู่ตลาดได้ทันท่วงที

ข้อ ๑๐ ให้อำเภอและจังหวัด ประสานงานกับผู้ประกอบการค้าในท้องถิ่น และต่างท้องที่หรือผู้ส่งออก เพื่อรับซื้อและระบายผลิตผลที่ประสบปัญหาออกสู่ตลาด

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่อำเภอและจังหวัดเห็นว่า ควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร โดยให้ประสานงานกับกระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการในการผลิตของผลิตผลทางการเกษตร ให้อำเภอและจังหวัดขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ ๑๓ เมื่อเกษตรกรประสบปัญหาด้านการผลิตและด้านการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผลิตผลมีปัญหาราคาตกต่ำ ให้อำเภอและจังหวัดดำเนินการขอรับการสนับสนุนหรือใช้มาตรการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร ดังนี้

(๑) ดำเนินการขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

(๒) ดำเนินการขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรตามกฎหมายกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

(๓) ดำเนินการขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับซื้อผลิตผลทางการเกษตรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) ดำเนินการตามระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกร ในด้านการผลิตและด้านการตลาด

(๕) ใช้มาตรการอื่นๆ เช่น การจัดตลาดนัดผลิตผลทางการเกษตร การขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการค้าหรือภาคธุรกิจเอกชนให้รับซื้อผลิตผลที่มีปัญหา เป็นกรณีพิเศษ

ในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวข้างต้น ให้จังหวัดขอรับการสนับสนุนจากกระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่เกษตรกรมีการเคลื่อนไหวชุมนุมเรียกร้องเกี่ยวกับผลิตผลทางการเกษตรนอกจากจะดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามวิธีการและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว ให้อำเภอและจังหวัดพิจารณาแก้ไขปัญหาการชุมนุมเรียกร้องให้สิ้นสุดในระดับพื้นที่

ข้อ ๑๕ เมื่อส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนกลาง ได้รับรายงานจากจังหวัดตามที่กำหนดไว้ให้รายงานตามระเบียบนี้แล้ว ให้รีบเสนอกระทรวงมหาดไทยทันที ทั้งประสานงานเพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงทราบ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕
พลตำรวจเอก เภา สารสิน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[รก.๒๕๓๕/๗๔/๑๐/๑ กรกฎาคม ๒๕๓๕]

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ พ.ศ. ๒๕๔๖

ด้วยกระทรวงมหาดไทย เห็นสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิจ่ายเงินตอบแทนตำเหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองเดิมเสียใหม่ให้เหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ มาตรา ๒๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ กระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๒๙

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๒

(๓) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

(๔) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๕) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๖) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๘

(๗) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๕

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นๆ ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔[๒] เงินตอบแทนตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้จ่ายตามอัตรา ดังนี้

(๑) กำนัน ให้จ่ายเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท

(๒) ผู้ใหญ่บ้าน ให้จ่ายเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท

(๓) แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้จ่ายเดือนละ ๒,๕๐๐ บาท

ข้อ ๕ เงินตอบแทนตำแหน่งตามระเบียบนี้ ให้เริ่มตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งและให้ได้รับเงินตอบแทนในอัตราของแต่ละตำแหน่ง

ข้อ ๖ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ถ้าดำรงตำแหน่งเกินกว่าหนึ่งตำแหน่งให้มีสิทธิได้รับเงินตอบแทนตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งแต่เพียงตำแหน่งเดียวที่มีเงินตอบแทนสูงกว่า

แพทย์ประจำตำบล ที่ดำรงตำแหน่งแพทย์ประจำตำบลอื่นด้วย ให้มีสิทธิได้รับเงินตอบแทนตำแหน่งไม่เกิน ๒ ตำบล

ข้อ ๗ การจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ก. กำนัน

(๑) กรณีลาออก ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ได้รับอนุญาตให้ลาออก หรือเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้ลาออก แล้วแต่กรณี

(๒) กรณียุบตำบลที่ปกครอง ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งหรือประกาศยุบตำบล

(๓) กรณีต้องรับโทษทางอาญา โดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ถ้าเป็นกรณีที่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ไว้ก่อน ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้พักหน้าที่ ถ้าไม่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ศาลมีคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้ลงโทษที่หนักกว่าจำคุก

(๔) กรณีถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ไล่ออกหรือปลดออก ถ้าเป็นกรณีที่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ไว้ก่อน ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้พักหน้าที่ ถ้าไม่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งไล่ออกหรือปลดออก จากตำแหน่ง

(๕) กรณีถูกสั่งให้ออก ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

(๖) กรณีต้องออกจากตำแหน่งกำนัน แต่ไม่ต้องออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ให้จ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งให้ ในอัตราของผู้ใหญ่บ้าน

(๗) กรณีกำนันซึ่งไม่อยู่ในตำบลที่ปกครอง การจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งให้ปฏิบัติตามข้อ ๘

ข. ผู้ใหญ่บ้าน

(๑) กรณีขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามตามที่ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้ออก

(๒) กรณีลาออก ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ได้รับอนุญาตให้ลาออก หรือเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้ลาออก แล้วแต่กรณี

(๓) กรณียุบหมู่บ้านที่ปกครอง ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งหรือประกาศยุบหมู่บ้าน

(๔) กรณีต้องรับโทษทางอาญา โดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ถ้าเป็นกรณีที่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ไว้ก่อน ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้พักหน้าที่ ถ้าไม่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ศาลมีคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้ลงโทษที่หนักกว่าจำคุก

(๕) กรณีถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ไล่ออกหรือปลดออก ถ้าเป็นกรณีที่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ไว้ก่อน ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้พักหน้าที่ ถ้าไม่มีคำสั่งให้พักหน้าที่ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งไล่ออกหรือปลดออก จากตำแหน่ง

(๖) กรณีถูกสั่งให้ออก ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

(๗) กรณีตาย ให้จ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งสำหรับเดือนที่ตายนั้นให้ตลอดทั้งเดือน นอกจากนี้ให้จ่ายเงินอีกสามเท่าของเงินตอบแทนตำแหน่งเดือนสุดท้ายเป็นค่าช่วยเหลือในการทำศพ

(๘) กรณีหมดวาระ ให้จ่ายจนถึงวันที่ครบวาระ

ในกรณีที่ได้ใช้สิทธิขอรับเงินค่าทำศพตามระเบียบอื่นแล้ว ก็ให้งดจ่ายค่าทำศพตามระเบียบนี้

ค. แพทย์ประจำตำบลและสารวัตรกำนัน

ให้จ่ายเงินตอบแทนเช่นเดียวกับการจ่ายเงินตอบแทนกำนันที่ต้องออกจากตำแหน่ง

ในกรณีแพทย์ประจำตำบลได้รับเงินตอบแทนตำแหน่งหลายตำแหน่ง ตามข้อ ๖ วรรคสอง ให้ได้รับเงินเป็นค่าช่วยเหลือในการทำศพจำนวนสามเท่าของเงินตอบแทนตำแหน่งเดือนสุดท้ายเพียงตำแหน่งเดียว

ง. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ

ให้จ่ายเงินตอบแทนเช่นเดียวกับการจ่ายเงินตอบแทนผู้ใหญ่บ้านเว้นแต่กรณีออกจากตำแหน่ง เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่ง ให้จ่ายเพียงก่อนวันที่ระบุในคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

ข้อ ๘ ผู้ใหญ่บ้านซึ่งไม่อยู่ในหมู่บ้านที่ปกครอง ถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ ให้ถือว่าขาดจากราชการและไม่ให้จ่ายเงินตอบแทนตามส่วนจำนวนวันที่ขาดแต่ถ้าได้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว ให้จ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งไม่เกินระยะเวลาสามเดือน

ข้อ ๙ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ซึ่งไม่อยู่ในหมู่บ้าน ถ้าไม่ได้แจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านทราบ ก็ให้ถือว่าขาดราชการและไม่ให้จ่ายเงินตอบแทนตามส่วนจำนวนวันที่ขาด แต่ถ้าได้แจ้งผู้ใหญ่บ้านทราบแล้วให้จ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งให้ไม่เกินระยะเวลาสามเดือน

ข้อ ๑๐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ผู้ใดยังไม่เคยเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดิอาระเบีย เมื่อได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย ให้เดินทางไปประกอบพิธีดังกล่าวแล้ว ให้จ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งได้ไม่เกินระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ลาอุปสมบทหรือบรรพชา ให้จ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งได้ไม่เกินระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

ข้อ ๑๑ การจ่ายเงินตอบแทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบซึ่งถูกสั่งพักหน้าที่ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการโดยอนุโลม การสั่งจ่ายให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ถูกสั่งพักหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าตายไปก่อนคดีหรือกรณีคดีถึงที่สุด ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและวินิจฉัยให้ได้รับเงินตอบแทนตำแหน่งระหว่างพักหน้าที่เท่าใด ให้จ่ายเงินตอบแทนตำแหน่งตามที่วินิจฉัยนั้นจนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย และให้จ่ายเงินอีกสามเท่าของเงินตอบแทนตำแหน่งเดือนสุดท้ายเป็นค่าช่วยเหลือในการทำศพ

ข้อ ๑๒ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรโดยอนุโลมตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. ๒๕๒๓ ทั้งนี้เฉพาะบุตรที่ศึกษาในระดับไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสามัญและสายอาชีพ

ข้อ ๑๓ การเบิกเงินช่วยการศึกษาของบุตร เงินช่วยเหลือในการทำศพให้ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวของข้าราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ การเบิกเงินตอบแทนประจำตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ตามระเบียบนี้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ ให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖
วันมูหะมัดนอร์ มะทา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗[๓]

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙[๔]

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนพิเศษ ๗๙ ง/หน้า ๑๕/๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๖

[๒] ข้อ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๗๕ ง/หน้า ๒๙/๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗

[๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนพิเศษ ๕๗ ง/หน้า ๘/๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๒

ด้วยกระทรวงมหาดไทยเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้เหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ และมาตรา ๒๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๗/๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ พ.ศ. ๒๕๔๖

“ข้อ ๗/๑ กรณีบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๗ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ตั้งแต่ก่อนหรือขณะดำรงตำแหน่ง ให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือวันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอันเกิดจากการไม่สุจริตให้เรียกคืนเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่น ๆ ที่ผู้นั้นได้รับมาในระหว่างการดำรงตำแหน่งโดยไม่ชอบดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

การอันไม่สุจริตตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

(๑) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือข่มขู่หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มิชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ หรือ

(๓) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะได้รับคำสั่งทางปกครอง หรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

การเรียกคืนเงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นตามข้อนี้ ให้นำมาใช้บังคับแก่การที่บุคคลดังกล่าวได้รับเลือกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ด้วย”

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนพิเศษ ๒๖ ง/หน้า ๑/๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ และมาตรา ๒๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๑๐ กระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ เงินตอบแทนตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้จ่ายในอัตรา ดังนี้”

(๑) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(ก) กำนัน ให้จ่ายเดือนละ ๗,๕๐๐ บาท

(ข) ผู้ใหญ่บ้าน ให้จ่ายเดือนละ ๖,๐๐๐ บาท

(ค) แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้จ่ายเดือนละ ๓,๗๕๐ บาท

(๒) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

(ก) กำนัน ให้จ่ายเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท

(ข) ผู้ใหญ่บ้าน ให้จ่ายเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท

(ค) แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ให้จ่ายเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ชวรัตน์ ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนพิเศษ ๑๓๒ ง/หน้า ๑/๑๐ กันยายน ๒๕๕๒

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครอง
และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ เกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ชรบ. ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ และข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ชรบ. ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ในวันที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรม

(๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านนั้นไม่น้อยกว่าสามเดือน

(๔) เป็นผู้มีความประพฤติดี

(๕) เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๖) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้

ข้อ ๗ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ชรบ. ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

(๑) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบอันเป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรม

(๒) ไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษหรือพัวพันกับยาเสพติดให้โทษ

(๓) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนพิเศษ ๔๔ ง/หน้า ๑๑/๑๙ เมษายน ๒๕๕๔

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครอง
และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และจังหวัดอื่นๆ ที่มีสถานการณ์ด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย จังหวัดและอำเภอได้มีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ทั้งในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง และหมู่บ้านปกติ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

บรรดา ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้ว หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“หน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน” หมายความว่า หน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง และให้หมายความรวมถึงชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน” หมายความถึง ราษฎรอาสาสมัครในพื้นที่ ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากนายอำเภอให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และให้เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ เรียกโดยย่อว่า “ชรบ.”

“หลักสูตร ชรบ.” หมายความว่า หลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

“นายอำเภอ” ให้หมายความรวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“ปลัดอำเภอประจำตำบล” หมายความว่า ปลัดอำเภอซึ่งที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำตำบลหรือเป็นปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำตำบล

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ มีอำนาจตีความ วินิจฉัยปัญหา และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑
การฝึกอบรมชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

ข้อ ๕ ให้กรมการปกครองจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตร ชรบ. แก่ราษฎรในพื้นที่ ให้มีจำนวนเพียงพอในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน ตามความจำเป็นและเหมาะสมของสถานการณ์ โดยในการฝึกอบรมจะดำเนินการเองหรือหน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ในกรณีมีความจำเป็น จังหวัดหรืออำเภอจะจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวในพื้นที่ของตนเองก็ได้

ข้อ ๖ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ชรบ. ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้

(๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านนั้นไม่น้อยกว่าสามเดือน

(๔) เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๕) เป็นผู้มีความประพฤติดี

ข้อ ๗ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ชรบ. ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(๑) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบอันเป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรม

(๒) ไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

(๓) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

ข้อ ๘ ให้หน่วยจัดฝึกอบรมตามข้อ ๕ จัดทำทะเบียนประวัติผู้ผ่านการฝึกอบรม ชรบ. ในแต่ละรุ่นไว้เป็นหลักฐาน และส่งให้อำเภอที่ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ จำนวนหนึ่งชุด

หมวด ๒
โครงสร้างและการจัดหน่วย

ข้อ ๙ ในอำเภอหนึ่งให้มีกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน โดยมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และมีปลัดอำเภอ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร และข้าราชการในพื้นที่ตามที่นายอำเภอแต่งตั้ง เป็นรองผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ฝ่ายยุทธการและการข่าว ฝ่ายกิจการมวลชน ฝ่ายกำลังพลและส่งกำลังบำรุง และฝ่ายสื่อสารและงบประมาณ

ข้อ ๑๐ ในตำบลหนึ่งให้มีกองร้อย ชรบ. โดยมีปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้บังคับกองร้อย ชรบ. และมีข้าราชการอื่นตามที่นายอำเภอแต่งตั้ง เป็นรองผู้บังคับกองร้อย ชรบ. ฝ่ายยุทธการและการข่าว ฝ่ายกิจการมวลชน ฝ่ายกำลังพลและส่งกำลังบำรุง และฝ่ายสื่อสารและงบประมาณ โดยให้กำนันในตำบลนั้นเป็นผู้ช่วยผู้บังคับกองร้อย ชรบ.

ข้อ ๑๑ ในหมู่บ้านหนึ่ง ให้มีหมวด ชรบ. โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บังคับหมวด ชรบ. ทหาร ตำรวจหรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จำนวนสองคนเป็นเจ้าหน้าที่โครง ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้บังคับหมวด ชรบ.

ในหมวด ชรบ. ให้แบ่งการปกครองบังคับบัญชาออกเป็นอย่างน้อยสองหมู่ เรียกว่า "หมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ ๑ หมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ ๒ และหมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ ... ตามลำดับต่อไป" โดยมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บังคับหมู่ ชรบ. และหมู่ ชรบ. ให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน ตามความเหมาะสมโดยพิจารณาจากอัตรากำลังพลและสถานการณ์ในพื้นที่

หมวด ๓
การแต่งตั้ง การสั่งใช้ และการบังคับบัญชา

ข้อ ๑๒ ให้ผู้ใหญ่บ้านพิจารณาคัดเลือกราษฎรที่ผ่านการฝึกอบรมตาม ข้อ ๕ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ ๖ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๗ เสนอให้นายอำเภอพิจารณาแต่งตั้งเป็น ชรบ.

ข้อ ๑๓ ให้นายอำเภอจัดทำทะเบียนประวัติ ชรบ. ตามแบบท้ายระเบียบนี้ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบันแล้วเก็บรักษาไว้ที่หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัด แห่งละหนึ่งชุด

ข้อ ๑๔ ชรบ. พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก โดยได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอ

(๓) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๒๐

(๔) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยเห็นว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๗

ข้อ ๑๕ การบังคับบัญชา และสั่งใช้ ชรบ. มีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ควบคุมกำกับดูแล และให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ชรบ. ในเขตพื้นที่อำเภอ ตามนโยบายของทางราชการ

(๒) ผู้บังคับกองร้อย ชรบ. มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแล และให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ชรบ. ในเขตพื้นที่ตำบล ตามนโยบายของทางราชการ และกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

(๓) ผู้บังคับหมวด ชรบ. มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแลและให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ชรบ. ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตามนโยบายของทางราชการ กองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านและกองร้อย ชรบ.

(๔) ผู้บังคับหมู่ ชรบ. มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแลและให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน ชรบ. ตามนโยบายของทางราชการ กองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กองร้อย ชรบ. และหมวด ชรบ.

ข้อ ๑๖ ผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และผู้บังคับกองร้อย ชรบ. อาจมอบหมายให้รองผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และรองผู้บังคับกองร้อย ชรบ. แล้วแต่กรณี ปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

หมวด ๔
การช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
หรือเจ้าพนักงานอื่น ในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น ได้ร้องขอให้ ชรบ. ช่วยเหลือ ให้ ชรบ. ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือได้ในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) อยู่เวรยามรักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

(๒) ตรวจตระเวนรักษาความสงบเรียบร้อย

(๓) สืบสวนหาข่าวพฤติการณ์อันอาจเป็นภยันตรายต่อความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อย

(๔) เฝ้าระวังรักษาสถานที่สำคัญ ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ตรวจสอบบุคคลและยานพาหนะที่ผ่านเข้าออกหมู่บ้าน

(๕) รายงานเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

(๖) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา และการก่อความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่

(๗) ตรวจค้นบุคคลหรือยานพาหนะ ซึ่งมีเหตุสงสัยตามสมควรว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือได้มาโดยกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการค้น ยึดสิ่งของหรืออาวุธที่ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยได้กระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิดตามกฎหมาย ให้รายงานไปยังผู้บังคับบัญชาใกล้ตนโดยเร็ว

(๘) จับผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และควบคุมตัวผู้ถูกจับส่งผู้บังคับบัญชาใกล้ตนโดยเร็วหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

(๙) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

หมวด ๕
สิทธิ

ข้อ ๑๘ ชรบ. มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) แต่งเครื่องแต่งกาย และประดับเครื่องหมาย ชรบ.

(๒) ใช้อาวุธของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร

(๓) ได้รับสิทธิประโยชน์อื่นใดตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่กำหนดไว้

หมวด ๖
วินัย และการรักษาวินัย

ข้อ ๑๙ ชรบ. ต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดไว้เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติโดยเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนและดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด และสนับสนุนการปฏิบัติงานหน่วย ชรบ. ต้นสังกัด

(๓) รักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๔) เป็นผู้ประพฤติดี

(๕) ไม่เสพสุราของมึนเมาในขณะปฏิบัติหน้าที่

(๖) ไม่เปิดเผยความลับของทางราชการ

(๗) ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่นจากการปฏิบัติหน้าที่

(๘) ไม่เป็นผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ หรือผู้สนับสนุนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ข้อ ๒๐ ชรบ. ผู้ใดกระทำผิดวินัยตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๙ ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจเหนือตนว่ากล่าวตักเตือนเป็นหนังสือได้

กรณีการกระทำความผิดวินัยตามวรรคหนึ่งมีลักษณะร้ายแรง ให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ได้

หมวด ๗
วุฒิบัตร บัตรประจำตัว เครื่องแต่งกาย และเครื่องหมาย

ข้อ ๒๑ ให้กรมการปกครอง จังหวัด หรือหน่วยที่จัดการฝึกอบรมตามหลักสูตร ชรบ. จัดทำวุฒิบัตรมอบให้แก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตร ชรบ. ตามแบบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๒๒ ให้นายอำเภอผู้สั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ออกบัตรประจำตัวให้แก่ ชรบ. ตามแบบท้ายระเบียบนี้

บัตรประจำตัว ชรบ. มีอายุหกปี เมื่อบัตรประจำตัวชำรุด สูญหาย หมดอายุ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ เช่น ชื่อตัว ชื่อสกุล เป็นต้น ให้ผู้ขอมีบัตรยื่นคำขอตามแบบท้ายระเบียบนี้ต่อนายอำเภอ เพื่อออกบัตรประจำตัวใหม่

ในกรณีที่ ชรบ. พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ก่อนหกปี ให้คืนบัตรประจำตัว ชรบ. ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนภายในเจ็ดวัน

ให้นายอำเภอจัดให้มีทะเบียนควบคุมบัตรประจำตัวตามแบบทะเบียนควบคุมท้ายระเบียบนี้ โดยให้ใช้เลขลำดับในทะเบียนบัตรเป็นเลขที่บัตรตามลำดับ เมื่อสิ้นปีปฏิทินให้เริ่มเลขที่ใหม่ เมื่อออกบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ใดแล้ว ให้สำเนารายการบัตรประจำตัวไว้ แล้วจัดเก็บพร้อมแบบคำขอมีบัตรและหลักฐานประกอบอื่นๆ (ถ้ามี) ของแต่ละคน เพื่อเป็นหลักฐาน และแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ข้อ ๒๓ เครื่องแต่งกายและเครื่องหมาย ชรบ. ให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้ ประกอบด้วย

(๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีน้ำเงิน

(๒) เสื้อคอเปิดแขนยาวสีน้ำเงิน

(๓) กางเกงขายาวสีน้ำเงิน

(๔) เข็มขัดด้ายถักสีน้ำเงิน

(๕) รองเท้าหุ้มส้นสีดำ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๑๔๕ ง/หน้า ๑๑/๓ กันยายน ๒๕๕๑

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใด ที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ โดยให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑
ลักษณะที่ดิน

ข้อ ๕ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้ หมายถึง ที่ดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าเป็นโดยสภาพธรรมชาติโดยการใช้ร่วมกันของประชาชน โดยทางนิติกรรม หรือโดยผลของกฎหมาย เช่น ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าช้า ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะ ที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบลหรือหมู่บ้าน

หมวด ๒
อำนาจหน้าที่

ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ในกรณีมีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายในสามสิบวัน นับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที

หากมิได้มีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้นายอำเภอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ครบกำหนด และให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการหรือนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก็ได้

การดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือการดำเนินคดีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอได้ดำเนินการไปก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนายอำเภอดำเนินการต่อไปจนกว่าจะถึงที่สุด

ความในวรรคสอง ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่จะดำเนินการฝ่ายเดียว

หมวด ๓
การใช้ประโยชน์

ข้อ ๗ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้ หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๘ การขอถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๘ วรรคสอง การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ และการขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ปฏิบัติตามกฎ หรือระเบียบว่าด้วยการนั้นที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๙ ทบวงการเมืองตามประมวลกฎหมายที่ดินอาจขอเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จากการใช้เพื่อประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่งได้ ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

หมวด ๔
การจัดทำทะเบียน

ข้อ ๑๐ ที่ดินตามข้อ ๕ เว้นแต่ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ ลำกระโดง ลำรางสาธารณะ หรือทางระบายน้ำ รวมทั้งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในทำนองเดียวกัน ให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดจำนวน ๔ ชุด โดยให้เก็บรักษาไว้ที่อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานที่ดินจังหวัดและกรมที่ดิน แห่งละ ๑ ชุด

ถ้าที่ดินแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันตามกฎหมาย เป็นผู้ดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

สำหรับทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ได้จัดทำไว้ก่อนระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอคัดสำเนามาเพื่อจัดเก็บไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องที่ด้วย

ในการดำเนินการข้างต้นให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาให้การสนับสนุนในการดำเนินการ เช่น ด้านข้อมูลและการรังวัดทำแผนที่

ข้อ ๑๑ กรณีที่ได้ดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว ให้ผู้ดูแลรักษาตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ฉบับที่ผู้ดูแลรักษาเก็บไว้ หากไม่ปรากฏหลักฐานในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์หรือปรากฏหลักฐานแต่รายละเอียดไม่ตรงกัน ให้แจ้งเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการลงรายการเกี่ยวกับที่ดินแปลงนั้นในทะเบียนให้ครบถ้วน หรือดำเนินการแก้ไขทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ตรงตามข้อเท็จจริง เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจงตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

กรณีที่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่ดินตามข้อ ๕ หรือมีพระราชบัญญัติให้โอนที่ดินหรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดว่าที่ดินดังกล่าวไม่เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ทั้งแปลง ให้เจ้าพนักงานที่ดินจำหน่ายทะเบียนโดยการขีดฆ่ารายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตลอดทั้งรายการ แต่หากกรณีเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์บางส่วนให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขรายการให้ถูกต้อง พร้อมทั้งหมายเหตุท้ายทะเบียนของที่ดินแปลงนั้นตามแต่กรณีว่าที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้โอนหรือถอนสภาพตามพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา คำพิพากษา หรือคำสั่งศาลใด ตั้งแต่เมื่อใด เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

กรณีที่ยังมิได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เมื่อปรากฏว่าการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอำเภอ เพื่อรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นเพื่อนำเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งการ หากกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบให้แก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขรายการในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์หรือหมายเหตุไว้ตอนท้ายของทะเบียนว่า “ไม่มีที่ดินตามที่ระบุไว้ในทะเบียนเดิม” เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้

เมื่อได้มีการแก้ไขหรือหมายเหตุในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามเสร็จแล้ว ให้จัดส่งสำเนาทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้หน่วยงานตามข้อ ๑๐ แก้ไขหลักฐานทะเบียนให้ถูกต้องตรงกัน

หมวด ๕
การตรวจสอบข้อเท็จจริง

ข้อ ๑๒ การตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินตามข้อ ๕ เช่น ประวัติความเป็นมา ที่ตั้งขอบเขต สภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหา ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาให้การสนับสนุนในการดำเนินการด้วย

หมวด ๖
ค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๓ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงการตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การดำเนินคดีกรณีมีข้อพิพาท การรังวัดทำแผนที่การจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๔ บรรดาคำขอ และเรื่องราวใดซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว หรืออยู่ระหว่างดำเนินการก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้ดำเนินการต่อไปได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓
ถาวร เสนเนียม
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๙๕ ง/หน้า ๓/๖ สิงหาคม ๒๕๕๓

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๒๘ ตรี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑"

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๓๓

(๓) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑
การเป็นกรรมการหมู่บ้านของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้าน

ข้อ ๕ ในหมวดนี้

"กลุ่ม" หมายความรวมถึง องค์กรในหมู่บ้านหรือกลุ่มอาชีพ

"กลุ่มบ้าน" หมายความว่า บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันเป็นกลุ่มย่อยภายในหมู่บ้าน โดยอาจแบ่งตามสภาพภูมิประเทศ ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณี หรือระบบเครือญาติ และให้หมายความรวมถึง คุ้มบ้าน เขตบ้าน บ้านจัดสรร หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มบ้าน

"กลุ่มอาชีพ" หมายความว่า กลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เพิ่มพูนรายได้หรือการพัฒนาอาชีพ

"กลุ่มกิจกรรม" หมายความว่า กลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

"ผู้นำ" หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่เป็นประธาน หรือหัวหน้าของกลุ่ม และหมายความรวมถึงผู้แทนด้วย

"ผู้แทน" หมายความว่า บุคคลที่ผู้นำของกลุ่มมอบหมาย หรือในกรณีที่กลุ่มใดไม่มีผู้นำให้กลุ่มประชุมเลือกสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้แทน

ข้อ ๖ ผู้นำของกลุ่มดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง

(๑) กลุ่มบ้าน ตามประกาศของนายอำเภอ

(๒) กลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ

(๓) กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก หรือตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(ข) สมาชิกของกลุ่มไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน

(ค) เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

(ง) เป็นกลุ่มที่มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเกิดจากสมาชิกร่วมกันกำหนด

ทั้งนี้ นายอำเภออาจพิจารณายกเว้นลักษณะตาม (ก) ได้ ในกรณีที่เห็นสมควร

ข้อ ๗ ให้นายอำเภอจัดทำประกาศจำนวนและรายชื่อของกลุ่มบ้านตามข้อ ๖ (๑) ในแต่ละหมู่บ้านปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ โดยในกลุ่มบ้านหนึ่งให้ประกอบด้วยบ้านเรือนจำนวนสิบห้าถึงยี่สิบหลังคาเรือนโดยประมาณ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นนายอำเภออาจกำหนดให้มีจำนวนบ้านเรือนมากหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้นี้ก็ได้

ข้อ ๘ ให้ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ (๓) เสนอชื่อกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมให้นายอำเภอพิจารณา โดยให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติ

ให้นายอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมตามข้อ ๖ (๓) ที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ

ข้อ ๙ เมื่อได้มีประกาศตามข้อ ๗ แล้ว ให้ตัวแทนครัวเรือนในกลุ่มบ้านเลือกบุคคลในกลุ่มบ้านคนหนึ่งเป็นผู้นำกลุ่มบ้านในคณะกรรมการหมู่บ้าน

ผู้นำกลุ่มบ้านต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ผู้นำกลุ่มบ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ตามที่ผู้ใหญ่บ้านมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ให้กลุ่มตามข้อ ๖ เลือกสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่งเป็นผู้แทนในคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยอาจเลือกจากผู้นำหรือสมาชิกที่กลุ่มเห็นสมควรก็ได้

ผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่งต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๑๑ เมื่อผู้ใดได้รับเลือกจากกลุ่มตามข้อ ๙ หรือข้อ ๑๐ ให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านทราบ

ให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่งไปยังนายอำเภอเพื่อจัดทำทะเบียนและออกหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน และจัดทำประกาศรายชื่อกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ

ข้อ ๑๒ การเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้านสิ้นสุดลงเมื่อมีการเลือกผู้นำตามข้อ ๙ หรือข้อ ๑๐ ขึ้นใหม่

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งแล้ว การเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้านต้องสิ้นสุดลง ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๒) ตาย

(๓) เมื่อนายอำเภอมีประกาศให้กลุ่มตามข้อ ๖ (๑) หรือ (๓) สิ้นสุดสภาพของการเป็นกลุ่มหรือขาดคุณสมบัติของการเป็นกลุ่ม

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่กลุ่มหรือองค์กรตามข้อ ๖ ถูกยุบ เลิก หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องกันเป็นเวลาเกินหนึ่งปี ให้ถือว่าสิ้นสุดสภาพของการเป็นกลุ่ม หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นกลุ่ม และให้กรรมการหมู่บ้านรายงานให้นายอำเภอประกาศตามข้อ ๘

หมวด ๒
กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๑๔ ในหมวดนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

“วันประชุม” หมายความว่า วันประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

“ปลัดอำเภอประจำตำบล” หมายความว่า ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งให้รับผิดชอบประจำตำบล

ข้อ ๑๕ การประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นายอำเภอจัดทำประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ปิดประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม

ข้อ ๑๖ ในการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการ ทำหน้าที่ดำเนินการเลือก และให้นายอำเภอแต่งตั้งปลัดอำเภอประจำตำบล ข้าราชการในอำเภอหนึ่งคน และกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นที่ปรึกษาและทำหน้าที่สักขีพยานด้วย

ผู้มีสิทธิเข้าประชุมต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน และให้นายอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าประชุม

ในวันประชุม ให้คณะกรรมการพร้อมด้วยที่ปรึกษาตามวรรคหนึ่ง ประชุมราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้าน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนวิธีการเลือกให้ผู้เข้าประชุมได้ทราบ

เมื่อดำเนินการตามวรรคสามแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศให้ผู้เข้าประชุมช่วยกันตรวจสอบว่ามีบุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้าประชุมอยู่ในที่ประชุมหรือไม่ หากมีให้ผู้เข้าประชุมคัดค้านขึ้นในขณะนั้นแล้วให้คณะกรรมการและที่ปรึกษา ร่วมกันตรวจสอบ ถ้าได้ความว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ไม่มีสิทธิเข้าประชุมจริง ก็ให้คณะกรรมการเชิญบุคคลดังกล่าวออกจากที่ประชุม

ข้อ ๑๗ ในการกำหนดจำนวนกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่จะพึงมีในหมู่บ้านใด ให้ที่ประชุมราษฎรตามข้อ ๑๖ เป็นผู้กำหนด

ข้อ ๑๘ ผู้เข้าประชุมคนหนึ่งมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลในหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถซึ่งเป็นที่ยอมรับของราษฎรในหมู่บ้าน และมีความเหมาะสมที่จะเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต่อที่ประชุมได้หนึ่งคน และต้องมีผู้เข้าประชุมรับรองอย่างน้อยสามคน ทั้งนี้ ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องอยู่ในที่ประชุม เว้นแต่ผู้ถูกเสนอชื่อแสดงความสมัครใจไว้เป็นหนังสือ

ให้คณะกรรมการตรวจคุณสมบัติของผู้ได้รับการเสนอชื่อ หากเห็นว่าผู้ใดมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนก็ให้แจ้งที่ประชุมทราบ

เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศปิดการเสนอชื่อแล้ว ปรากฏว่ามีผู้เสนอชื่อน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอชื่อบุคคลในหมู่บ้านตามวิธีการที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนที่ที่ประชุมกำหนด

ข้อ ๑๙ เมื่อที่ประชุมปิดการเสนอชื่อตามข้อ ๑๘ แล้ว การเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอาจเลือกโดยวิธีเปิดเผยหรือวิธีลับก็ได้ตามที่ประชุมกำหนด

การเลือกโดยวิธีเปิดเผย ให้ที่ประชุมออกเสียงเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้คณะกรรมการประกาศชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อ หากผู้เข้าประชุมเห็นว่าผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อนั้นเหมาะสมจะเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิก็ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ แล้วให้คณะกรรมการนับคะแนนจากผู้ที่ยกมือในแต่ละครั้งที่ประกาศ และจดบันทึกคะแนนไว้

การเลือกโดยวิธีลับ ให้ใช้วิธีการหย่อนบัตร โดยใช้บัตรเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐ เมื่อที่ประชุมออกเสียงเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจำนวนตามที่ประชุมกำหนดเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

.หากมีผู้ที่ได้รับเลือกได้คะแนนเท่ากันหลายคน และเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเกินจำนวนตามข้อ ๑๗ ให้ทำการจับสลากผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากันให้เหลือจำนวนกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กำหนด

ในกรณีที่ไม่สามารถประชุมหรือเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิได้ตามข้อ ๑๙ ให้นายอำเภอกำหนดและประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในสิบห้าวันจนกว่าจะครบตามจำนวน

ข้อ ๒๑ เมื่อได้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐานโดยให้ที่ปรึกษาลงชื่อรับรอง แล้วให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานให้นายอำเภอทราบเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

ให้นายอำเภอจัดทำประกาศแต่งตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ พร้อมทั้งจัดทำทะเบียนและออกหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๒ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอได้มีประกาศแต่งตั้ง

นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๒) ตาย

(๓) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๔) นายอำเภอมีคำสั่งให้ออก เมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่ามีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหากอยู่ในตำแหน่งต่อไปอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยแก่หมู่บ้านได้

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ถ้ากรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเหลือเท่าจำนวนที่มีอยู่

กรณีที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง จนเป็นเหตุให้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสองคน และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลือมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบว่าตำแหน่งว่างลง และให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน ให้นายอำเภอดำเนินการจัดให้มีการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน

ข้อ ๒๔ ในการเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครั้งแรกตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการเลือกภายในเก้าสิบวันนับแต่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๒๕ ในหมวดนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ ๒๖ ให้คณะกรรมการเลือกรองประธานกรรมการหมู่บ้านจากกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งคนหนึ่ง และจากกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอีกคนหนึ่ง โดยให้คณะกรรมการเลือกรองประธานคนใดคนหนึ่งเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง

ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีเหตุผลและความจำเป็น คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภออาจกำหนดให้มีตำแหน่งรองประธานมากกว่าที่กำหนดในวรรคหนึ่งก็ได้

รองประธานกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยประธานกรรมการหมู่บ้านปฏิบัติตามหน้าที่และกระทำกิจการตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านมอบหมาย

หมวด ๓
การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ ๒๗ ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเลขานุการและให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเหรัญญิก

ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีเหตุผลและความจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีผู้ช่วยเลขานุการหรือผู้ช่วยเหรัญญิกก็ได้ โดยให้เลือกจากกรรมการหมู่บ้าน

เลขานุการมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ การจัดการเกี่ยวกับการประชุมและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านมอบหมาย

เหรัญญิกมีหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือคณะกรรมการในการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของหมู่บ้านและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านมอบหมาย

ข้อ ๒๘ รองประธานกรรมการหมู่บ้านและเหรัญญิกพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) พ้นจากการเป็นกรรมการหมู่บ้าน

(๒) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๓) คณะกรรมการมีมติให้ออกจากตำแหน่ง ด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เห็นว่าละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (๓) จะดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการหมู่บ้าน และเหรัญญิกอีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๒๙ เลขานุการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ประธานกรรมการหมู่บ้านสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

(๒) ประธานกรรมการหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่ง

(๓) มีเหตุตามข้อ ๒๘

ข้อ ๓๐ ให้ปลัดอำเภอประจำตำบล กำนัน นายกเทศมนตรีตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการในตำบล มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในตำบลนั้น

นอกจากบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว นายอำเภออาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานของรัฐและบุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการเพิ่มเติมก็ได้

ที่ปรึกษาคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามวรรคสองพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๓) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ ๓๑ ให้มีคณะทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการและผู้ใหญ่บ้าน อย่างน้อยให้มีคณะทำงานด้านอำนวยการ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นอกจากคณะทำงานตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภออาจแต่งตั้งคณะทำงานอื่นใดที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าจำเป็นและเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๓๒ คณะทำงานด้านต่าง ๆ ให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) คณะทำงานด้านอำนวยการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ การจัดการประชุม การรับจ่ายและเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์ การประสานงานและติดตามการทำงานของคณะทำงานด้านต่าง ๆ การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการในรอบปีและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๒) คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการส่งเสริมอุดมการณ์และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน การส่งเสริมดูแลให้ราษฎรปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน การสร้างความเป็นธรรมและประนีประนอมข้อพิพาท การตรวจตราการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายในหมู่บ้าน การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและภยันตรายของหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๓) คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับคณะทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินการหรือเสนอของบประมาณจากภายนอก การรวบรวมและจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๔) คณะทำงานด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน การพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิตและการตลาดเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๕) คณะทำงานด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ การจัดสวัสดิการในหมู่บ้านและการสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสาธารณสุขและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๖) คณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของหมู่บ้านและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีคณะทำงานอื่นตามข้อ ๓๑ วรรคสอง ให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภอกำหนดชื่อและหน้าที่ของคณะทำงานด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคณะทำงานนั้น

ข้อ ๓๓ คณะทำงานด้านอำนวยการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหมู่บ้าน รองประธานกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคณะทำงานด้านต่าง ๆ เลขานุการ และเหรัญญิกเป็นคณะทำงาน โดยให้ประธานกรรมการหมู่บ้านและเลขานุการ เป็นหัวหน้าและเลขานุการคณะทำงาน

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหมู่บ้านที่เห็นสมควรเป็นหัวหน้าคณะทำงานด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ให้เลือกจากกรรมการหมู่บ้านซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(๒) คณะทำงานด้านอื่น ๆ ให้เลือกจากกรรมการหมู่บ้าน

กรรมการหมู่บ้านที่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าคณะทำงานด้านต่าง ๆ ให้เป็นหัวหน้าคณะทำงานได้เพียงคณะเดียว

ข้อ ๓๕ ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการหมู่บ้านและราษฎรในหมู่บ้านที่มีความรู้ความชำนาญหรือมีความเหมาะสมกับงานด้านนั้น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะทำงานในด้านต่าง ๆ

กรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งอาจเป็นคณะทำงานมากกว่าหนึ่งคณะก็ได้

ข้อ ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภอ อาจมีมติให้จัดตั้งกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านขึ้น เพื่อเป็นกองทุนในการบริหารจัดการและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ตลอดจนกิจการอันเป็นประโยชน์สาธารณะของหมู่บ้านก็ได้

ข้อ ๓๗ กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน อาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่กลุ่มหรือองค์กรภายในหมู่บ้านจัดสรรให้

(๒) เงินที่ได้รับการอุดหนุนจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๔) รายได้จากการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน

ข้อ ๓๘ ให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภอกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้จ่ายเงินของกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการจัดการประชุม

(๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๓) การจัดสวัสดิการภายในหมู่บ้าน

(๔) การจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน

(๕) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔
การประชุม

ข้อ ๓๙ ในหมวดนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน

"ประชาคมหมู่บ้าน" หมายความว่า การประชุมราษฎรในหมู่บ้านผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๔๐ ให้คณะกรรมการประชุมกันเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การกำหนดวันเวลาประชุม ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้กำหนดและเรียกประชุม โดยให้มีการประชุมภายในเจ็ดวันหลังจากการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่นายอำเภอเรียกประชุม

สถานที่ประชุม ให้ใช้สถานที่ที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ ๔๑ การประชุม ให้กระทำโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าฟังได้ เว้นแต่คณะกรรมการจะลงมติให้ประชุมลับ

ข้อ ๔๒ การประชุมต้องมีกรรมการหมู่บ้านมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ประธานกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามระเบียบวาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการหมู่บ้านไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการหมู่บ้านเป็นประธานในที่ประชุมเรียงตามลำดับ

ในการประชุมคณะกรรมการครั้งใด ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้กรรมการหมู่บ้านที่มาประชุมเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมครั้งนั้น

ข้อ ๔๓ การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน

ในการลงมติในเรื่องใดๆ ให้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมนั้น มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในฐานะกรรมการหมู่บ้านได้ และในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ก่อนการลงมติทุกครั้งให้ประธานในที่ประชุมตรวจสอบดูว่ามีกรรมการหมู่บ้านอยู่ในที่ประชุมครบจำนวนเป็นองค์ประชุมหรือไม่ ถ้ามีกรรมการหมู่บ้านอยู่ในที่ประชุมไม่ครบจำนวนเป็นองค์ประชุมจะทำการลงมติในเรื่องใดๆ ไม่ได้

ในกรณีที่องค์ประชุมไม่ครบจนไม่สามารถลงมติได้ในประเด็นเดียวกันได้ ให้ประธานเรียกประชุมโดยด่วนและในการประชุมเพื่อลงมติในครั้งนี้ไม่บังคับว่าต้องครบองค์ประชุม

ข้อ ๔๔ ในการพิจารณาลงมติเรื่องใด หากที่ประชุมเห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน หรือเป็นเรื่องที่จะมีผลกระทบกับวิถีชีวิตของราษฎรในหมู่บ้าน หรือเป็นเรื่องที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน คณะกรรมการอาจมีมติให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวก็ได้

เมื่อคณะกรรมการกำหนดวันประชุมประชาคมหมู่บ้านแล้ว ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมราษฎรในหมู่บ้านผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านเข้าประชุม

การลงมติของที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้เข้าประชุมประชาคมหมู่บ้านคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน และในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

เมื่อที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านลงมติในเรื่องใดแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบโดยทั่วกัน และปฏิบัติตามมติของที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านในเรื่องนั้นๆ ทั้งนี้ มติประชาคมต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ พร้อมทั้งแจ้งให้นายอำเภอและราษฎรทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๔๕ ราษฎรในหมู่บ้านผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคนอาจลงลายมือชื่อทำหนังสือเสนอความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือประโยชน์สาธารณะของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อให้มีการพิจารณาในคณะกรรมการก็ได้ และคณะกรรมการจะต้องนำเรื่องดังกล่าวบรรจุเข้าวาระการประชุมในคราวต่อไป

ข้อ ๔๖ เมื่อมีปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับการประชุมตามหมวดนี้ หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในหมวดนี้ ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านนำข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเสนอต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุดและให้ใช้ได้เฉพาะในการประชุมคราวนั้น

หมวด ๕
การควบคุมดูแล

ข้อ ๔๗ ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือมติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและให้ปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในตำบลที่รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอและปลัดอำเภอประจำตำบล มีอำนาจเรียกกรรมการหมู่บ้านมาชี้แจงหรือให้ข้อเท็จจริง ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดๆ จากคณะกรรมการหมู่บ้านมาตรวจสอบก็ได้

ในกรณีที่ปลัดอำเภอประจำตำบลเห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่หมู่บ้าน หรือเสียหายแก่ทางราชการ และปลัดอำเภอประจำตำบลได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอช้ามิได้ ให้ปลัดอำเภอประจำตำบลมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือมติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านเป็นการชั่วคราวไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วรีบรายงานนายอำเภอทราบภายในเจ็ดวันเพื่อให้นายอำเภอวินิจฉัยตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว

การกระทำของกรรมการหมู่บ้าน ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของปลัดอำเภอประจำตำบลตามวรรคสามไม่มีผลผูกพันกับคณะกรรมการหมู่บ้าน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑
ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๑๐๗ ง/หน้า ๖/๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๑

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการคัดเลือกกำนัน
พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกกำนัน พ.ศ. ๒๕๒๔ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงระเบียบดังกล่าวให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการคัดเลือกกำนัน พ.ศ. ๒๕๕๑"

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกกำนัน พ.ศ. ๒๕๒๔ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้ว ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"ที่คัดเลือกกำนัน" หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการคัดเลือกกำนัน

"ผู้มีสิทธิลงคะแนน" หมายความว่า ผู้ใหญ่บ้านในตำบลที่มีการคัดเลือกกำนันซึ่งได้มาประชุมเพื่อคัดเลือกกำนัน และอยู่ในที่ประชุมนั้นขณะถึงเวลาลงคะแนน ณ ที่คัดเลือกนั้น"

ข้อ ๕ การปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้นายอำเภออาจมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

แบบพิมพ์ รูปแบบ และลักษณะของบัตรเลือกให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๗ เมื่อตำแหน่งกำนันว่างลงให้คัดเลือกกำนันขึ้นใหม่ภายในกำหนดเวลาสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบการว่างนั้น

หากมีความจำเป็นไม่อาจจัดให้มีการคัดเลือกกำนันได้ภายในกำหนดเวลาสี่สิบห้าวัน ให้นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดขอขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น

ข้อ ๘ การคัดเลือกกำนัน ต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๑) นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการคัดเลือกกำนันจนถึงวันคัดเลือก ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้ใหญ่บ้านคนใด เสนอชื่อหรืองดเว้นการเสนอชื่อหรือการลงคะแนนให้แก่ผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งคนใดเพื่อรับการคัดเลือกเป็นกำนัน หรือมิให้ได้รับการคัดเลือกเป็นกำนัน ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

ก. จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

ข. ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด มัสยิด สุเหร่า ศาลเจ้า โรงเจ โบสถ์คริสต์ โบสถ์พราหมณ์ สำนักปฏิบัติธรรม สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ สหกรณ์ กองทุนสงเคราะห์ ชุมนุม ชมรม สโมสร กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันอื่นใดตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากำหนด

ค. จัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ รวมทั้งการแสดง และการละเล่นอื่นๆ

ง. เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด รวมถึงการจัดเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยง การประชุม อบรม สัมมนา ทัศนศึกษา หรือดูงาน เป็นต้น

จ. หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจผู้ใดให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้ใหญ่บ้านรายอื่น

(๒) ในวันคัดเลือก ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียง โดยวิธีการใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่ผู้ใหญ่บ้านคนใดจนสิ้นสุดการคัดเลือก

(๓) นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการคัดเลือกกำนันจนสิ้นสุดการคัดเลือก ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการคัดเลือก วางตัวเป็นกลางโดยเคร่งครัด ห้ามมิให้การกระทำใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งคนใด

(๓) นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการคัดเลือกกำนันจนสิ้นสุดการลงคะแนน ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อให้เกิดการได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่ผู้สมัครคนใด

การกระทำที่ฝ่าฝืนตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) เป็นการคัดเลือกที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม

ข้อ ๙ ก่อนวันคัดเลือกกำนันตามข้อ ๑๐ (๑) ข. หากปรากฏว่าในตำบลนั้นมีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่างหรือมีหมู่บ้านที่ประกาศตั้งขึ้นใหม่ ให้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นเสียก่อน เว้นแต่จะมีระยะเวลาไม่เพียงพอที่จะดำเนินการเลือกได้หรือมีเหตุที่ไม่สามารถเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นได้ ให้ดำเนินการคัดเลือกกำนันต่อไปโดยไม่ต้องรอผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้น

หมวด ๒
การดำเนินการของอำเภอ

ข้อ ๑๐ การคัดเลือกกำนันให้นายอำเภอดำเนินการดังนี้

(๑) ประกาศกำหนดให้มีการคัดเลือกกำนันภายในสามวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบการว่าง ตามแบบ กน. ๑ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังนี

ก. กำหนดที่คัดเลือกกำนัน

ข. กำหนดวัน และเวลาประชุมคัดเลือกกำนัน โดยให้กำหนดวันคัดเลือกกำนันภายหลังที่ได้ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านที่ว่างอยู่ก่อนหรือว่างอยู่ในวันที่มีประกาศให้มีการคัดเลือกกำนัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้ทราบเหตุนั้น

(๒) ปิดประกาศกำหนดให้มีการประชุมคัดเลือกกำนัน ตามแบบ กน. ๑ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสถานที่ที่นายอำเภอกำหนดให้มีการคัดเลือกกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลที่มีการคัดเลือกกำนันภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายอำเภอทราบเหตุนั้น

(๓) แจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุมคัดเลือก

(๔) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกกำนันประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน ผู้ที่นายอำเภอเห็นสมควรเป็นกรรมการ และปลัดอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอ

(๔) จัดประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เพื่อปรึกษาหารือคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งขึ้นเป็นกำนันตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ในแบบ กน. ๑

(๖) กรณีที่ผู้ใหญ่บ้านได้ถูกเสนอชื่อเพื่อรับการคัดเลือกจากที่ประชุมตาม (๕) มากกว่าหนึ่งคนต้องจัดให้มีการลงคะแนนโดยวิธีลับ

(๗) จัดเตรียมหีบบัตร บัตรเลือก บัญชีรายชื่อผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น แบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ต้องใช้ในวันคัดเลือก

หมวด ๓
ที่คัดเลือกกำนัน

ข้อ ๑๑ ให้นายอำเภอกำหนดให้ที่ว่าการอำเภอเป็นสถานที่คัดเลือกกำนัน หากมีความจำเป็นไม่สามารถใช้สถานที่ดังกล่าวได้ จะกำหนดสถานที่อื่นที่มีความสะดวกเหมาะสมเป็นสถานที่คัดเลือกและไม่เป็นการได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่ผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งคนใดเป็นที่คัดเลือกกำนันก็ได้

หมวด ๔
วิธีการคัดเลือก

ข้อ ๑๒ ในการประชุมคัดเลือกกำนัน ให้นายอำเภอเป็นประธานในที่ประชุม ปลัดอำเภอเป็นเลขานุการทำหน้าที่รับลงทะเบียนผู้ใหญ่บ้านและกรรมการที่เข้าร่วมประชุม และจัดทำบันทึกรายงานการประชุมคัดเลือกกำนันตามแบบ กน. ๒

ให้นายอำเภอชี้แจงรายละเอียด เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และการรู้รักสามัคคี ตลอดจนการดำรงรักษาความเป็นมิตร เป็นเพื่อนบ้าน และความเป็นญาติพี่น้องในพื้นที่ทั้งก่อนและหลังการคัดเลือกให้ผู้ใหญ่บ้านและราษฎรที่สนใจติดตามการคัดเลือกกำนันได้รับทราบ

ข้อ ๑๓ การประชุมคัดเลือกกำนันต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและต้องมีผู้ใหญ่บ้านมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดที่มีอยู่ในตำบลนั้น

กรณีมีความจำเป็นนายอำเภออาจสั่งให้มีการประชุมลับ และวินิจฉัยว่าสมควรจะให้ผู้ใดอยู่ในที่ประชุมลับนั้นก็ได้

ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นคนหนึ่ง มีสิทธิเสนอชื่อผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น หรือเสนอชื่อตนเองเป็นกำนันได้หนึ่งคน

ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการเสนอชื่อต้องอยู่ในที่ประชุมและต้องยินยอมให้เสนอชื่อตนได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งที่ไม่อาจเข้าร่วมประชุมได้ให้ทำหนังสือยินยอมให้เสนอชื่อตนเป็นกำนันพร้อมทั้งแจ้งเหตุที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมต่อนายอำเภออย่างช้าในวันประชุมคัดเลือก

ข้อ ๑๔ กรณีมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันเพียงคนเดียว ให้นายอำเภอคัดเลือกผู้นั้นเป็นกำนัน แล้วให้นายอำเภอประกาศผลการคัดเลือกกำนันตามแบบ กน. ๓ โดยปิดประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลนั้น

ข้อ ๑๕ กรณีมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันมากกว่าหนึ่งคนให้นายอำเภอจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีลับและให้เสร็จสิ้นในวันประชุมคัดเลือก

การลงคะแนนโดยวิธีลับให้ใช้บัตรเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ กรณีมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันมากกว่าหนึ่งคนให้นายอำเภอตกลงกับผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อกำหนดหมายเลขประจำตัว หากไม่สามารถตกลงกันได้ให้ดำเนินการจับสลากสองครั้ง ดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้นายอำเภอเขียนชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อที่ต้องจับสลากบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้นายอำเภอเป็นผู้จับสลากจากในภาชนะดังกล่าวขึ้นมาทีละหนึ่งใบ ชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรกให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองก่อน ชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับต่อไป ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองเป็นลำดับถัดไปจนครบทุกคน

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้นายอำเภอเขียนหมายเลขหนึ่งจนถึงหมายเลขที่เท่ากับจำนวนผู้ได้รับการเสนอชื่อบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อตามลำดับของผลการจับสลากในครั้งที่หนึ่งทำการจับสลากจากในภาชนะดังกล่าว ผู้ได้รับการเสนอชื่อผู้ใดจับสลากได้หมายเลขใดให้ถือเป็นหมายเลขประจำตัวผู้นั้น

ข้อ ๑๗ กรณีที่ไม่มีผู้ใดเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันให้ถือว่าผู้ใหญ่บ้านทุกคนที่มาประชุมได้รับการเสนอชื่อและให้นายอำเภอจัดให้ลงคะแนนโดยวิธีลับ โดยให้ถือว่าลำดับที่ของหมู่บ้านเป็นหมายเลขประจำตัวของผู้ใหญ่บ้าน

กรณีผู้ใหญ่บ้านคนใดไม่ประสงค์จะได้รับการคัดเลือกเป็นกำนัน ให้แจ้งการสละสิทธิต่อนายอำเภอและให้บันทึกเป็นหลักฐานไว้ในรายงานการประชุมตามแบบ กน. ๒

เมื่อถึงเวลาลงคะแนนแล้วผู้ใหญ่บ้านคนใดไม่อยู่ในที่ประชุมนั้น ให้ถือว่าผู้ใหญ่บ้านนั้นสละสิทธิลงคะแนน

ข้อ ๑๘ กรณีมีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีลับให้คณะกรรมการคัดเลือกที่นายอำเภอแต่งตั้งตามข้อ ๑๐ (๔) ทำหน้าที่จัดให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ใหญ่บ้าน มอบบัตรเลือกให้ผู้ใหญ่บ้าน ดูแลคูหาลงคะแนน ดูแลหีบบัตร และดำเนินการในเรื่องอื่นๆ เพื่อให้การออกเสียงลงคะแนนคัดเลือกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

หมวด ๕
วิธีการลงคะแนน

ข้อ ๑๙ การลงคะแนนให้ทำเครื่องหมายกากบาท เช่น x ลงในช่องทำเครื่องหมายหมายเลขผู้ได้รับการเสนอชื่อหรือในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนในบัตรเลือก

ข้อ ๒๐ การใช้สิทธิลงคะแนน ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนที่ประสงค์จะลงคะแนนแสดงตนต่อกรรมการคัดเลือก

เมื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนได้รับบัตรเลือกแล้วให้ไปยังคูหาลงคะแนนเพื่อทำเครื่องหมายกากบาท เช่น x ลงในบัตรเลือกและพับบัตรเลือกเพื่อไม่ให้ผู้อื่นทราบได้ว่าลงคะแนนให้ผู้ใด แล้วให้นำบัตรเลือกนั้นหย่อนลงในหีบบัตรด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการคัดเลือก

ก่อนการลงคะแนนถ้าผู้มีสิทธิลงคะแนนพบว่าบัตรเลือกที่ได้รับมาบกพร่องหรือชำรุดให้ส่งบัตรเลือกนั้นคืนแก่กรรมการคัดเลือก แล้วให้กรรมการคัดเลือกจัดบัตรเลือกให้แก่ผู้นั้นใหม่และให้บันทึกเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ในแบบ กน. ๔

ข้อ ๒๑ ผู้มีสิทธิลงคะแนนที่อยู่ในที่ประชุมลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้นายอำเภอสั่งปิดการลงคะแนน

หมวด ๖
การนับคะแนน

ข้อ ๒๒ การนับคะแนน ให้กระทำ ณ ที่คัดเลือกกำนัน เมื่อปิดการลงคะแนนแล้ว ให้ทำการเปิดหีบบัตร และให้นับคะแนนโดยเปิดเผยต่อเนื่องจนแล้วเสร็จ ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงเวลา เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย

ข้อ ๒๓ ให้กรรมการคัดเลือกที่นายอำเภอแต่งตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรรมการคัดเลือกคนที่หนึ่ง หยิบบัตรเลือกทีละฉบับและคลี่บัตรส่งให้กรรมการคัดเลือกคนที่สองเพื่อวินิจฉัยบัตรเลือกและอ่าน ดังนี้

ก. ถ้าเป็นบัตรดีที่ทำเครื่องหมายในช่องหมายเลขผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกให้ขานว่า “ดี” และอ่านหมายเลขของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อที่ได้คะแนน พร้อมทั้งชูบัตรเลือกโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่คัดเลือกได้เห็นด้วย

ข. ถ้าเป็นบัตรดีที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนให้ขานว่า “ดี” แล้วอ่านว่า “ไม่ประสงค์ลงคะแนน” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่คัดเลือกได้มองเห็น

ค. ถ้าเป็นบัตรเสียให้ขานว่า “เสีย” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกโดยเปิดเผย ให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่คัดเลือกได้เห็นด้วย และให้กรรมการคัดเลือกสลักหลังบัตรว่า“เสีย” และกรรมการคัดเลือกอย่างน้อยสองคนลงลายมือชื่อกำกับไว้

(๒) เมื่อวินิจฉัยตาม (๑) แล้ว ให้ส่งบัตรเลือกแก่กรรมการคัดเลือกคนที่สาม

ข้อ ๒๔ กรรมการคัดเลือกคนที่สาม มีหน้าที่รับบัตรเลือกเพื่อเจาะบัตรที่วินิจฉัยและอ่านแล้วใส่ลงในภาชนะที่เตรียมไว้โดยแยกเป็นภาชนะสำหรับใส่บัตรดีหนึ่งใบ ใส่บัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนนหนึ่งใบ และใส่บัตรเสียหนึ่งใบ

ข้อ ๒๕ กรรมการคัดเลือกคนที่สี่ มีหน้าที่ขีดคะแนนในแบบกรอกคะแนนตามแบบ กน. ๕ เมื่อกรรมการคัดเลือกคนที่สอง ได้วินิจฉัยบัตรเลือกและได้ขานว่า“ดี และอ่านหมายเลขของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อที่ได้คะแนน” หรือ “ดี และไม่ประสงค์ลงคะแนน” หรือ “เสีย” แล้ว

ข้อ ๒๖ กรรมการคัดเลือกคนที่ห้า มีหน้าที่ขีดคะแนนตามแบบกรอกคะแนน กน. ๕ ช่องละห้าคะแนน บนกระดานหรือวัสดุอื่นทำนองเดียวกัน เมื่อกรรมการคัดเลือกคนที่สองได้วินิจฉัยบัตรเลือก และได้ขานว่า “ดี และอ่านหมายเลขผู้ได้รับการเสนอชื่อที่ได้คะแนน” หรือ “ดี และอ่านไม่ประสงค์ลงคะแนน” หรือ ”เสีย” ให้กรรมการคัดเลือกคนที่ห้าขานทวนคะแนน แล้วจึงขีดคะแนนบนกระดานหรือวัสดุอื่นทำนองเดียวกัน โดยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่คัดเลือกเห็นการขีดคะแนนได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๒๗ การขีดคะแนน ให้ใช้วิธีขีดหนึ่งต่อหนึ่งคะแนน แต่เมื่อถึงขีดที่ห้าให้ขีดขวางทับเส้นสี่ขีดแรก เช่น ดังรูป 𝍸 หรือ 𝍸 หรือ 𝍸 เป็นต้น เพื่อสะดวกแก่การนับคะแนนและให้ทำเช่นนี้เรื่อยไปทุกห้าขีด

ข้อ ๒๘ บัตรเลือกที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

(๓) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้ใด

(๔) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนแล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนด้วย

(๕) บัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมายเกินกว่าหนึ่งเครื่องหมาย

(๖) บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท

(๗) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนนอก “ช่องทำเครื่องหมาย” หรือนอก “ช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน”

(๘) บัตรที่มีเครื่องหมายสังเกต หรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๒๙ ในระหว่างการนับคะแนนถ้าผู้มีสิทธิลงคะแนนเห็นว่าการนับคะแนนไม่ถูกต้อง ให้ทำการทักท้วงโดยสุภาพ ไม่เป็นการกล่าวโต้ตอบกับกรรมการคัดเลือกหรือระหว่างผู้มีสิทธิลงคะแนนด้วยกันเองในลักษณะที่จะเป็นอุปสรรคแก่การนับคะแนน

ถ้าผู้มีสิทธิลงคะแนนที่ทักท้วงได้ฝ่าฝืน ให้กรรมการคัดเลือกตักเตือนและหากยังขัดขืนอีกให้กรรมการคัดเลือกสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกไปจากที่คัดเลือก

ให้กรรมการคัดเลือกทำการตรวจสอบคำทักท้วง และวินิจฉัยชี้ขาดโดยทำบันทึกเหตุการณ์และคำวินิจฉัยไว้ในแบบ กน. ๔ พร้อมแนบบันทึกถ้อยคำของผู้ทักท้วงนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๓๐ กรณีที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนได้ทักท้วงการวินิจฉัยบัตรดี บัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนน หรือบัตรเสีย ว่าเป็นไปโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ ให้มีสิทธิร้องคัดค้านต่อนายอำเภอและให้นายอำเภอวินิจฉัยชี้ขาดทันทีและบันทึกเหตุการณ์ไว้ในแบบ กน. ๔

ข้อ ๓๑ เมื่อเสร็จสิ้นการนับคะแนนให้กรรมการคัดเลือกตรวจสอบความถูกต้องของการนับคะแนน โดยให้นับจำนวนบัตรดี บัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนน และบัตรเสียว่าตรงกับจำนวนผู้ใช้สิทธิลงคะแนนหรือไม่

(๑) หากถูกต้องให้คณะกรรมการคัดเลือกลงลายมือชื่อในแบบกรอกคะแนนตามแบบ กน. ๕ และให้นายอำเภอประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ กน. ๖ ปิดไว้ ณ ที่คัดเลือกกำนัน ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนันและผู้ใหญ่บ้าน แล้วรายงานประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ กน. ๖ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) ถ้าจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนไม่ตรงกับจำนวนบัตรที่ใช้ลงคะแนน ให้กรรมการคัดเลือกนับคะแนนใหม่โดยพลัน ถ้าผลการนับคะแนนยังไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนอีกให้นายอำเภอจัดให้มีการลงคะแนนคัดเลือกใหม่ทันที

(๓) ถ้าผลการนับคะแนนที่ไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนตาม (๒) แล้วไม่ทำให้ผลการคัดเลือกนั้นเปลี่ยนแปลงไป ไม่ต้องจัดให้มีการลงคะแนนคัดเลือกใหม่

ข้อ ๓๒ ในการออกเสียงลงคะแนนเพื่อคัดเลือกกำนัน เมื่อการนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว มีผู้ได้รับการเสนอชื่อมากกว่าหนึ่งคนได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้คณะกรรมการคัดเลือกจัดให้ผู้ที่ได้คะแนนเท่ากันนั้นทำการจับสลาก ณ ที่คัดเลือกกำนัน

กรณีที่นายอำเภอจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนน ให้กรรมการคัดเลือกนำบัตรดี บัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนน และบัตรเสีย แยกใส่ลงในถุงวัสดุใสพร้อมเขียนจำนวนบัตรที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส่บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกชุดที่ใช้ลงลายมือชื่อรับบัตรเลือก แบบกรอกคะแนนตามแบบ กน. ๕ ที่ได้ใช้ในการกรอกคะแนนทั้งหมด แบบประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ กน. ๖ จำนวน ๑ ชุด บันทึกเหตุการณ์การคัดเลือกกำนันตามแบบ กน. ๔ ใส่ลงในหีบบัตร แล้วนำแบบ กน. ๗ ปิดช่องหย่อนบัตรแล้วปิดเทปกาวระหว่างหีบบัตรและฝาหีบ พร้อมใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจและให้ประจำครั่งทับรูกุญแจ เสร็จแล้วส่งมอบหีบบัตรให้แก่นายอำเภอเก็บรักษาไว้

ข้อ ๓๓ การจับสลากให้ดำเนินการดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้ประธานกรรมการคัดเลือกเขียนชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อที่ต้องจับสลากบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้ประธานกรรมการคัดเลือกเป็นผู้จับสลากจากในภาชนะดังกล่าวขึ้นมาทีละหนึ่งใบ ชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรกให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองก่อน ชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับต่อไปให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองตามลำดับจนครบทุกคน

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้ประธานกรรมการคัดเลือกจัดทำสลากเท่ากับจำนวนผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันเป็นสลากซึ่งมีข้อความว่า “ได้รับคัดเลือกเป็นกำนัน” จำนวนหนึ่งใบ นอกนั้นเป็นสลากซึ่งมีข้อความว่า “ไม่ได้รับคัดเลือกเป็นกำนัน” แล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันตามลำดับของผลการจับสลากในครั้งที่หนึ่ง ทำการจับสลากจากในภาชนะดังกล่าวผู้ใดจับได้สลากซึ่งมีข้อความว่า “ได้รับคัดเลือกเป็นกำนัน” ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับคัดเลือกเป็นกำนันและให้บันทึกผลการจับสลากไว้ในแบบ กน. ๔

ข้อ ๓๔ หากผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันไม่อยู่ ณ สถานที่จับสลาก หรืออยู่แต่ไม่ยินยอมจับสลาก ให้ประธานกรรมการคัดเลือกเป็นผู้จับสลากแทนผู้ที่ไม่อยู่หรือไม่ยินยอมจับสลากนั้น และให้บันทึกเหตุการณ์ในแบบ กน. ๔

ข้อ ๓๕ เมื่อได้มีการจับสลากเสร็จสิ้นแล้ว ให้นายอำเภอประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ กน. ๖ ปิดไว้ ณ ที่คัดเลือกกำนัน ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๓๖ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ กน. ๖ หรือผลการประชุมคัดเลือกกำนันตามแบบ กน. ๓ แล้ว ให้ออกหนังสือสำคัญให้แก่ผู้ได้รับคัดเลือกเป็นกำนันไว้เป็นหลักฐาน โดยให้ถือว่าผู้นั้นเป็นกำนันนับแต่วันที่ได้รับการคัดเลือกเป็นต้นไป

หมวด ๗
การคัดค้าน

ข้อ ๓๗ เมื่อนายอำเภอมีประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ กน. ๖ แล้ว ผู้ใดเห็นว่าการคัดเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ประสงค์จะให้มีการคัดเลือกกำนันใหม่ให้ทำคำร้องคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อนายอำเภอได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีประกาศดังกล่าว

เมื่อนายอำเภอได้รับคำร้องคัดค้านแล้ว ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และดำเนินการสอบสวนแล้วรายงานผลพร้อมความเห็นและหลักฐานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องคัดค้าน หากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการคัดเลือกกำนันครั้งนั้นเป็นไปตามที่ได้มีการร้องคัดค้านหรือได้มีการกระทำไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้กำนันคนนั้นพ้นจากตำแหน่งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการคัดเลือก แล้วให้นายอำเภอดำเนินการคัดเลือกกำนันใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งให้กำนันดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๓๘ เมื่อนายอำเภอได้รับคำร้องคัดค้านการคัดเลือกกำนันว่าเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ถ้านายอำเภอพิจารณาข้อมูลคำร้องคัดค้านแล้วเห็นว่าผู้ร้องคัดค้านสำคัญผิดในข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริง เพื่อประโยชน์แห่งการรู้รักสามัคคีด้วยความพอใจของคู่กรณี ให้นายอำเภอเรียกผู้ร้องคัดค้านและผู้ถูกคัดค้านเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพิ่มเติมและชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแล้ว หากผู้ร้องคัดค้านได้เข้าใจข้อกฎหมายหรือเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแล้วผู้ร้องคัดค้านได้ขอถอนคำร้องคัดค้าน หรือไม่ประสงค์ให้พิจารณาเรื่องคำร้องคัดค้านต่อไป ให้บันทึกถ้อยคำผู้ร้องคัดค้านไว้และสั่งยุติเรื่อง หากผู้ร้องคัดค้านยังไม่พอใจ ให้นายอำเภอทำการสอบสวนและจัดทำความเห็นประกอบข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงคำร้องคัดค้านเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา

ข้อ ๓๙ กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้กำนันพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๓๗ คำสั่งดังกล่าวไม่กระทบกระเทือนต่อกิจการที่กำนันนั้นได้กระทำลงไปในขณะดำรงตำแหน่ง

ข้อ ๔๐ นายอำเภอจะทำลายบัตรเลือกและเอกสารที่เก็บอยู่ในหีบบัตรนั้นได้ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านการคัดเลือกตามข้อ ๓๗ แล้ว ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่มีการคัดค้านการคัดเลือกให้นายอำเภอเก็บรักษาหีบบัตรจนกว่าเรื่องคัดค้านดังกล่าวจะถึงที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑
ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๖๙ ง/หน้า ๓๐/๖ เมษายน ๒๕๕๑

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงข้อบังคับดังกล่าวให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๕ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้ว ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"หน่วยเลือกผู้ใหญ่บ้าน" หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

"ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน" หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้าน และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

"ผู้มีสิทธิเลือก" หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่กำหนดไว้

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

"คณะกรรมการเลือก" หมายความว่า คณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งแต่งตั้งของนายอำเภอ

"คณะกรรมการตรวจสอบ" หมายความว่า คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามคำสั่งแต่งตั้งของนายอำเภอ

ข้อ ๕ การปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ นายอำเภออาจมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหากำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

แบบพิมพ์ รูปแบบและลักษณะของบัตรเลือก ให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๗ เมื่อมีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ หรือตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยวิธีลับ ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่มีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่หรือตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่างลง

ข้อ ๘ การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๑) นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านจนถึงวันเลือก ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนน หรืองดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

ก. จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

ข. ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด มัสยิด สุเหร่า ศาลเจ้า โรงเจ โบสถ์คริสต์ โบสถ์พราหมณ์ สำนักปฏิบัติธรรม สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ สหกรณ์ กองทุนสงเคราะห์ ชุมนุม ชมรม สโมสร กลุ่ม องค์กรหรือสถาบันอื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากำหนด

ค. จัดให้มีมหรสพ หรือการรื่นเริงต่างๆ รวมทั้งการแสดง และการละเล่นอื่นๆ

ง. เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด รวมถึงการจัดเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยง การประชุม อบรม สัมมนา ทัศนศึกษา หรือดูงาน เป็นต้น

จ. หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจผู้ใดให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครรายอื่น

(๒) ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงโดยวิธีการใดๆ ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครคนใดจนสิ้นสุดการลงคะแนน

(๓) นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านจนสิ้นสุดการลงคะแนน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเลือกวางตัวเป็นกลางโดยเคร่งครัด ห้ามมิให้กระทำการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครคนหนึ่งคนใด

(๔) นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านจนสิ้นสุดการลงคะแนนห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อให้เกิดการได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่ผู้สมัครคนใด

ข้อ ๙ ให้นายอำเภอกำหนดสถานที่ปิดประกาศสำหรับติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และใช้เป็นที่โฆษณาหาเสียงของผู้สมัครได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น ที่ศาลากลางบ้านหรือสถานที่อื่นที่นายอำเภอเห็นสมควร ภายในหมู่บ้านที่มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งสามารถเห็นได้โดยง่าย

ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกซื้อหรือเช่าเวลา หรือรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หรือทำให้ได้มาซึ่งเวลาออกอากาศทางสถานีดังกล่าว เพื่อโฆษณาหาเสียง

การโฆษณาหาเสียงทางสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือหอกระจายข่าว ซึ่งทางราชการอาจจัดให้มีขึ้นให้จัดให้มีการหาเสียงการเลือกผู้ใหญ่บ้านของผู้สมัครทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อ ๑๐ การกระทำที่ฝ่าฝืนตามข้อ ๘ หรือข้อ ๙ เป็นการเลือกที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม

ข้อ ๑๑ กรณีที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านใดว่างลง ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง

เพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกผู้ใหญ่บ้าน วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่างให้เป็นไป ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๑) ให้ถือว่าวันที่ผู้ใหญ่บ้านมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ เป็นวันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง

(๒) ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๒) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) ให้ถือว่าวันที่มีคำสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งเป็นวันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง

(๓) ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๓) ให้ถือว่าวันที่ผู้ใหญ่บ้านนั้นตายหรือวันที่นายอำเภอรับทราบการตายของผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นวันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง แล้วแต่กรณี

(๔) ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๔) ให้ถือว่าวันที่คำสั่งอนุญาตให้ลาออกได้ระบุไว้เป็นวันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง

ถ้านายอำเภอเห็นว่าไม่อาจจัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็น

หมวด ๒
การดำเนินการเบื้องต้น

ส่วนที่ ๑
การดำเนินการของอำเภอ

ข้อ ๑๒ การเลือกผู้ใหญ่บ้านให้นายอำเภอดำเนินการดังนี้

(๑) ประกาศกำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผญ. ๑ และปิดประกาศภายในสามวันนับแต่วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง หรือวันที่จัดตั้งหมู่บ้านใหม่ ในประกาศตามแบบ ผญ. ๑ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังนี้

ก. กำหนดหน่วยเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยระบุชื่อหมู่บ้าน หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด ว่าเป็นท้องที่ที่กำหนดให้ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข. กำหนดที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยกำหนดสถานที่ให้เป็นที่ทำการลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ค. กำหนดระยะเวลาการรับสมัคร ต้องกำหนดวันรับสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านภายหลังการประชุมราษฎรแล้ว และต้องอยู่ภายในระยะเวลาสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง ระยะเวลาการรับสมัครต้องไม่น้อยกว่าสามวันไม่เว้นวันหยุดราชการ

ง. กำหนดวันเลือกต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง

จ. กำหนดระยะเวลาการลงคะแนน ให้เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา และสิ้นสุดการลงคะแนนเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

ฉ. กำหนดให้มีการเพิ่มชื่อ ถอนชื่อ ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านได้วันสุดท้ายก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน

ช. กำหนดวันประชุมราษฎรในหมู่บ้าน ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นว่างลง เพื่อแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือก การทำความเข้าใจในเรื่องรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และการรู้รักสามัคคี ตลอดจนการดำรงรักษาความเป็นมิตร เป็นเพื่อนบ้าน และความเป็นญาติพี่น้องในพื้นที่ทั้งก่อนและหลังการเลือก และให้ราษฎรเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบโดยให้ทำบันทึกรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐานตามแบบ ผญ. ๑๐

(๒) จัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผญ. ๒

(๓) รับสมัครผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผญ. ๓

(๔) ประกาศรายชื่อผู้ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผญ. ๔

(๕) ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผญ. ๖

(๖) ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเลือกและเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามแบบ ผญ. ๘

(๗) ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบตามแบบ ผญ. ๙

แบบตาม (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่ที่นายอำเภอกำหนดตามข้อ ๙ และสำรองแบบดังกล่าวอย่างละหนึ่งชุดไว้ให้คณะกรรมการเลือกนำไปใช้หรือปิด ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ยกเว้นแบบตาม (๒) ให้สำรองไว้สองชุดสำหรับนำไปใช้หรือปิด ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ ๒
ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๑๓ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอกำหนดจากสถานที่สาธารณะ เช่น สถานศึกษา หรือศาสนสถาน ถ้าไม่สามารถหาสถานที่ดังกล่าวได้ จะกำหนดบ้าน หรือสถานที่อื่น ที่ราษฎรเข้าออกได้ง่าย มีความสะดวกเหมาะสม และไม่เป็นการได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่ผู้สมัครคนหนึ่งคนใดเป็นที่เลือกผู้ใหญ่บ้านก็ได้ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นสถานที่ที่อยู่ในเขตท้องที่หมู่บ้านนั้น หากไม่สามารถหาสถานที่เป็นที่เลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านได้ ให้เป็นดุลพินิจของนายอำเภอที่จะกำหนดสถานที่อื่นที่เหมาะสม

กรณีที่หน่วยเลือกผู้ใหญ่บ้านใดมีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกจำนวนมากจนคาดหมายได้ว่าไม่สามารถจัดให้ราษฎรลงคะแนนได้หมดทุกคนภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๒ (๑) จ. นายอำเภอจะกำหนดที่เลือกผู้ใหญ่บ้านเพิ่มขึ้นอีกก็ได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการเลือก

(๑) จัดภายในบริเวณที่เลือกผู้ใหญ่บ้านให้มีป้าย หรือเครื่องหมาย เพื่อแสดงขอบเขตบริเวณโดยรอบที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๒) จัดให้มีป้ายบอกที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยอย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังนี้

ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่ ..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....สถานที่.....

(๓) จัดทำป้ายบอกทางชี้ไปยังที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ราษฎร

ข้อ ๑๕ คูหาลงคะแนนสำหรับที่เลือกผู้ใหญ่บ้านให้มีจำนวนสามคูหาเป็นอย่างน้อย

ข้อ ๑๖ การเปลี่ยนแปลงที่เลือกผู้ใหญ่บ้านให้กระทำก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่กรณีเกิดสาธารณภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น มีเหตุความจำเป็นเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือมีเหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้น อันจะเป็นเหตุที่ทำให้ไม่สามารถใช้สถานที่ดังกล่าวเป็นที่เลือกผู้ใหญ่บ้านได้ จะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกน้อยกว่าสิบวันก็ได้ การเปลี่ยนแปลงที่เลือกผู้ใหญ่บ้านให้ประกาศตามแบบ ผญ. ๑๒

หมวด ๓
คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ และผู้สังเกตการณ์

ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการตรวจสอบ

ข้อ ๑๗ คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่เกินสามคน และตัวแทนราษฎรผู้มีสิทธิเลือก ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของราษฎรในหมู่บ้านนั้น จำนวนไม่น้อยกว่าสี่คน แต่ไม่เกินเจ็ดคน

เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอแต่งตั้งจากปลัดอำเภอหนึ่งคน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตอำเภอนั้น อีกไม่เกินสองคน

ให้คณะกรรมการตรวจสอบประชุม เพื่อเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง โดยให้ปลัดอำเภอเป็นกรรมการและทำหน้าที่เลขานุการ

คณะกรรมการตรวจสอบพ้นจากหน้าที่ เมื่อนายอำเภอประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖

ข้อ ๑๘ ในวันประชุมราษฎรตามข้อ ๑๒ (๑) ช. ให้ผู้มีสิทธิเลือกของหมู่บ้านนั้นซึ่งอยู่ในที่ประชุมเสนอชื่อผู้มีสิทธิเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คน แต่ไม่เกินเจ็ดคนเป็นกรรมการตรวจสอบโดยผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อต้องมีผู้มีสิทธิเลือกในหมู่บ้านนั้นรับรองรายละไม่น้อยกว่าสองคน

กรณีมีผู้ได้รับการเสนอชื่อไม่เกินเจ็ดคน ให้นายอำเภอแต่งตั้งผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้นเป็นกรรมการตรวจสอบ หากมีผู้ได้รับการเสนอชื่อเกินกว่าเจ็ดคน ให้ประธานที่ประชุมจัดให้มีการออกเสียงโดยเปิดเผยด้วยวิธีการเรียกชื่อผู้มีสิทธิเลือกที่อยู่ในที่ประชุมออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงว่าประสงค์จะให้ผู้ใดเป็นกรรมการตรวจสอบ ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดลำดับหนึ่งถึงเจ็ด ให้นายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนต่อจากผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดตามลำดับมีคะแนนเท่ากันหลายคนรวมแล้วเกินกว่าเจ็ดคน ให้นำบุคคลที่ได้คะแนนเท่ากันมาจับสลากให้เหลือจำนวนรวมทั้งหมดแล้วไม่เกินเจ็ดคน เพื่อให้นายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ

กรณีที่ไม่มีผู้ประสงค์จะเป็นกรรมการตรวจสอบหรือมีแต่ไม่ถึงสี่คน ให้นายอำเภอพิจารณาแต่งตั้งราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นเป็นกรรมการตรวจสอบให้ครบสี่คน

ข้อ ๑๙ คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๒) เรียกเอกสาร หรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบบันทึกการรับเอกสาร และบันทึกถ้อยคำบุคคลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

(๓) แจ้งหน่วยงานที่ออกหลักฐาน เพื่อยืนยันความถูกต้องเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยในความถูกต้องแท้จริงของหลักฐานการสมัครของผู้สมัคร

(๔) ประชุมพิจารณาลงมติว่าผู้สมัครใดเป็นผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามหรือไม่

(๕) ทำบันทึกรายงานผลการตรวจสอบเสนอนายอำเภอพิจารณาเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๒๐ การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการที่มีอยู่ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคนจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาปฏิบัติหน้าที่หรือมาแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่เหลืออยู่เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของกรรมการผู้มาประชุม ถ้าจำนวนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ส่วนที่ ๒
คณะกรรมการเลือก

ข้อ ๒๑ คณะกรรมการเลือกประกอบด้วย ประธานกรรมการซึ่งแต่งตั้งจากนายอำเภอทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกกรรมการซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นในอำเภอนั้นจำนวนไม่เกินเก้าคน และกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นอีกหนึ่งคน

เมื่อนายอำเภอได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเลือกแล้ว ให้แจ้งผู้ได้รับการแต่งตั้งทราบพร้อมกับปิดคำสั่ง ณ สถานที่ตามข้อ ๑๒ วรรคสอง

คณะกรรมการเลือกมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือตามที่นายอำเภอมอบหมาย และต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อได้รายงานผลการนับคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผญ. ๑๕ ซึ่งได้ส่งมอบหีบบัตร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกให้แก่นายอำเภอเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๒๒ ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้านถ้าคณะกรรมการเลือกคนหนึ่งคนใด ซึ่งนายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งไว้แล้ว ต่อมาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๒๑ เป็นกรรมการเลือกแทน

ข้อ ๒๓ ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน เมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนแล้ว มีกรรมการเลือกมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่นายอำเภอแต่งตั้ง ให้คณะกรรมการเลือกที่อยู่ในขณะนั้นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกเป็นกรรมการเลือกแทนให้มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่นายอำเภอแต่งตั้งไว้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในที่เลือกผู้ใหญ่บ้านแล้วบันทึกเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

ข้อ ๒๔ การประชุมและการวินิจฉัยของคณะกรรมการเลือก ให้นำข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓
เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย

ข้อ ๒๕ ให้นายอำเภอแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยจากพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เพื่อทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวนไม่น้อยกว่าสองคน และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ช่วยเหลือคณะกรรมการเลือกในการดูแลรักษาหีบบัตร บัตรเลือก บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือก

(๒) รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยบริเวณที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๓) สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอ หรือประธานกรรมการเลือก และคณะกรรมการเลือก

ให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยพ้นจากหน้าที่เมื่อคณะกรรมการเลือกได้ส่งมอบหีบบัตรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกแก่นายอำเภอเรียบร้อยแล้ว

ส่วนที่ ๔
ผู้สังเกตการณ์

ข้อ ๒๖ เมื่อนายอำเภอได้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ แล้ว ผู้สมัครที่ประสงค์จะส่งตัวแทนไปประจำ ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านเพื่อสังเกตการณ์การลงคะแนนและการนับคะแนน ให้ยื่นหนังสือแต่งตั้งตัวแทนของตนได้แห่งละหนึ่งคนต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้านและให้นายอำเภอแจ้งคณะกรรมการเลือกทราบ

ข้อ ๒๗ ตัวแทนผู้สมัครต้องอยู่ในที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้ โดยห้ามมิให้กระทำการอันเป็นอุปสรรคแก่การเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ตัวแทนผู้สมัครอาจทักท้วงในเมื่อเห็นว่ากรรมการเลือกปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ ในกรณีนี้ให้กรรมการเลือกบันทึกคำทักท้วงไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

กรณีตัวแทนผู้สมัครกระทำการอันจะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ถ้ากรรมการเลือกได้ตักเตือนแล้วยังขัดขืน ให้กรรมการเลือกสั่งให้ตัวแทนผู้สมัครออกไปจากที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน และให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่ง

หมวด ๔
ผู้มีสิทธิเลือก และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก

ข้อ ๒๘ ผู้มีสิทธิเลือกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก

ข้อ ๒๙ ให้นายอำเภอจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามแบบ ผญ. ๒ และปิดประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกอย่างช้าในวันประชุมราษฎรตามข้อ ๑๒ (๑) ช.

ข้อ ๓๐ กรณีผู้มีสิทธิเลือก หรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่า ตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในแบบ ผญ. ๒ ให้นำสำเนาทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอื่นใดที่มีรูปถ่าย และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนที่ทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐออกให้มายื่นคำร้องต่อนายอำเภอตามระยะเวลากำหนดไว้ในข้อ ๑๒ (๑) ฉ.

เมื่อนายอำเภอได้รับคำร้อง และหลักฐานแล้วหากพิจารณาเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือก ให้เพิ่มชื่อผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกเพิ่มเติมต่อใบสุดท้ายของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในแบบ ผญ. ๒ พร้อมบันทึกสาเหตุของการเพิ่มชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้

กรณีนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำร้อง หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่ขอเพิ่มชื่อเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือก ให้สั่งยกคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งแสดงเหตุผลให้ผู้ยื่นคำร้องทราบก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๓๑ กรณีที่พบว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามแบบ ผญ. ๒ มีชื่อของผู้ไม่มีสิทธิเลือกหรือมีชื่อของบุคคลเดียวกันมากกว่าหนึ่งแห่งปรากฏอยู่ ให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมีอำนาจถอนชื่อของผู้ไม่มีสิทธิหรือบุคคลที่มีชื่อมากกว่าหนึ่งแห่งคงเหลือไว้เพียงแห่งเดียวให้ถูกต้อง โดยให้ขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกพร้อมทั้งบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ ทั้งนี้ให้ดำเนินการได้จนถึงวันเลือก

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกหรือเจ้าบ้านเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามแบบ ผญ. ๒ มีชื่อของผู้ไม่มีสิทธิเลือกหรือมีชื่อของบุคคลคนเดียวกันมากกว่าหนึ่งแห่งปรากฏอยู่ ให้ผู้มีสิทธิเลือกหรือเจ้าบ้านนั้นยื่นคำร้องต่อนายอำเภอเพื่อขอให้ถอนชื่อของผู้ไม่มีสิทธิเลือกหรือบุคคลที่มีชื่อมากกว่าหนึ่งแห่งคงเหลือไว้เพียงแห่งเดียวให้ถูกต้องได้ ทั้งนี้ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่นายอำเภอประกาศกำหนดไว้ในแบบ ผญ. ๑

เมื่อนายอำเภอได้พิจารณาคำร้องตามวรรคสองแล้ว เห็นว่ามีหลักฐานเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกหรือมีชื่อมากกว่าหนึ่งแห่ง ให้สั่งถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธินั้นหรือชื่อผู้มีสิทธิที่มากกว่าหนึ่งคงเหลือไว้เพียงแห่งเดียวให้ถูกต้อง โดยให้ขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกพร้อมทั้งบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้แล้วแจ้งคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องและเจ้าบ้านทราบ

กรณีที่นายอำเภอพิจารณาคำร้องตามวรรคสองแล้ว เห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกที่ถูกขอถอนชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือก ให้สั่งยกคำร้องพร้อมทั้งแสดงเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน

หมวด ๕
การสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ ๑
วิธีการสมัคร

ข้อ ๓๒ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่กำหนดไว้

ข้อ ๓๓ ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครตามแบบ ผญ. ๓ ด้วยตนเองต่อนายอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอภายในระยะเวลาที่นายอำเภอประกาศกำหนดไว้ในแบบ ผญ. ๑ พร้อมหลักฐานและเอกสารซึ่งรับรองความถูกต้องดังต่อไปนี้

(๑) บัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) ใบรับรองแพทย์ ว่าไม่เป็นโรคตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และต้องออกให้ไม่เกินสามสิบวันจนถึงวันสมัคร

(๔) หลักฐานการศึกษา

(๕) รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกขนาด ๓.๕ เซนติเมตร จำนวน ๖ รูป ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือนจนถึงวันสมัคร

ข้อ ๓๔ เมื่อนายอำเภอได้รับใบสมัครของผู้สมัครใดแล้ว ให้ตรวจสอบเบื้องต้นว่า ได้ลงรายการในใบสมัคร และมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่ครบถ้วนให้เรียกเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน เมื่อผู้สมัครยื่นใบสมัครและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนแล้ว ให้ออกใบรับใบสมัครให้แก่ผู้สมัครโดยเรียงตามลำดับการยื่นใบสมัคร

เมื่อนายอำเภอได้ออกใบรับใบสมัครแก่ผู้สมัครแล้ว ห้ามมิให้ผู้สมัครนั้นถอนการสมัคร

ข้อ ๓๕ เมื่อเสร็จสิ้นการรับสมัครให้นายอำเภอปิดประกาศบัญชีรายชื่อผู้ยื่นใบสมัครตามแบบ ผญ. ๔ และส่งมอบใบสมัครพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของผู้สมัครทุกรายในวันถัดจากวันสุดท้ายของการรับสมัคร ให้คณะกรรมการตรวจสอบดำเนินการตามระเบียบนี้

ผู้ใดเห็นว่าผู้ยื่นใบสมัครรายใดเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม อาจร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการตรวจสอบได้ภายในห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ ผญ. ๔

ส่วนที่ ๒
การให้หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

ข้อ ๓๖ การให้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครให้เป็นไปตามลำดับก่อนหลังการยื่นใบสมัคร หากผู้สมัครมาถึงที่ว่าการอำเภอและได้ลงชื่อแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่ก่อนเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ให้ถือว่ามาพร้อมกัน

ข้อ ๓๗ กรณีผู้สมัครมาพร้อมกัน ให้นายอำเภอจัดประชุมผู้สมัคร เพื่อตกลงกำหนดลำดับการยื่นใบสมัคร หากไม่สามารถตกลงกันได้ให้ดำเนินการจับสลากสองครั้ง ดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้นายอำเภอเขียนชื่อผู้สมัครที่ต้องจับสลากบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้นายอำเภอเป็นผู้จับสลากจากในภาชนะดังกล่าวขึ้นมาทีละหนึ่งใบ ชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรกให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองก่อนชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับต่อไป ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองเป็นลำดับถัดไปจนครบทุกคน

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้นายอำเภอเขียนหมายเลขหนึ่งจนถึงหมายเลขที่เท่ากับจำนวนผู้สมัครที่มายื่นใบสมัครพร้อมกันบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้ผู้สมัครตามลำดับของผลการจับสลากในครั้งที่หนึ่ง ทำการจับสลากจากในภาชนะดังกล่าว ผู้สมัครใดจับสลากได้หมายเลขใดให้ถือเป็นหมายเลขลำดับในการยื่นใบสมัครนั้น

เมื่อให้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครแล้ว หากมีเหตุให้ผู้สมัครรายใดเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัคร ให้คงลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครทุกรายไว้ โดยไม่ต้องเลื่อนลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

ส่วนที่ ๓
ผู้สมัครคนเดียว

ข้อ ๓๘ เมื่อนายอำเภอได้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามแบบ ผญ. ๖ กรณีมีผู้สมัครคนเดียวหรือมีผู้สมัครหลายคนแต่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเพียงคนเดียว ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และให้นายอำเภอประกาศผลการเลือกตามแบบ ผญ. ๗

หมวด ๖
วิธีการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

ข้อ ๓๙ เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบได้รับมอบใบสมัครพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วให้ทำการตรวจสอบและพิจารณาจากเอกสาร พยานบุคคล พยานแวดล้อมกรณี ให้เสร็จสิ้น และส่งถึงนายอำเภอภายในกำหนดระยะเวลาห้าวันนับแต่วันที่ได้รับใบสมัครพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๓๕ วรรคหนึ่ง ว่าผู้สมัครเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่หรือไม่

ข้อ ๔๐ กรณีมีผู้กล่าวหาว่าผู้สมัครคนใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่แสวงหาความจริงในเรื่องที่กล่าวหาและดูแลให้บังเกิดความยุติธรรม โดยเรียกผู้ถูกกล่าวหามาแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง หรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหา

ในการดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งอาจมอบหมายให้ประธานกรรมการ เลขานุการ และกรรมการอื่นอีกอย่างน้อยหนึ่งคนทำหน้าที่ตรวจสอบแทนก็ได้

ข้อ ๔๑ ในการตรวจสอบตามข้อ ๓๙ และข้อ ๔๐ หากจำเป็นต้องบันทึกถ้อยคำของบุคคลที่ให้ถ้อยคำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ประธานกรรมการ เลขานุการ กรรมการผู้ทำหน้าที่สอบสวนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำนั้น

การนำเอกสารหรือวัตถุใดมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการตรวจสอบ ให้คณะกรรมการตรวจสอบบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการตรวจสอบให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้ จะใช้สำเนาที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองความถูกต้องของเอกสารก็ได้

ถ้าหาต้นฉบับเอกสารไม่ได้เพราะสูญหาย หรือถูกทำลาย หรือโดยเหตุประการอื่น จะให้นำสำเนาหรือบุคคลมาสืบก็ได้

ข้อ ๔๒ เมื่อทำการตรวจสอบ หรือสอบสวนตามข้อ ๓๙ หรือข้อ ๔๐ เสร็จแล้วให้เลขานุการนำเสนอคณะกรรมการตรวจสอบประชุมลงมติว่า ผู้สมัครรายนั้นเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบตามแบบ ผญ. ๕ โดยมีความเห็นและเหตุผลพร้อมลงลายมือชื่อกรรมการตรวจสอบทุกคนที่มาประชุม ถ้ากรรมการตรวจสอบผู้ใดมีความเห็นแย้งให้ทำความเห็นแย้งแนบไว้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานดังกล่าวเสนอต่อนายอำเภอ ดังนี้

(๑) กรณีตรวจสอบแล้วเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ให้เสนอความเห็นว่าผู้สมัครรายนั้นเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

(๒) กรณีตรวจสอบแล้วมีพยานหลักฐานยืนยันชัดเจนว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้เสนอความเห็นว่าผู้สมัครรายนั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามแล้วแต่กรณี

ข้อ ๔๓ เมื่อนายอำเภอได้รับรายงานผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครจากคณะกรรมการตรวจสอบแล้ว ให้นายอำเภอพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน กรณีนายอำเภอเห็นด้วยกับรายงานผลการตรวจสอบคุณสมบัติหรือพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายอำเภอประกาศรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ ไปตามนั้น

ในกรณีนายอำเภอไม่เห็นด้วยกับรายงานผลการตรวจสอบคุณสมบัติให้ส่งรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทบทวนความเห็นใหม่ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับ กรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบมีมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบเท่าที่มีอยู่ให้ส่งรายงานการตรวจสอบคุณสมบัติให้นายอำเภอ และให้นายอำเภอประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ ไปตามนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบมีมติไม่ยืนยันความเห็นเดิมหรือพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้สมัครรายนั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามความเห็นของนายอำเภอแล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอดำเนินการประกาศรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ. ๖ ไปตามนั้น

หมวด ๗
บัตรเลือก และหีบบัตร

ข้อ ๔๔ บัตรเลือกผู้ใหญ่บ้านให้ใช้กระดาษที่มีขนาดกว้างยาวตามความจำเป็น และมีหมายเลขของผู้สมัครโดยมีลักษณะดังนี้

(๑) บัตรเลือกเมื่อพับแล้วด้านหน้ามีแถบสีอยู่บริเวณขอบขวา ถัดไปทางซ้ายมีตราครุฑ และถัดลงไปมีข้อความว่า “บัตรเลือกผู้ใหญ่บ้าน” และมีตราประจำตำแหน่งนายอำเภอท้องที่ประทับที่ข้อความคำว่าบัตรเลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๒) ด้านในของบัตรเลือกอย่างน้อยให้มีช่องทำเครื่องหมายหมายเลขผู้สมัคร ช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน และคำอธิบายเกี่ยวกับการทำเครื่องหมาย

ข้อ ๔๕ บัตรเลือกและต้นขั้วบัตรเลือกให้เย็บเป็นเล่มๆ ละไม่เกินห้าสิบบัตร มีรอยปรุเพื่อให้ฉีกบัตรเลือกออกจากต้นขั้วบัตรเลือกได้ และให้มีปกหน้าและปกหลัง

ข้อ ๔๖ ต้นขั้วบัตรเลือกอย่างน้อยให้มีข้อความว่า “เล่มที่ ..... เลขที่ ..... ลำดับที่..... (ลำดับที่ของผู้มีสิทธิเลือกที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามแบบ ผญ. ๒)...” อยู่ด้านบนของต้นขั้วบัตรเลือก มีที่ลงลายมือชื่อกรรมการเลือกผู้ที่จ่ายบัตรเลือก และมีที่สำหรับให้ผู้มีสิทธิเลือกลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ เพื่อเป็นหลักฐานการรับบัตรเลือก

ข้อ ๔๗ หีบบัตรให้ทำด้วยโลหะหรือวัสดุอื่น ที่ฝาด้านบนมีช่องหย่อนบัตร ด้านหน้าเป็นวัสดุโปร่งใสมองเห็นภายในหีบบัตรได้ ฝาด้านบนเมื่อปิดลงมาแล้ว ให้มีที่สำหรับใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ ติดอยู่กับด้านหน้าของหีบบัตร

หมวด ๘
วิธีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ ๑
การดำเนินการก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๔๘ ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดเตรียมหีบบัตร บัตรเลือก บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก แบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือก เพื่อมอบให้คณะกรรมการเลือกนำไปใช้ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๒) จัดประชุมคณะกรรมการเลือก และเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานและอำนาจหน้าที่

(๓) มอบหีบบัตร บัตรเลือก บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก แบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกให้แก่คณะกรรมการเลือกให้เสร็จเรียบร้อยก่อนเปิดการลงคะแนนโดยให้มีเวลาเพียงพอที่จะตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือก แบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือก

ข้อ ๔๙ เมื่อคณะกรรมการเลือกได้ตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือก แบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกให้ถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้นำบัตรเลือกทั้งหมดและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแยกบรรจุลงในหีบบัตร ปิดหีบบัตรใส่กุญแจประจำครั่งทับรูกุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจและนำไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

ส่วนที่ ๒
การดำเนินการก่อนเปิดการลงคะแนน

ข้อ ๕๐ ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการเลือกพร้อมหีบบัตร บัตรเลือก แบบพิมพ์และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือก และผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ในที่เลือกผู้ใหญ่บ้านต้องไปถึงที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน เวลาประมาณ ๐๗.๐๐ นาฬิกา เพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๔ พร้อมทั้งตรวจสอบว่ามีแบบ ผญ. ๑ แบบ ผญ. ๒ แบบ ผญ. ๔ แบบ ผญ. ๖ แบบ ผญ. ๘ และแบบ ผญ. ๙ ครบถ้วนหรือไม่ หากแบบดังกล่าวไม่มีหรือชำรุดสูญหายให้นำไปปิดให้ครบถ้วน และจัดให้มีที่สำหรับผู้สังเกตการณ์ซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้

ข้อ ๕๑ เมื่อถึงเวลาประมาณ ๐๗.๓๐ นาฬิกา ให้คณะกรรมการเลือกเปิดหีบบัตรเพื่อตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกทั้งหมด

ข้อ ๕๒ ก่อนการลงคะแนนให้คณะกรรมการเลือกประชุมและแบ่งหน้าที่กัน ดังนี้

(๑) หน้าที่รักษาความเรียบร้อยในที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ การจัดระเบียบ และควบคุมดูแลให้ความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกที่มาแสดงตนใช้สิทธิลงคะแนน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) หน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก ได้แก่ การตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก อ่านชื่อตัวและชื่อสกุล จดหมายเลขบัตรและชื่อหน่วยงานของรัฐที่ออกบัตร แล้วให้ผู้มีสิทธิเลือกลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก

(๓) หน้าที่มอบบัตรเลือก ได้แก่ การบันทึกหมายเลขลำดับที่ของผู้มีสิทธิเลือกที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามแบบ ผญ. ๒ และจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกลงลายมือชื่อหรือ พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกเสร็จแล้วจึงฉีกบัตรเลือกตามรอยปรุออกจากต้นขั้วบัตรเลือก และพับบัตรเลือกก่อนส่งมอบให้ผู้มีสิทธิเลือกนั้นไปลงคะแนน

(๔) หน้าที่ควบคุมคูหาลงคะแนน ได้แก่ การจัดระเบียบในการเข้าไปลงคะแนนในคูหาลงคะแนนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) หน้าที่ควบคุมหีบบัตร ได้แก่ การควบคุมดูแลหีบบัตร และอำนวยความสะดวกในการหย่อนบัตรเลือกของผู้มีสิทธิเลือก

กรรมการเลือกที่เหลือให้คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือกรรมการเลือกที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ข้อ ๕๓ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการเลือกอาจแบ่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกชุดที่ใช้ตรวจสอบการใช้สิทธิเลือกและใช้หมายเหตุการลงคะแนนสำหรับใช้ในการตรวจสอบรายชื่อและส่งบัตรเลือกให้รวดเร็วขึ้นได้ เมื่อปิดการลงคะแนนแล้วให้รวมบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกดังกล่าวให้เป็นชุดเดียวดังเดิม

ส่วนที่ ๓
การลงคะแนน

ข้อ ๕๔ ให้เปิดการลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกาถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

เมื่อถึงเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ให้คณะกรรมการเลือกนำหีบบัตรมาแสดงให้ผู้มีสิทธิเลือกซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าเป็นหีบเปล่า เสร็จแล้วให้ปิดหีบบัตร ในกรณีหีบบัตรเป็นหีบกระดาษให้ปิดเทปกาวผนึกรอยต่อภายนอกหีบบัตร และใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ เสร็จแล้วเปิดช่องหย่อนบัตรเลือก และบันทึกการดำเนินการดังกล่าวไว้ในแบบ ผญ. ๑๑ โดยให้กรรมการเลือกและผู้มีสิทธิเลือกหรือผู้สังเกตการณ์ไม่น้อยกว่าสองคนลงลายมือชื่อไว้ด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิเลือกหรือผู้สังเกตการณ์อยู่ ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านนั้น เมื่อได้ดำเนินการแล้ว ให้ประธานกรรมการเลือกกล่าวเปิดการลงคะแนน เช่น กล่าวว่า “บัดนี้ถึงเวลาลงคะแนนแล้ว ขอเปิดการลงคะแนน” แล้วจึงเริ่มดำเนินการลงคะแนนต่อไป

ข้อ ๕๕ การใช้สิทธิลงคะแนน ให้ผู้มีสิทธิเลือกที่ประสงค์จะลงคะแนนแสดงตนต่อกรรมการเลือกโดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุหรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

ข้อ ๕๖ การตรวจสอบการขอใช้สิทธิเลือก ให้กรรมการเลือกซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีรายชื่อตรวจสอบหลักฐานตามข้อ ๕๕ ของผู้มาแสดงตนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกกับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในแบบ ผญ. ๒ เมื่อพบชื่อและตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้อ่านชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้นั้นดังๆ ถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วงให้จดหมายเลขบัตรหรือหลักฐาน และสถานที่ออกบัตร โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาในแบบ ผญ. ๒ ไว้เป็นหลักฐาน โดยถือว่าเป็นการหมายเหตุการใช้สิทธิเลือกแล้ว

กรณีผู้มีสิทธิเลือกไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวา ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือซ้าย ถ้าไม่มีนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างให้พิมพ์ลายนิ้วมือใดนิ้วมือหนึ่งแทน หากไม่มีนิ้วมืออยู่เลยให้ได้รับการยกเว้นและให้กรรมการเลือกหมายเหตุว่าไม่มีนิ้วมือ

ให้กรรมการเลือกผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกบันทึกหมายเลขลำดับที่ของผู้มีสิทธิเลือกที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกเสร็จแล้ว ฉีกบัตรเลือกตามรอยปรุออกจากต้นขั้วบัตรเลือก และพับบัตรเลือกแล้วส่งมอบบัตรเลือกให้แก่ผู้นั้น เพื่อไปลงคะแนน

ข้อ ๕๗ กรณีมีผู้ทักท้วงหรือกรรมการเลือกสงสัยว่าผู้มาแสดงตนไม่ใช่ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในแบบ ผญ. ๒ ให้คณะกรรมการเลือกสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วง หรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกหรือไม่

ถ้าคณะกรรมการเลือกสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วง หรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก ให้มอบบัตรเลือกให้ผู้นั้นเพื่อไปลงคะแนน และให้บันทึกเหตุการณ์พร้อมคำวินิจฉัยไว้ในแบบ ผญ. ๑๑ ด้วย

ถ้าคณะกรรมการเลือกวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วง หรือผู้ถูกสงสัยไม่ใช่ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก ให้คณะกรรมการเลือกบันทึกเหตุการณ์พร้อมคำวินิจฉัยไว้ในแบบ ผญ. ๑๑ ด้วย

ถ้าผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกหรือไม่มีสิทธิลงคะแนน พยายามลงคะแนน หรือได้ลงคะแนนไปแล้ว โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มิได้มีไว้สำหรับตน หรือปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการเลือก หากเห็นว่าเป็นความผิดอาญา ให้ประธานกรรมการเลือกแจ้งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจดำเนินการตามกฎหมาย

ข้อ ๕๘ การลงคะแนนให้ทำเครื่องหมายกากบาท เช่น x ลงในช่องหมายเลขผู้สมัคร หรือในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนในบัตรเลือก

ข้อ ๕๙ ให้คณะกรรมการเลือกช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ หรือผู้สูงอายุได้ลงคะแนนด้วยตนเองและลับ

ข้อ ๖๐ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกได้รับบัตรเลือกแล้วให้ไปยังคูหาลงคะแนน เพื่อทำเครื่องหมายกากบาท เช่น x ลงในบัตรเลือกและพับบัตรเลือกเพื่อไม่ให้ผู้อื่นทราบได้ว่าลงคะแนนให้ผู้สมัครรายใดแล้วให้นำบัตรเลือกนั้นหย่อนลงในหีบบัตรด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการเลือก

ก่อนการลงคะแนนถ้าผู้มีสิทธิเลือกพบว่าบัตรเลือกที่ได้รับมาบกพร่องหรือชำรุด ให้ส่งบัตรเลือกนั้นคืนแก่กรรมการเลือก แล้วให้คณะกรรมการเลือกจัดบัตรเลือกให้แก่ผู้นั้นใหม่และให้บันทึกเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

ข้อ ๖๑ ในวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ถ้ายังไม่ได้เปิดให้มีการลงคะแนน หรือเปิดให้มีการลงคะแนนแล้วการลงคะแนนไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดสาธารณภัย เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น มีเหตุความจำเป็นเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติหรือมีเหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้นอันอาจจะเป็นเหตุให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถกระทำได้ หรือมีการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นจำนวนมากอันจะเป็นผลให้การเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เป็นต้นให้คณะกรรมการเลือกดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศงดลงคะแนนในที่เลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นตามแบบ ผญ. ๑๖

(๒) จัดเก็บรักษาบัตรเลือก หีบบัตร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกไว้ในสถานที่ปลอดภัย

(๓) รายงานนายอำเภอ เพื่อรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบโดยด่วน

(๔) บันทึกเหตุการณ์ไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

ข้อ ๖๒ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือก แต่กรรมการเลือกไม่พบชื่อผู้นั้นในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกให้แจ้งแก่ผู้นั้นว่า “ไม่มีสิทธิลงคะแนน” และห้ามมิให้กรรมการเลือกเพิ่มชื่อผู้นั้นลงไปโดยพลการ แม้จะทราบว่าผู้นั้นมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกก็ตาม แต่ถ้าผู้นั้นยืนยันว่าตนมีสิทธิที่จะลงคะแนนได้ กรณีอ้างว่าได้ยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ และนายอำเภอได้สั่งเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแล้วแต่ยังมิได้เพิ่มชื่อให้คณะกรรมการเลือกตรวจสอบหลักฐานและวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ผู้นั้นลงคะแนนหรือไม่ แล้วบันทึกเหตุการณ์และคำวินิจฉัยไว้ในแบบ ผญ. ๑๑ พร้อมแนบบันทึกถ้อยคำของผู้แสดงตนนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๖๓ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกและมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก แต่ปรากฏว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก ระบุคำนำหน้าชื่อ หรือรายการแสดงเพศผิดไปจากข้อเท็จจริง หรือการสะกดชื่อตัวชื่อสกุลผิดในเรื่องตัวอักษร สระ หรือวรรณยุกต์ หรือกรณีเปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุลให้คณะกรรมการเลือกทำการสอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรจะมอบบัตรเลือกให้แก่ผู้นั้นไปลงคะแนนหรือไม่ แล้วให้บันทึกเหตุการณ์และคำวินิจฉัยไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

ข้อ ๖๔ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน

(๑) ถ้ากรรมการเลือกจำเป็นจะต้องออกไปจากที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้ประธานกรรมการเลือกอนุญาตได้เป็นกรณีๆ ไป คราวละไม่เกินหนึ่งคน

(๒) ผู้ใดจะเข้าไปในที่เลือกผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ เว้นแต่ผู้มีหน้าที่ในการเลือกและผู้ที่เข้าไป เพื่อใช้สิทธิเลือก โดยเฉพาะที่คูหาลงคะแนนนอกจากผู้มีสิทธิเลือกซึ่งเข้าไปลงคะแนน ผู้ใดจะเข้าไปไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีจำเป็น และให้บันทึกเหตุผลความจำเป็นไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

(๔) ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีสิทธิเข้าไปในที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน เพื่อทำการสอดส่องดูแลหรือแนะนำการปฏิบัติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ข้อ ๖๕ ในระหว่างการลงคะแนนถ้าผู้สังเกตการณ์ หรือผู้มีสิทธิเลือกเห็นว่าการลงคะแนนไม่ถูกต้อง ให้ทำการทักท้วงโดยสุภาพ ไม่เป็นการกล่าวโต้ตอบกับกรรมการเลือกหรือระหว่างผู้สังเกตการณ์หรือผู้มีสิทธิเลือกด้วยกันเองในลักษณะที่จะเป็นอุปสรรคแก่การลงคะแนน

ถ้าผู้สังเกตการณ์ หรือผู้มีสิทธิเลือกที่ทักท้วงได้ฝ่าฝืนให้กรรมการเลือกตักเตือน และหากยังขัดขืนอีกให้คณะกรรมการเลือกสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกไปจากที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

ให้คณะกรรมการเลือกบันทึกเหตุการณ์และคำวินิจฉัยการทักท้วงตามวรรคหนึ่งและวรรคสองไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

ข้อ ๖๖ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรหรือบัตรเลือกหรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๖๗ เมื่อถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ให้ประธานกรรมการเลือกประกาศปิดการลงคะแนน เช่น กล่าวว่า “บัดนี้ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกาแล้ว ให้ปิดการลงคะแนน” แต่ถ้ามีผู้มีสิทธิเลือกซึ่งประสงค์จะลงคะแนนได้มาอยู่ในบริเวณที่เลือกผู้ใหญ่บ้านแล้วก่อนเวลาปิดการลงคะแนน ผู้มีสิทธิเลือกที่เหลืออยู่นั้นหากผู้ใดยังไม่ได้รับบัตรเลือกให้คณะกรรมการเลือกมอบบัตรเลือกให้แก่ผู้มาแสดงตนนั้นเพื่อดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จ จากนั้นให้ประธานกรรมการเลือกปิดช่องหย่อนบัตรเลือก

ส่วนที่ ๔
การดำเนินการหลังปิดการลงคะแนน

ข้อ ๖๘ เมื่อปิดการลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการเลือกนำบัตรเลือกที่เหลือมานับให้ทราบจำนวนและทำเครื่องหมายโดยใช้โลหะหรือวัตถุอื่นเจาะทะลุบัตรเลือกทั้งปกหน้าและปกหลังเฉพาะเล่มที่ใช้เพื่อป้องกันมิให้สามารถนำบัตรที่เหลืออยู่มาใช้ในการลงคะแนนได้ ส่วนบัตรเลือกเล่มที่เหลือและยังไม่ได้ใช้ให้นำส่งคืน เพื่อนำไปใช้ในการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งต่อไปได้

ข้อ ๖๙ ให้คณะกรรมการเลือกแบ่งหน้าที่ในการนับคะแนน ดังนี้

(๑) กรรมการเลือกคนที่หนึ่ง มีหน้าที่หยิบบัตรเลือกทีละฉบับและคลี่บัตรส่งให้กรรมการเลือกคนที่สอง

(๒) กรรมการเลือกคนที่สอง มีหน้าที่วินิจฉัยบัตรเลือกและขานหมายเลขที่มีการเลือก

(๓) กรรมการเลือกคนที่สาม มีหน้าที่เจาะบัตรเลือกที่ได้วินิจฉัยและขานหมายเลขที่มีการเลือกจากกรรมการเลือกคนที่สอง แล้วใส่ลงในภาชนะที่เตรียมไว้

(๔) กรรมการเลือกคนที่สี่ มีหน้าที่ขีดคะแนนในแบบกรอกคะแนน ผญ. ๑๓

(๕) กรรมการเลือกคนที่ห้า มีหน้าที่ขีดคะแนนบนกระดานหรือวัสดุอื่นทำนองเดียวกันให้ราษฎรเห็นได้ง่าย

กรรมการเลือกที่เหลือ มีหน้าที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและคอยสับเปลี่ยนในการปฏิบัติหน้าที่กับกรรมการเลือกที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ส่วนที่ ๕
การนับคะแนน

ข้อ ๗๐ การนับคะแนน ให้กระทำ ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน เมื่อปิดการลงคะแนนแล้วให้เปิดหีบบัตร และให้นับคะแนนโดยเปิดเผยต่อเนื่องจนแล้วเสร็จ ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงเวลาเว้นแต่มีเหตุตามข้อ ๘๐

ข้อ ๗๑ กรรมการเลือกคนที่หนึ่ง หยิบบัตรเลือกทีละฉบับและคลี่บัตรส่งให้กรรมการเลือกคนที่สองเพื่อดำเนินการ ดังนี้

(๑) วินิจฉัยบัตรเลือก ขาน และอ่าน ดังนี้

ก. ถ้าเป็นบัตรดีที่ทำเครื่องหมายในช่องหมายเลขของผู้สมัครให้ขานว่า “ดี” แล้วอ่านหมายเลขของผู้สมัครที่ได้คะแนนพร้อมทั้งชูบัตรเลือกโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกผู้ใหญ่บ้านได้มองเห็น

ข. ถ้าเป็นบัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนให้ขานว่า “ดี” แล้วอ่านว่า “ไม่ประสงค์ลงคะแนน” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกผู้ใหญ่บ้านได้มองเห็น

ค. ถ้าเป็นบัตรเสียให้ขานว่า “เสีย” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกโดยเปิดเผย ให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกผู้ใหญ่บ้านได้มองเห็น และให้กรรมการเลือกสลักหลังบัตรว่า “เสีย” โดยมีกรรมการเลือกอย่างน้อยสองคนลงลายมือชื่อกำกับไว้

(๒) เมื่อวินิจฉัยตาม (๑) แล้ว ให้ส่งบัตรเลือกแก่กรรมการเลือกคนที่สามเพื่อทำการเจาะบัตรเลือกดังกล่าว

ข้อ ๗๒ กรรมการเลือกคนที่สาม มีหน้าที่รับบัตรเลือกเพื่อเจาะบัตรที่วินิจฉัยและอ่านแล้วใส่ลงในภาชนะที่เตรียมไว้โดยแยกเป็นภาชนะสำหรับใส่บัตรดีที่มีหมายเลขผู้สมัครหนึ่งใบ บัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนนหนึ่งใบ และบัตรเสียหนึ่งใบ

ข้อ ๗๓ กรรมการเลือกคนที่สี่ มีหน้าที่ขีดคะแนนในแบบกรอกคะแนน ผญ. ๑๓ ช่องละห้าคะแนน เมื่อกรรมการเลือกคนที่สองได้วินิจฉัยบัตรเลือกและได้ขานว่า “ดี และอ่านหมายเลขผู้สมัครที่ได้คะแนน” หรือ “ดี และไม่ประสงค์ลงคะแนน” หรือ “เสีย” แล้ว

ข้อ ๗๔ กรรมการเลือกคนที่ห้า มีหน้าที่ขีดคะแนนตามแบบกรอกคะแนน ผญ. ๑๓ ช่องละห้าคะแนน บนกระดานหรือวัสดุอื่นทำนองเดียวกัน เมื่อกรรมการเลือกคนที่สองได้วินิจฉัยบัตรเลือก และได้ขานว่า “ดี และหมายเลขผู้สมัครที่ได้คะแนน” หรือ “ดี และไม่ประสงค์ลงคะแนน” หรือ “เสีย” ให้กรรมการเลือกคนที่ห้าขานทวนคะแนน แล้วจึงขีดคะแนนบนกระดานหรือวัสดุอื่นทำนองเดียวกัน โดยให้บุคคลทั่วไปที่อยู่ในบริเวณที่เลือกผู้ใหญ่บ้านมองเห็นการขีดคะแนนได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๗๕ การขีดคะแนน ให้ใช้วิธีขีดหนึ่งต่อหนึ่งคะแนน แต่เมื่อถึงขีดที่ห้าให้ขีดขวางทับเส้นสี่ขีดแรก เช่น ดังรูป 𝍸 หรือ 𝍸 หรือ 𝍸 เป็นต้น เพื่อสะดวกแก่การนับคะแนนและให้ทำเช่นนี้เรื่อยไปทุกห้าขีด

ข้อ ๗๖ บัตรเลือกที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

(๓) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครผู้ใดเลย

(๔) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครแล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนด้วย

(๕) บัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมายเกินกว่าหนึ่งเครื่องหมาย

(๖) บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท

(๗) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนนอก "ช่องทำเครื่องหมาย" หรือนอก "ช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน"

(๘) บัตรที่มีเครื่องหมายสังเกต หรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๗๗ ในระหว่างการนับคะแนนถ้าผู้สังเกตการณ์หรือผู้มีสิทธิเลือกเห็นว่าการนับคะแนนไม่ถูกต้อง ให้ทำการทักท้วงโดยสุภาพ ไม่เป็นการกล่าวโต้ตอบกับกรรมการเลือก หรือระหว่างผู้สังเกตการณ์หรือผู้มีสิทธิเลือกด้วยกันเองในลักษณะที่จะเป็นอุปสรรคแก่การนับคะแนน

ถ้าผู้สังเกตการณ์หรือผู้มีสิทธิเลือกที่ทักท้วงได้ฝ่าฝืน ให้กรรมการเลือกตักเตือน และหากยังขัดขืนอีก ให้คณะกรรมการเลือกสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกไปจากที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

ให้คณะกรรมการเลือกตรวจสอบคำทักท้วง และวินิจฉัยชี้ขาดโดยให้บันทึกเหตุการณ์ และคำวินิจฉัยไว้ในแบบ ผญ. ๑๑ พร้อมแนบบันทึกถ้อยคำของผู้ทักท้วงนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๗๘ เมื่อเสร็จสิ้นการนับคะแนนให้กรรมการเลือก ตรวจสอบความถูกต้องของการนับคะแนน โดยให้นับจำนวนบัตรดีกับจำนวนบัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนน และจำนวนบัตรเสียว่าตรงกับจำนวนผู้มาแสดงตนใช้สิทธิเลือกหรือไม่

(๑) หากถูกต้องให้คณะกรรมการเลือกลงลายมือชื่อในแบบกรอกคะแนน ผญ. ๑๓ และประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ ผญ. ๑๔ ปิดไว้ ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านแล้วรายงานผลการนับคะแนนตามแบบ ผญ. ๑๕ ต่อนายอำเภอ

(๒) ถ้าจำนวนผู้มาใช้สิทธิไม่ตรงกับจำนวนบัตรที่ใช้ลงคะแนน ให้กรรมการเลือกนับคะแนนใหม่โดยพลัน ถ้าผลการนับคะแนนยังไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิอีกให้คณะกรรมการเลือกรายงานนายอำเภอเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนใหม่

(๓) ถ้าผลการนับคะแนนที่ไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนตาม (๒) แต่ไม่ทำให้ผลการเลือกนั้นเปลี่ยนแปลงไปไม่ต้องจัดให้มีการลงคะแนนใหม่

ข้อ ๗๙ เมื่อกรรมการเลือกนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้จัดเก็บเอกสารและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกไว้ในหีบบัตร ดังนี้

(๑) บัตรดี บัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนน และบัตรเสีย ให้แยกใส่ลงในถุงวัสดุใสพร้อมเขียนจำนวนบัตรที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส

(๒) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามแบบ ผญ. ๒ ชุดที่ใช้หมายเหตุการลงคะแนน

(๓) แบบกรอกคะแนนตามแบบ ผญ. ๑๓ ที่ได้ใช้ในการกรอกคะแนนทั้งหมด

(๔) แบบประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ ผญ. ๑๔ จำนวน ๑ ชุด

(๕) บันทึกเหตุการณ์การเลือกผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ผญ. ๑๑

ให้กรรมการเลือกปิดหีบบัตรพร้อมใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจและให้ประจำครั่งทับรูกุญแจเสร็จแล้วนำแบบ ผญ. ๒๐ ปิดที่ช่องหย่อนบัตร แล้วปิดเทปกาวระหว่างหีบบัตรและฝาหีบแล้วให้คณะกรรมการเลือกและเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยนำหีบบัตร บัตรเลือกที่เหลือทั้งหมดบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามแบบ ผญ. ๒ ที่เหลือทั้งหมด ประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ ผญ. ๑๔ จำนวน ๒ ชุด คูหาลงคะแนนทั้งหมด และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกส่งให้แก่นายอำเภอทันที

ข้อ ๘๐ ในกรณีการนับคะแนนไม่สามารถกระทำได้ อันเนื่องมาจากเกิดสาธารณภัยเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น มีเหตุความจำเป็นเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือมีเหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้น

(๑) กรณียังไม่ได้นับคะแนน ซึ่งได้ทำการเปิดหีบบัตรแล้วหรือยังมิได้ทำการเปิดหีบบัตร ให้คณะกรรมการเลือกดำเนินการ ดังนี้

ก. ประกาศงดการนับคะแนน ตามแบบ ผญ. ๑๘

ข. จัดเก็บรักษาหีบบัตรที่มีบัตรเลือกบรรจุอยู่ เอกสาร แบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกไว้ในที่ปลอดภัย แต่ถ้าได้ทำการเปิดหีบบัตรแล้ว ให้ปิดหีบบัตรพร้อมใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจและให้ประจำครั่งทับรูกุญแจ

ค. รายงานนายอำเภอ เพื่อรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบโดยด่วน

(๒) กรณีนับคะแนนไปแล้วบางส่วนให้คณะกรรมการเลือกดำเนินการ ดังนี้

ก. ประกาศงดการนับคะแนน ตามแบบ ผญ. ๑๘

ข. จัดเก็บบัตรเลือกที่ผ่านการวินิจฉัย แยกบัตรดี บัตรดีที่ไม่ประสงค์ลงคะแนนบัตรเสีย และบัตรเลือกที่ยังไม่ได้ผ่านการวินิจฉัย แยกใส่ลงในถุงวัสดุใสพร้อมเขียนจำนวนบัตรที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส แล้วนำไปจัดเก็บไว้ในหีบบัตร

ค. ปิดหีบบัตรพร้อมใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจและให้ประจำครั่งทับรูกุญแจ

ง. จัดเก็บรักษาหีบบัตรที่มีบัตรเลือกบรรจุอยู่ เอกสาร แบบพิมพ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกไว้ในที่ปลอดภัย

จ. รายงานนายอำเภอเพื่อรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบโดยด่วน

กรณีที่ปรากฏว่ามีบัตรเลือกที่ได้มีการลงคะแนนแล้ว ชำรุดหรือสูญหายจนไม่สามารถนับคะแนนได้ ให้นายอำเภอจัดให้มีการลงคะแนนใหม่

หมวด ๙
การลงคะแนนใหม่และการนับคะแนนใหม่

ข้อ ๘๑ กรณีการลงคะแนนไม่สามารถกระทำได้ตามข้อ ๖๑ หรือผลของการนับคะแนนไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิตามข้อ ๗๘ (๒) หรือการนับคะแนนไม่สามารถกระทำได้ตามข้อ ๘๐ แล้วทำให้บัตรชำรุดหรือสูญหายจนไม่อาจนับคะแนนได้ ให้นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอขยายเวลาจัดให้มีการลงคะแนนใหม่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เหตุการณ์นั้นสงบลง โดยจัดทำประกาศกำหนดวันลงคะแนนใหม่ตามแบบ ผญ. ๑๗ แล้วนำแบบ ผญ. ๒ แบบ ผญ. ๖ แบบ ผญ. ๘ และแบบ ผญ. ๑๗ ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน สถานที่ที่นายอำเภอกำหนดตามข้อ ๘ และสำรองแบบดังกล่าวอย่างละหนึ่งชุดไว้ให้คณะกรรมการเลือกนำไปใช้หรือปิด ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้านใหม่ ยกเว้นแบบ ผญ. ๒ ให้สำรองไว้สองชุดสำหรับนำ ไปใช้หรือปิดในวันลงคะแนนใหม่ แล้วให้คณะกรรมการเลือกจัดให้มีการลงคะแนนใหม่ตามระเบียบนี้

ข้อ ๘๒ เมื่อนายอำเภอได้รับรายงานตามข้อ ๘๐ ให้นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอขยายเวลาจัดให้มีการนับคะแนนใหม่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เหตุการณ์นั้นสงบลง โดยจัดทำประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนใหม่ ซึ่งอาจเป็นสถานที่ในหมู่บ้านที่มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้น หรือที่ว่าการอำเภอ ตามแบบ ผญ. ๑๙ แล้วนำแบบ ผญ. ๘ และแบบ ผญ. ๑๙ ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ สถานที่นับคะแนนใหม่ และสถานที่ที่นายอำเภอกำหนดตามข้อ ๘ แล้วให้คณะกรรมการเลือกจัดให้มีการนับคะแนนใหม่ตามระเบียบนี้ โดยแจ้งให้ผู้สมัครหรือผู้สังเกตการณ์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้สมัครได้ร่วมในการนับคะแนนใหม่ครั้งนี้ด้วย

หมวด ๑๐
การจับสลาก

ข้อ ๘๓ ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน เมื่อการนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว มีผู้สมัครมากกว่าหนึ่งคนได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้คณะกรรมการเลือกจัดให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเท่ากันนั้น ทำการจับสลาก ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๘๔ การจับสลากให้ดำเนินการดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้ประธานกรรมการเลือกเขียนชื่อผู้สมัครที่ต้องจับสลากบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้ประธานกรรมการเลือกเป็นผู้จับสลากจากในภาชนะดังกล่าวขึ้นมาทีละหนึ่งใบ ชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรกให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองก่อน ชื่อผู้ใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับต่อไป ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากในครั้งที่สองตามลำดับต่อไปจนครบทุกคน

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้ประธานกรรมการเลือกจัดทำสลากเท่ากับจำนวนผู้สมัครที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันเป็นสลากซึ่งมีข้อความว่า “ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน” จำนวนหนึ่งใบนอกนั้นเป็นสลากซึ่งมีข้อความว่า “ไม่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน” แล้วใส่ในภาชนะให้สลากคละกัน แล้วให้ผู้สมัครตามลำดับของผลการจับสลากในครั้งที่หนึ่งทำการจับสลากจากในภาชนะดังกล่าว ผู้สมัครใดจับได้สลาก ซึ่งมีข้อความว่า “ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน” ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านและให้บันทึกแสดงผลการจับสลากไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

ข้อ ๘๕ หากผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันไม่อยู่ ณ สถานที่จับสลาก หรืออยู่แต่ไม่ยินยอมจับสลาก ให้ประธานกรรมการเลือกเป็นผู้จับสลากแทนผู้ที่ไม่อยู่หรือไม่ยินยอมจับสลากนั้นและบันทึกเหตุการณ์ไว้ในแบบ ผญ. ๑๑

หมวด ๑๑
การดำเนินการหลังการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ ๑
การออกคำสั่งแต่งตั้ง

ข้อ ๘๖ เมื่อการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้มีการนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้วให้คณะกรรมการเลือกปิดประกาศผลการนับคะแนนตามแบบ ผญ. ๑๔ ไว้ ณ ที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน ที่ว่าการอำเภอ และสถานที่ที่นายอำเภอกำหนดตามข้อ ๘

ข้อ ๘๗ เมื่อนายอำเภอได้รับรายงานผลการนับคะแนนตามแบบ ผญ. ๑๕ แล้ว ให้ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดหรือผู้ที่จับสลากได้ข้อความว่า “ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน” หรือผู้สมัครคนเดียวตามข้อ ๓๘ เป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งแล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้แก่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ ๒
การคัดค้านการเลือก

ข้อ ๘๘ เมื่อนายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านแล้ว ผู้ใดเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้ทำคำร้องคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อนายอำเภอได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง

เมื่อนายอำเภอได้รับหนังสือร้องคัดค้านแล้ว ให้ดำเนินการสอบสวน แล้วรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นและหลักฐานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยชี้ขาด หากเห็นว่าการเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นไปตามที่ได้มีการร้องคัดค้าน หรือได้มีการกระทำไปโดยไม่สุจริต และเที่ยงธรรม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นพ้นจากตำแหน่ง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง

กรณีนายอำเภอได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว เห็นว่ามีความจำเป็นต้องเปิดหีบบัตรเพื่อทำการตรวจสอบผลการนับคะแนน ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการตรวจสอบ เพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดต่อไป

ข้อ ๘๙ กรณีมีผู้ทักท้วงการวินิจฉัยบัตรเลือกในระหว่างการนับคะแนนเนื่องจากการวินิจฉัยบัตรดี บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน หรือบัตรเสีย ว่าเป็นไปโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ไว้แล้ว และได้ร้องคัดค้านเรื่องดังกล่าวต่อนายอำเภอก่อนที่นายอำเภอจะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอทำการตรวจสอบให้เสร็จสิ้นภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องคัดค้าน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีมูลให้นายอำเภอเปิดหีบบัตร เพื่อทำการนับคะแนนใหม่โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการที่นายอำเภอเห็นสมควรปลัดอำเภอ กรรมการเลือกที่ทำหน้าที่นับคะแนน และผู้สมัครทุกคนร่วมในการนับคะแนนใหม่ด้วยและรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

ถ้าการนับคะแนนใหม่ปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิกับจำนวนบัตรที่ใช้ในการลงคะแนนมีจำนวนเท่ากัน ผลการนับคะแนนใหม่เป็นเช่นไรให้เป็นไปตามนั้น และให้นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดในการนับคะแนนใหม่เป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง

ถ้าจำนวนผู้มาใช้สิทธิกับจำนวนบัตรที่ใช้ในการลงคะแนนมีจำนวนไม่เท่ากัน ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการลงคะแนนใหม่ตามระเบียบนี้ เว้นแต่ผลการนับคะแนนที่ไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนไม่ทำให้ผลการเลือกนั้นเปลี่ยนแปลงไปไม่ต้องจัดให้มีการลงคะแนนใหม่

ข้อ ๙๐ เมื่อนายอำเภอได้รับคำร้องคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้านว่าเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ถ้านายอำเภอพิจารณาข้อมูลคำร้องคัดค้านแล้วเห็นว่าผู้ร้องคัดค้านสำคัญผิดในข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริง เพื่อประโยชน์แห่งการรู้รักสามัคคี ด้วยความพอใจของคู่กรณีให้นายอำเภอเรียกผู้ร้องคัดค้านและผู้ถูกคัดค้านเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพิ่มเติม และชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแล้ว หากผู้ร้องคัดค้านได้เข้าใจข้อกฎหมาย หรือเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแล้วผู้ร้องคัดค้านได้ขอถอนคำร้องคัดค้าน หรือไม่ประสงค์ให้พิจารณาเรื่องคำร้องคัดค้านต่อไปให้บันทึกถ้อยคำผู้ร้องคัดค้านไว้และสั่งยุติเรื่อง หากผู้ร้องคัดค้านยังไม่พอใจให้นายอำเภอทำการสอบสวน และจัดทำความเห็นประกอบข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงคำร้องคัดค้านเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา

ข้อ ๙๑ กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๘๘ ไม่กระทบกระเทือนต่อกิจการที่ผู้ใหญ่บ้านนั้นได้กระทำลงไปในขณะดำรงตำแหน่ง

ข้อ ๙๒ นายอำเภอจะทำลายบัตรเลือกและเอกสารที่เก็บอยู่ในหีบบัตรนั้นได้ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านการเลือกตามข้อ ๘๘ แล้ว ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกให้นายอำเภอเก็บรักษาหีบบัตรจนกว่าจะถึงที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑
ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๖๙ ง/หน้า ๑/๖ เมษายน ๒๕๕๑

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๓๐

เพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้านในพื้นที่ชนบทปฏิบัติหน้าที่ในการประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎร ในหมู่บ้านให้เป็นไปโดยถูกต้องและเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๓๐”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“คณะกรรมการหมู่บ้าน” หมายความรวมถึง คณะกรรมการหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒”

ข้อ ๔ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำการประนีประนอมข้อพิพาทได้เมื่อ

(๑) เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับความแพ่งหรือความอาญาที่เป็นความรับผิดอันยอมความได้

(๒) คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงให้คณะกรรมการหมู่บ้านประนีประนอมข้อพิพาท และ

(๓) ข้อพิพาทดังกล่าวเกิดขึ้นในหมู่บ้านหรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน

ข้อ ๕ เมื่อมีข้อพิพาทตามข้อ ๔ เกิดขึ้น และคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายประสงค์จะให้ข้อพิพาทนั้นยุติลงในระดับหมู่บ้าน ก็ให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านทราบ และผู้ใหญ่บ้านแจ้งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมาตกลงทำบันทึกยินยอมให้คณะกรรมการหมู่บ้านประนีประนอมข้อพิพาทตามแบบท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ เมื่อผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินการตามข้อ ๕ แล้ว ให้นัดหมายคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งอยู่ในหมู่บ้านขณะที่นัดหมายทำการประนีประนอมข้อพิพาทโดยไม่ชักช้า

ในการทำหน้าที่ประนีประนอมข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านจะมอบหมายให้กรรมการในน้อยกว่าสองคนดำเนินการแทนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการประนีประนอมข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคู่กรณีจะเชิญบุคคลอื่นที่เห็นสมควรเข้ามาร่วมทำการประนีประนอมข้อพิพาทด้วยก็ได้

ข้อ ๗ ในการประนีประนอมข้อพิพาทให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการ ดังนี้

(๑) สอบถามข้อเท็จจริงจากคู่กรณีและบุคคลอื่นที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท

(๒) เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริงในกรณีจำเป็น

(๓) ตรวจสอบเอกสาร หรือวัตถุ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องตามความยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

การประนีประนอมข้อพิพาทให้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่กรณี

การประนีประนอมข้อพิพาทให้กระทำ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือสถานที่อื่นตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๘ เมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านได้ข้อเท็จจริงคู่กรณี หรือพยานบุคคล หรือพยานเอกสาร วัตถุพยาน หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ประนีประนอมข้อพิพาทโดยอาศัยหลักกฎหมาย หรือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี

ถ้ามีปัญหาในการประนีประนอมข้อพิพาท คณะกรรมการหมู่บ้านจะเชิญบุคคลตามข้อ ๑๒ มาให้คำปรึกษาก็ได้

ข้อ ๙ ถ้าคู่กรณีตกลงกันไม่ได้ ให้ยุติการประนีประนอมข้อพิพาทนั้น และแจ้งให้คู่กรณีทราบแล้วรายงานให้นายอำเภอท้องที่ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ถ้าคู่กรณีตกลงประนีประนอมกันได้ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้น ๔ ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน อ่านและอธิบายข้อความให้คู่กรณีเข้าใจและให้ลงลายมือชื่อในสัญญานั้น โดยให้กรรมการหมู่บ้านอย่างน้อยสองคนลงนามเป็นพยานในสัญญา มอบให้คู่กรณีถือไว้ฝ่ายละฉบับคณะกรรมการหมู่บ้านเก็บไว้บันทึกยินยอมให้ประนีประนอมข้อพิพาทหนึ่งฉบับให้ผู้ใหญ่บ้านส่งอำเภอหนึ่งฉบับพร้อมกับแบบรายงานตามข้อ ๑๑

ข้อ ๑๐ เมื่อดำเนินการประนีประนอมข้อพิพาทเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าคู่กรณีจะตกลงหรือไม่ตกลงตามที่ประนีประนอมข้อพิพาทก็ตาม ให้คณะกรรมการหมู่บ้านบันทึกผลการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านไว้ท้ายบันทึกยินยอมให้ประนีประนอมข้อพิพาทและมอบให้ผู้ใหญ่บ้านเก็บรักษาไว้ เมื่อมีการเปลี่ยน ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ให้มีการส่งมอบเอกสารการประนีประนอมข้อพิพาทนั้นแก่ผู้ดำรงตำแหน่งใหม่

ข้อ ๑๑ ให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานผลการประนีประนอมข้อพิพาทแก่นายอำเภอท้องที่ตามแบบท้ายข้อบังคับนี้ทุกเดือนในวันประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๑๒ ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ข้าราชการตำรวจยศตั้งแต่นายร้อยตรีขึ้นไปภายในเขตอำเภอและพนักงานอัยการให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนร่วมกันช่วยเหลือสนับสนุนในการฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตท้องที่ เมื่อได้คำแนะนำปรึกษาแล้ว ให้บันทึกไว้ในสมุดตรวจการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (ปค. ๒ ก)

ข้อ ๑๓ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามข้อบังคับฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

(ลงนาม) พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร

(ประจวบ สุนทรางกูร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง รายชื่อกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรม ที่ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๒๘ ตรีแห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๖ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้กลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรม ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือค าสั่งของทางราชการ ที่มีการดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้าน โดยผู้น ากลุ่มเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ดังนี้

ชื่อกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรม	ส่วนราชการหรือหน่วยงาน	จัดตั้งโดย
๑. คณะทำงานพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	ประกาศคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลงวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง	สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี	พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗
๓. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจ าหมู่บ้าน (อสม.)	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๒๐๒/๒๗๔๘๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒
๔. ร้านค้าชุมชน	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย	ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการในการขอรับทุนและการพิจารณาให้เงินทุนส่งเสริมร้านค้าชุมชน ลง วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗
๕. องค์กรที่ได้มีการจดแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย	พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑

ชื่อกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรม	ส่วนราชการหรือหน่วยงาน	จัดตั้งโดย
๖. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยข้อบังคับคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๑
๗. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน (กลุ่มพื้นฐาน)	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๒ , พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ และพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕
๘. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๙. กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗
๑๐. สมาคมผู้ใช้น้ำชลประทาน	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จดทะเบียนจัดตั้งเป็นสมาคมผู้ใช้น้ำชลประทานไว้กับกระทรวงมหาดไทย ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์พ.ศ. ๒๕๓๕ บรรพ ๑ ลักษณะ ๒ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วย “สมาคม” มาตรา ๗๘ ถึงมาตรา ๑๐๙
๑๑. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
๑๒. อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.)	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๓. กลุ่มเยาวชน	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้จัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลให้ครบทุกตำบล เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘
๑๔. กองทุนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ประจำหมู่บ้าน	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๙

ชื่อกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรม	ส่วนราชการหรือหน่วยงาน	จัดตั้งโดย
๑๕. กลุ่มหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔
๑๖. กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย คณะกรรมการพัฒนาสตรี พ.ศ. ๒๕๓๘
๑๗. กลุ่มอาสาพัฒนาชุมชน (อช.)	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗
๑๘. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	หนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ที่ มท ๐๔๐๒/๖๗๕๓ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘

ข้อ ๓ กรณีที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือค าสั่งของทางราชการได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ชื่อกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรม ที่ปรากฏตามประกาศนี้ และมิได้ทำให้วัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปในสาระส าคัญ ให้ถือว่ายังคงเป็นกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่ผู้นำหรือผู้แทนของกลุ่มเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งตามประกาศนี้จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑
พลต ารวจเอก โกวิท วัฒนะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑๒. หมวด ว.

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากการ
เปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทย
และ พะม่า ตอนแม่น้ำสาย
พุทธศักราช ๒๔๘๓

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
อาทิตย์ทิพอาภา
พล.อ.พิชเยนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๓
เป็นปีที่ ๗ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎร ลงมติว่า สมควรวางบทบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและ พะม่า ตอนแม่น้ำสาย ตามความตกลงระหว่างประเทศไทยและอังกฤษ ซึ่งได้ทำหนังสือแลกเปลี่ยนกัน ณะ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและพะม่าตอนแม่น้ำสาย พุทธศักราช ๒๔๘๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและพะม่า ตอนแม่น้ำสาย ตามความตกลงระหว่างประเทศไทยและอังกฤษ ซึ่งได้ทำหนังสือแลกเปลี่ยนกัน ณะ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ นั้น ให้เป็นไปตามหนังสือแลกเปลี่ยนต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

[คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ หน้า ๔๔๓ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๘๓]

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากการ
เปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทย
และ พะม่า ตอนแม่น้ำรวก
พุทธศักราช ๒๔๘๓

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
อาทิตย์ทิพอาภา
พล.อ.พิชเยนทรโยธิน
ตราไว้ณะวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓
เป็นปีที่ ๗ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรวางบทบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและ พะม่า ตอนแม่น้ำรวก ตามความตกลงระหว่างประเทศไทยและอังกฤษ ซึ่งได้ทำหนังสือแลกเปลี่ยนกัน ณะ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและพะม่าตอนแม่น้ำรวก พุทธศักราช ๒๔๘๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยและพะม่า ตอนแม่น้ำรวก ตามความตกลงระหว่างประเทศไทยและอังกฤษ ซึ่งได้ทำหนังสือแลกเปลี่ยนกัน ณะ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ นั้น ให้เป็นไปตามหนังสือแลกเปลี่ยนต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

[คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ หน้า ๘๑๙ วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๓]

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจาก
การเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่าง
สยาม และพะม่า ตอนแม่น้ำปากจั่น
พุทธศักราช ๒๔๗๙

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช
พล.อ.เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๙
เป็นปีที่ ๓ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรวางบทบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างสยาม และพะม่า ตอนแม่น้ำปากจั่น ตามความตกลงระหว่างสยามและอังกฤษ ซึ่งได้ทำหนังสือแลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๗

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนสัญชาติเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างสยาม และพะม่าตอนแม่น้ำปากจั่น พุทธศักราช ๒๔๘๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การเปลี่ยนสัญชาติ เนื่องจากเนื่องจากการเปลี่ยนเส้นเขตต์แดนระหว่างสยามและพะม่า ตอนแม่น้ำปากจั่น ตามความตกลงระหว่างสยามและอังกฤษ ซึ่งได้ทำหนังสือแลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้น ให้เป็นไปตามหนังสือแลกเปลี่ยนต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พ.อ.พหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

[คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๑๕๓๑ วันที่ ๓๑ มีนาคมคม ๒๔๗๙]

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยระเบียบการส่งผู้ร้ายข้ามแดน
ระหว่างสยามและเบลเยี่ยม พุทธศักราช ๒๔๗๙

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

พล.อ.เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๙

เป็นปีที่ ๓ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรกำหนดระเบียบการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามอนุสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามและเบลเยี่ยม ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามและเบลเยี่ยม พุทธศักราช ๒๔๘๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วสิบวันเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ระเบียบการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามและเบลเยี่ยมนั้น ให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามและเบลเยี่ยมต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พ.อ.พหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

[๕๓ ร.จ. ๑๕๑๐ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๔๗๙]

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามกับแซนซีบาร์
และเกาะซอลอมอนในอารักขาของอังกฤษ
พุทธศักราช ๒๔๘๐

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช
พล.อ.เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๐
เป็นปีที่ ๔ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เนื่องจากรัฐบาลสยามกับอังกฤษได้ตกลงขยายหนังสือสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าสยามกับอังกฤษ ให้ใช้บังคับตลอดถึง อาณาเขตต์ แซนซีบาร์ และเกาะซอลอมอน ในอารักขาของอังกฤษ สมควรตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการนี้

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามกับแซนซีบาร์ และเกาะซอลอมอน ในอารักขาของอังกฤษ พุทธศักราช ๒๔๘๐”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามกับแซนซีบาร์ และเกาะซอลอมอนในอารักขาของอังกฤษ นั้น ให้เป็นไปตามความตกลงในหนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างสยามกับอังกฤษต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)
พิบูลสงคราม
รัฐมนตรี

[๕๔ร.จ. ๑๐๑๔ ตอนที่ ๓๑ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๔๘๐]

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปร่วมชันสูตรพลิกศพ
ตามมาตรา ๑๔๘ (๓) (๔) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐
เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปร่วมชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๔๘ (๓) (๔) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปร่วมชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๔๘ (๓) (๔) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ขยายระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกไปอีกเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้นำความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ต้องชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๔๘ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตั้งแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาจนถึงกำหนดเวลาตามที่กำหนดตามมาตรา ๓

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ในกรณีที่ต้องชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๔๘ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แพทย์ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ผ่านการอบรมทางนิติเวชศาสตร์ไปร่วมชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุแทนได้ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ยังคงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนแพทย์ จึงสมควรขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปจากเดิมอีกตามความจำเป็นและโดยที่ยังข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนแพทย์ดังกล่าว จึงสมควรกำหนดให้มีการมอบหมายการชันสูตรพลิกศพในกรณีการตายโดยยังมิปรากฏตามมาตรา ๑๔๘ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๒๒ ก/หน้า ๑/๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พระราชกฤษฎีกา
ขยายระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒
พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
เป็นปีที่ ๖๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรขยายระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปร่วมชันสูตรพลิกศพ ตามมาตรา ๑๔๘ (๓) (๔) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาขยายระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒[๑] พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ขยายระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกไปอีกจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันยังคงมีปัญหาการขาดแคลนแพทย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ประกอบกับภารกิจหลักของแพทย์จะต้องรักษาพยาบาลผู้ป่วย ทำให้แพทย์ไม่อาจเข้าร่วมชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุได้ รวมทั้งจำนวนแพทย์ซึ่งจะทำการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความทางอาญามีจำนวนไม่เพียงพอ ดังนั้นเพื่อให้แพทย์ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สามารถมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ผ่านการอบรมทางนิติเวชศาสตร์ไปร่วมตรวจชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุในเบื้องต้นแทน ในกรณีที่ต้องชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๔๘ (๓) (๔) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ต่อไปสมควรขยายระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกไปอีกจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๖๒ ก/หน้า ๗/๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย
กับราชอาณาจักรกัมพูชา
พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ. ๒๕๔๓”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาให้เป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

สนธิสัญญา
ระหว่าง
ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อไปนี้เรียกว่า "ภาคีคู่สัญญา")

ปรารถนาที่จะส่งเสริมความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพระหว่างประเทศทั้งสองในการปราบปรามอาชญากรรม โดยการทำสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน บนพื้นฐานของการเคารพอธิปไตยซึ่งกันและกัน ความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

๑. เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้คือ ความผิดซึ่งลงโทษได้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาโดยโทษจำคุกหรือการกักขังในรูปแบบอื่นเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปี หรือโดยโทษที่หนักกว่าใดใด

๒. ในกรณีที่คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือกักขังในรูปแบบอื่น โดยศาลของภาคีที่ร้องขอ สำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนใดใด การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะได้รับอนุมัติหากระยะเวลาของโทษที่จะต้องรับตามคำพิพากษายังเหลืออยู่อย่างน้อยหกเดือน

๓. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้ ในการวินิจฉัยว่าความผิดใดเป็นความผิดตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญา จะไม่คำนึงว่ากฎหมายของภาคีคู่สัญญาได้กำหนดให้การกระทำที่เป็นความผิดนั้นไว้ในความผิดประเภทเดียวกัน หรือได้เรียกชื่อความผิดเป็นอย่างเดียวกันหรือไม่

๔. เมื่อการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้รับการอนุมัติสำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ความผิดหนึ่งแล้ว อาจมีการอนุมัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดอื่นซึ่งระบุไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่เป็นไปตามเงื่อนไขอื่นๆ สำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยครบถ้วน แม้ว่าจะไม่เข้าเงื่อนไขที่เกี่ยวกับระยะเวลาของโทษหรือคำสั่งกักขังที่ระบุไว้ในวรรค ๑ และ ๒ ของข้อนี้

ข้อ ๒
ข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ ภาคีคู่สัญญาตกลงที่จะส่งให้แก่กันและกันซึ่งบุคคลที่พบในดินแดนของภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง ที่ถูกต้องการตัวเพื่อการฟ้อง การพิจารณาคดี หรือเพื่อการกำหนดหรือดำเนินการลงโทษในดินแดนของภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งสำหรับการกระทำความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

ข้อ ๓
เหตุสำหรับการปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะไม่ได้รับการอนุมัติภายใต้สนธิสัญญานี้ในสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาเห็นว่าความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยภาคีที่ร้องขอเป็นความผิดทางการเมือง ความผิดทางการเมืองในที่นี้จะไม่รวมถึงการปลงชีวิตหรือการพยายามปลงชีวิตหรือการประทุษร้ายต่อร่างกายของประมุขแห่งรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลหรือสมาชิกในครอบครัวของบุคคลดังกล่าว

(๒) ภาคีที่ได้รับการร้องขอมีเหตุผลหนักแน่นในอันที่จะสันนิษฐานว่าคำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนของภาคีผู้ร้องขอมีความมุ่งประสงค์ในการที่จะดำเนินกระบวนการทางอาญา หรือดำเนินการลงโทษบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว โดยมีสาเหตุจากเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ หรือความเห็นทางการเมืองของบุคคลนั้น หรือว่าสถานะของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อดำเนินคดีทางศาลจะถูกทำให้เสื่อมเสียโดยสาเหตุใดๆ ดังกล่าวข้างต้น

(๓) ความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดเฉพาะภายใต้กฎหมายทางทหารของภาคีที่ร้องขอ และไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของภาคีคู่สัญญานั้น

(๔) การฟ้องคดีหรือการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นต้องห้ามโดยเหตุที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับอายุความ

(๕) ภาคีที่ได้รับการร้องขอได้มีคำพิพากษาต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดเดียวกันก่อนมีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

(๖) คำพิพากษาของภาคีที่ร้องขอได้ทำลับหลังจำเลยโดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกพิพากษาลงโทษทราบอย่างเพียงพอถึงการดำเนินคดีและโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกพิพากษาลงโทษจัดให้มีการต่อสู้คดีและให้มีการพิจารณาคดีใหม่ต่อหน้าบุคคลนั้น

ข้อ ๔
เหตุสำหรับการใช้ดุลยพินิจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจถูกปฏิเสธภายใต้สนธิสัญญานี้ในสภาพการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ภาคีที่ได้รับการร้องขอมีเขตอำนาจตามกฎหมายเหนือความผิดที่มีการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและจะดำเนินคดีกับบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(๒) ในกรณีพิเศษ แม้ว่าภาคีที่ได้รับการร้องขอจะได้คำนึงถึงความรุนแรงของความผิดและผลประโยชน์ของภาคีที่ร้องขอแล้ว ยังเห็นว่า เนื่องจากสภาพการณ์ส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจไม่สอดคล้องกับข้อพิจารณาด้านมนุษยธรรม

(๓) ภาคีที่ได้รับการร้องขอกำลังดำเนินคดีกับบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดเดียวกัน

(๔) บุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวได้ถูกพิพากษาลงโทษหรือจะถูกดำเนินคดีหรือพิพากษาลงโทษในรัฐที่ร้องขอโดยศาลหรือคณะตุลาการพิเศษหรือเฉพาะกิจ ข้อบทนี้ไม่ห้ามการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งเกิดจากเขตอำนาจทางอาญาตามปกติของศาลทหารถาวร

ข้อ ๕
การส่งคนชาติข้ามแดน

---

๑. ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่ส่งคนชาติของตนข้ามแดน

๒. หากการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่ได้รับการอนุมัติตามวรรค ๑ ของข้อนี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดีต่อไปตามคำร้องขอของภาคีที่ร้องขอเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีที่ร้องขอจะต้องส่งเอกสารและพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดีให้แก่ภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๓. โดยไม่คำนึงถึงวรรค ๒ ของข้อนี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่ต้องเสนอคดีนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดี หากภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่มีเขตอำนาจเหนือความผิดนั้น

ข้อ ๖
ช่องทางการติดต่อ

เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ ภาคีคู่สัญญาจะติดต่อกันผ่านช่องทางการทูต เว้นแต่จะมีการระบุไว้เป็นอย่างอื่นในสนธิสัญญานี้

ข้อ ๗
คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่ต้องการ

---

๑. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และจะต้องแนบเอกสารต่อไปนี้

(ก) เอกสาร คำแถลง หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งเพียงพอที่จะระบุรูปพรรณสัณฐานและที่อยู่ที่อาจเป็นไปได้ของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(ข) คำแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี

(ค) บทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุองค์ประกอบสำคัญและที่กำหนดฐานความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

(ง) บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดโทษสำหรับความผิด และ

(จ) บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดอายุความในการฟ้องคดี หรือในการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิด หากมี

๒. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อการฟ้องคดีจะต้องแนบ

(ก) สำเนาหมายจับที่ออกโดยผู้พิพากษา หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีที่ร้องขอ

(ข) พยานหลักฐานซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจับและให้มีการดำเนินคดีบุคคลดังกล่าวเป็นไปโดยชอบ รวมถึงพยานหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่ระบุไว้ในหมายจับ

๓. เมื่อคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกพิพากษาว่ากระทำผิดแล้ว จะต้องแนบเอกสารเพิ่มเติมจากเอกสารที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้

(ก) สำเนาคำพิพากษาของศาลของภาคีที่ร้องขอ

(ข) พยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่อ้างถึงในคำพิพากษาว่ากระทำผิด และ

(ค) คำแถลงที่แสดงว่าได้มีการรับโทษตามคำพิพากษาไปแล้วเพียงใด

(ง) คำแถลงเกี่ยวกับหนทางทางกฎหมายที่มีให้แก่บุคคลในอันที่จะเตรียมการต่อสู้คดีหรือการให้มีการพิจารณาคดีใหม่ต่อหน้าบุคคลนั้น

๔. หากบุคคลถูกพิพากษาว่ากระทำความผิด แต่ยังมิได้มีการกำหนดโทษ นอกจากรายการซึ่งกำหนดไว้ตามวรรค ๑ และวรรค ๓ ของข้อนี้ คำขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องประกอบด้วย คำแถลงเกี่ยวกับความผิดซึ่งมีการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและคำบรรยายเกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดและคำแถลงยืนยันว่ามีเจตนาที่จะกำหนดโทษ

๕. เอกสารทั้งหมดที่นำส่งโดยภาคีที่ร้องขอตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ จะต้องมีการลงลายมือชื่อหรือตราประทับอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งแนบคำแปลภาษาอังกฤษที่ได้รับการรับรองด้วย

ข้อ ๘
ข้อสนเทศเพิ่มเติม

หากภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาเห็นว่า ข้อสนเทศที่เสนอมาเพื่อสนับสนุนคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่เพียงพอตามสนธิสัญญานี้ในอันที่จะพิจารณาอนุมัติการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ภาคีฝ่ายนั้นอาจขอให้จัดหาข้อสนเทศเพิ่มเติมให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากภาคีที่ร้องขอไม่สามารถส่งมอบข้อสนเทศเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าภาคีนั้นถอนคำร้องขอของตนโดยสมัครใจ อย่างไรก็ตาม ภาคีที่ร้องขอจะไม่ถูกตัดสิทธิในการที่จะทำคำร้องขอใหม่เพื่อวัตถุประสงค์เดิม

ข้อ ๙
การจับกุมชั่วคราว

๑. ในกรณีเร่งด่วน ภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งให้จับกุมบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวไว้ชั่วคราวได้ คำขอให้จับกุมตัวชั่วคราวอาจทำเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านช่องทางการทูต หรือผ่านองค์การตำรวจสากล (อินเทอร์โพล)

๒. คำร้องขอจะประกอบด้วย รูปพรรณของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว ที่อยู่ของบุคคลนั้นหากรู้ คำแถลงย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี คำแถลงว่าได้มีหมายจับหรือได้มีคำพิพากษาว่ากระทำผิดสำหรับบุคคลนั้นตามที่ระบุไว้ในข้อ ๗ และคำแถลงว่าจะได้ส่งคำร้องขอให้ส่งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนตามมา

๓. ภาคีที่ร้องขอจะได้รับแจ้งผลของการขอโดยไม่ชักช้า

๓. การจับกุมชั่วคราวจะสิ้นสุดลง หากภายในระยะเวลาหกสิบวันหลังการจับกุมบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีที่ได้รับการร้องขอยังมิได้รับคำร้องขออย่างเป็นทางการให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่กำหนดไว้ในข้อ ๗

๕. การสิ้นสุดการจับกุมชั่วคราวตามวรรค ๔ ของข้อนี้ จะไม่เป็นที่เสื่อมเสียต่อการส่งบุคคลดังกล่าวข้ามแดน หากมีการส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่ระบุไว้ในข้อ ๗ ตามมาในภายหลัง

ข้อ ๑๐
วิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแบบย่อ

หากบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างถอนไม่ได้ให้ส่งตนเป็นผู้ร้ายข้ามแดน หลังจากที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้แจ้งให้ทราบเป็นการเฉพาะตัวถึงสิทธิของตนที่จะได้รับการพิจารณาตามกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ และความคุ้มครองที่จะได้รับจากกระบวนการดังกล่าว ภาคีที่ได้รับคำร้องขออาจอนุมัติให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ และให้นำบทบัญญัติข้อ ๑๒ มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๑
คำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำร้องขอ

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามวิธีการที่กำหนดไว้โดยกฎหมายของตน และจะแจ้งให้ภาคีผู้ร้องขอทราบถึงคำวินิจฉัยของตนโดยพลัน

๒. การปฏิเสธคำร้องขอบางส่วนหรือทั้งหมดจะต้องให้เหตุผล

ข้อ ๑๒
การส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งโดยไม่ชักช้าผ่านช่องทางการทูตให้ภาคีที่ร้องขอทราบถึงการวินิจฉัยของตนเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและจะแจ้งให้ภาคีที่ร้องขอทราบถึงระยะเวลาซึ่งบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวถูกกักขังก่อนการส่งมอบตัว

๒. หากอนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ภาคีที่ได้รับการร้องขอและภาคีที่ร้องขอจะวินิจฉัยโดยการปรึกษาหารือถึงเรื่องการดำเนินการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน

๓. ให้ถือว่าภาคีที่ร้องขอได้ถอนคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากภาคีที่ร้องขอไม่รับตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวภายในสิบห้าวันหลังจากวันที่ได้ตกลงกันเรื่องการดำเนินการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตามวรรค ๔ ของข้อนี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะปล่อยตัวบุคคลนั้นเป็นอิสระทันทีและอาจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดเดียวกันได้

๔. หากภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ส่งมอบหรือไม่รับตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวภายในเวลาที่ตกลงกันด้วยเหตุที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของภาคีคู่สัญญาฝ่ายนั้น ให้แจ้งภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ภาคีคู่สัญญาทั้งสองจะวินิจฉัยโดยการปรึกษาหารือถึงเรื่องการดำเนินการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนอีกครั้งหนึ่ง และให้นำข้อบทของวรรค ๓ ของข้อนี้มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๓
การเลื่อนการส่งมอบตัวและการส่งมอบตัวชั่วคราว

๑. เมื่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกดำเนินคดีหรือกำลังรับโทษในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอในความผิดนอกเหนือไปจากความผิดซึ่งขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจส่งมอบตัวบุคคลดังกล่าว หรือเลื่อนการส่งมอบตัวออกไปจนกระทั่งการดำเนินคดีเสร็จสิ้นลงหรือจนกระทั่งได้มีการรับโทษตามคำพิพากษาทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งภาคีที่ร้องขอเกี่ยวกับการเลื่อนใดๆ

๒. ภายในขอบเขตที่กฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขออนุญาต หากเป็นกรณีของบุคคลที่อยู่ในข่ายจะถูกส่งข้ามแดนได้ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวให้แก่ภาคีที่ร้องขอเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟ้องคดีตามเงื่อนไขที่ภาคีคู่สัญญาทั้งสองจะได้กำหนด ทั้งนี้ บุคคลที่ถูกส่งตัวกลับมายังภาคีที่ได้รับการร้องขอหลังจากการมอบตัวชั่วคราว อาจถูกส่งมอบตัวให้แก่ภาคีที่ร้องขอในที่สุดเพื่อรับโทษตามคำพิพากษา โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้

ข้อ ๑๔
คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากหลายรัฐ

หากภาคีที่ได้รับคำร้องขอได้รับคำร้องขอจากภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งและจากรัฐที่สามอีกรัฐหนึ่งหรือมากกว่า เพื่อขอให้ส่งบุคคลเดียวกันข้ามแดนไม่ว่าจะในความผิดเดียวกันหรือความผิดแตกต่างกัน ภาคีที่ได้รับคำร้องขอจะตัดสินว่า จะส่งบุคคลผู้นั้นข้ามแดนให้แก่รัฐใด ในการวินิจฉัยภาคีนั้นจะพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะปัจจัยต่อไปนี้

ก) รัฐซึ่งความผิดได้กระทำขึ้น

ข) ในกรณีที่เป็นความผิดแตกต่างกัน รัฐที่ขอให้ส่งบุคคลในความผิดที่มีโทษหนักที่สุดตามกฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขอ

ค) ในกรณีเป็นความผิดแตกต่างกันซึ่งภาคีที่ได้รับการร้องขอเห็นว่ามีความร้ายแรงเท่ากัน ลำดับคำร้องขอที่ได้รับจากรัฐที่ร้องขอ

ง) สัญชาติของผู้กระทำผิดและ

จ) ความเป็นไปได้ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อระหว่างรัฐที่ร้องขอเหล่านั้น

ข้อ ๑๕
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

๑. บุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนภายใต้สนธิสัญญานี้ จะไม่ถูกควบคุมตัว พิจารณาคดีหรือลงโทษในดินแดนของภาคีที่ร้องขอสำหรับความผิดอื่นนอกเหนือจากความผิดที่อนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน และจะไม่ถูกส่งตัวข้ามแดน โดยภาคีนั้นไปยังรัฐที่สาม นอกจาก

ก) บุคคลนั้นได้ออกจากดินแดนของภาคีที่ร้องขอภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและได้กลับเข้าไปใหม่โดยสมัครใจ

ข) บุคคลนั้นมิได้ออกไปจากดินแดนของภาคีที่ร้องขอภายในสามสิบวันภายหลังจากที่มีอิสระที่จะกระทำเช่นนั้น หรือ

ค) ภาคีที่ได้รับการร้องขอได้ให้ความยินยอมแก่การคุมขัง การพิจารณาคดีหรือการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับความผิดอื่นนอกจากความผิดที่อนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐที่สาม เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจขอให้มีการส่งเอกสารหรือคำแถลงซึ่งระบุไว้ในข้อ ๗ รวมถึงคำให้การใด ๆ ของบุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดนั้น

๒. บทบัญญัติเหล่านี้จะไม่ใช้บังคับกับความผิดที่กระทำขึ้นภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๑๖
การส่งมอบทรัพย์สิน

๑. เท่าที่กฎหมายของภาคีที่ได้รับคำร้องขออนุญาตไว้ และเมื่อได้รับการร้องขอจากภาคีที่ร้องขอ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะยึดและจะส่งมอบพร้อมกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งทรัพย์สิน

ก) ที่อาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือ

ข) ที่ได้มาโดยผลของการกระทำความผิด และพบอยู่ในความครอบครองของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวในขณะที่ถูกจับกุมหรือค้นพบในภายหลัง

๒. ทรัพย์สินที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้จะส่งมอบให้ ถึงแม้ว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งได้อนุมัติแล้วไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ เนื่องจากบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวตาย หายสาบสูญ หรือหลบหนีไป

๓. เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกยึดหรือถูกริบในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจยึดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราว หรือส่งมอบให้โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องส่งทรัพย์สินนั้นคืน ทั้งนี้ เพื่อใช้ในคดีอาญาที่กำลังดำเนินอยู่

๔. สิทธิใด ๆ ในทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือรัฐหรือบุคคลอื่นใดอาจได้มานั้น จะได้รับความคุ้มครอง ในกรณีที่สิทธิดังกล่าวนี้มีอยู่ ให้คืนทรัพย์สินนั้นโดยไม่คิดค่าภาระใดๆ ให้แก่ภาคีที่ได้รับการร้องขอเมื่อภาคีนั้นขอ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๗
การผ่านแดน

๑. เมื่อบุคคลจะถูกส่งข้ามแดนจากรัฐที่สามไปยังภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งผ่านดินแดนของภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ภาคีคู่สัญญาฝ่ายแรกจะร้องขอต่อภาคีคู่สัญญาฝ่ายหลังเพื่อให้อนุญาตให้ผ่านแดน ในกรณีที่ใช้การขนส่งทางอากาศและมิได้มีกำหนดการที่จะลงจอดในดินแดนของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุญาตเช่นว่านั้น

๒. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะอนุญาตให้ผ่านแดนตามคำร้องขอที่กระทำโดยภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง หากคำร้องขอนั้นไม่ต้องห้ามตามกฎหมายของตน

ข้อ ๑๘
การแจ้งผลการดำเนินการ

ภาคีที่ร้องขอจะแจ้งให้ภาคีที่ได้รับการร้องขอทราบในเวลาอันควรถึงข้อสนเทศเกี่ยวกับการฟ้อง การพิจารณาคดี และการดำเนินการลงโทษบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวหรือการส่งบุคคลนั้นข้ามแดนต่อไปยังรัฐที่สาม

ข้อ ๑๙
การช่วยเหลือและค่าใช้จ่าย

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะปรากฏตัวในนามภาคีที่ร้องขอและจะดำเนินกระบวนวิธีใดๆ ที่เกิดจากคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอจากการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจนถึงเวลาส่งมอบตัวบุคคลซึ่งจะถูกส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้เป็นภาระของภาคีนั้น

ข้อ ๒๐
ความสัมพันธ์กับอนุสัญญาพหุภาคี

สนธิสัญญานี้จะไม่กระทบกระเทือนสิทธิและพันธกรณีที่ภาคีคู่สัญญามีอยู่ตามอนุสัญญาพหุภาคีใด ๆ

ข้อ ๒๑
การระงับข้อพิพาท

ข้อพิพาทใดที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือการตีความสนธิสัญญานี้ให้ระงับโดยการปรึกษาหารือหรือการเจรจา

ข้อ ๒๒
ขอบเขตของการใช้บังคับ

สนธิสัญญานี้จะใช้บังคับเฉพาะกับความผิดที่ได้กระทำหลังจากที่สนธิสัญญามีผลใช้บังคับเท่านั้น

ข้อ ๒๓
การแก้ไข

สนธิสัญญานี้อาจได้รับการแก้ไขเมื่อได้รับการร้องขอจากภาคีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การแก้ไขใดซึ่งภาคีคู่สัญญาได้ตกลงกันแล้วจะมีผลใช้บังคับในวันที่จะตกลงร่วมกันและให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสนธิสัญญานี้

ข้อ ๒๔
การสัตยาบัน การมีผลใช้บังคับ และระยะเวลา

๑. สนธิสัญญานี้จะต้องได้รับการสัตยาบัน สัตยาบันสารจะแลกเปลี่ยนกันที่กรุงพนมเปญ สนธิสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับสามสิบวันหลังจากการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาร

๒. ภาคีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกสนธิสัญญานี้เมื่อใดก็ได้ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยผ่านช่องทางการทูต สนธิสัญญานี้จะยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปอีกหกเดือนหลังจากวันที่ภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้รับการแจ้งดังกล่าว การเลิกใช้สนธิสัญญานี้จะไม่เป็นที่เสื่อมเสียต่อกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนใด ๆ ซึ่งได้เริ่มขึ้นก่อนที่จะมีการเลิกใช้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐของตนได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงเทพ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม คริสต์ศักราช ๑๙๙๘ เป็นภาษาไทย กัมพูชาและอังกฤษ แต่ละภาษาถูกต้องเท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกันในการตีความ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

สำหรับราชอาณาจักรไทย	สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชา
(สาโรจน์ ชวนะวิรัช) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	(อุจ คิมอาน) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาได้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ สมควรมีกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๙๙ ก/หน้า ๑/๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา
พ.ศ. ๒๕๓๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓
เป็นปีที่ ๔๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๓๓”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศให้ใช้สัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกรุงสยามกับอเมริกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕

มาตรา ๔ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา ให้เป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ
นายกรัฐมนตรี

สนธิสัญญา
ระหว่าง
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา

โดยคำนึงถึงว่าสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสหรัฐอเมริกาและราชอาณาจักรไทย ซึ่งลงนามที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๒ ได้ส่งเสริมการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางด้านอาญาในรัฐทั้งสอง และ

ปรารถนาที่จะให้ความร่วมมือระหว่างรัฐทั้งสองในการปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ

ปรารถนาที่จะทำสนธิสัญญาฉบับใหม่เพื่อการส่งผู้กระทำผิดข้ามแดนให้แก่กันและกัน

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
ข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

---

๑. ภายใต้บังคับของบทบัญญัติที่ระบุไว้ในสนธิสัญญานี้ ภาคีคู่สัญญาตกลงที่จะส่งให้แก่กันและกัน ซึ่งตัวบุคคลที่พบในดินแดนของภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง ซึ่งถูกดำเนินคดี ถูกฟ้อง ถูกตัดสินว่ามีความผิด หรือถูกต้องการตัวเพื่อบังคับการลงโทษตามคำพิพากษาศาล สำหรับการกระทำความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ โดยเจ้าหน้าที่ทางศาลของรัฐที่ร้องขอ คำว่า “เจ้าหน้าที่ทางศาล” จะรวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการ ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินคดีหรือฟ้องบุคคลดังกล่าวตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่าย

๒. สำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ซึ่งได้กระทำขึ้นภายนอกดินแดนของรัฐที่ร้องขอ รัฐที่ได้รับการร้องขอจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใต้บังคับของบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ หากกฎหมายของตนกำหนดให้ลงโทษความผิดดังกล่าวในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

ข้อ ๒
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

๑. ความผิดที่จะถือว่าเป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อการดำเนินคดีหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาลงโทษหรือตามคำสั่งกักขังได้ ก็ต่อเมื่อความผิดนั้นลงโทษได้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยการจำคุกหรือการกักขังในรูปแบบอื่นเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปี หรือโดยการลงโทษที่หนักกว่า

สำหรับการบังคับการลงโทษหรือกักขังตามคำสั่งในความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนดังกล่าว จะให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้ หากระยะเวลาของโทษหรือคำสั่งกักขังที่เหลือจะต้องรับโทษต่อมีระยะเวลาอย่างน้อย ๖ เดือน

๒. ความผิดที่จะถือว่าเป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ หากความผิดนั้นประกอบด้วยการตระเตรียม หรือการพยายามกระทำความผิด การช่วยเหลือหรือส่งเสริม การสนับสนุน การให้คำปรึกษา หรือการเป็นผู้จัดหรือการเป็นผู้สมคบไม่ว่าก่อนหรือหลังการกระทำสำหรับความผิดที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขว่าความผิดดังกล่าวลงโทษได้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยการจำคุกหรือกักขังในรูปแบบอื่นเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปี หรือโดยการลงโทษที่หนักกว่า

๓. ให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนด้วยสำหรับการกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือซ่องโจร ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายของประเทศไทย เพื่อกระทำความผิดซึ่งระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ และสำหรับการวางแผนตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาเพื่อกระทำความผิดดังกล่าว

๔. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้ ให้ถือว่าเป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

ก. ไม่ว่ากฎหมายของภาคีคู่สัญญาจะจัดความผิดอยู่ในประเภทเดียวกัน หรือจะเรียกชื่อความผิดเดียวกัน หรือไม่ก็ตาม หรือ

ข. ไม่ว่าจะเป็นความผิดซึ่งกฎหมายสหพันธ์ของสหรัฐกำหนดให้มีการพิสูจน์ว่า มีการขนส่งระหว่างมลรัฐ หรือการใช้ไปรษณีย์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นที่กระทบกระเทือนการค้าระหว่างมลรัฐหรือต่างประเทศ หรือไม่ก็ตาม เรื่องดังกล่าวมีความมุ่งประสงค์เพียงเพื่อให้อำนาจศาลแก่ศาลมลรัฐของสหรัฐ

๕. เมื่อให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนฐานใดฐานหนึ่งได้แล้ว อาจจะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดอื่นซึ่งระบุไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่เป็นไปตามเงื่อนไขสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ยกเว้นเงื่อนไขที่เกี่ยวกับระยะเวลาของโทษหรือคำสั่งกักขังที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้

ข้อ ๓

ความผิดทางการเมืองและทางทหาร

---

๑. จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้า

ก. ความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดทางการเมือง หรือ

ข. เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีความมุ่งประสงค์ทางการเมือง หรือ

ค. ความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดทางทหารโดยเฉพาะ

๒. เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ การปลงชีวิตหรือการกระทำความผิดโดยเจตนาต่อชีวิตหรือต่อร่างกายของประมุขแห่งรัฐของภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งหรือของสมาชิกในครอบครัวของบุคคลนั้น รวมทั้งการพยายามกระทำความผิดดังกล่าวมิให้ถือว่าเป็นความผิดในความหมายของวรรค ๑ ของข้อนี้

ข้อ ๔
อำนาจศาลซ้อน

รัฐที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดที่ถือว่าได้กระทำทั้งหมดหรือบางส่วนในดินแดนของตน หรือในสถานที่ที่ถือเสมือนเป็นดินแดนของตน โดยรัฐที่ได้รับการร้องขอจะต้องดำเนินคดีต่อบุคคลดังกล่าวสำหรับความผิดนั้นตามกฎหมายของตน

ข้อ ๕
การถูกลงโทษก่อนในความผิดเดียวกัน

๑. จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวได้รับการพิจารณาคดีและถูกพิพากษาลงโทษ หรือปล่อยตัวในรัฐที่ได้รับการร้องขอสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจจะถูกปฏิเสธถ้าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกหรือได้ถูกดำเนินคดีแล้วในรัฐที่ได้รับการร้องขอสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. อาจจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐ ที่ได้รับการร้องขอได้ตัดสินที่จะไม่ฟ้องคดีต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับการกระทำที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๖
โทษประหาร

ถ้าความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนถูกลงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของรัฐที่ร้องขอได้และไม่อาจถูกลงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ เว้นแต่

ก. ความผิดนั้นเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ หรือ

ข. เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐที่ร้องขอให้หลักประกันว่าจะเสนอแนะต่อผู้มีอำนาจอภัยโทษของรัฐที่ร้องขอเพื่อขอให้เปลี่ยนโทษประหารเป็นโทษที่เบากว่านั้นหากมีการลงโทษประหารชีวิต

ในกรณีของสหรัฐอเมริกา เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้แก่ฝ่ายบริหาร

ข้อ ๗
การขาดอายุความ

จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเมื่อการฟ้องคดีหรือการบังคับการลงโทษสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นต้องห้ามโดยขาดอายุความตามกฎหมายของรัฐที่ร้องขอ

ข้อ ๘
สัญชาติ

๑. ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายไม่ผูกพันที่จะส่งคนชาติของตนข้ามแดน

ในกรณีที่สหรัฐอเมริกาเป็นรัฐที่ได้รับการร้องขอ ฝ่ายบริหารมีอำนาจที่จะส่งคนชาติของตนข้ามแดนได้ หากในดุลพินิจของตนเห็นสมควรที่จะกระทำเช่นนั้น

ในกรณีที่ประเทศไทยเป็นรัฐที่ได้รับการร้องขอ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอาจจะส่งคนชาติของตนข้ามแดนได้ หากมิได้ถูกห้ามให้กระทำเช่นนั้น

๒. หากไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใต้วรรค ๑ ของข้อนี้ รัฐที่ได้รับการร้องขอ จะต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดีต่อไปตามคำร้องขอของรัฐที่ร้องขอ เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ รัฐที่ร้องขอจะต้องส่งสำนวน ข้อสนเทศ และพยานเอกสารหรือพยานวัตถุเกี่ยวกับคดีให้แก่รัฐที่ได้รับการร้องขอ ถ้ารัฐที่ได้รับการร้องขอต้องการเอกสารหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม เอกสารและพยานหลักฐานดังกล่าวจะถูกส่งไปให้โดยรัฐนั้นไม่เสียค่าใช้จ่าย

๓. แม้จะมีวรรค ๒ ของข้อนี้ รัฐที่ได้รับการร้องขอไม่ต้องเสนอคดีนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดี ถ้ารัฐที่ได้รับการร้องขอไม่มีอำนาจศาลเหนือความผิดนั้น

ข้อ ๙
วิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่ต้องการ

๑. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะกระทำโดยผ่านวิถีทางการทูต

๒. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องแนบ

ก. เอกสาร คำแถลง หรือพยานหลักฐานอื่นๆ ซึ่งระบุรูปพรรณสัณฐาน และที่อยู่ที่อาจเป็นไปได้ของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

ข. คำแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี รวมถึงเวลาและสถานที่ที่ความผิดได้เกิดขึ้น หากเป็นไปได้

ค. บทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุองค์ประกอบสำคัญและที่กำหนดฐานความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ง. บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดโทษสำหรับความผิด และ

จ. บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดอายุความเพื่อการฟ้องคดีหรือเพื่อการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิด

๓. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อการฟ้องคดีจะต้องแนบเอกสารดังต่อไปนี้ด้วย

ก. สำเนาหมายจับที่ออกโดยผู้พิพากษา หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นของรัฐที่ร้องขอ

ข. พยานหลักฐานตามกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ ซึ่งให้เหตุผลของการจับและการให้มีการดำเนินคดีบุคคลดังกล่าวรวมถึงพยานหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่ระบุไว้ในหมายจับ

๔. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกพิพากษาว่ากระทำผิดจะต้องแนบเอกสารเพิ่มเติมจากเอกสารที่ระบุไว้ในวรรค ๒ ของข้อนี้ ดังต่อไปนี้

ก. สำเนาคำพิพากษาว่ากระทำผิดของศาลของรัฐที่ร้องขอ และ

ข. พยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่อ้างถึงในคำพิพากษาว่ากระทำผิด

หากบุคคลนั้นได้ถูกพิพากษาว่ากระทำผิดแต่ยังไม่ถูกพิพากษาลงโทษคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องแนบคำแถลงในเรื่องนี้ด้วย หากบุคคลที่ถูกพิพากษาว่ากระทำผิดได้ถูกพิพากษาลงโทษแล้ว คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องแนบสำเนาคำพิพากษาลงโทษ และคำแถลงที่แสดงให้เห็นถึงโทษที่ได้รับแล้ว

๕. เอกสารทั้งหมดที่นำส่งโดยรัฐที่ร้องขอจะแปลเป็นภาษาของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

๖. เอกสารที่ส่งผ่านวิถีทางการทูตจะเป็นที่ยอมรับให้ใช้ในกระบวนการพิจารณาส่งผู้ร้ายข้ามแดนในรัฐที่ได้รับการร้องขอ โดยไม่ต้องมีการรับรอง หรือนิติกรยื่นเพิ่มเติมอีก

ข้อ ๑๐
การจับกุมชั่วคราว

๑. ในกรณีเร่งด่วน ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายอาจร้องขอให้จับกุมบุคคลที่ถูกกล่าวหา หรือถูกพิพากษาว่ากระทำผิดไว้ชั่วคราวได้ คำขอให้จับกุมตัวชั่วคราวจะส่งผ่านวิถีทางการทูต หรือโดยตรงระหว่างกระทรวงยุติธรรมในสหรัฐอเมริกาและกระทรวงมหาดไทยในประเทศไทย ซึ่งในกรณีนี้อาจจะใช้เครื่องมือสื่อสารของตำรวจสากล

๒. คำขอจะประกอบด้วย รูปพรรณของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว ที่อยู่ของบุคคลนั้นหากรู้ คำแถลงย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี รวมทั้งเวลาและสถานที่ที่ความผิดได้เกิดขึ้นหากเป็นไปได้ คำแถลงว่าได้มีหมายจับหรือได้มีคำพิพากษาว่ากระทำผิดสำหรับบุคคลนั้นดังระบุไว้ในข้อ ๙ และคำแถลงว่าจะได้ส่งคำร้องขอให้ส่งบุคคลดังกล่าวข้ามแดนตามมา

๓. จะมีการแจ้งผลของคำขอแก่รัฐที่ร้องขอโดยไม่ชักช้า

๔. การจับกุมชั่วคราวจะสิ้นสุดลงถ้าภายในระยะเวลา ๖๐ วัน หลังการจับกุมบุคคลที่ขอให้ส่งตัว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐที่ได้รับการร้องขอมิได้รับคำร้องขออย่างเป็นทางการให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่จำเป็นตามข้อ ๙

๔. การที่การจับกุมชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรค ๔ ของข้อนี้ จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการส่งบุคคลดังกล่าวข้ามแดน หากมีการส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่ระบุไว้ในข้อ ๙ ได้ในภายหลัง

ข้อ ๑๑
การวินิจฉัยและการส่งมอบตัว

๑. รัฐที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งโดยไม่ชักช้าผ่านวิถีทางการทูตให้รัฐที่ร้องขอทราบถึงการวินิจฉัยของตนเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. รัฐที่ได้รับการร้องขอต้องให้เหตุผลในการปฏิเสธคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนบางส่วนหรือทั้งหมด

๓. หากให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ การส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวจะมีขึ้นภายในระยะเวลาที่อาจกำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีคู่สัญญาจะตกลงกันเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ของการส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่ง อย่างไรก็ตาม หากไม่มีการนำตัวบุคคลนั้นออกไปจากดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอภายในเวลาที่กำหนดไว้ บุคคลนั้นอาจจะถูกปล่อยตัว และรัฐที่ได้รับการร้องขออาจจะปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดเดียวกันนั้นได้ในภายหลัง

ข้อ ๑๒
การเลื่อนการส่งมอบตัว

ในกรณีอนุญาตตามคำขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนบุคคลซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินคดี หรือกำลังรับโทษในดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอในความผิดอื่น รัฐที่ได้รับการร้องขออาจเลื่อนการส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวจนกว่าการดำเนินคดีต่อบุคคลนั้นจะเสร็จสิ้น หรือจนกว่าการดำเนินการลงโทษที่อาจจะกำหนดหรือได้กำหนดแล้วเสร็จสมบูรณ์

ข้อ ๑๓
คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากหลายรัฐ

๑. หากรัฐที่ได้รับการร้องขอได้รับคำร้องจากภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และจากรัฐที่สามอีกหนึ่งรัฐหรือมากกว่า เพื่อขอให้ส่งบุคคลเดียวกันข้ามแดน ไม่ว่าจะในความผิดเดียวกันหรือความผิดแตกต่างกัน รัฐที่ได้รับการร้องขอจะตัดสินว่าจะส่งบุคคลนั้นข้ามแดนให้แก่รัฐใด ในการวินิจฉัยรัฐดังกล่าวจะพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(ก) รัฐที่ความผิดได้กระทำขึ้น

(ข) ในกรณีที่เป็นความผิดแตกต่างกัน รัฐที่ขอให้ส่งในความผิดที่มีโทษหนักที่สุดตามกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

(ค) ในกรณีที่เป็นความผิดแตกต่างกัน ซึ่งรัฐที่ได้รับการร้องขอเห็นว่ามีความร้ายแรงเท่ากัน ลำดับคำร้องขอที่ได้รับจากรัฐที่ร้องขอ

(ง) สัญชาติของผู้กระทำผิด และ

(จ) ความเป็นไปได้ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อระหว่างรัฐที่ร้องขอเหล่านั้น

๒. ในกรณีที่คำร้องขอมาจากประเทศไทย การวินิจฉัยซึ่งระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้จะกระทำโดยฝ่ายบริหารในสหรัฐอเมริกา ในกรณีที่คำร้องขอมาจากสหรัฐอเมริกา การวินิจฉัยจะกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในประเทศไทย

ข้อ ๑๔
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

๑. บุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนภายใต้สนธิสัญญานี้ จะไม่ถูกควบคุมดำเนินคดี หรือลงโทษในดินแดนของรัฐที่ร้องขอสำหรับความผิดอื่น นอกเหนือจากความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน และไม่ถูกส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนโดยรัฐนั้นไปยังรัฐที่สาม นอกจาก

ก. บุคคลนั้นได้ออกจากดินแดนของรัฐที่ร้องขอ ภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และได้กลับเข้าไปในรัฐที่ร้องขอใหม่โดยสมัครใจ

ข. บุคคลนั้นมิได้ออกไปจากดินแดนของรัฐที่ร้องขอภายใน ๔๕ วัน ภายหลังจากที่มีอิสระที่จะกระทำเช่นนั้น หรือ

ค. รัฐที่ได้รับการร้องขอได้ให้ความยินยอมกับการคุมขัง การพิจารณาคดี หรือการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับความผิดอื่นนอกจากความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐที่สาม เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ รัฐที่ได้รับการร้องขออาจจะขอให้มีการส่งเอกสารหรือคำแถลงซึ่งระบุไว้ในข้อ ๙ รวมถึงคำให้การของบุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนที่เกี่ยวข้องกับความผิดนั้น

บทบัญญัติเหล่านี้จะไม่ใช้บังคับกับความผิดที่กระทำขึ้นภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. หากในระหว่างการดำเนินคดี มีการเปลี่ยนโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งข้อกล่าวหาที่ใช้ส่งบุคคลนั้นข้ามแดน โดยเหตุกฎหมายออกใหม่ หรือการกล่าวหา การต่อสู้คดี หรือผลการพิจารณาปรากฏว่าเป็นความผิดที่มีโทษเบากว่า บุคคลนั้นอาจจะถูกฟ้องคดีหรือถูกพิพากษาลงโทษตามนั้น ทั้งนี้ ข้อกล่าวหาที่เปลี่ยนแปลงจะต้อง

ก. มีมูลฐานตามข้อเท็จจริงชุดเดียวกันกับที่ระบุไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและในเอกสารสนับสนุน และ

ข. มีกำหนดโทษขั้นสูงเท่า หรือน้อยกว่าความผิดที่บุคคลนั้นถูกส่งตัวข้ามแดน

ข้อ ๑๕
วิธีการแบบย่อ

หากบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวยินยอมอย่างถอนไม่ได้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ส่งตนเป็นผู้ร้ายข้ามแดน ภายหลังที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้แจ้งให้ทราบโดยเฉพาะตัวถึงสิทธิของตนที่จะได้รับการพิจารณาตามกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ และความคุ้มครองที่จะมีจากกระบวนการดังกล่าว รัฐที่ได้รับการร้องขออาจจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ

ข้อ ๑๖
การส่งมอบทรัพย์สิน

๑. เมื่อได้รับการร้องขอจากรัฐที่ร้องขอ และเท่าที่กฎหมายของตนอนุญาตไว้ รัฐที่ได้รับการร้องขอจะยึดและจะส่งมอบพร้อมกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งทรัพย์สิน

(ก) ที่อาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือ

(ข) ที่ได้มาโดยผลของการกระทำความผิด และพบอยู่ในความครอบครองของบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวในขณะที่ถูกจับกุมหรือค้นพบในภายหลัง

๒. ทรัพย์สินที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้จะส่งมอบให้ ถึงแม้ว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งได้อนุญาตแล้ว ไม่สามารถที่จะดำเนินการส่งได้เนื่องจากบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวตาย หายสาบสูญ หรือหลบหนีไป

๓. เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกยึดหรือถูกริบในอาณาเขตของรัฐที่ได้รับการร้องขอ รัฐดังกล่าวนี้อาจยึดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราว หรือส่งมอบให้โดยมีเงื่อนไขว่าจะส่งทรัพย์สินนั้นคืนเพื่อใช้ในคดีอาญาที่กำลังดำเนินอยู่

๔. สิทธิใดๆ ในทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งรัฐที่ได้รับการร้องขอหรือรัฐหรือบุคคลอื่นใดอาจได้มานั้น จะได้รับความคุ้มครอง ในกรณีที่สิทธิดังกล่าวนี้มีอยู่ ทรัพย์สินนั้นจะถูกคืนตามคำขอโดยไม่คิดค่าภาระใดๆ ให้แก่รัฐที่ได้รับการร้องขอโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๗
การผ่านแดน

๑. ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายอาจอนุญาตให้บุคคลซึ่งถูกส่งมอบตัวโดยรัฐที่สามให้ภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งผ่านดินแดนของตน ภาคีคู่สัญญาที่ร้องขอผ่านแดนต้องส่งคำร้องขอผ่านแดนระบุรายละเอียดของบุคคลที่ถูกส่งผ่านแดนและคำแถลงย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดีให้แก่รัฐซึ่งดินแดนถูกผ่านโดยวิถีทางการทูต ในกรณีที่ใช้การขนส่งทางอากาศและมิได้มีการกำหนดที่จะลงจอดในดินแดนของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุญาตเช่นว่านั้น

๒. หากมีการลงจอดโดยไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าในดินแดนของภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกิดขึ้น การผ่านแดนจะอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติวรรค ๑ ของข้อนี้ ภาคีคู่สัญญานั้นอาจจะควบคุมบุคคลที่จะผ่านแดนได้เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๙๖ ชั่วโมง ในระหว่างรอคำร้องขอผ่านแดน

ข้อ ๑๘
ค่าใช้จ่ายและการช่วยเหลือ

๑. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอโดยเหตุแห่งการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจนถึงเวลาส่งมอบตัวบุคคลซึ่งจะถูกส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้เป็นภาระของรัฐนั้น

๒. รัฐที่ได้รับการร้องขอจะปรากฏตัวแทนรัฐที่ร้องขอเพื่อดำเนินการตามกระบวนการที่เกิดจากคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๓. รัฐที่ได้รับการร้องขอจะไม่เรียกร้องทางการเงินจากรัฐที่ร้องขอในการจับกุม คุมขัง สอบสวน และส่งมอบตัวบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวภายใต้บทบัญญัติของสนธิสัญญานี้

ข้อ ๑๙
ขอบเขตการใช้สนธิสัญญา

สนธิสัญญานี้จะใช้ต่อความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ภายใต้สนธิสัญญานี้ซึ่งได้กระทำขึ้นก่อนหรือหลังวันที่สนธิสัญญานี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๒๐
การให้สัตยาบันและการมีผลใช้บังคับ

๑. สนธิสัญญานี้จะต้องได้รับการให้สัตยาบัน สัตยาบันสารจะมีการแลกเปลี่ยนกันที่กรุงเทพฯ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

๒. สนธิสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับ ๓๐ วันหลังจากการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาร

๓. เมื่อสนธิสัญญานี้มีผลใช้บังคับ สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสหรัฐอเมริกาและราชอาณาจักรไทยซึ่งลงนามที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๒ จะเลิกใช้บังคับ ทั้งนี้ กระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการในรัฐที่ได้รับการร้องขอในขณะที่สนธิสัญญานี้มีผลใช้บังคับจะยังสามารถดำเนินการต่อไปได้

ข้อ ๒๑
การบอกเลิก

ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายอาจบอกเลิกสนธิสัญญานี้เมื่อใดก็ได้โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และการบอกเลิกจะมีผล ๖ เดือนหลังจากวันที่ได้รับการแจ้งดังกล่าว การบอกเลิกจะไม่กระทบกระเทือนต่อกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนใด ๆ ซึ่งได้เริ่มขึ้นก่อนที่จะมีการแจ้งดังกล่าว

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่ายได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม คริสต์ศักราช ๑๙๘๓ เป็นภาษาไทยและอังกฤษ แต่ละภาษาถูกต้องเท่าเทียมกัน

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย	สำหรับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา
พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา	วิลเลี่ยม เฟร้นช สมิธ
(สิทธิ เศวตศิลา)	(นายวิลเลี่ยม เฟร้นช สมิธ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
แห่งประเทศไทย	แห่งสหรัฐอเมริกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาได้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ยกเลิกสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกรุงสยามกับสหปาลีรัฐอเมริกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ และกำหนดหลักการในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสองขึ้นใหม่ สมควรมีกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๓๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย
กับสาธารณรัฐเกาหลี
พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี พ.ศ. ๒๕๔๓”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี ให้เป็นไปตามสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน
ระหว่าง
ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี

ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อไปนี้เรียกว่า "ภาคีคู่สัญญา")

ปรารถนาที่จะเพิ่มความร่วมมือของประเทศทั้งสองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรมโดยการจัดทำสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้กระทำผิดข้ามแดนให้แก่กันและกันในลักษณะถ้อยทีถ้อยปฏิบัติ

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
ข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายตกลงจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้อีกฝ่ายหนึ่ง ตามบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญานี้ ซึ่งบุคคลที่ถูกต้องการตัวเพื่อการฟ้องคดี การพิจารณาคดี หรือเพื่อการกำหนดโทษหรือดำเนินการลงโทษในดินแดนของภาคีที่ร้องขอสำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

ข้อ ๒
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

๑. เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งสนธิสัญญานี้ ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ คือ ความผิดซึ่งไม่ว่าจะระบุลักษณะความผิดไว้อย่างไรก็ตาม สามารถลงโทษได้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับภาษีอากร ภาษีศุลกากร การควบคุมการปริวรรตเงินตราต่างประเทศหรือรายได้อื่นๆ โดยการจำคุกหรือโดยการทำให้ปราศจากเสรีภาพเป็นระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งปี หรือโทษที่รุนแรงกว่า

๒. ในกรณีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวเนื่องกับบุคคลที่ต้องคำพิพากษาอันเป็นการทำให้ปราศจากเสรีภาพโดยศาลของภาคีที่ร้องขอสำหรับความผิดใดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้นั้น การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะได้รับการอนุมัติหากระยะเวลาต้องโทษตามคำพิพากษายังเหลืออยู่อีกไม่น้อยกว่าหก (๖) เดือน

๓. เพื่อวัตถุประสงค์ของข้อนี้ในการวินิจฉัยว่า ความผิดใดเป็นความผิดตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายหรือไม่ นั้น

(ก) ไม่จำต้องคำนึงว่ากฎหมายของภาคีคู่สัญญาได้กำหนดว่าการกระทำที่ประกอบขึ้นเป็นความผิดนั้นไว้ในประเภทความผิดเดียวกัน หรือจะเรียกชื่อความผิดเป็นอย่างเดียวกันหรือไม่

(ข) ให้พิจารณาการกระทำทั้งหมดที่ถูกกล่าวหาของบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวข้ามแดนโดยไม่จำต้องคำนึงว่า ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย มีองค์ประกอบของความผิดแตกต่างกันหรือไม่

๔. ในกรณีที่ความผิดกระทำขึ้นนอกดินแดนของภาคีที่ร้องขอ จะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ต่อเมื่อกฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขอกำหนดการลงโทษไว้สำหรับความผิด ซึ่งกระทำนอกดินแดนในพฤติการณ์ที่คล้ายคลึงกัน ในกรณีที่กฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขอมิได้บัญญัติไว้เช่นนั้นภาคีที่ได้รับการร้องขออาจใช้ดุลพินิจให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

๕. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจได้รับการอนุมัติตามบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญานี้ในความผิดฐานใดฐานหนึ่งถ้าหากว่า

(ก) เป็นความผิดในภาคีที่ร้องขอในเวลาที่การกระทำนั้นประกอบขึ้นเป็นความผิดและ

(ข) การกระทำที่ถูกกล่าวหานั้น หากได้เกิดขึ้นในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอในเวลาที่ทำคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน จะประกอบขึ้นเป็นความผิดตามกฎหมายที่ใช้บังคับในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๖. หากคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวเนื่องกับความผิดหลายความผิด ซึ่งแต่ละความผิดนั้นลงโทษได้ตามกฎหมายของภาคีทั้งสอง แต่มีบางความผิดไม่เป็นไปตามข้อกำหนดอื่น ๆ ของวรรค ๑ และวรรค ๒ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจอนุมัติให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดเช่นว่านั้นได้ หากว่าบุคคลนั้นจะต้องถูกส่งตัวข้ามแดนในความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้อย่างน้อยหนึ่งฐานความผิด

ข้อ ๓

การปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะไม่ได้รับการอนุมัติภายใต้สนธิสัญญานี้ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อภาคีที่ได้รับการร้องขอตัดสินว่า ความผิดที่ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นเป็นความผิดทางการเมือง ความผิดทางการเมืองในที่นี้จะไม่รวมถึงความผิด ดังต่อไปนี้

(ก) การปลงชีวิตหรือการพยายามปลงชีวิตหรือการประทุษร้ายต่อร่างกายของประมุขแห่งรัฐ หรือหัวหน้ารัฐบาล หรือสมาชิกในครอบครัวของบุคคลดังกล่าว

(ข) ความผิดซึ่งภาคีคู่สัญญามีพันธกรณีจะต้องดำเนินการให้มีเขตอำนาจศาลเกี่ยวกับความผิดนั้น หรือจะต้องให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ตามความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศ ซึ่งภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเป็นภาคีอยู่ด้วย และ

(ค) ความผิดเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การก่อการร้าย หรือการลักพาตัว

๒. เมื่อบุคคลที่ถูกต้องการตัวกำลังถูกดำเนินคดี หรือได้มีการพิจารณาคดีและได้รับการปล่อยตัวไป หรือได้ถูกลงโทษแล้วในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอ ในความผิดซึ่งได้มีการร้องขอให้ส่งตัวบุคคลนั้นข้ามแดน

๓. เมื่อการฟ้องคดี หรือการลงโทษ สำหรับความผิดที่ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนต้องห้ามโดยเหตุที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่าย รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับอายุความ หรือ

๔. เมื่อภาคีที่ได้รับการร้องขอมีเหตุผลหนักแน่นที่จะสันนิษฐานว่า คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมุ่งประสงค์จะดำเนินคดี หรือลงโทษบุคคลที่ต้องการตัว โดยมีเหตุผลจากเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ หรือความเห็นทางการเมือง หรือว่าอาจมีอคติต่อสถานภาพของบุคคลนั้นโดยเหตุผลดังกล่าวแล้ว

บทบัญญัติของวรรคนี้ไม่ใช้บังคับกับความผิดที่ระบุไว้ในอนุวรรค (ก) (ข) และ (ค) ของวรรค ๑ แห่งข้อนี้

ข้อ ๔
การใช้ดุลพินิจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจได้รับการปฏิเสธภายใต้สนธิสัญญานี้ ในสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อความผิดที่ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ตามกฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขอถือว่าได้กระทำขึ้นทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนในดินแดนของตน

๒. เมื่อในที่สุด บุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวได้รับการปล่อยตัว หรือถูกพิพากษาว่ากระทำผิดในรัฐที่สามสำหรับความผิดเดียวกันกับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน และหากถูกพิพากษาว่ากระทำผิดได้มีการลงโทษแล้วทั้งหมด หรือไม่อาจลงโทษได้อีก และ

๓. ในกรณีพิเศษ ภาคีที่ได้รับการร้องขอแม้จะได้พิจารณาถึงความรุนแรงของความผิดและผลประโยชน์ของภาคีที่ร้องขอแล้ว ยังเห็นว่า เนื่องจากสภาวการณ์ส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะไม่สอดคล้องกับข้อพิจารณาด้านมนุษยธรรม

ข้อ ๕
การเลื่อนการส่งมอบตัว หรือการส่งมอบตัวชั่วคราว

๑. เมื่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกดำเนินคดี หรือกำลังรับโทษตามคำพิพากษาอยู่ในรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอในความผิดนอกเหนือจากความผิดซึ่งขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจส่งมอบตัวบุคคลดังกล่าว หรือเลื่อนการส่งมอบตัวออกไปจนกระทั่งการดำเนินคดีเสร็จสิ้นลงหรือจนกระทั่งได้มีการรับโทษตามคำพิพากษาทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งให้ภาคีที่ร้องขอทราบการเลื่อนการส่งมอบตัวใด ๆ

๓. ภายในขอบเขตที่อนุญาตโดยกฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขอ หากเป็นกรณีที่บุคคลอยู่ในข่ายที่จะถูกส่งตัวข้ามแดนได้ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟ้องคดีให้แก่ภาคีที่ร้องขอตามเงื่อนไขที่จะตกลงกันระหว่างภาคีคู่สัญญา ทั้งนี้ บุคคลที่ถูกส่งตัวกลับคืนไปยังภาคีที่ได้รับการร้องขอภายหลังจากได้มีการส่งมอบตัวชั่วคราวแล้วอาจถูกส่งมอบตัวให้แก่ภาคีที่ร้องขอในที่สุดเพื่อรับโทษตามคำพิพากษาโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้

ข้อ ๖
การส่งคนชาติข้ามแดน

๑. ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายไม่ถูกผูกพันที่จะส่งคนชาติของตนตามสนธิสัญญานี้ แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีอำนาจส่งตัวคนชาติของตนได้ หากตามดุลพินิจเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกระทำเช่นนั้น

๓. หากภาคีคู่สัญญาปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามวรรค ๑ ของข้อนี้ หากพิจารณาเป็นการสมควร ภาคีฝ่ายนั้นอาจส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อดำเนินการฟ้องร้องบุคคลนั้นในความผิดทั้งมวลหรือความผิดฐานใดฐานหนึ่งซึ่งมีการขอให้ส่งตัวข้ามแดนภาคีคู่สัญญานั้นจะแจ้งให้ภาคีที่ร้องขอทราบการดำเนินการและผลการฟ้องคดีใด ๆ การวินิจฉัยเรื่องสัญชาติให้ถือในขณะที่ความผิดซึ่งขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นได้กระทำขึ้น

ข้อ ๗
ช่องทางการติดต่อ

คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการติดต่อทางเอกสารใด ๆ ในภายหลังให้ส่งโดยวิถีทางการทูต

ข้อ ๘
กระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่ต้องการ

๑. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เอกสารทั้งหมดที่ยื่นประกอบคำร้องขอจะต้องมีการรับรองความถูกต้องแท้จริงตามข้อ ๑๐

๒. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องแนบ

(ก) เอกสารซึ่งระบุรูปพรรณสัณฐาน และหากเป็นไปได้ ให้ระบุสัญชาติของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(ข) บทบัญญัติของกฎหมายซึ่งระบุองค์ประกอบสำคัญและที่กำหนดฐานความผิด

(ค) บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดโทษสำหรับความผิด และ

(ง) บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดอายุความในการฟ้องคดี หรือในการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิดนั้น

๓. เมื่อคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ยังไม่ถูกพิพากษาว่ากระทำความผิด คำร้องขอดังกล่าวจะต้องแนบ

(ก) สำเนาหมายจับซึ่งออกโดยผู้พิพากษา หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นของภาคีที่ร้องขอ

(ข) ข้อสนเทศที่แสดงว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวคือบุคคลที่หมายจับระบุไว้ และ

(ค) คำแถลงระบุการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิดซึ่งมีมูลที่น่าเชื่อถืออันควรสงสัยว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวได้กระทำความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๔. เมื่อคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกพิพากษาว่าได้กระทำความผิด คำร้องขอจะต้องแนบ

(ก) สำเนาคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องของศาลของภาคีที่ร้องขอ

(ข) ข้อสนเทศที่แสดงว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวคือบุคคลที่ถูกพิพากษาว่าได้กระทำความผิด และ

(ค) คำแถลงระบุการกระทำอันเป็นความผิดซึ่งบุคคลนั้นถูกพิพากษาว่าได้กระทำความผิด

๕. เอกสารทั้งหมดซึ่งภาคีที่ร้องขอจะยื่นตามบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญานี้ จะต้องแนบคำแปลเป็นภาษาของภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือภาษาอื่นใดที่ภาคีนั้นยอมรับ

ข้อ ๙
ข้อสนเทศเพิ่มเติม

๑. หากภาคีที่ได้รับคำร้องขอพิจารณาว่า ข้อสนเทศประกอบคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังไม่เพียงพอตามสนธิสัญญานี้ในอันที่จะพิจารณาอนุมัติการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ภาคีนั้นอาจขอให้จัดหาข้อสนเทศเพิ่มเติมให้ภายในระยะเวลาที่ภาคีนั้นกำหนด

๒. หากบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวข้ามแดนถูกจับกุม และข้อสนเทศเพิ่มเติมที่จัดหาให้ยังไม่เพียงพอตามสนธิสัญญานี้ หรือไม่ได้รับภายในระยะเวลาที่กำหนด บุคคลนั้นอาจได้รับการปล่อยตัวจากการควบคุม การปล่อยตัวเช่นว่านั้น ไม่เป็นการตัดสิทธิภาคีที่ร้องขอในอันที่จะทำคำร้องขอใหม่ให้ส่งตัวบุคคลนั้นข้ามแดน

๓. ในกรณีที่ปล่อยตัวบุคคลจากการควบคุมตามวรรค ๒ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งให้ภาคีที่ร้องขอทราบในทันทีเท่าที่จะสามารถกระทำได้

ข้อ ๑๐
การรับรองความถูกต้องแท้จริงของเอกสารประกอบคำร้องขอ

๑. เอกสารที่แนบไปกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามข้อ ๘ หากมีการรับรองความถูกต้องแท้จริงแล้ว ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๒. เอกสารที่ถือว่าได้มีการรับรองความถูกต้องแท้จริงตามวัตถุประสงค์แห่งสนธิสัญญานี้ จะต้องได้รับการลงนามหรือประทับตราหรือรับรองโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีที่ร้องขอ

ข้อ ๑๑
การจับกุมชั่วคราว

๑. ในกรณีเร่งด่วน ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายอาจร้องขอให้จับกุมบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวไว้ชั่วคราวระหว่างรอการยื่นคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยวิถีทางการทูต คำร้องขอนั้นอาจส่งทางไปรษณีย์ หรือโทรเลข หรือโดยวิธีการอื่นใดซึ่งมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร

๒. คำร้องขอจะต้องประกอบด้วย รูปพรรณของบุคคลที่ต้องการตัว คำแถลงระบุว่าจะร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยวิถีทางการทูต คำแถลงระบุว่ามีเอกสารที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวไว้ในวรรค ๓ หรือวรรค ๔ ของข้อ ๘ ซึ่งให้อำนาจจับกุมตัวบุคคลนั้น คำแถลงระบุโทษที่สามารถลงได้หรือโทษที่ได้ลงไปแล้วสำหรับความผิดนั้น และหากได้รับการร้องขอจากภาคีที่ได้รับการร้องขอ จะต้องมีคำแถลงโดยย่อระบุการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิดด้วย

๓. ภาคีที่ร้องขอจะได้รับแจ้งผลของการร้องขอโดยไม่ชักช้า

๔. บุคคลที่ถูกจับกุมจะถูกปล่อยตัวเป็นอิสระ หากภาคีที่ร้องขอไม่สามารถยื่นคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนพร้อมเอกสารแนบดังที่ระบุไว้ในข้อ ๘ ภายในหกสิบ (๖๐) วันนับแต่วันทำการจับกุม อย่างไรก็ตาม การปล่อยตัวจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการเริ่มกระบวนการเพื่อส่งบุคคลที่ถูกขอนั้นข้ามแดน ถ้าได้รับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนอีกในภายหลัง

ข้อ ๑๒
การส่งผู้ร้ายข้ามแดนแบบย่อ

เมื่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวแจ้งต่อศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นๆ ของภาคีที่ได้รับการร้องขอว่า ตนยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรให้ส่งตัวข้ามแดน ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงที่จะเร่งรัดการส่งตัวข้ามแดนภายในขอบเขตที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

ข้อ ๑๓
คำร้องขอที่ขัดแย้งกัน

๑. ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอจากรัฐสองรัฐหรือมากกว่านั้น ให้ส่งตัวบุคคลเดียวกันข้ามแดนไม่ว่าในความผิดเดียวกันหรือความผิดที่ต่างกัน ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องวินิจฉัยว่าจะส่งตัวบุคคลนั้นให้แก่รัฐใดและจะต้องแจ้งคำวินิจฉัยต่อรัฐเหล่านั้น

๒. ในการวินิจฉัยว่าจะส่งตัวบุคคลข้ามแดนให้แก่รัฐใด ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องพิจารณาสถานการณ์ทั้งปวงที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

(ก) หากคำร้องขอเกี่ยวเนื่องกับความผิดที่ต่างกัน ควรพิจารณาเปรียบเทียบความร้ายแรงของความผิดเหล่านั้น

(ข) เวลาและสถานที่ของการกระทำความผิดแต่ละความผิด

(ค) ลำดับวันที่ของคำร้องขอ

(ง) สัญชาติของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว และ

(จ) ถิ่นที่อยู่เป็นปกติของบุคคลนั้น

ข้อ ๑๔
การส่งมอบตัว

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนในทันทีให้ภาคีที่ร้องขอทราบโดยวิถีทางการทูต การปฏิเสธคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนจะต้องแสดงเหตุผล

๒. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะตกลงกันในเรื่องเวลาและสถานที่ที่จะส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมของภาคีที่ร้องขอในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๓. ภาคีที่ร้องขอจะนำตัวบุคคลนั้นออกจากดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอภายในระยะเวลาอันสมควรตามที่ภาคีที่ได้รับการร้องขอกำหนด และหากบุคคลนั้นยังไม่ถูกนำตัวไปภายในระยะเวลาดังกล่าว ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจปล่อยตัวบุคคลนั้นเป็นอิสระและอาจปฏิเสธการส่งตัวข้ามแดนสำหรับความผิดเดียวกันนั้นได้

๔. หากมีสถานการณ์นอกเหนือการควบคุมทำให้ภาคีคู่สัญญาไม่อาจส่งมอบตัวหรือนำตัวบุคคลที่จะถูกส่งข้ามแดนไปได้ ภาคีนั้นจะต้องแจ้งให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะวินิจฉัยร่วมกันเกี่ยวกับวันส่งมอบตัวหรือวันนำตัวไปครั้งใหม่ และให้นำบทบัญญัติวรรค ๓ ของข้อนี้มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๕
การส่งมอบทรัพย์สิน

๑. ภายในขอบเขตที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขอและขึ้นอยู่กับสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งจะต้องได้รับการเคารพ เมื่อได้รับคำร้องขอจากภาคีที่ร้องขอภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องส่งมอบทรัพย์สินทั้งปวงที่ได้พบในดินแดนของตน ซึ่งได้มาจากผลของการกระทำความผิด หรืออาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หากอนุมัติให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

๒. ภายใต้บังคับวรรค ๑ ของข้อนี้ ทรัพย์สินที่ระบุไว้ข้างต้นจะต้องส่งมอบให้ภาคีที่ร้องขอหากได้รับการร้องขอ ถึงแม้ว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากการตายหรือการหลบหนีของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

๓. ในกรณีที่กฎหมายของภาคีที่ได้รับการร้องขอกำหนดหรือเป็นสิทธิของบุคคลที่สามทรัพย์สินใด ๆ ที่ได้ส่งมอบไปแล้วนั้น จะต้องถูกส่งคืนให้ภาคีที่ได้รับการร้องขอโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เมื่อภาคีนั้นร้องขอ

ข้อ ๑๖
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

๑. บุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนภายใต้สนธิสัญญานี้จะไม่ถูกควบคุม ถูกฟ้องคดี หรือถูกพิจารณาคดี สำหรับความผิดซึ่งได้กระทำก่อนการส่งตัวข้ามแดนนอกเหนือไปจากความผิดที่ได้รับอนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและจะไม่ถูกส่งตัวข้ามแดนไปยังรัฐที่สามสำหรับความผิดอื่นใด ยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อบุคคลนั้นได้ออกนอกดินแดนของภาคีที่ร้องขอ ภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และได้เดินทางกลับเข้าไปใหม่โดยสมัครใจ

(ข) เมื่อบุคคลนั้นมิได้เดินทางออกจากดินแดนของภาคีที่ร้องขอ ภายในระยะเวลาสี่สิบห้า (๔๕) วัน หลังจากที่สามารถจะกระทำเช่นนั้น หรือ

(ค) เมื่อภาคีที่ได้รับการร้องขอให้ความยินยอมคำร้องขอสำหรับความยินยอมนี้จะต้องยื่นพร้อมแนบเอกสารที่ระบุไว้ในข้อ ๘ และบันทึกถ้อยคำของบุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดที่อ้างถึง การให้ความยินยอมอาจกระทำได้เมื่อความผิดที่ร้องขอเป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้

๒. วรรค ๑ ของข้อนี้จะไม่ใช้บังคับกับความผิดที่กระทำภายหลังการส่งตัวข้ามแดน

๓. หากลักษณะความผิดที่ถูกกล่าวหาเปลี่ยนแปลงไปในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณาบุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนจะถูกดำเนินคดีหรือถูกพิพากษาได้เฉพาะเมื่อความผิดตามลักษณะความผิดใหม่แสดงองค์ประกอบที่เป็นความผิดซึ่งอาจอนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

ข้อ ๑๗
การผ่านแดน

๑. ภายในขอบเขตที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย สิทธิในการส่งตัวบุคคลโดยรัฐที่สามผ่านดินแดนของคู่ภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อที่จะส่งมอบให้คู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับอนุญาตเมื่อได้รับคำร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรโดยวิถีทางการทูต

๒. คำร้องขออาจได้รับการปฏิเสธหากมีการคัดค้านการผ่านแดนด้วยเหตุผลในเรื่องความสงบเรียบร้อยของประชาชน

๓. การอนุญาตให้ส่งตัวผ่านแดนบุคคลที่จะถูกส่งมอบตัว ให้รวมถึงการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่ติดตามให้สามารถควบคุมตัวบุคคลนั้น หรือร้องขอและได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของภาคีที่มีการผ่านแดนในการควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้

๔. ในกรณีที่มีการควบคุมตัวบุคคลตามวรรค ๓ ของข้อนี้ ภาคีคู่สัญญาซึ่งมีบุคคลที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในดินแดนของตน อาจสั่งให้ปล่อยตัวบุคคลนั้น หากการส่งตัวไม่ได้ดำเนินต่อเนื่องไปภายในระยะเวลาที่สมควร

๕. ในกรณีการส่งตัวโดยใช้การขนส่งทางอากาศและไม่มีกำหนดการลงจอดในดินแดนของภาคีฝ่ายที่มีการผ่านแดนก็ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตในการส่งบุคคลผ่านแดน หากมีการลงจอดโดยไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าในดินแดนของภาคีดังกล่าว ภาคีฝ่ายนั้นอาจกำหนดให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องขอผ่านแดนตามที่กำหนดไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ ภาคีที่มีการผ่านแดนจะควบคุมตัวบุคคลที่ถูกส่งตัวนั้นไว้จนกระทั่งมีการเดินทางต่อไป หากว่าได้รับคำร้องขอเช่นว่าภายในเก้าสิบหก (๙๖) ชั่วโมงของการลงจอดที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า

ข้อ ๑๘
ค่าใช้จ่าย

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะดำเนินการที่จำเป็นทั้งปวงและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการยื่นคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและจะเป็นตัวแทนรักษาผลประโยชน์ของภาคีที่ร้องขอ

๒. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในดินแดนของตน ในการจับกุมตัวบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวข้ามแดนและในระหว่างการควบคุมตัว จนกระทั่งได้มีการส่งมอบตัวให้แก่บุคคลซึ่งภาคีที่ร้องขอได้แจ้งชื่อมาให้ทราบ

๓. ภาคีที่ร้องขอจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการนำตัวบุคคลที่ถูกสั่งตัวข้ามแดนจากดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอ

ข้อ ๑๙
การมีผลบังคับใช้และการบอกเลิก

๑. สนธิสัญญานี้จะมีผลบังคับใช้สามสิบ (๓๐) วัน หลังจากวันที่ภาคีคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ข้อกำหนดเพื่อให้สนธิสัญญานี้มีผลบังคับใช้ได้รับการปฏิบัติอย่างครบถ้วนแล้ว

๒. สนธิสัญญานี้ให้ใช้บังคับกับความผิดที่ระบุ ไว้ในข้อ ๒ ซึ่งได้กระทำก่อนการมีผลบังคับใช้ของสนธิสัญญานี้ด้วย

๓. ภาคีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกสนธิสัญญานี้ในเวลาใดก็ได้ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าเป็นเวลาหก (๖) เดือนแก่ภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลของแต่ละฝ่ายได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ที่ กรุงโซล เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๒ เป็นภาษาไทย เกาหลี และอังกฤษ ทุกภาษาถูกต้องเท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างในการตีความ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นเกณฑ์

สำหรับราชอาณาจักรไทย	สำหรับสาธารณรัฐเกาหลี
(นายศุภชัย พานิชภักดิ์)	(นายฮง ซุน ยอง)
รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ว่าการกระทรวงพาณิชย์	การต่างประเทศและการค้า

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐเกาหลีได้ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒ สมควรมีกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๙๙ ก/หน้า ๗/๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐประชาชนจีน
พ.ศ. ๒๕๔๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๑”

มาตรา ๒ [๑]พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

สนธิสัญญา
ระหว่าง
ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “ภาคีคู่สัญญา”)

ปรารถนาที่จะส่งเสริมความร่วมมืออย่างมีประสิทธิผลระหว่างประเทศทั้งสองในการปราบปรามอาชญากรรมบนพื้นฐานของความเคารพต่ออธิปไตย ความเท่าเทียมกัน และผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยการทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
ข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติที่ระบุไว้ในสนธิสัญญานี้ ภาคีคู่สัญญาตกลงที่จะส่งให้แก่กันและกัน ซึ่งตัวบุคคลที่พบในดินแดนของภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง ซึ่งถูกต้องการตัวเพื่อการฟ้องร้อง การพิจารณาคดี หรือเพื่อการกำหนดหรือดำเนินการลงโทษในดินแดนของภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับการกระทำความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

ข้อ ๒
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

๑. เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้คือความผิดซึ่งลงโทษได้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญา โดยโทษจำคุกหรือการกักขังในรูปแบบอื่นเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปี หรือโดยโทษที่หนักกว่า

๒. ในกรณีที่คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกลงโทษจำคุกหรือกักขังในรูปแบบอื่น โดยศาลของภาคีที่ร้องขอสำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ จะให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้หากระยะเวลาของโทษที่จะต้องรับต่อตามคำพิพากษาเหลืออยู่อย่างน้อยหกเดือน

๓. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้ การวินิจฉัยว่าความผิดใดเป็นความผิดตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญา จะไม่คำนึงว่ากฎหมายของภาคีคู่สัญญาได้กำหนดให้การกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดนั้นอยู่ในประเภทเดียวกัน หรือได้เรียกชื่อความผิดเป็นอย่างเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

๔. เมื่อให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ความผิดหนึ่งแล้ว อาจจะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดอื่นซึ่งระบุไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่เป็นไปตามเงื่อนไขสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน แม้ว่าจะไม่เข้าเงื่อนไขที่เกี่ยวกับระยะเวลาของโทษหรือคำสั่งกักขังที่ระบุไว้ในวรรค ๑ และ ๒ ของข้อนี้

ข้อ ๓
เหตุสำหรับการปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะไม่ได้รับการอนุมัติภายใต้สนธิสัญญานี้ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาว่าความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยภาคีที่ร้องขอเป็นความผิดทางการเมือง ความผิดทางการเมืองในที่นี้จะไม่รวมถึงการปลงชีวิตหรือการพยายามปลงชีวิตหรือการประทุษร้ายต่อร่างกายของประมุขแห่งรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลหรือสมาชิกในครอบครัวของบุคคลดังกล่าว

(๒) ภาคีที่ได้รับการร้องขอมีเหตุผลหนักแน่นในอันที่จะสันนิษฐานว่าคำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนมุ่งประสงค์ที่จะดำเนินคดี หรือดำเนินการลงโทษต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว โดยมีสาเหตุจากเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ หรือความเห็นทางการเมืองของบุคคลนั้น หรือว่าสถานะของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อดำเนินคดีทางศาลจะถูกกระทบโดยสาเหตุดังกล่าวข้างต้น

(๓) ความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดเพียงเฉพาะตามกฎหมายทางทหารของภาคีที่ร้องขอ และมิใช่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของภาคีดังกล่าว

(๔) การฟ้องร้องหรือการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นต้องห้ามโดยเหตุที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายของภาคีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับอายุความ

(๕) ภาคีที่ได้รับการร้องขอได้มีคำพิพากษาต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดเดียวกันก่อนมีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๔
เหตุสำหรับการใช้ดุลยพินิจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจถูกปฏิเสธภายใต้สนธิสัญญานี้ในสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ภาคีที่ได้รับการร้องขอมีเขตอำนาจตามกฎหมายเหนือความผิดที่อ้างถึงในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน และจะดำเนินคดีต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(๒) ในกรณีพิเศษ ภาคีที่ได้รับการร้องขอแม้จะได้ตระหนักถึงความรุนแรงของความผิดและผลประโยชน์ของภาคีที่ร้องขอแล้ว ยังเห็นว่า การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจไม่สอดคล้องกับข้อพิจารณาด้านมนุษยธรรมอันสืบเนื่องมาจากสภาพการณ์ส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(๓) ภาคีที่ได้รับการร้องขอกำลังดำเนินคดีต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดเดียวกัน

ข้อ ๕
การส่งคนชาติข้ามแดน

๑. ภาคีคู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่ส่งคนชาติของตนข้ามแดน

๒. หากการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่ได้รับการอนุมัติตามวรรค ๑ ของข้อนี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดีต่อไปตามคำร้องขอของภาคีที่ร้องขอ เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีที่ร้องขอจะต้องส่งเอกสารและพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดีให้แก่ภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๓. แม้จะมีวรรค ๒ ของข้อนี้บัญญัติไว้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่ต้องเสนอคดีนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดี หากภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่มีเขตอำนาจเหนือความผิดนั้น

ข้อ ๖

ช่องทางการติดต่อ

เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ ภาคีคู่สัญญาจะติดต่อกันผ่านช่องทางการทูต เว้นแต่จะมีระบุไว้เป็นอย่างอื่นในสนธิสัญญานี้

ข้อ ๗

คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่ต้องการ

---

๑. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร และจะต้องแนบเอกสารต่อไปนี้

ก. เอกสาร คำแถลง หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ เพียงพอที่จะระบุรูปพรรณสัณฐาน และที่อยู่ที่อาจเป็นไปได้ของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

ข. คำแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี

ค. บทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุองค์ประกอบสำคัญและที่กำหนดฐานความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ง. บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดโทษสำหรับความผิด และ

จ. บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดอายุความเพื่อการฟ้องร้อง หรือเพื่อการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิด หากมี

๒. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อการฟ้องร้องจะต้องแนบ

ก. สำเนาหมายจับที่ออกโดยผู้พิพากษา หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นของภาคีที่ร้องขอ

ข. พยานหลักฐานซึ่งให้เหตุผลของการจับและการให้มีการดำเนินคดีต่อบุคคลดังกล่าว รวมถึงพยานหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่ระบุไว้ในหมายจับ

๓. เมื่อคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกพิพากษาว่ากระทำผิด จะต้องแนบเอกสารเพิ่มเติมจากเอกสารที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ ดังต่อไปนี้

ก. สำเนาคำพิพากษาของศาลของภาคีที่ร้องขอ

ข. พยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่อ้างถึงในคำพิพากษาว่ากระทำผิด และ

ค. คำแถลงที่แสดงว่าได้มีการรับโทษตามคำพิพากษาไปแล้วเพียงใด

๔. เอกสารทั้งหมดที่นำส่งโดยรัฐที่ร้องขอตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ จะมีลายมือชื่อหรือตราประทับอย่างเป็นทางการ พร้อมแนบคำแปลเป็นภาษาของภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือภาษาอังกฤษ

ข้อ ๘
ข้อสนเทศเพิ่มเติม

หากภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาเห็นว่า ข้อสนเทศที่เสนอมาเพื่อสนับสนุนคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่เพียงพอตามสนธิสัญญานี้ในอันที่จะพิจารณาอนุมัติการส่ง ภาคีฝ่ายนั้นอาจเรียกข้อสนเทศเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด หากภาคีที่ร้องขอไม่สามารถส่งมอบข้อสนเทศเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าภาคีนั้นเพิกถอนคำร้องขอของตนโดยสมัครใจ อย่างไรก็ดี ภาคีที่ร้องขอย่อมไม่ถูกตัดสิทธิในการที่จะทำคำร้องขอใหม่เพื่อวัตถุประสงค์เดิม

ข้อ ๙
การจับกุมชั่วคราว

๑. ในกรณีเร่งด่วน ภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งให้จับกุมบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวไว้ชั่วคราวได้ คำขอให้จับกุมตัวชั่วคราวจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยส่งไปยังภาคีที่ได้รับการร้องขอผ่านช่องทางการทูต หรือโดยผ่านองค์การตำรวจสากล

๒. คำร้องขอจะประกอบด้วย รูปพรรณของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว ที่อยู่ของบุคคลนั้นหากรู้ คำแถลงย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี คำแถลงว่าได้มีหมายจับหรือได้มีคำพิพากษาว่ากระทำผิดสำหรับบุคคลนั้นดังระบุไว้ในข้อ ๗ และคำแถลงว่าจะได้ส่งคำร้องขอให้ส่งบุคคลดังกล่าวข้ามแดนตามมา

๓. จะมีการแจ้งผลของคำร้องขอแก่ภาคีที่ร้องขอโดยไม่ชักช้า

๔. การจับกุมชั่วคราวจะสิ้นสุดลง หากภายในระยะเวลาหกสิบวันหลังการจับกุมบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีที่ได้รับการร้องขอยังมิได้รับคำร้องขออย่างเป็นทางการให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่จำเป็นตามข้อ ๗

๕. การที่การจับกุมชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรค ๔ ของข้อนี้ จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการส่งบุคคลดังกล่าวข้ามแดน หากมีการส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่ระบุไว้ในข้อ ๗ ตามมาในภายหลัง

ข้อ ๑๐
การส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งโดยไม่ชักช้าผ่านช่องทางการทูตให้ภาคีที่ร้องขอทราบถึงการวินิจฉัยของตนเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. หากการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้รับการอนุมัติ ภาคีที่ได้รับการร้องขอและภาคีที่ร้องขอจะวินิจฉัยโดยการปรึกษาหารือถึงเรื่องการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๓. ภาคีที่ได้รับการร้องขอต้องให้เหตุผลในการปฏิเสธคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนบางส่วนหรือทั้งหมด

๔. จะถือว่าภาคีที่ร้องขอได้เพิกถอนคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากมิได้รับตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวภายในสิบห้าวันหลังจากวันที่ได้ตกลงเรื่องการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตามวรรค ๕ ของข้อนี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะปล่อยตัวบุคคลนั้นเป็นอิสระทันที และอาจจะปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดเดียวกันนั้นได้

๕. หากภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่อาจมอบหรือรับตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวภายในเวลาที่ตกลงกันด้วยเหตุที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน ให้แจ้งให้ภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ภาคีคู่สัญญาจะวินิจฉัยโดยการปรึกษาหารือถึงเรื่องการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันใหม่ และให้นำข้อบทตามวรรค ๔ ของข้อนี้มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๑
การเลื่อนการมอบตัวและการมอบตัวชั่วคราว

๑. เมื่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกดำเนินคดีหรือกำลังรับโทษในภาคีที่ได้รับการร้องขอในความผิดนอกเหนือไปจากความผิดซึ่งขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจมอบตัวบุคคลดังกล่าว หรือเลื่อนการมอบตัวออกไปจนกระทั่งการดำเนินคดีเสร็จสิ้นลง หรือได้มีการรับโทษตามคำพิพากษาทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งแก่ภาคีที่ร้องขอเกี่ยวกับการเลื่อนใดๆ

๒. ภายในขอบเขตที่กฎหมายอนุญาต และในกรณีบุคคลอยู่ในข่ายจะถูกส่งข้ามแดนได้ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นการชั่วคราวให้แก่ภาคีที่ร้องขอเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟ้องร้องตามเงื่อนไขที่จะตกลงกันระหว่างภาคีคู่สัญญา ทั้งนี้ บุคคลที่ถูกส่งตัวกลับมายังภาคีที่ได้รับการร้องขอหลังจากการมอบตัวชั่วคราว อาจถูกมอบตัวคืนในที่สุดให้ภาคีที่ร้องขอเพื่อจะรับโทษตามคำพิพากษาที่กำหนด โดยเป็นไปตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้

ข้อ ๑๒
คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากหลายรัฐ

หากมีคำร้องขอให้ส่งบุคคลคนเดียวกันข้ามแดนจากภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งและจากรัฐที่สามอีกหนึ่งรัฐหรือมากกว่า ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจตัดสินใจว่าจะส่งบุคคลนั้นข้ามแดนให้ตามคำขอใดก็ได้

ข้อ ๑๓
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

๑. บุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนภายใต้สนธิสัญญานี้ จะไม่ถูกควบคุมตัวพิจารณาคดีหรือลงโทษในดินแดนของภาคีที่ร้องขอสำหรับความผิดอื่นนอกเหนือจากความผิดที่อนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน และจะไม่ถูกส่งตัวข้ามแดนโดยภาคีนั้นไปยังรัฐที่สาม นอกจาก

ก. บุคคลนั้นได้ออกจากดินแดนของภาคีที่ร้องขอภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และได้กลับเข้าไปใหม่โดยสมัครใจ

ข. บุคคลนั้นมิได้ออกไปจากดินแดนของภาคีที่ร้องขอภายในสามสิบวันภายหลังจากที่มีอิสระที่จะกระทำเช่นนั้น หรือ

ค. ภาคีที่ได้รับการร้องขอได้ให้ความยินยอมกับการคุมขัง การพิจารณาคดีหรือการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับความผิดอื่นนอกจากความผิดที่อนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐที่สาม เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจขอให้มีการส่งเอกสารหรือคำแถลงซึ่งระบุไว้ในข้อ ๗ รวมถึงคำให้การของบุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนที่เกี่ยวข้องกับความผิดนั้น

๒. บทบัญญัติเหล่านี้จะไม่ใช้บังคับกับความผิดที่กระทำขึ้นภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๑๔
การส่งมอบทรัพย์สิน

๑. เท่าที่กฎหมายของตนอนุญาตไว้ และเมื่อได้รับการร้องขอจากภาคีที่ร้องขอภาคีที่ได้รับการร้องขอจะยึดและจะส่งมอบทรัพย์สินพร้อมกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ก. ที่อาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือ

ข. ที่ได้มาโดยผลของการกระทำความผิด และพบอยู่ในความครอบครองของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวในขณะที่ถูกจับกุมหรือค้นพบในภายหลัง

๒. ทรัพย์สินที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้จะส่งมอบให้ ถึงแม้ว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งได้อนุมัติแล้วไม่สามารถที่จะดำเนินการส่งได้ เนื่องจากบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว ตาย หายสาบสูญ หรือหลบหนีไป

๓. เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกยึดหรือถูกริบในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจยึดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราว หรือส่งมอบให้โดยมีเงื่อนไขว่าจะส่งทรัพย์สินนั้นคืนเพื่อใช้ในคดีอาญาที่กำลังดำเนินอยู่

๔. สิทธิใดๆ ในทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือรัฐหรือบุคคลอื่นใดอาจได้มานั้นจะได้รับความคุ้มครอง ในกรณีที่สิทธิดังกล่าวนี้มีอยู่ ทรัพย์สินนั้นจะถูกคืนตามคำร้องขอโดยไม่คิดค่าภาระใดๆ ให้แก่ภาคีที่ได้รับการร้องขอโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๕
การผ่านแดน

๑. เมื่อบุคคลจะถูกส่งข้ามแดนจากรัฐที่สามให้ภาคีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งผ่านดินแดนของภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ภาคีคู่สัญญาฝ่ายแรกต้องร้องขอต่อภาคีคู่สัญญาฝ่ายหลังเพื่อขออนุญาต ในกรณีที่ใช้การขนส่งทางอากาศและมิได้มีการกำหนดที่จะลงจอดในดินแดนของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุญาตเช่นว่านั้น

๒. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะอนุญาตตามคำร้องขอให้ผ่านแดนที่กระทำโดยภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง หากคำร้องขอนั้นไม่ต้องห้ามตามกฎหมายของตน

ข้อ ๑๖
การแจ้งผลการดำเนินการ

ภาคีที่ร้องขอจะแจ้งให้ภาคีที่ได้รับการร้องขอในเวลาอันควรถึงข้อสนเทศเกี่ยวกับการฟ้องร้อง การพิจารณาคดี และการดำเนินการลงโทษต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวหรือการส่งบุคคลนั้นข้ามแดนต่อไปยังรัฐที่สาม

ข้อ ๑๗
การช่วยเหลือและค่าใช้จ่าย

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะปรากฏตัวในนามภาคีที่ร้องขอเพื่อดำเนินการตามกระบวนการที่เกิดจากคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอจากการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจวบจนถึงเวลาส่งมอบตัวบุคคลซึ่งจะถูกส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้เป็นภาระของภาคีนั้น

ข้อ ๑๘
ความสัมพันธ์กับอนุสัญญาพหุภาคี

สนธิสัญญานี้จะไม่กระทบกระเทือนสิทธิและพันธกรณีที่ภาคีคู่สัญญามีอยู่ตามอนุสัญญาพหุภาคีใดๆ

ข้อ ๑๙
การระงับข้อพิพาท

ข้อพิพาทใดที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือการตีความสนธิสัญญานี้ให้ระงับโดยการปรึกษาหารือหรือการเจรจา

ข้อ ๒๐
การสัตยาบัน การมีผลใช้บังคับ และระยะเวลา

๑. สนธิสัญญานี้จะต้องได้รับการสัตยาบัน สัตยาบันสารจะแลกเปลี่ยนกันที่กรุงเทพฯ สนธิสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับสามสิบวันหลังจากการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาร

๒. ภาคีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกสนธิสัญญานี้เมื่อใดก็ได้ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยผ่านช่องทางการทูต สนธิสัญญานี้จะยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปอีกเพียงหกเดือนหลังจากวันที่ภาคีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้รับการแจ้งดังกล่าว การบอกเลิกจะไม่กระทบกระเทือนต่อกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนใด ๆ ซึ่งได้เริ่มขึ้นก่อนที่จะมีการแจ้งดังกล่าว

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐแต่ละฝ่ายได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม คริสต์ศักราช ๑๙๙๓ เป็นภาษาไทย จีน และอังกฤษ แต่ละภาษาถูกต้องเท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกันในการตีความให้ใช้ฉบับภาษาอังกฤษเป็นเกณฑ์

สำหรับราชอาณาจักรไทย
ประสงค์ สุ่นศิริ
(นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน
เฉียน ฉีเซิน
(นายเฉียน ฉีเซิน)
รองนายกรัฐมนตรี
และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ สมควรมีกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕/ตอนที่ ๙๔ ก/หน้า ๑/๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย
กับสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศให้เป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

สนธิสัญญา
ระหว่าง
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศต่อไปนี้เรียกว่า “รัฐภาคี”

ปรารถนาที่จะให้ความร่วมมือระหว่างรัฐทั้งสองในการปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปรารถนาที่จะทำสนธิสัญญาเพื่อการส่งผู้กระทำผิดข้ามแดนให้แก่กันและกัน

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
พันธกรณีในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

---

๑. ภายใต้บังคับบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ รัฐภาคีตกลงที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กันและกัน ซึ่งบุคคลที่พบในดินแดนของรัฐภาคีฝ่ายหนึ่ง ผู้ซึ่งถูกดำเนินคดี ถูกฟ้อง ถูกตัดสินว่ามีความผิด หรือเป็นที่ต้องการตัวเพื่อการบังคับโทษตามคำพิพากษาศาล สำหรับการกระทำความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้โดยเจ้าหน้าที่ทางศาลของรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง คำว่า “เจ้าหน้าที่ทางศาล” ให้รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการ ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินคดีหรือฟ้องบุคคลเช่นว่าตามกฎหมายของรัฐภาคีแต่ละฝ่าย

๒. สำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ซึ่งได้กระทำขึ้นภายนอกดินแดนของรัฐที่ร้องขอ รัฐที่ได้รับการร้องขอจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ภายใต้บังคับบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ หากกฎหมายของตนกำหนดให้ลงโทษความผิดดังกล่าวในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

ข้อ ๒
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

๑. ความผิดที่จะถือว่าเป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อการดำเนินคดีหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาลงโทษหรือตามคำสั่งกักขังได้ ก็ต่อเมื่อความผิดนั้นลงโทษได้ตามกฎหมายของรัฐภาคีทั้งสองฝ่าย โดยการจำคุกหรือการกักขังในรูปแบบอื่นเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปี หรือโดยการลงโทษใดที่หนักกว่า

ให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อการบังคับตามคำพิพากษาลงโทษหรือตามคำสั่งกักขังในความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้เช่นว่า หากระยะเวลาของโทษหรือคำสั่งกักขังที่เหลือจะต้องรับต่อมีระยะเวลาอย่างน้อย ๖ เดือน

๒. ความผิดจะเป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ หากความผิดนั้นประกอบด้วยการตระเตรียมหรือการพยายามกระทำความผิด การช่วยเหลือหรือส่งเสริม การสนับสนุน การให้คำปรึกษาหรือการจัดให้มีการกระทำความผิดหรือการเป็นผู้สมคบไม่ว่าก่อนหรือหลังการกระทำสำหรับความผิดที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขว่าความผิดดังกล่าวสามารถลงโทษได้ตามกฎหมายของรัฐภาคีทั้งสองฝ่าย โดยการจำคุกหรือการกักขังในรูปแบบอื่นเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปี หรือโดยการลงโทษใดที่หนักกว่า

๓. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้ ความผิดหนึ่งจะเป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ไม่ว่ากฎหมายของรัฐภาคีจะจัดความผิดอยู่ในประเภทเดียวกันหรือจะเรียกชื่อความผิดเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

๔. เมื่อให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ฐานใดฐานหนึ่งแล้ว อาจให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดอื่นซึ่งระบุไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่เป็นไปตามเงื่อนไขสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยครบถ้วน ยกเว้นเงื่อนไขที่เกี่ยวกับระยะเวลาของโทษหรือคำสั่งกักขังที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้

ข้อ ๓
ความผิดทางการเมืองและการทหาร

๑. จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้เมื่อ

ก. ความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดทางการเมือง หรือ

ข. เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีความมุ่งประสงค์ทางการเมือง หรือ

ค. ความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดทางทหารโดยเฉพาะ

๒. เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ การปลงชีวิตหรือการกระทำความผิดโดยเจตนาต่อชีวิตหรือร่างกายของประมุขแห่งรัฐของรัฐภาคีฝ่ายหนึ่งหรือของสมาชิกในครอบครัวของบุคคลนั้น รวมทั้งการพยายามกระทำความผิดดังกล่าวมิให้ถือว่าเป็นความผิดในความหมายของวรรค ๑ ของข้อนี้

ข้อ ๔
อำนาจศาลซ้อน

รัฐที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดที่กฎหมายของตนถือว่าได้กระทำทั้งหมดหรือบางส่วนในดินแดนของตน หรือในสถานที่ที่ถือเสมือนเป็นดินแดนของตน ทั้งนี้ รัฐที่ได้รับการร้องขอจะต้องดำเนินคดีบุคคลดังกล่าว สำหรับความผิดนั้นตามกฎหมายของตน

ข้อ ๕
การถูกลงโทษก่อนในความผิดเดียวกัน

๑. จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวได้รับการพิจารณาคดีและถูกพิพากษาลงโทษ หรือปล่อยตัวในรัฐที่ได้รับการร้องขอสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว

๒. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจจะถูกปฏิเสธถ้าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกหรือได้ถูกดำเนินคดีแล้วในรัฐที่ได้รับการร้องขอสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๓. อาจจะมีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐที่ได้รับการร้องขอได้ตัดสินที่จะไม่ฟ้องคดีบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับการกระทำที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๖

การขาดอายุความ

จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเมื่อการฟ้องคดีหรือการบังคับการลงโทษสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นต้องห้ามโดยการขาดอายุความตามกฎหมายของรัฐที่ร้องขอ

ข้อ ๗

สัญชาติ

---

๑. รัฐภาคีไม่ผูกพันที่จะส่งคนชาติของตนข้ามแดน

๒. หากไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามวรรค ๑ ของข้อนี้ เมื่อได้รับการร้องขอจากรัฐที่ร้องขอ รัฐที่ได้รับการร้องขอจะต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อดำเนินคดีต่อไป เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ รัฐที่ร้องขอจะต้องส่งสำนวน ข้อมูล และพยานเอกสารหรือพยานวัตถุเกี่ยวกับคดีให้แก่รัฐที่ได้รับการร้องขอ ถ้ารัฐที่ได้รับการร้องขอต้องการเอกสารหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้ส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานดังกล่าวไปให้โดยไม่มีการเรียกค่าใช้จ่ายจากรัฐนั้น

๓. แม้จะมีวรรค ๒ ของข้อนี้ รัฐที่ได้รับการร้องขอไม่ต้องเสนอคดีนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อการดำเนินคดี ถ้ารัฐที่ได้รับการร้องขอไม่มีอำนาจศาลเหนือความผิดนั้น

ข้อ ๘

วิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่ต้องการ

---

๑. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะกระทำโดยผ่านวิถีทางการทูต

๒. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องประกอบด้วย

ก. เอกสาร คำแถลง หรือพยานหลักฐานอื่นๆ ซึ่งระบุรูปพรรณสัณฐาน และที่อยู่ที่อาจเป็นไปได้ของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

ข. คำแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี รวมถึงเวลาและสถานที่ที่ความผิดได้เกิดขึ้นหากเป็นไปได้

ค. บทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุองค์ประกอบสำคัญและที่กำหนดฐานความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ง. บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดโทษสำหรับความผิด และ

จ. บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดอายุความเพื่อการฟ้องคดีหรือเพื่อการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิด

๓. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อการดำเนินคดีจะต้องแนบเอกสารดังต่อไปนี้ด้วย

ก. สำเนาหมายจับที่ออกโดยผู้พิพากษา หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นของรัฐที่ร้องขอ

ข. พยานหลักฐานที่แสดงว่าการจับกุมและการดำเนินคดีบุคคลดังกล่าวกระทำได้ตามกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอรวมถึงพยานหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกับที่ระบุในหมายจับ

๔. เมื่อคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกพิพากษาว่ากระทำผิดคำร้องนั้นจะต้องมีเอกสารแนบเพิ่มเติมจากเอกสารที่ระบุไว้ในวรรค ๒ ของข้อนี้ ดังต่อไปนี้

ก. สำเนาคำพิพากษาว่ากระทำผิดของศาลของรัฐที่ร้องขอ และ

ข. พยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่อ้างถึงในคำพิพากษาว่ากระทำผิด

หากบุคคลนั้นได้ถูกพิพากษาว่ากระทำผิดแต่ยังไม่ถูกพิพากษาลงโทษ คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องแนบคำแถลงในเรื่องนี้ด้วย หากบุคคลที่ถูกพิพากษาว่ากระทำผิดได้ถูกพิพากษาลงโทษแล้ว คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องแนบสำเนาคำพิพากษาลงโทษและคำแถลงที่แสดงให้เห็นถึงโทษที่ได้รับแล้ว

๕. เอกสารทั้งหมดที่นำส่งโดยรัฐที่ร้องขอให้แปลเป็นภาษาของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

๖. เอกสารที่ส่งผ่านวิถีทางการทูตจะเป็นที่ยอมรับให้ใช้ในกระบวนการพิจารณาส่งผู้ร้ายข้ามแดนในรัฐที่ได้รับการร้องขอ โดยไม่ต้องมีการรับรองหรือนิติกรณ์อื่นเพิ่มเติมอีก

ข้อ ๙
การจับกุมชั่วคราว

๑. ในกรณีเร่งด่วน รัฐภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้จับกุมบุคคลที่ถูกกล่าวหาหรือถูกพิพากษาว่ากระทำผิดไว้ชั่วคราวได้ คำขอให้จับกุมตัวชั่วคราวจะส่งผ่านวิถีทางการทูต หรือโดยตรงระหว่างกระทรวงมหาดไทยในบังกลาเทศและกระทรวงมหาดไทยในประเทศไทย ซึ่งในกรณีนี้อาจจะใช้ระบบการติดต่อของตำรวจสากล

๒. คำขอจะประกอบด้วย รูปพรรณของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว ที่อยู่ของบุคคลนั้นหากรู้ คำแถลงย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี รวมทั้งเวลาและสถานที่ที่ความผิดได้เกิดขึ้นหากเป็นไปได้ คำแถลงว่าได้มีหมายจับหรือได้มีคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นกระทำผิดตามที่ระบุไว้ในข้อ ๘ และคำแถลงว่าจะส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับบุคคลดังกล่าวตามมา

๓. รัฐที่ร้องขอจะได้รับการแจ้งผลของคำขอโดยไม่ชักช้า

๔. การจับกุมชั่วคราวจะสิ้นสุดลงถ้า ภายในระยะเวลา ๖๐ วันหลังการจับกุมบุคคลที่ขอให้ส่งตัว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐที่ได้รับการร้องขอมิได้รับคำร้องขออย่างเป็นทางการให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่จำเป็นตามข้อ ๘

๔. การที่การจับกุมชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรค ๔ ของข้อนี้ จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการส่งบุคคลที่ขอให้ส่งตัวข้ามแดน หากมีการส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่ระบุไว้ในข้อ ๘ ในภายหลัง

ข้อ ๑๐
การวินิจฉัยและการส่งมอบตัว

๑. รัฐที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งโดยไม่ชักช้าผ่านวิถีทางการทูตให้รัฐที่ร้องขอทราบถึงการวินิจฉัยของตนเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. รัฐที่ได้รับการร้องขอต้องให้เหตุผลในการปฏิเสธคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนบางส่วนหรือทั้งหมด

๓. หากให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ การส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวจะมีขึ้นภายในระยะเวลาที่อาจกำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีจะตกลงกันเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ของการส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่ง อย่างไรก็ตาม หากไม่มีการนำตัวบุคคลนั้นออกไปจากดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอภายในเวลาที่กำหนดไว้ บุคคลนั้นอาจจะถูกปล่อยตัวและรัฐที่ได้รับการร้องขออาจจะปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดเดียวกันนั้นได้ในภายหลัง

ข้อ ๑๑
การเลื่อนการส่งมอบตัว

ในกรณีอนุญาตตามคำขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนบุคคลซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินคดีหรือกำลังรับโทษในดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอในความผิดอื่น รัฐที่ได้รับการร้องขออาจเลื่อนการส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวจนกว่าการดำเนินคดีต่อบุคคลนั้นจะเสร็จสิ้น หรือจนกว่าการดำเนินการลงโทษใดที่อาจจะกำหนดหรือได้กำหนดไว้แล้วเสร็จสมบูรณ์

ข้อ ๑๒
คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากหลายรัฐ

หากรัฐที่ได้รับการร้องขอได้รับคำร้องจากรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่งและจากรัฐที่สามอีกหนึ่งรัฐหรือมากกว่า เพื่อขอให้ส่งบุคคลเดียวกันข้ามแดน ไม่ว่าจะในความผิดเดียวกันหรือความผิดแตกต่างกัน รัฐที่ได้รับการร้องขอจะตัดสินว่าจะส่งบุคคลนั้นข้ามแดนให้แก่รัฐใด ในการวินิจฉัย รัฐดังกล่าวจะพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะดังต่อไปนี้

(ก) รัฐที่ความผิดได้กระทำขึ้น

(ข) ในกรณีที่เกี่ยวกับความผิดที่แตกต่างกัน รัฐที่ขอให้ส่งบุคคลสำหรับความผิดซึ่งมีโทษหนักที่สุดตามกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอ

(ค) ในกรณีที่เกี่ยวกับความผิดที่แตกต่างกัน ซึ่งรัฐที่ได้รับการร้องขอเห็นว่ามีความร้ายแรงเท่ากัน ลำดับคำร้องขอที่ได้รับจากรัฐที่ร้องขอ

(ง) สัญชาติของผู้กระทำผิด และ

(จ) ความเป็นไปได้ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อระหว่างรัฐที่ร้องขอเหล่านั้น

ข้อ ๑๓
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

๑. บุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนภายใต้สนธิสัญญานี้ จะไม่ถูกคุมขัง ดำเนินคดี หรือลงโทษในดินแดนของรัฐที่ร้องขอสำหรับความผิดอื่น นอกเหนือจากความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน และจะไม่ถูกส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนโดยรัฐนั้นไปยังรัฐที่สาม เว้นแต่

ก. บุคคลนั้นได้ออกจากดินแดนของรัฐที่ร้องขอ ภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและได้กลับเข้าไปในรัฐที่ร้องขอใหม่โดยสมัครใจ

ข. บุคคลนั้นมิได้ออกไปจากดินแดนของรัฐที่ร้องขอภายใน ๔๕ วัน ภายหลังจากที่มีอิสระที่จะกระทำเช่นนั้น หรือ

ค. รัฐที่ได้รับการร้องขอได้ให้ความยินยอมต่อการคุมขัง การดำเนินคดี หรือการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับความผิดอื่นนอกจากความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือต่อการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐที่สาม เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ รัฐที่ได้รับการร้องขออาจจะขอให้มีการส่งเอกสารหรือคำแถลงซึ่งระบุไว้ในข้อ ๘ รวมถึงคำแถลงของบุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนที่เกี่ยวข้องกับความผิดนั้น

บทบัญญัติเหล่านี้จะไม่ใช้บังคับกับความผิดที่กระทำขึ้นภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. หากในระหว่างการดำเนินคดี ข้อกล่าวหาที่ใช้ส่งบุคคลนั้นข้ามแดนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยชอบด้วยกฎหมาย อันเนื่องมาจากกฎหมายใหม่หรือการกล่าวหา การต่อสู้คดี หรือผลจากการพิจารณาในความผิดที่มีโทษเบากว่า บุคคลนั้นอาจจะถูกดำเนินคดีหรือถูกพิพากษาลงโทษตามนั้น ทั้งนี้ ข้อกล่าวหาที่เปลี่ยนแปลงจะต้อง

ก. มีมูลฐานตามข้อเท็จจริงชุดเดียวกันกับที่ระบุไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและในเอกสารสนับสนุน และ

ข. มีกำหนดโทษขั้นสูงเท่าหรือต่ำกว่าความผิดที่บุคคลนั้นถูกส่งตัวข้ามแดน

ข้อ ๑๔
วิธีการแบบย่อ

หากบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวยินยอมอย่างถอนไม่ได้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ส่งตนเป็นผู้ร้ายข้ามแดน ภายหลังที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้แจ้งให้ตัวบุคคลนั้นทราบถึงสิทธิของตนที่จะได้รับการพิจารณาตามกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ และความคุ้มครองที่จะได้รับจากกระบวนการดังกล่าว รัฐที่ได้รับการร้องขออาจจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ

ข้อ ๑๕
การส่งมอบทรัพย์สิน

๑. เมื่อได้รับการร้องขอจากรัฐที่ร้องขอ และเท่าที่กฎหมายของตนอนุญาตไว้ รัฐที่ได้รับการร้องขอจะยึดและจะส่งมอบพร้อมกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งทรัพย์สิน

(ก) ที่อาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือ

(ข) ที่ได้มาโดยผลของการกระทำความผิด และพบอยู่ในความครอบครอง ของบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวในขณะที่ถูกจับกุมหรือค้นพบในภายหลัง

๒. ทรัพย์สินที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้จะส่งมอบให้ ถึงแม้ว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งได้อนุญาตแล้ว ไม่สามารถที่จะดำเนินการส่งได้เนื่องจากบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวถึงแก่ความตาย หายสาบสูญ หรือหลบหนีไป

๓. เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกยึดหรือถูกริบในอาณาเขตของรัฐที่ได้รับการร้องขอ รัฐดังกล่าวนี้อาจยึดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราวหรือส่งมอบให้โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องส่งทรัพย์สินนั้นคืนเพื่อใช้ในคดีอาญาที่กำลังดำเนินอยู่

๔. สิทธิใดๆ ในทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งรัฐที่ได้รับการร้องขอ หรือรัฐหรือบุคคลใดอาจได้มาแล้วนั้น จะได้รับการสงวนรักษาไว้ ในกรณีที่สิทธิดังกล่าวนี้มีอยู่ ทรัพย์สินนั้นจะถูกคืนตามคำขอโดยไม่คิดค่าภาระใดๆ ให้แก่รัฐที่ได้รับการร้องขอโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ภายหลังการดำเนินคดี

ข้อ ๑๖
การผ่านแดน

๑. รัฐภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจอนุญาตให้บุคคลซึ่งถูกส่งมอบตัวโดยรัฐที่สามให้รัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่งผ่านดินแดนของตน รัฐภาคีที่ร้องขอการผ่านแดนต้องส่งคำร้องขอผ่านแดนโดยวิถีทางการทูต ระบุรายละเอียดของบุคคลที่ถูกส่งผ่านแดนและคำแถลงย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดีให้แก่รัฐที่จะให้ผ่านแดน ในกรณีที่ใช้การขนส่งทางอากาศและมิได้มีการกำหนดที่จะลงจอดในดินแดนของรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง การอนุญาตเช่นว่านั้นไม่จำเป็น

๒. หากมีการลงจอดโดยไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าในดินแดนของรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเกิดขึ้น การผ่านแดนจะอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติวรรค ๑ ของข้อนี้ รัฐภาคีนั้นอาจจะคุมขังบุคคลที่จะถูกส่งผ่านแดนได้เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๙๖ ชั่วโมงในระหว่างรอคำร้องขอผ่านแดน

ข้อ ๑๗
ค่าใช้จ่ายและการช่วยเหลือ

๑. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในดินแดนของรัฐที่ได้รับการร้องขอโดยเหตุแห่งการส่งผู้ร้ายข้ามแดน จนถึงเวลาส่งมอบตัวบุคคลซึ่งจะถูกส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้เป็นภาระของรัฐนั้น

๒. รัฐที่ได้รับการร้องขอจะปรากฏตัวแทนรัฐที่ร้องขอและดำเนินการตามกระบวนการที่เกิดจากคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๓. รัฐที่ได้รับการร้องขอจะไม่เรียกร้องจากรัฐที่ร้องขอ ซึ่งค่าชดใช้ทางการเงินอันเนื่องมาจากการจับกุม คุมขัง สอบสวน และส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวภายใต้บทบัญญัติของสนธิสัญญานี้

ข้อ ๑๘
ขอบเขตการใช้สนธิสัญญา

สนธิสัญญานี้จะใช้กับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ภายใต้สนธิสัญญานี้ ซึ่งได้กระทำขึ้นก่อนหรือหลังจากวันที่สนธิสัญญานี้เริ่มมีผลใช้บังคับ

ข้อ ๑๙
การให้สัตยาบันและการเริ่มมีผลใช้บังคับ

๑. สนธิสัญญานี้จะต้องได้รับการสัตยาบัน สัตยาบันสารจะแลกเปลี่ยนกันที่กรุงเทพฯ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

๒. สนธิสัญญานี้จะเริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาร

ข้อ ๒๐
การบอกเลิก

รัฐภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจเลิกสนธิสัญญานี้เมื่อใดก็ได้โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และการเลิกจะมีผลหลังจากวันที่ได้รับการแจ้งดังกล่าวหกเดือน การเลิกนี้จะไม่ทำให้กระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนใดๆ ซึ่งได้เริ่มขึ้นก่อนที่จะมีการแจ้งดังกล่าวเสื่อมเสียไป

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่ายได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงธากา เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๑ เป็นภาษาไทย ภาษาบังกลาเทศ และภาษาอังกฤษ ทุกภาษาถูกต้องเท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกันในการตีความ ให้ใช้ฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย	สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
(ม.ร.ว. สุขุมพันธ์ บริพัตร)	(อาบูล ฮาซัน โชธูรี เอ็ม.พี.)
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศได้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ สมควรมีกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๙๙ ก/หน้า ๔/๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พ.ศ. ๒๕๔๓”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้เป็นไปตามสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

สนธิสัญญา
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน
ระหว่าง
ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ต่อไปนี้เรียกว่าคู่ภาคี)

ปรารถนาที่จะส่งเสริมความร่วมมืออย่างมีประสิทธิผลระหว่างประเทศทั้งสองในการป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรม บนพื้นฐานของความเคารพต่ออธิปไตย ความเท่าเทียมกันและผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยการทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
ข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติที่ระบุไว้ในสนธิสัญญานี้ คู่ภาคีตกลงที่จะส่งให้แก่กันและกันซึ่งตัวบุคคลที่พบในดินแดนของคู่ภาคีฝ่ายหนึ่ง ซึ่งถูกต้องการตัวเพื่อการฟ้องร้อง การพิจารณาคดี หรือเพื่อการกำหนดหรือดำเนินการลงโทษในดินแดนของคู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับการกระทำความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

ข้อ ๒
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

๑. เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้คือ ความผิดซึ่งลงโทษได้ตามกฎหมายของคู่ภาคี โดยโทษจำคุกหรือการกักขังในรูปแบบอื่นเป็นระยะเวลามากกว่าหนึ่งปีหรือโดยโทษที่หนักกว่า

๒. ในกรณีที่คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกลงโทษจำคุก หรือกักขังในรูปแบบอื่น โดยศาลของภาคีที่ร้องขอ สำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ จะให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้หากระยะเวลาของโทษที่จะต้องรับต่อตามคำพิพากษาเหลืออยู่อย่างน้อยหกเดือน

๓. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้ การวินิจฉัยว่าความผิดใดเป็นความผิดตามกฎหมายของคู่ภาคี จะไม่คำนึงว่ากฎหมายของคู่ภาคีได้กำหนดให้การกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดนั้นอยู่ในประเภทเดียวกัน หรือได้เรียกชื่อความผิดเป็นอย่างเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

๔. เมื่อให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ความผิดหนึ่งแล้ว อาจจะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในความผิดอื่นซึ่งระบุไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่เป็นไปตามเงื่อนไขสำหรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน แม้ว่าจะไม่เข้าเงื่อนไขที่เกี่ยวกับระยะเวลาของโทษหรือคำสั่งกักขังที่ระบุไว้ในวรรค ๑ และ ๒ ของข้อนี้

ข้อ ๓
เหตุสำหรับการปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะไม่ได้รับการอนุมัติภายใต้สนธิสัญญานี้ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาว่าความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยภาคีที่ร้องขอเป็นความผิดทางการเมือง ความผิดทางการเมืองในที่นี้จะไม่รวมถึงการปลงชีวิตหรือการพยายามปลงชีวิตหรือการประทุษร้ายต่อร่างกายของประมุขแห่งรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลหรือสมาชิกในครอบครัวของบุคคลดังกล่าว

(๒) ภาคีที่ได้รับการร้องขอมีเหตุผลหนักแน่นในอันที่จะสันนิษฐานว่าคำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนมุ่งประสงค์ที่จะดำเนินคดี หรือดำเนินการลงโทษต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว โดยมีสาเหตุจากเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ หรือความเห็นทางการเมืองของบุคคลนั้น หรือว่าสถานะของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อดำเนินคดีทางศาลจะถูกกระทบโดยสาเหตุดังกล่าวข้างต้น

(๓) ความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดเพียงเฉพาะตามกฎหมายทางทหารของภาคีที่ร้องขอ และมิใช่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของภาคีดังกล่าว

(๔) การฟ้องร้องหรือการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นต้องห้ามโดยเหตุที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายของคู่ภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับอายุความ

(๕) ภาคีที่ได้รับการร้องขอได้มีคำพิพากษาต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดเดียวกันก่อนมีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๔
เหตุสำหรับการใช้ดุลยพินิจปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจถูกปฏิเสธภายใต้สนธิสัญญานี้ในสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ภาคีที่ได้รับการร้องขอมีเขตอำนาจตามกฎหมายเหนือความผิดที่อ้างถึงในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและจะดำเนินคดีต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(๒) ในกรณีพิเศษ ภาคีที่ได้รับการร้องขอแม้จะได้ตระหนักถึงความรุนแรงของความผิดและผลประโยชน์ของภาคีที่ร้องขอแล้ว ยังเห็นว่า การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจไม่สอดคล้องกับข้อพิจารณาด้านมนุษยธรรมอันสืบเนื่องมาจากสภาพการณ์ส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(๓) ภาคีที่ได้รับการร้องขอกำลังดำเนินคดีต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวสำหรับความผิดเดียวกัน

ข้อ ๕
การส่งคนชาติข้ามแดน

๑. คู่ภาคีแต่ละฝ่ายมีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่ส่งคนชาติของตนข้ามแดน

๒. หากการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่ได้รับการอนุมัติตามวรรค ๑ ของข้อนี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดีต่อไปตามคำร้องขอของภาคีที่ร้องขอเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีที่ร้องขอจะต้องส่งเอกสารและพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดีให้แก่ภาคีที่ได้รับการร้องขอ

๓. แม้จะมีวรรค ๒ ของข้อนี้บัญญัติไว้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่ต้องเสนอคดีนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องคดี หากภาคีที่ได้รับการร้องขอไม่มีเขตอำนาจเหนือความผิดนั้น

ข้อ ๖

ช่องทางการติดต่อ

เพื่อความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานี้ คู่ภาคีจะติดต่อกันผ่านช่องทางการทูต เว้นแต่จะมีระบุไว้เป็นอย่างอื่นในสนธิสัญญานี้

ข้อ ๗

คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่ต้องการ

๑. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร และจะต้องแนบเอกสารต่อไปนี้

(ก) เอกสาร คำแถลง หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ เพียงพอที่จะระบุรูปพรรณสัณฐาน และที่อยู่ที่อาจเป็นไปได้ของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

(ข) คำแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี

(ค) บทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุองค์ประกอบสำคัญและที่กำหนดฐานความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

(ง) บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดโทษสำหรับความผิด และ

(จ) บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดอายุความเพื่อการฟ้องร้อง หรือเพื่อการดำเนินการลงโทษสำหรับความผิด หากมี

๒. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเพื่อการฟ้องร้องจะต้องแนบ

(ก) สำเนาหมายจับที่ออกโดยผู้พิพากษา หรืออัยการ หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นของภาคีที่ร้องขอ

(ข) พยานหลักฐานซึ่งให้เหตุผลของการจับและการให้มีการดำเนินคดีต่อบุคคลดังกล่าว รวมถึงพยานหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่ระบุไว้ในหมายจับ

๓. เมื่อคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกพิพากษาว่ากระทำผิด จะต้องแนบเอกสารเพิ่มเติมจากเอกสารที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ ดังต่อไปนี้

(ก) สำเนาคำพิพากษาของศาลของภาคีที่ร้องขอ

(ข) พยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นบุคคลเดียวกันกับที่อ้างถึงในคำพิพากษาว่ากระทำผิด และ

(ค) คำแถลงที่แสดงว่าได้มีการรับโทษตามคำพิพากษาไปแล้วเพียงใด

๔. เอกสารทั้งหมดที่นำส่งโดยรัฐที่ร้องขอตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ จะมีลายมือชื่อหรือตราประทับอย่างเป็นทางการ พร้อมแนบคำแปลเป็นภาษาของภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส

ข้อ ๘
ข้อสนเทศเพิ่มเติม

หากภาคีที่ได้รับการร้องขอพิจารณาเห็นว่า ข้อสนเทศที่เสนอมาเพื่อสนับสนุนคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่เพียงพอตามสนธิสัญญานี้ในอันที่จะพิจารณาอนุมัติการส่ง ภาคีฝ่ายนั้นอาจเรียกข้อสนเทศเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด หากภาคีที่ร้องขอไม่สามารถส่งมอบข้อสนเทศเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าภาคีนั้นเพิกถอนคำร้องขอของตนโดยสมัครใจ อย่างไรก็ดี ภาคีที่ร้องขอย่อมไม่ถูกตัดสิทธิในการที่จะทำคำร้องขอใหม่เพื่อวัตถุประสงค์เดิม

ข้อ ๙
การจับกุมชั่วคราว

๑. ในกรณีเร่งด่วน คู่ภาคีฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอคู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งให้จับกุมบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวไว้ชั่วคราวได้ คำขอให้จับกุมตัวชั่วคราวจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยส่งไปยังภาคีที่ได้รับการร้องขอผ่านช่องทางการทูต หรือโดยผ่านองค์การตำรวจสากล

๒. คำร้องขอจะประกอบด้วย รูปพรรณของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว ที่อยู่ของบุคคลนั้นหากรู้ คำแถลงย่อเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี คำแถลงว่าได้มีหมายจับหรือได้มีคำพิพากษาว่ากระทำผิดสำหรับบุคคลนั้นดังระบุไว้ในข้อ ๗ และคำแถลงว่าจะได้ส่งคำร้องขอให้ส่งบุคคลดังกล่าวข้ามแดนตามมา

๓. จะมีการแจ้งผลของคำร้องขอแก่ภาคีที่ร้องขอโดยไม่ชักช้า

๔. การจับกุมชั่วคราวจะสิ้นสุดลง หากภายในระยะเวลาหกสิบวันหลังการจับกุมบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีที่ได้รับการร้องขอยังมิได้รับคำร้องขออย่างเป็นทางการให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่จำเป็นตามข้อ ๗

๕. การที่การจับกุมชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรค ๔ ของข้อนี้ จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการส่งบุคคลดังกล่าวข้ามแดน หากมีการส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารสนับสนุนที่ระบุไว้ในข้อ ๗ ตามมาในภายหลัง

ข้อ ๑๐
การส่งมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัว

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งโดยไม่ชักช้าผ่านช่องทางการทูตให้ภาคีที่ร้องขอทราบถึงการวินิจฉัยของตนเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. หากการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้รับการอนุมัติ ภาคีที่ได้รับการร้องขอและภาคีที่ร้องขอจะวินิจฉัยโดยการปรึกษาหารือถึงเรื่องการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๓. ภาคีที่ได้รับการร้องขอต้องให้เหตุผลในการปฏิเสธคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนบางส่วนหรือทั้งหมด

๔. จะถือว่าภาคีที่ร้องขอได้เพิกถอนคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หากมิได้รับตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวภายในสิบห้าวันหลังจากวันที่ได้ตกลงเรื่องการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตามวรรค ๕ ของข้อนี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะปล่อยตัวบุคคลนั้นเป็นอิสระทันที และอาจจะปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดเดียวกันนั้นได้

๕. หากคู่ภาคีฝ่ายหนึ่งไม่อาจมอบหรือรับตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวภายในเวลาที่ตกลงกันด้วยเหตุที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน ให้แจ้งให้คู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ คู่ภาคีจะวินิจฉัยโดยการปรึกษาหารือถึงเรื่องการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันใหม่ และให้นำข้อบทตามวรรค ๔ ของข้อนี้มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๑
การเลื่อนการมอบตัวและการมอบตัวชั่วคราว

๑. เมื่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกดำเนินคดีหรือกำลังรับโทษในภาคีที่ได้รับการร้องขอในความผิดนอกเหนือไปจากความผิดซึ่งขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจมอบตัวบุคคลดังกล่าว หรือเลื่อนการมอบตัวออกไปจนกระทั่งการดำเนินคดีเสร็จสิ้นลงหรือได้มีการรับโทษตามคำพิพากษาทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะแจ้งแก่ภาคีที่ร้องขอเกี่ยวกับการเลื่อนใดๆ

๒. ภายในขอบเขตที่กฎหมายอนุญาต และในกรณีบุคคลอยู่ในข่ายจะถูกส่งข้ามแดนได้ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจมอบตัวบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวเป็นการชั่วคราวให้แก่ภาคีที่ร้องขอเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟ้องร้องตามเงื่อนไขที่จะตกลงกันระหว่างคู่ภาคี ทั้งนี้ บุคคลที่ถูกส่งตัวกลับมายังภาคีที่ได้รับการร้องขอหลังจากการมอบตัวชั่วคราว อาจถูกมอบตัวคืนในที่สุดให้ภาคีที่ร้องขอเพื่อจะรับโทษตามคำพิพากษาที่กำหนด โดยเป็นไปตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้

ข้อ ๑๒
คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากหลายรัฐ

หากมีคำร้องขอให้ส่งบุคคลคนเดียวกันข้ามแดนจากคู่ภาคีฝ่ายหนึ่งและจากรัฐที่สามอีกหนึ่งรัฐหรือมากกว่า ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจตัดสินใจว่าจะส่งบุคคลนั้นข้ามแดนให้ตามคำขอใดก็ได้

ข้อ ๑๓
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

๑. บุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนภายใต้สนธิสัญญานี้ จะไม่ถูกควบคุมตัว พิจารณาคดีหรือลงโทษในดินแดนของภาคีที่ร้องขอสำหรับความผิดอื่นนอกเหนือจากความผิดที่อนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน และจะไม่ถูกส่งตัวข้ามแดนโดยภาคีนั้นไปยังรัฐที่สาม นอกจาก

ก) บุคคลนั้นได้ออกจากดินแดนของภาคีที่ร้องขอภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและได้กลับเข้าไปใหม่โดยสมัครใจ

ข) บุคคลนั้นมิได้ออกไปจากดินแดนของภาคีที่ร้องขอภายในสามสิบวันภายหลังจากที่มีอิสระที่จะกระทำเช่นนั้น หรือ

ค) ภาคีที่ได้รับการร้องขอได้ให้ความยินยอมกับการคุมขัง การพิจารณาคดีหรือการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับความผิดอื่นนอกจากความผิดที่อนุมัติให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน หรือกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐที่สาม เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจขอให้มีการส่งเอกสารหรือคำแถลงซึ่งระบุไว้ในข้อ ๗ รวมถึงคำให้การของบุคคลที่ถูกส่งตัวข้ามแดนที่เกี่ยวข้องกับความผิดนั้น

๒. บทบัญญัติเหล่านี้จะไม่ใช้บังคับกับความผิดที่กระทำขึ้นภายหลังการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๑๔
การส่งมอบทรัพย์สิน

๑. เท่าที่กฎหมายของตนอนุญาตไว้ และเมื่อได้รับการร้องขอจากภาคีที่ร้องขอ ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะยึดและจะส่งมอบทรัพย์สินพร้อมกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ก) ที่อาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือ

ข) ที่ได้มาโดยผลของการกระทำความผิด และพบอยู่ในความครอบครองของบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวในขณะที่ถูกจับกุมหรือค้นพบในภายหลัง

๒. ทรัพย์สินที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้จะส่งมอบให้ ถึงแม้ว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งได้อนุมัติแล้วไม่สามารถที่จะดำเนินการส่งได้ เนื่องจากบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวตาย หายสาบสูญ หรือหลบหนีไป

๓. เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกยึดหรือถูกริบในดินแดนของภาคี ที่ได้รับการร้องขอ ภาคีที่ได้รับการร้องขออาจยึดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราว หรือส่งมอบให้โดยมีเงื่อนไขว่าจะส่งทรัพย์สินนั้นคืนเพื่อใช้ในคดีอาญาที่กำลังดำเนินอยู่

๔. สิทธิใดๆ ในทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งภาคีที่ได้รับการร้องขอหรือรัฐหรือบุคคลอื่นใดอาจได้มานั้นจะได้รับความคุ้มครอง ในกรณีที่สิทธิดังกล่าวนี้มีอยู่ ทรัพย์สินนั้นจะถูกคืนตามคำร้องขอโดยไม่คิดค่าภาระใดๆ ให้แก่ภาคีที่ได้รับการร้องขอโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๕
การผ่านแดน

๑. เมื่อบุคคลจะถูกส่งข้ามแดนจากรัฐที่สามให้คู่ภาคีฝ่ายหนึ่งผ่านดินแดนของคู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง คู่ภาคีฝ่ายแรกต้องร้องขอต่อคู่ภาคีฝ่ายหลังเพื่อขออนุญาต ในกรณีที่ใช้การขนส่งทางอากาศและมิได้มีการกำหนดที่จะลงจอดในดินแดนของคู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุญาตเช่นว่านั้น

๒. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะอนุญาตตามคำร้องขอให้ผ่านแดนที่กระทำโดยคู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง หากคำร้องขอนั้นไม่ต้องห้ามตามกฎหมายของตน

ข้อ ๑๖
การแจ้งผลการดำเนินการ

ภาคีที่ร้องขอจะแจ้งให้ภาคีที่ได้รับการร้องขอในเวลาอันควรถึงข้อสนเทศเกี่ยวกับการฟ้องร้อง การพิจารณาคดี และการดำเนินการลงโทษต่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวหรือการส่งบุคคลนั้นข้ามแดนต่อไปยังรัฐที่สาม

ข้อ ๑๗
การช่วยเหลือและค่าใช้จ่าย

๑. ภาคีที่ได้รับการร้องขอจะปรากฏตัวในนามภาคีที่ร้องขอเพื่อดำเนินการตามกระบวนการที่เกิดจากคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในดินแดนของภาคีที่ได้รับการร้องขอจากการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจวบจนถึงเวลาส่งมอบตัวบุคคลซึ่งจะถูกส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้เป็นภาระของภาคีนั้น

ข้อ ๑๘
ความสัมพันธ์กับอนุสัญญาพหุภาคี

สนธิสัญญานี้จะไม่กระทบกระเทือนสิทธิและพันธกรณีที่คู่ภาคีมีอยู่ตามอนุสัญญาพหุภาคีใดๆ

ข้อ ๑๙
การระงับข้อพิพาท

ข้อพิพาทใดที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือการตีความสนธิสัญญานี้ให้ระงับโดยการปรึกษาหารือหรือการเจรจา

ข้อ ๒๐
การสัตยาบัน การมีผลใช้บังคับ และระยะเวลา

๑. สนธิสัญญานี้จะต้องได้รับการสัตยาบัน สัตยาบันสารจะแลกเปลี่ยนกันที่เวียงจันทน์ สนธิสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับสามสิบวันหลังจากวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาร

๒. คู่ภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกสนธิสัญญานี้เมื่อใดก็ได้ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยผ่านช่องทางการทูต สนธิสัญญานี้จะยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปอีกเพียงหกเดือนหลังจากวันที่คู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับการแจ้งดังกล่าว การบอกเลิกจะไม่กระทบกระเทือนต่อกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนใด ๆ ซึ่งได้เริ่มขึ้นก่อนที่จะมีการแจ้งดังกล่าว

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐแต่ละฝ่ายได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๒ เป็นภาษาไทย ลาว และอังกฤษ ภาษาไทยและลาวถูกต้องเท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกันในการตีความ ให้ใช้ฉบับภาษาอังกฤษเป็นเกณฑ์

สำหรับราชอาณาจักรไทย	สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ)	(นายสมสะหวาด เล่งสะหวัด)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ สมควรมีกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๙๙ ก/หน้า ๑๐/๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
พ.ศ. ๒๕๒๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗
เป็นปีที่ ๓๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พ.ศ. ๒๕๒๗”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ให้เป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ท้ายพระราชบัญญัตินี้

การแก้ไขเพิ่มเติมประเภทความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ในข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญาตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ป. ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)

สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่ง
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และ รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ด้วยความปรารถนาที่จะทำให้ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งสองในการปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

จึงได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
ข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ตกลงที่จะส่งให้แก่กันและกันภายใต้พฤติการณ์และเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในสนธิสัญญานี้ ซึ่งตัวบุคคลที่พบในดินแดนของตน ซึ่งกำลังถูกกล่าวหาหรือถูกดำเนินคดี ถูกตัดสินว่ามีความผิด หรือถูกพิพากษาลงโทษในความผิดใดความผิดหนึ่งในข้อ ๒ ของสนธิสัญญานี้ ซึ่งได้กระทำในดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งหรือนอกดินแดนนั้นภายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อ ๔

ข้อ ๒
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

๑. บุคคลที่จะถูกส่งตัวได้ตามบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญานี้คือ บุคคลที่กำลังถูกกล่าวหาหรือถูกดำเนินคดี ถูกตัดสินว่ามีความผิดหรือถูกพิพากษาลงโทษในความผิดใดความผิดหนึ่งดังต่อไปนี้ และความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่มีโทษตามกฎหมายของภาคีทั้งสองฝ่ายซึ่งอาจเป็นโทษประหารชีวิต หรือจำคุก หรือทำให้ปราศจากเสรีภาพเป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑ ปี

ก) ฆ่าหรือทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ข) ข่มขืนกระทำชำเรา กระทำอนาจาร กระทำการทางเพศที่ผิดกฎหมายกับหรือต่อผู้เยาว์ภายในอายุที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญาของภาคีทั้งสองฝ่าย

ค) ลักพาตัว

ง) ทำร้ายร่างกาย

จ) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ

ฉ) เอาคนลงเป็นทาส และความผิดอื่นในทำนองเดียวกัน

ช) ชิงทรัพย์ ลักทรัพย์

ซ) ยักยอก ฉ้อโกง หลอกลวง

ฌ) กรรโชก ข่มขู่ รีดเอาทรัพย์

ญ) ให้สินบนและฉ้อราษฎร์บังหลวง

ฎ) แก้ไขเอกสารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เบิกความเท็จ แสดงทำและใช้พยานหลักฐานอันเป็นเท็จ

ฏ) ปลอมเอกสาร ปลอมเงินตรา และความผิดที่เกี่ยวข้อง

ฐ) นำสินค้าเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ฑ) วางเพลิง ทำลายหรือทำให้ทรัพย์สินเสียหายโดยเจตนาหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ฒ) ยึดอากาศยาน กระทำการอันเป็นโจรสลัด ก่อการจลาจลในเรือ

ณ) ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ยาอันตรายหรือยาต้องห้าม หรือวัตถุเคมีต้องห้าม

ด) ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืน วัตถุระเบิดหรือเครื่องมือในการวางเพลิง

๒. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้กระทำได้สำหรับการร่วมกระทำความผิดใดๆ ที่ระบุไว้ในข้อนี้ ทั้งในฐานะตัวการหรือผู้สนับสนุนและผู้สมคบ รวมทั้งการพยายามหรือวางแผนกระทำความผิดใดที่กล่าวไว้ข้างต้น ถ้าการร่วมกระทำ การพยายามหรือวางแผนเหล่านั้นเป็นความผิดที่มีโทษตามกฎหมายของภาคีทั้งสองฝ่ายโดยการจำคุกหรือทำให้ปราศจากเสรีภาพเป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑ ปี

๓. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจกระทำได้โดยดุลยพินิจของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอในความผิดอื่นใดที่อาจส่งตัวให้กันได้ตามกฎหมายของภาคีทั้งสองฝ่ายด้วย

๔. ถ้ามีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดใดที่รวมอยู่ในวรรค ๑, ๒ และ ๓ ของข้อนี้และความผิดนั้นมีโทษตามกฎหมายของภาคีทั้งสองฝ่ายโดยการจำคุกหรือทำให้ปราศจากเสรีภาพเป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑ ปี การส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดนั้นจะเป็นไปตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานี้ ไม่ว่ากฎหมายของภาคีทั้งสองฝ่ายจะจัดประเภทความผิดนั้นไว้ในความผิดประเภทเดียวกัน หรือเรียกชื่อความผิดเหมือนกันหรือไม่ก็ตาม หากองค์ประกอบของความผิดนั้นตรงกับองค์ประกอบของความผิดฐานหนึ่งหรือมากกว่าที่กล่าวไว้ในข้อนี้ตามกฎหมายของภาคีทั้งสองฝ่าย

ข้อ ๓
สถานที่ที่กระทำความผิด

ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธที่จะส่งบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวข้ามแดนสำหรับความผิดซึ่งตามกฎหมายของตนถือว่ากระทำทั้งหมดหรือบางส่วนในอาณาเขตของตน หรือ ณ สถานที่ซึ่งถือว่าเป็นอาณาเขตของตน

ข้อ ๔
อาณาเขตที่สนธิสัญญาใช้

๑. ในสนธิสัญญานี้ การอ้างถึงอาณาเขตของภาคีหมายถึงการอ้างถึงอาณาเขตทั้งหมดภายใต้เขตอำนาจของภาคีฝ่ายนั้น และหมายถึงเรือ อากาศยานที่จดทะเบียนในภาคีฝ่ายนั้น ถ้าในขณะที่กระทำความผิดอากาศยานนั้นกำลังบินอยู่หรือเรือนั้นอยู่ในทะเลหลวง เพื่อวัตถุประสงค์แห่งสนธิสัญญานี้ ให้ถือว่าอากาศยานกำลังบินอยู่นับตั้งแต่ขณะที่ประตูภายนอกทั้งหมดของอากาศยานปิดหลังจากผู้โดยสารขึ้นเครื่องจนกระทั่งขณะที่ประตูบานใดเปิดออกเพื่อผู้โดยสารลงจากเครื่อง

๒. เมื่อความผิดซึ่งถูกร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้กระทำนอกอาณาเขตของภาคีฝ่ายที่ร้องขอ ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอมีอำนาจอนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ถ้ากฎหมายของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอบัญญัติการลงโทษความผิดที่ได้กระทำในพฤติการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

๓. การกำหนดอาณาเขตของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอให้เป็นไปตามกฎหมายแห่งชาติของตน

ข้อ ๕
ความผิดทางการเมือง

๑. จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าความผิดที่ได้รับการร้องขอนั้นภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง

๒. ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นว่าคดีใดเป็นความผิดทางการเมืองหรือไม่ ให้คำวินิจฉัยของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอเป็นเด็ดขาด

๓. การปลงชีวิตหรือพยายามปลงชีวิตประมุขแห่งรัฐหรือผู้รักษาการแทนประมุขแห่งรัฐหรือหัวหน้าคณะรัฐบาลของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือสมาชิกในครอบครัวของบุคคลดังกล่าว มิให้ถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง ตามความมุ่งประสงค์แห่งสนธิสัญญานี้

ข้อ ๖
การส่งคนชาติข้ามแดน

๑. ภาคีแต่ละฝ่ายมีสิทธิที่จะปฏิเสธการส่งคนชาติของตนข้ามแดน

๒. ถ้าภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอไม่ส่งคนชาติของตนข้ามแดน ภาคีฝ่ายนั้นจะต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อดำเนินคดีต่อไปตามคำร้องขอของภาคีฝ่ายที่ร้องขอเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีฝ่ายที่ร้องขอจะต้องส่งสำนวน ข้อสนเทศ และพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่เกี่ยวกับความผิดนั้นให้แก่ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอ

๓. แม้จะมีวรรค ๒ ของข้อนี้ ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอไม่ต้องเสนอคดีนั้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อดำเนินคดี ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นไม่มีอำนาจในคดีนั้น

ข้อ ๗
ข้อยกเว้นของข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีต่อไปนี้

ก) เมื่อบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวได้ถูกพิจารณาคดีและได้มีคำพิพากษาให้ปล่อยตัว หรือได้รับโทษในดินแดนของรัฐที่สามสำหรับความผิดที่ได้รับการร้องขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว

ข) เมื่อการฟ้องคดีหรือการบังคับโทษสำหรับความผิดนั้นต้องห้ามโดยอายุความหรือขาดอายุความตามกฎหมายของภาคีฝ่ายที่ร้องขอ

ค) เมื่อความผิดนั้นเป็นการละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับทางทหารที่มิใช่ความผิดตามกฎหมายอาญาทั่วไป

ข้อ ๘
การไม่ลงโทษซ้ำ

จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีต่อไปนี้

ก) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วต่อบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวเกี่ยวกับความผิดซึ่งได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข) ถ้าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกดำเนินคดีหรือถูกฟ้องคดีแล้ว หรือถูกพิจารณาคดีและได้รับการพิพากษาให้ปล่อยตัว หรือถูกลงโทษตามคำพิพากษาแล้วโดยภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอสำหรับความผิดที่มีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๙
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

บุคคลผู้ถูกส่งตัวข้ามแดนจะไม่ถูกฟ้องคดี ถูกพิพากษาลงโทษหรือถูกควบคุมหรือขังสำหรับความผิดใด ๆ ซึ่งได้กระทำก่อนการส่งตัวบุคคลนั้น นอกเหนือจากความผิดที่เป็นเหตุให้บุคคลนั้นถูกส่งข้ามแดน เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

ก) เมื่อภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอซึ่งได้ส่งตัวบุคคลนั้นยินยอมคำร้องขอให้ให้ความยินยอมจะต้องส่งให้ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอพร้อมกับเอกสารที่ระบุไว้ในข้อ ๑๖ ในกรณีที่ความผิดที่ขอให้ให้ความยินยอมนั้นเป็นความผิดที่จะต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามบทบัญญัติของข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญานี้แล้ว จะต้องให้ความยินยอมเสมอ

ข) เมื่อบุคคลนั้นมีโอกาสจะออกจากอาณาเขตของภาคีที่ถูกส่งตัวไป แต่มิได้ออกไปภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัวเด็ดขาดแล้ว หรือได้กลับเข้ามาในอาณาเขตนั้นอีกภายหลังที่ได้ออกไปแล้ว

ข้อ ๑๐
การจับกุมชั่วคราว

๑. ในกรณีเร่งด่วนเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีฝ่ายที่ร้องขออาจร้องขอให้จับกุมบุคคลที่ต้องการตัวไว้ชั่วคราว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอจะวินิจฉัยเรื่องนี้ตามกฎหมายของตน

๒. ในคำร้องขอให้จับกุมชั่วคราวจะต้องแจ้งว่ามีเอกสารที่ระบุไว้ในข้อ ๑๖ อยู่แล้ว และประสงค์จะส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน คำร้องขอจะต้องแจ้งด้วยว่าความผิดใดที่จะขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและความผิดเช่นว่านั้นได้เกิดขึ้นเมื่อใดและที่ใด พร้อมทั้งแจ้งรูปพรรณของบุคคลที่ต้องการตัวเท่าที่จะทำได้

๓. คำร้องขอให้จับกุมชั่วคราวนั้น ในประเทศไทย จะต้องส่งให้อธิบดีกรมตำรวจ และในประเทศฟิลิปปินส์ จะต้องส่งให้สำนักงานสอบสวนแห่งชาติ โดยจะส่งผ่านทางการทูตหรือส่งโดยตรงทางไปรษณีย์หรือโทรเลขหรือโดยผ่านทางองค์การตำรวจสากล (อินเตอร์โปล) ก็ได้

๔. ภาคีฝ่ายที่ร้องขอจะต้องได้รับแจ้งผลของการร้องขอโดยไม่ชักช้า

๕. การจับกุมชั่วคราวอาจสิ้นสุดลงถ้าภายในระยะเวลา ๒๐ วันหลังการจับกุมภาคีฝ่ายที่ได้รับคำร้องขอมิได้รับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่ระบุไว้ในข้อ ๑๖

๕. การปล่อยตัวจากการจับกุมชั่วคราวจะไม่กระทบกระเทือนต่อการจับกุมใหม่และการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนในภายหลัง

ข้อ ๑๑
การส่งตัวบุคคลที่จะส่งข้ามแดน

๑. ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอต้องแจ้งโดยผ่านทางการทูตให้ภาคีฝ่ายที่ร้องขอทราบการวินิจฉัยของตนเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๒. การปฏิเสธคำร้องขอใด ๆ ต้องให้เหตุผลประกอบด้วย

๓. ถ้าคำร้องขอได้รับความเห็นชอบ ภาคีฝ่ายที่ร้องขอจะได้รับแจ้งให้ทราบถึงสถานที่และวันส่งตัว ตลอดจนระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวได้ถูกคุมขังเพื่อการส่งตัวด้วย

๔. ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติวรรค ๕ ของข้อนี้ ถ้าบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวมิได้ถูกรับเอาตัวไปในวันนัดหมาย บุคคลนั้นอาจได้รับการปล่อยตัวหลังจากพ้นกำหนด ๑๕ วัน และไม่ว่าในกรณีใดๆ จะต้องได้รับการปล่อยตัวหลังจากพ้นกำหนด ๓๐ วัน และภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธที่จะส่งบุคคลผู้นั้นข้ามแดนในความผิดเดียวกันนั้นได้

๕. ถ้าโดยพฤติการณ์นอกเหนือการควบคุมทำให้ภาคีฝ่ายหนึ่งไม่อาจส่งตัวหรือรับตัวบุคคลที่จะส่งข้ามแดนได้ ภาคีฝ่ายนั้นจะต้องแจ้งให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ภาคีทั้งสองฝ่ายจะต้องตกลงกันในเรื่องวันส่งตัวครั้งใหม่ และให้ใช้บทบัญญัติวรรค ๔ ของข้อนี้บังคับ

ข้อ ๑๒
การเลื่อนการส่งตัว

ภายหลังจากที่ได้วินิจฉัยคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขออาจเลื่อนการส่งตัวบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัว เพื่อดำเนินคดีต่อบุคคลนั้นโดยภาคีฝ่ายนั้นสำหรับความผิดนอกเหนือจากความผิดซึ่งได้มีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ได้ หรือถ้าบุคคลนั้นถูกพิพากษาลงโทษในความผิดนั้นแล้ว เพื่อให้บุคคลนั้นรับโทษในอาณาเขตของภาคีฝ่ายนั้น

ข้อ ๑๓
การส่งมอบทรัพย์สิน

๑. เท่าที่กฎหมายของตนอนุญาตไว้และเมื่อได้รับการร้องขอจากภาคีฝ่ายที่ร้องขอภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอต้องยึดและส่งมอบทรัพย์สิน

ก) ซึ่งอาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือ

ข) ซึ่งได้มาโดยผลของการกระทำความผิดและพบว่าอยู่ในความครอบครองของบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวขณะที่ถูกจับกุมหรือค้นพบในภายหลัง

๒. ทรัพย์สินที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของข้อนี้ต้องส่งมอบ ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามที่ตกลงกันไว้ได้เนื่องจากบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวตายหรือหลบหนีไป

๓. เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกยึดหรือถูกริบในอาณาเขตของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอในคดีอาญาซึ่งกำลังดำเนินอยู่ ภาคีฝ่ายนั้นอาจยึดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราว หรือส่งมอบให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งโดยมีเงื่อนไขว่าจะส่งทรัพย์สินนั้นคืน

๔. สิทธิใดๆ ในทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอหรือรัฐอื่นใด อาจได้มานั้นจะต้องได้รับความคุ้มครอง ในกรณีที่สิทธิดังกล่าวนี้มีอยู่ จะต้องคืนทรัพย์สินนั้นโดยไม่มีค่าภาระใดๆ ให้แก่ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๔
วิธีพิจารณา

วิธีพิจารณาเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการจับกุมชั่วคราวซึ่งบุคคลที่ถูกขอให้ส่งข้ามแดนให้เป็นไปตามกฎหมายของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอเพียงฝ่ายเดียว

ข้อ ๑๕
ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอาณาเขตของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอโดยเหตุแห่งการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ให้ภาคีฝ่ายนั้นเป็นผู้ออก

ข้อ ๑๖
คำร้องขอและเอกสารสนับสนุน

๑. คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรและในประเทศไทย จะต้องส่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และในประเทศฟิลิปปินส์จะต้องส่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมโดยผ่านทางการทูต

๒. คำร้องขอจะต้องสนับสนุนโดย

ก) ต้นฉบับคำพิพากษาหรือสำเนาที่มีการรับรองซึ่งใช้บังคับได้ทันที หรือของหมายจับหรือคำสั่งอื่นซึ่งมีผลบังคับเช่นเดียวกันและได้ออกตามวิธีการที่วางไว้ในกฎหมายของภาคีฝ่ายที่ร้องขอ

ข) คำแถลงเกี่ยวกับความผิดที่ได้มีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งระบุเวลาและสถานที่ที่ความผิดเกิดขึ้น ลักษณะตามกฎหมายของความผิดและอ้างบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องไว้ให้แน่นอนเท่าที่จะทำได้

ค) สำเนาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือเมื่อไม่อาจทำได้คำแถลงเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและรูปพรรณที่แน่นอนเท่าที่จะทำได้ของบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัว พร้อมทั้งข้อสนเทศอื่นใดซึ่งจะช่วยให้รู้จักตัวและสัญชาติของบุคคลนั้นด้วย

๓. เอกสารที่จะให้ในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องจัดทำเป็นภาษาอังกฤษ

ข้อ ๑๗
คำร้องขอซ้อน

ภาคีซึ่งได้รับคำร้องขอให้ส่งบุคคลคนเดียวกันข้ามแดนสองคำร้องขอหรือมากกว่านั้น ไม่ว่าเพื่อความผิดเดียวกันหรือความผิดที่ต่างกันจะวินิจฉัยว่าจะส่งตัวบุคคลที่ถูกร้องขอนั้นให้แก่รัฐที่ร้องขอรัฐใด โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเป็นไปได้ของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนอีกต่อหนึ่งระหว่างรัฐที่ร้องขอเหล่านั้น ความหนักเบาของความผิดแต่ละความผิด สถานที่ที่ได้กระทำความผิด สัญชาติของบุคคลที่ถูกร้องขอ วันที่ที่ได้รับคำร้องขอและบทบัญญัติของความตกลงส่งผู้ร้ายข้ามแดนใดๆ ระหว่างภาคีฝ่ายนั้นกับรัฐที่ร้องขออื่น ๆ

ข้อ ๑๘
การระงับข้อพิพาท

ข้อพิพาทใด ๆ ระหว่างภาคีทั้งสองฝ่ายอันเกิดขึ้นจากการตีความหรือการดำเนินการให้เป็นไปตามสนธิสัญญานี้ จะต้องระงับโดยสันติด้วยการปรึกษาหารือหรือการเจรจากัน

ข้อ ๑๙
การเริ่มใช้บังคับ

สนธิสัญญานี้จะเริ่มใช้บังคับในวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารกัน

ข้อ ๒๐
การบอกเลิก

ภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจบอกเลิกสนธิสัญญานี้ในเวลาใดก็ได้ โดยการแจ้งล่วงหน้าหกเดือนถึงเจตนาที่จะบอกเลิกไปยังภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง การบอกเลิกสนธิสัญญาดังกล่าว จะไม่เป็นการเสื่อมเสียแก่การดำเนินคดีใดๆ ซึ่งได้เริ่มไปแล้วก่อนวันแจ้งนั้น

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตนแต่ละฝ่าย ได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ มะนิลา เมื่อวันที่สิบหก มีนาคม คริสต์ศักราชหนึ่งพันเก้าร้อยแปดสิบเอ็ด เป็นภาษาอังกฤษ

สำหรับ	สำหรับ
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย	รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
สิทธิ เศวตศิลา	คาร์ลอส พี. โรมูโล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ	การต่างประเทศ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์ได้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ในการนี้จะต้องมีกฎหมายเพื่ออนุวัตการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว ประกอบกับโดยที่สนธิสัญญาดังกล่าว อาจมีการตกลงในระดับรัฐบาลเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมประเภทความผิดที่ระบุไว้ให้ผู้กระทำผิด ฯลฯ อาจถูกส่งตัวข้ามแดนได้ ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมนี้เป็นเรื่องในรายละเอียด สมควรบัญญัติให้มีผลใช้บังคับได้เมื่อประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว โดยไม่จำต้องตราเป็นพระราชบัญญัติอีกครั้งหนึ่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑/ตอนที่ ๑๑๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๓๐ สิงหาคม ๒๕๒๗

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย พ.ศ. ๒๕๒๒”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซียให้เป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ท้ายพระราชบัญญัตินี้

การแก้ไขเพิ่มเติมรายชื่อความผิดในภาคผนวกแห่งสนธิสัญญาตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โหตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

สนธิสัญญา
ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

และ

รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

มีความปรารถนาที่จะกระชับความผูกพันแห่งมิตรภาพที่มีมาในประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศทั้งสอง

พิจารณาเห็นว่า เพื่อความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิผลระหว่างประเทศทั้งสองในกระบวนการยุติธรรมนั้น จะต้องมีการทำสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันไว้

จึงได้ทำความตกลงกัน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑
ข้อผูกพันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติและเงื่อนไขตามที่ระบุในสนธิสัญญานี้ รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย รับว่าจะส่งตัวบุคคลทุกคน ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีฝ่ายที่ร้องขอกำลังดำเนินคดี หรือซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องการตัวเพื่อลงโทษตามคำพิพากษา ให้แก่กันและกัน

ข้อ ๒
ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

(๑) ให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้สำหรับความผิดบรรดาที่มีรายชื่ออยู่ในภาคผนวกแห่งสนธิสัญญานี้

(๒) ความผิดบรรดาที่บัญญัติไว้ในวรรค (๑) ของข้อนี้ ให้รวมถึงการใช้ สนับสนุน และการพยายามกระทำความผิดเช่นว่านั้นด้วย

(๒) การแก้ไขเพิ่มเติมภาคผนวกที่กล่าวไว้ในวรรค (๑) อาจกระทำได้เป็นครั้งคราว โดยความตกลงร่วมกันระหว่างภาคีทั้งสองฝ่าย ความตกลงเช่นว่านั้นให้บันทึกไว้ในหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูต

ข้อ ๓
ความผิดทางการเมือง

---

(๑) จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าความผิดที่ได้รับการร้องขอนั้นภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง

(๓) การปลงชีวิตหรือพยายามปลงชีวิตประมุขแห่งรัฐ หรือสมาชิกในครอบครัวของประมุขแห่งรัฐ หรือผู้รักษาการแทนประมุขแห่งรัฐ มิให้ถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งสนธิสัญญานี้

ข้อ ๔
การส่งคนชาติข้ามแดน

(๑) ภาคีแต่ละฝ่ายมีสิทธิที่จะปฏิเสธการส่งคนชาติของตนข้ามแดน

(๒) ถ้าภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอไม่ส่งคนชาติของตนข้ามแดนเมื่อภาคีฝ่ายที่ร้องขอได้ร้องขอมา ภาคีฝ่ายนั้นจะต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องร้องต่อไป เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ภาคีฝ่ายที่ร้องขอจะต้องส่งสำนวน ข้อสนเทศ และพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่เกี่ยวกับความผิดนั้นให้แก่ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอ

(๔) โดยไม่คำนึงถึงวรรค (๒) ของข้อนี้ ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอไม่ต้องเสนอคดีนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของตนเพื่อฟ้องร้อง ถ้าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่มีอำนาจในคดีนั้น

ข้อ ๕
สถานที่ที่ความผิดเกิดขึ้น

ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธที่จะส่งบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวข้ามแดนสำหรับความผิดซึ่งตามกฎหมายของตนถือว่าเกิดขึ้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในอาณาเขตของตน หรือ ณ สถานที่ซึ่งถือว่าเป็นอาณาเขตของตน

ข้อ ๖
ความผิดเดียวกันซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินคดี

ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธที่จะส่งบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวข้ามแดนถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีเช่นว่านั้นกำลังดำเนินคดีต่อบุคคลผู้นั้นอยู่เกี่ยวกับความผิดซึ่งได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๗
การไม่ลงโทษซ้ำ

จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้วต่อบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวเกี่ยวกับความผิดซึ่งได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๘
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพิจารณาความผิดเฉพาะเรื่อง

บุคคลผู้ถูกส่งตัวข้ามแดนแล้วจะไม่ถูกฟ้อง ถูกลงโทษ หรือถูกคุมขังสำหรับความผิดใดๆ ซึ่งได้กระทำก่อนส่งตัวบุคคลนั้น นอกจากความผิดที่บุคคลนั้นถูกส่งข้ามแดน เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(ก) เมื่อภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอ ซึ่งได้ส่งตัวบุคคลนั้นยินยอม คำร้องขอให้ให้ความยินยอมจะต้องส่งให้ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอพร้อมกับเอกสารที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๕ และในกรณีที่ความผิดที่ขอให้ให้ความยินยอมนั้น เป็นความผิดที่จะต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามบทบัญญัติของข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญานี้แล้วจะต้องให้ความยินยอมเสมอ

(ข) เมื่อบุคคลนั้นมีโอกาสจะออกจากอาณาเขตของภาคีที่ตนได้ถูกส่งตัวไปให้ แต่มิได้ออกไปภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัวเด็ดขาดแล้ว หรือได้กลับเข้ามาในอาณาเขตนั้นอีกภายหลังที่ได้ออกไปแล้ว

ข้อ ๙
การจับกุมชั่วคราว

(๑) ในกรณีเร่งด่วน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีฝ่ายที่ร้องขออาจร้องขอให้จับกุมบุคคลที่ต้องการตัวไว้ชั่วคราว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอจะวินิจฉัยเรื่องนี้ตามกฎหมายของตน

(๒) ในคำร้องขอให้จับกุมชั่วคราวจะต้องระบุว่ามีเอกสารที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๕ อยู่แล้ว และว่าตนตั้งใจจะส่งคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน คำร้องขอนั้นจะต้องระบุด้วยว่า ความผิดใดที่จะร้องขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความผิดเช่นว่านั้นได้เกิดขึ้นเมื่อใด และที่ใด กับจะต้องแจ้งรูปพรรณของบุคคลที่ต้องการตัวเท่าที่จะทำได้

(๓) คำร้องขอให้จับกุมชั่วคราวนั้น ในประเทศไทยจะต้องส่งให้อธิบดีกรมตำรวจ และในประเทศอินโดนีเซียจะต้องส่งให้สำนักงานกลางแห่งชาติ (เอน.ซี.บี) อินโดนีเซีย องค์การตำรวจสากล โดยจะส่งโดยทางการทูตหรือส่งโดยตรงทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือโดยผ่านทางองค์การตำรวจสากล (อินเตอร์โปล) ก็ได้

(๔) ภาคีฝ่ายที่ร้องขอจะต้องได้รับแจ้งผลการร้องขอของตนโดยไม่ชักช้า

(๕) การจับกุมชั่วคราวอาจให้สิ้นสุดลงถ้าภายในระยะเวลา ๒๐ วันหลังการจับกุม ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอมิได้รับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและเอกสารที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๕

(๕) การปล่อยตัวจะไม่เป็นการกระทบกระเทือนแก่การจับกุมใหม่และการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าได้รับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนในภายหลัง

ข้อ ๑๐
การส่งตัวบุคคลที่จะส่งข้ามแดน

(๑) ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอจะต้องแจ้งโดยทางการทูตให้ภาคีฝ่ายที่ร้องขอทราบการวินิจฉัยของตนเกี่ยวกับคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

(๒) การปฏิเสธคำร้องขอใด ๆ จะต้องให้เหตุผลประกอบด้วย

(๓) ถ้ามีการตกลงตามคำร้องขอ จะต้องแจ้งให้ภาคีฝ่ายที่ร้องขอทราบสถานที่และวันส่งตัว ตลอดจนระยะเวลาที่บุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวได้ถูกคุมขังเพื่อการส่งตัวด้วย

(๔) ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติวรรค (๕) ของข้อนี้ ถ้าบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวมิได้ถูกรับเอาตัวไปในวันนัดหมาย บุคคลนั้นอาจได้รับการปล่อยตัวหลังจากพ้นเวลา ๑๕ วัน และไม่ว่าในกรณีใดๆ จะต้องได้รับการปล่อยตัวหลังจากพ้นเวลา ๓๐ วัน และภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขออาจปฏิเสธที่จะส่งบุคคลผู้นั้นข้ามแดนในความผิดเดียวกันนั้นได้

(๕) ถ้าโดยพฤติการณ์นอกเหนือการควบคุมของภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทำให้ภาคีฝ่ายนั้นไม่อาจส่งตัวหรือรับตัวบุคคลที่จะต้องส่งข้ามแดนนั้นได้ ภาคีฝ่ายนั้นจะต้องแจ้งให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ภาคีทั้งสองฝ่ายจะต้องตกลงกันในเรื่องวันส่งตัวครั้งใหม่ และให้ใช้บทบัญญัติวรรค ๔ ของข้อนี้บังคับ

ข้อ ๑๑
การเลื่อนการส่งตัว

ภายหลังจากที่ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอได้วินิจฉัยในเรื่องคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว ภาคีฝ่ายนั้นอาจเลื่อนการส่งตัวบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัว เพื่อดำเนินคดีต่อบุคคลนั้นโดยภาคีฝ่ายนั้นก็ได้ หรือถ้าบุคคลนั้นได้ถูกตัดสินลงโทษแล้ว เพื่อบุคคลนั้นจะได้รับโทษในอาณาเขตของภาคีฝ่ายนั้น สำหรับความผิดนอกเหนือจากความผิดซึ่งได้มีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ข้อ ๑๒
การส่งมอบทรัพย์สิน

(๑) เท่าที่กฎหมายของตนอนุญาตไว้ และเมื่อได้รับการร้องขอจากภาคีฝ่ายที่ร้องขอ ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอจะต้องยึดและส่งมอบทรัพย์สิน

(ก) ซึ่งอาจต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือ

(ข) ซึ่งได้มาโดยผลการกระทำความผิดและซึ่งพบว่าอยู่ในความครอบครองของบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวขณะที่ถูกจับกุม หรือซึ่งค้นพบในภายหลัง

(๒) จะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่กล่าวไว้ในวรรค (๑) ของข้อนี้ แม้ว่าจะมิได้ดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนดังที่ได้ตกลงกันไว้ เนื่องจากบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัวได้ตายหรือได้หลบหนีไป

(๓) เมื่อทรัพย์ดังกล่าวจะต้องถูกยึดหรือถูกริบในอาณาเขตของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาซึ่งกำลังดำเนินอยู่ ภาคีฝ่ายนั้นอาจยึดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราว หรือส่งมอบให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งโดยมีเงื่อนไขว่าจะส่งทรัพย์สินนั้นคืน

(๕) สิทธิใด ๆ ในทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอหรือบุคคลที่สามอาจได้มานั้นจะต้องได้รับความคุ้มครอง ในกรณีที่สิทธิดังกล่าวนี้มีอยู่ จะต้องคืนทรัพย์สินนั้นโดยไม่มีค่าภาระใดๆ ให้แก่ภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๓
วิธีพิจารณา

วิธีพิจารณาเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการจับกุมชั่วคราว ซึ่งบุคคลที่ถูกขอให้ส่งข้ามแดน ให้เป็นไปตามกฎหมายของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอเพียงฝ่ายเดียว

ข้อ ๑๔
ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอาณาเขตของภาคีฝ่ายที่ได้รับการร้องขอโดยเหตุแห่งการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ให้ภาคีฝ่ายนั้นเป็นผู้ออก

ข้อ ๑๕
คำร้องขอและเอกสารสนับสนุน

(๑) คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร และในประเทศไทยจะต้องส่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และในประเทศอินโดนีเซียจะต้องส่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยทางการทูต

(๒) คำร้องขอจะต้องมีเอกสารสนับสนุน คือ

(ก) ต้นฉบับหรือสำเนาที่มีการรับรองของคำพิพากษาลงโทษซึ่งใช้บังคับได้ทันที หรือของหมายจับหรือคำสั่งอื่นซึ่งมีผลบังคับเช่นเดียวกัน และได้ออกตามระเบียบการที่วางไว้ในกฎหมายของภาคีฝ่ายที่ร้องขอ

(ข) คำแถลงเกี่ยวกับความผิดที่ได้มีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งระบุเวลาและสถานที่ที่ความผิดเกิดขึ้น ลักษณะตามกฎหมายของความผิด และการอ้างบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องไว้ให้แน่นอนเท่าที่จะทำได้ และ

(ค) สำเนาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และรูปพรรณที่แน่นอนเท่าที่จะทำได้ของบุคคลซึ่งถูกขอให้ส่งตัว พร้อมทั้งข้อสนเทศอื่นใดซึ่งจะช่วยให้รู้จักตัวและสัญชาติของบุคคลนั้นด้วย

(๓) เอกสารที่จะให้ในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะต้องจัดทำเป็นภาษาอังกฤษ

ข้อ ๑๖
การระงับข้อพิพาท

ข้อพิพาทใด ๆ ระหว่างภาคีทั้งสองฝ่ายอันเกิดขึ้นจากการตีความ หรือการดำเนินการให้เป็นผลตามสนธิสัญญานี้ จะต้องระงับโดยสันติด้วยการปรึกษาหารือหรือด้วยการเจรจากัน

ข้อ ๑๗
การเริ่มใช้บังคับ

สนธิสัญญานี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และจะเริ่มใช้บังคับในวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารกัน

ข้อ ๑๘
การเลิกใช้

ภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจบอกเลิกสนธิสัญญานี้ในเวลาใดก็ได้ โดยการบอกกล่าวล่วงหน้าหกเดือนถึงเจตนาที่จะบอกเลิกไปยังภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง

การเลิกสนธิสัญญานี้จะไม่เป็นการเสียหายแก่การดำเนินคดีใดๆ ซึ่งได้เริ่มไปแล้วก่อนวันเลิกเช่นว่านั้น

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตนแต่ละฝ่าย ได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ยี่สิบเก้า มิถุนายน คริสตศักราชหนึ่งพันเก้าร้อยเจ็ดสิบหก เป็นภาษาไทย ภาษาอินโดนีเซีย และภาษาอังกฤษ ตัวบททุกฉบับใช้เป็นหลักฐานได้เท่ากัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกัน ให้ถือตัวบทภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

สำหรับรัฐบาลแห่ง ราชอาณาจักรไทย พิชัย รัตตกุล	สำหรับรัฐบาลแห่ง สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มอคตาร์ กุสุมาตมัดจา

ภาคผนวกที่อ้างถึงในข้อ ๒
รายชื่อความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

---

(๑) ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
(๒) ฆ่าผู้อื่นโดยประมาท หรือฆ่าผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่ถึงขั้นฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
(๓) ข่มขืนกระทำชำเรา
(๔) พรากผู้เยาว์และลักพาตัว
(๕) ทำร้ายร่างกาย
(๖) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบ
(๗) ซื้อหรือจำหน่ายบุคคลใดเพื่อจะเอาบุคคลนั้นลงเป็นทาส หรือติดต่อซื้อขายทาสเป็นปกติวิสัย
(๘) ความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับหญิงและเด็กหญิง
(๙) บุกรุกเข้าไปในเคหสถาน ลักทรัพย์ในเคหสถาน ลักทรัพย์ และความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
(๑๐) ชิงทรัพย์
(๑๑) ปลอมเอกสารและความผิดที่เกี่ยวข้อง
(๑๒) เบิกความเท็จ แสดง ทำ และใช้พยานหลักฐานเท็จ
(๑๓) ทำลายทรัพย์สินหรือทำให้ทรัพย์สินเสียหาย โดยจงใจหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(๑๔) ยักยอก
(๑๕) ฉ้อโกงและหลอกลวง
(๑๖) ให้สินบนและฉ้อราษฎร์บังหลวง
(๑๗) กรรโชก
(๑๘) ความผิดเกี่ยวกับธนบัตร เหรียญกษาปณ์ และแสตมป์ของรัฐบาล
(๑๙) นำสินค้าเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(๒๐) วางเพลิง
(๒๑) ความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาอันตรายและยาเสพติดให้โทษ
(๒๒) มีไว้ในครอบครองหรือค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุน หรือวัตถุระเบิดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(๒๓) โจรสลัดตามกฎหมายระหว่างประเทศ
(๒๔) จมหรือทำลายเรือในทะเล หรือสมคบกันกระทำความผิดดังกล่าว
(๒๕) ประทุษร้ายบนเรือในทะเลหลวงโดยเจตนาฆ่า หรือทำร้ายร่างกาย
(๒๖) ก่อการจลาจลหรือสมคบกันเพื่อก่อการจลาจลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในเรือในทะเลหลวงต่ออำนาจหน้าที่ของนายเรือ
(๒๗) ความผิดอื่นใดที่เพิ่มเติมจากภาคผนวกนี้ตามวรรค (๓) ของข้อ ๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐอินโดนีเซียได้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๙ ในการนี้จะต้องมีกฎหมายเพื่ออนุวัตการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาฯ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๕๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๕ เมษายน ๒๕๒๒

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล
พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๐
เป็นปีที่ ๔๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. ๒๕๓๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ปิโตรเลียม” หมายความว่า ปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

“สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล” หมายความว่า สิ่งติดตั้งเดี่ยวหรือมากกว่านั้น ที่สร้างขึ้นหรือติดตั้งอย่างชั่วคราวหรือถาวรในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือไหล่ทวีปของราชอาณาจักรไทย เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตหรืออำนวยประโยชน์ในการผลิตปิโตรเลียมและหมายความรวมถึงเรือ แท่นลอย หรือโครงสร้างอื่นใดที่อยู่ประจำและเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตหรืออำนวยประโยชน์ในการผลิตปิโตรเลียมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือไหล่ทวีปดังกล่าว

“เขตปลอดภัย” หมายความว่า เขตรอบสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลมีระยะห้าร้อยเมตรโดยวัดจากแต่ละจุดของขอบด้านนอกของสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศ

“สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น” หมายความว่า แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานรวบรวมพยานหลักฐาน หรือดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือทราบรายละเอียดแห่งความผิดหรือพิสูจน์ความผิดหรือเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่งให้แก่พนักงานสอบสวนต่อไป

“การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การก่อวินาศกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

“เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” หมายความว่า นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกรมนาวิกโยธิน ผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งดังกล่าว และนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแต่งตั้งขึ้นโดยเฉพาะ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน*มีอำนาจประกาศ

(๑) กำหนดหรือยกเลิกเขตที่ตั้งและเขตปลอดภัยของสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล

(๒) กำหนดหรือยกเลิกเขตท่อรวมทั้งอุปกรณ์ของท่อที่ใช้ในกระบวนการผลิตปิโตรเลียมซึ่งเชื่อมโยงกันระหว่างสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลที่อยู่นอกเขตปลอดภัย

การประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลและเขตปลอดภัยให้ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักร

การกระทำความผิดตามกฎหมายไทยที่เกิดขึ้นบน เหนือ หรือใต้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล หรือในเขตปลอดภัย ให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร

ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวงตามวรรคสอง พนักงานสอบสวนท้องที่ใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

มาตรา ๗ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น เพื่อป้องกันและระงับการกระทำที่เป็นการก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้กระทำ บน เหนือ หรือใต้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล หรือในเขตปลอดภัยตามความผิดดังต่อไปนี้

(๑) ความผิดเกี่ยวกับการปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๖ ถึงมาตรา ๑๔๖

(๒) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๙ ถึงมาตรา ๒๑๖

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภยันตรายต่อประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๖ และมาตรา ๒๓๑

(๔) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐ และมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๘

(๕) ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๑๐ มาตรา ๓๑๓ ถึงมาตรา ๓๑๕ และมาตรา ๓๒๒ ถึงมาตรา ๓๒๔

(๖) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ มาตรา ๓๓๕ มาตรา ๓๓๖ ถึงมาตรา ๓๓๙ มาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๔๐ ตรี มาตรา ๓๕๗ ถึงมาตรา ๓๖๐ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๔ และมาตรา ๓๖๕

มาตรา ๙ การเดินเรือในเขตปลอดภัยต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ* หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*มอบหมาย เว้นแต่มีความจำเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือประสบภยันตรายร้ายแรง

ในการอนุญาตนั้น จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดด้วยก็ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เรือของทางราชการ เรือของผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในเขตท้องที่นั้น และเรือของผู้รับจ้างซึ่งได้ทำสัญญาจ้างเหมากับผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในเขตท้องที่นั้น

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการประกาศกำหนดเขตท่อรวมทั้งอุปกรณ์ของท่อที่ใช้ในกระบวนการผลิตปิโตรเลียมตามมาตรา ๕ (๒) หรือมีการประกาศกำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ห้ามมิให้ผู้ใดทอดสมอเรือหรือเกาสมอหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันอาจเป็นอันตรายต่อท่อที่ใช้ในกระบวนการผลิตปิโตรเลียม หรือท่อที่ใช้ในระบบการขนส่งปิโตรเลียมจากสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลมาถึงชายฝั่งหรือท่อที่ใช้หรือเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการผลิตปิโตรเลียมซึ่งเชื่อมโยงกันระหว่างสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลที่อยู่นอกเขตปลอดภัยรวมทั้งอุปกรณ์ของท่อดังกล่าว

ห้ามมิให้ผู้ใดเดินเรือข้ามท่อหรืออุปกรณ์ของท่อตามวรรคหนึ่ง โดยมิได้ชักสมอขึ้นพ้นจากน้ำจนแลเห็นได้

การกระทำผิดตามมาตรานี้ให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร

ในการสอบสวนการกระทำความผิดตามมาตรานี้ ให้นำความในมาตรา ๖ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

มาตรา ๑๒ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสั่งหรือบังคับให้เรือหรืออากาศยานที่ใช้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะใช้หรือได้ใช้ในการก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลหรือเรือหรืออากาศยานที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา ๘ หรือเรือที่ฝ่าฝืนหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ หยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งหรือลงยังสนามบิน หรือที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่ง

ในกรณีจำเป็นเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจใช้อาวุธประจำเรือหรืออากาศยานบังคับได้

มาตรา ๑๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือสั่งหรือบังคับให้เรือหรืออากาศยานหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง หรือลงยังสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่งตามมาตรา ๑๒ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจปฏิบัติต่อเรือหรืออากาศยาน ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน และบุคคลในเรือหรืออากาศยานดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจและค้นเรือหรืออากาศยาน

(๒) สอบสวนผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือหรืออากาศยาน

(๓) ถ้าการตรวจค้นเรือหรืออากาศยานหรือการสอบสวนมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการก่อวินาศกรรม หรือได้มีการก่อวินาศกรรม หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามมาตรา ๘ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้นไว้เพื่อสอบสวนตลอดจนยึดเรือหรืออากาศยาน และสิ่งของที่จะใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด

ห้ามมิให้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานหรือบุคคลในเรือหรืออากาศยาน เกินความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

มาตรา ๑๔ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจไล่ติดตามเรือต่างประเทศได้ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเรือนั้นได้ใช้ในการก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลหรือได้ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา ๘ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

เรือรบหรืออากาศยานทหาร หรือเรือหรืออากาศยานที่ทางราชการนำมาใช้ในราชการของรัฐบาลที่มีเครื่องหมายชัดแจ้งและได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการทหารเรือหรือผู้ซึ่งผู้บัญชาการทหารเรือมอบหมายเพื่อการไล่ติดตามเท่านั้นที่จะใช้สิทธิไล่ติดตามได้

การมอบหมายตามวรรคสองจะทำเป็นหนังสือหรือด้วยวาจา หรือจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

มาตรา ๑๕ การไล่ติดตามโดยเรือรบหรือเรือตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องเป็นไปเพื่อบังคับให้เรือนั้นหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) การไล่ติดตามจะเริ่มต้นได้ในเมื่อเรือต่างประเทศ หรือเรือเล็กลำใดลำหนึ่งของเรือต่างประเทศ หรือเรืออื่นที่ทำงานร่วมกับเรือต่างประเทศโดยใช้เรือต่างประเทศเป็นเรือพี่เลี้ยงอยู่ภายในเขตปลอดภัย

(๒) เรือที่ไล่ติดตามได้ให้สัญญาณหยุดที่เห็นได้ด้วยตา หรือฟังได้ด้วยหูในระยะทางที่เรือต่างประเทศจะสามารถเห็นหรือได้ยินสัญญาณได้ แต่ไม่จำเป็นว่าในขณะที่มีคำสั่งให้หยุดเรือที่ออกคำสั่งจะต้องอยู่ภายในเขตทางทะเลของราชอาณาจักร

(๓) การไล่ติดตามสามารถกระทำต่อไปได้ถึงภายนอกเขตทางทะเลของราชอาณาจักร ถ้าการไล่ติดตามนั้นมิได้ขาดตอนลง แต่จะต้องสิ้นสุดลงทันทีที่เรือที่ถูกไล่ติดตามนั้นเข้าไปในทะเลอาณาเขตของประเทศอื่น

มาตรา ๑๖ การไล่ติดตามโดยอากาศยานทหารหรืออากาศยานตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) อากาศยานที่ออกคำสั่งให้หยุดต้องไล่ติดตามเรือนั้นเพื่อบังคับให้เรือนั้นหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งด้วยตนเอง หรือจนกว่าจะมีการรับช่วงการไล่ติดตามเพื่อบังคับให้เรือนั้นหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งโดยเรือรบหรืออากาศยานทหาร หรือเรือหรืออากาศยานตามมาตรา ๑๔ วรรคสองที่อากาศยานที่ไล่ติดตามเรียกมา การไล่ติดตามจะกระทำมิได้ถ้าอากาศยานที่จะไล่ติดตามเพียงแต่เห็นเรือกระทำความผิดหรือสงสัยว่าได้กระทำความผิด แต่มิได้มีการสั่งให้หยุดและมิได้มีการไล่ติดตามโดยอากาศยานนั้นหรืออากาศยานหรือเรืออื่นโดยไม่ขาดตอน

มาตรา ๑๗ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน เจ้าหน้าที่ทหารเรือหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมเรือที่ถูกควบคุมผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่ว่าจะเป็นของประเทศใดหรือทะเลหลวงไปยังที่ใดที่หนึ่งได้ โดยไม่ก่อให้เกิดสิทธิร้องขอให้ปล่อยเรือที่ถูกควบคุมนั้น

มาตรา ๑๘ เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นตามมาตรา ๑๓ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดไว้และบันทึกทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในคดีที่ทำไว้ให้แก่พนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้า เว้นแต่สิ่งของนั้นจะเป็นเรือหรืออากาศยานหรือสิ่งของอื่นที่พนักงานสอบสวนไม่อาจเก็บรักษาไว้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือยึดไว้แทนพนักงานสอบสวน

ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ทหารเรือยึดสิ่งของตามวรรคหนึ่งไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด และถ้าสิ่งของตามวรรคหนึ่งเป็นของเสียง่ายหรือถ้าเก็บรักษาไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลเกินสมควร ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ทหารเรือแล้วแต่กรณี ทำบัญชีรายละเอียดไว้แล้วจัดการขายทอดตลาด หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้ เงินที่ได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแล้วให้ยึดไว้แทนสิ่งของ

มาตรา ๑๙ ถ้าความปรากฏจากการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นว่าผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือหรืออากาศยานมิได้กระทำการที่เป็นการก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล หรือมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๘ หรือมิได้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือปล่อยเรือหรืออากาศยานและผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานตลอดจนบุคคลในเรือหรืออากาศยานนั้นโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้กระทำไปโดยสุจริต ค่าภาระและค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการเก็บรักษาเรือ อากาศยานหรือสิ่งของอื่นที่ยึดไว้ให้ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน หรือเจ้าของเรือหรืออากาศยานเป็นผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ การปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและระงับการกระทำที่เป็นการก่อวินาศกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ใดที่จะเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าทดแทนได้

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป มิให้นับระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาซึ่งได้กระทำมาก่อนนั้นเป็นเวลาควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๓ ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชำระที่ศาลอาญา แต่ถ้าการสอบสวนได้กระทำในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลใดให้ชำระที่ศาลนั้นได้ด้วย

มาตรา ๒๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ท่อหรืออุปกรณ์ของท่อถูกทำลายเสียหายเสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ท่อหรืออุปกรณ์ของท่อถูกทำลายเสียหายเสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน*รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ป. ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีการผลิตปิโตรเลียมในทะเล ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปของราชอาณาจักรไทย สมควรให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันและระงับการกระทำที่เป็นการก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปดังกล่าว และมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเพื่อส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดำเนินการต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

***พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕**[๒]

มาตรา ๑๐๑ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. ๒๕๓๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” และคำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔/ตอนที่ ๒๒๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๖พฤศจิกายน ๒๕๓๐

[๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔
เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๗

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ผู้ใดออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายโดยมีลักษณะหรือมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คนั้น

(๒) ในขณะที่ออกเช็คนั้นไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้

(๓) ให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ในขณะที่ออกเช็คนั้น

(๔) ถอนเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนออกจากบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็คจนจำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้

(๕) ห้ามธนาคารมิให้ใช้เงินตามเช็คนั้นโดยเจตนาทุจริต

เมื่อได้มีการยื่นเช็คเพื่อให้ใช้เงินโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าธนาคารปฏิเสธไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น ผู้ออกเช็คมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๕ ความผิดตามมาตรา ๔ เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๖ การควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง แต่ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาล สั่งปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันแต่ไม่มีหลักประกันหรือมีประกันและหลักประกันไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามเช็ค

มาตรา ๗ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๔ ได้ใช้เงินตามเช็คแก่ผู้ทรงเช็คหรือแก่ธนาคารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ออกเช็คได้รับหนังสือบอกกล่าวจากผู้ทรงเช็คว่าธนาคารไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น หรือหนี้ที่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๔ ได้ออกเช็คเพื่อใช้เงินนั้นได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘ ถ้าจำนวนเงินในเช็คแต่ละฉบับหรือหลายฉบับรวมกันไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งได้ การฟ้องคดีแพ่งเรียกเงินตามเช็คนั้นจะรวมฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาก็ได้ การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๙ สำหรับบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งอยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือการดำเนินคดีของพนักงานอัยการก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้การสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือการดำเนินคดีของพนักงานอัยการที่ได้ดำเนินการไปตามกฎหมายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นอันใช้ได้ แต่การดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่ได้มีการควบคุมหรือขังผู้ต้องหามาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ การควบคุมหรือขังผู้ต้องหาต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้รวมกับการควบคุมหรือขังผู้ต้องหามาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ควบคุมหรือขังได้ไม่เกินกำหนดเวลาควบคุมหรือขังที่กำหนดไว้ตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ สำหรับบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ศาลนั้นดำเนินการพิจารณาพิพากษาต่อไปได้

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้บังคับมานานแล้ว บทบัญญัติที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหลายประการสมควรปรับปรุงให้มีบทบัญญัติชัดแจ้งว่า การออกเช็คที่จะมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องเป็นการออกเช็คเพื่อให้มีผลผูกพันและบังคับชำระหนี้ได้ตามกฎหมายเท่านั้น และกำหนดให้มีระวางโทษปรับเพียงไม่เกินหกหมื่นบาทเพื่อให้คดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ทั้งให้การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยจะกระทำโดยไม่มีหลักประกันก็ได้ แต่ถ้าจะให้มีหลักประกัน หลักประกันนั้นจะต้องไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามเช็ค นอกจากนี้สมควรกำหนดให้การฟ้องคดีแพ่งตามเช็คที่มีจำนวนเงินไม่เกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวสามารถฟ้องรวมไปกับคดีส่วนอาญาได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๑๔๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดียาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ห้ามมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น และหมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“พนักงานอัยการ” หมายความรวมถึงอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ศาลอุทธรณ์” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์ซึ่งมิใช่ศาลอุทธรณ์ภาค

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ระเบียบหรือกฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การสืบสวน

มาตรา ๗ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

การอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการโดยลวงผู้อื่นให้เข้าใจไปทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไปก่อนแล้วรายงานผู้มีอำนาจอนุญาตตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

การอนุญาตและการอำพรางตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการดำเนินการตามวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการอำพรางของเจ้าพนักงานตามมาตรานี้ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา ๘ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมทั้งในและนอกราชอาณาจักรเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้

ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องนั้น โดยในการมอบหมายให้คำนึงถึงระดับความรับผิดชอบของผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย

การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หมายความว่า การครอบครองชั่วคราวซึ่งยาเสพติดเพื่อส่งต่อแก่ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ คำสั่ง หรือการสะกดรอยติดตามของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ การส่งต่อนั้นให้รวมถึงการนำเข้าหรือส่งออกเพื่อการส่งต่อในหรือนอกราชอาณาจักรด้วย

การขออนุญาต การอนุญาต การครอบครอง ระยะเวลาในการครอบครองหรือการให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำของเจ้าพนักงานตามมาตรานี้ ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา ๙ ในกรณีที่เจ้าพนักงานขอให้บุคคลใดซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเฉพาะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดทางแพ่งเป็นการส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการ

มาตรา ๑๐ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานอาจร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ดำเนินการให้ได้มาซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดและการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้รับการร้องขอดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอโดยปฏิบัติตามวิธีการในกฎหมายดังกล่าว

เจ้าพนักงานผู้ใดเปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ได้มาตามวรรคหนึ่งให้แก่บุคคลอื่นอันมิใช่เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าว ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

หมวด ๒
การสอบสวน

มาตรา ๑๑ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ยึดสิ่งของไว้ตามกฎหมายและอ้างว่าเป็นยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในสามวันทำการนับแต่เวลาที่พนักงานสอบสวนได้รับสิ่งของนั้นไว้เป็นของกลางในคดี เพื่อให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจพิสูจน์และทำความเห็นเป็นหนังสือรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ไม่อาจส่งสิ่งของที่ยึดนั้น ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้โดยให้บันทึกเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

หมวด ๓
วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

มาตรา ๑๒ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย แต่ต้องให้โอกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้

มาตรา ๑๓ ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือคดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตลอดชีวิตหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำผิดจริง

หมวด ๔
อุทธรณ์และฎีกา

มาตรา ๑๔ ให้จัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์ โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๖ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์โดยยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์หรือเมื่อมีการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรีบส่งอุทธรณ์หรือคำร้องเช่นว่านั้นพร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเร็ว

มาตรา ๑๖ คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗ ในคดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำผิดหลายกรรมต่างกัน และกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หากมีการอุทธรณ์ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพร้อมความผิดอื่น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในความผิดอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

มาตรา ๑๘ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยมิชักช้า และภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๙ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุด

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในการกระทำกรรมอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคู่ความอาจฎีกาได้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งแล้ว คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องไปพร้อมกับฎีกาต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟังเพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัยก็ได้

เมื่อมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใดไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย

คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ ตลอดจนการพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ในระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุเงื่อนเวลาของการสั่งไม่อนุญาตที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติตามมาตรา ๒๖๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ระเบียบตามวรรคสี่ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๐ การอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

หมวด ๕
การบังคับโทษปรับ

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษแทนค่าปรับได้

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและให้ถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

บทบัญญัติมาตรานี้ ไม่กระทบต่อการที่ศาลจะมีคำสั่งขังผู้ต้องโทษแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖
อายุความ

มาตรา ๒๒ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับฐานความผิดซึ่งต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้วผู้กระทำความผิดวิกลจริตและศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนีจนเกินกำหนดตามวรรคหนึ่งแล้วนับแต่วันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา หรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนี แล้วแต่กรณี ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

มาตรา ๒๓ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตผู้ใด และผู้นั้นยังมิได้รับโทษหรือได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนีถ้ายังมิได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษเกินกำหนดเวลาสามสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนี แล้วแต่กรณี เป็นอันล่วงเลยการลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๔ บรรดาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงไปสู่อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร และมีลักษณะพิเศษมากยิ่งขึ้น โดยผู้กระทำความผิดอาศัยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและข้อจำกัดของกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประกอบกับมีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการกระทำความผิดอาญาทั่วไป สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนโดยการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกาและอายุความ รวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษา เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๙ ก/หน้า ๔๕/๑๔ มกราคม ๒๕๕๑

กฎกระทรวง
กำหนดคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงานสอบสวน
ต้องส่งสิ่งของที่อ้างว่าเป็นยาเสพติดและได้ยึดไว้ไปตรวจพิสูจน์
พ.ศ. ๒๕๕๕[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังต่อไปนี้ในฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๑

(๑) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

(ก) เฮโรอีน น้ำหนักตั้งแต่หนึ่งกิโลกรัมขึ้นไป

(ข) เมทแอมเฟตามีน ตั้งแต่หนึ่งหมื่นเม็ดขึ้นไปหรือน้ำหนักตั้งแต่หนึ่งกิโลกรัมขึ้นไป

(ค) เมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน ตั้งแต่หนึ่งพันเม็ดขึ้นไปหรือน้ำหนักตั้งแต่สองร้อยห้าสิบกรัมขึ้นไป

(ง) ๓, ๔ - เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน ตั้งแต่หนึ่งพันเม็ดขึ้นไปหรือน้ำหนักตั้งแต่สองร้อยห้าสิบกรัมขึ้นไป

(จ) เอ็น เอทิล เอ็มดีเอ หรือเอ็มดีอี ตั้งแต่หนึ่งพันเม็ดขึ้นไปหรือน้ำหนักตั้งแต่สองร้อยห้าสิบกรัมขึ้นไป

(๒) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

(ก) โคคาอีน น้ำหนักตั้งแต่หนึ่งกิโลกรัมขึ้นไป

(ข) ฝิ่น น้ำหนักตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป

(๓) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

(ก) มิดาโซแลม ตั้งแต่ห้าร้อยเม็ดขึ้นไปหรือน้ำหนักตั้งแต่หนึ่งร้อยกรัมขึ้นไป

(ข) คีตามีน น้ำหนักตั้งแต่หนึ่งกิโลกรัมขึ้นไปหรือปริมาตรตั้งแต่หนึ่งลิตรขึ้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้พนักงานสอบสวนส่งสิ่งของที่ยึดไว้ตามกฎหมายและอ้างว่าเป็นยาเสพติดภายในสามวันทำการนับแต่เวลาที่พนักงานสอบสวนได้รับสิ่งของนั้นไว้เป็นของกลางในคดี เพื่อให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจพิสูจน์และทำความเห็นเป็นหนังสือรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๓๕ ก/หน้า ๓๔/๒๐ เมษายน ๒๕๕๕

กฎกระทรวง
ว่าด้วยการครอบครองและให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม
เพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๕๕[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ขออนุญาต” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

“ผู้มีอำนาจอนุญาต” หมายความว่า ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒ การปฏิบัติทุกขั้นตอนตามกฎกระทรวงนี้เป็นเรื่องลับ

หมวด ๑
การขออนุญาต

ข้อ ๓ ผู้ขออนุญาตครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมตามกฎกระทรวงนี้ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทบริหาร ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป หรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ข้อ ๔ ให้ผู้ขออนุญาตดำเนินการขออนุญาตครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมโดยทำเป็นหนังสือต่อผู้มีอำนาจอนุญาต และระบุเหตุผล ความจำเป็น และแผนการหรือวิธีการ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการและรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้ระบุวิธีการนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดนั้นด้วย และให้แนบเอกสารหรือหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) การขออนุญาตครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมโดยการนำเข้าเพื่อการส่งต่อในราชอาณาจักร ให้แนบหนังสือจากหน่วยงานของรัฐของประเทศต้นทางที่แสดงความร่วมมือในการนำยาเสพติดเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๒) การขออนุญาตครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมโดยการส่งออกเพื่อการส่งต่อนอกราชอาณาจักร ให้แนบหนังสือจากหน่วยงานของรัฐของประเทศปลายทางที่แสดงความจำนงหรือยินยอมให้ส่งยาเสพติดออกไปยังประเทศนั้นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หนังสือขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

ข้อ ๕ ผู้ขออนุญาตต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขออนุญาตเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๒) ผู้ขออนุญาตเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นข้าราชการทหารต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๓) ผู้ขออนุญาตเป็นพนักงานฝ่ายปกครองต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่นายอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๔) ผู้ขออนุญาตเป็นข้าราชการตำรวจต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการหรือเทียบเท่าขึ้นไป

หมวด ๒
การอนุญาต

ข้อ ๖ ผู้มีอำนาจอนุญาตจะพิจารณาอนุญาตการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมได้ เมื่อปรากฏว่าเป็นกรณีเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด หรือสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว เฉพาะยาเสพติด ดังต่อไปนี้

(๑) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

(๒) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

(๓) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ประเภทอื่นตามที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเห็นสมควรกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๗ การพิจารณาอนุญาตตามข้อ ๖ ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตพิจารณาเหตุจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายสำคัญหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีข้อมูลเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดดังกล่าวตามสมควร

(๒) การสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีอื่นกระทำได้ยาก หรืออาจเกิดภยันตรายหรือความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ หรือ

(๓) เพื่อประโยชน์ในการขยายผลการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่เบื้องหลัง

ข้อ ๘ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจอนุญาต การครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมกรณีผู้ขออนุญาตอยู่ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจอนุญาตการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมกรณีผู้ขออนุญาตอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือในสังกัดหน่วยงานอื่น

ข้อ ๙ ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จและแจ้งคำสั่งไปยังผู้ขออนุญาตโดยเร็ว ในกรณีที่มีคำสั่งอนุญาตให้ส่งหนังสืออนุญาตไปด้วย

หนังสืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดกำหนด

หมวด ๓
การดำเนินการ

ข้อ ๑๐ การนำยาเสพติดมาเพื่อครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมตามที่ได้รับอนุญาต ให้ผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ยาเสพติดอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดของผู้ชำนาญการพิเศษตามมาตรา ๑๑ ให้ผู้ได้รับอนุญาตแสดงหนังสืออนุญาตและมอบสำเนาหนังสืออนุญาตแก่พนักงานสอบสวนหรือผู้ชำนาญการพิเศษ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การนำยาเสพติดมาเพื่อครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมนั้น ต้องมีปริมาณยาเสพติดเหลือไว้ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) กรณีที่ยาเสพติดถูกส่งไปเก็บรักษาไว้ที่กระทรวงสาธารณสุขแล้วก่อนฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ได้รับอนุญาตตามข้อ ๕ มีหนังสือจากหน่วยงานในสังกัดของตนพร้อมทั้ง ทำสำเนาหนังสืออนุญาตถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอรับของกลางยาเสพติดที่เก็บรักษาไว้ไปดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตโดยเร็ว

ในการส่งมอบยาเสพติดตามวรรคหนึ่งแก่ผู้ได้รับอนุญาต ให้ผู้มีหน้าที่ส่งมอบจัดทำเอกสารหรือหลักฐานในการส่งมอบเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบ

ข้อ ๑๑ ให้ผู้ได้รับอนุญาตบันทึกรายละเอียดและถ่ายภาพยาเสพติดหรือวัสดุห่อหุ้มยาเสพติดที่ได้ครอบครองหรือให้มีการครอบครองภายใต้การควบคุมในโอกาสแรกที่สามารถจะทำได้

ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ให้บันทึกเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการได้และรายงานผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๕

ข้อ ๑๒ ในการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หากจำเป็นต้องมีการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานประกอบการครอบครองหรือให้มีการครอบครอง ยาเสพติดภายใต้การควบคุม ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตมีหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการจัดทาเอกสารหรือหลักฐานแก่ผู้ได้รับอนุญาต

เอกสารหรือหลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ได้รับอนุญาตนาไปใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่เป็นการนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดเพื่อการส่งต่อในหรือนอกราชอาณาจักร ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ได้รับอนุญาตตามข้อ ๕ มีหนังสือจากหน่วยงานในสังกัดของตนพร้อมทั้งทาสำเนาหนังสืออนุญาตถึงอธิบดีกรมศุลกากร เพื่อขออำนวยความสะดวกในการนำเข้าหรือส่งออกดังกล่าว

ข้อ ๑๔ ในการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หากผู้ได้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตจะต้องถูกตรวจสอบหรือตรวจค้นโดยผู้ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบหรือตรวจค้น ให้ผู้ได้รับอนุญาตประสานงานล่วงหน้าไปยังหน่วยงานของผู้ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบหรือตรวจค้น เพื่อขออำนวยความสะดวกในการดำเนินการ

กรณีที่ไม่ได้มีการประสานงานตามวรรคหนึ่ง และมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแสดงหลักฐานเพื่อการตรวจสอบหรือตรวจค้น ให้ผู้ได้รับอนุญาตแสดงหนังสืออนุญาต

ข้อ ๑๕ ให้ผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้ได้รับอนุญาตอาจทำหนังสือเพื่อขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมระยะเวลาหรือรายการที่ได้รับอนุญาตต่อผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนการดำเนินการเสร็จสิ้น

หนังสือขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมระยะเวลาหรือรายการที่ได้รับอนุญาตตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

ข้อ ๑๖ ในการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หากมียาเสพติดเหลือจากการดำเนินการ ให้ผู้ได้รับอนุญาตทำบันทึกส่งคืนแก่พนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ หรือกระทรวงสาธารณสุข แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๗ ในกรณียาเสพติดเสียหาย สูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ได้รับอนุญาตรายงานเป็นหนังสือต่อผู้มีอำนาจอนุญาตภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบถึงการเสียหาย สูญหาย หรือถูกทำลาย และแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ หรือกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทราบ แล้วแต่กรณี รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

ข้อ ๑๘ เมื่อการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตเสร็จสิ้น ให้ผู้ได้รับอนุญาตรายงานผลการดำเนินการต่อผู้มีอำนาจอนุญาตภายในสามวันนับแต่วันที่การดำเนินการเสร็จสิ้น

หากการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตมีการส่งยาเสพติดออกไปนอกราชอาณาจักร เมื่อได้รับรายงานผลการดำเนินการจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐของประเทศปลายทาง ให้ผู้ได้รับอนุญาตรายงานผลการดำเนินการต่อผู้มีอำนาจอนุญาตโดยเร็ว

รายงานผลการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

ข้อ ๑๙ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่งตั้งนายทะเบียนเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต และการรายงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(๓) รวบรวมและจัดเก็บเอกสารและหลักฐานการขออนุญาต การอนุญาต และการรายงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการควบคุมและตรวจสอบ

(๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แล้วแต่กรณี โดยให้รายงานข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค ปริมาณ และผลสำเร็จของการดำเนินการ

(๕) เสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมอบหมาย แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้การขออนุญาต การอนุญาต การครอบครอง และระยะเวลาในการครอบครองหรือการให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบการครอบครองและการให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม เพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๓๕ ก/หน้า ๒๘/๒๐ เมษายน ๒๕๕๕

กฎกระทรวง
ว่าด้วยการปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๕๕[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ขออนุญาต” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

“ผู้มีอำนาจอนุญาต” หมายความว่า ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒ การปฏิบัติทุกขั้นตอนตามกฎกระทรวงนี้เป็นเรื่องลับ

ข้อ ๓ การปฏิบัติการอำพรางตามกฎกระทรวงนี้ ได้แก่

(๑) การแทรกซึมหรือฝังตัวเข้าไปในข่ายงานหรือองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลานาน

(๒) การล่อซื้อยาเสพติดหรือการปฏิบัติการอำพรางอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นครั้งคราวชั่วระยะเวลาหนึ่ง หรือ

(๓) การล่อซื้อยาเสพติดหรือการปฏิบัติการอำพรางอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จในคราวเดียว

หมวด ๑
การขออนุญาต

ข้อ ๔ ให้ผู้ขออนุญาตดำเนินการขออนุญาตปฏิบัติการอำพรางโดยทำเป็นหนังสือต่อผู้มีอำนาจอนุญาต และระบุเหตุผล ความจำเป็น และแผนการหรือวิธีการ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการและรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หนังสือขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

ข้อ ๕ ในกรณีที่เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอนุญาตให้ครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมตามมาตรา ๘ มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการอำพราง ให้ถือว่าเจ้าพนักงานผู้นั้นได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติการอำพรางและต้องดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ด้วย

ข้อ ๖ ในกรณีที่เป็นการขออนุญาตปฏิบัติการอำพรางตามข้อ ๓ (๑) ผู้ขออนุญาตต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขออนุญาตเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๒) ผู้ขออนุญาตเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นข้าราชการทหารต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๓) ผู้ขออนุญาตเป็นพนักงานฝ่ายปกครองต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่นายอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๔) ผู้ขออนุญาตเป็นข้าราชการตำรวจต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการหรือเทียบเท่าขึ้นไป

หมวด ๒
การอนุญาต

ข้อ ๗ ผู้มีอำนาจอนุญาตจะพิจารณาอนุญาตปฏิบัติการอำพรางได้ เมื่อปรากฏว่าเป็นการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด หรือสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว ประกอบกับต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากการปฏิบัติการอำพรางและเป็นกรณีจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายสำคัญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากมีข้อมูลเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดดังกล่าวตามสมควร

(๒) การสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีอื่นกระทำได้ยากหรืออาจเกิดภยันตรายหรือความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ หรือ

(๓) เพื่อประโยชน์ในการขยายผลการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่เบื้องหลัง

ข้อ ๘ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจอนุญาตปฏิบัติการอำพรางกรณีผู้ขออนุญาตอยู่ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจอนุญาตปฏิบัติการอำพรางกรณีผู้ขออนุญาตอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือในสังกัดหน่วยงานอื่น

ข้อ ๙ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายตามข้อ ๘ ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งและมีอำนาจอนุญาตปฏิบัติการอำพรางตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการ หรือข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีอำนาจอนุญาตปฏิบัติการอำพรางตามข้อ ๓ (๑)

(๒) ข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับการ หรือข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกอง หรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งมีหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติด มีอำนาจอนุญาตปฏิบัติการอำพรางตามข้อ ๓ (๒) และ (๓)

ข้อ ๑๐ ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จและแจ้งคำสั่งไปยังผู้ขออนุญาตโดยเร็ว ในกรณีที่มีคำสั่งอนุญาตให้ส่งหนังสืออนุญาตไปด้วย

หนังสืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

หมวด ๓
การดำเนินการ

ข้อ ๑๑ ในการปฏิบัติการอำพรางหากจำเป็นต้องมีการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานประกอบการปฏิบัติการอำพราง ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตมีหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานแก่ผู้ได้รับอนุญาต

เอกสารหรือหลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่งให้ผู้ได้รับอนุญาตนำไปใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการอำพราง

ข้อ ๑๒ ให้ผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้ได้รับอนุญาตอาจทำหนังสือเพื่อขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมระยะเวลาหรือรายการที่ได้รับอนุญาตต่อผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนการดำเนินการเสร็จสิ้น

หนังสือขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมระยะเวลาหรือรายการที่ได้รับอนุญาตตามวรรคสองให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

ข้อ ๑๓ ให้ผู้ได้รับอนุญาตยุติการดำเนินการก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตเมื่อปรากฏกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) บรรลุวัตถุประสงค์ตามหนังสืออนุญาตแล้ว

(๒) ความจำเป็นหรือพฤติการณ์ที่ต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่มีความจำเป็นในการดำเนินการนั้นอีกต่อไป

(๓) ผู้มีอำนาจอนุญาตมีคำสั่งให้ยุติการดำเนินการและแจ้งให้ผู้ได้รับอนุญาตทราบแล้ว

ข้อ ๑๔ เมื่อการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตเสร็จสิ้นหรือมีการยุติการดำเนินการตามข้อ ๑๓ ให้ผู้ได้รับอนุญาตรายงานผลการดำเนินการต่อผู้มีอำนาจอนุญาตภายในสามวันนับแต่วันที่การดำเนินการเสร็จสิ้นหรือยุติการดำเนินการ

รายงานผลการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด

ข้อ ๑๕ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางไปก่อนโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตแล้วรายงานโดยระบุความจำเป็นเร่งด่วนและเหตุอันสมควรต่อผู้มีอำนาจอนุญาตโดยเร็ว ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสามวันนับแต่วันที่เริ่มปฏิบัติการอำพราง

ในกรณีที่การปฏิบัติการอำพรางตามวรรคหนึ่งยังไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการขออนุญาตตามหมวด ๑ ในทันทีที่สามารถกระทำได้ต่อไป

ข้อ ๑๖ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่งตั้งนายทะเบียนเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต และการรายงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(๓) รวบรวมและจัดเก็บเอกสารและหลักฐานการขออนุญาต การอนุญาต และการรายงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการควบคุมและตรวจสอบ

(๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แล้วแต่กรณี โดยให้รายงานข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค ปริมาณ และผลสำเร็จของการดำเนินการ

(๕) เสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอำพราง

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมอบหมาย แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๗ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้การอนุญาตอำพราง การอำพราง และการอำพรางในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบการอำพราง เพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๓๕ ก/หน้า ๑๙/๒๐ เมษายน ๒๕๕๕

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
เรื่อง กำหนดปริมาณยาเสพติดที่พนักงานสอบสวนหรือผู้ชำนาญการพิเศษต้องเหลือไว้[๑]

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ (๑) แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการครอบครองและให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงกำหนดปริมาณยาเสพติดที่พนักงานสอบสวนหรือผู้ชำนาญการพิเศษต้องเหลือไว้ภายหลังจากการมอบให้เจ้าพนักงานนำไปใช้ในการดำเนินการครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมตามที่ได้รับอนุญาต โดยต้องมียาเสพติดเหลือไว้ไม่น้อยกว่าปริมาณ ดังต่อไปนี้

(๑) เด็กซ์โตรไลเซอร์ไยด์ หรือแอล เอส ดี ปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ศูนย์จุดเจ็ดห้ามิลลิกรัม หรือยาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ หรือน้ำหนักสุทธิสามร้อยมิลลิกรัม

(๒) แอมเฟตามีนหรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน ปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์สามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัม หรือยาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสี่สิบหน่วยการใช้ หรือน้ำหนักสุทธิสี่กรัม

(๓) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นอกจาก (๑) และ (๒) ปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์สามกรัม หรือน้ำหนักสุทธิหกกรัม

(๔) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์หนึ่งร้อยกรัม หรือน้ำหนักสุทธิสองร้อยกรัม

(๕) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ น้ำหนักสุทธิสิบกิโลกรัม

(๖) วัตถุออกฤทธิ์ ปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ห้ากรัม หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนหนึ่งร้อยหน่วยการใช้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว
เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ การพิจารณา และมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต
ให้ฎีกาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ การพิจารณา และมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ การพิจารณา และมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น
“ผู้ร้อง” หมายความถึง คู่ความในคดีที่ขออนุญาตฎีกา
“คำขอ” หมายความว่า คำร้องขออนุญาตฎีกาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
“คดี” หมายความว่า คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ยื่นคำขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกา
“ศาลชั้นต้น” หมายความว่า ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีในชั้นต้น

ส่วนที่ ๑
หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ

ข้อ ๔ คดีที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาพร้อมกับฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟัง

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจตรวจคำขอและฎีกาและมีคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ หากผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ศาลชั้นต้นรีบส่งคำขอและฎีกาพร้อมสำนวนไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็วต่อไป

ในกรณีมีการขออนุญาตขยายระยะเวลาเพื่อยื่นคำขออนุญาตฎีกา หากศาลชั้นต้นเห็นสมควรอนุญาตให้ขยาย ให้ศาลชั้นต้นสั่งตามที่เห็นสมควร หากจะไม่อนุญาตให้ศาลชั้นต้นดำเนินการตามวรรคสอง

ในกรณีตามวรรคสาม หากจำเลยเป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต การอนุญาตให้ขยายควรคำนึงถึงกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๒

หากมีการฎีกาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพร้อมกับความผิดอื่น ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามระเบียบนี้ก่อน เว้นแต่มีเหตุอันสมควร

ข้อ ๕ คำขออนุญาตฎีกาให้ประกอบด้วย

(๑) ปัญหาที่ขออนุญาตฎีกา ซึ่งแสดงโดยชัดแจ้งและกะทัดรัด

(๒) เหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาของผู้ร้องไว้พิจารณา

ข้อ ๖ เมื่อมีการยื่นคำขออนุญาตฎีกา ให้ศาลชั้นต้นส่งสำเนาคำขอและฎีกาให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อทราบ แล้วส่งคำขอและฎีกา พร้อมสำนวนคดีและคำคัดค้านหากมี ไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็ว ทั้งนี้ ภายหลังจากที่ศาลชั้นต้นส่งสำนวนคดีดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแล้ว หากคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งประสงค์จะยื่นคำคัดค้าน ให้ยื่นได้ก่อนศาลฎีกามีคำสั่ง

คำคัดค้านให้ประกอบด้วยเหตุที่ศาลฎีกาไม่ควรอนุญาตให้ฎีกาโดยชัดแจ้งและกะทัดรัด

ในกรณีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้ศาลชั้นต้นรีบส่งคำขอและฎีกาพร้อมสำนวนคดีไปยังศาลฎีกาในทันที โดยทางไปรษณีย์ด่วนที่สุดหรือวิธีการอื่นที่ได้ผลไม่ช้ากว่านั้น

ส่วนที่ ๒
การพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกา

ข้อ ๗ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งคำขอให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันที่ศาลฎีการับคำขอเว้นแต่มีเหตุจำเป็น ในกรณีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้พึงพิจารณาว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย แต่ถ้ามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้ศาลฎีกาดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๒

ข้อ ๘ ในการวินิจฉัยว่าปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เห็นประจักษ์ว่าอาจมีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ หรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยซึ่งศาลฎีกาเห็นควรยกขึ้นและรับไว้วินิจฉัย

ข้อ ๙ หากศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกา ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

ข้อ ๑๐ ห้ามมิให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะที่พิจารณาสั่งอนุญาตให้ฎีกาคดีใดเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นอีก

ข้อ ๑๑ ให้ประธานศาลฎีการักษาการและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ รวมทั้งออกประกาศ มีคำสั่งหรือมีคำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
วิรัช ลิ้มวิชัย
ประธานศาลฎีกา

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๙๔ ก/หน้า ๒๒/๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติ
วินัยกองอาสารักษาดินแดน
พ.ศ. ๒๕๐๙

ในพระปรมาภิไธย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สังวาลย์
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๙
เป็นปีที่ ๒๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวินัยกองอาสารักษาดินแดน

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวินัยกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๕๐๙”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
วินัย

มาตรา ๔ วินัย คือการที่ต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบและแบบธรรมเนียมของกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา ๕ ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เฉพาะในขณะที่รวมกันอยู่เป็นหมู่ หมวด กองร้อย หรือในเวลาปฏิบัติงานตามหน้าที่ ต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด ผู้กระทำผิดวินัยต้องรับทัณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒

มาตรา ๖ การกระทำผิดวินัยให้รวมถึงการกระทำต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ดื้อดึง ขัดขืน หลีกเลี่ยง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่

(๒) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย

(๓) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของกองอาสารักษาดินแดน

(๔) ก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีในกองอาสารักษาดินแดน

(๕) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเลินเล่อต่อหน้าที่

(๖) กล่าวเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

(๗) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควรหรือประพฤติไม่สมควร

(๘) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือไม่ลงทัณฑ์ผู้อยู่ในบังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ

(๙) เสพสุรายาเมาจนเสียกิริยา หรือเสพยาเสพติดให้โทษ

(๑๐) กระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเชิงบังคับผู้บังคับบัญชาเป็นทางทำให้เสียวินัยกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา ๗ ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่สอดส่องอบรมเจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้ประพฤติหรือปฏิบัติตนอยู่ในวินัยโดยเคร่งครัด

หมวด ๒
การลงทัณฑ์

มาตรา ๘ ทัณฑ์ที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดวินัย มีสามสถาน

(๑) ภาคทัณฑ์

(๒) ทัณฑกรรม

(๓) กักบริเวณ

มาตรา ๙ ภาคทัณฑ์ ใช้สำหรับลงแก่ผู้กระทำผิดวินัย แต่มีเหตุอันควรปรานี โดยแสดงความผิดของผู้นั้นให้ปรากฏไว้เป็นหนังสือ และจะให้ทำทัณฑ์บนไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๑๐ ทัณฑกรรม ใช้สำหรับลงแก่ผู้กระทำผิดวินัย โดยให้ทำงานสุขาภิบาล งานโยธาหรืองานอื่นทำนองเดียวกันเพิ่มจากหน้าที่ประจำซึ่งตนจะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว

มาตรา ๑๑ กักบริเวณ ใช้สำหรับลงแก่ผู้กระทำผิดวินัย โดยกักตัวไว้ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดตามแต่จะกำหนดให้

มาตรา ๑๒ ห้ามลงทัณฑ์อย่างอื่นนอกจากทัณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ และให้ลงทัณฑ์ได้เพียงสถานเดียว

มาตรา ๑๓ ผู้ใดมีอำนาจเป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้นใด และผู้ใดเป็นผู้รับทัณฑ์ชั้นใด ให้เป็นไปตามตารางชั้นผู้ลงทัณฑ์และผู้รับทัณฑ์ และตารางกำหนดทัณฑ์ท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้รักษาการแทน หรือผู้ทำการแทนในตำแหน่งใด ให้ถือเสมือนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แต่ถ้าผู้นั้นมียศตั้งแต่ชั้นนายหมู่ลงมา จะใช้อำนาจของตำแหน่งผู้บังคับหมวดขึ้นไปในการลงทัณฑ์ดังกล่าวไม่ได้

ผู้ที่เป็นว่าที่ยศชั้นใด ให้ถือเสมือนมียศชั้นนั้น

มาตรา ๑๔ ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เฉพาะในเวลาปฏิบัติงานตามหน้าที่อยู่ในบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดนให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเป็นผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้ใด จะมีตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นใด มีอำนาจเป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้นใด ให้ถือเกณฑ์ตามตารางเกณฑ์เทียบชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ ก่อนที่จะลงทัณฑ์ผู้ใดให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นอย่างน้อยสามคนเพื่อทำการสอบสวน ผู้เป็นประธานกรรมการต้องมียศสูงกว่าผู้ถูกสอบสวน และผู้ที่เป็นกรรมการต้องมียศไม่ต่ำกว่าผู้ถูกสอบสวน

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดได้กระทำผิดต่อหน้าผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจสั่งลงทัณฑ์หรือได้รับสารภาพต่อผู้บังคับบัญชานั้น ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงทัณฑ์ สั่งลงทัณฑ์ได้โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน

มาตรา ๑๖ การสั่งลงทัณฑ์ผู้ใด ต้องพิจารณาให้ได้ความชัดเสียก่อนว่า ผู้นั้นได้กระทำผิดจริงแล้วจึงสั่งลงทัณฑ์ตามควรแก่ความผิดนั้น และในคำสั่งลงทัณฑ์ให้แสดงความผิดว่ากระทำผิดวินัยตามมาตราใดและข้อใด

มาตรา ๑๗ การสั่งลงทัณฑ์ผู้มียศตั้งแต่ชั้นนายหมวดขึ้นไป ให้ผู้สั่งลงทัณฑ์รายงานตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการ

มาตรา ๑๘ ถ้าผู้กระทำผิดจะต้องได้รับทัณฑ์เกินกว่าอำนาจที่ผู้บังคับบัญชาชั้นใดจะสั่งลงทัณฑ์ได้ ให้รายงานชี้แจงแสดงความผิดของผู้กระทำผิด ตลอดจนความเห็นในการที่จะสั่งลงทัณฑ์ เสนอไปตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งลงทัณฑ์ได้ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชานั้นพิจารณาสั่งการต่อไป

มาตรา ๑๙ เมื่อผู้มีอำนาจได้สั่งลงทัณฑ์ผู้ใดแล้ว ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือผู้สั่งลงทัณฑ์อาจสั่งเพิ่มทัณฑ์ ลดทัณฑ์ หรือยกทัณฑ์เสียก็ได้ ในกรณีสั่งเพิ่มทัณฑ์ ทัณฑ์ที่สั่งเพิ่มขึ้นนั้น รวมกับทัณฑ์ที่สั่งไว้แล้วต้องไม่เกินอำนาจของผู้ที่สั่งเพิ่ม

หมวด ๓
การร้องทุกข์

มาตรา ๒๐ เมื่อผู้อยู่ในบังคับบัญชาเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจ หรือสั่งลงทัณฑ์ในทางที่ผิดหรือไม่เป็นธรรมหรือผิดกฎหมาย ระเบียบแบบธรรมเนียมหรือวินัยกองอาสารักษาดินแดน หรือเห็นว่าตนเสียประโยชน์หรือสิทธิตามที่ควรได้ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นได้

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่ทราบชัดว่าตนได้รับความเดือดร้อนจากผู้ใด ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตน เพื่อเสนอต่อไปตามลำดับชั้นจนถึงผู้ที่จะสั่งการไต่สวนและแก้ไขความเดือดร้อนนั้นได้

มาตรา ๒๑ การร้องทุกข์ให้ทำเป็นหนังสือมีรายละเอียดและเหตุผลโดยชัดเจน พร้อมด้วยลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ คำร้องทุกข์ฉบับใดไม่มีลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ จะรับพิจารณามิได้ แต่ถ้าร้องทุกข์ด้วยวาจาให้ผู้รับคำร้องทุกข์บันทึกข้อความสำคัญของเรื่องที่ร้องทุกข์นั้นไว้ พร้อมกับลงวัน เดือน ปี และลายมือชื่อผู้รับคำร้องทุกข์ แล้วอ่านให้ผู้ร้องทุกข์ฟังตามที่จดไว้และให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อไว้

มาตรา ๒๒ การร้องทุกข์จะกระทำได้แต่สำหรับตนเองเท่านั้น ห้ามร้องทุกข์แทนผู้อื่นและห้ามลงชื่อรวมกัน หรือเข้ามาร้องทุกข์พร้อมกันหลายคน และห้ามประชุมกันเพื่อหารือเรื่องจะร้องทุกข์

มาตรา ๒๓ ห้ามร้องทุกข์ในเวลาที่ตนกำลังเข้าแถว หรือในขณะที่กำลังทำหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด และห้ามร้องทุกข์ก่อนยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่ที่มีเหตุร้องทุกข์เกิดขึ้น

มาตรา ๒๔ ห้ามร้องทุกข์ว่าผู้บังคับบัญชาลงทัณฑ์หนักเกินไป ถ้าหากว่าผู้บังคับบัญชานั้นมิได้ลงทัณฑ์เกินอำนาจที่จะกระทำได้ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒

มาตรา ๒๕ เมื่อผู้ใดร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบดังกล่าวแล้ว และเวลาล่วงพ้นไปเจ็ดวันยังมิได้รับคำชี้แจงประการใด ทั้งความเดือดร้อนก็ยังไม่ปลดเปลื้องไป ให้ร้องทุกข์ใหม่ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูงถัดขึ้นไปเป็นลำดับอีก และในการร้องทุกข์ครั้งนี้ให้ชี้แจงด้วยว่า ได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นใดมาแล้วแต่เมื่อใด

มาตรา ๒๖ ให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับคำร้องทุกข์รีบไต่สวน และแก้ความเดือดร้อน หรือชี้แจงให้ผู้ร้องทุกข์เข้าใจโดยด่วนจะเพิกเฉยเสียไม่ได้ ผู้ใดเพิกเฉยให้ถือว่ากระทำผิดวินัยกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา ๒๗ เมื่อผู้บังคับบัญชาที่ได้รับคำร้องทุกข์ได้ชี้แจงแก่ผู้ร้องทุกข์แล้ว หากผู้ร้องทุกข์ยังไม่หมดสงสัย ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปได้ ในการร้องทุกข์ครั้งนี้ให้ชี้แจงด้วยว่า ได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นใดและได้รับคำชี้แจงอย่างใด

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าข้อความที่ร้องทุกข์เป็นความเท็จ หรือการร้องทุกข์กระทำไปโดยฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้ร้องทุกข์กระทำผิดวินัยกองอาสารักษาดินแดน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

ตารางชั้นผู้ลงทัณฑ์และผู้รับทัณฑ์

ตำแหน่ง	เป็นผู้ลงทัณฑ์ ชั้น	เป็นผู้รับทัณฑ์ ชั้น
ผู้บัญชาการ	๑	-
รองผู้บัญชาการ	๒	-
ผู้ช่วยผู้บัญชาการ	๓	-
ผู้บังคับการจังหวัด	๔	ก
รองผู้บังคับการจังหวัด	๕	ข
ผู้บังคับกองร้อย	๖	ค
รองผู้บังคับกองร้อย	๗	ง
ผู้บังคับหมวด	๘	จ
จ่ากองร้อย	-	ฉ
ผู้บังคับหมู่	-	ช
สมาชิกประเภทประจำกอง	-	ซ

ตารางเกณฑ์เทียบชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร
ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ตามมาตรา ๑๔

ตำแหน่ง	เกณฑ์เทียบ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	ผู้บัญชาการ
แม่ทัพ	รองผู้บัญชาการ
ผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ	
ผู้บัญชาการกองพลบิน	ผู้ช่วยผู้บัญชาการ
ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ	
ผู้บังคับกองบิน	ผู้บังคับการจังหวัด
ผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการเรือชั้น ๑	
ผู้บังคับฝูงบิน หรือผู้บังคับการเรือชั้น ๒	รองผู้บังคับการจังหวัด
ต้นเรือชั้น ๑ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๑	
ผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓	
ต้นเรือชั้น ๒ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒	ผู้บังคับกองร้อย
ผู้บังคับหมวด ต้นเรือชั้น ๓ ผู้บังคับ	
หมวดบินชั้น ๓	รองผู้บังคับกองร้อย

ตารางกำหนดทัณฑ์

ผู้ลงทัณฑ์	ทัณฑกรรม			กักบริเวณ							
	ผู้รับทัณฑ์			ผู้รับทัณฑ์							
	ชั้น ฉ	ชั้น ช	ชั้น ซ	ชั้น ก	ชั้น ข	ชั้น ค	ชั้น ง	ชั้น จ	ชั้น ฉ	ชั้น ช	ชั้น ซ
	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน
ชั้น ๑	๓	๓	๓	๒๐	๓๐	๔๕	๖๐	๖๐	๙๐	๙๐	๑๒๐
ชั้น ๒	๓	๓	๓	๑๕	๒๐	๓๐	๔๕	๔๕	๖๐	๖๐	๙๐
ชั้น ๓	๓	๓	๓	๗	๑๐	๑๕	๒๐	๒๐	๔๕	๔๕	๖๐
ชั้น ๔	๓	๓	๓	-	-	๓	๗	๗	๑๕	๑๕	๒๐
ชั้น ๕	๓	๓	๓	-	-	-	๕	๕	๑๐	๑๐	๑๕
ชั้น ๖	๒	๒	๒	-	-	-	๓	๓	๗	๗	๑๐
ชั้น ๗	-	๒	๒	-	-	-	-	-	๓	๓	๗
ชั้น ๘	-	๑	๑	-	-	-	-	-	-	๒	๕

หมายเหตุ

๑. กำหนดทัณฑ์ในตารางนี้ คือกำหนดที่สูงสุด ผู้ลงทัณฑ์จะสั่งเกินกำหนดนี้ไม่ได้แต่ต่ำกว่าได้

๒. ทัณฑกรรมที่กำหนดไว้เป็นวันๆ หมายความว่า ทำทัณฑกรรมทุกๆ วันจนกว่าจะครบกำหนดในวันหนึ่งนั้นผู้ที่สั่งลงทัณฑ์จะกำหนดทัณฑกรรมได้ไม่เกินวันละ ๖ ชั่วโมง แต่ถ้าให้อยู่เวรยามในวันหนึ่งต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาอยู่เวรยามตามปกติ ผู้ใดจะสั่งลงทัณฑกรรมให้กำหนดโดยชัดเจนว่า ทัณฑกรรมกี่วันวันละกี่ชั่วโมง

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓/ตอนที่ ๘๓/หน้า ๖๐๕/๒๗ กันยายน ๒๕๐๙

๑๓. หมวด ส.

พระราชบัญญัติ
สงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ
พุทธศักราช ๒๔๘๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐
และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔)
อาทิตย์ทิพอาภา
ปรีดี พนมยงค์
ตราไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๕
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรสงเคราะห์ราษฎรผู้สละชีพและอุทิศร่างกายเพื่อประโยชน์แก่ชาติในการรบ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ พุทธศักราช ๒๔๘๕”

มาตรา ๒[๑] ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลได้รับบำเหน็จบำนาญอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือนหรือกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญทหาร

มาตรา ๔ บุคคลใดได้รับบาดเจ็บเนื่องในการรบจนถึงทุพพลภาพ ไม่สามารถใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ ถ้าได้รับบาดเจ็บนั้นในขณะหรือเนื่องจากการปฏิบัติการตามหน้าที่ซึ่งทางราชการหรือองค์การ ซึ่งทางราชการรับรองให้มีหน้าที่ปฏิบัติการในยามสงครามมอบหมายให้กระทำหรือในขณะหรือเนื่องจากปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ บุคคลนั้นมีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕[๒] เงินเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัตินี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่พฤติการณ์และความทุพพลภาพได้ตั้งแต่สองร้อยห้าสิบบาทถึงเจ็ดร้อยห้าสิบบาท

การขอเงินเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องแสดงรายงานแพทย์ผู้ตรวจอาการทุพพลภาพซึ่งทางราชการเห็นชอบด้วย กับรายงานเหตุการณ์ที่ได้ประสบอันตราย

มาตรา ๖ เงินเลี้ยงชีพตามความในมาตรา ๕ ให้จ่ายเป็นรายเดือนตลอดเวลาที่ผู้มีสิทธิได้รับยังทุพพลภาพอยู่

มาตรา ๗ ถ้าผู้ได้รับบาดเจ็บตามความในมาตรา ๔ ต้องถึงตายเพราะเหตุนั้น ก็ให้บุตร ภริยาและบิดามารดาของผู้ตายได้รับเงินเลี้ยงชีพ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่พฤติการณ์ และตามอัตราที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕

มาตรา ๘ เงินเลี้ยงชีพตามความในมาตรา ๗ ให้แบ่งจ่ายให้บุตรสองส่วน ภริยาหนึ่งส่วน และบิดามารดาหนึ่งส่วน แต่ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไป ให้แบ่งจ่ายให้บุตรสามส่วน ภริยาหนึ่งส่วน และบิดามารดาหนึ่งส่วน

ถ้าไม่มีบุคคลทั้งสามจำพวกที่กล่าวแล้ว ให้จ่ายให้แก่ผู้ที่อยู่ในอุปการะของผู้ตายหรือมีอุปการะแก่ผู้ตาย ถ้าผู้ตายได้แสดงความจำนงเช่นนั้นไว้โดยชัดแจ้งเป็นหนังสือ และถ้าผู้ตายได้กำหนดส่วนแบ่งไว้อย่างไร ก็ให้จ่ายตามนั้น

ถ้าในขณะที่สิทธิได้เงินเลี้ยงชีพเกิดขึ้นนั้น บุคคลที่กล่าวในวรรคก่อนจำพวกใดไม่มีตัวที่มีสิทธิจะได้รับ หรือได้ถึงแก่ความตายไปเสียหมดทั้งจำพวกแล้ว เงินเลี้ยงชีพทั้งหมดนั้นให้แบ่งเฉพาะระหว่างบรรดาจำพวกที่ยังมีสิทธิและมีชีวิตอยู่ตามส่วนที่กล่าวข้างต้น

ถ้าบุคคลที่รับเงินเลี้ยงชีพอยู่ตามความที่กล่าวมานี้คนใดตายหรือหมดสิทธิลง ก็ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอันยุติลงเพียงนั้น

มาตรา ๙ เงินเลี้ยงชีพตามความในมาตรา ๘ นั้น ให้จ่ายเป็นรายเดือน โดยมีกำหนดเวลาและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

บุตรชายบุตรหญิงได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์นั้นกำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือในชั้นอุดมศึกษา ก็ให้ได้รับต่อไปจนสำเร็จการศึกษา แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

ภริยาได้รับตลอดอายุหรือจนมีสามีใหม่

บิดาและมารดาได้รับตลอดอายุ

ส่วนบุคคลที่ผู้ตายได้แสดงความจำนงไว้ให้เป็นผู้รับนั้น ถ้าอายุยังอยู่ในเกณฑ์ศึกษาให้อนุโลมอย่างบุตรแล้วแต่กรณี ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวแล้ว ให้ได้รับเพียงสิบปี

ถ้าผู้มีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพตามความในมาตรา ๗ ได้พิการทุพพลภาพอยู่ก่อนผู้ตายก็ดี หรือพิการทุพพลภาพในระยะมีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพของผู้ตายก็ดี ให้ผู้นั้นได้รับเงินเลี้ยงชีพตลอดเวลาที่ยังพิการทุพพลภาพอยู่

อนึ่ง ผู้มีสิทธิรับเงินเลี้ยงชีพของผู้ตายถ้ายังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นผู้กำลังศึกษาและอายุอยู่ในเกณฑ์ศึกษาตามมาตรานี้ หรือยังเป็นผู้พิการทุพพลภาพอยู่ หากทางราชการเห็นสมควรเข้าควบคุมและจัดการเกี่ยวกับเงินเลี้ยงชีพ เพื่อประโยชน์ของผู้มีสิทธินั้น ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๐ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับแก่กรณีที่บุคคลได้รับบาดเจ็บถึงทุพพลภาพหรือถึงตายเนื่องในการรบก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ได้ด้วย ถ้าการที่ได้รับบาดเจ็บถึงทุพพลภาพหรือถึงตายนั้นมิได้เกิดขึ้นก่อนเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

มาตรา ๑๑ การร้องขอเงินเลี้ยงชีพตามความในพระราชบัญญัตินี้ ต้องร้องขอภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันผู้มีสิทธิร้องขอได้ทราบถึงสิทธิของตน

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒[๓]

มาตรา ๔ ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเงินเพิ่มตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว สำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพ โดยให้รวมเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราวนั้นกับจำนวนเงินเลี้ยงชีพที่ได้รับอยู่หรือมีสิทธิจะได้รับเข้าด้วยกัน

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้ยกเลิกระเบียบเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว สำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งมีความใช้บังคับในการคำนวณเงินที่จ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบรวมอยู่ด้วย จึงสมควรแก้ไขกฎหมายให้รวมเงินเลี้ยงชีพกับเงินเพิ่มชั่วคราวเข้าด้วยกันเป็นเงินเลี้ยงชีพใช้ในการเบิกจ่ายต่อไป

นอกจากนั้น เงินเลี้ยงชีพได้กำหนดไว้สำหรับผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ ได้กำหนดขึ้นเมื่อปี ๒๔๘๕ จึงมีอัตราต่ำกว่าเงินสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ ซึ่งกำหนดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ อยู่มาก จึงสมควรแก้ไขเสียใหม่ ให้มีอัตราเท่ากันต่อไปด้วย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙/ตอนที่ ๒๙/หน้า ๘๙๒/๒๘ เมษายน ๒๔๘๕

[๒] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖/ตอนที่ ๑๐๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๘/๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๒

พระราชบัญญัติ
สถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๐๙

ในพระปรมาภิไธย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สังวาลย์
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๙
เป็นปีที่ ๒๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายเพื่อควบคุมสถานบริการบางประเภท

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และเมื่อจะให้ใช้บังคับในท้องที่อื่นใดอีก ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓[๒] ในพระราชบัญญัตินี้

“สถานบริการ”[๓] หมายความว่า สถานที่ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า ดังต่อไปนี้

(๑) สถานเต้นรำ รำวง หรือรองเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคู่บริการ

(๒) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า

(๓) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า เว้นแต่

(ก) สถานที่ซึ่งผู้บริการได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายดังกล่าว หรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

(ข) สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องมีลักษณะของสถานที่ การบริการหรือผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย ประกาศดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้นด้วยก็ได้ หรือ

(ค) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวที หรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

(ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา

(๖) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”[๔] หมายความว่า ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” สำหรับกรุงเทพมหานคร หมายความถึง ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่น หมายความถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๔[๕] ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการพิจารณาอนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คำนึงถึงประวัติการกระทำความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการประกอบด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการตามวรรคสอง รวมทั้งการขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔ ทวิ[๖] (ยกเลิก)

มาตรา ๕ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรจะกำหนดเขตอันมีปริมณฑลจำกัดในท้องที่ใดเพื่อการอนุญาตหรืองดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ ก็ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖ ผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรม

(๓) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือโรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง

(๖) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา ในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง ตามกฎหมายว่าด้วยการปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก หรือตามกฎหมายว่าด้วยการปรามการค้าประเวณี

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติตามความในวรรคก่อน

มาตรา ๗ อาคาร หรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งเป็นสถานบริการตามมาตรา ๔ ต้อง

(๑) ไม่อยู่ใกล้ชิดวัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงพยาบาล สถานพยาบาล ที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สโมสรเยาวชน หรือหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก ในขนาดที่เห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ดังกล่าวแล้ว

(๒) ไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัย อันจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

(๓) มีทางถ่ายเทอากาศสะดวก

มาตรา ๘ ถ้าอาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ เป็นของผู้อื่น ในชั้นขออนุญาตตั้งสถานบริการ ผู้ขออนุญาตต้องมีหนังสือแสดงว่าได้รับความยินยอมจากเจ้าของอาคารหรือสถานที่นั้น

มาตรา ๙ เมื่อได้รับคำขออนุญาตตั้งสถานบริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาสั่งภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๑๐ ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต

ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว จะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๑[๗] ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการในกรุงเทพมหานคร ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมตำรวจ ในจังหวัดอื่น ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย การอุทธรณ์ให้กระทำภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันได้รับหนังสือพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการไม่อนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของอธิบดีกรมตำรวจหรือปลัดกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี ให้เป็นที่สุด

หนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในวรรคแรก ต้องแสดงเหตุผลในการไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ผู้ขอทราบด้วย

มาตรา ๑๒ ในกรณีใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้ทราบว่าใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุด

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ย้าย แก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๔[๘] ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจัดทำบัตรประวัติของพนักงานก่อนเริ่มเข้าทำงานในสถานบริการ

ในกรณีที่รายการในบัตรประวัติเปลี่ยนแปลงไป ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งการเปลี่ยนแปลงภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

การจัดทำ การเก็บรักษา และการแจ้งการเปลี่ยนแปลงบัตรประวัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดทำบัตรประวัตินั้น ต้องไม่ระบุหน้าที่ของพนักงานในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่พนักงานนั้น

มาตรา ๑๕ ในกรณีบัตรประวัติซึ่งเก็บรักษาไว้ ณ สถานบริการ สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการต้องจัดทำบัตรประวัติใหม่ ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่บัตรนั้นสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ และให้นำความในมาตรา ๑๔ วรรคแรก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖[๙] ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ

(๑) รับผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าทำงานในสถานบริการ

(๒) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

(๓) จำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้

(๔) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้ซึ่งไม่มีหน้าที่เฝ้าดูแลสถานบริการนั้นพักอาศัยหลับนอนในสถานบริการ

(๕) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ

(๖) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

มาตรา ๑๖/๑[๑๐] ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ซึ่งมิได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตรวจเอกสารราชการที่มีภาพถ่ายและระบุอายุของผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการ

ในกรณีที่ผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการหรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานบริการ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งและหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งและการรับแจ้งให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

มาตรา ๑๖/๒[๑๑] ห้ามมิให้ผู้ใดนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่ผู้นั้นเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

มาตรา ๑๖/๓[๑๒] ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือมีการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖/๒ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งและหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งและการรับแจ้งให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจะมอบหมายให้พนักงานของสถานบริการเป็นผู้แจ้งแทนก็ได้

มาตรา ๑๗[๑๓] การกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ การจัดสถานที่ภายนอกและภายในเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อความสะอาดหรือเพื่อความสะดวกในการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ การใช้โคมไฟหรือการให้พนักงานติดหมายเลขประจำตัวในสถานบริการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘[๑๔] ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) จะจัดให้มีสุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย หรือจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงด้วยก็ได้

มาตรา ๑๙ ในการจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิง ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการมีหน้าที่ต้องควบคุมการแสดงมิให้เป็นไปในทางลามกหรืออนาจาร และมิให้มีสัตว์ร้ายเข้าร่วมการแสดงในสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ชม

มาตรา ๒๐[๑๕] เมื่อปรากฏว่า ผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ ในกรุงเทพมหานคร นายตำรวจท้องที่ตั้งแต่ชั้นสารวัตรขึ้นไป ในจังหวัดอื่น ตั้งแต่นายอำเภอท้องที่ขึ้นไป มีอำนาจสั่งให้งดการแสดงนั้นได้

มาตรา ๒๑[๑๖] ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการขาดคุณสมบัติ หรือเมื่อสถานบริการใดดำเนินกิจการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการมั่วสุมเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือดำเนินกิจการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด

การสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้สั่งพักได้ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีดำเนินกิจการสถานบริการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ (๒) หรือ (๓) หรือกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๗ เฉพาะในส่วนที่ไม่ใช่กำหนดวันเวลาเปิดปิดสถานบริการ ให้สั่งพักได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

(๒) กรณีดำเนินกิจการสถานบริการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการมั่วสุมเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือดำเนินกิจการสถานบริการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ (๑) (๔) (๕) หรือ (๖) มาตรา ๑๖/๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖/๒ มาตรา ๑๙ หรือกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๗ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดวันเวลาเปิดปิดสถานบริการ ให้สั่งพักได้ครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากรณีใดพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีคำสั่งหรือไม่มีคำสั่งต่ออายุใบอนุญาตหรือพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล รวมทั้งหลักเกณฑ์การกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการอุทธรณ์คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๒ หากอุทธรณ์โดยเหตุตามวรรคสอง (๑) ให้การอุทธรณ์เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้น หากอุทธรณ์โดยเหตุตามวรรคสอง (๒) หรือเหตุอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้น แต่ต้องมีคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอให้ทุเลาการบังคับ หากพ้นกำหนดดังกล่าวแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่มีคำสั่งใดให้ถือว่าเป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้น

ระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ประจำอยู่ได้รับอุทธรณ์ ระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งอื่นที่ไม่ใช่คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๒๒[๑๗] ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งพักใช้หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการในกรุงเทพมหานครมีสิทธิอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมตำรวจ ในจังหวัดอื่นผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการมีสิทธิอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย การอุทธรณ์ให้กระทำภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการสั่งพักใช้หรือสั่งเพิกถอนการอนุญาต

คำวินิจฉัยของอธิบดีกรมตำรวจหรือปลัดกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๓ ก่อนครบกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต ผู้หนึ่งผู้ใดจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตเพื่อตั้งสถานบริการ ณ สถานที่เดียวกันนั้นไม่ได้

มาตรา ๒๔[๑๘] เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีเหตุอันควรเชื่อหรือสงสัยว่ามีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ในสถานบริการแห่งใด ให้เจ้าพนักงานนั้นมีอำนาจเข้าไปตรวจภายในสถานบริการนั้นได้ไม่ว่าในเวลาใดๆ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๕[๑๙] ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ผู้ดำเนินกิจการ ลูกจ้างหรือคนรับใช้ของสถานบริการ ผู้ใดสามารถให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา ๒๔ ได้ แต่ไม่ยอมให้ความสะดวกนั้นเมื่อเจ้าพนักงานร้องขอ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๕ ทวิ[๒๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๖[๒๑] ผู้ใดตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินกิจการสถานบริการเช่นว่านั้นในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือดำเนินกิจการสถานบริการผิดประเภทที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๖ ทวิ[๒๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๗[๒๓] ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) มาตรา ๑๖/๑ วรรคหนึ่ง หรือกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๒๘[๒๔] ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

มาตรา ๒๘/๑[๒๕] ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖/๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมาตรา ๑๖/๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ผู้ใดเข้าไปในสถานบริการโดยไม่มีหรือไม่ยอมให้ตรวจเอกสารราชการตามมาตรา ๑๖/๑ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๒๘/๒[๒๖] ผู้ใดนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๖/๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่อาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นอาวุธปืน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่อาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นวัตถุระเบิดหรืออาวุธสงคราม ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้นด้วย

มาตรา ๒๘/๓[๒๗] ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ หรือผู้ใดจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิงในสถานบริการที่เป็นไปในทางลามกหรืออนาจาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘/๔[๒๘] ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๒๙ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ได้ใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ผู้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) (๒) หรือ (๓) อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับดำเนินกิจการต่อไปได้ในเมื่อได้จัดทำบัตรประวัติตามที่บังคับไว้ในมาตรา ๑๔ และมาขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการนั้น โดยเสียค่าธรรมเนียมภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในท้องที่นั้น

ให้ผู้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในท้องที่นั้น

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยเหตุที่ปัจจุบันได้มีบุคคลประกอบกิจการสถานบริการบางประเภทซึ่งอาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมของประชาชน และจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิงในสถานบริการนั้นๆ ไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้เยาวชนเอาเยี่ยงอย่างจนประพฤติตัวเสื่อมทรามลง เป็นการสมควรที่จะออกกฎหมายควบคุมสถานบริการนั้นๆ รวมทั้งการแสดงด้วย ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีของชาติต่อไป

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๗[๓๐]

โดยที่คณะปฏิวัติได้พิจารณาเห็นว่า สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ อาทิ เช่น สถานเต้นรำ รำวง ที่มีหญิงพาตเนอร์บริการ สถานจำหน่ายสุรา น้ำชาหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นโดยมีหญิงสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีหญิงบริการให้แก่ลูกค้าชาย เป็นสถานที่ที่ไม่ควรให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการหรือใช้เป็นที่มั่วสุม สมควรแก้ไขกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจำกัดมิให้ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปในสถานบริการ หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๒ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นไป

พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑[๓๑]

มาตรา ๑๔ ให้ผู้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการนั้นโดยเสียค่าธรรมเนียมภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ดำเนินกิจการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับคำสั่งไม่อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีและสวัสดิภาพของประชาชน สมควรกำหนดให้สถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นสถานบริการที่จะตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานเช่นเดียวกับสถานบริการอื่นในมาตราเดียวกัน และเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วอีกบางมาตราให้สอดคล้องต้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕[๓๒]

มาตรา ๙ ผู้ใดตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓ (๔) ได้สร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้ประกอบอาชีพสุจริต ทั้งผู้ตั้งสถานบริการและผู้มีอาชีพเป็นนักร้อง นักดนตรี นักแสดงตลก ศิลปินและมายากล ฯ เป็นการจำกัดอาชีพและไม่ส่งเสริมความสามารถพิเศษของบุคคลทางด้านศิลปการดนตรีและการแสดงซึ่งเป็นการสวนทางกับความต้องการของรัฐบาลที่จะส่งเสริมให้เยาวชนตื่นตัวสนใจศิลปที่ละเอียดอ่อน และสามารถใช้ความรู้นี้ประกอบอาชีพได้ในอนาคต สร้างความอ่อนโยนในจิตใจให้แก่เยาวชน ลดปัญหาอาชญากรรมให้น้อยลงหรือหมดไปและเพื่อให้การแสดงดนตรีกระทำได้โดยสะดวก แต่ทางราชการยังสามารถควบคุมได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖[๓๓]

มาตรา ๑๙ สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตาม (ข) ใน(๓) ของบทนิยามคำว่า “สถานบริการ” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ที่ตั้งขึ้นก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ต้องมีลักษณะของสถานที่ การบริการหรือผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๐ ให้ผู้ตั้งสถานบริการซึ่งเข้าลักษณะสถานบริการตาม (ง) ใน (๔) หรือ (๖) ของบทนิยามคำว่า “สถานบริการ” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ที่ประสงค์จะตั้งสถานบริการต่อไป ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงซึ่งออกตาม(ง) ใน (๔) หรือ (๖) ของบทนิยามคำว่า “สถานบริการ” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ผู้ตั้งสถานบริการนั้นประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีคำสั่งไม่อนุญาต

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่ผู้ตั้งสถานบริการ ซึ่งเข้าลักษณะสถานบริการตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ใน (๔) หรือ (๕) ของบทนิยามคำว่า “สถานบริการ” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ที่ประสงค์จะตั้งสถานบริการต่อไปด้วย โดยให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

มาตรา ๒๑ บรรดาใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการที่ออกตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาตนั้น

ในกรณีที่ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งเป็นใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการประเภทที่มีบริการนวดให้แก่ลูกค้าตามมาตรา ๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการดังกล่าวมิได้ดำเนินกิจการสถานบริการผิดประเภทและใบอนุญาตดังกล่าวให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาตนั้น หรือเมื่อได้รับยกเว้นไม่เป็นสถานบริการตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒ บรรดากฎกระทรวงหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องนั้นๆ ใช้บังคับ

มาตรา ๒๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องบทนิยามของสถานบริการเพื่อให้มีความหมายที่ชัดเจนเฉพาะการประกอบกิจการที่อาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันเป็นสถานที่ที่ไม่ควรให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการหรือใช้เป็นที่มั่วสุม โดยมิได้มี

เจตนารมณ์จะให้มีความหมายครอบคลุมไปถึงสถานที่ที่ไม่ได้ดำเนินกิจการไปในลักษณะดังกล่าว เช่น สถานที่ที่มีวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาหรือกีฬา นอกจากนี้ได้แก้ไขวิธีการจัดตั้งสถานบริการบางประเภท เฉพาะที่ปรากฏชัดเจนในขณะนี้ว่าอาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งในปัจจุบันเพียงแต่แจ้งแล้วก็ประกอบการได้เลยทำให้การควบคุมตรวจสอบกระทำได้ไม่ทั่วถึง และบางครั้งก่อให้เกิดปัญหากับสังคม โดยเปลี่ยนมาเป็นต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะประกอบการได้ เพื่อให้การควบคุมตรวจสอบทำได้อย่างเข้มงวดพร้อมทั้งกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อใช้บังคับกับสถานบริการทุกประเภท เพื่อให้สถานบริการไม่เป็นแหล่งมั่วสุม เป็นสถานที่ปลอดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยของผู้ใช้บริการ โดยกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการและผู้ใช้สถานบริการปฏิบัติ รวมทั้งปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓/ตอนที่ ๘๘/หน้า ๖๒๖/๔ ตุลาคม ๒๕๐๙

[๒] มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[๓] มาตรา ๓ นิยามคำว่า “สถานบริการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔] มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕] มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖] มาตรา ๔ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[๘] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๙] มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๐] มาตรา ๑๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑] มาตรา ๑๖/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๒] มาตรา ๑๖/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๓] มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๔] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[๑๕] มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[๑๖] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๗] มาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[๑๘] มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[๑๙] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[๒๐] มาตรา ๒๕ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๑] มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๒] มาตรา ๒๖ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๓] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๒๔] มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๒๕] มาตรา ๒๘/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๒๖] มาตรา ๒๘/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๒๗] มาตรา ๒๘/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๒๘] มาตรา ๒๘/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๒๙] อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๓๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๗/๑๗ มกราคม ๒๕๑๕
[๓๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๕/ตอนที่ ๗๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๑
[๓๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙/ตอนที่ ๑๑๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๕
[๓๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนที่ ๖ ก/หน้า ๑/๑๒ มกราคม ๒๕๔๗

พระราชกฤษฎีกา
ให้ใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙
บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร
พ.ศ. ๒๕๑๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑
เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้ใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๑๑"

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

+---------- +

หมายเหตุ :-เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากทางราชการได้พิจารณาเห็นว่า หลังจากที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ บังคับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีแล้ว ได้มีผู้จัดตั้งสถานบริการประเภทต่าง ๆ ขึ้นในจังหวัดอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ฉะนั้นเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดีของชาติต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ขึ้น

[รก.๒๕๑๑/๒๔/๑๕๗/๑๒ มีนาคม ๒๕๑๑]

กฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๔๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคสาม มาตรา ๑๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑
การขออนุญาต การอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ ๑ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลธรรมดา

(ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(ข) สำเนาทะเบียนบ้าน

(ค) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ รับรองว่าผู้ขออนุญาตมีคุณสมบัติตามมาตรา ๖ (๓)

(ง) แบบแปลนแผนผังแสดงพื้นที่การให้บริการของสถานบริการและปริมณฑลของสถานบริการ โดยใช้มาตราส่วนไม่เล็กกว่า ๑ ใน ๕๐๐

(จ) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งสถานบริการ

(ฉ) หลักฐานแสดงว่าอาคารที่ใช้ตั้งสถานบริการได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารโดยผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ช) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร ของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน ๓ รูป

(ซ) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้ตั้งสถานบริการหรือหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้อาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ในกรณีที่อาคารหรือสถานที่นั้นเป็นของผู้อื่น

(๒) นิติบุคคล

(ก) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคล ซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน

(ข) หนังสือแต่งตั้งผู้แทนนิติบุคคลซึ่งต้องเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

(ค) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้แทนนิติบุคคล

(ง) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้แทนนิติบุคคล

(จ) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ รับรองว่าผู้แทนนิติบุคคลมีคุณสมบัติตามมาตรา ๖ (๓) และ (๔)

(ฉ) แบบแปลนแผนผังแสดงพื้นที่การให้บริการของสถานบริการและปริมณฑลของสถานบริการโดยใช้มาตราส่วนไม่เล็กกว่า ๑ ใน ๕๐๐

(ช) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งสถานบริการ

(ซ) หลักฐานแสดงว่าอาคารที่ใช้ตั้งสถานบริการได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือใบรับรองการตรวจสอบอาคารโดยผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ฌ) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร ของผู้แทนนิติบุคคลซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน ๓ รูป

(ญ) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้ตั้งสถานบริการหรือหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้อาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ในกรณีที่อาคารหรือสถานที่นั้นเป็นของผู้อื่น

ข้อ ๒ การยื่นคำขออนุญาตตั้งสถานบริการให้ยื่น ณ ท้องที่ที่ตั้งสถานบริการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อผู้กำกับการหรือรองผู้กำกับการซึ่งเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลแห่งท้องที่ที่ตั้งสถานบริการนั้น

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ที่ตั้งสถานบริการนั้น

ข้อ ๓ ในการพิจารณาอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คำนึงถึงประวัติการกระทำความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ โดยผู้ขออนุญาตต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จนถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตภายในระยะเวลาสามปี และไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดทางอาญาอันมีลักษณะที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อ ๔ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้เมื่อ

(๑) คำขออนุญาตตั้งสถานบริการ หลักฐานและเอกสารที่ได้ยื่นไว้ตามข้อ ๑ มีความถูกต้องและครบถ้วน

(๒) ผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๖ และไม่ปรากฏประวัติการกระทำความผิดตามข้อ ๓

(๓) อาคารหรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรา ๗ และมาตรา ๘ กำหนดไว้ และตั้งอยู่ในท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๕

ข้อ ๕ ในกรณีที่มีการขออนุญาตตั้งสถานบริการหลายประเภทในสถานที่เดียวกัน ให้ออกใบอนุญาตหนึ่งใบสำหรับพื้นที่การให้บริการแต่ละประเภท

ข้อ ๖ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอ ณ สถานที่และบุคคลตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

(๒) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร ของผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตหรือผู้แทนนิติบุคคลซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน ๒ รูป

(๓) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ รับรองว่าผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตหรือผู้แทนนิติบุคคลมีคุณสมบัติตามมาตรา ๖ (๓) และ (๔)

ในกรณีที่หลักฐานและเอกสารที่ยื่นไว้ในการขออนุญาตตามข้อ ๑ มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตต้องยื่นหลักฐานและเอกสารที่มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงด้วย

ข้อ ๗ ให้นำหลักเกณฑ์ในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ มาใช้บังคับกับการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการโดยอนุโลม

ข้อ ๘ คำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต และคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้เป็นไปตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒
การจัดทำ การเก็บรักษา และการแจ้งเปลี่ยนแปลงบัตรประวัติของพนักงาน

ข้อ ๙ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจัดทำบัตรประวัติของพนักงาน ลูกจ้าง คู่บริการ ผู้บำเรอ ผู้บริการอาบน้ำ นวด หรืออบตัว และคนรับใช้ของสถานบริการก่อนเริ่มเข้าทำงานในสถานบริการนั้น จำนวนสองชุด

ข้อ ๑๐ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการเก็บรักษาบัตรประวัติของบุคคลตามข้อ ๙ ไว้ ณ สถานบริการที่บุคคลนั้นทำงานอยู่เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลาหนึ่งชุด และจัดส่งบัตรประวัติของบุคคลดังกล่าวอีกหนึ่งชุดไปเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ที่ยื่นคำขออนุญาตตามข้อ ๒

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของบุคคลตามข้อ ๙ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง ณ สถานที่และบุคคลตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒

ข้อ ๑๒ บัตรประวัติ และการแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของบุคคลตามข้อ ๙ และข้อ ๑๑ ให้เป็นไปตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓
การจัดสถานที่ และการติดหมายเลขประจำตัวพนักงาน

ข้อ ๑๓ การจัดสถานที่ภายนอกและภายในของสถานบริการต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีแนวเขตของสถานบริการที่ชัดเจน

(๒) มีห้องสุขาเพียงพอสำหรับบริการลูกค้า โดยแยกห้องสุขาชายและหญิงออกจากกัน

(๓) มีการรักษาความสะอาดเรียบร้อยเป็นอย่างดี

(๔) ใช้โคมไฟให้มีแสงสว่างเพียงพอที่จะมองเห็นและจำหน้ากันได้ในระยะไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร

(๕) สถานบริการที่มีห้องบริการเฉพาะ ต้องมีหมายเลขเป็นตัวเลขอารบิคสีขาว ขนาดสูงอย่างน้อย ๕ เซนติเมตร ติดที่หน้าประตูห้องบริการทุกห้องเรียงตามลำดับ ถ้าประตูเข้าออกมีบานปิดทึบแสง ให้มีช่องสี่เหลี่ยมโปร่งแสงสามารถมองเข้าไปเห็นภายในห้อง ขนาด ๕ x ๒๐ เซนติเมตรขึ้นไปที่บานประตูเหนือพื้นห้อง ๑.๗๐ เมตร และสามารถเปิดเข้าไปตรวจสอบได้ตลอดเวลา

(๖) ติดใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจนบริเวณทางเข้าสถานบริการ

(๗) ในสถานบริการที่จัดให้มีดนตรี หรือการแสดงอื่นใดต้องมีวัสดุที่ป้องกันเสียงและความสั่นสะเทือนไม่ให้เกินค่าระดับเสียงรบกวนตามที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดไว้

ข้อ ๑๔ สถานบริการต้องใช้ป้ายชื่อให้ตรงกับชื่อในใบอนุญาตทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในกรณีที่มี โดยจะต้องติดตั้งป้ายชื่อไว้ด้านหน้าสถานบริการให้มองเห็นอย่างชัดเจน

ข้อ ๑๕ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการต้องจัดให้พนักงาน ลูกจ้าง คู่บริการ ผู้บำเรอผู้บริการอาบน้ำ นวด หรืออบตัว และคนรับใช้ของสถานบริการติดหมายเลขประจำตัวซึ่งตรงกับหมายเลขประจำตัวในบัตรประวัติของบุคคลนั้นไว้ที่อกเสื้อด้านขวามือในขณะปฏิบัติงานในสถานบริการ

ป้ายหมายเลขประจำตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นรูปวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร พื้นสีแดงสำหรับคู่บริการ ผู้บำเรอ และผู้บริการอาบน้ำ นวด หรืออบตัว และพื้นสีน้ำเงินสำหรับพนักงาน ลูกจ้าง และคนรับใช้ โดยหมายเลขประจำตัวให้ใช้เลขอารบิคสีขาว และใต้ตัวเลขให้มีอักษรย่อหรือชื่อเต็มของสถานบริการขนาดพอสมควร

ข้อ ๑๖ คำขออนุญาตและคำขอต่ออายุใบอนุญาตใดๆ ที่ได้ยื่นไว้และยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ การพิจารณาอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และข้อ ๓ ข้อ ๔ (๒) และข้อ ๕ ของกฎกระทรวงฉบับนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙
พลอากาศเอก คงศักดิ์ วันทนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔ วรรคสาม มาตรา ๑๔ วรรคสามและมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาตและการอนุญาตตั้งสถานบริการ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับประวัติการกระทำผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ การขอต่ออายุใบอนุญาต และการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ การจัดทำ การเก็บรักษา และการแจ้งเปลี่ยนแปลงบัตรประวัติของพนักงาน และการจัดสถานที่ การใช้โคมไฟ และการให้พนักงานติดหมายเลขประจำตัวในสถานบริการเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

(ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๘ - ๑๔ /เล่ม ๑๒๓ /ตอนที่ ๔๙ ก /๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙)

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต
และการต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๔๘[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑)
(ก) พื้นที่ไม่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(ข) พื้นที่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตรแต่ไม่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๓๐,๐๐๐ บาท
(ค) พื้นที่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๒)
(ก) พื้นที่ไม่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๓๐,๐๐๐ บาท
(ข) พื้นที่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตรแต่ไม่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๔๐,๐๐๐ บาท
(ค) พื้นที่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๓)
(ก) ห้องบริการไม่เกินสามสิบห้อง ฉบับละ ๓๐,๐๐๐ บาท
(ข) ห้องบริการเกินสามสิบห้องแต่ไม่เกินห้าสิบห้อง ฉบับละ ๔๐,๐๐๐ บาท
(ค) ห้องบริการเกินห้าสิบห้อง ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตตั้งสถานบริการรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓ (๔)
(ก) พื้นที่ไม่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(ข) พื้นที่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตรแต่ไม่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๓๐,๐๐๐ บาท
(ค) พื้นที่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
(๕) ใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๕)
(ก) พื้นที่ไม่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(ข) พื้นที่เกินหนึ่งร้อยตารางเมตรแต่ไม่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๓๐,๐๐๐ บาท

(ค) พื้นที่เกินสามร้อยตารางเมตร ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
(๖) ใบแทนใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
(๗) การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละหนึ่งในห้า ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งสถานบริการ แต่ละประเภท

ข้อ ๒ การคำนวณพื้นที่หรือจำนวนห้องของสถานบริการเพื่อกำหนดค่าธรรมเนียมตามข้อ ๑ ให้คำนวณตามแบบแปลนแผนผังแสดงพื้นที่การให้บริการของสถานบริการที่ได้ยื่นไว้พร้อมกับคำขออนุญาตตั้งสถานบริการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
ประชา มาลีนนท์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการใหม่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๖ ที่ได้ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและดัชนีค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] รก.๒๕๔๘/๒๙ก/๑๙/๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๐๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการพ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒ การขออนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อสารวัตรท้องที่ ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ที่จะตั้งสถานบริการนั้น โดยใช้แบบ สบ.๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้

การออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้"

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒ ทวิ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

"ข้อ ๒ ทวิ การแจ้งการตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ วรรคสอง ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อสารวัตรท้องที่ ในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตั้งสถานบริการนั้นโดยใช้แบบ สบ.๗ ท้ายกฎกระทรวงนี้

การแจ้งการตั้งสถานบริการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับแจ้งออกหลักฐานการแจ้งให้ผู้แจ้งการตั้งสถานบริการไว้เป็นหลักฐาน"

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๑๑ การขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อสารวัตรท้องที่ ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่ โดยใช้แบบ สบ.๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้

การต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้"

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๑๒ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑)

(ก) สถานเต้นรำประเภทที่มีหญิงพาตเนอร์บริการ ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

(ข) สถานเต้นรำประเภทที่ไม่มีหญิงพาตเนอร์บริการ ฉบับละ ๕๐๐ บาท

(ค) สถานรำวงหรือรองเง็งประเภทที่มีหญิงพาตเนอร์บริการ ฉบับละ ๕๐ บาท

(ง) สถานรำวงหรือรองเง็งประเภทที่ไม่มีหญิงพาตเนอร์บริการ ฉบับละ ๒๐ บาท

(๒) ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๒) ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

(๓) ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๓) ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

(๔) ใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตาม (๑) (ก) และ (ข) ฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๕) ใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตาม (๑) (ค) และ (ง) ฉบับละครึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

(๖) การต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ครั้งละครึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ"

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกแบบ สบ.๑ และแบบ สบ.๒ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และแบบ สบ.๖ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้แบบ สบ.๑ แบบ สบ.๒ และแบบ สบ.๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕
พลเอก สิทธิ จิรโรจน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้กำหนดให้ผู้ตั้งสถานบริการประเภทสถานเต้นรำ สถานที่จำหน่ายสุรา น้ำชา และสถานอาบน้ำ ฯลฯ ตามมาตรา ๓ (๑) (๒) และ (๓) ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนการตั้งสถานบริการประเภทที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มจำหน่ายโดยมีการแสดงดนตรีนั้นได้กำหนดให้ผู้ตั้งสถานบริการประเภทดังกล่าวตามมาตรา ๓ (๔) ต้องแจ้งการตั้งสถานบริการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนการตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน สมควรแก้ไขการขออนุญาต การอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต ตลอดทั้งแบบคำขอและแบบใบอนุญาตในเรื่องดังกล่าวเสียใหม่ให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น และกำหนดวิธีการและแบบการแจ้งการตั้งสถานบริการและยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๒๕/๑๙๕/๗พ.๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๕]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๒๔)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๐๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกแบบ สบ.๑ และแบบ สบ.๒ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้แบบ สบ.๑ และแบบ สบ.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๔ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) ให้เปิดทำการได้ดังนี้

(๑) ที่อยู่ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือเขตท้องที่อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๒.๐๐ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น

(๒) ที่อยู่นอกเขตที่ระบุไว้ใน (๑) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น"

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๗ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) ให้เปิดทำการได้ดังนี้

(๑) ที่อยู่ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือเขตท้องที่อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น แต่เฉพาะการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงให้กระทำได้ระหว่างเวลา๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๔.๐๐ นาฬิกา และระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น

(๒) ที่อยู่นอกเขตที่ระบุไว้ใน (๑) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกาถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ซึ่งวันรุ่งขึ้นเป็นวันปฏิบัติราชการตามปกติ หรือระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกาถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันหยุดราชการ แต่เฉพาะการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงให้กระทำได้ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๔.๐๐ นาฬิกา และระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา หรือ ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น แล้วแต่กรณี'

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔
พลเอก สิทธิ จิรโรจน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากแบบคำขออนุญาตตั้งสถานบริการ (แบบ สบ.๑) และแบบใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (แบบ สบ.๒) ยังขาดข้อความบางประการ สมควรเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้การจำกัดเวลาให้สถานเต้นรำ รำวง หรือรองเง็ง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาตเนอร์บริการ เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น และให้สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีเกินสองชิ้น หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงเปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ซึ่งวันรุ่งขึ้นเป็นวันปฏิบัติราชการตามปกติ หรือระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันหยุดราชการเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว สมควรขยายกำหนดเวลาการปิดทำการของสถานบริการประเภทดังกล่าวเฉพาะที่อยู่ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และเขตท้องที่อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๒๔/๑๒๙/๑๐พ./๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๔]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๐๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๙ ทวิ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

"ข้อ ๙ ทวิ สถานบริการที่ได้รับใบอนุญาต ต้องใช้ป้ายชื่อให้ตรงกับชื่อในใบอนุญาตแต่เพียงชื่อเดียว"

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๐ ทวิ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

"ข้อ ๑๐ ทวิ สถานบริการใดหยุดประกอบกิจการติดต่อกันเกินเจ็ดวัน ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันทีแต่ต้องไม่เกินสองวันนับแต่วันที่ได้หยุดประกอบกิจการ และเมื่อจะประกอบกิจการต่อไปเมื่อใด ให้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเป็นหนังสือ"

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๑ ทวิ แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

"ข้อ ๑๑ ทวิ สถานบริการที่จะได้รับการต่ออายุใบอนุญาต ต้องไม่หยุดประกอบกิจการในรอบปีที่ได้รับใบอนุญาตโดยไม่มีเหตุอันสมควรติดต่อกันเป็นเวลาเกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันและต้องไม่ฝ่าฝืนเงื่อนไขในการอนุญาตตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้"

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๓
ประเทือง กีรติบุตร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากปรากฏว่า สถานบริการที่ได้รับใบอนุญาตมักจะใช้ชื่อไม่ตรงกับชื่อในใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือใช้ชื่ออื่นด้วยและสถานบริการบางแห่งได้หยุดดำเนินการไปชั่วระยะเวลาหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลสมควรทำให้ยากแก่การควบคุม ในการนี้สมควรกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการสถานบริการ การหยุดประกอบกิจการ และเงื่อนไขในการต่อใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการเพิ่มเติมขึ้นในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๒๓/๘๘/๔พ./๗ มิถุนายน ๒๕๒๓]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๓)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๐๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๔ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น"

ข้อ ๒ กฎกระทรวงนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๓ เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๓
ประเทือง กีรติบุตร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+---------- +

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากข้อ ๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ กำหนดให้สถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) เปิดทำการได้ตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันปฏิบัติราชการตามปกติ หรือระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันหยุดราชการ เพื่อเป็นการประหยัดการใช้กระแสไฟฟ้า จึงกำหนดเวลาเปิดทำการของสถานบริการดังกล่าวเสียใหม่ให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๒๓/๕๕/๑พ./๙ เมษายน ๒๕๒๓]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ
พุทธศักราช ๒๕๐๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และมาตรา ๔ กับมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

ข้อ ๒ การขออนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อสารวัตรท้องที่ ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ ที่จะตั้งสถานบริการนั้นโดยใช้แบบ สบ.๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้

การออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ. ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ การทำบัตรประวัติ การพิมพ์ลายนิ้วมือ และการแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติตามมาตรา ๑๔ ให้ใช้แบบ สบ. ๓ สบ. ๔ และ สบ. ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔ นาฬิกา ซึ่งวันรุ่งขึ้นเป็นวันปฏิบัติราชการตามปกติ หรือระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันหยุดราชการ

ข้อ ๕ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๒) ให้เปิดทำการได้ดังนี้

(๑) การจำหน่ายอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่น โดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๔.๐๐ นาฬิกา และระหว่าง เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา

(๒) การจำหน่ายอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่น โดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา

ข้อ ๖ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๓) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา

ในกรณีที่สถานบริการตามวรรคหนึ่งเป็นร้านตัดผมหรือดัดผมด้วยให้เปิดทำการเฉพาะตัดผมหรือดัดผมได้ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๐.๐๐ นาฬิกา

ข้อ ๗ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) ให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ซึ่งวันรุ่งขึ้นเป็นวันปฏิบัติราชการตามปกติ หรือระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ ของวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันหยุดราชการ แต่เฉพาะการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใด เพื่อการบันเทิง ให้กระทำได้ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๔.๐๐ นาฬิกา และระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔ นาฬิกา หรือ ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ กำหนดเวลาเปิดทำการตามความในข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ วรรคหนึ่งและข้อ ๗ ถ้าวันรุ่งขึ้นเป็นวันที่ ๒๕ ธันวาคม หรือวันที่ ๑ มกราคม จะเปิดทำการต่อไปจนถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นนั้นก็ได้

ข้อ ๙ การจัดลักษณะภายนอกและภายในของสถานบริการ ตามมาตรา ๑๗ ให้เป็นดังนี้

(๑) มีห้องส้วมเพียงพอสำหรับบริการลูกค้า และมีที่ปัสสาวะชายแยกอยู่ต่างหากจากห้องส้วม

(๒) รักษาความสะอาดเรียบร้อยเป็นอย่างดี และมิให้มีกลิ่นเหม็นอันเป็นการรบกวนลูกค้า

(๓) ใช้โคมไฟให้มีแสงสว่างเพียงพอที่จะมองเห็นและจำหน้ากันได้ในระยะไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร

(๔) สถานบริการที่มีห้องบริการเฉพาะ ต้องมีตัวเลขอารบิคสีขาว ขนาดสูงอย่างน้อย ๕ เซนติเมตร ประจำเรียงตามลำดับที่หน้าประตูห้องบริการทุกห้อง ถ้าประตูเข้าออกมีบานปิดให้มีช่องสี่เหลี่ยมขนาดสูง ๕ เซนติเมตร ยาว ๒๐ เซนติเมตร ขึ้นไป ที่บานประตูเหนือพื้นห้อง ๑๗๐ เซนติเมตร และจะมีม่านบังทางด้านนอกด้วยก็ได้

ข้อ ๑๐ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการต้องจัดให้หญิงพาตเนอร์หญิงบำเรอผู้บริการอาบน้ำนวด หรืออบตัว และคนรับใช้ ติดหมายเลขประจำตัวซึ่งตรงกับบัตรประวัติไว้ที่อกเสื้อด้านขวาในขณะปฏิบัติงานในสถานบริการ

เครื่องหมายตามวรรคหนึ่งให้เป็นรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร พื้นสีแดงสำหรับหญิงพาตเนอร์ หญิงบำเรอ หรือผู้บริการอาบน้ำ นวด หรืออบตัวพื้นสีน้ำเงินสำหรับคนรับใช้ เลขประจำตัวเป็นตัวเลขอารบิคสีขาว และใต้ตัวเลขให้มีอักษรย่อหรือชื่อเต็มของสถานบริการขนาดพอสมควร

ข้อ ๑๑ การขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อสารวัตรท้องที่ ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ ที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่ โดยใช้แบบ สบ.๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้

การต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๑๒ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑)

(ก) สถานเต้นรำประเภทที่มี
หญิงพาตเนอร์บริการ ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

(ข) สถานเต้นรำประเภทที่ไม่มี
หญิงพาตเนอร์บริการ ฉบับละ ๕๐๐ บาท

(ค) สถานรำวงหรือรองเง็งประเภท
ที่มีหญิงพาตเนอร์บริการ ฉบับละ ๕๐ บาท

(๔) ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตาม มาตรา ๓ (๔)	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
(๕) ใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถาน บริการตาม (๑) (ก) และ (ข)	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
(๖) ใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ตาม (๑) (ค) และ (ง) ฉบับละครึ่งหนึ่ง ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ		
(๗) การต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ครั้งละครึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ให้ตั้งสถานบริการ		

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑
พลเอก เล็ก แนวมาลี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้เปลี่ยนแปลงพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร และได้กำหนดให้สถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) ต้องมายื่นขอรับใบอนุญาต สมควรปรับปรุงวิธีการขออนุญาตเงื่อนไขในการอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต การจัดทำบัตรประวัติ การติดหมายเลขประจำตัวของหญิงพาตเนอร์ หญิงบำเรอ ผู้บริการอาบน้ำ นวด หรืออบตัว หรือคนรับใช้ในสถานบริการ การกำหนดวันเวลาเปิดปิด การจัดลักษณะภายนอกและภายในของสถานบริการ การกำหนดค่าธรรมเนียมและข้อปฏิบัติโดยทั่วไปของผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการเสียใหม่ให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๒๑/๙๑/๑พ./๑ กันยายน ๒๕๒๑]

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แบบคำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ บัตรประวัติและการแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ[๑]

โดยที่กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาตใบอนุญาตคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ บัตรประวัติและการแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘ และข้อ ๑๒ ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๔ วรรคสาม มาตรา ๑๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๑ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๒ ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๒ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ คำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๓ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ บัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๔ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๕ การแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการในบัตรประวัติของพนักงานสถานบริการ ให้ใช้แบบ สบ.๕ ท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙
อารีย์ วงศ์อารยะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๑๒๙ ง/หน้า ๓๑/๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๙

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ[๑]

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ เพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ และการกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๗

ข้อ ๒ ในกรณีดังต่อไปนี้ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

(๑) กรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๖

(๒) กรณีที่สถานบริการถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตในรอบปีที่ได้รับอนุญาต รวมกันเป็นระยะเวลาเกิน ๙๐ วัน

ในกรณีที่ไม่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง และไม่มีเหตุอื่นที่ฝ่าฝืนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

ข้อ ๓ การสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้พิจารณาจากความผิดที่ได้กระทำภายในกำหนดอายุใบอนุญาตประจำปี และจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดระยะเวลาในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีดำเนินกิจการสถานบริการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ (๒) หรือ (๓) หรือกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๗ เฉพาะในส่วนที่ไม่ใช่กำหนดวันเวลาเปิดปิดสถานบริการ ให้สั่งพักใช้ใบอนุญาต ดังนี้

ครั้งที่ ๑ มีกำหนด ๑๐ วัน
ครั้งที่ ๒ มีกำหนด ๒๐ วัน
ครั้งที่ ๓ มีกำหนด ๓๐ วัน
ครั้งต่อ ๆ ไป มีกำหนด ๓๐ วัน

(๒) กรณีดำเนินกิจการสถานบริการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือดำเนินกิจการสถานบริการ โดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ (๑) (๔) ให้สั่งพักใช้ใบอนุญาต ดังนี้

ครั้งที่ ๑ มีกำหนด ๓๐ วัน
ครั้งที่ ๒ มีกำหนด ๖๐ วัน
ครั้งต่อไป มีกำหนด ๙๐ วัน

(๓) กรณีดำเนินกิจการสถานบริการ โดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๖) มาตรา ๑๖/๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖/๒ มาตรา ๑๙ หรือกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๗ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดเวลาเปิดปิดสถานบริการ ให้สั่งพักใช้ใบอนุญาต ดังนี้

ครั้งที่ ๑ มีกำหนด ๖๐ วัน

ครั้งต่อไป มีกำหนด ๙๐ วัน

(๔) กรณียินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการตามมาตรา ๑๖ (๕) ให้สั่งพักใช้ใบอนุญาตครั้งละ ๙๐ วัน

ข้อ ๔ การสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้พิจารณาจากความผิดที่ได้กระทำภายในกำหนดอายุใบอนุญาตประจำปีในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่สถานบริการถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามข้อ ๓ (๒) เกิน ๒ ครั้งขึ้นไป หรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตาม ข้อ ๓ (๓) หรือ (๔) เกิน ๑ ครั้งขึ้นไป

(๒) กรณีที่สถานบริการถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามข้อ ๓ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) รวมกันหรือข้อหนึ่งข้อใดดังกล่าวข้างต้น รวมกันเกินกว่า ๑๒๐ วัน

(๓) กรณีที่ปรากฏพยานหลักฐานชัดเจนว่าผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการของตนเอง

(๔) กรณีที่มีการบังคับค้าประเวณี หรือยอมให้มีการบังคับค้าประเวณี มีการค้าประเวณีเด็กหรือยอมให้มีการค้าประเวณีเด็ก มีการบังคับใช้แรงงานเด็กหรือยอมให้มีการบังคับใช้แรงงานเด็กในสถานบริการ

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘
พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] รก.๒๕๔๘/พ๓๗ง/๘/๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง หลักเกณฑ์ วิธีการรับแจ้งและการรับแจ้งเหตุ
ในสถานบริการ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง หลักเกณฑ์ วิธีการรับแจ้งและการรับแจ้ง กรณีผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการหรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานบริการ และกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือมีผู้นำอาวุธเข้าไปในสถานบริการโดยไม่ใช่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙/๑ วรรคสาม และมาตรา ๑๖/๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงได้ออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง หลักเกณฑ์ วิธีการรับแจ้งและการรับแจ้ง ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้ “ศูนย์รับแจ้งเหตุ” ในกรุงเทพมหานครให้หมายความถึงศูนย์รับแจ้งเหตุที่ผู้กำกับการหรือรองผู้กำกับการซึ่งเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลท้องที่จัดตั้งขึ้นและให้หมายความรวมถึงศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการและสื่อสารข้อมูลของกองบัญชาการตำรวจนครบาล (๑๙๑) ด้วย สำหรับในจังหวัดอื่นให้หมายความถึงศูนย์รับแจ้งเหตุที่นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่จัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อรับแจ้งเหตุจากผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตลอดเวลาเปิดทำการของสถานบริการ

ข้อ ๒ เมื่อมีเหตุกรณีผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการหรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานบริการ และกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้อาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการเกิดขึ้น หรือมีผู้นำอาวุธเข้าไปในสถานบริการโดยไม่ใช่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแจ้งเหตุไปยังศูนย์รับแจ้งเหตุหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือปลัดอำเภอ หรือตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตท้องที่ แล้วแต่กรณีโดยพลัน และเมื่อ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือปลัดอำเภอ หรือตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตท้องที่ได้รับแจ้งเหตุแล้วแต่กรณีให้แจ้งเหตุต่อไปยังเขตศูนย์รับแจ้งเหตุภายในเขตท้องที่โดยทันทีที่สามารถกระทำได้

การแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่งจะเป็นการแจ้งด้วยวาจาหรือวิธีการใดๆ ก็ได้

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์รับแจ้งเหตุลงบันทึกการรับรับแจ้งเหตุตามวันเวลาที่ได้รับแจ้ง พร้อมทั้งชื่อผู้แจ้งเหตุและที่อยู่ที่ติดต่อได้และต้องแจ้งชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งเหตุให้ผู้แจ้งเหตุทราบทุกครั้ง พร้อมทั้งรายงานการแจ้งนั้นไปยังผู้บังคับบัญชาทราบโดยพลัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
นายโภคิน พลกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๗/๒๕๕๑
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

เนื่องจากพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้มีกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับแล้ว ดังนั้น เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติใหม่ให้เหมาะสม จึงยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๘๓/๒๕๒๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๑ และกำหนดแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ไว้ดังต่อไปนี้

<u>การขออนุญาต</u>

ข้อ ๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่น ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่ตั้งสถานบริการเป็นผู้รับคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ตามแบบ สบ.๑ โดยเรียกหลักฐานจากผู้ขออนุญาตให้ครบถ้วนตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑ และให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) สอบสวนคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ เพื่อยืนยันคุณสมบัติตามมาตรา ๖ โดยเฉพาะคุณสมบัติตามมาตรา ๖ (๓) และ (๔) ให้แสดงใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ เป็นหลักฐาน

(๒) พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ และส่งไปตรวจสอบประวัติอาชญากรรมที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติตามมาตรา ๖ (๕)

(๓) ให้ตรวจสอบว่าผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการมีประวัติการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ จนถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตภายในระยะเวลา ๓ ปี และเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดทางอาญา อันมีลักษณะที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ ทั้งนี้ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๓ ซึ่งเป็นการกำหนดเพื่อเป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ วรรคสอง โดยพิจารณาถึงเจตนารมณ์ตามกฎหมายแต่ละฉบับประกอบด้วย และประวัติการกระทำความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตที่ไม่สมควรจะออกใบอนุญาตให้นั้น ต้องถึงขนาดที่เห็นได้ชัดเจนว่าไม่สมควรที่จะเป็นผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ เช่น เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด เป็นต้น

(๔) ให้บันทึกการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า อาคารหรือสถานที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ กำหนดไว้ และตั้งอยู่ในท้องที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ส่วนรายใดที่เห็นว่าอาคารและสถานที่ขัดต่อมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ข้อใด ก็ให้บันทึกเหตุที่ขัดต่อกฎหมายโดยละเอียด

(๕) การขออนุญาตตั้งสถานบริการหลายประเภทในสถานที่เดียวกัน ต้องแยกพื้นที่การให้บริการแต่ละประเภทออกจากกันให้ชัดเจน ยกเว้นสถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) (ก) (ข) (ค) (ง) สามารถให้บริการตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตได้ทุกรูปแบบในสถานที่เดียวกัน

ข้อ ๒ เมื่อได้ปฏิบัติตามข้อ ๑ ครบถ้วนแล้ว ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ เสนอเรื่องราว พร้อมกับความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาสั่งการแล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ กรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สั่งอนุญาตให้ตั้งสถานบริการแล้ว ให้ออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ตามแบบ สบ.๒ โดยใบอนุญาตหนึ่งฉบับให้ใช้สำหรับพื้นที่การให้บริการหนึ่งประเภท แล้วให้ส่งเรื่องกลับคืนไปยังผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณีเพื่อแจ้งให้ผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการทราบ เพื่อชำระเงินค่าธรรมเนียมและรับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

การรับเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ในกรุงเทพมหานครให้ใช้ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้นำส่งเงินรายได้ค่าธรรมเนียมไปยังกระทรวงการคลังตามระเบียบ ในจังหวัดอื่นให้ใช้ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมของอำเภอ กิ่งอำเภอและให้นำส่งเงินรายได้ค่าธรรมเนียมไปยังคลังจังหวัด

<u>การขอต่ออายุใบอนุญาต</u>

ข้อ ๔ ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่น ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่ตั้งสถานบริการ เป็นผู้รับคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ตามแบบ สบ.๓ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๖ ให้ครบถ้วน

ข้อ ๕ ในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตให้ถูกต้องตามมาตรา ๖ อาคาร หรือสถานที่ที่ขอต่ออายุใบอนุญาตให้ถูกต้องตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ประกอบกับข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ รวมทั้งตรวจสอบว่า สถานบริการที่ขอต่ออายุใบอนุญาต ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตในรอบปีที่ได้รับอนุญาตอยู่ในหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๘ หรือไม่ แล้วเสนอความเห็นว่าควรอนุญาตหรือไม่ตามลำดับชั้นเพื่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการแล้วแต่กรณี

การไม่อนุญาต

ข้อ ๖ กรณีผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ หรือขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๖ หรือปรากฏประวัติการกระทำความผิดตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ อาคารหรือสถานที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรา ๗ และมาตรา ๘ กำหนดไว้ ไม่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือไม่ได้รับการยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว รวมทั้งสถานบริการที่ขอต่ออายุใบอนุญาตถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตในรอบปีที่ได้รับอนุญาต รวมกันเป็นระยะเวลาเกิน ๙๐ วัน ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๘ ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี สั่งไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการแล้วแต่กรณี โดยแจ้งให้ผู้ขออนุญาตได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อน แล้วให้แจ้งผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี เพื่อแจ้งการไม่อนุญาตรวมทั้งข้อเท็จจริงในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งไม่อนุญาตโดยละเอียด พร้อมทั้งแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์คำสั่งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

การอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ ๗ ผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ หรือขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ที่ได้รับคำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ จะอุทธรณ์คำสั่งโดยตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือจะอุทธรณ์ผ่านผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีก็ได้ กรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์ผ่านผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องรายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือปลัดกระทรวงมหาดไทยแล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ เมื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือปลัดกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งในอุทธรณ์เป็นประการใด ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์

การขอเปลี่ยนผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินกิจการ

ข้อ ๙ การขอเปลี่ยนผู้รับอนุญาตจากการซื้อขายใบอนุญาต การให้หรือการแลกเปลี่ยนใบอนุญาต กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการโอนใบอนุญาตโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากใบอนุญาตเป็นการอนุญาตเฉพาะตัว และตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มิได้กำหนดไว้ให้โอนใบอนุญาตแก่กันได้แต่อย่างใด ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่มีอำนาจที่จะอนุญาตให้เปลี่ยนผู้รับอนุญาตหรือโอนใบอนุญาตให้แก่กันได้

ข้อ ๑๐ การขอเปลี่ยนบุคคลซึ่งเป็นผู้ดำเนินกิจการแทนนิติบุคคล ให้อยู่ในดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ดำเนินกิจการแทนนิติบุคคลมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๖ และไม่ปรากฏประวัติการกระทำความผิดตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ก็ให้พิจารณาอนุญาต แล้วให้แก้ไขและหมายเหตุไว้ในใบอนุญาต โดยไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

<u>การโอนกิจการ</u>

ข้อ ๑๑ การโอนกิจการสถานบริการระหว่างบุคคล รวมทั้งการโอนกิจการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล ถือเป็นการโอนทรัพย์สินระหว่างกันเท่านั้น ไม่สามารถโอนใบอนุญาตให้แก่กันได้ถ้าผู้รับโอนทรัพย์สินของสถานบริการประสงค์จะดำเนินกิจการสถานบริการ ต้องขออนุญาตตั้งสถานบริการใหม่ ยกเว้นกรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการถึงแก่ความตาย และทายาทมีความประสงค์จะดำเนินกิจการสถานบริการต่อไป เมื่อผู้จัดการมรดกหรือทายาทซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๖ และไม่ปรากฏประวัติการกระทำความผิดตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือในกรณีที่มีทายาทหลายคนให้ทายาทด้วยกันนั้นตกลงตั้งทายาทคนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๖ และไม่ปรากฏประวัติการการกระทำความผิดตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอเข้าดำเนินกิจการสถานบริการต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งไม่อนุญาต

<u>การย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการ</u>

ข้อ ๑๒ การขอย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีผู้รับอนุญาตยื่นคำร้องขอย้ายสถานบริการจากสถานที่แห่งหนึ่งไปอยู่อีกแห่งหนึ่งนั้น หากสถานบริการตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ จะอนุญาตให้ย้ายได้เฉพาะการย้ายเข้ามาอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการเท่านั้น หากสถานบริการตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่องดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการทั้งจังหวัด จะอนุญาตให้ย้ายได้เฉพาะกรณีมีเหตุจำเป็นหรือสุดวิสัยเท่านั้นตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/๑๓๗๙๒ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เรื่อง หารือข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการในท้องที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๕ และการย้ายสถานที่ตั้งทุกกรณีต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรา ๗ และมาตรา ๘ กำหนดไว้ด้วย

(๒) การขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานบริการ เช่น ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงภายในหรือภายนอกสถานบริการ ขอเปลี่ยนชื่อสถานบริการ หรือขอเปลี่ยนแปลงบริเวณที่ตั้งสถานบริการภายในสถานที่เดียวกัน ให้อยู่ในดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้าเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นก็ให้พิจารณาอนุญาต

(๓) การขอต่อเติมสถานบริการ หากขอต่อเติมขยายสถานที่ให้กว้างขวางออกไป ไม่ว่าจะเป็นการขอเพิ่มห้องบริการด้วยหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าสมควรจะอนุญาตหรือไม่ โดยให้คำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงกับสถานบริการนั้นเป็นสำคัญ

(๔) การอนุญาตให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการที่มีการขยายหรือเพิ่มพื้นที่สถานบริการ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ควรอนุญาตให้สถานบริการขยายหรือเพิ่มพื้นที่เกินกว่า ๑ เท่าของพื้นที่สถานบริการเดิม โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่ได้อนุญาตให้ตั้งสถานบริการในครั้งแรกเป็นหลักมิใช่พิจารณาจากพื้นที่ที่ได้อนุญาตให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมในครั้งที่ผ่านมา เพื่อป้องกันมิให้สถานบริการขยายหรือเพิ่มพื้นที่เรื่อยไปจนไม่จำกัดการออกใบแทนใบอนุญาต

ข้อ ๑๓ กรณีใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ และผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบว่าใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี ทำการสอบสวนและเสนอขอรับอนุมัติจากผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี

ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบแทนใบอนุญาต โดยใช้แบบใบอนุญาต และให้ระบุคำว่า “ใบแทน” ด้วยตัวอักษรสีแดงไว้ด้านบนของใบอนุญาต และให้มีวัน เดือน ปี ที่ออกใบแทนพร้อมทั้งลงลายมือชื่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี กำกับไว้ในใบแทนใบอนุญาตด้วย แล้วส่งคืนให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี เพื่อแจ้งให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบเพื่อชำระเงินค่าธรรมเนียมและรับใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

การรับเงินค่าธรรมเนียมและการใช้ใบเสร็จรับเงินให้ดำเนินการตามข้อ ๓ โดยอนุโลม

<u>การตรวจตราควบคุมสถานบริการ</u>

ข้อ ๑๔ ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่น ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ มีหน้าที่ตรวจตราสอดส่องสถานบริการให้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด และให้ถือปฏิบัติในการกวดขันสถานบริการตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม ดังนี้

(๑) ให้ตรวจตรากวดขันสถานบริการว่า ได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

(๒) กวดขันมิให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งมิได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

(๓) มิให้มีการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในสถานบริการ

(๔) มิให้มีการแสดงลามกอนาจาร หรือการแสดงที่ไม่เหมาะสมในสถานบริการ

(๕) ให้สถานบริการดำเนินกิจการอย่างถูกต้องตามประเภทที่ขออนุญาต และให้เปิด – ปิดสถานบริการตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๖) ควบคุมมิให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

ถ้าปรากฏว่าสถานบริการใดฝ่าฝืนกฎหมายและนโยบายการจัดระเบียบสังคม ให้จับกุมดำเนินคดีทุกราย แล้วรายงานผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณาสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการต่อไป

ข้อ ๑๕ ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี ขอความร่วมมือสถานบริการทุกแห่ง ให้ติดป้ายประชาสัมพันธ์มีลักษณะพื้นสีขาว ตัวอักษรสีแดง ขนาดตัวอักษรสูงไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตรกว้างไม่น้อยกว่า ๓ เซนติเมตร ไว้บริเวณทางเข้าสถานบริการ เช่น

(๑) สถานที่แห่งนี้เป็นสถานบริการตามมาตรา ๓ (...) เปิดทำการตั้งแต่เวลา ..... ถึง ..... นาฬิกา

(๒) ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

(๓) ผู้ที่จะเข้าไปในสถานบริการจะต้องแสดงเอกสารราชการซึ่งมีภาพถ่ายและระบุอายุของตนเองก่อนเข้าไปในสถานบริการ

(๔) การนำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่นมาแสดงเพื่อเข้าไปในสถานบริการมีความผิดตามกฎหมาย

(๕) ห้ามนำยาเสพติดเข้าไปในสถานบริการโดยเด็ดขาด

(๖) ห้ามนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการโดยเด็ดขาด ยกเว้น เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

<u>การสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต</u>

ข้อ ๑๖ กรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการดำเนินกิจการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการมั่วสุมเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือดำเนินกิจการสถานบริการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ รายงานผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๘

เมื่อกองบัญชาการตำรวจนครบาล หรือจังหวัด ได้รับรายงานข้อเท็จจริงแล้ว จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้ข้อยุติว่า สถานบริการดังกล่าวได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายจริงหรือไม่ โดยให้แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบตามความจำเป็นแก่กรณีตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ถ้าเห็นว่าสถานบริการดังกล่าวกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ให้แจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบและให้มีโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๗ ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามข้อเท็จจริงที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย กรณีที่มีการกระทำความผิดหลายฐานความผิดในครั้งเดียวกัน การสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้พิจารณาโทษทุกฐานความผิด โดยลงโทษในฐานความผิดที่หนักที่สุด

ข้อ ๑๘ ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการไปยังผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อแจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการทราบพร้อมทั้งแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์คำสั่ง ภายใน ๑๕ วัน ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และตรวจตราสอดส่องไม่ให้มีการดำเนินกิจการสถานบริการในระหว่างถูกสั่งพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งหากพบว่ามีการฝ่าฝืนให้จับกุมดำเนินคดีทันที

<u>การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต</u>

ข้อ ๑๙ การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ดำเนินการตามข้อ ๗ และข้อ ๘ โดยอนุโลม

<u>การเลิกกิจการ</u>

ข้อ ๒๐ กรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการประสงค์จะเลิกกิจการของตน ให้แจ้งความประสงค์ขอเลิกกิจการพร้อมส่งคืนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการต่อผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี

ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี รายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบเพื่อจำหน่ายใบอนุญาตออกจากสารบบต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป[๑]

สั่ง ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๔๘ ง/หน้า ๓๐/๕ มีนาคม ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติ
สถานสินเชื่อท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๑๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘
เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสถานสินเชื่อท้องถิ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถานสินเชื่อท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๑๘”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถานสินเชื่อท้องถิ่น” หมายความว่า สถานสินเชื่อท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการสินเชื่อท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

“การสินเชื่อท้องถิ่น” หมายความว่า การให้สินเชื่อระยะสั้นด้วยวิธีการรับจำนำสิ่งของหรือตราสาร หรือด้วยการให้เงินล่วงหน้าโดยมีหลักประกันเป็นเงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญ เบี้ยหวัด หรือเงินรายได้อย่างอื่นที่มีลักษณะประจำ

“เจ้าพนักงานการสินเชื่อท้องถิ่น” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสินเชื่อท้องถิ่นที่รัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ สถานสินเชื่อท้องถิ่น จะจัดตั้งขึ้นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานสินเชื่อท้องถิ่นจะต้องเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งหรือหลายแห่งรวมกัน ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

การขออนุญาตจัดตั้งสถานสินเชื่อท้องถิ่น และการอนุญาตให้จัดตั้งสถานสินเชื่อท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตให้จัดตั้งสถานสินเชื่อท้องถิ่น ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕ การอนุญาตให้จัดตั้งสถานสินเชื่อท้องถิ่นให้ใช้ได้ตลอดไปเว้นแต่สถานสินเชื่อท้องถิ่นนั้นถูกสั่งเลิกตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๖ ห้ามมิให้บุคคลใดนอกจากสถานสินเชื่อท้องถิ่นใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่าสถานสินเชื่อท้องถิ่น หรือคำอื่นใดที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

มาตรา ๗ ในการดำเนินการสินเชื่อท้องถิ่น หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาตจะต้องจัดให้มีเงินจำนวนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนสินเชื่อท้องถิ่น” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายโดยเฉพาะสำหรับการนี้

กองทุนสินเชื่อท้องถิ่นได้แก่

(๑) เงินที่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจัดสรรให้เป็นทุนประเดิมในขณะเริ่มดำเนินการหรือจัดสรรเพิ่มเติมเป็นคราว ๆ

(๒) เงินกู้ที่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นกู้มาเพื่อดำเนินการสินเชื่อท้องถิ่น

(๓) เงินรายได้ที่เกิดจากการดำเนินการสินเชื่อท้องถิ่น

(๔) เงินรายได้อื่น เช่น เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือเงินที่มีผู้อุทิศให้แก่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อกิจการสินเชื่อท้องถิ่

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสินเชื่อท้องถิ่น หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ซื้อหรือขายตราสารในการดำเนินการสินเชื่อท้องถิ่น

(๒) กู้ยืมเงินโดยทำสัญญากู้ยืมเงินตามจำนวน และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามจำนวนและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๙ เว้นแต่ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น กิจการของสถานสินเชื่อท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการโรงรับจำนำ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ แต่ข้อจำกัดจำนวนโรงรับจำนำในเขตท้องที่หนึ่ง ๆ ตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำไม่ให้ใช้บังคับแก่การขอตั้งสถานสินเชื่อท้องถิ่น

ให้เจ้าพนักงานการสินเชื่อท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตรวจโรงรับจำนำตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำสำหรับกิจการของสถานสินเชื่อท้องถิ่น ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการโรงรับจำนำ

มาตรา ๑๐ การให้สินเชื่อระยะสั้นของสถานสินเชื่อท้องถิ่นด้วยการรับจำนำตราสาร หรือการให้เงินล่วงหน้าโดยมีหลักประกันเป็นเงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญ เบี้ยหวัด หรือเงินรายได้อย่างอื่นที่มีลักษณะประจำ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

เงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญ เบี้ยหวัดหรือเงินรายได้อย่างอื่นที่มีลักษณะประจำที่สถานสินเชื่อท้องถิ่นอาจรับเป็นหลักประกันได้ จะต้องเป็นเงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญ เบี้ยหวัดหรือเงินรายได้อย่างอื่น ที่จ่ายโดยกระทรวงทบวงกรมองค์การของรัฐและหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ เมื่อการให้สินเชื่อของสถานสินเชื่อท้องถิ่นเป็นไปตามมาตรา ๑๐ และไม่ปรากฏว่าสถานสินเชื่อท้องถิ่นได้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว สถานสินเชื่อท้องถิ่นมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากเงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญ เบี้ยหวัดหรือเงินรายได้อย่างอื่นซึ่งได้นำมาเป็นหลักประกันการให้สินเชื่อนั้น และเมื่อสถานสินเชื่อท้องถิ่นร้องขอให้หน่วยงานซึ่งจะต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ได้รับสินเชื่อชำระหนี้นั้นให้สถานสินเชื่อท้องถิ่น ในทันทีที่หนี้ถึงกำหนดชำระ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่สถานสินเชื่อท้องถิ่นฟ้องเรียกให้ผู้ได้รับสินเชื่อชำระหนี้เพราะการให้สินเชื่อตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สิทธิเรียกร้องของผู้ได้รับสินเชื่อในเงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญ เบี้ยหวัด หรือเงินรายได้อย่างอื่น ซึ่งได้นำมาเป็นหลักประกันการให้สินเชื่อ ไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี มีจำนวนเท่ากับอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือน แต่ศาลจะกำหนดจำนวนเงินให้สูงกว่านั้นก็ได้ เมื่อได้คำนึงถึงฐานะทางครอบครัว จำนวนบุพการี และผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของผู้ได้รับสินเชื่อ

มาตรา ๑๓ หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีข้อบังคับกองทุนสินเชื่อท้องถิ่น ซึ่งต้องมีรายการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ตั้งของสถานสินเชื่อท้องถิ่น

(๒) ชื่อของสถานสินเชื่อท้องถิ่น

(๓) รายได้และรายจ่ายของกองทุนสินเชื่อท้องถิ่น

(๔) อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานสินเชื่อท้องถิ่น

(๕) อำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการสถานสินเชื่อท้องถิ่น

(๖) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ สำนักงานของสถานสินเชื่อท้องถิ่นต้องตั้งอยู่ในเขตท้องที่ของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาต ในกรณีที่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหลายแห่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการสถานสินเชื่อท้องถิ่นร่วมกัน สำนักงานของสถานสินเชื่อท้องถิ่นจะตั้งอยู่ในเขตท้องที่ของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาตใดก็ได้

มาตรา ๑๕ สถานสินเชื่อท้องถิ่นอาจเปิดสาขาได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีก่อน และในการอนุญาต รัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้

การขอเปิดสาขา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ สถานสินเชื่อท้องถิ่นต้องจัดให้มีคณะกรรมการบริหาร เพื่อรับผิดชอบในการบริหารกองทุนสินเชื่อท้องถิ่นและในการดำเนินกิจการสถานสินเชื่อท้องถิ่น

คณะกรรมการบริหารประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการอื่นมีจำนวนหกคน เก้าคน หรือสิบสองคน แล้วแต่จะกำหนดไว้ในข้อบังคับกองทุนสินเชื่อท้องถิ่น

ในกรณีที่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหลายแห่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการสถานสินเชื่อท้องถิ่นร่วมกัน ให้หัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนในกองทุนสินเชื่อท้องถิ่นมากที่สุดเป็นประธานกรรมการ ถ้ามีส่วนในกองทุนสินเชื่อท้องถิ่นเท่ากัน ให้หัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีประชากรมากที่สุดในเขตเป็นประธานกรรมการ

กรรมการบริหารของสถานสินเชื่อท้องถิ่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่สำนักงานสถานสินเชื่อท้องถิ่นตั้งอยู่เป็นผู้แต่งตั้งตามคำแนะนำของสภาท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

จำนวนหนึ่งในสามของคณะกรรมการบริหาร ให้สภาท้องถิ่นคัดเลือกจากบรรดาสมาชิกสภาท้องถิ่น

จำนวนอีกหนึ่งในสาม ให้สภาท้องถิ่นคัดเลือกจากบุคคลซึ่งเป็นผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจการสาธารณกุศลในเขตท้องที่ของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาต

จำนวนอีกหนึ่งในสาม ให้สภาท้องถิ่นคัดเลือกจากบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องที่ของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๗ กรรมการบริหารของสถานสินเชื่อท้องถิ่นต้องออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสามของทุก ๆ ปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกองทุนสินเชื่อท้องถิ่น

กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกได้

มาตรา ๑๘ กรรมการบริหารไม่ได้รับเงินเดือนหรือเงินโบนัส แต่อาจได้รับค่าเบี้ยประชุมกรรมการตามสมควรเท่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกองทุนสินเชื่อท้องถิ่น

มาตรา ๑๙ การประชุมของคณะกรรมการบริหารต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และในการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสถานสินเชื่อท้องถิ่น ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่กรณีที่ข้อบังคับกองทุนสินเชื่อท้องถิ่นจะได้กำหนดเสียงข้างมากไว้เป็นพิเศษ

มาตรา ๒๐ ให้สถานสินเชื่อท้องถิ่นมีผู้จัดการคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการบริหารแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

มาตรา ๒๑ ผู้จัดการสถานสินเชื่อท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกองทุนสินเชื่อท้องถิ่นและอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหาร

มาตรา ๒๒ นอกจากที่ได้บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับการดำเนินกิจการ การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินกองทุนสินเชื่อท้องถิ่น การใช้จ่ายเงินกองทุนสินเชื่อท้องถิ่น การดำรงทุนสำรอง การทำบัญชี การสอบบัญชี การควบคุมสถานสินเชื่อท้องถิ่น ตลอดจนการชำระบัญชีเมื่อสถานสินเชื่อท้องถิ่นเลิกกิจการ และสำหรับการอื่น ๆ ตามความจำเป็น

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำเป็นกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ เมื่อปรากฏว่าสถานสินเชื่อท้องถิ่นหยุดทำการหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าสถานสินเชื่อท้องถิ่นมีฐานะไม่มั่นคง ปลัดกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งควบคุมสถานสินเชื่อท้องถิ่นได้

เมื่อปลัดกระทรวงการคลังได้สั่งควบคุมสถานสินเชื่อท้องถิ่นแล้ว ให้ปลัดกระทรวงการคลังแจ้งคำสั่งนั้นไปยังกระทรวงมหาดไทยและให้เจ้าหน้าที่การสินเชื่อท้องถิ่นแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่สถานสินเชื่อท้องถิ่นทราบ

การควบคุมจะกระทำโดยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการสินเชื่อท้องถิ่นคนหนึ่งหรือหลายคนเข้าดำเนินกิจการสถานสินเชื่อท้องถิ่นเสียเองแทนหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาตหรือจะเข้าตรวจตราดูแลให้หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาต ดำเนินกิจการสถานสินเชื่อท้องถิ่นให้ถูกต้องเรียบร้อยก็ได้

การควบคุมสถานสินเชื่อท้องถิ่นจะกระทำโดยกำหนดระยะเวลาควบคุมหรือไม่ก็ได้และเมื่อเข้าควบคุมแล้ว จะเลิกการควบคุมเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ แล้วแต่ปลัดกระทรวงการคลังจะเห็นสมควร

มาตรา ๒๔ ถ้ารัฐมนตรีเห็นว่า สถานสินเชื่อท้องถิ่นไม่อาจดำเนินกิจการต่อไปได้ ก็ให้สั่งเลิกสถานสินเชื่อท้องถิ่นนั้นเสีย และให้มีการชำระบัญชีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การสั่งเลิกสถานสินเชื่อท้องถิ่นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๕ เจ้าพนักงานตรวจสถานสินเชื่อท้องถิ่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจสั่งให้ผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้างของสถานสินเชื่อท้องถิ่นให้ถ้อยคำ หรือแสดงสมุดบัญชี เอกสารและหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการและสินทรัพย์ของสถานสินเชื่อท้องถิ่นได้ และให้มีอำนาจเข้าตรวจกิจการและสินทรัพย์ของสถานสินเชื่อท้องถิ่นในระหว่างเวลาทำงานปกติ

มาตรา ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตรวจสถานสินเชื่อท้องถิ่นที่สั่งตามมาตรา ๒๕ หรือขัดขวางมิให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานสินเชื่อท้องถิ่นเข้าตรวจกิจการและสินทรัพย์ของสถานสินเชื่อท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘ ผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในกิจการสถานสินเชื่อท้องถิ่นผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานการสินเชื่อท้องถิ่น เจ้าพนักงานตรวจสถานสินเชื่อท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ควบคุมสถานสินเชื่อท้องถิ่น และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
สัญญา ธรรมศักดิ์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันนี้ ผู้ยากจนเป็นจำนวนมาก ต้องเดือดร้อนเพราะหาแหล่งเงินกู้ในยามที่ตนมีความต้องการไม่ได้ กิจการโรงรับจำนำตามกฎหมายโรงรับจำนำก็ยังไม่มีขอบเขตกว้างขวางพอเพียง จึงสมควรจัดให้มีการสินเชื่อท้องถิ่นขึ้น ซึ่งนอกจากจะให้สินเชื่อโดยการรับจำนำสิ่งของแล้วการสินเชื่อท้องถิ่นยังอาจให้สินเชื่อด้วยการใช้สิทธิเรียกร้องในเงินเดือนและเงินบำเหน็จบำนาญของผู้จำนำเป็นประกันได้ การสินเชื่อท้องถิ่นจะดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ด้วยการจัดตั้งเป็นสถานสินเชื่อท้องถิ่นมีสภาพเป็นนิติบุคคล และอยู่ในความดูแลของกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒/ตอนที่ ๓๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๔/๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

พระราชบัญญัติ
สัญชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
เป็นปีที่ ๒๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕

(๒) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖

(๓) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙

(๔) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนต่างด้าว” หมายความว่า ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย

“คนไทยพลัดถิ่น”[๒] หมายความว่าผู้ซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีตซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้ซึ่งมีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“คณะกรรมการ”[๓] หมายความว่า คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่”หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕[๔] การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒/๑ การเสียสัญชาติไทยตามหมวด ๒ หรือการกลับคืนสัญชาติไทยตามหมวด ๓ ให้มีผลต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีผลเฉพาะตัว

มาตรา ๖[๕] ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้และยกเว้นค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ให้ผู้ใดเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะรายตามที่เห็นสมควร

(๑) คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

(๒) หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย

(๓) คำขอกลับคืนสัญชาติไทย

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การได้สัญชาติไทย

มาตรา ๗[๖] บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

คำว่าบิดาตาม(๑)ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นบิดาของผู้เกิดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แม้ผู้นั้นจะมิได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของผู้เกิด และมิได้จดทะเบียนรับรองผู้เกิดเป็นบุตรก็ตาม[๗]

มาตรา ๗ ทวิ[๘] ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด[๙]

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใดภายใต้เงื่อนไขใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง[๑๐]

มาตรา ๘ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้สัญชาติไทย ถ้าขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

(๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต

(๒) หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุลหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล

(๓) พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ

(๔) คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะหรือคนใช้ ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศมาอยู่กับบุคคลใน (๑) (๒) หรือ (๓)

มาตรา ๙ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

มาตรา ๙/๑[๑๑] ให้มีคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยต้องมีนักวิจัยหรือนักวิชาการทางด้านกฎหมายสัญชาติหรือสถานะบุคคล ด้านสังคมวิทยาหรือมานุษยวิทยา ด้านประวัติศาสตร์หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนและภาคประชาชนรวมอยู่ด้วย เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการและให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการของกรมการปกครองอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๙/๒[๑๒] กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙/๑ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา๙/๓[๑๓] ให้คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

(๒) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงหรือการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับคนไทยพลัดถิ่นโดยไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๗

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๙/๔[๑๔] ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นโดยอนุโลม

มาตรา ๙/๕[๑๕] ผู้ใดอ้างว่าเป็นคนไทยพลัดถิ่นประสงค์จะได้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอแล้วให้เสนอคำขอนั้นต่อคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อพิจารณา

การพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙/๖[๑๖] ให้ผู้ซึ่งคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

บุตรของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งได้รับสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เว้นแต่ผู้นั้นถือสัญชาติของประเทศอื่น

มาตรา ๙/๗[๑๗] ให้นำมาตรา ๙/๖ วรรคสอง มาใช้บังคับกับบุตรของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งบุตรนั้นได้รับสัญชาติไทยมาก่อนที่คนไทยพลัดถิ่นได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามมาตรา ๙/๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๐ คนต่างด้าวซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนดังต่อไปนี้ อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

(๑) บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ

(๒) มีความประพฤติดี

(๓) มีอาชีพเป็นหลักฐาน

(๔) มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) มีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา๑๑ บทบัญญัติในมาตรา ๑๐ (๔) และ (๕) มิให้นำมาใช้บังคับ ถ้าผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

(๑) ได้กระทำความดีความชอบเป็นพิเศษต่อประเทศไทย หรือได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการซึ่งรัฐมนตรีเห็นสมควร

(๒)[๑๘] เป็นบุตร ภริยา หรือสามีของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย

(๓) เป็นผู้ได้เคยมีสัญชาติไทยมาก่อน

(๔)[๑๙] เป็นสามีของผู้มีสัญชาติไทย

มาตรา ๑๒ ผู้ใดประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามวรรคหนึ่งมีบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย และบุตรนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรพร้อมกับตนได้ โดยบุตรนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุญาตให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่า จะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย

เมื่อมีประกาศตามมาตรา๕ แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยให้ไว้แก่ผู้นั้นเป็นหลักฐาน[๒๐]

มาตรา ๑๒/๑[๒๑] ในการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามมาตรา ๑๒ นั้น บุคคลอื่นอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อนุบาลตามคำสั่งของศาลอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่คนไร้ความสามารถซึ่งมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๓) และ (๕) และรัฐมนตรีจะยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิญาณตนก็ได้

(๒) ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ของรัฐตามที่รัฐมนตรีกำหนด เมื่อได้รับความยินยอมของผู้เยาว์แล้วอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่ผู้เยาว์ซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์มาไม่น้อยกว่าสิบปี โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๓)

(๒) ผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งได้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีและมีหลักฐานแสดงให้เชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๓)

การขอแปลงสัญชาติเป็นไทยแทนบุคคลอื่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒
การเสียสัญชาติไทย

มาตรา๑๓[๒๒] ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของภริยาหรือสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของภริยาหรือสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา๑๔[๒๓] ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติของบิดาหรือมารดาด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๒/๑ (๒) และ (๓) ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงสละสัญชาติไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

เมื่อได้พิจารณาความจำนงดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีหลักฐานเชื่อถือได้ว่าผู้นั้นอาจถือสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นได้จริงก็ให้รัฐมนตรีอนุญาต เว้นแต่ในระหว่างประเทศไทยมีการรบหรืออยู่ในสถานะสงคราม รัฐมนตรีจะสั่งระงับการสละสัญชาติไทยรายใดก็ได้

มาตรา ๑๕ นอกจากกรณีตามมาตรา ๑๔ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นหรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๔]

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้สละสัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริง หรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี[๒๕]

มาตรา๑๗[๒๖] ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกินห้าปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝักใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่น

(๓) กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง

มาตรา ๑๘[๒๗] เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง

มาตรา ๑๙ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ เมื่อปรากฏว่า

(๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม

(๓) กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๕) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี

(๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย

การถอนสัญชาติไทยตามมาตรานี้ จะขยายไปถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทยในเมื่อบุตรนั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะและได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสองด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

มาตรา ๒๐[๒๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๑[๒๙] ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของบิดาหรือมารดาได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดาหรือมารดาถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวแล้ว ให้เสียสัญชาติไทย

มาตรา ๒๒ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าว หรือสละสัญชาติไทย หรือถูกถอนสัญชาติไทย ย่อมเสียสัญชาติไทย

หมวด ๓
การกลับคืนสัญชาติไทย

มาตรา ๒๓ ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้[๓๐]

การขอกลับคืนสัญชาติไทยให้ยื่นแสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้เสียสัญชาติไทยตามบิดาหรือมารดาขณะที่ตนยังไม่บรรลุนิติภาวะ ถ้าประสงค์จะกลับคืนสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสองปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

หมวด ๔
คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ[๓๑]

มาตรา ๒๕[๓๒] ให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินหกคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านสัญชาติเป็นที่ประจักษ์ เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการของกรมการปกครองอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖[๓๓] กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๒๗[๓๔] คณะกรรมการมีหน้าที่เสนอแนะและให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการใช้อำนาจตามมาตรา ๗ ทวิ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒/๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๔ และการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้ ในการใช้อำนาจและดำเนินการดังกล่าวให้รัฐมนตรีรับฟังข้อเสนอแนะและความเห็นของคณะกรรมการประกอบด้วย

มาตรา ๒๘[๓๕] ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๙[๓๖] ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยสัญชาติได้ตราออกบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ และได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาใน พ.ศ. ๒๔๙๖ พ.ศ. ๒๔๙๙ และ พ.ศ. ๒๕๐๓ รวมเป็น ๔ ฉบับ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้ นอกจากนี้ยังมีหลักการบางประการที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมรัดกุมยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายนี้และรวมให้เป็นฉบับเดียวกัน

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕[๓๘]

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรให้บุตรของหญิงไทยสามารถมีสัญชาติไทยได้โดยหลักสายโลหิตด้วยตามหลักการเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย และสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าวที่เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราว และผู้ได้รับผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายเสียใหม่ให้เหมาะสมรัดกุม เพราะการยึดหลักการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้ที่โดยมากจะอยู่กินกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕[๓๙]

มาตรา ๔ ความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับบุคคลที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทยของบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และได้สัญชาติอื่นด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา หรือบุคคลที่ได้สัญชาติไทยจากการแปลงสัญชาติของบิดามารดา โดยให้บุคคลดังกล่าวต้องแจ้งความจำนงสละสัญชาติไทย ในกรณีที่ประสงค์จะถือสัญชาติอื่นต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑[๔๐]

มาตรา ๒๑ บทบัญญัติวรรคสองของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๒ บทบัญญัติวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๓ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าว ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันโดยมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งยื่นคำขอลงรายการสัญชาติในเอกสารการทะเบียนราษฎรต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาในปัจจุบัน

มาตรา ๒๔ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และพระราชบัญญัติสัญชาติ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๕ ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำความตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการใช้อำนาจของรัฐมนตรีตามมาตรา ๗ ทวิ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒/๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๔ และการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยจำนวนมากซึ่งมีบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดเนื่องจากบิดามิได้สมรสกับมารดาของผู้เกิดหรือมิได้จดทะเบียนรับรองผู้เกิดนั้นเป็นบุตร ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยสัญชาติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคระหว่างชายหญิงที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรองไว้ และไม่มีกลไกในการกลั่นกรอง เสนอแนะหรือให้ความเห็นประกอบการพิจารณาและการใช้อำนาจของรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับสัญชาติอีกทั้งอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยสัญชาติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

-

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕[๔๑]

มาตรา ๕ ให้ถือว่าคนไทยพลัดถิ่นที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้และให้มีสถานะเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดด้วย

มาตรา ๖ ในวาระเริ่มแรกให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา๙/๑ (๓)แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ การดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๙/๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปัญหาสัญชาติให้คนไทยพลัดถิ่นซึ่งเป็นคนเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทย โดยให้สัญชาติไทยโดยการเกิดแก่บุคคลดังกล่าวที่ยังไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทยโดยได้รับการสำรวจตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และเพื่อให้เป็นไปตามหลักสืบสายโลหิตตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ จึงกำหนดให้บุตรของคนไทยพลัดถิ่นที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยพระราชบัญญัตินี้ที่ไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น หรือได้สัญชาติไทยแล้วก็ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๒/ตอนที่ ๖๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๔ สิงหาคม ๒๕๐๘

[๒] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “คนไทยพลัดถิ่น” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

[๓] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “คณะกรรมการ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๔] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๕] มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๖] มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๗] มาตรา ๗ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๘] มาตรา ๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
[๙] มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๑๐] มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๑๑] มาตรา ๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๒] มาตรา ๙/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๓] มาตรา ๙/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๔] มาตรา ๙/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๕] มาตรา ๙/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๖] มาตรา ๙/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๗] มาตรา ๙/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
[๑๘] มาตรา ๑๑ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๑๙] มาตรา ๑๑ (๔) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๐] มาตรา ๑๒ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๑] มาตรา ๑๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๒] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๓] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๔] มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
[๒๕] มาตรา ๑๖ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๖] มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๗] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
[๒๘] มาตรา ๒๐ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๒๙] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๐] มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๑] หมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๙ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๒] มาตรา ๒๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๓] มาตรา ๒๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๔] มาตรา ๒๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๕] มาตรา ๒๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๖] มาตรา ๒๙ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๗] ค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
[๓๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๑๓/หน้า ๓/๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕
[๓๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๔๒/หน้า ๙๔/๘ เมษายน ๒๕๓๕
[๔๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๓๙ ก/หน้า ๒๔/๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
[๔๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนที่ ๒๘ ก/หน้า ๑/๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕

กฎกระทรวง
กำหนดวิธีการและค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิด
เพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด
พ.ศ. ๒๕๕๓[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นพระราชบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้เกิดหรือผู้มีส่วนได้เสียที่ประสงค์จะพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร ของผู้เกิดและบิดา ในกรณีปรากฏตัวบิดาหรือสามารถหารูปถ่ายของบิดาได้ คนละหนึ่งรูป

(๒) หลักฐานทางทะเบียนของผู้เกิดและบิดา ประกอบด้วย สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนของผู้เกิดและบิดา สูติบัตรหรือหนังสือรับรองการเกิดหรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรายการชื่อตัว ชื่อสกุลของบิดา และมารดาของผู้เกิด (ถ้ามี)

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมีหลักฐานการตรวจสารพันธุกรรม(DNA) หรือหลักฐานการตรวจทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ ที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่อธิบดีกรมการปกครองรับรองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งพิสูจน์ว่าบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน หรือมีหลักฐานอื่นๆ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบิดา และผู้เกิดว่าเป็นบิดาและบุตรกัน ให้ยื่นมาพร้อมกับคำขอด้วย

กรณีหลักฐานตามวรรคหนึ่งจัดทำขึ้นในต่างประเทศ ผู้ยื่นคำขอต้องจัดให้มีการรับรองความถูกต้องและคำแปลภาษาไทยของหลักฐานดังกล่าวตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการรับรองเอกสารด้วย

ข้อ ๒ การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้

(๑) ถ้าผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการเขต ณ สำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนา

(๒)ถ้าผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนา

(๓) ถ้าผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอต่อข้าราชการสถานทูตไทยหรือกงสุลไทยที่ได้รับมอบหมาย ณ ที่ทำการสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นและปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ที่มีเขตอาณาหรือเขตกงสุลในประเทศนั้น

ข้อ ๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอถูกต้องและครบถ้วน ในกรณีที่มีการยื่นคำขอในต่างประเทศให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอถูกต้องและครบถ้วน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลา ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีคำขอหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในการพิจารณาคำขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนผู้เกิด บิดาหรือมารดาของผู้เกิด ผู้มีส่วนได้เสียที่ยื่นคำขอ หรือบุคคลอื่นที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกิดและบิดาของผู้เกิด พร้อมทั้งตรวจสอบหลักฐานอื่นใดที่แสดงว่าบิดาและผู้เกิดเป็นบิดาและบุตรกัน

ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดวิธีการสอบสวนตามวรรคสามในราชกิจจานุเบกษาโดยวิธีการสอบสวนนั้นต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรรวมถึงปัจจัยแวดล้อมและความเป็นไปได้ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เกิดประกอบด้วย

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาคำขอและหลักฐานประกอบคำขอหรือดำเนินการสอบสวนตามวรรคสามแล้วเห็นว่า บิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดและผู้เกิดนั้นเป็นบิดาและบุตรกันให้ออกหนังสือรับรองการพิสูจน์ความเป็นบิดาของผู้เกิดให้แก่ผู้ยื่นคำขอตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า บิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดตามที่ผู้ยื่นคำขอกล่าวอ้างและผู้เกิดนั้นมิได้เป็นบิดาและบุตรกัน ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผล

ข้อ ๔ การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราฉบับละ ๕๐ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยสัญชาติบัญญัติให้การพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และสมควรกำหนดค่าธรรมเนียมคำขอพิสูจน์ความเป็นบิดาซึ่งมีสัญชาติไทยของผู้เกิดเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๖๖ ก/หน้า ๑๓/๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

กฎกระทรวง
กำหนดแบบ วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย
การแปลงสัญชาติเป็นไทย และการกลับคืนสัญชาติไทยสำหรับคนต่างด้าว
ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๐ (๕) มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย" หมายความว่า คนต่างด้าวที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอนุญาตโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้

ข้อ ๒ หญิงที่เป็นคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับสมรสกับผู้มีสัญชาติไทยประสงค์จะได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ชกน. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้พร้อมทั้งแนบหลักฐานสำเนาทะเบียนสมรส สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวชนกลุ่มน้อย

ข้อ ๓ คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง ให้ยืนคำขอตามแบบ ชกน. ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้พร้อมทั้งแนบหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสูติบัตรของบุตร และสำเนาบัตรประจำตัวชนกลุ่มน้อยหรือสำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

ในกรณีที่คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมกับตนตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ข้อ ๔ คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ต้องพูดภาษาไทยและฟังภาษาไทยเข้าใจได้

ข้อ ๕ คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่นน้อยที่ได้เสียสัญชาติไทยตามบิดาหรือมารดาขณะที่ตนยังไม่บรรลุนิติภาวะประสงค์จะขอกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๔ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ชกน. ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้พร้อมทั้งแนบหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาสูติบัตรหรือหลักฐานแสดงการเกิด

ข้อ ๖ คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติประสงค์จะขอรับหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยของคนต่างดาวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย(ชกน. ๕) ตามมาตรา๑๒ วรรคสี่ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ชกน. ๔ ท้ายกฎกระทรวงนี้

คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติประสงค์จะขอรับใบแทนหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยให้ยื่นคำขอตามแบบ ชกน. ๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๗ การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้

(๑) ถ้าคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(๒) ถ้าคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

(๓) ถ้าคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในต่างประเทศประสงค์จะขอกลับคืนสัญชาติไทยตามข้อ ๕ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานทูตหรือกงสุล ณ ที่ทำการสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น

ข้อ ๘ การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ให้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ดังนี้

(๑) คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย	ครั้งละ ๕๐๐ บาท
(๒) คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยสำหรับบุตร ซึ่งยังไม่บรรลุ นิติภาวะของผู้แปลงสัญชาติเป็นไทยคนหนึ่ง	ครั้งละ ๒๕๐ บาท
(๓) หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย	ฉบับละ ๕๐ บาท
(๔) ใบแทนหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยของคนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย	ฉบับละ ๕๐ บาท
(๕) คำขอกลับคืนสัญชาติไทย	ครั้งละ ๑๐๐ บาท
(๖) คำขออื่น ๆ	ฉบับละ ๕ บาท

ข้อ ๙ คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้ยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย การแปลงสัญชาติเป็นไทย หรือการกลับคืนสัญชาติไทย ไว้แล้วตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความใน พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕
ร้อยตำรวจเอก ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรออกกฎกระทรวงกำหนดแบบวิธีการ และค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย การแปลงสัญชาติเป็นไทย และการกลับคืนสัญชาติไทยสำหรับคนต่างด้าว ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่รัฐมนตรีอนุญาตโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้เป็นการเฉพาะให้ต่างจากหลักการทั่วไปตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๔๕/๘๙ก/๑๖/๑๓ กันยายน ๒๕๔๕]

กฎกระทรวง
(พ.ศ. ๒๕๑๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

การได้สัญชาติไทยของหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว

ข้อ ๑ การยื่นคำขอตามมาตรา ๙ ของหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย เพื่อได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำของตามแบบ ก.ช.๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ

ผู้ยื่นคำขอซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครหรือจังหวัดธนบุรี ให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจสันติบาล ถ้ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนั้น

ถ้าผู้ยื่นคำขออยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานทูตหรือกงสุล ณ ที่ทำการสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น

พื้นความรู้ของผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

ข้อ ๒ ความรู้ภาษาไทยตามมาตรา ๑๐ (๕) ของคนต่างด้าวผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย คือพูดภาษาไทยและฟังภาษาไทยเข้าใจได้

การได้สัญชาติไทยโดยการขอแปลงสัญชาติ

ข้อ ๓ การยื่นคำขอตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง ของผู้ประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอตามแบบ ป.ช.๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยรูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร จำนวน ๑๐ รูป และหลักฐานประกอบคำขอและชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ถ้าขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมกับตนตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ให้แนบรูปถ่ายของบุตรครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด ๔ x ๖เซนติเมตร จำนวน ๑๐ รูปด้วย และหลักฐานประกอบคำขอและชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔ การยื่นคำขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสี่ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ป.ช.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ และชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

การยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยให้ยื่นคำขอตามแบบ ป.ช.๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ และชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๕ ผู้ยื่นคำขอตามข้อ ๓ หรือข้อ ๔ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครหรือจังหวัดธนบุรี ให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจสันติบาล ถ้ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนั้น

การสละสัญชาติไทย

ข้อ ๖ การยื่นคำขอตามมาตรา ๑๓ ของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้ทำการสมรสกับคนต่างด้าว เพื่อสละสัญชาติไทยให้ยื่นคำขอตามแบบ ส.ช.๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ

ข้อ ๗ การยื่นคำขอตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ เพื่อสละสัญชาติไทยของบุคคลดังต่อไปนี้ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ส.ช.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ

(๑) ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของบิดาได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา

(๒) ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยบิดาหรือมารดาขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้ในขณะที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(๓) ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของบิดาได้ แต่ไม่ได้แสดงความจำนงขอสละสัญชาติไทยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยบิดาหรือมารดาขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้ในขณะที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่ไม่ได้แสดงความจำนงขอสละสัญชาติไทยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

(๕) ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น

(๖) ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

ข้อ ๘ ผู้ยื่นคำขอตามข้อ ๖ หรือข้อ ๗ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครหรือจังหวัดธนบุรี ให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจสันติบาล ถ้ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนั้น

ถ้าผู้ยื่นคำขออยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานทูตหรือกงสุล ณ ที่ทำการสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น

การกลับคืนสัญชาติไทย

ข้อ ๙ การยื่นคำขอตามมาตรา ๒๓ เพื่อขอกลับคืนสัญชาติไทยของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าว ให้ยื่นคำขอตามแบบ ก.ช.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอและชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๑๐ การยื่นคำขอตามมาตรา ๒๔ เพื่อขอกลับคืนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้เสียสัญชาติไทยตามบิดาหรือมารดาขณะที่ตนยังไม่บรรลุนิติภาวะ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ก.ช.๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอและชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๑๑ ผู้ยื่นคำขอตามข้อ ๙ หรือข้อ ๑๐ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครหรือจังหวัดธนบุรี ให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจสันติบาล ถ้ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนั้น

ถ้าผู้ยื่นคำขออยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานทูตหรือกงสุล ณ ที่ทำการสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น

ค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๒ การกำหนดค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๖ ให้กำหนดดังนี้

(๑) คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย	ครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท
(๒) คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย สำหรับบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้แปลงสัญชาติเป็นไทยคนหนึ่ง	ครั้งละ ๒,๕๐๐ บาท
(๓) หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย	ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๔) ใบแทนหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย	ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๕) คำขอกลับคืนสัญชาติไทย	ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท
(๖) คำขออื่นๆ	ฉบับละ ๕ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการขอถือสัญชาติไทยตามสามี กำหนดพื้นความรู้ของผู้ขอแปลงสัญชาติ การขอแปลงสัญชาติ การสละสัญชาติไทยและการขอกลับคืนสัญชาติไทย และกำหนดค่าธรรมเนียม จึงออกกฎกระทรวงกำหนดแบบและวิธีการดังกล่าวขึ้นไว้

[รก.๒๕๑๐/๔๖/๕พ./๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง คำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น[๑]

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวงการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกำหนดคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนพิเศษ ๑๑๕ ง/หน้า ๑/๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงแต่งตั้งให้

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(๒) อธิบดีกรมการปกครอง

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน

(๕) นายอำเภอ

(๖) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ดำเนินการเกี่ยวกับสัญชาติที่เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายที่กำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓
ชำนิ ศักดิเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[รก.๒๕๔๓/พ๗๗ง/๔/๗ สิงหาคม ๒๕๔๓]

พระราชบัญญัติ
สัตว์พาหนะ
พุทธศักราช ๒๔๘๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
อาทิตย์ทิพอาภา
พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒
เป็นปีที่ ๖ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองกรรมสิทธิ์และการป้องกันการลักสัตว์พาหนะให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒”

มาตรา ๒[๑] ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ ร.ศ. ๑๑๙ ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมฉบับต่อ ๆ มา และบรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับอื่นๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์พาหนะ” หมายความว่า ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ลา ซึ่งได้ทำหรือต้องทำตั๋วรูปพรรณตามพระราชบัญญัตินี้

“ตำหนิรูปพรรณ” หมายความว่า ลักษณะสัณฐานโดยเฉพาะของสัตว์พาหนะแต่ละตัวซึ่งเป็นอยู่เอง หรือซึ่งทำให้มีขึ้นใช้เป็นเครื่องหมาย

“ตั๋วรูปพรรณ” หมายความว่า เอกสารแสดงตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะ

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายอำเภอหรือผู้ทำการแทน หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและนายทะเบียน

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่สัตว์พาหนะของราชการทหาร เว้นแต่ในการโอนกรรมสิทธิ์สัตว์นั้นให้แก่เอกชน

มาตรา ๖ การมอบอำนาจหรือตั้งตัวแทนเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือภาษีอากร ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

มาตรา๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานกับให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมซึ่งต้องไม่เกินกว่าอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณ

มาตรา ๘ เมื่อสัตว์พาหนะดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ช้างมีอายุย่างเข้าปีที่แปด

(๒) สัตว์อื่นนอกจากโคตัวเมียมีอายุย่างเข้าปีที่หก

(๓) สัตว์ใดได้ใช้ขับขี่ลากเข็นหรือใช้งานแล้ว

(๔) สัตว์ใดที่มีอายุย่างเข้าปีที่สี่ เมื่อจะนำออกนอกราชอาณาจักร

(๕) โคตัวเมียมีอายุย่างเข้าปีที่หก เมื่อจะทำการโอนกรรมสิทธิ์ เว้นแต่ในกรณีรับมรดก

ให้เจ้าของหรือตัวแทนพร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านหรือพยาน ในกรณีที่ไม่มีผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ใหญ่บ้านไปด้วยไม่ได้นำสัตว์นั้นไปขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณจากนายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์นั้นอยู่ภายในกำหนดดังต่อไปนี้ เว้นแต่ไม่สามารถที่จะนำไปได้

ก. สัตว์ในอนุมาตรา ๑ และอนุมาตรา ๒ ตามที่นายทะเบียนจะได้ประกาศเป็นรายตำบลและกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

ข. สัตว์ในอนุมาตรา ๓ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันได้ใช้ขับขี่ลากเข็นหรือใช้งานแล้ว

ค. สัตว์ในอนุมาตรา ๔ และอนุมาตรา ๕ ต้องขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณก่อนนำออกนอกราชอาณาจักรหรือทำการโอนกรรมสิทธิ์

สัตว์ที่มิได้อยู่ในบทบังคับแห่งอนุมาตรา ๑ ถึงอนุมาตรา ๕ เจ้าของจะขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณก็ได้

เมื่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเจ้าของหรือตัวแทนได้ตรวจสอบตำหนิรูปพรรณเห็นเป็นการถูกต้อง และเจ้าของหรือตัวแทนได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้นายทะเบียนจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณให้

มาตรา ๙ สัตว์พาหนะซึ่งนำจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรต้องขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณตามความในมาตรา ๘ โดยอนุโลม ถ้าได้นำเข้ามาเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหรือภายในกำหนดนั้นแต่ยังเหลือเวลาน้อยกว่าสามสิบวันตามประกาศในมาตรา ๘ ต้องขอจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณภายในกำหนดสามสิบวัน เว้นแต่นำเข้ามาชั่วครั้งคราว

มาตรา๑๐ ตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะของผู้ใดเป็นอันตรายหรือสูญหายให้นำพยานหลักฐานไปแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้น เพื่อขอรับใบแทนตั๋วรูปพรรณ

เมื่อนายทะเบียนสอบสวนเห็นความบริสุทธิ์แล้ว ให้เรียกค่าธรรมเนียมและออกใบแทนตั๋วรูปพรรณให้

มาตรา ๑๑ ผู้ใดเก็บตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะได้ ต้องนำส่งต่อเจ้าของหรือเจ้าพนักงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เก็บได้

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑,๑๘ และมาตรา ๒๔ ผู้ใดมีตั๋วรูปพรรณโดยไม่มีสัตว์พาหนะสำหรับตั๋วนั้นไว้ในครอบครอง ต้องนำส่งต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนันเพื่อจัดส่งต่อนายทะเบียนท้องที่

มาตรา๑๓ เมื่อปรากฏว่าตำหนิรูปพรรณสัตว์พาหนะของผู้ใดคลาดเคลื่อนจากตั๋วรูปพรรณเพราะเหตุใดๆ ก็ดี เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องนำสัตว์พร้อมด้วยตั๋วรูปพรรณไปให้นายทะเบียนตรวจแก้ตำหนิรูปพรรณภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบ

ทั้งนี้ ถ้าเป็นการแก้ตำหนิรูปพรรณในกรณีที่เกี่ยวกับขวัญสัตว์คลาดเคลื่อนตำหนิซึ่งเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานหรือได้เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของสัตว์หรือการที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม

หมวด ๒
การโอนกรรมสิทธิ์และการจำนอง

มาตรา ๑๔ การโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะให้ผู้โอนและผู้รับโอนทั้งสองฝ่าย หรือตัวแทนนำสัตว์พาหนะและตั๋วรูปพรรณไปยังนายทะเบียนเพื่อจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์ เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเป็นการถูกต้องและได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้วให้จดทะเบียนและสลักหลังตั๋วรูปพรรณโอนกรรมสิทธิ์ให้ ถ้าเป็นสัตว์ต่างท้องที่ให้นายทะเบียนรับสัตว์นั้นขึ้นทะเบียนเสียก่อน

ในกรณีที่เจ้าพนักงานยึดสัตว์พาหนะขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ภาษีอากรก็ดี หรือนายทะเบียนขายทอดตลาดสัตว์พาหนะตามความในมาตรา ๒๕ ก็ดี หรือการเปลี่ยนเจ้าของสัตว์พาหนะในกรณีใดๆ ซึ่งยังมิได้ทำการโอนกรรมสิทธิ์แก่กันต่อนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนได้ประกาศให้เจ้าของผู้มีนามรายสุดท้ายในตั๋วรูปพรรณมาทำการโอนภายในกำหนดสามสิบวันแล้วไม่มาภายในเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศก็ดี ให้นายทะเบียนมีอำนาจโอนกรรมสิทธิ์สัตว์พาหนะได้ แม้ผู้รับโอนหรือตัวแทนมาแต่ฝ่ายเดียว

มาตรา ๑๕ ผู้ใดได้รับสัตว์พาหนะเป็นมรดก ให้ผู้นั้นหรือตัวแทนนำพยานพร้อมด้วยตั๋วรูปพรรณไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้น เมื่อนายทะเบียนสอบสวนแล้วให้ประกาศมรดกมีกำหนดสามสิบวัน ถ้าไม่มีผู้คัดค้านภายในเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศ ให้นายทะเบียนเรียกค่าธรรมเนียมแล้วแก้ทะเบียนและตั๋วรูปพรรณสำหรับสัตว์นั้นให้แก่ผู้รับมรดก

ถ้ามีผู้คัดค้านภายในกำหนดให้นายทะเบียนสั่งให้ผู้ที่เห็นว่าไม่มีสิทธิดีกว่าไปฟ้องศาลภายในกำหนดไม่เกินหกสิบวัน ถ้าไม่ฟ้องภายในกำหนดให้นายทะเบียนเรียกค่าธรรมเนียมแล้วแก้ทะเบียนและตั๋วรูปพรรณให้แก่ผู้ควรรับมรดก

มาตรา ๑๖ การจำนองสัตว์พาหนะ ให้ผู้จำนองและผู้รับจำนองทั้งสองฝ่าย หรือตัวแทนนำตั๋วรูปพรรณประจำตัวสัตว์ที่จะจำนองไปยังนายทะเบียนท้องที่ที่มีทะเบียนสัตว์นั้นเพื่อทำการจำนอง เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเป็นการถูกต้อง และได้รับชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้จดทะเบียนและสลักหลังการจำนองให้

หมวด ๓
การย้ายและจำหน่ายทะเบียน

มาตรา ๑๗ การย้ายสัตว์พาหนะไปต่างอำเภอ นอกจากกรณีการเช่า เช่าซื้อ ยืม ฝาก จำนำ รับจ้างเลี้ยง หรือพาไปชั่วคราว เจ้าของหรือตัวแทนต้องนำตั๋วรูปพรรณไปแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่ใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สัตว์นั้นไปถึงที่ๆ ย้ายไปให้นายทะเบียนท้องที่ใหม่เรียกค่าธรรมเนียมแล้วแจ้งการรับสัตว์ขึ้นทะเบียนไปยังนายทะเบียนท้องที่เดิมทราบ

มาตรา ๑๘ ถ้าสัตว์พาหนะตาย ให้เจ้าของหรือตัวแทนแจ้งความและส่งมอบตั๋วรูปพรรณสัตว์ที่ตายนั้นต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนัน เพื่อจัดส่งต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบว่าสัตว์นั้นตาย

ในกรณีที่ผู้อื่นเป็นผู้ครอบครองสัตว์นั้นชั่วคราว ก็ให้ผู้นั้นแจ้งความต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบว่าสัตว์นั้นตาย เว้นแต่เจ้าของหรือตัวแทนจะได้ปฏิบัติตามความในวรรคก่อนแล้ว

มาตรา ๑๙ ผู้ใดจะนำสัตว์พาหนะออกไปนอกราชอาณาจักร ให้นำสัตว์นั้นพร้อมด้วยตั๋วรูปพรรณไปให้นายทะเบียนตรวจแก้ทะเบียนและสลักหลังตั๋วรูปพรรณว่าจำหน่ายออกนอกราชอาณาจักร

เมื่อผู้ใดนำสัตว์พาหนะดังกล่าวมาในวรรคก่อนกลับเข้ามาในราชอาณาจักรให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔
บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๐ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ใดได้กระทำการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะทำการตรวจสัตว์พาหนะและให้ผู้นั้นนำตั๋วรูปพรรณหรือหลักฐานใดๆมาตรวจสอบกับสัตว์พาหนะได้

มาตรา ๒๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ใดครอบครองสัตว์พาหนะไว้โดยไม่มีตั๋วรูปพรรณ หรือมีแต่ไม่ถูกต้องกับตัวสัตว์เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะยึดสัตว์พาหนะนั้นไว้และนำส่งต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้เป็นหน้าที่ผู้นั้นแสดงให้เห็นความบริสุทธิ์ว่าตนเป็นเจ้าของหรือได้สัตว์มาโดยสุจริต

บรรดาสัตว์พาหนะที่ยึดไว้ตามความในวรรคก่อนถ้าไม่ปรากฏเจ้าของให้พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี สั่งให้เจ้าพนักงานจัดเลี้ยงรักษาสัตว์นั้นไว้และให้จัดการโฆษณาหาเจ้าของ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดจับได้สัตว์พาหนะที่พลัดเพลิดหรือถูกละทิ้งไว้ ถ้ามิสามารถมอบคืนสัตว์นั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิจะรับสัตว์นั้นได้ภายในกำหนดสามวันนับแต่วันจับสัตว์นั้นได้ ก็ให้นำสัตว์นั้นไปส่งต่อเจ้าพนักงานและแจ้งเหตุการณ์ให้ทราบ

ให้เจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบสัตว์ไว้ตามความในวรรคก่อนนั้นนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อจัดการโฆษณาหาเจ้าของ หรือดำเนินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๓ บรรดาสัตว์พาหนะที่ได้โฆษณาหาเจ้าของตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ นั้น ผู้ใดอ้างว่าสัตว์นั้นเป็นของตนก็ให้นำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ต่อพนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่าควรคืนสัตว์นั้นให้แก่ผู้ใด ก็ให้คืนไป แต่ผู้นั้นต้องชำระค่าเลี้ยงรักษาให้ตามสมควร ถ้าหากมี ก่อนที่จะรับสัตว์นั้นไป

มาตรา ๒๔ สัตว์พาหนะของผู้ใดหายไปด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ให้เจ้าของหรือตัวแทนแจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายในเจ็ดวันนับแต่เวลาที่ทราบเหตุภายหลังเมื่อได้สัตว์คืนมาให้แจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้คืน

ถ้าไม่ได้สัตว์นั้นคืนมา ให้ส่งตั๋วรูปพรรณต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนัน เพื่อจัดส่งนายทะเบียนท้องที่ภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๒๕ สัตว์พาหนะที่เจ้าพนักงานเลี้ยงรักษาไว้ตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันโฆษณา ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะขายทอดตลาดสัตว์นั้นได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเท่าใดให้หักค่าใช้จ่ายและค่าเลี้ยงรักษาออก ถ้าหากมี แล้วถือเงินจำนวนสุทธิไว้แทน

ให้สัตว์พาหนะหรือเงินจำนวนสุทธิตามความในวรรคก่อนตกเป็นของแผ่นดินหรือผู้จับสัตว์ได้ตามมาตรา ๒๒ ในเมื่อบุคคลผู้มีสิทธิจะมารับมิได้เรียกเอาภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่สัตว์นั้นมาอยู่ในอารักขาของเจ้าพนักงาน

ในกรณีที่ได้ยึดสัตว์ไว้โฆษณาตามคำสั่งศาล กำหนดหนึ่งปีนั้นให้นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวบุคคลผู้มีสิทธิให้ยืดเวลาออกไปเป็นห้าปี

มาตรา ๒๖ บรรดาสัตว์พาหนะที่เจ้าพนักงานยึดมาเนื่องในการกระทำผิดใดๆ เมื่อจะคืนแก่เจ้าของถ้าหากมีค่าเลี้ยงรักษาให้เรียกได้ตามสมควร และในกรณีที่โฆษณาหาเจ้าของ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๓,๑๘ หรือมาตรา ๒๔ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนบัญญัติแห่งมาตรา ๑๑,๑๒,๑๔ วรรคต้น,๑๗ หรือมาตรา ๑๙ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๒๙ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท หรือจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดครอบครองสัตว์พาหนะไว้และแสดงความบริสุทธิ์ไม่ได้ตามความในมาตรา ๒๑ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

ประเภท	บาท	สตางค์	หมายเหตุ
ก. ค่าจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณ			
(๑) ช้าง	๕	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๕๐	
ข. ค่าสลักหลังตั๋วรูปพรรณโอนกรรมสิทธิ์หรือการจำนอง			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๒๕	
ค. ค่ารับขึ้นทะเบียนการย้าย			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๒๕	
ง. ค่าใบแทนตั๋วรูปพรรณ			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๕๐	
จ. ค่าแก้ตำหนิในตั๋วรูปพรรณ			
(๑) ช้าง	๑	-	
(๒) ม้า โค กระบือ ล่อ ลา	-	๒๕	
ค่าป่วยการพยานตัวละ	-	๒๕	

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖/-/หน้า ๑๔๙๒/๖ พฤศจิกายน ๒๔๘๒

กฎกระทรวงมหาดไทย
ออกตามความในพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ
พุทธศักราช ๒๔๘๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ใช้ต้นขั้วตั๋วรูปพรรณ หรือใบแทนต้นขั้วตั๋วรูปพรรณ แล้วแต่กรณีเป็นทะเบียน

ข้อ ๒ ใบแทนตั๋วรูปพรรณซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ นั้น ให้ใช้กระดาษสีผิดกับตั๋วรูปพรรณ แต่ให้มีความอย่างเดียวกับตั๋วรูปพรรณ โดยหมายเหตุแสดงไว้ว่าเป็นใบแทน

ข้อ ๓ สัตว์พาหนะของราชการทหารที่จะโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่เอกชน ถ้าสัตว์นั้นยังมิได้จดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณให้จดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณเสียก่อน แล้วจึงดำเนินการตามความในมาตรา ๑๔

ข้อ ๔ เมื่อเจ้าพนักงานได้รับตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะซึ่งมีผู้เก็บได้ ตามความในมาตรา ๑๑ ถ้าเจ้าพนักงานนั้นมิใช่นายทะเบียน ให้เจ้าพนักงานนำส่งตั๋วรูปพรรณนั้นต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งความไปยังเจ้าของผู้มีนามรายสุดท้ายในตั๋วรูปพรรณมารับภายในเวลาอันสมควร ถ้าเป็นสัตว์พาหนะซึ่งมีทะเบียนอยู่ต่างท้องที่ ให้ส่งตั๋วรูปพรรณไปยังนายทะเบียนท้องที่นั้น เพื่อจัดการดังกล่าว

ข้อ ๕ ตั๋วรูปพรรณซึ่งไม่มีสัตว์พาหนะประจำตั๋วตามความในมาตรา ๑๒ หรือตั๋วรูปพรรณซึ่งสัตว์พาหนะหายตามความในมาตรา ๒๔ วรรค ๒ นั้น ให้นายทะเบียนหมายเหตุในตั๋วรูปพรรณนั้นและในทะเบียนว่าไม่มีสัตว์ประจำตั๋วหรือสัตว์หาย แล้วแต่กรณี และลงนามวัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วเก็บรักษาในทะเบียน

กรณีที่สัตว์หายได้คืนมา ให้นายทะเบียนหมายเหตุในตั๋วรูปพรรณ และทะเบียนว่าได้คืนมาแล้ว และลงนาม วัน เดือน ปี กำกับไว้

ข้อ ๖ ตั๋วรูปพรรณสัตว์พาหนะที่ตายตามความในมาตรา ๑๘ ให้นำความในข้อ ๕ มาปฏิบัติโดยอนุโลม

ข้อ ๗ การประกาศให้เจ้าของผู้มีนามรายสุดท้ายในตั๋วรูปพรรณ มาจัดการโอนตามความในมาตรา ๑๔ ให้นายทะเบียนปิดประกาศไว้ ณ ถิ่นที่อยู่ของผู้นั้น และ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

ข้อ ๘ การประกาศมรดกตามความในมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนปิดประกาศไว้ ณ ถิ่นที่อยู่ของเจ้าของผู้มีนามรายสุดท้ายในตั๋วรูปพรรณ และ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

ข้อ ๙ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราดังต่อไปนี้

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๒
เชวงศักดิ์สงคราม
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
ลงนามแทน

[รก.๒๔๘๒/-/๒๐๙๑/๖ มกราคม ๒๔๘๒]

พระราชบัญญัติ
สำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์
พ.ศ. ๒๔๙๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๗
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๗”

มาตรา๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“โภคภัณฑ์” หมายความว่า เครื่องอุปโภคบริโภค และหมายความรวมตลอดถึงสิ่งที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

“กักตุน” หมายความว่า มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวและไม่นำออกจำหน่ายตามวิถีทางการค้าปกติ

“คณะกรรมการ”หมายความว่าคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์และคณะกรรมการส่วนท้องที่

“พนักงานเจ้าหน้าที่”หมายความว่าบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามความในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน และบุคคลอื่นอีกไม่น้อยกว่าแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ประจำท้องที่เรียกว่า “คณะกรรมการส่วนท้องที่” ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับท้องถิ่นที่ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว คณะกรรมการส่วนท้องที่ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายกเทศมนตรีซึ่งแล้วแต่รัฐมนตรีจะแต่งตั้งเป็นประธาน และบุคคลอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน ซึ่งประธานแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีเป็นกรรมการ

(๒) สำหรับท้องถิ่นที่ยังไม่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลภายในจังหวัดหนึ่งๆ คณะกรรมการส่วนท้องที่ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และบุคคลอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการส่วนท้องที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ในท้องที่ของตน และให้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์

มาตรา ๖ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลใดหรือคณะบุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งแทนคณะกรรมการได้

มาตรา ๗ ให้กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายของกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๘ เมื่อเป็นการสมควรสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ในท้องที่ใด จะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์

มาตรา ๙ ในเขตสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือสอบถามบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโภคภัณฑ์ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุน และสั่ง หรืออนุมัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ได้

(๒) ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนมาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บ และห้ามยักย้ายโภคภัณฑ์ดังกล่าวจากสถานที่เก็บ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโภคภัณฑ์นั้น เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการ ประกาศดังกล่าวให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการเทศบาล และที่ชุมนุมชนอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(๓) เข้าไป หรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใดซึ่งคณะกรรมการประสงค์จะทำการสำรวจการกักตุนเพื่อตรวจโภคภัณฑ์ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยนรายการการค้าและเอกสารหลักฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับโภคภัณฑ์ดังกล่าวได้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในการนี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือเคหสถานดังกล่าวให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

(๓) สั่ง หรืออนุมัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าได้มีการกักตุน ขายโภคภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือคณะกรรมการตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการกำหนด หรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดและบังคับซื้อโภคภัณฑ์ตามวิธีการราคาและปริมาณที่คณะกรรมการกำหนดในกรณีที่มีการขัดขืนคำสั่งของคณะกรรมการ กับมีอำนาจกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขในการชำระเงินและในการส่งมอบโภคภัณฑ์นั้น

ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ปิดประกาศคำสั่งตามความในวรรคก่อนนั้นไว้ ณ สถานที่เก็บโภคภัณฑ์ หรือพาหนะที่ขนโภคภัณฑ์นั้น เมื่อล่วงพ้นเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่วันปิดประกาศคำสั่งแล้ว เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ไม่จัดการตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจยึดและบังคับซื้อตามความในวรรคก่อนได้

โภคภัณฑ์ของราชการหรือขององค์การรัฐบาลไม่อยู่ในบังคับแห่งมาตรานี้

มาตรา ๑๐ ผู้ใดไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงตามความในมาตรา ๙ (๑) หรือฝ่าฝืน คำสั่งหรือประกาศของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙ (๑) (๒) หรือ (๔) มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดขัดขวางการกระทำของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ให้ความสะดวกตามความในมาตรา ๙ (๓) มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๒ ผู้ใดให้ถ้อยคำเท็จแก่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ (๑) หรือให้ถ้อยคำเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บโภคภัณฑ์ตามมาตรา ๙ (๒) มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ปรากฏว่ามีพ่อค้าเป็นจำนวนมากได้ถือโอกาสกักตุนโภคภัณฑ์ เพื่อประสงค์จะให้สิ่งของดังกล่าวขาดแคลนในท้องตลาด ราคาสิ่งของจะได้สูงขึ้น แล้วจึงจะนำของดังกล่าวออกขาย การกระทำของพ่อค้าดังกล่าวนั้นไม่เป็นธรรมแก่สังคมจึงเป็นการสมควรที่จะให้มีการสำรวจการกักตุนเครื่องโภคภัณฑ์ และมีการบังคับให้ผู้ที่กักตุนสิ่งของดังกล่าวขายสิ่งของแก่ประชาชนได้ ทั้งนี้ โดยจัดให้มีคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ขึ้น เพื่อดำเนินการสำรวจ การบังคับให้ขาย ในการนี้จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑/ตอนที่ ๑๔/หน้า ๒๗๗/๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

พระราชบัญญัติ
สุสานและฌาปนสถาน
พ.ศ. ๒๕๒๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘
เป็นปีที่ ๔๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถานพ.ศ. ๒๕๒๘”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติควบคุมสุสานและฌาปนสถาน พุทธศักราช ๒๔๘๑

(๒) พระราชบัญญัติควบคุมสุสานและฌาปนสถาน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สุสานและฌาปนสถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้สำหรับเก็บ ฝัง หรือเผาศพ สำหรับประชาชนทั่วไป แต่ไม่รวมถึงสถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บศพชั่วคราวในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

“สุสานและฌาปนสถานเอกชน” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้สำหรับเก็บ ฝัง หรือเผาศพสำหรับตระกูลหรือครอบครัว หรือมิตรของตระกูลหรือครอบครัว แต่ไม่รวมถึงสถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บศพชั่วคราวในเคหสถาน

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุขซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการเขตหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล เขตสุขาภิบาลและเขตเมืองพัทยา

(๓) นายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรีหรือพนักงานเทศบาลซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมายสำหรับในเขตเทศบาล

(๔) ประธานกรรมการสุขาภิบาลหรือกรรมการสุขาภิบาลหรือพนักงานสุขาภิบาลซึ่งประธานกรรมการสุขาภิบาลมอบหมาย สำหรับในเขตสุขาภิบาล

(๕) ปลัดเมืองพัทยา หรือพนักงานเมืองพัทยาซึ่งปลัดเมืองพัทยามอบหมายสำหรับในเขตเมืองพัทยา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่สุสานและฌาปนสถานสาธารณะที่กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล หรือเมืองพัทยา จัดตั้งและดำเนินการ

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ เมื่อได้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนเสร็จแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการด้วยก็ได้

มาตรา ๘ ผู้ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕)[๒] (ยกเลิก)

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา ๙ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ฝัง หรือเผาศพในสถานที่อื่นนอกจากในสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนหรือเก็บศพในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลหรือเคหสถานเป็นการชั่วคราว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ในกรณีที่สถานที่อื่นตามวรรคหนึ่งอยู่ในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล เขตสุขาภิบาล และเขตเมืองพัทยาผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือกำนันแห่งท้องที่เป็นผู้อนุญาตแทนได้

มาตรา ๑๑ ให้กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาลหรือเมืองพัทยามีอำนาจออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาลหรือข้อบัญญัติเมืองพัทยาแล้วแต่กรณีเพื่อกำหนดรายละเอียดที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) เขตหรือสถานที่ที่ห้ามมิให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

(๓) ลักษณะ สถานที่ตั้ง และเงื่อนไขในการจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

(๔) วิธีเก็บ ฝัง เผา ขุด หรือย้ายศพ ตลอดจนการใช้หรือการรักษายานพาหนะและเครื่องใช้ในการนี้ให้ต้องด้วยสุขลักษณะ

(๕) หน้าที่ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนการส่งรายงานและการอื่นใดเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศตลอดจนการสาธารณสุขและอนามัยของประชาชน

มาตรา ๑๒ ใบอนุญาตตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคมของปีที่สามนับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้จัดตั้งหรือผู้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งเป็นหนังสือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน เว้นแต่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ จะเป็นผู้ขอและได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานสาธารณสุข พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเข้าไปในบริเวณสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในบริเวณนั้น ต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ เพื่อสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๖ เมื่อปรากฏว่าสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนมีสภาพหรือมีการใช้ที่เป็นหรืออาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานนั้น ภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานนั้น ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานนั้นได้โดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้ได้รับใบอนุญาต

มาตรา ๑๗ นอกจากกรณีตามมาตรา ๑๖ เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล หรือข้อบัญญัติเมืองพัทยาที่ออกตามมาตรา ๑๑ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้นมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้ ทั้งนี้ ผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๘ การอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๗ ให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อไปยังรัฐมนตรีโดยมิชักช้า

มาตรา ๑๙ ในกรณีอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ หรือกรณีอุทธรณ์คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๗ ผู้อุทธรณ์ยังคงมีสิทธิเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนในระหว่างรอคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐ ในกรณีใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ สูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุด

มาตรา ๒๑ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ซึ่งประสงค์จะเลิกสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามมาตรา ๑๗ หรือในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ เลิกสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามมาตรา ๒๑ ถ้ามีกิจการในหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ยังจะต้องกระทำอยู่ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตนั้นกระทำกิจการในหน้าที่ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตไม่กระทำกิจการในหน้าที่ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้ากระทำกิจการนั้นแทนต่อไปจนเสร็จสิ้น โดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้ได้รับใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ตายหรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบและในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ตายหรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ตายหรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ และมีบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แสดงความจำนงต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือขาดคุณสมบัติเพื่อขอเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต่อไป ให้ผู้แสดงความจำนงนั้นเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต่อไปได้ตั้งแต่วันที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือขาดคุณสมบัติจนถึงวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดแสดงความจำนงภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าทำหน้าที่แทนเสมือนเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ จนกว่าจะมีผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ขึ้นใหม่

มาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสุสานและฌาปนสถานตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

ในกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือเคลื่อนย้ายศพที่ฝังหรือเก็บไว้ ไปฝังหรือเก็บในสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ฝ่าฝืนยังไม่ปฏิบัติตาม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้ากระทำการนั้นแทน โดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้ฝ่าฝืน

มาตรา ๒๖ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๒๐ หรือผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ไม่แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบการเลิกสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๒๗ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานสาธารณสุข พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๒๘ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน หรือผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดการบำรุงรักษาสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุสานและฌาปนสถานที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดำเนินกิจการหรือเป็นผู้จัดการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ และถ้าประสงค์จะเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต่อไป ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสามสิบวันก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุและให้ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตนั้นเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน หรือผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดการบำรุงรักษาสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ตามวรรคหนึ่งซึ่งใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมิได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต หรืออยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ถ้าประสงค์จะเป็นผู้จัดตั้งหรือเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต่อไป ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๙ บรรดาข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาลหรือข้อบัญญัติเมืองพัทยา ซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุสานและฌาปนสถานที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้มีข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาลหรือข้อบัญญัติเมืองพัทยา ออกใช้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขกับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ป. ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุสานและฌาปนสถานที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๑ ปัจจุบันการดำเนินกิจการสุสานและฌาปนสถานบางแห่งมีลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศการสาธารณสุขหรืออนามัยของประชาชนเพิ่มขึ้น สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุสานและฌาปนสถานเสียใหม่ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐[๓]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับความคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่บทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ทั้งยังเป็นบทบัญญัติที่ปิดกั้นโอกาสของผู้เคยถูกจำคุกที่จะกลับตัวเป็นคนดีและประกอบการงานโดยสุจริตเกินความจำเป็น สมควรแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักการห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลที่เคยได้รับความคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้บุคคลผู้เคยถูกจำคุกมีโอกาสกลับคืนสู่สังคมและประกอบการงานสุจริตได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๒/ตอนที่ ๑๒๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๓๗/๑๙ กันยายน ๒๕๒๘

[๒] มาตรา ๘ (๕) ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๒๓ ก/หน้า ๒๔/๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐

กฎกระทรวง
(พ.ศ. ๒๕๔๓)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน
พ.ศ. ๒๕๒๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ วรรคสอง มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จะจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้น ตามแบบ สฌ. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลธรรมดา

(ก) ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ หรือภาพถ่ายใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

(ข) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้าน

(ค) หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ขออนุญาตจัดตั้ง

(ง) แผนที่แสดงเขตที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ขออนุญาตจัดตั้ง รวมทั้งบริเวณใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕

(จ) แผนผังแสดงการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในกิจการของสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ขออนุญาตจัดตั้ง

(๒) นิติบุคคล

(ก) หลักฐานแสดงการเป็นนิติบุคคลและวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล

(ข) หลักฐานแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลผู้ขอรับใบอนุญาต

(ค) เอกสารตาม (๑) (ก) และ (ข) ของผู้จัดการนิติบุคคล หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในคำขอแทนนิติบุคคล

(ง) เอกสารตาม (๑) (ค) (ง) และ (จ)

ข้อ ๒ การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามข้อ ๑ ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานดังกล่าว

ข้อ ๓ สถานที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่าหนึ่งไร่

ข้อ ๔ การออกใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนสำหรับเก็บหรือฝังศพเป็นการถาวร ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ตั้งต้องไม่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร

(๒) สถานที่ตั้งต้องไม่อยู่ในเขตพื้นที่อันเป็นสถานที่ท่องเที่ยว หรือเขตพื้นที่อันจัดสรรเป็นพื้นที่เพื่อนันทนาการหรือเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๓) สถานที่ต้องไม่อยู่ในบริเวณที่เป็นเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของท้องถิ่นหรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

(๔) สถานที่ตั้งต้องอยู่ห่างจากทางหลวงที่เป็นทางหรือถนนสำหรับประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะอย่างน้อยห้าสิบเมตร ห่างจากทางน้ำซึ่งประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะ ห้วย แม่น้ำ คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์อื่นอย่างน้อยสี่ร้อยเมตร เว้นแต่ในกรณีที่มีการป้องกันมิให้กลิ่นและสิ่งปฏิกูลรั่วไหล สถานที่ตั้งนั้นจะต้องอยู่ห่างจากทางน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยเมตร

(๕) สถานที่ตั้งต้องของสุสานและฌาปนสถานเอกชนต้องไม่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาหรือเทศบาล

ข้อ ๕ การออกใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนสำหรับการเผาศพโดยเฉพาะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๔ (๑) (๒) และ (๓)

ข้อ ๖ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามข้อ ๑ แล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการตรวจสอบทำเลสถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ตลอดจนเอกสารและหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอรับใบอนุญาต

(๒) ต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

(๓) ต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพิจารณาแล้วเสร็จ

การนับระยะเวลาดังกล่าวไม่รวมระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นคืนคำขอหรือสั่งการให้ผู้ยื่นคำขอไปดำเนินการให้ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อ ๗ ใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้ใช้แบบ สฌ. ๒ สำหรับบุคคลธรรมดา และ สฌ. ๒/๑ สำหรับนิติบุคคล ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๘ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้นตามแบบ สฌ. ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ หรือภาพถ่ายใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

(๒) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้าน

(๓) หนังสือยินยอมให้เป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนของผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน เว้นแต่ผู้ขอเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้นเอง

(๔) ภาพถ่ายใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนหรือใบแทนใบอนุญาตดังกล่าว

ข้อ ๙ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนตามข้อ ๘ แล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอรับใบอนุญาต

(๒) ต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

(๓) ต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพิจารณาแล้วเสร็จ

การนับระยะเวลาดังกล่าวไม่รวมระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นคืนคำขอหรือสั่งการให้ผู้ยื่นคำขอไปดำเนินการให้ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อ ๑๐ ใบอนุญาตให้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้ใช้แบบ สฌ. ๔ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๑๑ ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้น ตามแบบ สฌ. ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนหรือใบแทนใบอนุญาตเดิม ก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล ให้ยื่นเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๑ (๒) (ข) ด้วย

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นควรอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตตามแบบใบอนุญาตเดิมให้ใหม่

ข้อ ๑๒ ผู้ได้รับใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานนั้น ตามแบบ สฌ. ๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนหรือใบแทนใบอนุญาตเดิม ก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นควรอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสาน และฌาปนสถานเอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตตามแบบใบอนุญาตเดิมให้ใหม่

ข้อ ๑๓ มิให้นำความในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ มาใช้บังคับกับสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๔ สุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนซึ่งมีอยู่แล้วและยังไม่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมาขอรับใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ มิให้นำความในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ มาใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓
ชำนิ ศักดิเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตสำหรับการจัดตั้งและการดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน และเนื่องจากมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ วรรคสอง และมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติให้หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.๒๕๔๓/๖๙ก/๑๘/๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน
พ.ศ. ๒๕๒๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

(๒) ใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ฉบับละ ๕๐๐ บาท

(๓) ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ ๕๐ บาท

(๔) การต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งหรือใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้เป็นไปตามอัตราใน (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓
ชำนิ ศักดิเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาแทนการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดให้ออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน
พ.ศ. ๒๕๔๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถานพ.ศ. ๒๕๒๘ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร จึงตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๑

บรรดาข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ให้ใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

“สุสานและฌาปนสถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้สำหรับเก็บ ฝัง หรือเผาศพสำหรับประชาชนทั่วไป แต่ไม่รวมถึงสถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บศพชั่วคราวในสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

“สุสานและฌาปนสถานเอกชน” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้สำหรับเก็บ ฝัง หรือเผาศพสำหรับตระกูลหรือครอบครัว หรือมิตรของตระกูลหรือครอบครัว แต่ไม่รวมถึงสถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บศพชั่วคราวในเคหสถาน

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการเขต หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย

“เตาเผาศพ” หมายความว่า อาคารหรือสถานที่ที่มีไว้สำหรับเผาศพ

ข้อ ๕ ผู้ใดจะจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ การอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้และกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๖ สถานที่สำหรับเก็บศพเป็นการถาวร ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) อยู่ห่างจากทางหลวงที่เป็นทางหรือถนนสำหรับประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะไม่น้อยกว่าห้าสิบเมตร

(๒) บริเวณสถานที่สำหรับเก็บศพ ต้องมีกำแพงทึบสูงไม่น้อยกว่าสองเมตรห้าสิบเซนติเมตรโดยรอบและทางเข้าออกต้องมีประตูปิดกั้นหรือมีการดำเนินการใดๆ เพื่อปิดบังความไม่น่าดูของสถานที่เก็บศพ และได้สุขลักษณะ

(๓) ที่เก็บศพต้องห่างจากกำแพงตาม (๒) ไม่น้อยกว่าสองเมตร

(๔) สถานที่สำหรับเก็บศพนั้น ต้องมีสภาพที่น้ำท่วมไม่ถึงและห่างจากทางน้ำซึ่งประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะ ห้วย แม่น้ำ คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์อื่นอย่างน้อยสี่ร้อยเมตร เว้นแต่ในกรณีที่มีการป้องกันกลิ่นและสิ่งปฏิกูลรั่วไหลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด สถานที่สำหรับเก็บศพนั้นสามารถตั้งอยู่ห่างจากทางน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยเมตร

(๕) ที่เก็บศพต้องทำด้วยคอนกรีตหรือก่ออิฐถือปูน มีลักษณะเป็นซองสูงจากระดับพื้นทางเดินภายในบริเวณสถานที่เก็บศพไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร

(๖) ซองเก็บศพต้องมีขนาดกว้างพอที่จะเก็บ เคลื่อนย้ายหีบศพได้ง่ายและมีฝาทำด้วยโลหะหรือคอนกรีตเปิดปิดมิดชิดสามารถป้องกันกลิ่นได้

(๗) ภายในซองเก็บศพ ต้องมีฐานรองรับหีบศพสูงจากพื้นซองไม่น้อยกว่าสิบเซนติเมตร และต้องมีรางระบายสิ่งปฏิกูลลงบ่อเกรอะบ่อซึมซึ่งมีขนาดพอเพียงและได้สุขลักษณะ

ข้อ ๗ สถานที่สำหรับฝังศพเป็นการถาวร ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) อยู่ห่างจากทางหลวงที่เป็นทางหรือถนนสำหรับประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะไม่น้อยกว่าห้าสิบเมตร

(๒) มีรั้วหรือกำแพงแสดงอาณาเขตโดยรอบไว้ชัดเจน ด้านที่อยู่ห่างจากทางสาธารณะให้สร้างเป็นกำแพงทึบ สูงไม่น้อยกว่าสองเมตรห้าสิบเซนติเมตรทางเข้าออกต้องมีประตูปิดกั้น

(๓) สถานที่สำหรับฝังศพนั้น ต้องมีสภาพที่น้ำท่วมไม่ถึง และห่างจากทางน้ำซึ่งประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะ ห้วย แม่น้ำ คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์อื่นอย่างน้อยสี่ร้อยเมตร เว้นแต่ในกรณีที่มีการป้องกันกลิ่นและสิ่งปฏิกูลรั่วไหลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด สถานที่สำหรับฝังศพนั้นสามารถตั้งอยู่ห่างจากทางน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยเมตร

ข้อ ๘ เตาเผาศพ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ต้องใช้เตาเผาศพที่มีคุณสมบัติกำจัดกลิ่น ควัน และสิ่งปฏิกูลจากการเผาศพตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

(๒) ต้องมีที่ว่างโดยรอบเตาเผาศพไม่น้อยกว่ายี่สิบเมตร

(๓) อยู่ห่างจากถนนสำหรับประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะไม่น้อยกว่าห้าสิบเมตร

ความใน (๒) และ (๓) ไม่ใช้บังคับกับเตาเผาศพที่สร้างขึ้นโดยได้รับอนุญาตก่อนวันที่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ใช้บังคับ และไม่สามารถปรับปรุงเตาเผาศพให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ใน (๒) และ (๓) ได้

ข้อ ๙ การเผา ฝัง หรือเก็บศพของผู้ตายด้วยโรคติดต่ออันตราย ห้ามถ่ายศพออกจากหีบศพหรือที่บรรจุเดิมและห้ามนำสิ่งที่ติดไปกับศพนั้นออกจากหีบศพหรือที่บรรจุ

ข้อ ๑๐ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน และหรือผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานต้องปฏิบัติการเก็บศพ ดังนี้

(๑) บรรจุศพไว้ในหีบศพที่สามารถป้องกันกลิ่นได้

(๒) เขียนชื่อ ชื่อสกุล เพศ อายุของผู้ตาย และวันรับฝากไว้ที่หีบศพให้เห็นได้ชัดเจน

(๓) ทำทะเบียนศพพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ตามแบบที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

ข้อ ๑๑ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน และหรือผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานต้องปฏิบัติการฝังศพ ดังนี้

(๑) ที่ฝังศพอยู่ห่างจากแนวเขตสถานที่สำหรับฝังศพไม่น้อยกว่าสี่เมตร

(๒) หลุมฝังศพแต่ละหลุม อยู่ห่างกันไม่น้อยกว่าสิบเซนติเมตร

(๓) ฝังหีบศพ หรือสิ่งที่บรรจุหรือห่อศพ อยู่ต่ำกว่าระดับพื้นดินไม่น้อยกว่าหนึ่งเมตร

(๔) ห้ามฝังศพเกินกว่าหลุมละหนึ่งศพ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของศพทั้งสองฝ่าย

(๕) การฝังศพผู้ตายด้วยโรคติดต่ออันตรายต้องทำลายเชื้อโรคที่ศพโดยวิธีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๑๒ การขุดหรือย้ายศพ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานและหรือผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

ข้อ ๑๓ การเผาศพ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน และหรือผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถานต้องปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ใช้เตาเผาศพตามข้อ ๘ (๑)

(๒) รักษาเตาเผาศพ อุปกรณ์ใช้งาน บริเวณสถานที่เผาศพให้มีความสะอาดอยู่เสมอ กระดูกและเถ้าถ่านที่เหลือจากการเผาศพต้องจัดการเก็บหรือกำจัดให้ถูกสุขลักษณะ

ข้อ ๑๔ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน และหรือผู้ดำเนินการสุสานและฌาปนสถาน มีหน้าที่ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) จัดให้มีทะเบียนแสดงกิจการของสุสานและฌาปนสถานตามแบบที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

(๒) ทำรายงานโดยการคัดข้อความในทะเบียนเป็นรายเดือนถึงเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในวันที่ ๗ ของเดือนถัดไป

สำหรับสุสานและฌาปนสถานเอกชนให้ส่งรายงานเฉพาะเดือนที่มีการเผาฝังหรือรับฝากศพเท่านั้นตามกำหนดเวลาตาม (๒)

(๓) ห้ามมิให้เก็บ ฝัง หรือเผาศพที่ไม่มีใบมรณบัตร หรือมีแต่ข้อความไม่ถูกต้อง เมื่อได้แก้ไขถูกต้องแล้วจึงจะดำเนินการได้

(๔) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานสาธารณสุขในเรื่องทำความสะอาดชำระล้างหรืออบสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใดบริเวณสุสานและฌาปนสถาน และยวดยานซึ่งใช้บรรทุกศพด้วยยาทำลายเชื้อโรค

ข้อ ๑๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมในอัตรา ดังนี้

(๑) ใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ฉบับละหนึ่งพันบาท

(๒) ใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ฉบับละห้าร้อยบาท

(๓) ใบแทนใบอนุญาต ตาม (๑) และ (๒) ฉบับละห้าสิบบาท

(๔) การต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ฉบับละหนึ่งพันบาท

(๕) การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ฉบับละห้าร้อยบาท

ข้อ ๑๖ ใบอนุญาตจัดตั้งและใบอนุญาตดำเนินการสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ให้ใช้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคมของปีที่สามนับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต

ข้อ ๑๗ สุสานและฌาปนสถานซึ่งได้รับอนุญาตให้ตั้งหรือใช้สถานที่เป็นสุสานและฌาปนสถานก่อนข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ใช้บังคับ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกระเบียบกำหนดเงื่อนไขผ่อนผันยกเว้นการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพียงเท่าที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๘ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรักษาการตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้และมีอำนาจออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖
สมัคร สุนทรเวช
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต การสาธารณสุขและอนามัยของประชาชน การควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการกำหนดมาตรการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบกับมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

[รก.๒๕๔๖/พ๒๖ง/๓๙/๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖]

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร จึงตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒[๑] ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของข้อ ๘ แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) ต้องมีระยะห่างจากจุดศูนย์กลางของเตาเผาศพจรดแนวเขตที่ดินทุกด้านไม่น้อยกว่ายี่สิบเมตร”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓
สุขุมพันธุ์ บริพัตร
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนพิเศษ ๓๒ ง/หน้า ๑๒/๑๑ มีนาคม ๒๕๕๓

๑๔. หมวด ห.

พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗
(อยู่ในรวมกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๔)

พระราชบัญญัติ
ให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด
พุทธศักราช ๒๔๘๙

อานันทมหิดล
ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙
เป็นปีที่ ๑๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้บำเหน็จแก่ผู้ปราบปรามผู้กระทำความผิดในบางประการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พุทธศักราช ๒๔๘๙”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นใดซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า

“สินบน” หมายความว่า เงินตราที่จ่ายให้แก่ผู้นำจับ

“รางวัล” หมายความว่า เงินตราที่จ่ายให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งจับกุมผู้กระทำความผิด

“ผู้นำจับ” หมายความว่า บุคคลผู้มิใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนำความมาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทำการจับกุมผู้กระทำความผิด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ของกลาง” หมายความว่า ทรัพย์ซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยกระทำผิด

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ความผิดซึ่งเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วย

(๑) การควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน

(๒) การศุลกากร

(๓) การสำรวจและกักกันข้าว

(๔) การป้องกันการค้ากำไรเกินควร

มาตรา ๖ ผู้นำจับมีสิทธิได้รับสินบน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งจับกุมผู้กระทำผิดมีสิทธิได้รับรางวัล

มาตรา ๗ สินบนและรางวัลให้จ่ายจากเงินที่ได้จากการขายของกลางซึ่งศาลสั่งริบเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว

ในกรณีที่ศาลมิได้สั่งริบของกลางหรือของกลางที่ศาลสั่งริบนั้นไม่อาจขายได้ ให้จ่ายจากเงินค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาล

มาตรา ๘ ให้จ่ายสินบนร้อยละสามสิบของราคาของกลางหรือค่าปรับ ให้จ่ายรางวัลร้อยละสิบห้าของราคาของกลางหรือค่าปรับ

ในกรณีที่ไม่มีผู้นำจับ ให้จ่ายรางวัลแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งจับกุมผู้ทำผิดร้อยละยี่สิบของราคาของกลางหรือค่าปรับ

มาตรา ๙ ในการยื่นฟ้องผู้กระทำผิดซึ่งผู้นำจับหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีสิทธิจะได้รับเงินสินบนหรือรางวัลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้จ่ายสินบนหรือรางวัล

มาตรา ๑๐ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่ทำการจับกุมตามคำแจ้งของผู้นำจับโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับกระทรวงนั้นๆ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ปรีดี พนมยงค์
นายกรัฐมนตรี

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓/ตอนที่ ๒๙/หน้า ๒๘๓/๙ พฤษภาคม ๒๔๘๙

พระราชบัญญัติ
ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด
บางอย่างทางทะเล
พ.ศ. ๒๔๙๐

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
คณะอภิรัฐมนตรี ในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร
อลงกฏ
ธานีนิวัต
มานวราชเสวี
อดุลเดชจรัส
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรจัดให้การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบนำข้าวและสินค้าอื่นบางอย่างออกทางทะเลได้ผลดียิ่งขึ้น

พระมหากษัตริย์โดยความเห็นชอบของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” หมายความถึงนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือ รวมทั้งตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งที่กล่าวแล้ว และนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแต่งตั้งขึ้นโดยเฉพาะ

มาตรา ๔[๒] เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำเกี่ยวกับการนำข้าวหรือสินค้าอื่นหรือยาเสพติดออกไปนอกหรือเข้ามาในราชอาณาจักร หรือการที่คนต่างด้าวเข้ามาหรือนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งนี้ โดยทางทะเล ทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้ หรือทำการประมงทางทะเลอันเป็นความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน กฎหมายว่าด้วยการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายเกี่ยวกับการประมง ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนได้ และมีอำนาจทำการหรือสั่งให้ทำการเฉพาะหน้าเท่าที่จำเป็นดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจ ค้น และบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้รื้อหรือขนสิ่งของในเรือเพื่อการตรวจค้น

(๒) จับเรือ และบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้พ่วงเรือ หรือให้ทำการอื่นเพื่อให้เรือนั้นไปยังที่ซึ่งสะดวกแก่การตรวจค้น การสอบสวน หรือการดำเนินคดี

(๓) ยึดเรือที่จับไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหา หรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นในกรณีที่ฟ้องผู้ต้องหา

(๔) จับและควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ได้ไม่เกินเจ็ดวัน เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวนพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนเท่าที่ทำไว้

มาตรา ๕ เพื่อปฏิบัติการตามความในมาตรา ๔ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสั่งและบังคับให้ผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือลำที่ใช้หรือสงสัยว่าใช้ในการกระทำความผิดหรือที่ความผิดเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดขึ้น หยุดเรือหรือนำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็ให้มีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อบังคับให้ปฏิบัติตามหรือเพื่อนำเรือไปหรือเพื่อป้องกันการหลบหนี

การสั่งหรือบังคับให้หยุดเรือหรือให้นำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่งตามความในวรรคก่อน อาจทำโดยใช้อาณัติสัญญาณอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ แต่อาณัติสัญญาณที่จะใช้นั้น ผู้บัญชาการทหารเรือต้องประกาศกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ นอกจากอำนาจที่ให้ไว้ตามมาตรา ๔ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือทำการสอบสวนตามมาตรา ๔ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘ การแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นผู้ส่งสำนวนและมีความเห็นควรสั่งฟ้องไปยังพนักงานอัยการนั้น ให้ผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้ใช้อำนาจของอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี

มาตรา ๙ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป มิให้ถือว่าการควบคุมตัวผู้ต้องหาซึ่งได้กระทำมาก่อนที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวผู้ต้องหานั้น เป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวน

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ควง อภัยวงศ์
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒[๓]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการลักลอบนำข้าวหรือสินค้าอื่นออกทางทะเลเท่านั้น จึงไม่สามารถปราบปรามการลักลอบนำข้าวหรือสินค้าอื่นบางอย่างออกตามทางลำน้ำ สมควรขยายอำนาจทหารเรือออกไป เพื่อให้มีอำนาจปราบปรามการลักลอบการนำข้าวหรือสินค้าอื่นออกทางลำน้ำที่ติดต่อกับต่างประเทศ และทางลำน้ำที่ออกสู่ทะเลได้ด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕[๔]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปรากฏว่ามีการนำข้าวหรือสินค้าอื่นเข้ามา หรือการที่คนต่างด้าวเข้ามาหรือนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยทางทะเลมากขึ้น เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือตรวจพบก็ไม่มีอำนาจที่จะปราบปราม เพราะกฎหมายว่าด้วยการให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามเฉพาะการลักลอบนำข้าวหรือสินค้าอื่นบางอย่างออกทางทะเลหรือทางลำน้ำเท่านั้น หากปล่อยให้เหตุการณ์ยังคงเป็นอยู่เช่นนี้ก็จะกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ สมควรให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการนำข้าวหรือสินค้าอื่นเข้ามาหรือการที่คนต่างด้าวเข้ามาหรือนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยทางทะเลหรือทางลำน้ำด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔[๕]
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปรากฏว่าในปัจจุบันมีการลักลอบนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งยาเสพติดโดยทางทะเลและทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศหรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้และมีการลักลอบทำการประมงทางทะเลอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ทหารเรือตรวจพบก็ไม่มีอำนาจที่จะปราบปรามได้ เพราะเจ้าหน้าที่ทหารเรือมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายเกี่ยวกับการประมงทางทะเล เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือตรวจพบและดำเนินการจับกุม ก็ไม่มีอำนาจควบคุมตัวไว้สอบสวนและยึดเรือไว้ได้ ต้องนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายโดยทันที สมควรให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและกฎหมายเกี่ยวกับการประมงทางทะเลได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔/ตอนที่ ๖๑/หน้า ๗๓๕/๑๖ ธันวาคม ๒๔๙๐

[๒] มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ พิเศษ/ฉบับพิเศษ หน้า ๓๕/๒๒ เมษายน ๒๕๒๒

[๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙/ตอนที่ ๑๐๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๐/๖ สิงหาคม ๒๕๒๕

[๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๒๔๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๗๓/๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๔

๑๔. หมวด อ.

พระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน
พ.ศ. ๒๔๙๐

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร
พระยามานวราชเสวี
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง กับควบคุมสิ่งเทียมอาวุธปืน

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐”

มาตรา๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗

(๒) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗

(๓) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

(๔) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๗๙

(๕) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๔๘๔

และบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นๆในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑)[๒] “อาวุธปืน” หมายความรวมตลอดถึงอาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน และส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้นๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง

(๒)[๓] “เครื่องกระสุนปืน” หมายความรวมตลอดถึงกระสุนโดด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ที่มีคุณสมบัติล้ายคลึงกัน หรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน

(๓)[๔] “วัตถุระเบิด” คือ วัตถุที่สามารถส่งกำลังดันอย่างแรงต่อสิ่งห้อมล้อมโดยฉับพลันในเมื่อระเบิดขึ้น โดยมีสิ่งเหมาะมาทำให้เกิดกำลังดัน หรือโดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้นทำให้มีแรงทำลายหรือแรงประหาร กับหมายความรวมตลอดถึงเชื้อประทุต่างๆ หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกันซึ่งใช้หรือทำขึ้นเพื่อให้เกิดการระเบิดซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศระบุไว้ในราชกิจจานุเบกษา

(๔) “ดอกไม้เพลิง” หมายความรวมตลอดถึงพลุ ประทัดไฟ ประทัดลม และวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน

(๕) “สิ่งเทียมอาวุธปืน” หมายความว่า สิ่งซึ่งมีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน

(๖) “มี” หมายความว่า มีกรรมสิทธิ์หรือมีไว้ในครอบครองแต่ไม่หมายความถึงการที่อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดที่มีไว้โดยชอบด้วยกฎหมายและตกอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นซึ่งไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาสิ่งที่ว่านี้มิให้สูญหาย

(๗) “สั่ง” หมายความว่า ให้บุคคลใดส่งหรือนำเข้ามาจากภายนอกราชอาณาจักร

(๘) “นำเข้า” หมายความว่า นำเข้ามาจากภายนอกราชอาณาจักรไม่ว่าโดยวิธีใดๆ

(๙) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕[๕] พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มาตรา ๘ ทวิ มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของ

(ก) ราชการทหารและตำรวจที่มีหรือใช้ในราชการ

(ข) หน่วยราชการที่มีหรือใช้เพื่อป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(ค) หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีและใช้ในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(ง) ราชการทหารและตำรวจตาม (ก) หรือหน่วยราชการตาม (ข) ที่มอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการของทหารและตำรวจ หรือของหน่วยราชการ แล้วแต่กรณี

(๒) อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนประจำเรือเดินทะเล รถไฟและอากาศยานตามปกติ ซึ่งได้แสดงและให้พนักงานศุลกากรตรวจตามกฎหมายแล้ว

(๓) ดอกไม้เพลิงสัญญาณประจำเรือเดินทะเล อากาศยาน และสนามบินตามปกติ

หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่ง (๑) (ข) หรือ (ค) รวมทั้งชนิด ขนาดและการกำหนดจำนวน ตลอดจนการมีและใช้ การเก็บรักษา การพาติดตัว การซ่อมแซมหรือเปลี่ยนลักษณะ และการอย่างอื่นที่จำเป็นเพื่อการรักษาความปลอดภัยอันเกี่ยวกับ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ที่ให้หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าวมีและใช้หรือมอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖[๖] ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่อื่นและออกกฎกระทรวงในเรื่องต่อไปนี้ คือ

(๑) จำกัดชนิดและจำนวนอาวุธปืนของกระทรวงทบวงกรมอื่น นอกจากของราชการทหารและตำรวจหรือหน่วยราชการตามมาตรา ๕ วรรคสอง

(๒) วางระเบียบการทะเบียน การขอและการออกใบอนุญาต

(๓) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมซึ่งต้องไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

(๔) กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง (๑) ตามมาตรา ๕ วรรคสอง และตามมาตรา ๕๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมร่วมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับการศุลกากรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

กฎกระทรวงนั้นเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน

ส่วนที่ ๑
อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื้อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

มาตรา๘ ห้ามมิให้ผู้ใดมีเครื่องกระสุนปืนซึ่งมิใช่สำหรับใช้กับอาวุธปืนที่ตนได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้

มาตรา ๘ ทวิ[๗] ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์

ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด

ความในมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหารและตำรวจ ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

(๒) ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) หรือ (ค) ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(๓) ประชาชนผู้ได้รับมอบให้มีและใช้ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) (ง) ซึ่งอยู่ในระหว่างการช่วยเหลือราชการและมีเหตุจำเป็นต้องมี และใช้อาวุธปืนในการนั้น[๘]

มาตรา ๙ ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก

มาตรา ๑๐ อาวุธปืนที่ได้ออกใบอนุญาตให้ตามมาตราก่อน ให้นายทะเบียนทำเครื่องหมายประจำอาวุธปืนนั้นไว้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บให้ออกได้สำหรับอาวุธปืนที่นายทะเบียนเห็นว่าชำรุดจนใช้ยิงไม่ได้หรืออาวุธปืนแบบพ้นสมัย หรืออาวุธปืนซึ่งได้รับเป็นรางวัลจากการแข่งขันยิงปืนในทางราชการ

มาตรา ๑๒ อาวุธปืนซึ่งได้รับอนุญาตให้มีไว้เพื่อเก็บนั้น ห้ามมิให้ยิง และห้ามมิให้มีเครื่องกระสุนปืนไว้สำหรับอาวุธปืนนั้น

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่

(๑)บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญาดังต่อไปนี้

(ก) มาตรา ๙๗ ถึงมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๗๗ ถึงมาตรา ๑๘๓ มาตรา ๒๔๙ มาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๙๓ ถึงมาตรา ๓๐๓

(ข) มาตรา ๒๕๔ ถึงมาตรา ๒๕๗ และพ้นโทษยังไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต เว้นแต่ในกรณีความผิดที่กระทำโดยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือโดยถูกยั่วโทสะ

(๒) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๓ หรือพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๗ มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๘

(๓) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปในระหว่างห้าปีนับย้อนขึ้นไปจากวันยื่นคำขอ สำหรับความผิดอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ใน (๑) และ (๒) เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(๕) บุคคลซึ่งไม่สามารถจะใช้อาวุธปืนได้โดยกายพิการหรือทุพพลภาพ เว้นแต่จะมีไว้เพื่อเก็บตามมาตรา ๑๑

(๖) บุคคลซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือปรากฏว่าเป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอ

(๗) บุคคลซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้

(๘) บุคคลซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

(๙) บุคคลซึ่งมีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันอาจกระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยของประชาชน

สำหรับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ห้ามมิให้ออกให้แก่บุคคลซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และมีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาต น้อยกว่าหกเดือน[๙]

มาตรา ๑๔ บุคคลใดมีความประสงค์ให้ผู้อื่นมีและใช้อาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับรักษาทรัพย์สินของตนอันจักต้องใช้ให้ผู้อื่นดูแล หรือจักต้องสั่ง นำเข้า หรือซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเพื่อความประสงค์เช่นว่านั้น อาจขอรับหนังสืออนุญาตพิเศษจากนายทะเบียนท้องที่ที่บุคคลนั้นมีถิ่นที่อยู่ หนังสืออนุญาตนี้นายทะเบียนจะออกให้ได้แต่โดยอนุมัติของเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไว้

ผู้จะรับมอบอาวุธปืนตามความในวรรคก่อน ต้องเป็นผู้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๓

มาตรา ๑๕ ในการสั่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืนตามหมวดนี้ ให้นำมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ในการนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ให้ผู้นำเข้าแจ้งเป็นหนังสือและส่งมอบอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไว้แก่พนักงานศุลกากร ณ ด่านที่แรกมาถึงจากนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ในกรณีซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดให้มอบแก่พนักงานศุลกากร ณ ด่านอื่น

เมื่อพนักงานศุลกากรได้รับหนังสือแจ้งและรับมอบอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไว้แล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังนายทะเบียนท้องที่ที่ใกล้ที่สุด

แต่ถ้าผ่านเข้ามาในท้องที่ที่ไม่มีด่านศุลกากร ให้ผู้นำเข้าแจ้งเป็นหนังสือและส่งมอบอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไว้แก่นายทะเบียนท้องที่ หรือผู้ทำการแทนนายทะเบียนท้องที่ที่ใกล้ที่สุดโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๑๗ ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันส่งมอบอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนแก่พนักงานศุลกากรหรือนายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา ๑๖ ในกรณีที่ผู้นำเข้ายังไม่ได้รับอนุญาต ให้ผู้นำเข้ายื่นคำขอรับใบอนุญาตนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนมีถิ่นที่อยู่

ถ้านายทะเบียนอนุญาตให้นำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้ผู้นำเข้าขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันรับแจ้งความการอนุญาตนั้นเป็นหนังสือ

ถ้านายทะเบียนไม่อนุญาตให้สั่งเป็นหนังสือ ให้ผู้นำเข้าส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นภายในกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันและไม่เกินหกเดือน นับแต่วันที่ผู้นำเข้าได้รับคำสั่ง ในกรณีที่ไม่สามารถแจ้งคำสั่งให้ผู้นำเข้าทราบได้ ให้นายทะเบียนโฆษณาคำสั่งนั้นทางหนังสือพิมพ์และปิดประกาศในที่เปิดเผยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันเมื่อพ้นกำหนดให้ถือว่าผู้นำเข้าได้ทราบคำสั่งนั้นแล้ว

มาตรา ๑๘ ถ้าอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนซึ่งได้มอบไว้แก่พนักงานศุลกากรหรือนายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา ๑๖ เป็นของสำหรับใช้ส่วนตัวโดยปกติของผู้นำเข้าซึ่งเดินทางผ่านหรือจะอยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราว ให้พนักงานศุลกากรหรือนายทะเบียนท้องที่แล้วแต่กรณีรักษาไว้จนเมื่อผู้นำเข้านั้นจะออกไปนอกราชอาณาจักรจึงคืนให้ แต่ถ้าผู้นำเข้าประสงค์จะใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นระหว่างที่อยู่ในราชอาณาจักร ก็ให้ขอรับใบอนุญาตให้มีและใช้ชั่วคราวต่อนายทะเบียนท้องที่หรือเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีจะได้กำหนดขึ้นเพื่อการนี้

มาตรา ๑๙ ถ้าผู้นำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนมิได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันส่งมอบ หรือในกรณีที่นายทะเบียนท้องที่อนุญาตให้นำเข้าแล้ว ผู้นำเข้าไม่มารับใบอนุญาตภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสั่งอนุญาตหรือมิได้ส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา ๑๗ หรือเมื่อได้รับอนุญาตให้นำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนแล้วไม่มารับอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นไปจากพนักงานศุลกากรหรือนายทะเบียนท้องที่จนพ้นกำหนดอายุใบอนุญาตหรือผู้นำเข้าซึ่งได้เดินทางผ่านหรือจะอยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวไม่รับคืนอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไปเมื่อออกนอกราชอาณาจักร ให้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๒๐ อาวุธปืนที่สั่งหรือนำเข้า เมื่อได้รับมอบไปจากพนักงานศุลกากรแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตนำไปขออนุญาตมีและใช้ต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับมอบไปจากพนักงานศุลกากร

มาตรา ๒๑ ถ้าอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตแล้วถูกทำลายหรือสูญหายโดยเหตุใดๆ ก็ดี ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ซึ่งตนอยู่หรือที่เกิดเหตุภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบเหตุ

มาตรา ๒๒[๑๐] ให้เจ้าพนักงานต่อไปนี้ มีอำนาจออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน มีอาวุธปืนติดตัวไปได้ตามความที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) อธิบดีกรมตำรวจ สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร และทั่วราชอาณาจักร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด เฉพาะภายในเขตจังหวัดของตน และเฉพาะผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น

เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือถ้าผู้รับใบอนุญาตแสดงตนให้เป็นที่หวาดเสียวต่อประชาชน ผู้ออกใบอนุญาตจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่ออกให้ตามมาตรานี้โดยมีกำหนดระยะเวลา หรือจะสั่งเพิกถอนเสียก็ได้

มาตรา ๒๓ ใบอนุญาตสำหรับอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามความในส่วนนี้จะออกได้แต่ตามประเภทและมีกำหนดอายุ ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตให้ทำ ให้ออกได้เฉพาะสำหรับทำดินปืนมีควันสำหรับใช้เองและเฉพาะผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนซึ่งใช้ดินปืนมีควัน มีอายุตลอดเวลาที่ผู้นั้นมีใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนั้นอยู่

(๒) ใบอนุญาตให้ซื้อ มีอายุหกเดือนนับแต่วันออก

(๓) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืนนั้น

(๔) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนชั่วคราวมีอายุหกเดือนนับแต่วันออก

(๕) ใบอนุญาตให้สั่ง หรือนำเข้า มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออก

(๖) ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บมีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตมีอาวุธปืนนั้นไว้เพื่อเก็บ

(๗) ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว มีอายุหนึ่งปี นับแต่วันออก

ส่วนที่ ๒
อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ สั่ง นำเข้า มีหรือจำหน่าย ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

มาตรา ๒๕ ใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้านั้น เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้วจึงให้นายทะเบียนท้องที่ออกให้

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในส่วนนี้แก่บุคคลต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๓

(๒) บุคคลที่ต้องคำพิพากษาของศาลให้ปรับตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป หรือจำคุกแม้แต่ครั้งเดียว ฐานกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗ หรือพระราชบัญญัตินี้ และพ้นโทษครั้งสุดท้ายยังไม่เกินสิบปีนับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต

มาตรา ๒๗ โดยอนุมัติของรัฐมนตรี นายทะเบียนท้องที่จะกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยกำหนดเวลาการจำหน่ายการเก็บรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนก็ได้ตามสมควร

มาตรา ๒๘ ผู้รับใบอนุญาตตามความในส่วนนี้ต้องทำบัญชีตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งต้องรับผิดชอบรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่มีอยู่ให้ตรงกับบัญชีเช่นว่านั้น

มาตรา ๒๙ ผู้รับใบอนุญาตให้ทำหรือประกอบอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ ผู้รับอนุญาตให้สั่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืน ต้องนำใบอนุญาตนั้นไปแสดงต่ออธิบดีกรมศุลกากรหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมายเพื่อการนี้ก่อนสั่ง

มาตรา ๓๑ เมื่ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามใบอนุญาตให้สั่งเข้ามาถึงแล้ว ถ้าไม่มีผู้รับไปจากกรมศุลกากรภายในกำหนดสี่เดือนนับแต่วันเข้ามาถึง ให้เจ้าพนักงานศุลกากรแจ้งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาต แต่ถ้าส่งหนังสือนั้นไม่ได้ ก็ให้แจ้งแก่เจ้าของยานพาหนะหรือผู้ขนส่งที่นำเข้าให้ส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้นมิฉะนั้นให้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๓๒ อาวุธปืนที่สั่งหรือนำเข้า เมื่อได้รับมอบไปจากพนักงานศุลกากรแล้วให้ผู้รับใบอนุญาตนำไปจดทะเบียนยังนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รับมอบไปจากพนักงานศุลกากร และให้นายทะเบียนทำเครื่องหมายประจำอาวุธปืนนั้นไว้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ซ่อมแซม หรือเปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนจะทำการเช่นว่านี้ได้แต่เฉพาะแก่อาวุธปืนที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ และเมื่ออาวุธปืนนั้นมีเครื่องหมายถูกต้องตามใบอนุญาต

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้จำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนแก่ผู้ที่ไม่ได้รับใบอนุญาตให้ซื้อหรือมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน

มาตรา ๓๕ ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ หรือมี และจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้น จะทำการเช่นว่านี้ได้แต่เฉพาะภายในสถานที่ซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต และเมื่อจะย้ายสถานที่ทำการจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียนท้องที่เสียก่อน

มาตรา ๓๖ ใบอนุญาตตามความในส่วนนี้ มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออก

มาตรา๓๗ ผู้รับใบอนุญาตคนใด ใบอนุญาตสิ้นอายุและไม่ได้ต่ออายุอีก ต้องจัดการจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่มีอยู่ หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรให้หมดภายในกำหนดหกเดือน นับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุในระหว่างเวลานั้น ถ้านายทะเบียนท้องที่เห็นสมควรเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน จะเรียกมาเก็บรักษาเสียเอง หรือเข้าควบคุมการเก็บรักษาก็ได้ แต่ต้องให้เจ้าของได้รับความสะดวกตามสมควรในอันที่จะจัดการจำหน่ายหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้น

เมื่อครบกำหนดหกเดือนแล้ว ถ้ายังจำหน่ายหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรไม่หมดให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่เหลืออยู่แก่นายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเจ็ดวัน

เมื่อได้รับมอบอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามวรรคสองแล้ว ให้นายทะเบียนจัดการขายทอดตลาดอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้นภายหลังที่ได้ประกาศขายทอดตลาดและแจ้งให้เจ้าของทราบแล้วตามสมควร ได้เงินสุทธิเท่าใดให้ส่งมอบแก่เจ้าของ

หมวด ๒
วัตถุระเบิด

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ซื้อ มี ใช้ สั่ง นำเข้า ค้า หรือจำหน่ายด้วยประการใดๆ ซึ่งวัตถุระเบิด เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่บุคคลที่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๒๕ แล้วแต่กรณี

มาตรา๔๐ โดยอนุมัติของรัฐมนตรี นายทะเบียนท้องที่อาจกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิดได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๔๑ ในการทำ สั่ง นำเข้า มี หรือค้าซึ่งวัตถุระเบิดให้นำมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่สั่งหรือนำเข้าซึ่งวัตถุระเบิด และเจ้าพนักงานเป็นผู้เก็บรักษาวัตถุระเบิดไว้ ถ้าผู้สั่งหรือนำเข้าไม่นำใบอนุญาตให้มีและใช้มารับเอาไปภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เข้ามาถึงในกรณีที่มิใช่สำหรับการค้า หรือภายในสองปีนับแต่วันที่เข้ามาถึงในกรณีสำหรับการค้า ให้วัตถุระเบิดนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ย้ายวัตถุระเบิดจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีกำหนดไว้ และในการย้ายต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในหนังสืออนุญาตนั้นด้วย

มาตรา ๔๔ ผู้สั่งหรือนำเข้าซึ่งวัตถุระเบิด ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้เก็บรักษา ต้องเสียค่าธรรมเนียมการเก็บรักษาตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

เพื่อป้องกันภยันตราย เจ้าพนักงานผู้เก็บรักษาวัตถุระเบิด จะเอาวัตถุระเบิดนั้นไปทำการตรวจ และถ้าจำเป็นจะทำลายเสียก็ได้

มาตรา ๔๕ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในหมวดนี้ มีอายุใช้ได้หนึ่งปีนับแต่วันออก

มาตรา ๔๖ บทบัญญัติในหมวดนี้ไม่ใช้บังคับแก่เครื่องกระสุนปืนและดอกไม้เพลิงตามที่บัญญัติไว้ในหมวดอื่น

หมวด ๓
ดอกไม้เพลิง

มาตรา ๔๗ ห้ามมิให้ผู้ใดทำ สั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งดอกไม้เพลิง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

มาตรา ๔๘ ในการทำ สั่ง นำเข้า หรือค้าดอกไม้เพลิงให้นำมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา๔๙ โดยอนุมัติของรัฐมนตรี นายทะเบียนท้องที่อาจกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยการเก็บรักษาดอกไม้เพลิงก็ได้ตามสมควร

มาตรา ๕๐ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในหมวดนี้มีอายุใช้ได้หนึ่งปีนับแต่วันออก

มาตรา ๕๑ ถ้าปรากฏว่าที่เก็บ ทำ หรือค้าดอกไม้เพลิง อาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน เพื่อความปลอดภัยนายทะเบียนท้องที่จะสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตจัดการตามความจำเป็นหรือจะให้ย้ายสถานที่นั้นเสียก็ได้

หมวด ๔
สิ่งเทียมอาวุธปืน

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้ผู้ใดสั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งสิ่งเทียมอาวุธปืน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

มาตรา ๕๓ ในการสั่ง นำเข้า หรือค้าสิ่งเทียมอาวุธปืน ให้นำมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในหมวดนี้ มีอายุใช้ได้หนึ่งปีนับแต่วันออก

หมวด ๕
เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๕[๑๑] ประเภท ชนิด และขนาดของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตาม มาตรา ๗ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๓๘ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ รัฐมนตรีมีอำนาจห้ามมิให้ออกใบอนุญาตอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเฉพาะบางชนิดในบางท้องที่ หรือทั่วราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๗ ในคราวมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการออกใบอนุญาตทุกประเภทหรือบางประเภทในชั่วระยะเวลาที่กำหนดหรือจะออกคำสั่งโดยประกาศหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดแก่เจ้าพนักงานเพื่อเก็บรักษาไว้หรือจะสั่งให้จำหน่ายเสียก็ได้ ในกรณีที่สั่งให้จำหน่ายให้นำมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าไม่อาจปฏิบัติตามที่กล่าวแล้ว จะสั่งให้จำหน่ายแก่ทางราชการในราคาอันสมควรก็ได้

คำสั่งนี้จะกำหนดให้ใช้บังคับในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรก็ได้

มาตรา ๕๘ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๕๙ ห้ามมิให้โอนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดให้แก่ผู้ที่มิได้รับใบอนุญาต

มาตรา ๖๐ เมื่อผู้รับใบอนุญาตได้รับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง หรือสิ่งเทียมอาวุธปืนซึ่งได้ส่งเข้ามาตามใบอนุญาตให้สั่งฉบับใดไปพ้นจากอารักขาของเจ้าพนักงานศุลกากรแล้ว แม้ว่าผู้รับใบอนุญาตจะมิได้สั่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง หรือสิ่งเทียมอาวุธปืนเช่นว่านี้เข้ามาครบตามที่อนุญาตไว้ในใบอนุญาตก็ดี ใบอนุญาตฉบับนั้นเป็นอันใช้สั่งไม่ได้อีกต่อไป

มาตรา ๖๑ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง หรือสิ่งเทียมอาวุธปืนที่ส่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่มีผู้รับใบอนุญาตให้สั่ง ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้าภายในสี่เดือนนับแต่วันที่ของเข้ามาถึง ผู้ส่งได้ยื่นคำร้องขอส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะสั่งอนุญาตก็ได้ เมื่อเป็นที่พอใจว่าผู้ส่งไม่มีส่วนในการกระทำผิดกฎหมาย

มาตรา ๖๒ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนคนใดย้ายถิ่นที่อยู่ ให้แจ้งการย้ายแก่นายทะเบียนท้องที่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันย้าย และถ้าย้ายไปอยู่ต่างท้องที่ให้แจ้งการย้ายแก่นายทะเบียนท้องที่ใหม่ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ย้ายไปถึงอีกด้วย

มาตรา ๖๓ ถ้านายทะเบียนท้องที่ปฏิเสธการออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตอาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการปฏิเสธเป็นหนังสือคำอุทธรณ์ให้ยื่นต่อนายทะเบียนท้องที่ และให้นายทะเบียนเสนอคำอุทธรณ์นั้นต่อรัฐมนตรีโดยมิชักช้า คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ยื่นคำขอใบอนุญาต

ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้เพื่อการปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนท้องที่ให้ส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา ๑๗ หรือให้จัดการจำหน่ายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดตามมาตรา ๖๔ ให้นับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีและเมื่อได้ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีแล้ว การปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนท้องที่นั้นให้พักไว้จนถึงวันที่ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๔ ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตตาย ให้ผู้ซึ่งมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดหรือใบอนุญาตของผู้ตายตกอยู่ในความครอบครองแจ้งการตายต่อนายทะเบียนท้องที่ซึ่งตนอยู่ หรือนายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาต หรือนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้รับใบอนุญาตตายภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบการตายของผู้รับใบอนุญาต

นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เก็บรักษาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ของผู้รับใบอนุญาตที่ตายไว้อย่างไร และ ณ ที่ใดก็ได้ตามควรแก่กรณี และถ้ามีข้อโต้เถียงถึงเรื่องสิทธิของทายาท ก็ให้เก็บรักษาไว้จนกว่าข้อโต้เถียงนั้นถึงที่สุด

ภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย หรือถ้ามีข้อโต้เถียงถึงเรื่องสิทธิของทายาทนับแต่วันที่ข้อโต้เถียงนั้นถึงที่สุด ผู้จัดการมรดกหรือทายาทในกรณีที่ไม่มีผู้จัดการมรดกอาจขอใบอนุญาตใหม่ได้ เมื่อนายทะเบียนได้ออกใบอนุญาตให้แล้ว ให้มอบอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนั้นแก่ผู้รับใบอนุญาตใหม่ ถ้าไม่ออกใบอนุญาตให้ใหม่ก็ให้แจ้งความให้ผู้ขอทราบ และสั่งให้จัดการจำหน่ายสิ่งเหล่านั้นภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันรับคำสั่งมิฉะนั้นให้นายทะเบียนท้องที่มีอำนาจจัดการขายทอดตลาดสิ่งเหล่านั้นได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใดให้ส่งมอบแก่ผู้มีสิทธิ

มาตรา ๖๕ ผู้รับใบอนุญาตคนใดตกเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้แจ้งพฤติการณ์นั้น และส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด และใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียนท้องที่โดยไม่ชักช้าและให้นายทะเบียนท้องที่หรือรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย

ถ้าผู้รับใบอนุญาตเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือเป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบให้ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ หรือผู้ควบคุมดูแลแล้วแต่กรณีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามความในวรรคก่อน

มาตรา ๖๖ ถ้าปรากฏว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ ให้นายทะเบียนท้องที่หรือรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียเมื่อได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด และใบอนุญาตแก่นายทะเบียนท้องที่โดยไม่ชักช้า

ถ้าผู้รับใบอนุญาตเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ให้ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ หรือผู้ควบคุมดูแลแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามความในวรรคก่อน

มาตรา ๖๗ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ซึ่งส่งมอบไว้ตามมาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖ นั้น ให้ผู้ส่งมอบจัดการโอนเสียภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ส่งมอบ ถ้าโอนได้ให้นายทะเบียนท้องที่มอบแก่ผู้รับโอนไป แต่ถ้าโอนไม่ได้ให้นายทะเบียนจัดการขายทอดตลาดภายหลังที่ได้ประกาศและแจ้งให้ผู้ส่งมอบทราบแล้วตามสมควร ได้เงินสุทธิเท่าใดให้มอบแก่ผู้มีสิทธิ

มาตรา ๖๘ เมื่อมีพฤติการณ์อันสมควรสงสัยว่า ผู้รับใบอนุญาตคนใดจะเป็นผู้ต้องห้ามในการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๗) (๘) หรือ (๙) นายทะเบียนท้องที่มีอำนาจเรียกประกันหรือทัณฑ์บนจากผู้นั้นได้

ถ้าผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว หาประกันให้เป็นที่เชื่อถือไม่ได้ หรือไม่ยอมทำทัณฑ์บนภายในเวลาอันสมควรตามที่นายทะเบียนได้กำหนดให้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตนั้นเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ และให้นำมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๙ เมื่อใบอนุญาตสูญหายเป็นอันตรายหรือลบเลือนอ่านไม่ออกให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบเหตุนั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่ามีเหตุผลเป็นที่เชื่อถือได้ก็ให้ออกใบแทนให้ตามเงื่อนไขของใบอนุญาตเดิม แต่ถ้าใบอนุญาตที่สูญหายได้คืนในภายหลัง ก็ให้ส่งใบแทนนั้นแก่นายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้คืน

มาตรา๗๐ ห้ามไม่ให้ผู้ใดนำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดผ่านราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากรัฐมนตรี หรือเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อการนี้

ผู้นำหนังสืออนุญาตให้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดผ่านราชอาณาจักร จะนำสิ่งเช่นว่านั้นผ่านราชอาณาจักรได้เฉพาะแต่ทางด่านศุลกากร ซึ่งรัฐมนตรีกำหนดไว้ และต้องแจ้งความตามแบบพิมพ์ของกรมศุลกากรแก่พนักงานศุลกากร

เมื่อพนักงานศุลกากรได้รับแจ้งความตามวรรคก่อนแล้ว ให้แจ้งเรื่องให้นายทะเบียนท้องที่ทราบ ถ้านายทะเบียนท้องที่เห็นเป็นการจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของประชาชนจะจัดการควบคุมอาวุธปืน เครื่องกระสุน หรือวัตถุระเบิดในระหว่างที่อยู่ในราชอาณาจักรก็ได้ และผู้รับหนังสืออนุญาตเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๗๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจจำกัดจำนวนร้านค้า และกำหนดจำนวนชนิดและขนาดอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนสำหรับการค้าตามที่เห็นสมควร

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒[๑๒] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นเพียงกรณีเกี่ยวกับส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือเป็นกรณีมีเครื่องกระสุนปืนผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นเพียงการมีอาวุธปืนที่เป็นของผู้อื่นซึ่งได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ตามกฎหมาย ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการทำเครื่องกระสุนปืนที่ทำด้วยดินปืนมีควันสำหรับใช้เองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท[๑๓]

มาตรา ๗๒ ทวิ[๑๔] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๒๐ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ หรือมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ ทวิ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้นั้นฝ่าฝืนมาตรา ๘ ทวิ วรรคสองด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ ทวิ วรรคสองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓[๑๕] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๗๓ ทวิ[๑๖] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๗๔[๑๗] ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับวัตถุระเบิดตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๑ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๗๕[๑๘] ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับวัตถุระเบิดตาม มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๗ วรรคสอง ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๗๖[๑๙] ผู้ใดฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับวัตถุระเบิดตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๙ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงห้าพันบาท

มาตรา ๗๗[๒๐] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๕๒ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๘[๒๑] ผู้ใดทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ซื้อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดค้า หรือจำหน่ายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบปีถึงจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕๕ ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๘๘ มาตรา ๓๑๓ มาตรา ๓๓๗ มาตรา ๓๓๙ หรือมาตรา ๓๔๐ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

การกระทำความผิดตามวรรคสองหรือวรรคสาม ถ้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนั้น โดยสภาพมีอานุภาพไม่ร้ายแรงต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๗๙[๒๒] ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐[๒๓] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๔๓ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขตามมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงห้าพันบาท

มาตรา ๘๑[๒๔] ผู้ใดฝ่าฝืนเงื่อนไขตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๙ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๒[๒๕] ผู้ใดสั่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๓๐ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๓[๒๖] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๖๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๘๔[๒๗] ผู้ใดฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติเกี่ยวกับดอกไม้เพลิงตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๙ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๘๕[๒๘] ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับสิ่งเทียมอาวุธปืนตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๗ วรรคสอง ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๖ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ไม่ว่าชนิดหรือขนาดใด ซึ่งยังไม่ได้รับใบอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดดังกล่าวแล้วมาขอรับอนุญาตเพื่อปฏิบัติการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ และมิให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๕ มาใช้บังคับ

เพื่อการนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๘๗ บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิงก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตนั้นๆ สิ้นอายุ แต่ถ้าผู้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนคนใด จะขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุก็ให้ทำได้

มาตรา ๘๘ ในการออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แก่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิงอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ (๔) มาใช้บังคับ สำหรับอาวุธปืนตามใบอนุญาตเดิมนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเรือตรี ถ. ธำรงนาวาสวัสดิ์
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

ลำดับที่	ประเภท		บาท
๑.[๒๙]	ใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน		
	ก. ครั้งแรก	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐
	ข. ต่ออายุปีต่อไป	ฉบับละ	๕,๐๐๐
๒.[๓๐]	ใบอนุญาตให้ค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุน		
	ก. ครั้งแรก	ฉบับละ	๑๕,๐๐๐
	ข. ต่ออายุปีต่อไป	ฉบับละ	๑,๕๐๐
๓.	ใบอนุญาตให้ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุน	ฉบับละ	๒๕๐
๔.	ใบอนุญาตให้ทำดินปืนมีควัน สำหรับการค้า	ฉบับละ	๒๐๐
๕.	ใบอนุญาตให้ทำดินปืนมีควัน สำหรับใช้เอง	ฉบับละ	๕
๖.[๓๑]	ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนดังต่อไปนี้		
	ก. ปืนยาวประจุปากปืนอัดลม	ฉบับละ	๒๐๐
	ข. ปืนอื่นๆ	ฉบับละ	๑,๐๐๐
๗.[๓๒]	ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว	ฉบับละ	๑,๐๐๐
๘.	ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน	กระบอกละ	๓๐
๙.[๓๓]	ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน	ฉบับละ	๒๐
๑๐.	ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งกระสุนปืน นอกจากกระสุนอัดลม จำนวนไม่เกินหนึ่งพันนัด	ฉบับละ	๒๐
	ถ้าจำนวนเกินกว่าหนึ่งพันนัดให้เรียกเก็บเพิ่มอีกร้อยละหรือเศษของร้อย		๒
๑๑.	ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งกระสุนปืนอัดลม ร้อยละหรือเศษของร้อย		๑

ลำดับที่ ประเภท บาท

ลำดับที่	ประเภท	บาท
๑๒.	ใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืน กระบอกละ	๑๐
๑๓.	ใบอนุญาตให้ซื้อกระสุนปืน นอกจากกระสุนอัดลม ร้อยละหรือเศษของร้อย	๒
๑๔.	ใบอนุญาตให้ซื้อกระสุนปืนอัดลม ร้อยละหรือเศษของร้อย	๑
๑๕.	ใบอนุญาตให้ซื้อส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืน และเครื่องกระสุน ฉบับละ	๕
๑๖.	ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนที่นำเข้ามาชั่วคราว ฉบับละ	๑๐
๑๗.[๓๔]	ใบอนุญาตให้ทำวัตถุระเบิด	
	ก. ครั้งแรก ฉบับละ	๕๐,๐๐๐
	ข. ต่ออายุปีต่อไป ฉบับละ	๖,๐๐๐
๑๘.[๓๕]	ใบอนุญาตให้ค้าวัตถุระเบิด	
	ก. ครั้งแรก ฉบับละ	๑๕,๐๐๐
	ข. ต่ออายุปีต่อไป ฉบับละ	๑,๕๐๐
๑๙.[๓๖]	ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งวัตถุระเบิด รวมทั้งเครื่องอุปกรณ์ หรือเฉพาะเครื่องประกอบ หรือเครื่องอุปกรณ์อย่างเดียว ฉบับละ	๒๐๐
	ถ้าจำนวนวัตถุระเบิดมีน้ำหนักเกินกว่า ๕๐ ปอนด์ให้เรียกเก็บเพิ่มอีกในอัตรา ๕๐ ปอนด์ หรือเศษของ ๕๐ ปอนด์	๑๐
๒๐.	ใบอนุญาตให้มีหรือซื้อวัตถุระเบิดรวมทั้งเครื่องประกอบและเครื่องอุปกรณ์หรือเฉพาะเครื่องประกอบและเครื่องอุปกรณ์อย่างเดียว เพื่อใช้ทำการระเบิดในกิจการต่าง ๆ ฉบับละ	๒๐๐
๒๑.	ใบอนุญาตให้สั่ง นำเข้า ทำ ค้าหรือมีวัตถุระเบิด เพื่อใช้ในทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ทุกจำนวนน้ำหนักหนึ่งร้อยกรัมหรือเศษของร้อยกรัม	๑๐
๒๒.	ใบอนุญาตให้ทำ สั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งดอกไม้เพลิง ฉบับละ	๑๐

ลำดับที่	ประเภท		บาท
๒๓.	ใบแทนใบอนุญาตดังต่อไปนี้		
	ก. ใบแทนใบอนุญาตให้ทำค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด	ฉบับละ	๒๐
	ข. ใบแทนใบอนุญาตให้ประกอบซ่อมแซม หรือเปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน	ฉบับละ	๑๕
	ค. ใบแทนใบอนุญาตอื่น ๆ	ฉบับละ	๑๐
๒๔.	ใบอนุญาตให้สั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งสิ่งเทียมอาวุธปืน	ฉบับละ	๑๐
๒๕.	สำเนาใบอนุญาตต่าง ๆ	ฉบับละ	๑๐

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑[๓๗]

มาตรา ๓ ผู้ใดมีอาวุธปืน ซึ่งได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง พ.ศ. ๒๔๗๗ มาแล้ว แต่ใบอนุญาตได้สิ้นอายุลงก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ก็ให้นำมาขอรับใบอนุญาตใหม่ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่ใบอนุญาตสิ้นอายุภายหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ก็ให้นำมาขอรับใบอนุญาตใหม่ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

ผู้มีอาวุธปืนซึ่งได้ปฏิบัติการตามความในวรรคก่อนเป็นอันไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย

มาตรา ๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติการตามความในมาตรา ๓ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑[๓๘]

มาตรา ๙ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดหรือขนาดใดซึ่งยังไม่ได้รับใบอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวแล้วมาขอรับอนุญาตเพื่อปฏิบัติการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

เพื่อการนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๑๐ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดสำหรับใช้เฉพาะแต่ในการสงครามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นำอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวมามอบให้กับนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

เพื่อการนี้ รัฐมนตรีจะได้กำหนดราคาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดที่นำมาส่งมอบ ชดใช้ให้ในราคาที่สมควร

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

๑. เนื่องจากในขณะนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยชัดเจนว่าอย่างใดเรียกว่าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดใช้เฉพาะแต่ในการสงคราม จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อให้มีความหมายชัดขึ้น กับให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดว่าสิ่งใดเป็นอาวุธที่ใช้ในการสงคราม ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาวุธร้ายแรงอันประชาชนไม่ควรมีไว้ในครอบครอง

๒. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด โดยมิชอบด้วยกฎหมายนำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดังกล่าวมาขอรับอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะในเรื่องให้นำมาจดทะเบียน รัฐบาลได้เคยเปิดโอกาสให้นำมาจดทะเบียนได้มาก่อนแล้ว แต่ก็ยังปรากฏว่ามีผู้ละเลยไม่ปฏิบัติตามอยู่อีกเป็นจำนวนมาก และโดยที่อัตราโทษตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ ยังไม่เป็นการเหมาะสม จึงสมควรกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๓. อัตราค่าธรรมเนียมซึ่งได้กำหนดไว้เดิมนั้น เป็นอัตราต่ำอยู่ ยังไม่เป็นการเหมาะสมเมื่อได้คำนึงถึงค่าของเงินในปัจจุบัน

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐[๓๙]

มาตรา ๕ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดหรือขนาดใดที่ทำจากภายนอกราชอาณาจักรโดยโรงงานที่ได้รับอนุญาต หรือปืนแก๊ปที่มีคุณภาพใช้ได้โดยปลอดภัย ซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดหรือปืนแก๊ปดังกล่าวแล้วมาขอรับอนุญาตเพื่อปฏิบัติการให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืนต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

เพื่อการนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๖ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดหรือขนาดใดซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่อาจอนุญาตได้ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวมามอบให้นายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๗ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดสำหรับใช้เฉพาะแต่ในการสงครามตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวมามอบให้นายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

เพื่อการนี้ รัฐมนตรีจะได้กำหนดราคาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดที่นำมาส่งมอบชดใช้ให้ในราคาที่สมควร

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีผู้ผลิตอาวุธปืนจำหน่ายและมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนมาก ทำให้การปราบปรามอาวุธปืนเถื่อนไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย รัฐบาลจึงเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย นำเอาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดังกล่าวมาขอรับอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีทำนองเดียวกันนี้ รัฐบาลได้เคยเปิดโอกาสให้กระทำมาแล้ว และโดยที่อัตราโทษที่ใช้ลงโทษแก่ผู้กระทำผิดยังไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโทษให้เหมาะสมอีกด้วย จึงได้ตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗[๔๐]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในการพิพากษาคดีเกี่ยวกับบทลงโทษผู้มีเครื่องกระสุนปืนเพียงเล็กน้อยให้ได้รับโทษโดยความเป็นธรรม

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘[๔๑]

มาตรา ๓ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดหรือขนาดใดที่ทำจากภายนอกราชอาณาจักรโดยโรงงานที่ได้รับอนุญาต หรือที่ทำภายในราชอาณาจักร ที่มีคุณภาพใช้ได้โดยปลอดภัย ซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวแล้วมาขอรับอนุญาตเพื่อปฏิบัติการให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

เพื่อการนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดชนิด ขนาดของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดและกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๔ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิด ไม่ว่าชนิดหรือขนาดใด ซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่อาจอนุญาตได้ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวมามอบให้นายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๕ ผู้ใดมีอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดสำหรับใช้เฉพาะแต่ในการสงครามตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวมามอบให้นายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

เพื่อการนี้ ให้รัฐมนตรีกำหนดราคาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดที่นำมาส่งมอบและชดใช้ให้ในราคาที่สมควร ภายในเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันส่งมอบ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีผู้ผลิตอาวุธปืนจำหน่ายและมีอาวุธปืนไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนมาก ทำให้การปราบปรามอาวุธปืนเถื่อนไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย และมีการใช้อาวุธปืนเถื่อนในการโจรกรรมกันทั่วไป จึงควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดดังกล่าวมาขอรับอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีทำนองเดียวกันนี้รัฐบาลได้เคยเปิดโอกาสให้กระทำมาแล้ว จึงได้ตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙[๔๒]

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒[๔๓]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจสามารถมีและใช้อาวุธปืนได้เพื่อป้องกันทรัพย์สินอันใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะและเป็นการลดภาระหน้าที่ของราชการตำรวจหรือทหาร และได้เปลี่ยนแปลงอัตราโทษตามกฎหมายเดิมให้สูงเพิ่มขึ้น การแก้ไขเพิ่มเติมในครั้งนั้นมีรายละเอียดต่างๆที่ไม่รัดกุมเพียงพอทำให้ไม่สามารถออกกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับชนิด ขนาด จำนวน การมีและใช้การเก็บรักษา การพาติดตัว การซ่อมแซม ฯลฯ และการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน เพื่อที่จะให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจบางประเภทสามารถมีและใช้ได้ ซึ่งอาจทำให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ มีและใช้อาวุธปืนโดยไม่มีมาตรการควบคุมที่เหมาะสมและนอกจากนั้น ในขณะนี้รัฐบาลได้ขยายโครงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือราชการของทหารและตำรวจมากขึ้น เพื่อการป้องกันและรักษาความมั่นคงของประเทศและความสงบเรียบร้อยของประชาชนให้ปลอดจากภัยต่างๆ ที่กำลังคุกคามอยู่ สมควรให้ประชาชนผู้ให้ความร่วมมือแก่ทางราชการดังกล่าวสามารถมีและใช้อาวุธบางประเภทและอาจพาติดตัวได้ตามความเหมาะสม โดยไม่จำต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับสำหรับประชาชนทั่วไป อนึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินดังกล่าวได้กำหนดโทษอาญาแก่การกระทำบางอย่างไว้สูงเกินความจำเป็น สมควรแก้ไขเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่ความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด และโดยที่การกำหนดหลักการให้กำหนดประเภทของอาวุธว่าอาวุธใดเป็นของสำหรับใช้เฉพาะในการสงครามนั้นไม่สะดวกแก่ทางปฏิบัติ เพราะอาวุธต่างๆ มีมากมายหลายประเภทเกินกว่าที่จะกำหนดให้ครบถ้วนได้ สมควรเปลี่ยนแปลงหลักการใหม่โดยให้กำหนดแต่เฉพาะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดที่เอกชนอาจมีได้แทนการกำหนดอาวุธให้เป็นอาวุธที่ใช้เฉพาะในราชการสงคราม และในประการสุดท้าย โดยที่กิจการอันเกี่ยวกับอาวุธที่เอกชนไม่อาจมีหรือกระทำได้ตลอดจนการให้กระทรวงทบวงกรมและรัฐวิสาหกิจต่างๆ มีและใช้อาวุธได้นั้น เป็นกรณีที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นสมควรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เข้ามามีส่วนในการควบคุมกิจการดังกล่าวโดยเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐[๔๔]

มาตรา ๔ ผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕๕ ถ้าได้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดดังกล่าวมามอบให้นายทะเบียนท้องที่ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุมและอยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นำมาส่งมอบตามวรรคหนึ่ง ทางราชการไม่จำต้องชดใช้ราคา

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันมีการนำอาวุธที่ใช้เฉพาะในการสงครามหรืออาวุธที่กฎหมายไม่อนุญาตให้มีและใช้ มาใช้ในการประกอบอาชญากรรมเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งอาวุธดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการทำลายสูง ก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่ประชาชน ประกอบกับกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกำหนดโทษผู้มีและใช้อาวุธดังกล่าวไว้ต่ำ ดังนั้นเพื่อปราบปรามผู้ครอบครองอาวุธเหล่านี้ให้สิ้นไป สมควรเปลี่ยนแปลงบทกำหนดโทษเสียใหม่และยกเว้นโทษให้แก่ผู้มีอาวุธดังกล่าวที่นำอาวุธนั้นๆ มามอบให้แก่นายทะเบียนท้องที่ภายในเวลาที่กำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓[๔๕]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้อัตราค่าธรรมเนียมไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔/ตอนที่ ๔๒/หน้า ๕๕๖/๙ กันยายน ๒๔๙๐

[๒] มาตรา ๔ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๓] มาตรา ๔ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๔] มาตรา ๔ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๕] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒

[๖] มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒

[๗] มาตรา ๘ ทวิ เพิ่มโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๘] มาตรา ๘ ทวิ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒

[๙] มาตรา ๑๓ วรรคสอง เพิ่มโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๐] มาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๑] มาตรา ๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒

[๑๒] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๓] มาตรา ๗๒ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒

[๑๔] มาตรา ๗๒ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๕] มาตรา ๗๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๖] มาตรา ๗๓ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๗] มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๘] มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๑๙] มาตรา ๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๐] มาตรา ๗๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๑] มาตรา ๗๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

[๒๒] มาตรา ๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๓] มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๔] มาตรา ๘๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๕] มาตรา ๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๖] มาตรา ๘๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒

[๒๗] มาตรา ๘๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๘] มาตรา ๘๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

[๒๙] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๓๐] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๓๑] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๓๒] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๓๓] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๓๔] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๓๕] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๓๖] อัตราค่าธรรมเนียม ลำดับที่ ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

[๓๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕/ตอนที่ ๕/หน้า ๓๐/๒๗ มกราคม ๒๔๙๑

[๓๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๕/ตอนที่ ๗๒/หน้า ๔๔๙/๑๖ กันยายน ๒๕๐๑

[๓๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔/ตอนที่ ๙๓/หน้า ๗๗๑/๓ ตุลาคม ๒๕๑๐

[๔๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑/ตอนที่ ๑๐๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๒/๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๗

[๔๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒/ตอนที่ ๑๗๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๙ สิงหาคม ๒๕๑๘

[๔๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓/ตอนที่ ๑๓๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๖๑/๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

[๔๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๒๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๓/๑ มีนาคม ๒๕๒๒

[๔๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔/ตอนที่ ๑๔๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๒/๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๐

[๔๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๙๒ ก/หน้า ๔/๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๓

กฎกระทรวง
(พ.ศ. ๒๔๙๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล

ข้อ ๑ บุคคลใดประสงค์จะทำ ซื้อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา ๗ หรือมีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บตามมาตรา ๑๑ หรือมีและใช้ชั่วคราวซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา ๑๘ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑ ท้ายกฎนี้ ต่อนายทะเบียนท้องที่

วรรคสอง[๒] (ยกเลิก)

ใบอนุญาตให้ทำ ให้ออกตามแบบ ป. ๕ ท้ายกฎนี้

ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้า ให้ออกตามแบบ ป. ๒ ท้ายกฎนี้

ใบอนุญาตให้ซื้อ ให้ออกตามแบบ ป. ๓ ท้ายกฎนี้

ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บ ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนชั่วคราว ให้ออกตามแบบ ป. ๔ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๒ บุคคลใดประสงค์จะขออนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑ ท้ายกฎนี้ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๒๒

ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว ให้ออกตามแบบ ป. ๑๒ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๓ เครื่องหมายประจำอาวุธปืน ตามมาตรา ๑๐ ให้ทำไว้ที่ส่วนสำคัญของอาวุธปืนเป็นตัวอักษรย่อนามจังหวัดและตัวเลขทะเบียนอาวุธปืน

อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้า

ข้อ ๔[๓] บุคคลใดประสงค์จะทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ สั่ง นำเข้า มี หรือจำหน่ายซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป.๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ หรือจำหน่าย ให้ออกตามแบบ ป.๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้า ให้ออกตามแบบ ป.๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ใบอนุญาตให้มี ให้ออกตามแบบ ป.๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔/๑[๔] ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี และจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าด้วยในคราวเดียวกัน พร้อมด้วยเอกสารตามที่กำหนดในข้อ ๔/๒

ข้อ ๔/๒[๕] ผู้ขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๔/๑ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๖ โดยให้ยื่นคำขอตามแบบ ป. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงงานตั้งอยู่ พร้อมด้วยเอกสารดังนี้

(๑) กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา

(ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(ข) รูปถ่ายของผู้ขอรับใบอนุญาตขนาด ๓.๕ นิ้ว จำนวน ๓ รูป

(ค) สำเนาทะเบียนบ้าน

(ง) สำเนาใบทะเบียนการค้าหรือทะเบียนพาณิชย์

(จ) สำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(ฉ) แผนที่แสดงสถานที่ตั้งโรงงานและสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน พร้อมหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือหนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อการนี้

(ช) แบบพิมพ์หรือพิมพ์เขียวแสดงรายละเอียด ส่วนประกอบ และคุณลักษณะของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่จะผลิตพร้อมด้วยหนังสือรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(ซ) เอกสารอื่นตามที่นายทะเบียนท้องที่กำหนด

(๒) กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล

(ก) สำเนาเอกสารแสดงฐานะนิติบุคคลที่ออกโดยองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(ข) หนังสือมอบอำนาจให้ทำการแทนนิติบุคคล

(ค) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้แทนนิติบุคคลผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

(ง) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้แทนนิติบุคคลผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

(จ) สำเนาใบทะเบียนการค้าหรือทะเบียนพาณิชย์

(ฉ) สำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(ช) แผนที่แสดงสถานที่ตั้งโรงงานและสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน พร้อมหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือหนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อการนี้

(ซ) แบบพิมพ์หรือพิมพ์เขียวแสดงรายละเอียด ส่วนประกอบ และคุณลักษณะของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่จะผลิตพร้อมด้วยหนังสือรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(ฌ) เอกสารอื่นตามที่นายทะเบียนท้องที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา ให้แนบต้นฉบับเอกสารตาม (๑) (ก) (ค) (ง) และ (จ) มาด้วย และในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล ให้แนบต้นฉบับเอกสารตาม (๒) (ก) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ) มาด้วย ทั้งนี้ เพื่อการตรวจสอบกับสำเนา พร้อมทั้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตระบุไว้ในคำขอตามแบบ ป. ๑ ว่าจะขออนุญาตทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนในแต่ละปีจำนวนเท่าใด และเวลาทำการของโรงงาน

ข้อ ๔/๓[๖] เมื่อรับคำขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๔/๑ แล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอรับใบอนุญาต เอกสารประกอบคำขอรับใบอนุญาต คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต และโรงงานทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน และให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพิจารณากลั่นกรองเรื่อง และทำความเห็นเสนอต่อนายทะเบียนท้องที่โดยเร็ว

เมื่อได้รับความเห็นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ รายละเอียดในการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๑) กรณีที่นายทะเบียนท้องที่เห็นว่าควรออกใบอนุญาต

(ก) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ส่งเรื่องพร้อมทำความเห็นเสนอรัฐมนตรีผ่านปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อขออนุมัติ

(ข) ในเขตจังหวัดอื่น ให้ส่งเรื่องพร้อมทำความเห็นเสนอรัฐมนตรีผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขออนุมัติ

(๒) กรณีที่นายทะเบียนท้องที่เห็นว่าไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้ เนื่องจากผู้ขอรับใบอนุญาตขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ให้แจ้งผลการพิจารณาพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเป็นหนังสือ และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๓

(๓) กรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด แต่นายทะเบียนท้องที่เห็นว่าไม่ควรออกใบอนุญาตให้ด้วยเหตุผลอื่นใด เช่น มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าผู้ขอรับใบอนุญาตมีพฤติการณ์ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของประเทศ ให้ทำความเห็นเสนอรัฐมนตรีโดยนำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๔/๔[๗] เมื่อรัฐมนตรีได้รับเรื่องตามข้อ ๔/๓ และพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่รัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นควรออกใบอนุญาต ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติแก่นายทะเบียนท้องที่ และให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตโดยเร็ว

(๒) ในกรณีที่รัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรออกใบอนุญาต ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งผลการพิจารณาแก่นายทะเบียนท้องที่ และให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งผลการพิจารณาพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเป็นหนังสือ และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๓

ข้อ ๔/๕[๘] ในการพิจารณาอนุมัติเพื่อออกใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าตามมาตรา ๒๕ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ให้ช่วยพิจารณากลั่นกรองเรื่องและทำความเห็นด้วยก็ได้

ข้อ ๔/๖[๙] การต่ออายุใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ก่อนที่ใบอนุญาตฉบับเดิมจะสิ้นอายุ หากผู้ได้รับใบอนุญาตรายใดละเลยไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนท้องที่มีคำสั่งระงับการอนุญาตให้สั่งซื้อส่วนประกอบที่ใช้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามใบอนุญาตฉบับเดิมไว้ชั่วคราว เว้นแต่จะได้รับคำชี้แจงที่ชัดเจนซึ่งมีเหตุผลอันสมควรจากผู้ได้รับใบอนุญาตว่าสามารถนำส่วนประกอบที่ขออนุญาตนั้นไปทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แล้วเสร็จได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตฉบับเดิม

(๓) ในกรณีที่ได้ยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดระยะเวลาตาม (๑) แล้ว ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการไปพลางก่อนจนกว่าจะได้รับคำสั่งไม่อนุมัติของรัฐมนตรี

ในการพิจารณาคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาต ให้นำความในข้อ ๔/๓ และข้อ ๔/๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๔/๗[๑๐] ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ทำการตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

ข้อ ๔/๘[๑๑] ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนอกเวลาทำการของโรงงานตามที่ได้แจ้งไว้ต่อนายทะเบียนท้องที่และห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงเวลาทำการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

ข้อ ๔/๙[๑๒] ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ทำการขนย้ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ตามแบบ ป. ๑

ข้อ ๔/๑๐[๑๓] ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า จำหน่ายหรือโอนอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แก่ผู้ที่ไม่ได้รับใบอนุญาตให้ทำ มี และจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

ข้อ ๔/๑๑[๑๔] ให้นายทะเบียนท้องที่หรือเจ้าพนักงานมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสถานที่ทำการหรือสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนของผู้ได้รับใบอนุญาตในเวลาทำการของสถานที่ทำการ

(๒) ตรวจสอบเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ ของผู้ได้รับใบอนุญาต

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) ตรวจสอบการขนย้ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้เป็นไปตามเงื่อนไขในใบอนุญาตให้ขนย้าย

ข้อ ๔/๑๒[๑๕] เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้รัฐมนตรีหรือนายทะเบียนท้องที่มีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการดำเนินการตามที่สั่ง ให้มีคำสั่งให้หยุดประกอบการเป็นการชั่วคราวหรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย

ข้อ ๕ การทำเครื่องหมายประจำอาวุธปืนตามมาตรา ๓๒ ให้นำความในข้อ ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๖ ให้ผู้รับใบอนุญาต ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ สั่ง นำเข้า มีหรือจำหน่ายซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ทำบัญชีแสดงรายการละเอียดประจำสถานที่ทำการของผู้รับใบอนุญาต และให้ทำบัญชีประจำเดือนส่งนายทะเบียนท้องที่ตามแบบท้ายกฎนี้ คือ

แบบ ป. ๖ สำหรับรายการละเอียดของอาวุธปืน ซึ่งได้ทำ สั่ง นำเข้า มี หรือจำหน่าย ประจำสถานที่ทำการของผู้รับใบอนุญาต

แบบ ป. ๗ สำหรับรายการละเอียดของเครื่องกระสุนปืน ซึ่งได้ทำ สั่ง นำเข้า มีหรือจำหน่ายประจำสถานที่ทำการของผู้รับใบอนุญาต

แบบ ป. ๘ สำหรับรายการยอดอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนประจำเดือน ส่งนายทะเบียนท้องที่ภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

แบบ ป. ๙ สำหรับรายการละเอียดของอาวุธปืนซึ่งได้ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ประจำสถานที่ทำการของผู้รับใบอนุญาต

แบบ ป. ๑๐ สำหรับรายการยอดอาวุธปืนประจำเดือนซึ่งได้ประกอบซ่อมแซมเปลี่ยนลักษณะ ส่งนายทะเบียนท้องที่ภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

วัตถุระเบิด

ข้อ ๗ บุคคลใดประสงค์จะทำ ซื้อ มี ใช้ สั่ง นำเข้า ค้า หรือจำหน่ายด้วยประการใดๆ ซึ่งวัตถุระเบิด ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑๑ ท้ายกฎนี้ ทะเบียนท้องที่

ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้า ให้ออกตามแบบ ป. ๒ ท้ายกฎนี้

ใบอนุญาตให้ทำ ซื้อ มี ใช้ ค้า หรือ จำหน่าย ให้ออกตามแบบ ป. ๕ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๘ ให้ผู้รับใบอนุญาตตามข้อ ๗ ทำบัญชีแสดงรายการละเอียดประจำสถานที่ทำการของผู้รับใบอนุญาตและให้ทำบัญชีประจำเดือนส่งนายทะเบียนท้องที่ตามแบบท้ายกฎนี้คือ

แบบ ป. ๑๓ สำหรับรายการละเอียดวัตถุระเบิดซึ่งได้ทำ ซื้อ มี ใช้ สั่ง นำเข้า ค้า หรือจำหน่าย ประจำสถานที่ทำการของผู้รับใบอนุญาต

แบบ ป. ๑๔ สำหรับรายการละเอียดยอดวัตถุระเบิดประจำเดือนส่งนายทะเบียนท้องที่ภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

ดอกไม้เพลิง

ข้อ ๙ บุคคลใดประสงค์จะทำ สั่ง นำเข้า หรือ ค้า ซึ่งดอกไม้เพลิง ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑ ท้ายกฎนี้ ต่อนายทะเบียนท้องที่

ใบอนุญาตให้สั่ง หรือนำเข้า ให้ออกตามแบบ ป. ๒ ท้ายกฎนี้

ใบอนุญาตให้ทำ หรือค้า ให้ออกตามแบบ ป. ๕ ท้ายกฎนี้

สิ่งเทียมอาวุธปืน

ข้อ ๑๐ บุคคลใดประสงค์จะ สั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งสิ่งเทียมอาวุธปืน ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑ ท้ายกฎนี้ต่อนายทะเบียนท้องที่

ใบอนุญาตให้สั่ง หรือนำเข้าให้ออกตามแบบ ป. ๒ ท้ายกฎนี้
ใบอนุญาตให้ค้า ให้ออกตามแบบ ป. ๕ ท้ายกฎนี้

การแจ้งการย้ายถิ่นที่อยู่

ข้อ ๑๑ การแจ้งการย้ายถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๖๒ ให้ใช้แบบ ป. ๑ ท้ายกฎนี้
เมื่อได้รับการแจ้งการย้ายถิ่นที่อยู่ตามวรรคก่อน ให้นายทะเบียนท้องที่บันทึกลงไว้ในใบอนุญาตประจำปืนให้ไว้เป็นหลักฐาน

อัตราค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๒ อัตราค่าธรรมเนียม ต่าง ๆ ให้เรียกเก็บตามอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายกฎนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๙๐
ท. กันทาธรรม
ลงนามแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๒๐]

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๒๑]

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๒๒]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ปรากฏว่าตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗ และมาตรา ๒๔ ได้มีบทบัญญัติไว้ว่า ในการออกใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน เป็นอำนาจของนายทะเบียนท้องที่ แต่ได้ออกกฎกระทรวงฉบับแรก (พ.ศ. ๒๔๙๐) และฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๒) ให้นายทะเบียนเสนอขออนุมัติต่ออธิบดีกรมตำรวจก่อนจึงออกใบอนุญาตได้ ซึ่งเป็นการขัดกับแม่บทแห่งพระราชบัญญัติ

อนึ่ง โดยที่ปรากฏว่า มีเครื่องยนต์บางชนิดที่ใช้เครื่องสตาร์ทด้วยแรงดันแห่งระเบิด เช่น เครื่องสตาร์ทรถไถพื้นที่ และเครื่องดับเพลิง ซึ่งสมควรอนุญาตใช้โดยไม่ต้องขออนุญาตอย่างวัตถุระเบิดธรรมดา แต่ขัดด้วยพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุระเบิดอันต้องขออนุญาตและเรียกค่าธรรมเนียมสูง จึงได้ออกกฎกระทรวงฉบับนี้ เพื่อให้เรียกค่าธรรมเนียมอย่างต่ำที่สุดฉบับละ ๕ บาท เช่นเดียวกับวัตถุระเบิดที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์การแพทย์

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๒๓]

ข้อ ๒ ใบอนุญาตลำดับที่ ๑, ๒, ๕, ๖, ๘, ๑๖, ๑๗, และ ๑๘, ของอัตราค่าธรรมเนียมซึ่งได้ออกไปแล้วก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้ชำระค่าธรรมเนียมโดยชอบและให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๒๔]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน อัตราค่าธรรมเนียมไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบันประกอบกับพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้สูงขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมเสียใหม่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๒๕]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้กำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ สั่ง นำเข้า มี หรือจำหน่ายซึ่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ยื่นคำขอรับใบอนุญาต แต่มิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตไว้ เพื่อให้กฎกระทรวงดังกล่าวมีรายละเอียดเกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตครบถ้วน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔/ตอนที่ ๔๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๖/๑๙ กันยายน ๒๔๙๐

[๒] ข้อ ๑ วรรคสอง ยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๓] ข้อ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๔] ข้อ ๔/๑ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๕] ข้อ ๔/๒ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๖] ข้อ ๔/๓ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๗] ข้อ ๔/๔ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๘] ข้อ ๔/๕ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๙] ข้อ ๔/๖ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๐] ข้อ ๔/๗ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๑] ข้อ ๔/๘ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๒] ข้อ ๔/๙ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๓] ข้อ ๔/๑๐ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๔] ข้อ ๔/๑๑ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๕] ข้อ ๔/๑๒ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๖] อัตราค่าธรรมเนียมลำดับที่ ๕ ทวิ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๗] อัตราค่าธรรมเนียมลำดับที่ ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๘] อัตราค่าธรรมเนียมลำดับที่ ๑, ๒, ๕, ๖, ๘, ๑๖, ๑๗, และ ๑๘, แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๑๙] อัตราค่าธรรมเนียมลำดับที่ ๕ และลำดับที่ ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๒๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔/ตอนที่ ๖๔/หน้า ๗๗๙/๓๐ ธันวาคม ๒๔๙๐

[๒๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๖/ตอนที่ ๒๒/หน้า ๒๒๓/๑๒ เมษายน ๒๔๙๒

[๒๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐/ตอนที่ ๔๖/หน้า ๘๑๑/๑๔ กรกฎาคม ๒๔๙๖

[๒๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๕/ตอนที่ ๗๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๗ กันยายน ๒๕๐๑

[๒๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๖๑ ก/หน้า ๔/๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕

[๒๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๙๙ ก/หน้า ๒๓/๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนพ.ศ. ๒๔๙๐ ฉบับลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๙๐ ในบัญชีท้ายกฎเลขลำดับที่ ๕ ลงไว้ ดังต่อไปนี้

“๕ ทวิ ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนของกระทรวง ทบวง กรม ฉบับละ ๑ บาท”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐
ช.ม. สินาดโยธารักษ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔/ตอนที่ ๖๔/หน้า ๗๗๙/๓๐ ธันวาคม ๒๔๙๐

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ส่วนของอาวุธปืนซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็น “อาวุธปืน” ตามความในมาตรา ๔ (๑) คือ

(๑) ลำกล้อง

(๒) เครื่องลูกเลื่อน หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน

(๓) เครื่องลั่นไก หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไก

(๔) เครื่องส่งกระสุน ซองกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตสำหรับให้ทำหรือสั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืน สำหรับอาวุธปืนดังต่อไปนี้เพื่อการค้าหรือเพื่อใช้ส่วนตัว คือ

(๑) ปืนกลทุกชนิด และทุกขนาด

(๒) ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๗ ใช้กระสุนหัวป้านขนาด ๘ ม.ม.

(๓) ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๗/๖๖ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๘ ม.ม.

(๔) ปืนเล็กยาวแบบ ๔๕ และ ๔๖ ใช้กระสุนหัวป้านขนาด ๘ ม.ม.

(๕) ปืนเล็กยาวแบบ ๔๕/๖๖ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๘ ม.ม.

(๖) ปืนเล็กยาวแบบ ๖๖ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๘ ม.ม.

(๗) ปืนเล็กยาวแบบ ๘๓ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๖.๕ ม.ม.

(๘) ปืนยิงเร็วหรือปืนซึ่งมีเครื่องกลไกที่บรรจุกระสุนเองให้สามารถยิงซ้ำได้ทุกขนาด รวมทั้งขนาดปืนพกซึ่งมีความยาวของลำกล้องตั้งแต่ ๑๖๐ ม.ม. ขึ้นไป เว้นแต่ปืนชนิดลำกล้องไม่มีเกลียว ซึ่งใช้ยิงสัตว์

(๙) ปืนชนิดใดที่ใช้กระสุนอย่างเดียวกันได้กับปืนที่กล่าวไว้ตั้งแต่หมายเลข (๒) ถึง (๘)

(๑๐) ปืนทุกชนิดที่สามารถส่งกระสุนซึ่งเป็นวัตถุเคมีชนิดเป็นพิษหรืออาจให้เกิดอันตราย รวมทั้งเชื้อโรค หรือเชื้อเพลิง

(๑๑) ปืนที่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ

(๑๒)[๒] ซองกระสุนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัดเว้นแต่ซองกระสุนที่ใช้กับปืนลูกกรดขนาด .๒๒

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๑
เลียง ไชยกาล
ลงนามแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๓]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้ห้ามมิให้มีการออกใบอนุญาตสำหรับให้ทำ หรือสั่ง หรือนำเข้า ซึ่งซองกระสุนปืนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัด แต่ในขณะนี้ ปรากฏว่าได้มีการนิยมใช้ซองกระสุนชนิดหลอดติดกับตัวปืนซึ่งใช้กับปืนลูกกรดประเภทกีฬาล่าสัตว์ กีฬายิงเป้า สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัด ทางราชการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ซองกระสุนชนิดนี้ใช้กับปืนลูกกรดซึ่งเป็นปืนสำหรับใช้ในการกีฬาล่าสัตว์ กีฬายิงเป้า ไม่มีความร้ายแรง สมควรให้มีการสั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรสำหรับใช้ได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวิวัฒนาการของการผลิตอาวุธปืนสมัยปัจจุบัน

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕/ตอนที่ ๔๗/หน้า ๔๗๒/๑๗ สิงหาคม ๒๔๙๑

[๒] ข้อ ๒ (๑๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖/ตอนที่ ๑๒/หน้า ๑๕๒/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในวรรค ๒ ของข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในวรรค ๒ ของข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในลำดับที่ ๒๐ ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ก. ใบอนุญาตให้สั่ง นำเข้า ทำ ค้า หรือมีวัตถุระเบิดเพื่อใช้ในทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ทุกจำนวนน้ำหนักหนึ่งร้อยกรัมหรือเศษของร้อยกรัม ๕ บาท

ข. ใบอนุญาตให้สั่ง นำเข้า ทำ ค้า หรือมีวัตถุระเบิดเพื่อใช้ในการทำให้เครื่องยนต์เดินหรือในการดับเพลิง ฉบับละ ๕ บาท”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๖
พลโท บ. เทพหัสดิน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ปรากฏว่าตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗ และมาตรา ๒๔ ได้มีบทบัญญัติไว้ว่า ในการออกใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน เป็นอำนาจของนายทะเบียนท้องที่ แต่ได้ออกกฎกระทรวงฉบับแรก (พ.ศ. ๒๔๙๐) และฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๒) ให้นายทะเบียนเสนอขออนุมัติต่ออธิบดีกรมตำรวจก่อนจึงออกใบอนุญาตได้ ซึ่งเป็นการขัดกับแม่บทแห่งพระราชบัญญัติ

อนึ่ง โดยที่ปรากฏว่า มีเครื่องยนต์บางชนิดที่ใช้เครื่องสตาร์ทด้วยแรงดันแห่งระเบิด เช่น เครื่องสตาร์ทรถไถพื้นที่ และเครื่องดับเพลิง ซึ่งสมควรอนุญาตใช้โดยไม่ต้องขออนุญาตอย่างวัตถุระเบิดธรรมดา แต่ขัดด้วยพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุระเบิดอันต้องขออนุญาตและเรียกค่าธรรมเนียมสูง จึงได้ออกกฎกระทรวงฉบับนี้ เพื่อให้เรียกค่าธรรมเนียมอย่างต่ำที่สุดฉบับละ ๕ บาท เช่นเดียวกับวัตถุระเบิดที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์การแพทย์

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐/ตอนที่ ๔๖/หน้า ๘๑๑/๑๔ กรกฎาคม ๒๔๙๖

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑ และมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความใน (๑๒) ของข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑๒) ซองกระสุนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัดเว้นแต่ซองกระสุนที่ใช้กับปืนลูกกรด ขนาด .๒๒”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๒
พลตำรวจเอก ป. รุจิรวงศ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้ห้ามมิให้มีการออกใบอนุญาตสำหรับให้ทำ หรือสั่ง หรือนำเข้า ซึ่งซองกระสุนปืนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัด แต่ในขณะนี้ ปรากฏว่าได้มีการนิยมใช้ซองกระสุนชนิดหลอดติดกับตัวปืนซึ่งใช้กับปืนลูกกรดประเภทกีฬาล่าสัตว์ กีฬายิงเป้า สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัด ทางราชการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ซองกระสุนชนิดนี้ใช้กับปืนลูกกรดซึ่งเป็นปืนสำหรับใช้ในการกีฬาล่าสัตว์ กีฬายิงเป้า ไม่มีความร้ายแรง สมควรให้มีการสั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรสำหรับใช้ได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวิวัฒนาการของการผลิตอาวุธปืนสมัยปัจจุบัน

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖/ตอนที่ ๑๒/หน้า ๑๕๒/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

ข้อ ๒ อาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๒๔ ต้องเป็นอาวุธปืน ชนิดและขนาด ดังต่อไปนี้

(๑) อาวุธปืนชนิดลำกล้องมีเกลียวที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้องไม่เกิน ๑๑.๔๕ มม.

(๒) อาวุธปืนชนิดลำกล้องไม่มีเกลียว ดังต่อไปนี้

(ก) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้องไม่ถึง ๒๐ มม.

(ข) ปืนบรรจุปาก ปืนลูกซอง และปืนพลุสัญญาณ

(๓) อาวุธปืนชนิดที่มีเครื่องกลไกสำหรับบรรจุกระสุนเองให้สามารถยิงซ้ำได้ ดังต่อไปนี้

(ก) ขนาดความยาวของลำกล้องไม่ถึง ๑๖๐ มม.

(ข) ปืนลูกซอง

(ค) ปืนลูกกรดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้อง ไม่เกิน ๕.๖ มม.

(๔) อาวุธปืนชนิดไม่มีเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ

(๕) อาวุธปืนชนิดที่ไม่ใช้กระสุนเป็นที่บรรจุวัตถุเคมีที่ทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษหรือไม่ใช้เครื่องกระสุนปืนที่บรรจุเชื้อโรค เชื้อเพลิง หรือวัตถุกัมมันตภาพรังสี

ข้อ ๓ เครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๒๔ ต้องเป็นเครื่องกระสุนปืนที่ใช้กับอาวุธปืนตามข้อ ๒ ที่ได้รับอนุญาต แต่ต้องไม่เป็นเครื่องกระสุนปืนชนิดเจาะเกราะหรือชนิดกระสุนเพลิง

ข้อ ๔ วัตถุระเบิดที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา ๓๘ ต้องเป็นวัตถุระเบิดประเภท ชนิด และขนาดที่ใช้เฉพาะในกิจการก่อสร้างหรือกิจการอุตสาหกรรม และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๒
พลเอก เล็ก แนวมาลี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พลเอก ป. ติณสูลานนท์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติว่า ประเภท ชนิด และขนาดของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้ ตามมาตรา ๗ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๓๘ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๑๔๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๒

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความในลำดับที่ ๕ และลำดับที่ ๖ แห่งบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และให้ใช้ความในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕
ร้อยตำรวจเอก ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

อัตราค่าธรรมเนียม

ลำดับที่	ประเภท		บาท
“๕	ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ดังต่อไปนี้		
	ก. ปืนยาวประจุปาก ปืนอัดลม	ฉบับละ	๑๐๐
	ข. ปืนอื่น	ฉบับละ	๕๐๐
๖	ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว	ฉบับละ	๑,๐๐๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน อัตราค่าธรรมเนียมไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบันประกอบกับพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้สูงขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมเสียใหม่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๖๑ ก/หน้า ๔/๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ บุคคลใดประสงค์จะทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ สั่ง นำเข้า มี หรือจำหน่ายซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ หรือจำหน่าย ให้ออกตามแบบ ป.๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ใบอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้า ให้ออกตามแบบ ป. ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ใบอนุญาตให้มี ให้ออกตามแบบ ป. ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔/๑ ข้อ ๔/๒ ข้อ ๔/๓ ข้อ ๔/๔ ข้อ ๔/๕ ข้อ ๔/๖ ข้อ ๔/๗ ข้อ ๔/๘ ข้อ ๔/๙ ข้อ ๔/๑๐ ข้อ ๔/๑๑ และข้อ ๔/๑๒ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

“ข้อ ๔/๑ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี และจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้าด้วยในคราวเดียวกัน พร้อมด้วยเอกสารตามที่กำหนดในข้อ ๔/๒

ข้อ ๔/๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๔/๑ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๖ โดยให้ยื่นคำขอตามแบบ ป. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่โรงงานตั้งอยู่ พร้อมด้วยเอกสารดังนี้

(๑) กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา

(ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(ข) รูปถ่ายของผู้ขอรับใบอนุญาตขนาด ๓.๕ นิ้ว จำนวน ๓ รูป

(ค) สำเนาทะเบียนบ้าน

(ง) สำเนาใบทะเบียนการค้าหรือทะเบียนพาณิชย์

(จ) สำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(ฉ) แผนที่แสดงสถานที่ตั้งโรงงานและสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน พร้อมหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือหนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อการนี้

(ช) แบบพิมพ์หรือพิมพ์เขียวแสดงรายละเอียด ส่วนประกอบ และคุณลักษณะของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่จะผลิตพร้อมด้วยหนังสือรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(ซ) เอกสารอื่นตามที่นายทะเบียนท้องที่กำหนด

(๒) กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล

(ก) สำเนาเอกสารแสดงฐานะนิติบุคคลที่ออกโดยองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(ข) หนังสือมอบอำนาจให้ทำการแทนนิติบุคคล

(ค) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้แทนนิติบุคคลผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

(ง) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้แทนนิติบุคคลผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

(จ) สำเนาใบทะเบียนการค้าหรือทะเบียนพาณิชย์

(ฉ) สำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(ช) แผนที่แสดงสถานที่ตั้งโรงงานและสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน พร้อมหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือหนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อการนี้

(ซ) แบบพิมพ์หรือพิมพ์เขียวแสดงรายละเอียด ส่วนประกอบ และคุณลักษณะของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่จะผลิตพร้อมด้วยหนังสือรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(ฌ) เอกสารอื่นตามที่นายทะเบียนท้องที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา ให้แนบต้นฉบับเอกสารตาม (๑) (ก) (ค) (ง) และ (จ) มาด้วย และในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล ให้แนบต้นฉบับเอกสารตาม (๒) (ก) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ) มาด้วย ทั้งนี้ เพื่อการตรวจสอบกับสำเนา พร้อมทั้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตระบุไว้ในคำขอตามแบบ ป. ๑ ว่าจะขออนุญาตทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนในแต่ละปีจำนวนเท่าใด และเวลาทำการของโรงงาน

ข้อ ๔/๓ เมื่อรับคำขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๔/๑ แล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอรับใบอนุญาต เอกสารประกอบคำขอรับใบอนุญาต คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต และโรงงานทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน และให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพิจารณากลั่นกรองเรื่อง และทำความเห็นเสนอต่อนายทะเบียนท้องที่โดยเร็ว

เมื่อได้รับความเห็นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ รายละเอียดในการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๑) กรณีที่นายทะเบียนท้องที่เห็นว่าควรออกใบอนุญาต

(ก) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ส่งเรื่องพร้อมทำความเห็นเสนอรัฐมนตรีผ่านปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อขออนุมัติ

(ข) ในเขตจังหวัดอื่น ให้ส่งเรื่องพร้อมทำความเห็นเสนอรัฐมนตรีผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขออนุมัติ

(๒) กรณีที่นายทะเบียนท้องที่เห็นว่าไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้ เนื่องจากผู้ขอรับใบอนุญาตขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ให้แจ้งผลการพิจารณาพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเป็นหนังสือ และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๓

(๓) กรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด แต่นายทะเบียนท้องที่เห็นว่าไม่ควรออกใบอนุญาตให้ด้วยเหตุผลอื่นใด เช่น มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าผู้ขอรับใบอนุญาตมีพฤติการณ์ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของประเทศ ให้ทำความเห็นเสนอรัฐมนตรี โดยนำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๔/๔ เมื่อรัฐมนตรีได้รับเรื่องตามข้อ ๔/๓ และพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่รัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นควรออกใบอนุญาต ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติแก่นายทะเบียนท้องที่ และให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตโดยเร็ว

(๒) ในกรณีที่รัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรออกใบอนุญาต ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งผลการพิจารณาแก่นายทะเบียนท้องที่ และให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งผลการพิจารณาพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบเป็นหนังสือ และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๓

ข้อ ๔/๕ ในการพิจารณาอนุมัติเพื่อออกใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าตามมาตรา ๒๕ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ให้ช่วยพิจารณากลั่นกรองเรื่องและทำความเห็นด้วยก็ได้

ข้อ ๔/๖ การต่ออายุใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ก่อนที่ใบอนุญาตฉบับเดิมจะสิ้นอายุ หากผู้ได้รับใบอนุญาตรายใดละเลยไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนท้องที่มีคำสั่งระงับการอนุญาตให้สั่งซื้อส่วนประกอบที่ใช้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามใบอนุญาตฉบับเดิมไว้ชั่วคราว เว้นแต่จะได้รับคำชี้แจงที่ชัดเจนซึ่งมีเหตุผลอันสมควรจากผู้ได้รับใบอนุญาตว่าสามารถนำส่วนประกอบที่ขออนุญาตนั้นไปทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แล้วเสร็จได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตฉบับเดิม

(๒) ในกรณีที่ได้ยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดระยะเวลาตาม (๑) แล้วให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการไปพลางก่อนจนกว่าจะได้รับคำสั่งไม่อนุมัติของรัฐมนตรี

ในการพิจารณาคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาต ให้นำความในข้อ ๔/๓ และข้อ ๔/๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๔/๗ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ทำการตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

ข้อ ๔/๘ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนอกเวลาทำการของโรงงานตามที่ได้แจ้งไว้ต่อนายทะเบียนท้องที่และห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงเวลาทำการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

ข้อ ๔/๙ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ทำการขนย้ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ตามแบบ ป. ๑

ข้อ ๔/๑๐ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าจำหน่ายหรือโอนอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แก่ผู้ที่ไม่ได้รับใบอนุญาตให้ทำ มี และจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

ข้อ ๔/๑๑ ให้นายทะเบียนท้องที่หรือเจ้าพนักงานมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสถานที่ทำการหรือสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนของผู้ได้รับใบอนุญาตในเวลาทำการของสถานที่ทำการ

(๒) ตรวจสอบเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ ของผู้ได้รับใบอนุญาต

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) ตรวจสอบการขนย้ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้เป็นไปตามเงื่อนไขในใบอนุญาตให้ขนย้าย

ข้อ ๔/๑๒ เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ มี หรือจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้รัฐมนตรีหรือนายทะเบียนท้องที่มีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการดำเนินการตามที่สั่ง ให้มีคำสั่งให้หยุดประกอบการเป็นการชั่วคราวหรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้กำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ สั่ง นำเข้า มี หรือจำหน่ายซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ยื่นคำขอรับใบอนุญาต แต่มิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตไว้ เพื่อให้กฎกระทรวงดังกล่าวมีรายละเอียดเกี่ยวกับขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตครบถ้วน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๙๙ ก/หน้า ๒๓/๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๕๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๑๒) ของข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑๒) ซองกระสุนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินยี่สิบนัด เว้นแต่ซองกระสุนที่ใช้กับปืนลูกกรดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากลำกล้องไม่เกิน ๕.๖ มม.”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓ และข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

“ข้อ ๓ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตเพื่อการค้าสำหรับให้เปลี่ยนลักษณะซองกระสุนให้สามารถบรรจุกระสุนต่างไปจากต้นแบบของผู้ผลิตซองกระสุน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตสำหรับให้สั่งหรือนำเข้าเพื่อการค้าหรือเพื่อใช้ส่วนตัวซึ่งซองกระสุนที่เปลี่ยนลักษณะให้สามารถบรรจุกระสุนต่างไปจากต้นแบบของผู้ผลิตซองกระสุน”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตสำหรับให้ทำหรือสั่งหรือนำเข้า ซึ่งซองกระสุนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัด เว้นแต่ซองกระสุนที่ใช้กับปืนลูกกรด ขนาด .๒๒ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเนื่องจากวิวัฒนาการของการผลิตซองกระสุนในปัจจุบันได้มีการผลิตซองกระสุนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินสิบนัด อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนลักษณะซึ่งซองกระสุนให้สามารถบรรจุกระสุนต่างไปจากต้นแบบของผู้ผลิต รวมทั้งมีการสั่งหรือนำเข้าเพื่อการค้าหรือเพื่อใช้ส่วนตัวซึ่งซองกระสุนดังกล่าว สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ ให้สามารถใช้บังคับได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๕๔ ก/หน้า ๑/๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

กฎกระทรวง
การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ และการมอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

ข้อ ๒ ให้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดตามข้อ ๔ ของหน่วยราชการดังต่อไปนี้ ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

(๑) กรมประชาสัมพันธ์

(๒) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

(๓) กรมศุลกากร

(๔) กรมสรรพสามิต

(๕) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(๖) กรมชลประทาน

(๗) กรมประมง

(๘) กรมปศุสัตว์

(๙) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(๑๐) กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

(๑๑) กรมทางหลวง

(๑๒) กรมทางหลวงชนบท

(๑๓) สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

(๑๔) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๑๕) กรมป่าไม้

(๑๖) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๑๗) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย

(๑๘) กรมการปกครอง

(๑๙) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒๐) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

(๒๑) กรมราชทัณฑ์

(๒๒) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

(๒๓) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๒๔) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(๒๕) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๒๖) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

(๒๗) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

(๒๘) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๒๙) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(๓๐) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๓๑) สำนักงานศาลยุติธรรม

ข้อ ๓ ให้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามข้อ ๕ ของรัฐวิสาหกิจ ดังต่อไปนี้ ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

(๑) การท่าเรือแห่งประเทศไทย

(๒) การประปานครหลวง

(๓) การประปาส่วนภูมิภาค

(๔) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

(๕) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

(๖) การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย

(๗) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)

(๘) บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

(๙) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

(๑๐) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

(๑๑) บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

(๑๒) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

(๑๓) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

(๑๔) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ข้อ ๔ ภายใต้บังคับข้อ ๖ ให้หน่วยราชการตามข้อ ๒ มีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดได้ตามชนิดและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) อาวุธปืนเล็กสั้น

(๒) อาวุธปืนเล็กสั้นกึ่งอัตโนมัติ

(๓) อาวุธปืนเล็กสั้นอัตโนมัติ

(๔) อาวุธปืนเล็กยาว

(๕) อาวุธปืนเล็กยาวกึ่งอัตโนมัติ

(๖) อาวุธปืนเล็กยาวอัตโนมัติ

(๗) อาวุธปืนกลมือ

(๘) อาวุธปืนกลเบา

(๙) เครื่องยิงลูกระเบิด

(๑๐) เครื่องยิงลูกดอกไฟฟ้าแรงสูง

(๑๑) ลูกระเบิด

(๑๒) วัตถุระเบิด

(๑๓) เครื่องกระสุนปืนสำหรับใช้กับอาวุธปืนซึ่งระบุไว้ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๐)

(๑๔) อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนอาจออกใบอนุญาตให้บุคคลมีและใช้ได้ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

อาวุธปืนตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๐) ต้องไม่เป็นชนิดและขนาดที่มีอานุภาพร้ายแรงเกินอาวุธปืนของทางราชการทหารหรือตำรวจที่ขึ้นบัญชีประจำการไว้

ลูกระเบิดตาม (๑๑) วัตถุระเบิดตาม (๑๒) และเครื่องกระสุนปืนตาม (๑๓) ต้องไม่เป็นชนิดและขนาดที่มีอานุภาพร้ายแรงเกินลูกระเบิด วัตถุระเบิด หรือเครื่องกระสุนปืนของทางราชการทหารหรือตำรวจที่มีและใช้ในราชการ

ข้อ ๕ ภายใต้บังคับข้อ ๖ ให้รัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓ มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนได้ตามชนิดและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) อาวุธปืนเล็กสั้น

(๒) อาวุธปืนเล็กสั้นกึ่งอัตโนมัติ

(๓) อาวุธปืนเล็กสั้นอัตโนมัติ

(๔) อาวุธปืนเล็กยาว

(๕) อาวุธปืนเล็กยาวกึ่งอัตโนมัติ

(๖) อาวุธปืนเล็กยาวอัตโนมัติ

(๗) อาวุธปืนกลมือ

(๘) เครื่องยิงลูกดอกไฟฟ้าแรงสูง

(๙) เครื่องกระสุนปืนสำหรับใช้กับอาวุธปืนซึ่งระบุไว้ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘)

(๑๐) อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนอาจออกใบอนุญาตให้บุคคลมีและใช้ได้ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

อาวุธปืนตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ต้องไม่เป็นชนิดและขนาดที่มีอานุภาพร้ายแรงเกินอาวุธปืนของทางราชการทหารหรือตำรวจที่ขึ้นบัญชีประจำการไว้

เครื่องกระสุนปืนตาม (๙) ต้องไม่เป็นชนิดและขนาดที่มีอานุภาพร้ายแรงเกินเครื่องกระสุนปืนของทางราชการทหารหรือตำรวจที่มีและใช้ในราชการ

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทย ผู้แทนกองทัพบก ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนกองทัพอากาศ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันแต่งตั้งอีกไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชนิด ขนาด และจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ตามข้อ ๔ และอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามข้อ ๕ ที่จะให้แต่ละหน่วยราชการตามข้อ ๒ และรัฐวิสาหกิจ ตามข้อ ๓ มีและใช้ได้

(๒) กำหนดหรือให้ความเห็นชอบเขตพื้นที่และภารกิจในการใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของรัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓

(๓) ออกระเบียบเพื่อให้หน่วยราชการตามข้อ ๒ และรัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓ ปฏิบัติ หรือให้ความเห็นชอบระเบียบเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดของหน่วยราชการตามข้อ ๒ และรัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓

(๔) ตรวจสอบการมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ของหน่วยราชการตามข้อ ๒ และรัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓ ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการได้แต่งตั้งขึ้นปฏิบัติหน้าที่แทนหรือช่วยเหลือได้

ข้อ ๗ ผู้ใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดตามกฎกระทรวงนี้ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์

(๓) เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำหรือพนักงานราชการของหน่วยราชการ หรือเป็นพนักงานหรือลูกจ้างประจำของรัฐวิสาหกิจนั้น

(๔) ได้รับการฝึกอบรมการใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนั้นๆ จากทางราชการทหารหรือตำรวจมาแล้ว

(๕) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(ข) ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลที่มีร่างกายพิการ ทุพพลภาพ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นผู้มีชื่อเสียงในทางทุจริต เสื่อมเสียในทางศีลธรรม หรือมีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคม

ความใน (๓) ของ (ก) ไม่ใช้บังคับแก่ประชาชนซึ่งได้รับมอบหมายให้มีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดจากทางราชการเพื่อช่วยเหลือราชการของทหารหรือตำรวจ ทั้งนี้ ตามโครงการที่คณะกรรมการตามข้อ ๖ เห็นชอบ

ข้อ ๘ ให้หน่วยราชการตามข้อ ๒ และรัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓ ปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อทำเครื่องหมายและทำบัญชีก่อนนำไปใช้

(๒) จัดทำบัญชีประจำการสำหรับการขึ้นบัญชี การเบิกจ่าย และการจำหน่ายบัญชี เพื่อควบคุมชนิด ขนาด และจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ตามแบบที่กำหนดท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมทั้งส่งสำเนาบัญชีให้กระทรวงมหาดไทยและคณะกรรมการตามข้อ ๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันขึ้นบัญชีประจำการหรือจำหน่ายออกจากบัญชีประจำการ ทั้งนี้ การปฏิบัติดังกล่าวให้รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรายการทุกครั้งด้วย

(๓) จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยด้วย

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามข้อ ๖

ข้อ ๙ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานราชการที่ใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดของหน่วยราชการตามข้อ ๒ หรือพนักงานหรือลูกจ้างประจำที่ใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนของรัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓ ที่จะพาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดออกไปนอกบริเวณที่ตั้งของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่มิใช่เหตุฉุกเฉินต้องมีหนังสืออนุญาตที่หัวหน้าหน่วยราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจนั้นมอบหมายออกให้ติดตัวไปด้วย ทั้งนี้ หนังสืออนุญาตดังกล่าวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดท้ายกฎกระทรวงนี้

การพาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนออกไปนอกบริเวณที่ตั้งของรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะกรณีเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่คณะกรรมการตามข้อ ๖ กำหนดหรือเห็นชอบ เว้นแต่กรณีเพื่อการฝึกอบรมหรือเพื่อการซ่อมบำรุง

การพาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดสำหรับประชาชนในระหว่างการช่วยเหลือราชการตามข้อ ๗ วรรคสอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๖ (๓)

ข้อ ๑๐ หน่วยราชการตามข้อ ๒ และรัฐวิสาหกิจตามข้อ ๓ ต้องให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการตามข้อ ๖ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมอบหมายในการตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓
พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนดหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจในการมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด รวมทั้งกำหนดประเภทของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ที่ให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจมีและใช้ได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ตลอดจนเพิ่มเติมให้พนักงานราชการใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดของหน่วยราชการได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๗/๑๒ มีนาคม ๒๕๕๓

ประกาศกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และกระทรวงอุตสาหกรรม
เรื่อง หลักเกณฑ์การควบคุมและการกำกับ ดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง
การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง
พ.ศ. ๒๕๔๗[๑]

เนื่องจากการควบคุมและการกำกับ ดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง จะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม กฎหมายว่าด้วยเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงแรงงานและกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรม

เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและหรือการกำกับดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง ให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนทุกกฎหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมและการกำกับ ดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“การควบคุมและการกำกับ ดูแล” หมายความว่า การพิจารณาอนุญาต และหรือการกำกับดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

“การผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ปรุง หรือแปรสภาพ และให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนรูป แบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุด้วย

“การครอบครอง” หมายความว่า การมีไว้ในครอบครองไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้หรือเพื่อการอื่นใด ซึ่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิงและดอกไม้เพลิง

“ดอกไม้เพลิง” หมายความว่า วัสดุที่เมื่อเผาไหม้แล้วก่อให้เกิดแสง เสียง เช่น พลุ ประทัดไฟ ประทัดลมและวัตถุอื่นใด อันมีสภาพคล้ายคลึงกัน

“การค้า” หมายความว่า การซื้อขาย การจำหน่าย การแลกเปลี่ยน การนำเข้า การส่งออกซึ่งดอกไม้เพลิงและหรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง

“การขนส่ง” หมายความว่า การเคลื่อนย้ายซึ่งดอกไม้เพลิงหรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิงจากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่ง

“หน่วยงาน” หมายความว่า หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและหรือการกำกับดูแลตามกฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์ กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และให้หมายความรวมถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ข้อ ๒ หน่วยงานใดที่ได้รับคำขออนุญาตการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและหรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง หรือพบว่ามีการลักลอบในการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและหรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง ต้องแจ้งให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อประสานความร่วมมือในการควบคุมและการกำกับ ดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง

ข้อ ๓ การควบคุมและการกำกับ ดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

พลเอก สัมพันธ์ บุญญานันต์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

โภคิน พลกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

อุไรวรรณ เทียนทอง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

พงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนที่ ๒๔ ง/หน้า ๗๕/๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้ายวัตถุระเบิด
ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด
ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๒) และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้ายวัตถุระเบิด ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕

ข้อ ๒ ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้ายวัตถุระเบิด

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับการย้ายวัตถุระเบิดระหว่างจังหวัด

(๒) อธิบดีกรมการปกครอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

(๔) นายอำเภอ ในเขตอำเภอ

(๕) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ในเขตกิ่งอำเภอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘
โภคิน พลกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนพิเศษ ๖ ง/หน้า ๓/๒๑ มกราคม ๒๕๔๘

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียน เจ้าพนักงาน และเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกระทรวงมหาดไทยไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียน เจ้าพนักงาน และเจ้าหน้าที่อื่น ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๔

ข้อ ๒ ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นนายทะเบียน

(๑) อธิบดีกรมการปกครอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

(๓) นายอำเภอ ในเขตอำเภอ

(๔) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ในเขตกิ่งอำเภอ

ข้อ ๓ ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจอนุมัติการออกหนังสืออนุญาตพิเศษตามมาตรา ๑๔

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

ข้อ ๔ ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจออกหนังสืออนุญาตตามมาตรา ๗๐

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

ข้อ ๕ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ จำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในร้านค้าและร้านประกอบซ่อม

(๑) อธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้ง ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

(๓) นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอและปลัดอำเภอ แห่งท้องที่ในเขตอำเภอ หรือเขตกิ่งอำเภอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

โภคิน พลกุล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนพิเศษ ๖ ง/หน้า ๑/๒๑ มกราคม ๒๕๔๘

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐[๑]

เนื่องด้วยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๐ เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทย จึงขอประกาศให้ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและทุกจังหวัดได้ทราบทั่วกันว่า

๑. มีการแก้ไขความในมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยเพิ่มบทกำหนดโทษตามลักษณะของผู้กระทำความผิดไว้ดังนี้

(๑) ผู้ใดทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ซื้อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ผู้ใดค้า หรือจำหน่ายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบปีถึงจำคุกตลอดชีวิต

(๓) ผู้ใดใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ มาตรา ๓๑๓ มาตรา ๓๓๗ มาตรา ๓๓๙ หรือมาตรา ๓๔๐ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

(๔) การกระทำความผิดตาม (๒) หรือ (๓) ถ้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนั้นโดยสภาพมีอานุภาพไม่ร้ายแรง ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สองปีถึงจำคุกตลอดชีวิต

๒. ผู้มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด นอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ หากนำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดดังกล่าว มามอบให้นายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๐ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เว้นแต่ผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุม และอยู่ในระหว่างการสอบสวน หรือระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด ในวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นำมาส่งมอบดังกล่าว ทางราชการจะไม่ชดใช้ราคาให้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๐
พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔/ตอนที่ ๑๘๑/หน้า ๖๓๕๐/๑๐ กันยายน ๒๕๓๐

คำสั่งที่ ๖๗๔/๒๔๙๐
เรื่อง ระเบียบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกคำสั่งวางระเบียบเพื่อปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

ระเบียบที่ต้องปฏิบัติเฉพาะกาล

ข้อ ๑ ระเบียบหรือคำสั่งฉบับใดที่มีอยู่ ถ้าไม่ขัดแย้งกับพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ และคำสั่งฉบับนี้ให้คงถือปฏิบัติต่อไปได้อีกโดยอนุโลมส่วนที่ขัดแย้งให้ยกเลิกเสียทั้งสิ้น

ข้อ ๒ แบบพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งคงมีอยู่ขณะนี้ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความสำคัญให้เข้ารูปกับพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ แล้วอนุโลมใช้ต่อไปได้จนกว่าจะได้จัดพิมพ์แบบใหม่ขึ้นใช้

ข้อ ๓ การออกใบอนุญาตอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ นั้น ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังต่อไปนี้โดยด่วนที่สุด คือ

(๑) ให้ออกประกาศให้ประชาชนทราบว่าผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ไม่ว่าชนิดหรือขนาดใดซึ่งยังไม่ได้รับใบอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายมาแล้ว แต่ใบอนุญาตสิ้นอายุถ้ายื่นคำขอใบอนุญาตเพื่อปฏิบัติการให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนด วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ แล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

(๒) เมื่อผู้นำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด มาขอรับใบอนุญาตตามความใน (๑) ให้นายทะเบียนท้องที่รีบพิจารณาออกใบอนุญาตรับขึ้นทะเบียน แล้วมอบคืนให้แก่ผู้นำมาขอรับใบอนุญาตนั้นไปเสียทันที

การสอบสวนพิจารณาเรื่องนี้ให้รีบทำโดยด่วน ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๓๙ แล้วแต่กรณี ก็ให้รีบออกใบอนุญาตให้ไป ถ้าเป็นผู้ต้องห้ามก็ให้ชี้แจงให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนั้นไว้แล้วให้จัดการโอนเสียภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ส่งมอบนั้น หากผู้ขอรับใบอนุญาตมิได้จัดการโอนเสียตามที่กำหนดนี้ให้จัดการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ต่อไป (ขายทอดตลาด ได้เงินสุทธิเท่าใดมอบให้แก่เจ้าของ)

(๓) เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตตามที่กล่าวใน (๑) แล้ว ถ้ามีเหตุจำเป็นซึ่งจะพิจารณาออกใบอนุญาตให้ไม่ทันภายในวันที่ ๘ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ให้เลื่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตต่อไปได้ตามสมควร และให้ถือว่าผู้ที่นำมาขอรับใบอนุญาตนั้นได้ปฏิบัติถูกต้องตามมาตรา ๘๖ แล้ว

(๔) การพิจารณาคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต โดยเฉพาะในเรื่องความประพฤติและหลักทรัพย์นั้นไม่ควรเข้มงวดกวดขันจนเกินไปนัก ให้ใช้ดุลยพินิจพิจารณาแต่พอเหมาะพอควรแก่ฐานะของผู้รับใบอนุญาตเป็นรายๆ ไป

(๕) ในระหว่างที่ออกประกาศให้ขอรับใบอนุญาตตามความในข้อนี้ถ้าปรากฏว่าผู้ใดมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ไว้ในครอบครองโดยยังมิได้รับใบอนุญาตและยังมิได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ยังไม่ควรถือว่ามีความผิดให้งดการดำเนินคดีไว้แล้วแจ้งให้ผู้นั้นรีบยื่นคำร้องขอใบอนุญาตเสียให้ถูกต้อง ตามกฎหมายภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วใน (๑) นั้น

(๗) เมื่อพ้นกำหนดวันที่ ๘ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ แล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่รีบทำบัญชีสถิติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ที่มีผู้นำมาขอรับใบอนุญาตเสนอตามลำดับไปยังกระทรวงมหาดไทยตามตัวอย่างบัญชีที่แนบท้ายคำสั่งนี้

ข้อ ๔ บรรดาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ซึ่งได้รับใบอนุญาตถูกต้องแล้วตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่ใบอนุญาตให้สิ้นสุดอายุลงถ้าได้นำมาขอรับใบอนุญาตใหม่ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวในข้อ ๓ อนุ ๑ ให้ถือว่ายังไม่มีความผิด ให้ออกใบอนุญาตให้ใหม่ได้ แต่เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วถ้าปรากฏว่ารายใดยังมิได้นำมาขอรับใบอนุญาต จึงให้ถือว่ามีความผิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐

อนึ่ง โดยเฉพาะผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตมีอาวุธปืนมาแล้วตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่ใบอนุญาตยังไม่หมดอายุ ถ้าเจ้าของอาวุธปืนมีความประสงค์จะขอรับใบอนุญาตอย่างใหม่ใช้ได้ตลอดไปเพื่อตัดกังวลที่จะต้องมาติดต่อขอรับใบอนุญาตอีกในเมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุลงก็ให้ออกใบอนุญาตให้ใหม่ตามขอ

ข้อ ๕[๒] (ยกเลิก)

ข้อ ๖[๓] (ยกเลิก)

ข้อ ๗ อาวุธปืนที่ร้านค้าได้รับอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนนั้น ไม่ต้องออกใบอนุญาตประจำอาวุธปืนให้อีกแต่อย่างใดเพียงแต่รับจดทะเบียนและทำเครื่องหมายให้เท่านั้น

ข้อ ๘[๔] (ยกเลิก)

ข้อ ๙[๕] (ยกเลิก)

การออกใบอนุญาตให้ทำ ค้า ดอกไม้เพลิง

ข้อ ๑๐ การออกใบอนุญาตให้ทำ ค้า ดอกไม้เพลิงนั้น ต้องพิจารณาถึงฐานะและคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตตามสมควร โดยอนุโลมเช่นเดียวกับการขออนุญาตตั้งร้านค้าอาวุธปืน โดยเฉพาะสถานที่ซึ่งจะตั้งทำการ ต้องให้เห็นว่าเป็นการปลอดภัยจากอัคคีภัยแล้วจึงออกใบอนุญาต เช่น ต้องตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านหรือย่านชุมนุมชน หากเกิดการระเบิดเพลิงไหม้ขึ้นจะไม่ลุกลามไปยังที่อื่นเป็นต้น

วัตถุระเบิด
การออกใบอนุญาตวัตถุระเบิด

ข้อ ๑๑ การออกใบอนุญาตมีวัตถุระเบิดเพื่อการค้าและใช้ส่วนตัว หรือการจะซื้อ หรือสั่งเข้ามา ให้ทำคำขอรับใบอนุญาตตามแบบ ป. ๑๑ ท้ายกฎกระทรวงพร้อมด้วยหนังสือคำรับรองการมีและการใช้วัตถุระเบิด ๓ ฉบับ หรือ ๓ ชุด ดังที่ปฏิบัติมาแล้ว (เฉพาะในพระนครและธนบุรี ๒ ชุด) ถ้าเป็นการขอเพื่อใช้ทำการระเบิดในที่ต่าง ๆ ให้แนบแผนผังแสดงสถานที่ที่จะทำการระเบิดนั้นด้วย ยื่นต่อนายทะเบียนท้องที่ให้นายทะเบียนท้องที่เสนอตามลำดับจนถึงกระทรวงมหาดไทยเมื่อได้รับคำสั่งอนุมัติแล้วจึงให้ออกใบอนุญาต

การสอบสวนพิจารณาในเรื่องเกี่ยวด้วยคุณสมบัติตามกฎหมายก็ดี เกี่ยวกับหลักทรัพย์ก็ดี ให้นำความข้อ ๙ มาใช้โดยอนุโลม นอกจากนี้ให้คงใช้ระเบียบเดิมซึ่งได้ปฏิบัติอยู่แล้วในขณะนี้ไปพลางก่อน

การออกใบอนุญาตอาวุธปืนส่วนบุคคล
การพิจารณาออกใบอนุญาต

ข้อ ๑๒ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนนั้น นอกจากจะพิจารณาตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ แล้ว ให้พิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่หรือสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ผู้ขออนุญาตมีอายุเท่าใด เป็นหัวหน้าครอบครัวหรืออาศัยผู้ใดอยู่

(๒) บ้านอยู่ในที่เปลี่ยวหรือไม่ และในบ้านนั้นมีผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนอย่างใดอยู่บ้างแล้วหรือไม่

(๓) บ้านที่อยู่เป็นของผู้ขอรับใบอนุญาตเอง หรือเช่าเขาอยู่

(๔) ความประพฤติตามปกติเป็นอย่างไร

(๕) เคยต้องโทษอาญาอย่างใดมาบ้างแล้วหรือไม่

(๖) เกี่ยวข้องกับพวกคนพาลหรือพวกนักเลงหรือไม่

(๗) มีหลักทรัพย์สมบัติอะไรบ้าง ประมาณราคามากน้อยเท่าใด

(๘) ประกอบอาชีพทางใด

(๙) การขอมีอาวุธปืน เพื่อประโยชน์อย่างใด

(๑๐) มีหน้าที่เกี่ยวกับการต้องรักษาเงิน หรือทรัพย์สมบัติเป็นพิเศษอย่างใด

(๑๑) เคยถูกผู้ร้ายประทุษร้ายต่อทรัพย์และร่างกาย หรือถูกขู่เข็ญว่าจะทำร้ายอย่างใดบ้างหรือไม่

(๑๒) เป็นคนมีสติไม่ปกติเป็นบางครั้งบางคราวหรือไม่

(๑๓) เป็นคนมีนิสัยฉุนเฉียวหรือเกะกะระรานเพื่อนบ้านใกล้เคียง หรือผู้อื่นบ้างหรือไม่

(๑๔) เคยได้รับใบอนุญาตมีอาวุธปืนมาแล้วหรือเปล่า ถ้าเคยมีแล้วเหตุใดจึงขออนุญาตอีก

(๑๕) เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ใกล้ชิด เช่น สารวัตรตำรวจนครบาล ผู้บังคับกองตำรวจภูธร หัวหน้าสถานีตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นสมควรอนุญาตหรือไม่

(๑๖) ถ้าเป็นบุคคลต่างด้าวต้องสอบให้ทราบว่า

ก. มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยนานเท่าใด

ข. พูดภาษาไทยได้หรือไม่

ค. มีครอบครัวเป็นคนต่างด้าว หรือคนไทย อยู่ในประเทศไทยหรือไม่

(๑๗) ถ้าเป็นการขอรับมรดก ต้องสอบให้ได้ความว่ามีทายาทคนใดคัดค้านการขอรับโอนบ้างหรือไม่ หากมีการคัดค้านก็ให้ระงับการออกใบอนุญาตไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

ข้อ ๑๓ ชนิดและจำนวนอาวุธปืนซึ่งจะอนุญาตให้พิจารณาถึงฐานะและความจำเป็นของผู้ขออนุญาตเป็นรายๆ ไป โดยระลึกว่าการอนุญาตให้เอกชนมีอาวุธปืนนั้น เป็นการพิจารณาอนุญาตตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๙ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ว่ามีไว้เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน ในการกีฬา หรือการยิงสัตว์ ซึ่งควรระลึกถึงหลักสำคัญดังนี้

ก. การมีเพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สินต้องเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปราม เช่น ข้าราชการ ผู้มีหน้าที่ออกตรวจจับกุมโจรผู้ร้าย หรือถ้าเป็นเอกชนก็ต้องเป็นผู้มีทรัพย์สมบัติมากพอควรที่จะต้องมีอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สมบัติเป็นต้น ทั้งนี้ ให้ใช้ดุลยพินิจพิจารณาตามสมควรแก่ฐานะของผู้ขอเป็นราย ๆ ไป

ข. การมีเพื่อกีฬา หรือยิงสัตว์ ก็ต้องเป็นนักกีฬาล่าสัตว์ และมีโอกาสที่จะนำอาวุธปืนไปใช้ในการล่าสัตว์ ซึ่งส่วนมากต้องเป็นผู้มีฐานะดี หรือมิฉะนั้นก็ต้องเป็นพรานชาวป่าอยู่แล้วตามปกติและหากการขออนุญาตโดยมีความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ก็ควรอนุญาตปืนยาว

ข้อ ๑๔ การพิจารณาออกใบอนุญาตสำหรับกระสุนปืน ต้องสอบให้ทราบว่าผู้ขออนุญาตมีอาวุธปืนซึ่งใช้กับกระสุนปืนที่ขออนุญาตหรือไม่ หากไม่มีก็ออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ ส่วนอัตราที่จะอนุญาตให้ถือตามอัตราสูง ดังต่อไปนี้

(๑) กระสุนโดดปืนยาวทุกชนิด อนุญาตให้สั่งหรือนำเข้ามาได้ไม่เกินคราวละ และชนิดละ ๑๐๐ นัด

การซื้อในราชอาณาจักรไม่เกินคราวละ และชนิดละ ๕๐ นัด

(๒) กระสุนปืนพกทุกชนิด ถ้าเป็นการขอสั่งหรือนำเข้าให้อนุญาตคราวละ และชนิดละไม่เกิน ๕๐ นัด ถ้าเป็นการขอซื้อภายในราชอาณาจักรให้อนุญาตคราวละ และชนิดละ ๒๕ นัด

(๓) กระสุนลูกซองชนิดต่าง ๆ แบ่งเป็น ๔ ขนาดตามรายการในบัญชีเทียบขนาดกระสุนปืนของชาติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขนาดที่ ๑ ให้อนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าไม่เกินคราวละ และชนิดละ ๕๐ นัด

ขนาดที่ ๒ ให้อนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าไม่เกินคราวละ และชนิดละ ๑๐๐ นัด

ขนาดที่ ๓ ให้อนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าไม่เกินคราวละ และชนิดละ ๕๐๐ นัด

ขนาดที่ ๔ ให้อนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าไม่เกินคราวละ และชนิดละ ๒,๐๐๐ นัด

แต่ทั้งนี้ ถ้าขอรวมกันคราวเดียวให้อนุญาตไม่เกิน ๒,๐๐๐ นัด จำนวนที่กำหนดนี้เป็นอัตราขั้นสูงที่จะอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ

ส่วนการขออนุญาตซื้อภายในประเทศให้ลดลงเสียกึ่งหนึ่ง หรือน้อยกว่าแล้วแต่จะเห็นสมควร

(๔) กระสุนอัดลมทั้งขอซื้อและสั่ง ไม่เกินครั้งละและชนิดละ ๑,๐๐๐ นัด

(๕) กระสุนลูกกรดให้พิจารณาอนุญาตเช่นเดียวกับกระสุนลูกซอง

การอนุญาตกระสุนตามความในข้อนี้ได้กำหนดอัตราไว้เพื่อเป็นระดับเดียวกันในการขออนุญาตโดยปกติ แต่ถ้ามีกรณีพิเศษซึ่งจะต้องผ่อนผันอนุญาต เช่นในกรณีที่คนต่างด้าวหรือข้าราชการสถานทูตอันมีความสัมพันธไมตรีต่อประเทศไทยนำติดตัวเข้ามาก็ให้ผ่อนผันได้เป็นกรณีหรือเป็นเฉพาะเรื่องเฉพาะรายไปได้ แต่ต้องรายงานเหตุที่ผ่อนผันนั้นให้กระทรวงทราบแล้วแจ้งให้กรมศุลกากรทราบไว้ด้วย

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่นายทะเบียนประจำจังหวัดอนุมัติให้ออกใบอนุญาตให้สั่ง หรือนำเข้าตามกฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ ๑ วรรค ๒ และข้อ ๔ วรรค ๒ นั้น ให้รายงานรายการสิ่งที่สั่งอนุมัตินั้นไปยังกระทรวงมหาดไทยโดยละเอียด

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ขออนุญาตเพื่อให้ผู้อื่นมีและใช้อาวุธปืน เพื่อรักษาทรัพย์สินตามมาตรา ๑๔ ให้นายทะเบียนท้องที่ขอรับอนุมัติต่ออธิบดีกรมตำรวจ หรือข้าหลวงประจำจังหวัดทุกเรื่องทุกราย เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงให้ออกหนังสืออนุญาตให้ตามแบบท้ายคำสั่งนี้

ส่วนในกรณีขอนำอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดผ่านราชอาณาจักรตามมาตรา ๗๐ ให้นายทะเบียนท้องที่เสนออธิบดีกรมตำรวจ หรือข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้ออกหนังสืออนุญาตให้ตามแบบท้ายคำสั่งนี้

การมอบฉันทะ

ข้อ ๑๗ ในกรณีการขอรับโอนก็ดี การขอซื้อก็ดี ถ้าผู้รับใบอนุญาตจะมอบฉันทะให้ผู้ใดไปทำการแทน ให้นายทะเบียนผู้ออกใบอนุญาตพิจารณาถึงฐานะและคุณสมบัติของผู้รับมอบฉันทะว่ามีคุณสมบัติไม่ต้องห้ามการมีอาวุธปืนตามกฎหมาย และเป็นที่ไว้วางใจแล้วจึงอนุญาต และเมื่ออนุญาตให้หมายเหตุลงไว้ในใบอนุญาตนั้นด้วย หรือจะแจ้งเป็นหนังสือไปให้นายทะเบียนท้องที่ที่จะซื้อหรือรับโอนทราบก็ได้

การแจ้งย้ายถิ่นที่อยู่ และการแจ้งอาวุธปืนหาย

ข้อ ๑๘ โดยที่พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ มิได้มีบทบัญญัติต่ออายุใบอนุญาตประจำปืนไว้ ซึ่งเมื่อออกใบอนุญาตไปแล้ว นายทะเบียนไม่มีเวลาที่จะติดต่อกับเจ้าของอาวุธปืนว่าอาวุธปืนนั้นยังคงมีอยู่ตามทะเบียนหรือไม่ ฉะนั้นเพื่อรักษาทะเบียนให้เป็นที่แน่นอน ให้ถือว่าการแจ้งย้ายถิ่นที่อยู่และการแจ้งหายเป็นเรื่องสำคัญส่วนหนึ่งเกี่ยวแก่การควบคุมอาวุธปืนที่รับจดทะเบียนแล้ว หากปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตมีอาวุธปืนรายใดมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนี้แล้วก็ให้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีไปตามกรณีที่เห็นสมควรทุกเรื่องทุกรายเช่นเดียวกับเรื่องการเปรียบเทียบปรับผู้มีใบอนุญาตขาดต่ออายุดังที่ปฏิบัติมาแล้ว และโดยเฉพาะเรื่องที่ย้ายต่างท้องที่ให้นายทะเบียนท้องที่เดิมกับท้องที่ใหม่แจ้งให้ทราบต่อกันโดยด่วนทุกเรื่องทุกราย

นอกจากนี้ ถ้ามีกรณีสงสัยอย่างใดให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตนำอาวุธปืนพร้อมด้วยใบอนุญาตมาทำการตรวจสอบได้ตามควรแก่กรณี

การทำเครื่องหมายอาวุธปืน

ข้อ ๑๙ ในการทำเครื่องหมายอาวุธปืนนั้น โดยเฉพาะเครื่องหมายให้คงถือตามระเบียบที่ปฏิบัติอยู่แล้ว คือ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ใช้เครื่องหมาย กท. ล. เลขต่อตามลำดับที่ทำหรือรับจดทะเบียนให้ก่อนและหลัง ในจังหวัดอื่น ๆ ใช้อักษรย่อนามจังหวัดนำหน้า มีเลขหมายลำดับอำเภอทับเลขหมายที่ตอกให้ตามลำดับ

เครื่องมือที่จะใช้สำหรับการนี้ให้ใช้เหล็กตอกที่ทางการทำจ่ายให้โดยเฉพาะเพื่อได้เป็นระเบียบเดียวกันและเป็นการสะดวกแก่การตรวจสอบว่าเป็นของปลอมหรือไม่ด้วย

ข้อ ๒๐ ถ้ามีผู้นำอาวุธปืนซึ่งได้อนุญาตให้สั่งหรือนำเข้ามาขอรับใบอนุญาตประจำปืน และถ้าอาวุธปืนนั้นยังไม่มีเครื่องหมายมาก่อน ให้นายทะเบียนทำเครื่องหมายให้พร้อมกับการออกใบอนุญาตประจำปืนนั้นทันที จะออกแต่ใบอนุญาตแล้วไม่ทำเครื่องหมายให้ไม่ได้

ข้อ ๒๑ ถ้ามีผู้นำอาวุธปืนที่เครื่องหมายเดิมชำรุดมาขอให้ทำใหม่ ให้ตรวจสอบกับทะเบียนและใบอนุญาต เมื่อเชื่อได้ว่าเป็นอาวุธปืนกระบอกเดียวกันก็ให้ตอกเครื่องหมายใหม่ให้ตามขอ

ในกรณีดังกล่าวนี้ ถ้าอาวุธปืนคงทะเบียนอยู่ในท้องที่นั้นมาแต่เดิมให้ตอกตามเครื่องหมายเดิม ถ้าอาวุธปืนที่ย้ายมาจากท้องที่อื่นให้ตอกเครื่องหมายท้องที่ที่มาอยู่ใหม่แล้วแจ้งให้ท้องที่เดิมทราบ

ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระเบียบนี้ถือเป็นทางปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทย
สั่ง ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๐
(ลงชื่อ) สุนทรพิพิธ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] คำสั่งที่ ๖๗๔/๒๔๙๐ นี้ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมไปหลายครั้ง โปรดดูคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๗๕๙/๒๔๙๔ , ที่ ๗๐๐/๒๔๙๖ , ที่ ๑๒๕๓/๒๔๙๘ , ที่ ๖๔๒/๒๔๐๑ , ที่ ๒๗๐/๒๕๑๓ , ที่ ๖๑๖/๒๕๑๓ , และที่ ๔๑๐/๒๕๑๗

[๒] ข้อ ๕ ยกเลิกโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๙/๒๕๓๕ เรื่อง การออกใบอนุญาตร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนและกำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

[๓] ข้อ ๖ ยกเลิกโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๙/๒๕๓๕ เรื่อง การออกใบอนุญาตร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนและกำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

[๔] ข้อ ๘ ยกเลิกโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๙/๒๕๓๕ เรื่อง การออกใบอนุญาตร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนและกำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

[๕] ข้อ ๙ ยกเลิกโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๙/๒๕๓๕ เรื่อง การออกใบอนุญาตร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนและกำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๓๗๘/๒๕๕๕
เรื่อง จำกัดการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวทั่วราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว[๑]

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่ง ที่ ๒๖๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ให้จำกัดการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวทั่วราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว นั้น

เนื่องจากยังมีความจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงให้จำกัดการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว (แบบ ป.๑๒) เป็นการชั่วคราว โดยให้ระงับการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวทั่วราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากบุคคลใดมีความจำเป็นพิเศษมากกว่าปกติธรรมดา และประสงค์จะขออนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวทั่วราชอาณาจักรจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยการอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕
ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙/ตอนพิเศษ ๑๐๖ ง/หน้า ๗/๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๒๐๐/๒๕๕๔
เรื่อง ให้ส่งมอบอาวุธปืนยาวที่มีอานุภาพร้ายแรงแก่นายทะเบียนท้องที่เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว[๑]

ด้วยมีความจำเป็นเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยก่อนมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนยาวขนาด .๒๒๓ ขนาด .๓๐ - ๐๖ ขนาด .๓๐๘ และขนาด .๓๓๘ หรือขนาดที่เทียบเท่าและมีชื่อเรียกที่แตกต่างออกไป ส่งมอบอาวุธปืนดังกล่าวให้แก่นายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาตหรือรับแจ้งการย้ายเข้าของใบอนุญาต ภายในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ เพื่อเก็บรักษาไว้และจัดทำประวัติการใช้อาวุธปืน และจะส่งคืนให้ตั้งแต่วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนพิเศษ ๔๖ ง/หน้า ๕๑/๒๑ เมษายน ๒๕๕๔

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๒๙๔/๒๕๕๔
เรื่อง ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๐๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔[๑]

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๐๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง ให้ส่งมอบอาวุธปืนยาวที่มีอานุภาพร้ายแรงแก่นายทะเบียนท้องที่เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนยาว ขนาด .๒๒๓ ขนาด .๓๐– ๐๖ ขนาด .๓๐๘ และขนาด .๓๓๘ หรือขนาดที่เทียบเท่าและมีชื่อเรียกที่แตกต่างออกไป ส่งมอบอาวุธปืนดังกล่าวให้แก่นายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาตหรือรับแจ้งการย้ายเข้าของใบอนุญาต ภายในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ เพื่อเก็บรักษาไว้และจัดทำประวัติการใช้อาวุธปืน นั้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลปกครองได้มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ประกอบกับมีผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางและศาลปกครองในภูมิภาคขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต้องใช้ระยะเวลานาน ทำให้ไม่สามารถเรียกเก็บอาวุธปืนเพื่อจัดทำประวัติตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวได้ และเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งกับประชาชน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๐๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง ให้ส่งมอบอาวุธปืนยาวที่มีอานุภาพร้ายแรงแก่นายทะเบียนท้องที่เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนพิเศษ ๗๗ ง/หน้า ๘๔/๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒
เรื่อง การออกใบอนุญาตร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนและกำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า[๑]

ด้วยกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรที่จะวางระเบียบการจำกัดจำนวนร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืนและจำกัดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้าเสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกคำสั่งไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๙/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

ข้อ ๒ การเพิ่มร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน ให้ขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อนออกใบอนุญาต

ข้อ ๓ ร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนแต่ละใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้าหมุนเวียนทดแทนได้ ตามชนิด ขนาด และจำนวน ดังต่อไปนี้

ก. อาวุธปืน

(๑) อาวุธปืนยาวทุกชนิด ทุกขนาด ไม่เกินใบอนุญาตละ ๕๐ กระบอก

(๒) อาวุธปืนสั้นทุกชนิด ทุกขนาด ไม่เกินใบอนุญาตละ ๓๐ กระบอก

ข. เครื่องกระสุนปืน

(๑) กระสุนปืนลูกโดดทุกชนิด ทุกขนาด ไม่เกินใบอนุญาตละ ๒,๐๐๐ นัด

(๒) กระสุนปืนลูกซองทุกชนิด ทุกขนาด ไม่เกินใบอนุญาตละ ๗,๕๐๐ นัด

(๓) กระสุนปืนลูกกรดทุกชนิด ทุกขนาด ไม่เกินใบอนุญาตละ ๑๐,๐๐๐ นัด

(๔) กระสุนปืนอัดลมทุกชนิด ทุกขนาด ไม่เกินใบอนุญาตละ ๓๐,๐๐๐ นัด

ในการสั่ง นำเข้า หรือซื้ออาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ให้สั่ง นำเข้า หรือซื้อได้หนึ่งครั้งหรือหลายครั้ง แต่รวมจำนวนในรอบปีอายุใบอนุญาตแต่ละฉบับแล้วต้องไม่เกินชนิด ขนาดและจำนวนดังกล่าวข้างต้น

ข้อ ๔ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้บุคคลทำการค้า จำหน่าย ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ให้ถือตามแนวปฏิบัติดังนี้

(๑) ผู้ขออนุญาตต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มีความประพฤติเป็นที่ไว้วางใจให้ทำการค้า จำหน่าย ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนได้และให้เจ้าพนักงานพิมพ์ลายนิ้วมือตรวจสอบว่าเคยมีประวัติอย่างใดมาก่อนหรือไม่

(๒) ผู้ขออนุญาตต้องเป็นผู้มีหลักทรัพย์เป็นหลักฐานพอที่จะตั้งร้านค้า เพื่อทำการค้า จำหน่าย ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนได้ โดยให้สอบสวนให้แน่ชัดว่า

ผู้ขออนุญาตมีทรัพย์เท่าใด หรือหลักทรัพย์อย่างใด ราคาเท่าไร เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขออนุญาตแต่ผู้เดียว หรือมีกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่น

(๓) สถานที่ทำการค้าต้องเป็นที่มั่นคงแข็งแรง เหมาะสม และตั้งอยู่ในย่านการค้าสะดวกแก่การควบคุมตรวจตราของนายทะเบียนท้องที่และเจ้าพนักงาน

(๔) บุคคลเดียวกัน หรือบุคคลกับนิติบุคคลที่มีผู้จัดการเป็นบุคคลเดียวกัน หรือนิติบุคคลกับนิติบุคคลที่มีผู้จัดการเป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งเคยได้รับอนุญาตให้ทำการค้า จำหน่ายอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนอยู่ในสถานที่ทำการค้าเดียวกันอยู่ก่อนคำสั่งนี้ จะได้รับใบอนุญาตให้ทำการค้าและจำหน่ายอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนในสถานที่ทำการค้าเดียวกันได้รวมทั้งสิ้นไม่เกินห้าใบอนุญาต เฉพาะสถานที่ทำการค้าที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร และไม่เกินหนึ่งใบอนุญาตสำหรับในจังหวัดอื่น

(๕) ให้ทำการสืบสวนสอบสวนผู้ขออนุญาต แล้วส่งสำเนาทั้งหมดพร้อมด้วยคำขอรับอนุญาตไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อประกอบการพิจารณาทุกคราวที่มีการขออนุญาต

ให้กรมการปกครองแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น และพิจารณาความเหมาะสม ในการเพิ่มร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เพื่อเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๕ การต่ออายุใบอนุญาตให้ทำการค้า จำหน่าย ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ให้ถือตามแนวปฏิบัติดังนี้

(๑) บุคคลที่ได้รับอนุญาตอยู่แล้ว และประสงค์จะดำเนินการตามใบอนุญาตในปีต่อไป ให้ยื่นคำร้องขอต่ออายุล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และไม่เกินเก้าสิบวัน ก่อนที่ใบอนุญาตฉบับเดิมจะสิ้นอายุ ยกเว้นมีเหตุจำเป็นพิเศษอันมิอาจดำเนินการได้

(๒) ในกรณีที่ได้ยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดระยะเวลาตาม (๑) แล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาให้เสร็จก่อนใบอนุญาตฉบับเดิมจะสิ้นอายุ หากการพิจารณาของนายทะเบียนไม่เสร็จและใบอนุญาตฉบับเดิมได้สิ้นอายุเสียก่อนการอนุญาตให้ต่ออายุ ให้ระงับการออกใบอนุญาตสั่งซื้อ การซ่อม หรือรับโอนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิดไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ห้ามการจำหน่ายสิ่งที่มีอยู่แล้วตามใบอนุญาตฉบับเดิม และให้ควบคุมให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ แล้วแต่กรณี

(๓) บุคคลที่ได้รับอนุญาตรายใดปล่อยให้ใบอนุญาตสิ้นอายุ ให้ระงับการต่ออายุใบอนุญาตเสียทุกราย และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตามความในมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ แล้วแต่กรณี

(๔) ในกรณีที่บุคคลขอต่ออายุใบอนุญาตเพื่อดำเนินการในปีต่อไป หากนายทะเบียนท้องที่พิจารณาเห็นว่าบุคคลนั้น ๆ ประพฤติตนไม่ดีหรือมีพฤติการณ์ระหว่างผู้ประกอบการค้าด้วยกันในทำนองผูกขาดการค้า ซึ่งไม่เหมาะสมให้ทำการค้า จำหน่าย ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ให้พิจารณาเสนอพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อระงับการต่ออายุใบอนุญาตนั้นๆ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๖ ผู้มีใบอนุญาตให้ทำการค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ให้คงถือใบอนุญาตได้เพียงรายละหนึ่งใบอนุญาต

ข้อ ๗ ใบอนุญาตที่ออกก่อนคำสั่งฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้มีผลต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนพิเศษ ๑๓๓ ง/หน้า ๑๒/๑๔ กันยายน ๒๕๕๒

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๔๒๑/๒๕๕๒
เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒
ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒[๑]

ด้วยเป็นการสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ เรื่อง การออกใบอนุญาตร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน และกำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้า ในบางข้อเสียใหม่ เพื่อไม่ให้กระทบถึงสิทธิของบุคคลที่มีอยู่ก่อน คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ มีผลใช้บังคับและเพิ่มสิทธิในบางประการให้เสมอภาคและเท่าเทียมกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกคำสั่งไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของข้อ ๖ ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ ดังต่อไปนี้

“ทั้งนี้ สถานที่ทำการค้าอาวุธปืน อาจอนุญาตให้ตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกันก็ได้ รวมทั้งสิ้นไม่เกินห้าใบอนุญาต เฉพาะในกรุงเทพมหานคร และไม่เกินหนึ่งใบอนุญาต สำหรับในจังหวัดอื่น และให้นำความดังกล่าวใช้บังคับกับร้านประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน โดยอนุโลม”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ และให้ใช้ความใหม่ ดังต่อไปนี้

“สิทธิใดที่มีอยู่ก่อนคำสั่งฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้สิทธินั้นดำรงต่อไป”

ข้อ ๓ ความในวรรคสองของข้อ ๖ ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งเพิ่มเติมโดยคำสั่งฉบับนี้ ให้ใช้บังคับกับการอนุญาตก่อนวันที่คำสั่งฉบับนี้มีผลใช้บังคับด้วย ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
ชวรัตน์ ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนพิเศษ ๑๖๒ ง/หน้า ๗๒/๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๓๖๗/๒๕๔๔
เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยการเก็บรักษาดอกไม้เพลิง[๑]

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๗๔/๒๔๙๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๐ ได้วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้ทำ ค้าดอกไม้เพลิง ไว้แล้วนั้น เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของผู้ประกอบการค้าดอกไม้เพลิงและของบุคคลอื่น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงให้นายทะเบียนท้องที่กำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยการเก็บรักษาดอกไม้เพลิงดังนี้

๑. ให้ร้านค้าดอกไม้เพลิงมีดอกไม้เพลิงไว้เพื่อเก็บและจำหน่ายในร้านค้า มีน้ำหนักรวมของดินปืนและหรือสารระเบิด โดยไม่รวมวัสดุห่อหุ้มต้องไม่เกิน ๕๐ กิโลกรัม

๒. ร้านค้าต้องมีที่เก็บเป็นส่วนโดยมีชั้นเก็บเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นมีช่องให้อากาศสามารถถ่ายเทได้ดี ห้ามวางดอกไม้เพลิงทับหรือซ้อนกันจำนวนมาก

๓. ร้านค้าต้องไม่วางดอกไม้เพลิงปะปนกับสินค้าอื่นโดยเฉพาะสินค้าที่ง่ายต่อการติดไฟ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด ก๊าซ ไม้ขีดไฟ เป็นต้น

๔. ร้านค้าต้องจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิงที่มีประสิทธิภาพและให้มีจำนวนตามที่นายทะเบียนกำหนด

๕. ร้านค้าต้องจัดทำบัญชีเป็นรายเดือนให้ปรากฏแหล่งที่มาของดอกไม้เพลิง ปริมาณดอกไม้เพลิง และยอดคงเหลือ เพื่อให้นายทะเบียนท้องที่ตรวจสอบภายในทุกวันที่สิบห้าของเดือน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
ร้อยตำรวจเอก ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๙๖ ง/หน้า ๒๒/๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๒๖๐/๒๕๓๕
เรื่อง กำหนดชนิดประเภทอาวุธปืนสั้นที่ใช้ในการกีฬา[๑]

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๘/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เรื่อง จำกัดการออกใบอนุญาตให้บุคคลสั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนบางชนิด โดยยกเว้นอาวุธปืนสั้นเพื่อใช้ในการกีฬาตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดนั้น

เพื่อให้การพิจารณาอนุญาตให้สั่ง นำเข้าอาวุธปืนเพื่อใช้ในการกีฬาเป็นมาตรฐานเดียวกัน กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดชนิดและประเภทอาวุธปืนสั้นเพื่อใช้ในการกีฬาดังนี้

๑. ชนิดลูกโม่ (รีวอลเวอร์) ขนาด .๓๒ และ .๓๘ ต้องมีลำกล้องยาว ๖ นิ้ว

๒. ชนิดกึ่งอัตโนมัติ (เซมิ - ออโต้)

๒.๑ ขนาด .๓๒ ต้องใช้เครื่องกระสุนชนิดหัวตัด (วัดคัตเตอร์) และระยะห่างจากยอดศูนย์หน้าถึงบ่าศูนย์หลังไม่น้อยกว่า ๑๘ เซนติเมตร

๒.๒ ขนาด .๒๒ ต้องมีระยะห่างจากศูนย์หน้าถึงบ่าศูนย์หลังไม่น้อยกว่า ๑๘ เซนติเมตร

๓. ปืนสั้นยิงช้า ขนาด .๒๒ บรรจุกระสุนครั้งละ ๑ นัด และต้องมีระยะห่างจากศูนย์หน้าถึงบ่าศูนย์หลังไม่น้อยกว่า ๑๘ เซนติเมตร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕
พลเอก อิสระพงศ์ หนุนภักดี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๙๖ ง/หน้า ๒๑/๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๑๐๘/๒๕๓๕
เรื่อง จำกัดการออกใบอนุญาตให้บุคคลสั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนบางชนิด[๑]

โดยที่ปรากฏว่าอาวุธปืนสั้นที่บุคคลมีไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างแพร่หลายซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ฉะนั้น เพื่อจำกัดอาวุธปืนดังกล่าวมิให้เพิ่มจำนวนมากขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งให้จำกัดการออกใบอนุญาตให้บุคคลสั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนสั้น หากบุคคลใดจะสั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนสั้นแล้วจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

ในการขอสั่งอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนดังกล่าวต้องให้ผู้รับใบอนุญาตทำการค้าอาวุธปืนเป็นผู้สั่งหรือนำเข้าแทนเท่านั้น และร้านค้าอาวุธปืนที่เป็นตัวแทนผู้สั่งจะต้องถือจำนวนอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่มีตามใบอนุญาตให้ทำการค้าอาวุธปืนนั้นนับรวมเข้ากับจำนวนโควต้าของร้านนั้นด้วย

สำหรับอาวุธปืนเพื่อใช้ในการกีฬาตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องถือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ แต่การขออนุญาตจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีเช่นเดียวกัน ยกเว้นอาวุธปืนชนิดอัดลม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕
พลเอก อิสระพงศ์ หนุนภักดี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๙๖ ง/หน้า ๒๐/๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑

คำสั่งที่ ๔๓๖/๒๔๙๘
เรื่อง อนุญาตให้นายทะเบียนท้องที่กำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาต
ว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิด[๑]

เพื่อให้การมีและใช้วัตถุระเบิดได้เป็นไปเพื่อความปลอดภัยจากการระเบิดและให้วัตถุระเบิดที่ได้รับอนุญาตได้ตกอยู่ในความควบคุมของกฎหมายอย่างเคร่งครัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงอนุมัติให้นายทะเบียนท้องที่กำหนดเงื่อนไขการมีและใช้วัตถุระเบิดและการเก็บรักษาวัตถุระเบิด ดังต่อไปนี้

การสร้างสถานที่เก็บรักษาวัตถุระเบิด

ข้อ ๑ เงื่อนไขในการสร้างสถานที่เก็บรักษาวัตถุระเบิด กำหนดให้ผู้รับอนุญาตจัดสร้างขึ้นไว้ตามที่ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ตัวอาคารต้องก่อเป็นตึกเสริมคอนกรีต ๒ หลัง สำหรับใช้เก็บดินระเบิด ๑ หลัง สำหรับเก็บสายชนวนและแก็ป ๑ หลัง ทั้ง ๒ หลังนี้ให้มีระยะห่างกันไม่น้อยกว่า ๕ เมตร และให้อยู่ในระยะห่างจากย่านชุมนุมชน หรือห่างจากอาคารบ้านเรือนคนอาศัยไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร แต่ละหลังต้องมี

(ก) ประตูเข้าออก ๑ ช่อง

(ข) มีช่องระบายอากาศเป็นลูกกรงเหล็ก หรือตาข่ายเหล็กติดกับพื้นเพดานตามสมควรทั้ง ๔ ด้าน

(ค) พื้นภายในตัวอาคารต้องลาดวัตถุอ่อน เช่น พอกยาง เพื่อป้องกันการเสียดสีของวัตถุระเบิดที่อาจมีอันตรายได้

(ฆ) หลังคาอาคาร ต้องทำให้มีส่วนของหลังคาเปิดออกไปได้โดยเร็วในเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดระเบิดขึ้น

(๒) ภายนอกตัวอาคาร ต้องพูนดินหนาไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร สูงไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร เป็นคันล้อมผนังโดยรอบ และให้ทำรั้วล้อมห่างจากอาคารไม่น้อยกว่า ๓ เมตร มีประตูเข้าออกได้เพียง ๑ ช่อง

(๓) ภายในบริเวณรั้ว ต้องปลูกต้นไม้ให้มีเงากำบังแดด เพื่อป้องกันมิให้เกิดความร้อนเกินสมควร

การเก็บรักษาวัตถุระเบิด

ข้อ ๒ เงื่อนไขในการเก็บรักษาวัตถุระเบิด ให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีคนเฝ้ารักษาอยู่ประจำสถานที่เก็บรักษาวัตถุระเบิดตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง

(๒) ต้องห้ามมิให้ผู้ใดนำเชื้อเพลิงเข้าไปในบริเวณสถานที่เก็บรักษาวัตถุระเบิดอย่างเด็ดขาด

(๓) ถ้ามีสิ่งใดอันอาจเป็นเชื้อเพลิงตั้งอยู่ใกล้ชิด หรือเกิดขึ้นใหม่ ต้องจัดการชำระให้สะอาดเรียบร้อยทันที

(๔) ต้องไม่ยอมให้บุคคลผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องตลอดถึงสัตว์พาหนะเข้าไปใกล้บริเวณสถานที่เก็บรักษาในระยะใกล้กว่า ๕ เมตร (ห้าเมตร)

(๕) ที่ประตูสถานที่เก็บรักษาวัตถุระเบิดแต่ละหลังต้องใส่กุญแจชนิดอย่างดีที่แข็งแรงอย่างน้อย ๒ กุญแจๆ หนึ่งมีขนาดโตไม่ต่ำกว่า ๕ ซ.ม. และประทับตราครั่งที่กุญแจทุกดอก โดยให้คณะกรรมการซึ่งผู้รับอนุญาตจะต้องแต่งตั้งขึ้นตามกฎกระทรวงให้มีหน้าที่ควบคุมการเก็บรักษา การรับ จ่าย และนำออกใช้ซึ่งวัตถุระเบิดเป็นผู้ประทับตราต่อหน้ายามหรือคนเฝ้ารักษาประจำลูกกุญแจสำหรับไขแม่กุญแจแต่ละแม่ต้องแยกให้กรรมการคนละคนเก็บรักษาไว้ การเปิดปิดสถานที่เก็บ ให้กรรมการทุกคนมาร่วมทำการเปิดปิดต่อหน้ายามผู้เฝ้ารักษาทุกครั้ง

(๖) ในคราวที่มีเหตุจำเป็น หรือเวลาที่อยู่ในสถานการณ์คับขัน ซึ่งทางราชการได้มีคำสั่งให้ควบคุมรักษาวัตถุระเบิดเป็นพิเศษ เช่น ต้องให้ผู้รับอนุญาตจ้างตำรวจ หรือบุคคลอื่น หรือระดมกำลังคนงานอยู่เวรยามเฝ้ารักษาในเวลาค่ำคืนเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันการก่อวินาศกรรม หรือนำวัตถุระเบิดไปใช้ในการร้าย ผู้รับอนุญาตต้องยอมปฏิบัติตาม

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘
พลเรือโท สุนาวินวิวัฒ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๙๖ ง/หน้า ๑๘/๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๒๗๐/๒๕๑๓
เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งที่ ๖๗๔/๒๔๙๐ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๑๕๘๔๕/๒๕๐๐

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๖๗๔/๒๔๙๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๐ วางระเบียบการจำกัดจำนวนร้านประกอบซ่อมแซมอาวุธปืน และหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๕๘๔๕/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๐๐ ให้พิจารณาถึงสถิติคดีอุกฉกรรจ์แต่ละท้องที่ในจังหวัดที่ผู้ร้องขออนุญาตตั้งร้านซ่อมแซมอาวุธปืนเสียก่อนว่า ได้มีเพิ่มขึ้นหรือลดน้อยลงเพียงใดไว้เป็นทางปฏิบัติแล้วนั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรที่จะให้เอกชนตั้งร้านประกอบซ่อมแซมอาวุธปืนได้โดยไม่จำกัดจำนวน เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มีอาวุธปืนไว้ในครอบครองเมื่อเกิดชำรุดเสียหาย ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑ และมาตรา ๗๑ แห่ง พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๗๔/๒๔๙๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๐ เฉพาะข้อ ๕ (๓) (๔) ก และ ข กับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๘๔๕/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๐๐ ซึ่งให้พิจารณาเกี่ยวกับสถิติคดีอุกฉกรรจ์นั้นเสียด้วยแต่ปรากฏว่าในบางท้องที่ผู้ขออนุญาตตั้งร้านซ่อมแซมอาวุธปืนรายเดียวขออนุญาตตั้งร้านซ่อมแซมหลายร้าน หรือขอตั้งกันขึ้นในสถานที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ดูแลได้ไม่ทั่วถึงอาจทำให้ร้านซ่อมแซม อาวุธปืนมีจำนวนมากเกินความต้องการ หรือไม่ปลอดภัย จึงวางระเบียบและเงื่อนไขไว้ ดังต่อไปนี้

ร้านประกอบซ่อมแซมเปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน

---

๑. ในจังหวัดพระนคร - ธนบุรี ผู้ขออนุญาตรายหนึ่งขออนุญาตตั้งร้านได้ไม่เกิน ๒ ร้าน

๒. ในจังหวัดอื่น (เว้นจังหวัดพระนคร - ธนบุรี) ผู้ขออนุญาตรายหนึ่งขออนุญาตตั้งร้านได้ไม่เกิน ๑ ร้าน

๓. สถานที่ตั้งร้านไม่ห่างไกล และอยู่ในที่ปลอดภัย ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจไปตรวจดูแลได้

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๑๓
พลเอก ประภาส จารุเสถียร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพกพาอาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๑๙ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๘ ทวิ วรรคสาม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยบัญญัติให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหาร และตำรวจ ซึ่งอยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่สามารถพาอาวุธปืนติดตัวได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต จึงต้องปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครองผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยไว้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพกพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๑๙

ข้อ ๔[๒] พนักงานฝ่ายปกครอง หมายความถึง พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามมาตรา ๒ (๑๖) และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามมาตรา ๒ (๑๗) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เฉพาะในส่วนของกระทรวงมหาดไทย และให้หมายความรวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ด้วย

ข้อ ๔/๑[๓] ผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือผู้ช่วยเหลือราชการในการป้องกันประเทศ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ หมายความถึง

(๑) ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(๒) ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของกรมการปกครอง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน

(๓) ประชาชนผู้ได้รับมอบให้มีและใช้อาวุธปืนจากหน่วยราชการที่มอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการ

ข้อ ๔/๒[๔] พนักงานฝ่ายปกครองตามข้อ ๔ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๔/๑ ต้องมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี โดย

(๑) เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และอยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่

(๒) เป็นข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครอง ซึ่งอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่เพื่อการป้องกันประเทศ หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(๔) ประชาชนผู้ได้รับมอบให้มีและใช้อาวุธปืนในราชการทหาร ตำรวจ หรือในราชการของกระทรวงมหาดไทย กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง ที่มอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการทหาร ตำรวจ หรือกระทรวงมหาดไทย กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน และกรมการปกครอง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔/๓[๕] ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ มีอำนาจออกหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนได้ตามระเบียบนี้

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับบุคคลตามข้อ ๔ และข้อ ๔/๑ (๑) ในเขตกรุงเทพมหานครและทั่วราชอาณาจักร

(๒) อธิบดีกรมการปกครอง สำหรับบุคคลตามข้อ ๔ และข้อ ๔/๑ (๒) ในเขตกรุงเทพมหานครและทั่วราชอาณาจักร

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับบุคคลตามข้อ ๔ และข้อ ๔/๑ เฉพาะในเขตจังหวัด

(๔) นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ สำหรับบุคคลตามข้อ ๔ และข้อ ๔/๑ เฉพาะในเขตอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ

ข้อ ๕ พนักงานฝ่ายปกครอง จะพาอาวุธปืนซึ่งได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน หรือได้รับมอบให้มีและใช้อาวุธปืนโดยชอบด้วยกฎหมาย ติดตัวในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในเขตท้องที่ของตน

(๒) เป็นผู้มีหน้าที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือทหารในกรณีฉุกเฉินที่จำเป็นต้องทำการปราบปรามผู้กระทำผิด

(๓) เป็นผู้มีหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งให้ไปรักษาเหตุการณ์เพื่อป้องกันและปราบปรามเหตุร้ายตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

(๔) เป็นผู้มีหน้าที่จำเป็นต้องติดตามสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดทางอาญานอกเขตท้องที่ของตนเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์

(๕) เป็นผู้มีหน้าที่ต้องออกไปปฏิบัติราชการนอกเขตท้องที่ของตน โดยได้รับคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรจากปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี และในการปฏิบัติหน้าที่มีความจำเป็นต้องพาอาวุธปืนติดตัว

ข้อ ๖ การพาและใช้อาวุธปืนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ ให้ถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) อาวุธปืนยาวให้พาไปด้วยความระมัดระวัง อย่าให้เป็นที่หวาดเสียวแก่ประชาชน

(๒) อาวุธปืนสั้น

ก. ในกรณีแต่งเครื่องแบบ ให้พาไปด้วยความเหมาะสมเรียบร้อย โดยใส่ซองปืนหรือใส่กระเป๋าถือ

ข. ในกรณีไม่ได้แต่งเครื่องแบบ ให้พาโดยมิดชิด

(๓) ในการพาและใช้อาวุธปืนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อเป็นการแสดงตนว่าเป็นพนักงานฝ่ายปกครองผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน พนักงานฝ่ายปกครองผู้นั้นจะยื่นคำขอหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครองต่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งการแล้วแต่กรณี ก็ได้

การพาและใช้อาวุธปืนตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองในแต่ละครั้ง นอกจากมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ให้นำคำสั่งเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ติดตัวไปด้วยเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการปฏิบัติหน้าที่

การพาและใช้อาวุธปืนตาม (๓) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองในแต่ละครั้ง นอกจากมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐและคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่แล้วจะต้องนำหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครองติดตัวไปด้วย เพื่อแสดงตนว่าเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ข้อ ๗[๖] ผู้ที่มีความประสงค์ขอพาและใช้อาวุธปืนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ให้ยื่นคำขอมีหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนตามแบบท้ายระเบียบนี้ และให้มีเอกสารประกอบการยื่นคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) รูปถ่ายขนาด ๑ นิ้วครึ่ง จำนวน ๒ รูป (ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน)

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๔) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๕) สำเนาใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป. ๔) หรือสำเนาหนังสือแสดงหลักฐานการเป็นอาวุธปืนของทางราชการ

(๖) สำเนาคำสั่งที่มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จากผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจออกหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนตามข้อ ๔/๒

ข้อ ๘[๗] หนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้และให้มีอายุสี่ปี นับแต่วันออกหนังสือรับรอง หรือกรณีผู้ได้รับหนังสือรับรองพ้นจากหน้าที่ที่ได้รับสิทธิในการพาและใช้อาวุธปืนตามระเบียบนี้ก็ให้ใบอนุญาตสิ้นสุด และให้ส่งมอบแก่ผู้ออกหนังสือรับรองด้วย

ข้อ ๘/๑[๘] สำหรับหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนที่ออกตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้ใช้ได้ต่อไปจนถึงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือหากผู้ได้รับหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนดังกล่าวพ้นจากหน้าที่ที่ได้รับสิทธิในการพาและใช้อาวุธปืนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ ก็ให้หนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนดังกล่าวสิ้นสุดลง

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ และมีอำนาจตีความ หรือวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖
วันมูหะมัดนอร์ มะทา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑[๑๑]

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๑๑ ง/หน้า ๔๐/๒๘ มกราคม ๒๕๔๗

[๒] ข้อ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๓] ข้อ ๔/๑ เพิ่มโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๔] ข้อ ๔/๒ เพิ่มโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๕] ข้อ ๔/๓ เพิ่มโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๖] ข้อ ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๗] ข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๘] ข้อ ๘/๑ เพิ่มโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๙] คำขอมีหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง เพิ่มโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๐] แบบหนังสือรับรองการพาและใช้อาวุธปืน แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพาและใช้อาวุธปืนของพนักงานฝ่ายปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนพิเศษ ๗ ง/หน้า ๑/๑๖ มกราคม ๒๕๕๒

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาการขอรับใบอนุญาต
ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
พ.ศ. ๒๕๔๖

โดยที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาการขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มีขั้นตอนการปฏิบัติราชการมากเกินความจำเป็น เมื่อคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนและผลประโยชน์ของรัฐ สมควรแก้ไขระเบียบดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงวางระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาการขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาการขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาการขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

ข้อ ๔ การขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ตามระเบียบนี้ได้แก่

(๑) การขอต่ออายุใบอนุญาตจำหน่ายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และขอรับใบอนุญาตมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

(๒) การขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน

(๓) การขอต่ออายุใบอนุญาตค้าวัตถุระเบิด

(๔) การขอต่ออายุใบอนุญาตซื้อ มี สั่งหรือนำเข้าวัตถุระเบิด

(๕) การขอต่ออายุใบอนุญาตทำ สั่ง นำเข้าดอกไม้เพลิง (ชนิดประทัดไฟ)

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ส่วนที่ ๑
อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

ข้อ ๖ การขอต่ออายุจำหน่ายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และขอรับใบอนุญาตมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า (ผู้ขออนุญาตจะต้องขอพร้อมกับการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตจำหน่ายอาวุธปืนฯ) ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาตพร้อมด้วยหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาต (แบบ ป.๕) และ (แบบ ป.๓)

(๒) สำเนาทะเบียนพาณิชย์ หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีสถานที่ตั้งทำการตรงกับสถานที่ทำการในใบอนุญาต (แบบ ป.๕)

(๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๔) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๕) สำเนาทะเบียนบ้านและหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ (กรณีผู้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตฯ ใช้สถานที่ทำการของบุคคลอื่น)

(๖) บัญชีสำหรับลงรายการยอดอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน (แบบ ป.๘) ประจำเดือน (ในรอบปีใบอนุญาต)

ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑

(๑) นายทะเบียนท้องที่รับและตรวจสอบความถูกต้องของคำขอ ตรวจสอบสถานที่และคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต โดยให้ผู้ขอรับรองในบันทึกคำให้การว่าผู้ขอมีคุณสมบัติไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ หากปรากฏภายหลังว่าผู้ขอมีคุณสมบัติต้องห้าม นายทะเบียนท้องที่จะเพิกถอนใบอนุญาตทันที เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าควรออกใบอนุญาตให้ผู้ขอ ก็ให้รวบรวมหลักฐานดังกล่าวพร้อมความเห็นเสนอจังหวัดหรือกรมตำรวจ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินสิบวันทำการนับแต่วันรับคำขอ

(๒) กรณีเห็นว่าไม่ควรจะออกใบอนุญาตให้ผู้ขอ ก็ให้ปฏิเสธการออกใบอนุญาตโดยแจ้งการปฏิเสธดังกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับคำขอ

ขั้นตอนที่ ๒

(๑) จังหวัดหรือกรมตำรวจตรวจสอบความถูกต้องและทำความเห็นเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีกรมตำรวจ หรือทักท้วงนายทะเบียนท้องที่ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินสิบวันทำการนับแต่วันรับเรื่อง

(๒) เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้รับการทักท้วง (๑) ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จพร้อมทั้งส่งเรื่องให้จังหวัดหรือกรมตำรวจ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินสิบวันทำการนับแต่วันได้รับเรื่องการทักท้วง

(๓) จังหวัดหรือกรมตำรวจแจ้งผลการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีกรมตำรวจให้นายทะเบียนท้องที่ทราบ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับเรื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๓ นายทะเบียนท้องที่แจ้งผลให้ผู้ขออนุญาตทราบ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับเรื่องจากจังหวัดหรือกรมตำรวจ

ข้อ ๗ การขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาต พร้อมด้วยหลักฐานเช่นเดียวกับกับข้อ ๖ (๑) ถึง (๖) และมีขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๖

ส่วนที่ ๒
อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า

ข้อ ๘ การขอต่ออายุค้าวัตถุระเบิด ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาต พร้อมด้วยหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) สำเนาหลักฐานการจดทะเบียนพาณิชย์ หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

(๔) สำเนาทะเบียนบ้านและหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ (กรณีผู้ยื่นคำขออนุญาตใช้สถานที่ทำการของบุคคลอื่น)

(๕) สถานที่เก็บวัตถุระเบิดหรือหนังสือรับรองการฝากเก็บรักษาวัตถุระเบิดจากผู้รับฝาก (กรณีฝากเก็บ) หรือบันทึกรับรองว่าเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจะจัดสร้างสถานที่เก็บวัตถุระเบิดตามเงื่อนไขที่กำหนดในคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๓๖/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๔๙๘ และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนท้องที่ที่จัดสร้างสถานที่เก็บวัตถุระเบิดว่าสถานที่นั้นมีความเหมาะสม

ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑

(๑) นายทะเบียนท้องที่รับและตรวจสอบความถูกต้องของคำขอ ตรวจสอบสถานที่และคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต โดยให้ผู้ขอรับรองในบันทึกคำให้การว่าผู้ขอมีคุณสมบัติไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ หากปรากฏภายหลังว่าผู้ขอมีคุณสมบัติต้องห้าม นายทะเบียนท้องที่จะเพิกถอนใบอนุญาตทันที เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าควรออกใบอนุญาตให้ผู้ขอก็ให้รวบรวมหลักฐานดังกล่าวพร้อมความเห็นเสนอจังหวัดหรือกรมตำรวจ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินสิบวันทำการนับแต่วันรับคำขอ อนึ่ง นายทะเบียนท้องที่ต้องแนบบันทึกการตรวจสอบสถานที่เก็บวัตถุระเบิดประกอบเรื่องขออนุญาตด้วย

(๒) กรณีเห็นว่าไม่ควรจะออกใบอนุญาตให้ผู้ขอ ก็ให้ปฏิเสธการออกใบอนุญาตโดยแจ้งการปฏิเสธดังกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับคำขอ

ขั้นตอนที่ ๒

(๑) จังหวัดหรือกรมตำรวจตรวจสอบความถูกต้องและส่งเรื่องราวพร้อมความเห็นเสนอกระทรวงมหาดไทย หรือทักท้วงนายทะเบียนท้องที่ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินสิบวันทำการนับแต่วันรับเรื่องจากนายทะเบียนท้องที่

(๒) เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้รับการทักท้วง (๑) ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จพร้อมทั้งส่งเรื่องให้จังหวัดหรือกรมตำรวจ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินสิบวันทำการนับแต่วันได้รับเรื่องการทักท้วง

ขั้นตอนที่ ๓

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบความถูกต้องและทำความเห็นเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือทักท้วงจังหวัด หรือกรมตำรวจ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับเรื่องจากจังหวัดหรือกรมตำรวจ

(๒) กระทรวงมหาดไทยแจ้งผลการพิจารณาของปลัดกระทรวงมหาดไทยให้จังหวัดหรือกรมตำรวจทราบ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับเรื่องจากปลัดกระทรวงมหาดไทย

ขั้นตอนที่ ๔ จังหวัดหรือกรมตำรวจแจ้งผลให้นายทะเบียนท้องที่ทราบ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับเรื่องจากกระทรวงมหาดไทย

ขั้นตอนที่ ๕ นายทะเบียนท้องที่แจ้งผลให้ผู้ขออนุญาตทราบ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันรับเรื่องจากจังหวัดหรือกรมตำรวจ

ข้อ ๙ การขอรับใบอนุญาตสั่ง นำเข้าวัตถุระเบิด ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่จะดำเนินกิจการพร้อมด้วยหลักฐานเช่นเดียวกับข้อ ๙ และใบอนุญาตแบบ ป. ๒ พร้อมด้วยหลักฐานการสั่ง หรือนำเข้าและบัญชีรายละเอียดยอดวัตถุระเบิดตามแบบ ป. ๑๓ ป. ๑๔ ในรอบปีอนุญาต (กรณีเคยได้รับอนุญาตมาแล้ว)

ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๘

ส่วนที่ ๓
ดอกไม้เพลิง (ชนิดประทัดไฟ)

ข้อ ๑๑ การขอรับใบอนุญาตทำ สั่ง นำเข้าดอกไม้เพลิง (ชนิดประทัดไฟ) ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่จะดำเนินกิจการพร้อมด้วยหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) สำเนาหลักฐานการจดทะเบียนพาณิชย์ หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (กรณีผู้ขอได้รับใบอนุญาตค้าดอกไม้เพลิง)

(๔) ใบอนุญาตค้าดอกไม้เพลิง แบบ ป. ๕ (กรณีผู้ขอได้รับใบอนุญาตค้าดอกไม้เพลิง)

ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง มีขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๘

ข้อ ๑๒ กรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

พลตำรวจ เภา สารสิน

(เภา สารสิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คณะที่ปรึกษา

๑.	นายสุกิจ	เจริญรัตนกุล	อธิบดีกรมการปกครอง
๒.	นายนิรันดร์	กัลยาณมิตร	ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ อดีตรองอธิบดีกรมการปกครอง
๓.	นายบุญส่ง	เตชะมณีสถิตย์	รองอธิบดีกรมการปกครอง อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร
๔.	นายอภิชาติ	เทียวพานิช	รองอธิบดีกรมการปกครอง
๕.	นายสถาพร	ศิริภักดี	รองอธิบดีกรมการปกครอง
๖.	นายฐานิศร์	น้อยเพ็ง	ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ
๗.	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๘.	อธิการวิทยาลัยการปกครอง		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๙.	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๐.	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย กรมการปกครอง		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๑.	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ กองอาสารักษาดินแดน		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๒.	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการข่าว สำนักกิจการความมั่นคงภายใน		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๓.	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๔.	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารงานทะเบียน สำนักบริหารงานทะเบียน		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๕.	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๖.	ผู้อำนวยการส่วนการสอบสวนคดีอาญา สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๗.	ผู้อำนวยการส่วนอำนวยความเป็นธรรม สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๘.	ผู้อำนวยการส่วนกำกับและตรวจสอบ สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๑๙.	ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย ๑ สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๒๐.	ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย ๒ สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๒๑.	ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย ๓ สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง
๒๒.	ผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน สำนักการสอบสวนและนิติการ		กรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครอง

.....

คณะผู้จัดทำ

๑.	นายสุรพล	สุวรรณานนท์	ผู้อำนวยการส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ
๒.	นายบวรศักดิ์	วานิช	หัวหน้ากลุ่มกฎหมายและระเบียบ ส่วนงานนิติการ
๓.	นายวิสิทธิพัตน์	อนันตรสุชาติ	หัวหน้ากลุ่มคดี ๑ ส่วนงานนิติการ
๔.	นายชัยรินทร์	นุกูลกิจ	หัวหน้ากลุ่มคดี ๒ ส่วนงานนิติการ
๕.	นายพิสิทธิ์	ศรีวรานันท์	นิติกรชำนาญการ ส่วนงานนิติการ
๖.	น.ส.เนติมา	โหมดเทศ	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ ส่วนงานนิติการ
๗.	นายวีรรัตน์	ธีรมิตร	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ ส่วนงานนิติการ
๘.	นายเดชาธร	เชาว์เลขา	นิติกรชำนาญการ ส่วนงานนิติการ
๙.	นางวนิดา	ประจันนวล	นิติกรชำนาญการ ส่วนงานนิติการ
๑๐.	นางสิริญ์กัญญา	มะลิ	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ ส่วนงานนิติการ
๑๑.	น.ส.นวลปรางค์	จิตต์ธรรม	นิติกรปฏิบัติการ ส่วนงานนิติการ
๑๒.	นางนพมาศ	สิทธิสร	เจ้าพนักปกครองปฏิบัติการ ส่วนงานนิติการ
๑๓.	น.ส.มนนัทธ	เทียนสวัสดิ์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ ฝ่ายบริหารทั่วไป
๑๔.	นางณปภา	ตันติธนากรกุล	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน ส่วนงานนิติการ
๑๕.	จ.อ.วิเชียร	สิริอาภัสสร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน ส่วนงานนิติการ
๑๖.	นางจินดา	แตงไทย	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน ส่วนงานนิติการ
๑๗.	น.ส.สุชัญญา	ศุภกาญจนากร	เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน ส่วนงานนิติการ
๑๘.	นางวิสา	เขียวน้อย	พนักงานพิมพ์ดีด ส. ๓ ส่วนงานนิติการ

.....

ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย